

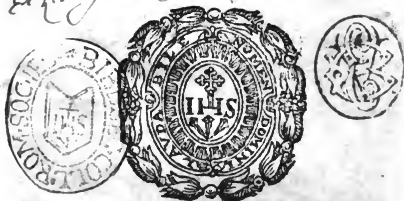
POESIS DRAMATICA NICOLAI AVANCINI,

E Societate JESV.

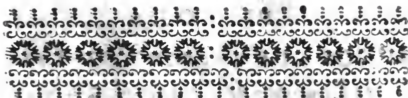
Pars III.

VIENNÆ AUSTRIÆ,
Typis Matthæi Cosmerovij, Sacr. Cæs. Maj. Typogr. 1671.

Illuſtriſſimo & Excellentiſ-ſimo Domino,

D. BERNARDO,

Sac. Rom. Imp. Comiti de Martiniz, Gubernatori

Domus Smetzna &c. Sac. Cæſ. Regiæq; Majeſtatis Conſiliario Status Actuali, Aurei Velleris Equiti, Supremo in Regno Bohemiæ Burggravio.

Oc opuſculum *Tu* auſpicatus es, *Illuſtriſſime & Excellentiſsime Domine Comes.* Demandaſti mihi paucos ante

annos, ut *Tyrannidem Privati Commodi*, quod vulgò *Interesse*, dicitur (opus Francisci Sbarræ castissimi Poëtæ) Latinis Musis donarem. Suscepi non invitus à *Te*, qui unus, si quisquam alius, Musas æstimas, amas, & colis. Redit ad *Te* labor meus, votum *Tuum*. *Nomini Tuo* obnoxia est *Tyrannis* illa, tanquam *Tuæ* gloriæ trophæum: qui eam, contra sæculi morem, sed *Aviti* sanguinis indole, factoq; *Tuo* acerrimè persequeris. Accepisti à *Majori-*

bus

bus Tuis cum ſanguine Religionem in Deum, & Fidem in Reges ac Cæſares. Illæ *Tibi* anima ſunt, quâ *Tuorum commodorum* aut ignarus, aut incurius vivis. Has profeſſus æternâ memoriâ digniſſimus Pater *Tuus, Iaroslaus,* penè Martyr evaſit. A fide in Deum Cæſaremq́; dejici cùm nullâ vi poſſet, violentâ perduellium manu ex Arce Pragenſi eſt præcipitatus. Alliſus in petram, illæſus, *Suos, Suorumq́; Poſterorum* honores, ac dignitates firmo loco

 fun-

fundavit. Impetitus sclopis signum tulit suæ fidei, non vulnus. Supervivere jussit eum Deus, ut post mortem, in verâ Martyrij causâ *sibi* negatam, *Tibi* esset Propheta; & eos, quibus nunc Religionis Regniq; bono potiris, honores prænunciaret. Non tanto *Tibi* quidem ij precio constiterunt, sed causâ & odio fortè nō minore. Viam *Tibi* fecisti eâ parte, quâ claudebatur. Causam Religionis dum ageres, egisti *Honoris Tui*, Deo & Cæsare mercedem *Tuo*

zelo deſignantibus. Revocaſti in *Te* Patrem *Tuum*, qui olim Bohemiam hæreſi expurgaverat. Quam enim luem ſecuta poſt bella rurſus induxerant, *Tu*, quod vovebant omnes, audebat nullus, *Patrijs* armis ejeciſti. Imperatoribus ab arcanis conſilijs, publicam feciſti *Tui* famam. Nunquam non dabas ſana, quia nihil ignoras: nunquam non optima, quia etiam per *Tua* damna publico bono conſulebas. Quàm gravia, quàm ſiniſtrè ſentientibus exoſa, *Tua*

fidelitati fuerint impoſita, ſenſerunt mali, laudàrunt probi. Portaſti non fatigatis humeris; quorum unũ Deo, alterum Cæſari obligâſti; utroq́; utriq́; ſervire juratus. Non terruit *Te*, quod multos terret, ferendum multorum odium; ut poſtquam in manibus hoſtium vitam poſthabuiſti fidei, hanc turpiſſimo malevolorum favori venalem proſtitueres. Egiſti ea pro Deo & Cæſare, quæ utriq́; ſunt cordi & amori: quæ boni omnes admirantur,

Tu

Tu ſolus ignoras. Audeo dicere: Fides *Tua*, cœca eſt: nō vides *Tua Tuorumq;* commoda, ſoli Deo Cæſariq́; intentus. Regiâ enim ſemper publici boni ingreſſus viâ ad anguſtam *Tui* privati ſemitam nunquam declinâſti. Merito ergo ad *Te* recurrit *Tyrannis* illius monſtri, *Intereſſe*, dicti, quod hoc profligato ſæculo multis domeſticum, apud *Te*, ſi non Tyrannum invenit, invenit certè ſui æquiſſimum ac ſeveriſſimum vindicem. Aſpice, quo ſoles Muſas,

in-

ingenitæ benignitatis oculo alterius ingenium, meum laborem; & qui nulli gratias favoresq́; negas, me quoq́; agnoſce eum, qui hoc ad *Tuum* votum ſuſcepto conatu, eſſe volui & ſum

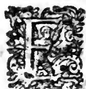
Tuæ Illuſtriß. Excellentiæ.

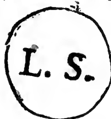
Servus dediciſſimus

Nicolaus Avancinus,
Soc. Jesu.

FA-

FACULTAS
R. P. Provincialis.

Go Ioannes Bertholdus Soc. IESV per Provinciam Austriæ Præpositus Provincialis, potestate mihi factâ à Patre Nostro Ioanne Paulo Oliva Præposito Generale, facultatem concedo, ut Dramaticæ Poëseos Pars III. in qua continentur, Tyrannis Idokerdi, *seu* Privati Commodi: Hermenegildus: Olaus Magnus: David de persecutione Saulis ad regnum evectus: *&* Sidrach, Misach, & Abdenago; *à P. Nicolao Avancino ex eâdem Societate conscripta, & à tribus memoratæ Societatis Patribus de more revisa & approbata, typis mandetur. In quorum fidem meâ manu subscripsi, & consuetum officij sigillum appressi. Viennæ 2. Aprilis, Anno 1671.*

JOANNES BERTHOLDUS.

ingenitæ benignitatis oculo alterius ingenium, meum laborem; & qui nulli gratias favoresq́; negas, me quoq́; agnosce eum, qui hoc ad *Tuum* votum suscepto conatu, esse volui & sum

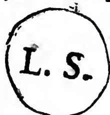
Tuæ Illustriss. Excellentiæ.

Servus dediticissimus

Nicolaus Avancinus, Soc. Jesu.

FACULTAS
R. P. Provincialis.

Ego Ioannes Bertholdus Soc. IESV per Provinciam Austriæ Præpositus Provincialis, potestate mihi factâ à Patre Nostro Ioanne Paulo Oliva Præposito Generale, facultatem concedo, ut Dramaticæ Poëseos Pars III. in qua continentur, Tyrannis Idokerdi, *seu* Privati Commodi: Hermenegildus: Olaus Magnus: David de persecutione Saulis ad regnum evectus: *&* Sidrach, Misach, & Abdenago; *à P. Nicolao Avancino ex eâdem Societate conscripta, & à tribus memoratæ Societatis Patribus de more revisa & approbata, typis mandetur. In quorum fidem meâ manu subscripsi, & consuetum officij sigillum appressi. Viennæ 2. Aprilis, Anno* 1671.

JOANNES BERTHOLDUS.

INDEX ET SERIES DRAMATUM.

TYRAN-

TYRANNIS

IDOKERDI,

SEV

PRIVATI COMMODI,

Vulgò

INTERESSE

DICTI,

TRAGOEDIA

Politico-Moralis;

Italico Idiomate ſcripta

A

FRANCISCO SBARRA:

Latinis Muſis donata

A

NICOLAO AVANCINO,

Societatis Jesv.

ARGUMENTUM.

V*oluntas*, Regina Inſulæ *Liberi Arbitrij*, Jura regni Sceptrumq; cedit fratri ſuo *Intellectui*, perſuaſione *Virtutis* ejuſdem Sponſæ. Princeps, *Privatum Cō-*

A *modum*,

modum, abreptus famâ, quâ & *Voluntatis* eximia venustas, & Insulæ illius opulentia mirificè celebrabatur, ubi de eâ cessione factus est certior, decernit animo nihil non movere, ut *Voluntatis* affectum sibi demereatur; & anteoccupato connubio *Intellectus* molimina evertat, priùsq; regno potiatur, quàm *Intellectus* se in ejus possessione stabiliat. Idcircò mentito per habitum sexu, ignotus, sub nomine *Rationis Status*, unà cum *Malitia* maga sub nomine *Politicæ* (quam matrem suam fingit) assumptis in comitatum *Dolo* & *Hypocrisi*, in servum *Vitio*, in ancillam *Adulatione*, aulam ingreditur. Excipitur à *Genio malo* Regis Consiliario, cujus ope ad aurem Regiam pervenit. Hic se exulem, infelicem, exutam regno Principem simulat. Movetur fictis ærumnis ad pietatem *Intellectus*; perhumaniter eam habet, pollicerurq; subsidium, ut deperdito regno potiatur. Illa igitur hoc obstricta beneficio, in grati animi obsequium Regi ancillam

suam

suam *Adulationem*, ab arte Musicâ insignem, dono offert. Post hujus in secretiora cubicula abscessum, *Bonum publicum*, Regni Secretarius, Regiq; confidentissimus suadet, ne *Rationem Status* suscipiat. Concurrunt in eandem sententiam Regina *Virtus*, *Sinceritas* primæ admissionis Herula, & *Genius Bonus*, Consiliarius. Hæret anceps *Intellectus*. *Malitia* penetrat sensa *Boni publici*; & ne hic apud Regem prævaleat, ei mortem machinatur. Exequitur hoc per *Dolum* concubiâ nocte, nemine advertente; ejusque vultu & habitu Dolum induit: unde hic sub nomine *Boni publici* evadit primus Minister Regis. Hujus consilijs post ejectas aulâ *Sinceritatem* & *Astræam*, substitutasq; illis *Adulatione* & *Malitiâ*, admittitur ad consilium Regium *Genius malus*, qui operâ veri *Boni publici* fuerat amotus. Demum *Ratio Status* occupato *Voluntatis* affectu, detegit se esse *Privatum Commodum*, seu *Interesse*, ejusque nuptias ambit, quæ *Hypocriseos* consilio decer-

nuntur occultè celebrandæ. *Intellectus* jam captus amore *Rationis Status*, quam ignorat esse *Privatum Commodum*, agit per *Malum Genium*, ut & ipsa amori respondeat. *Genius Bonus* exprobrat Regi hos amores: sed Rex ejus dicendi libertate offensus, imponit ei silentium & secessum. Hac occasione *Genius malus* jacere incipit semina suspicionis de nimiâ *Reginam* inter & *Bonum Genium* familiaritate; quæ demum operâ *Mali Genii* in apertum odium erumpunt. Regina *Virtus* his afflicta confidit se *Hypocrisi*, quæ per simulationem se *Pietatem* esse fingebat: sed ab hac ipsa dolis irretitur; & à Rege, cooperante *Dolo* & *Malo Genio*, tam ipsa, quàm *Bonus Genius* ad mortem condemnantur. Solutus ergo Rex primo matrimonio, ad secundum aspirat cum *Ratione Status* ineundum. Hîc *Ratio Status* in arcto posita, ne deprehendatur esse *Privatum Commodum*, seu ut vocant, *Interesse*, consilium & auxilium *Malitiæ* implorat. Hæc in repentinâ

tinâ neceſſitate, ut tempus nanciſcatur ulteriora diſponendi, componit ex ſublimato *Ignorantiæ* ſoporiferum poculum; quod exhibitum *Intellectui*, eum lethargo ſopit. *Privatum Commodum*, ſeu *Intereſſe*, arripit hanc opportunitatem; aſſumit amictum Regium; occidit *Intellectum*, captivat *Voluntatem*; & fultus auxilijs *Doli*, *Hypocriſis*, & *Adulationis*, conſtituit ſe abſolutum Tyrannum Inſulæ *Liberi Arbitrij*.

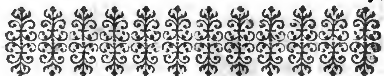

NOMINA
PERSONARUM LOQUENTIUM,

Quarum pleraq́; libuit Græcis vocibus appellare.

Amor. Prologus.	
Intellectus. Rex. - - - - -	*Synesius.*
Virtus. Regina. - - - -	*Arete.*
Voluntas. Soror Intellectûs. -	*Bulea.*
Publicum cõmodum. Secretarius. -	*Policarpus.*
Genius Bonus. Consiliarius. -	*Eudæmon.*
Genius malus. Consiliarius. -	*Cacurgus.*
Astræa. Præfecta Voluntatis.	
Sinceritas. Herula honoris. -	*Leucothoë.*
Interesse, seu Privatũ cõmodum. -	*Idokerdus.*
Idem sub habitu Rationis Statûs. -	*Archætia.*
Malitia Maga. - - - - -	*Poneria.*
Eadem sub nomine - - -	*Politica.*
Dolus, Hypocrisis, } Filij Malitiæ.	
Vitium. Servus Archætiæ nanus.	*Cacotes.*
Adulatio. Serva Archætiæ. - -	*Colacæa.*
Ingenium. Ephœbus. - -	*Pandimus.*
Insula Liberi Arbitrij. - -	*Eleutheria.*

PRO-

PROLOGUS.

Amor abjectâ pharetrâ & arcu, crumenâ instructus in aulam Regis Idokerdi transit, & breviter Dramatis argumentum exponit.

Amor solus.

VEteres perosus chlamydis Idaliæ sinus,
Pharetramq; & arcus, veste peregrinâ inclytus
Amor theatrum subeo. Cùm mores novos
Assumit orbis, arma delectant nova,
Cultusq; Amorem. Jam satis carui die
Velatus oculos; jam satis tenebræ meos
Cinxêre vultus. Pateat augustæ area
Serena frontis, quique sub gemino micant
Arcu pyropi. Tempus intentum meis
Monet esse rebus. Ista, quæ mordet latus,
Pharetra, potente flammea in strages sinu
Ministrat arma. Vix tener jaculi sonus
Impellit aurem, corda jam vulnus ferit,
Et vasta mentem flamma correptam cremat.
Quid mihi coloris gratia, & pulchri area
Amœna vultûs? Merita nil possunt, ubi

Jlludit aurum. Nolo vel cilij iride,
Vel frontis ebore, vel jocabundo labro
Pugnare posthac. Aureis Spartam sequar
In bella telis. Gravior in mentes vigor
Auri est nitori, quàm vel insano furor
In arma Marti, vel gigantææ calor
In bella turmæ. Quod libet, semper potest
Rex Idokerdus. Huic genu inclinat decor,
Huic forma fasces ponit, & victum abijcit
Frontis leporem. Cujus affusus jacet
Ad genua mundus, illius pronus quoq;
Fasces adoro, nec renitenti gradu
Sub signa venio; ne quid obluctans meo
Patiar calori. Scilicet victum pede
Calcasse vulgus, perq; privatas sua
Tulisse gentes sceptra, privati æstimat
Honoris umbram: publici at tandem nimis
Splendoris avidus, fœminam indutus, vocat
Archætian se: quaq; circumfert pedem,
Subjecta Regum capita sublimis premit.
Et jam propinquat Regiæ, cujus tenet
Synesius altum columen, æternâ fide
Aretæ maritus. Huc adulantem Deam, (hit.
Cacoten, Dolum, Poniriam, & Hypocrisin tra-
Nil humile mente volvit: at rerum exitum
Spectare necdum licuit. Id solùm scio:
Molitur orbi imponere tyrannus jugum.

ACTUS

ACTUS PRIMUS.

SCENA I.

Bulæa seu *Voluntas* Regina, quæ Principatum Insulæ Eleutheriæ, seu *Liberi Arbitrij*, fratri suo Synesio, id est, *Intellectui*, cessit; gratulatur de felici Insulæ statu, postquam is gubernacula assumpsit, & cum Areta, id est, *Virtute*, matrimonium inivit.

Bulæa, *Voluntas*. Policarpus, *Publicum commodum*. Eudæmon, *Bonus Genius*. Leucothoë, *Sinceritas*. Astræa. Synesius, seu *Intellectus*. Areta, seu *Virtus*.

Bul. Soboles favẽtis cœli Eleutheria Insula,
Et magna cura Numinis! cujus sedet
Synesius Imperator ad clavum, & pari
Arete marita dexterâ sceptrum regit.
Polic. Hinc in recessu sedis augustæ intimo
Prima Policarpus nomina favoris tenet,
Primãq; sedẽ gratię. *Eud.* Hinc lateri assidet
Et veritatis lumine Eudæmon bona
Cõsilia subdit. *Leuc.* Jlla, quæ laribus Ducũ,
Regumq; tectis pura Leucothoë arceor,
Sub ista tutum marmora importo gradum.
Astr. Astræa Themidis filia, potẽtûm hactenus

Oppreſſa dextrâ, quæq; venalis ſteti
Cupiditati; ſorte meliori fruor;
Veſtrâq; fulta gratiâ obſequijs color,
Timeorq; ſceleri, & quà lubet, ferrum roto.
Bul. Bulæa, Regum ſanguis, hoc unum ambio,
Arete verenda, ut nutibus ſemper tuis (hã
Parere valeã. *Syn.* Nẽpe, quòd placidas tra-
Sine nube luces, gratiæ munus tuæ eſt,
Dilecta conjux. *Aret.* Quidquid ingenio vi-
Scientiâve regitur, ingenio tuo (get,
Scientiæq; paret. *Synef.* O ſemper mihi
Arete colenda! *Aret.* Tuq; genialis thori
Pars prima Syneſi! *Syn.* O chara!
Aret. Et ô pridem mihi
Deſiderate! *Syn.* Cor meũ! *Ar.* Vita ô mea!
Aret. Te jura dante tutus inceſſus patet
Felicitati gemmeæ. *Syn.* Auſpicijs tuis
Beatitati prona Eleutheria litat.

SCENA II.

Cacurgus, ſeu *Malus Genius*, nunciat Nympham Regiam adveniſſe, ut Regis Syneſij gratiam imploret.

Ijdem. & Cacurgus ſeu *Malus Genius*.

Cac. MAgnanime Princeps, regij tectũ laris
Jã jã venuſtas extera ingreſſa, intimũ
Dolore pectus lacerat, & lachrymâ rigat
Cadente vultus: inter offuſas tamen
Mœro-

Mœroris umbras, sanguinis clari micat
Jlluſtre ſemen. *Syn.* Cauſa quæ mœſtos ciet
E corde gemitus?
Cac. Inſcium, ô Princeps, rogas.
Videre lachrymas licuit; has præter, nihil.
Syn. Quod nomen illi eſt?
Cac. Nomen & gentem ſilet.
At eſſe genitam ſanguine heroo, indicant
Venuſta frontis linea, & vultûs tenor,
Morũq; cultus. *Syn.* Parte quâ mundi venit?
Cac. Procul hinc remotâ.
Syn. Quam petit terræ plagam?
Cac. Quâ fortè pietas habitat; hanc lachrymans vocat,
Hanc quærit unã. *Syn.* Cujus auxiliũ rogat?
Cac. Benignitatem reſpicit, Princeps, tuam.
Syn. Quæ vota anhelat? *Ca.* Regias aures petit.
Syn. Ubi moratur? *Cac.* Regiæ extremũ tenet
Afflicta limen; meq;, dum redeã, gemens
Expectat inter lachrymas. An quid jubes
Referre mœſtæ? *Syn.* Tuta regales poteſt
Subire vultus. Noſtra pietati domus,
Noſtræq; ſemper gratiæ afflictis patent.
Bul. Juſtitia, Pietas, prima ſunt Regum nota.
Polic. Majora mundus decora ſi quærit, ſuos
Fallit labores. *Aſtr.* Jlle par vivit Dijs,
Quiſquis ſuperbos calcat, afflictos levat.

Oppressa dextrâ, quæq; venalis fleti
Cupiditati; sorte meliori fruor;
Vestrâq; fulta gratiâ obsequijs color,
Timeorq; sceleri, & quà lubet, ferrum roto.
Bul. Bulæa, Regum sanguis, hoc unum ambio,
Arete verenda, ut nutibus semper tuis (hã
Parere valeã. *Syn.* Népe, quòd placidas tra-
Sine nube luces, gratiæ munus tuæ est,
Dilecta conjux. *Aret.* Quidquid ingenio vi-
Scientiâve regitur, ingenio tuo (get,
Scientiæq; paret. *Synes.* O semper mihi
Arete colenda! *Aret.* Tuq; genialis thori
Pars prima Synesi! *Syn.* O chara!
Aret. Et ô pridem mihi
Desiderate! *Syn.* Cor meũ! *Ar.* Vita ô mea!
Aret. Te jura dante tutus incessus patet
Felicitati gemmeæ. *Syn.* Auspicijs tuis
Beatitati prona Eleutheria litat.

SCENA II.

Cacurgus, seu *Malus Genius*, nunciat Nympham Regiam advenisse, ut Regis Synesij gratiam imploret.

Ijdem. & Cacurgus seu *Malus Genius*.

Cac. MAgnanime Princeps, regij tectũ laris
Jã jã venustas extera ingressa, intimũ
Dolore pectus lacerat, & lachrymâ rigat
Cadente vultus: inter offusas tamen
Mœro-

Mœroris umbras, sanguinis clari micat
Jllustre semen. *Syn.* Causa quæ mœstos ciet
E corde gemitus?
Cac. Inscium, ô Princeps, rogas.
Videre lachrymas licuit; has præter, nihil.
Syn. Quod nomen illi est?
Cac. Nomen & gentem silet.
At esse genitam sanguine heroo, indicant
Venusta frontis linea, & vultûs tenor,
Morũq; cultus. *Syn.* Parte quâ mundi venit?
Cac. Procul hinc remotâ.
Syn. Quam petit terræ plagam?
Cac. Quâ fortè pietas habitat; hanc lachrymans vocat,
Hanc quærit unã. *Syn.* Cujus auxiliũ rogat?
Cac. Benignitatem respicit, Princeps, tuam.
Syn. Quæ vota anhelat? *Ca.* Regias aures petit.
Syn. Ubi moratur? *Cac.* Regiæ extremũ tenet
Afflicta limen; meq;, dum redeã, gemens
Expectat inter lachrymas. An quid jubes
Referre mœstæ? *Syn.* Tuta regales potest
Subire vultus. Nostra pietati domus,
Nostræq; semper gratiæ afflictis patent.
Bul. Justitia, Pietas, prima sunt Regum nota.
Polic. Majora mundus decora si quærit, suos
Fallit labores. *Astr.* Jlle par vivit Dijs,
Quisquis superbos calcat, afflictos levat.

SCENA III.

Archætia, seu *Ratio Status*, se ab Agnia, seu *Ignorantia*, regno pulsam fingit: implorat gratiam Synesij: impetrat. Admissa offert in donum Regi ancillam suam Colacæam cantricem, id est, *Adulationem*.

Ijdem. Archætia, seu *tectus Idokerdus*, vulgò *Interesse*, cum suo comitatu. Poneria, seu *Malitia*. Colacæa, seu *Adulatio*. Cacotes, seu *Vitium*. Cacurgus, seu *Malus Genius*.

Arch. SAcro advolutam popliti, ô Princeps,
vide. (num;
Syn. Remove sacratam genibus à nostris ma-
Soloq; poplité tolle. *Arch.* Quod liceat, iu-
Fortuna misera, quæ procelloso meã (be.
Pelago carinam volvit, & lassæ diu
Portum negavit, prohibet attritam solo
Frontem levare. *Syn.* Debitum cœlo caput
Humili jacere dedecet stratum solo.
Arch. Exacta miseram vita me (heu!) nimium
probat.
Syn. Attolle vultum. Melior ut posthac tuis
Fortuna rebus affluat, fulcrum tibi
Mea dextra fiet: quæq; sub nostris jacet
Ancilla sceptris Insula, immotam dabit
Stanti columnã. Quà patet, vel quà latet,
Tuum

Tuũ esto regnũ. *Arc.* Quãlibet memet meã
Video exulantem patriâ, & sacro procul
Solio repulsam, jamq; per medias agi
Miserã charybdes; quãdo tam pronã manũ
Princeps jacenti porrigis, melior redit
Spes ominanti. *Syn.* Læva quæ frontis jubar
Fortuna turbat? *Arch.* Jlla, quã mũdi ultimæ
Tremuêre gentes, cujus ad nutum feri
Cecidêre populi, quæ peregrinis dedi
Imperia regnis, quæq; sub frenos meos
Tot regna mundi compuli, sum Archætia;
Nunc vidua sceptris, exul, & aviti carens
Honore solij. Quidquid antiquæ super
Mihi remansit gloriæ, est solùm statum
Meminisse veteré posse, & amissum decus.
Syn. Quæ tigris, aut quæ Caspio ex antro lea
Hoc ausa facinus?
Arch. Jlla, quæ, quidquid libet, (dit
Impunè tentat. *Syn.* Fare, quod nomen de-
Natura, & ira belluæ? *Arch.* Agnœam vocãt.
Syn. Tantum superba robur, & semper meis
Inimica votis exerit? *Aret.* Tantas capit
Unde illa vires? *Pon.* Qualis à parvis tumet
Crescitq; rivis fluvius, & vastis potens
Insultat undis, talis à numero valor
Majore crescit. Totus Agnœæ impio
Famulatur orbis nutui. Hinc tantum valet.
Arch. Quãdo illa viles generis ignavi choros,
Natumq; tenebris vulgus exosa, in sua
Traxit potentes signa, non tantùm parem

 Calca-

Calcare honoris ſemitam mecum ambijt;
Sed altioris gloriæ flammâ calens
Mihi dominari ſubditæ, & leges dare
Superba voluit. *Syn.* Quanta, cùm cœpit ſe-
Calere, flamma creſcit, & vires agit! (mel
Arch. Equidem coëgi pectoris robur; ſteti
Generoſa contrà: ſcilicet vanos dedi
Vento labores. Agmen ubi vaſtum irruit,
Armata fletu mulier incaſſum parat
Obſtare caſtris. Ratio nil poteſt, ubi
Res agitur omnis impetu. Quando additur
Iræ poteſtas, facilè rationem opprimit.
Syn. At nō decebat cedere. *Arch.* Æterno die
Gemmata teſtor ſidera, & purum jubar
Omnia videntis Cynthij, ut ſtarem baſi
Semel occupatæ gloriæ, & honoris gradu,
Tentaſſe cuncta: at roboris tandem gravi
Oppreſſa mole cedere coacta, excidi
Statione honoris. *Bul.* O malè everſæ ferox
Tyranna ſedis! *Aret.* Ergo ſic miſeri ſumus,
Ut liceat illi plurimum, qui plus poteſt?
Sic regia orbis ſceptra, queis Archætia
Imperia mundi flexit, Agnœæ impiâ
Manu rotantur? Utq; tam turpis notam
Nominis honeſtet pallio, Agathinæ ſacro
Nomine vocatur, cujus ad lucem gravi
Auctoritate turget, & regna occupat.
Syn. Doloſa! larvâ veſtit argenti levem
Maſſam metalli: laminæ vili allinit
Auri colorem, perq; fallaces dolos
Sibi

Sibi nundinatur gloriæ assumptæ decus.
Arch. Ego repulsa patrij juris lare,
Exuta regno, misera, peregrino solo
Ignota, rebus perditis; tenui tamen
Spe viva, vestros lachrymis pedes rigo,
Synesi, Areteq; ; prona sub quorum juga
Nulli ante flexum Eleutheria flectit caput.
Ad vestra fusa genua pietatem rogo,
Simulq; spero. Post tot emoti maris
Fluctus, quietus portus in vestro mihi
Patet favore. *Syn.* Regiâ stirpe edita,
Non vana poscis vota. Si quidquam potest
Mea dextra ferro, commodo id cedet tuo,
Tuoq; honori. Cedat imperio, aut cadat,
Quicunq; juri debitam sedem tuo,
Diadema, solium, & sceptra violẽtus tenet.
Justitia lege id exigit, pietas jubet.
Arch. Nunc insecundæ sortis infelix jugum,
Quod ante nunquam licuit, absterso datur
Oculo tueri, quando me stringi tuo
Favore cerno. Mitiùs carui hactenus
Decore regni: vota nunc totis calent
Incensa fibris: perditæ sortis statum
Suspiro misera! non ut antiquæ redux
Felicitatis aura me rursum beet,
Sed ut carere rursus hoc liceat mihi,
Tuisq; manibus liberum in munus dare.
Sed cùm favori reddere æquales vetet
Fortuna grates, quâ licet parte, obvio,
Non quâ decebat. Aliud everso statu
Nil

Nil ſors reliquit, præter ancillam, mei
Comitem doloris. Jlla, ſi mœſtas modis
Demulcet auras, ungue ſi chordas ferit,
Acerbitatem vulneris noſtri levat,
Et ſervitutem lenit. Hoc unum, meis
Quod reſtat opib⁹, magne Rex, munus cape.
Non, quod mereris, offero; ſed quod manus
Egena potuit. *Syn.* Impium Regem facis;
Si, avara quod fortuna non rapuit, decus
Auferre jubeas. *Arch.* Quin beatã me facis,
Si dona capias. Unicum hoc ſortis meæ
Apicem putabo; poſſe, quod placeat, tuis
Litare meritis: nec memor veteris mali
Laudabo ſortis gratiam; quòd cùm omnia
Rapuerit, illud mitis afflictæ ſuper
Tribuerit unum, quo lucrum faciam tuæ
Benignitatis. *Syn.* Ultimo ſortis bono
Exuere miſeros, mentis eſt nimium feræ.
Arch. Levare miſeros ſorte, pietatem decet.
Et quod levamen majus afflictæ poteſt
In hoc ſeveræ ſortis aſſultu dari,
Quàm ſi repentè dexteram ingenti meam
Videam opulentam divitis glebâ Tagi
Tantoq; dignâ rege? *Syn.* Quin potius ſuæ
Dominæ miniſtret. Muſica & frontis decor
Benè copulantur. Nam venuſtatis decor
Eſt ordo concors partium, & concors ſonus
Muſica vocatur. *Arch.* Ergo non decet meo
Hærere lateri. Pectoris læſi dolor,
Mœſtique gemitus cordis offundunt melos,
Et

Et amœna vocum prælia. Adduntur male
Lamenta ſuavi cantui. Inamœnum nimis
Gemitus dolentis, voxq; cantantis ſonant.
Syn. Ergo æſtuantis donec inſultus cadat
Mœroris animo, Diva, depoſiti vice
Oblata noſtros Nympha delectet lares.
Arch. O magne Regum Cynthie, ô Phœnix Ducum,
Quantùm benignæ mentis affectu premis
Me nõ mercẽtẽ! *Col.* Serva neglecta, ac inops
Nihil ſuperſtes manibus in meis tuo
Honore dignum invenio: tu ſortis tamen
Divinioris æmulus, quamvis leve
Dignare munus. *Syn.* Aulicas inter Deas
Locus paretur hoſpiti. Hoc munus tui
Favoris eſto. *Cacot.* Regio juſſu obſequens
Accelero greſſum.
Syn. Principum primum decus,
Hoſpes venuſta, tempus exhauſtas monet
Relevare vires. Sanguinis conſors mei
Bulæa Princeps ad peregrino nitens
Auro lacunar hoſpiti aptabit viam.
Bul. Obtemperante ſervio ad nutus gradu.
Arch. Rubore me ſuffundit imeritã hic honor.
Syn. Procede læta; teq; , dum modicam capis
Membris quietem, rurſus in novam erige
Spem fauſtitatis.
Arch. Quando me, Princeps, tuâ
Bonitate fulcis, nullus eſt ſpei locus:
Sed certa jam felicitas ſinum occupat.

SCE-

SCENA IV.

Policarpus, seu *Publicum Commodum*, cum cœtera aula conatur Synesio, seu *Intellectui*, persuadere, ut admissam hospitem, tanquã meritò suspectam dimittat.

Policarpus, seu *Publicum Commodum.* Synesius, seu *Intellectus.* Leucothoë, seu *Sinceritas.* Eudæmon, seu *Bonus Genius.* Arete, seu *Virtus.*

Polic. AGnate Princeps sideri, liceat fidem
Tibi probare, quodq; sub clauso sinu
Gero, referare. Posco, quod fidum decet
Regis ministrum. *Syn.* Fare, securus mei
In te favoris. Publicum quidquid bonum
Petit, serenâ fronte regnantem decet
Audire. Fare. *Pol.* Mentis excelsæ est nota
Amica pietas; non nego: internum movet
Hæc hospes exul pectoris sensum, & suis
Ad ipsa lachrymis viscera irrumpit: tamen
Quem præsidere huic Insulæ, ac leges dare
Jussêre cœli; stare si regnum cupis;
Diviniorem mente pietatem indue.
Si penetret hospes illa, labetur tui
Columna regni. *Syn.* Potior an pietas potest
Urgere Reges? *Pol.* Illa, quæ populos super
Vigilante curâ semper attendit vices,
Decet imperantem; ne sui sceptri decus
Videat

Videat tyrannæ perfidâ everti manu.
Agnosco fraudes. Filia Politicæ est quidem,
Soboles honestæ matris, & gnaræ imperî
Rotare fræna; sed tyrannorum impiâ
Imbuta lege, perque fallaces dolos
Pridem erudita, per venenatas vias
Sententiarum ducta, Babyloni æmula
Frontem superbam sideri obtendit, Deo
Adversa sẽper. *Leu.* Illa me extremo procul
Ejecit orbis margine, & probrum dedit
Mundo execrandum. Nescium occulti doli
Exosa pectus, fingere Monarchas docet,
Simulare, certis agere præceptis dolos,
Involvere orbem fraudibus, nullam fidem
Servare pactis, prodere, & strage ultimâ
Sepelire Reges. *Eud.* Illa contempto Deo,
Versoque juris ordine, & legum metu,
Fas omne rumpit: quod libet, licitum facit,
Soloque vivit impetu, atque omni carens
Ratione, sanctæ legis obtinuit modum.
Hinc in profundam fraude consilij sui
Trahit ruinam, quidquid excelsam levat
Sub astra frontẽ. *Syn.* Vidimus vastũ tamen,
Quacunque ponto cingitur, mundum illius
Parere juri, & verticem imposito dare
Jugo premẽdũ. *Aret.* An ipsa, quæ prodit sua
Se perdidisse regna, servandi modum
Aliena doceat? *Pol.* Ergo si dictis fidem
Exempla faciunt propria, constantem tuo
Ne patere, Princeps, figere in regno pedẽ.

SCENA IV.

Policarpus, ſeu *Publicum Commodum,* cum cœtera aula conatur Syneſio, ſeu *Intellectui,* perſuadere, ut admiſſam hoſpitem, tanquã meritò ſuſpectam dimittat.

Policarpus, ſeu *Publicum Commodum.* Syneſius, ſeu *Intellectus.* Leucothoë, ſeu *Sinceritas.* Eudæmon, ſeu *Bonus Genius.* Arete, ſeu *Virtus.*

Polic. AGnate Princeps ſideri, liceat fidem
Tibi probare, quodq; ſub clauſo ſinu
Gero, referare. Poſco, quod fidum decet
Regis miniſtrum. *Syn.* Fare, ſecurus mei
In te favoris. Publicum quidquid bonum
Petit, ſerenâ fronte regnantem decet
Audire. Fare. *Pol.* Mentis excelſæ eſt nota
Amica pietas; non nego: internum movet
Hæc hoſpes exul pectoris ſenſum, & ſuis
Ad ipſa lachrymis viſcera irrumpit: tamen
Quem præſidere huic Inſulæ, ac leges dare
Juſsêre cœli; ſtare ſi regnum cupis;
Diviniorem mente pietatem indue.
Si penetret hoſpes illa, labetur tui
Columna regni. *Syn.* Potior an pietas poteſt
Urgere Reges? *Pol.* Illa, quæ populos ſuper
Vigilante curâ ſemper attendit vices,
Decet imperantem; ne ſui ſceptri decus
Videat

Videat tyrannæ perfidâ everti manu.
Agnosco fraudes. Filia Politicæ est quidem,
Soboles honestæ matris, & gnaræ imperî
Rotare fræna; sed tyrannorum impiâ
Imbuta lege, perque fallaces dolos
Pridem erudita, per venenatas vias
Sententiarum ducta, Babyloni æmula
Frontem superbam sideri obtendit, Deo
Adversa sēper. *Leu.* Illa me extremo procul
Ejecit orbis margine, & probrum dedit
Mundo execrandum. Nescium occulti doli
Exosa pectus, fingere Monarchas docet,
Simulare, certis agere præceptis dolos,
Involvere orbem fraudibus, nullam fidem
Servare pactis, prodere, & strage ultimâ
Sepelire Reges. *Eud.* Illa contempto Deo,
Versoque juris ordine, & legum metu,
Fas omne rumpit: quod libet, licitum facit,
Soloque vivit impetu, atque omni carens
Ratione, sanctæ legis obtinuit modum.
Hinc in profundam fraude consilij sui
Trahit ruinam, quidquid excelsam levat
Sub astra frontē. *Syn.* Vidimus vastū tamen,
Quacunque ponto cingitur, mundum illius
Parere juri, & verticem imposito dare
Jugo premēdū. *Aret.* An ipsa, quæ prodit sua
Se perdidisse regna, servandi modum
Aliena doceat? *Pol.* Ergo si dictis fidem
Exempla faciunt propria, constantem tuo
Ne patere, Princeps, figere in regno pedē.

Syn. Quod népe sapiat barbarã mentẽ, doces.
Pol. Quo stare felix publicum valeat bonum.
Syn. An ergo nostris exigi suades plagis?
Pol. Suadeo, quod orat publicæ rei salus.
Syn. Tutela sexûs fragilis ut viros decet,
Sic illa reliquis altius Reges vehit,
Quæ condolente dexterâ imbelles levat.
Pol. Ante dominante regna tenuisti manu,
Correpta quàm per viscera, istius calens
Affectus iret. Ille, quem debes tuis,
Regno, tibique, pectoris sedem prior
Amor occupavit. Debito antiquo recens
Est posthabendum. Jura Justitiæ exigunt,
Ut prima, Princeps, debita exsolvas prius
Aret. Quàm viva stimulat ratio!
Syn. f. Quàm diris agit
Procella mentẽ fluctib⁹! *Aret.* Mentẽ rotat
Funesta species. *Syn.* Cruda tẽpestas quatit
Animi medullas. Mente confusus rotor:
Et huc, & illuc, nescius certo pedem
Firmare gressu. Capio: quæ capio tamen,
Mox fugio rursus: nec satis compos mei
Agẽda renuo. *Aret.* O impia! ô crudi parens
Acerba pietas vulneris! *Leuc.* Nata ô malo
Omine venustas! *Pol.* Funerum mater, piæ
Exasperatrix mentis! *Eud.* Exitium boni.
Pol. Malique origo! *Eud.* Publicæ pestis rei,
Suspecta species oris, ac vultûs color.

SCE-

SCENA V.

Cacotes, seu *Vitium*, qui ex occulto consilia Policarpi, seu *Publici Commodi* audivit, indignatur; statuitq; ea Idokerdo seu *Privato Commodo*, Archætian, seu *Rationem Status*, simulanti referre.

Cacotes, seu *Vitium*.

CRuenta regni pestis! & mundi lues!
Hos in ruinam verticis nostri dolos
Malesana cudis? scelere quo mentē impio?
Quo mereor istas nostrū in exitium minas
Ardere flam̄is? Teneo, quodcunq; est malū,
Quod machinaris. Ibo: quā fraudem audij,
Narrabo Domino, ut obviet. Nascens dolus
Est opprimendus, antequam vires agat,
Seseque firmet. Quàm benè hoc latui loco;
In nostra damna texta per faciles diu
Ivisset ausus tela, & horrendâ malum
Crevisset irâ. Quisquis alieno malo
Intendit aurem, sæpe percipiet suum.
Aulæ insalubris aura simplicibus nocet.
Qui servit aulæ, lumine attento vigil
Partes in omnes excubet: tacitus sciat
Audire multa; multa, cùm tempus monet,
Facundus ore proloqui. Quisquis dies
Exigit in aula, qualis attento canis
Venator ore currit, & prædam calens

Vesti-

Vestigat ore; mox ubi feram propè
Advertit, aures arrigit, firmum loco
Affigit oculum; quæque post dumos latet,
Per signa præda proditur: talis vago
Per omnia oculo lustret occultos sinus,
Arcana penetret, taceat; at prodat quoque,
Cùm tempus aptum cōmonet. Nihil decet,
Ut servitutis aulicæ fructum feras,
Incuriosè negligi.

SCENA VI.

Cacurgus, *Malus Genius*, quòd Idokerdum, *Privatum Commodum*, sub schemate Archætiæ, seu *Rationis Status*, latentem in aulam Synesij, *Intellectûs*, induxerit, in spem venit majoris apud Regem Synesium gratiæ obtinendæ.

Cacurgus, seu *Malus Genius*.

-- ᴗ --- ᴗ - Rursum meo
Spes ardet aliqua corde. Mutantur vices:
Nec quâ resedit asperæ sortis furor,
Illâ perennat sede. Nullius reus
Sceleris, prioris gratiæ sinu excidi,
Et inane amici nomen in vanum gero.
Alter favoris æmulus primam mei
Sedem occupavit: alteri genio litat
Servilis aula. At genius agnosci quoque
Debeo,

Debeo. Nec ille (sortis excepto joco
Blādæq; frontis jubare) quo tumeat, habet:
Habet tamen, quo metuat, & primas mihi
Cedat; quod ille fœminæ mores gerat,
Ad iniqua semper pronior. Jam spes redit,
Seseque penitis ingerit mentis fibris:
Jam dignitatis pristinæ amissus gradus
Se mihi reponit. Quando ferventis maris
Ebullit æstus; unda, quæ latuit freti
Sepulta fundo, surgit, & clarum videt
Rediviva Solem. Regias tenor hic agit:
Occumbit unus, alter exsurgit: tamen
Etiam resurgit ille, qui occubuit priùs.
Venusta princeps illa, quæ nuper suum
Jubar hanc in aulam detulit, scenam mei
Vertet doloris. Illa jam vinctos tenet
Reginæ amores; illa jam Regem suo
Colore inescat; meque, qui prima advenæ
Officia in aula præstiti, & Regis dedi
Adire vultus, gratiâ & magni colit
Tributo amoris: quæq; post dominam pede
Ancilla servo graditur, ubi vidit meos
Mentis dolores, ingemuit altùm, gravi
Perculsa sorte: jamque, quod servum decet
Avidum favoris regij, ductu meo
Penetrale subijt Regis, ubi curas graves,
Mœstasque nubes pectoris gratâ fuget
Aut arte digiti eburnei, aut vocis sono.
Hac arte mentis regiæ affectus emo.
Concentus oris, musicæ vocis Charis,

Lepor-

Leporq; frontis, pectoris quidam est magus,
Vel clavis animi, ferreos etiam sinus
Ruptura cordis. Illa quid precio suæ
Emptura vocis, quid venustatis dolo,
Oculique compti gratiâ in votum meum
Opis datura, mente præsagâ auguror.

SCENA VII.

Arete, seu *Virtus* Regina Synesium, seu *Intellectum* Regẽ, suos in Archætiam, seu *Rationẽ Status* amores inclinare suspicatur. Hanc suspicionem eximere nititur Leucothoë, seu *Sinceritas*.

Arete. Leucothöe.

Are. O Qui sub uno pectore alternis minis,
Contrarioq; prælio ancipitem mihi
Laceratis animam, dissoni affectus mei,
Spei & timoris, frigoris & ignis: date
Hoc unum onusto pectori, ut saltem brevem
Respiret auram. Nempe fugitivis preces
Committo ventis: pacis optatæ sinum
Crudi negatis. Tanta quis stabili ferat
Tormenta corde?

Leu. Premere trepidantes metus,
Prudentis animi est: ratio venientem regat
Fluctum timoris. *Aret.* Illa peregrino genas
Mentita stibio Diva, quæ Regis fibras
Blandè occupavit, illa non parva est seges

Mihi

Mihi suspicādi. *Leu.* Cōpta, & artifice manu
Inducta forma vultui oblectat parum.
Est ficta tota, tota mendaci genas
Depicta fuco. Noscitur probè: hoc sat est.
Fucata nunquam forma prudentem capit.

Aret. Forma ipsa quāvis corda nō vincat, tamē
Novitas amatur.

Leu. Genius hic vulgi est levis;
Non gloriosæ mentis. Et tuus fuit
Eritque semper Sponsus. In aliam nequit
Suos amores flectere, nisi injurius
Suo Synesius nomini. *Aret.* Exitio rei
Hanc esse quamvis publicæ dicat, tamen
Dū laudat, audit, sequitur obsequio, & colit;
Latentem amoris prodit occulti facem.
Quoties precatur, capitur affatu; & datis
Petita superat: nostra fastidit pij
Documenta amoris: quæque suspexit priùs
Consilia tumidus despicit. Menti hoc gravē
Opinionem mortui affectûs parit.

Leuc. Hucusque dubius hæsit, an stabilem vagæ
Concedat aulam.

Aret. Dubius? ah! certum nimis
Accepta produnt munera, & toties tener
In amore vultus. Nulla spes superest, fore,
Ut sic amatam deserat. Jam se labris
Ingessit esca; placuit; & edentis sinus
Adhæsit hamo. Munus, heu, dirum nimis!
Fatale munus! quod mihi quietem eripit,
Pacemq; turbat mentis. Hinc animi semel

Tranquillitate perditâ, impello gradum,
Illucque præceps volvor, ubi Siren dolis
In noſtra damna ſævit, & captum jocis
Ad cruda Regem fata per cantus trahit.
Leuc. Ubi venuſtas ludit, & bibulæ melos
Blanditur auri, ſæpe non cautus ſimul
Animus venenum, gemmeo veluti ſcypho,
Auroνé potat. *Aret.* Muſicæ ô fallax dolus!
Quæ blandiente virus accentu tegis,
Imoque ſenſim pectori infundis malum!
Tu diſſonare conſonos primùm doces,
Iuſtoſque amores. Cantus! ô planctûs mihi
Non parva cauſa!
Leuc. Melleum ô quondam melos!
At nunc amaræ felleus vocis ſonus!
Qui vota mentis reprimis.
Aret. In omnem excubans
Partem æmulatio, quæq; pervigilem oculis
Imitaris Argum; ſi penetrante inſpicis
Acie medullas pectorum, tandem mihi
Detege, quod alto corde Syneſius tegit,
Quod nube mentis celat. Hinc ſocia gradũ
Moveamus unà. Veranè, an falſa ingerat
Suſpicio menti ſomnia, hoc certo lubet
Signo experiri. Sequere, quà greſſum fero.

SCENA VIII.

Poneria, ſeu *Malitia*, & Cacotes, ſeu *Vitium*, quòd Idokerdo, ſeu *Archætiæ*, adverſari

versari Policarpum, hoc est, *Publicum Commodum* advertant, metuunt per hunc etiam Regem in cōtraria consilia deflectendum. Ideoq; Hypocrisin & Dolum in suas machinas adhibere statuunt.

Poneria, seu *Malitia*. Cacotes, seu *Vitium*.

Pon. QUi primus ergo Regio lateri assidet
Policarpus, hostis noster, inimicum palàm
Testatur animū? *Cac.* Quodq; supremū reor
Apicem malorum, visus est plausus sequi
Vocem loquentis: dicta Consilium probat;
Regina facilis annuit.
Pon. Quid Rex? *Cac.* Licet
Sententiam suspenderit, vereor tamen,
Ut & ille se torrente patiatur rapi.
Pon. Quàm bene malorū patuit instruct⁹ dolus!
Ut occupemus, antequam involvat suo
Reti innocentes. Ergo, qua surgunt propè
Vicina amicæ tecta rapiamus gradum:
Hinc nostra repetam pignora Hypocrisin & Dolum,
Fidâque subter noctis umbrosæ togâ
Periclitantem in Regiam mecum traham.
Hinc spero certam rebus accisis opem.
Hypocrisis unà & arte, & ingenio suam
Superat parentē. Quanta mihi pectus subit
Hinc spes futuri commodi! *Cac.* Fraudis capax,

Instructa technis; quaq; non possit magis
Versuta haberi, est illa. Quod placet, facit;
Et quidquid egit, melleo vocis sono (net:
Verbisq; honestat. *Pon.* Tempus officij mo-
Illam advocemus. *Cac.* Obsequor.
Pon. Cautè tamen
Urgenda res est: si dolus pateat, ruit,
Consilia quidquid nostra fabricârunt.
Cac. Metum
Expunge corde. Veste peregrinâ benè
Oculos tuentûm fallimus, acutos licet
In acta nostra: quoq; lateamus magis,
Oblita veteris nominis novum indue:
Politica tu vocêre, ego dicar Lepor.

SCENA IX.

Leucothoë, seu *Sinceritas*, detestatur Colacæ adulationem in Regem.

NOn vana lusit umbra Reginam meam,
Suspicio non inanis. Audaces doli
Tenuêre mentem regiam. Ancillæ melos
Per mille ductum chromata in totidẽ traliit
Animum catenas. Puduit infamis lupæ
Tolerare mendax carmen, & verso gradu
Sedem reliqui. Prô venenosum melos!
Mendaciorũ hyperbolæ! immodicus tenor
Encomiorum! laudis egressæ modum
Infame metrum! Siccine (ô crudũ nefas!)
Mendacijs involvere & Reges licet?

SCE-

SCENA X.

Leucothoë, seu *Sinceritas*, exprobrat Cloacææ hyperbolicas suas adulationes.

Colacæa, seu *Adulatio*. Leucothoë, seu *Sinceritas*.

Col. INfausta sortis alea!
Leu. En mundi probrum,
Infame bustum. *Col.* Prô! inhumanū scelus!
Ibant secundo Vota successu; melos
Fixum tenebat Regis aspectum, & fibras
Blandis ligabat vinculis; cùm se ingerit
Regina medio lusui, & ficto impudens
Amore, vultu, fronte, blanditijs, jocis,
Fictoq; rerum phasmate urgentûm, gravi
Negotiorum pondere, alloquium sui
Regis remoto teste secretum petit.
O impudentis fœminæ insanum nefas!
Sed video tandem, dispari ingenio agimur,
Contrarioq; spiritu. Hunc nempe obtinent
Humana cursum, conjugis quando suæ
Conjux amore capitur. *Leu.* Ergo quod tuo
Nō dederit aurem carmini, hoc tantis putas
Dignum querelis? Misera! te fleri decet,
In te querelas flecte. *Col.* Sed causā indica.
Leu. Quis ferre prudens possit auditu horridas
Mendaciorum hyperbolas? Quæ tu dabis
Elogia Superis, quando mortalem premis
Tam copiosâ laude? *Col.* Sic magnos decet

Suſpicere Reges. Nomina, & laudes dedi
Aulæ uſitatas. *Leu.* Laudis excedis modum
Col. Nec aſſecutā merita me credo. *Leu.* Tamē
Tantum extuliſti! *Col.* Vera,quæ dixi,puta.
Leu. Ego Veritatis candidæ princeps ſoror,
Nec Veritatis cernere vel umbram tuo
Ex ore potui: *Col.* Tuné Reginæ latus
Ancilla ſtipas? *Leu.* Cādida Aretinæ quoq;
Obſequia præſto.
Col. Nempe & ingenio, & genio -
-Ageris eodem.
Leu. Hæc magna pars laudis meæ eſt.
Col. Nihil addo: ſatis eſt.
Leu. Inde quid ſequitur? *Col.* Tua
Non æſtimari dicta; ſuſpectam mihi
Te ſemper eſſe.
Leu. Juſta ſum. *Col.* Infauſta es magis.
Leu. Sincera ſum, ſum libera. at contrà dolo
Implicita tu centuplice, & mendacijs
Mille involuta. *Col.* Mené mendacē arguis?
Me mille tectam fraudibus?
Leu. Quantum ſcelus?
Cui nēpe Divæ loquimur? *Col.* Immēſo tuos
Quæ honore honores ſuperat.
Leu. Infelix meos
Ancilla honores ſuperat? *Col.* Infelix licet,
Miſeraq; videar; ſorte ſum tamen tuâ
Superior. *Leu.* Edic, qualis à nobis palàm
Vis æſtimari? *Col.* Regiæ primum decus,
Et prima virtus: Jlla, quæ mentes Ducum
Sub

Sub nostra cogo jura. Quid possim, mea
Per acta disces. *Leu*. Prô Deo invisũ nefas!
Inimica nostra est. Jlla, quæ solùm hactenus
Mihi nota famâ, voce se prodit suâ,
Colacæa, mundi dedecus. Verum est nimis,
Quòd mentiatur nomen, & laudem sibi
Virtutis aptet; sola quòd Regum intimas
Penetret medullas; sola quòd vinctos trahat
Animos potentûm. Regia exẽplum dedit,
Cujus sinistro sidere subivit sinum.
Nil jam stupete, si miser & exul jacet,
Quicunq; Regi sana consilia dedit;
Si mea probata rebus in gravibus fides
Calcata teritur. Hæc ubi ingreditur, locus
Sinceritati nullus est. Omnis cadit
Quæcunq; spes supererat. Ex aula mihi
Procul migrandũ est. Nemo jam mẽtis suæ
Sincera pandat sensa. Sibi odium parit,
Qui vera loquitur. Fraudibus tantùm patet
Mendacijsq; Regia; & proprius malo
Fallendus isto sensus est. Summum scelus
Sinceritas vocatur. Hoc tantùm licet,
Mentiri. In aula nullus est sanctæ locus
Sinceritati: Veritas aulâ exulat.
Ut audiare, finge, adulare, & dolis
Innecte verba; fraudibus vultum indue:
Nunc mentiendũ est: Veritas aulâ exulat.
Sinceritatis candido vultu nihil,
Nil veritate proficis. Fraudes para:
Nunc mentiendũ est: Veritas aulâ exulat.

SCENA XI.

Poneria, seu *Malitia*, & Cacotes, seu *Vitium*, Dolum instruunt ad texendas fraudes.

Cacotes, seu *Vitium*. Poneria, seu *Malitia*.
Dolus.

Cac. HInc null⁹, inde nullus: in scenā patet
Securus aditus. Sistite: hinc aliquis meas
Strepitus ad aures lapsus est. Nū quis latet?
Pon. Huc in latebras.
Cac. Ede, quisnam illic gradum?
O vana mentis umbra! quid inanes metus
Mihi ipse fingo? Nullus est loco metus.
Adeste rursus. *Pon.* Cessit?
Cac. Haudquaquam. at nihil
Refert. *Pon.* Quis illic? *Cac.* Hostis.
Pon. Est hostis. *Cac.* Loco
Firmate gressum. Felium est hostis, canis
Melitæus: umbras inter offusas ego
Vastum molossum credidi: nempe ex ijs,
Qui, subter umbras noctis, insidias parant
In damna vigiles. *Pon.* Ergo vigilanté exere
In omnia oculum, ne quis in nostram ruat
Repentè telam. *Cac.* Pone sollicitos metus:
In jussa promptus excubo. Si quis gradum
Tacitus propinquum fraudibus nostris ferat,
Monebo signo. *Pon.* Serijs menté admove.

Non tenue nostris rebus est damnũ, Dole,
Quòd vestiendæ filiæ nostræ chlamys
Absuerit illa, dexteræ nuper tuæ
Præda, Pietati rapta. *Dol.* Consiliũ hoc dies
Non patitur iste, mutuam quando tulit
Amica nostra, Opinio. *Pon.* An reddet brevi?
Dol. Illius usum tempus ad paucum petit;
Mox redditura.
Pon. Spondet hoc aliquis? *Dol.* Vetat
Dubium Cacurgus. Adde, quod vestis gravi
Premat lacertos pondere. Incessus levis,
Et expeditus gressus impatiens jugi est.
Cac. Silete.
Pon. An aliquis tacitus adportat gradum?
Cac. Nisi error oculos decipit. Silentium!
Nihil est timoris. *Pon.* Nate, dum tẽpus fluit,
Perdere caveto. *Dol.* Quidquid à nostris potes
Sperare studijs, exequar. nutu impera;
Obtemperabo. *Pon.* Quantus affectu ruat
Prono Idokerdus, atque Bulææ ardeat
Placere, nosti: cujus ut mentem occupet,
Ingressus aulam, Archætiam sese vocat,
Mendace tectus nomine, & vestis dolo.
Hinc omnis illi fervet obsequijs domus.
Dol. Narrata teneo. Nempe consilio meo
Hæc fraus parata est.
Pon. Regium affectum tenet,
Et arbitrata fœminam ardenti colit
Bulæa amore. Publicæ at cultor rei,
Qui semper unus Regium stipat latus

Policarpus,hoſtis noſter eſt. Quantū poteſt
Unus nocere! cujus arbitrio oppida
Urbesq; parent;quiq; quam in partē lubet,
Et huc,& illuc regiam mentem rotat;
Unusq; Dominus colitur,& regni arbiter.
Hoc nunc agendum,ut commodo noſtro ſuâ
Auctoritate ſerviat. *Dol.* Grande eſt opus
Quod mater agitas, quodque vix poſſe autumem
Sperari ab hoſte. *Pon.*Mentis arcanum meæ
Sinum recludam.Theſſalis quantum modis,
Et arte poſſim Colchicâ exemplum dabo:
Te vultu,& ore,& more Policarpi induam,
Tuæque frontis arcam illius tegam
Colore frontis.
Dol. Fine quo fraudem hanc paras?
*Pon.*Ut tectus ore & fronte Policarpi palàm
Credaris ipſe; quodque perſonâ nequis
Præſtare propriâ,ſub peregrinâ meis
Servire poſſis commodis. *Dol.* Quò ſe tuæ
Miracula artis porrigunt, novi ſatis.
Quidquid lubebit, impera. Quando jubes,
Evado ſemper Protheus, vultûs novo
Veſtitus habitu, more,& ingenio novo.
Mendace ſed cùm fronte Policarpū induam,
Quid fiet illo? *Pon.*Quod voles. Iſtum mihi
Rei futuræ mente digeſſi ordinem.
Arcana noſtro ſemita è tecto patet
Policarpi ad uſque tecta: cùm merſo die
Cœloque clauſo furva nox placidam dabit
Orbi

Orbi quietem, semitæ ductrix tibi
Ariadna fiam. Tutus exinde ad thorum
Penetrare poteris, fusa quo membra æmul⁹
Noster reclinat. Mente si constes tuâ,
Tibique similis, facinus audebis tuo
Calore dignum. Plura non addo. Scies,
Quid alta mentis indoles, stirpis tuæ,
Et bullientis suggeret honoris calor.

Dol. Documenta cœpi.

Cac. At aliquis huc gressum citat.

Dol. Sede hac migrandum est.

Pon. Perge: jam nodum tenes.

Cac. Ad vota mentis fictus evasit dolus.
Hac arte vetulæ sermo rumpendus fuit.
Ubi semel aurem nacta patientem fuit,
Finem invenire vetula discursûs nequit.
At hîc morari dulce delicium animi
Colacæa, mentis ardor & Siren meæ
Non patitur ultra: cujus ubi vocem audio,
Solatiorum turbine excitus suâ
E sede surgit animus, & pectus novo
Amore gestit. Illa quàm blandè loqui,
Tractare amicè novit! & gestu, & modo
Humanitatem spirat, & nutu unico
Alias Deastras aulæ inhumanas probat.
Leucothoa quid non tentat, ut memet meo
Possessi honoris trahere de solio queat?
Alia, ubi vidit obvium, avertit gradum,
Spernensque risit; fortè quod merito suo
Minor est statura nostra. Sed parvis tamen

Est sæpe precium grande. Colacæa unica
Me blandientis oris excepit joco,
Facundiâque ducta per laudes mei
Exuberante volvitur. Tota est Charis,
Amœna tota Gratia. Hinc Princeps, mei
Conscius amoris, Conjugem mihi destinat;
Quod nuper actos Consilî arcani dolos,
Textamq; telam fraudis in apertum extuli.
Hoc nundinatus gratiam facto, supra
Reliquos salutor primus, & primus color.

HÆc est in aulâ semita
Favoris obtinendi;
Quod cœteri peccaverint,
Ad Principem referre.
Erratis, ô Narcissuli,
Cyparissulique fratres,
Qui basiatâ dexterâ,
Ridente vel labello,
Vel poplitis reflexibus,
Inflexibusque colli
Emi putatis gratiam,
Et Principum favores;
Erratis. Hæc est semita
Favoris obtinendi;
Quod cœteri peccaverint,
Ad Principem referre.
Et vos chori scientiæ,
Sapientiæ nepotes
Improvidi! Dum quæritis
Solium tenere honoris,

In

In servitutem flectitis
  Plenum caput Minervâ.
Non ibitis Scientiâ
  Honoris ad theatra.
Hæc est in aulâ semita
  Honoris obtinendi;
Quod cœteri peccaverint,
  Ad Principem referre.
Et vos Avorum glorias,
  Fumosque qui crepatis,
Et quæritis per sanguinem,
  Per stemma nundinari
Vel gloriæ fastîgia,
  Vel vertices honoris;
Erratis. Hæc est semita
  Honoris obtinendi,
Quod cœteri peccaverint,
  Ad Principem referre.

ACTUS II.

SCENA I.

Idokerdus, (vulgò *Interesse*) in persona Archætiæ, quæ vulgò *Ratio Status* dicitur, confidit in Doli machinationibus, ad Policarpum, seu *Bonum Publicum* evertendum.

Archætia, sive *Idokerdus tectus.*

QUamvis timendus hostis inventi furor
Potensq; dextra spargat in cœlū minas;
Tamen pavere prohibet attentus Doli
Sapiensq; fervor. Ille spem menti ingerit
Effulminandi, quidquid opponet moras
Meo calori. Fama si verum canit,
Intentus operi sudat: ego specto exitum.

SCENA II.

Cacotes, seu *Vitium*, refert Archætiæ, seu *tecto Idokerdo*, quâ humanitate sit à Bulæa, seu *Voluntate* exceptus; quantum ipsa afficiatur Idokerdo.

Cacotes. Archætia, seu *tectus Idokerdus.*

VEnende Princeps, facilis alloquium tibi
Regina defert. *Ar.* Tépore an certo jubet
Obsequio adesse?

Cac. Quo lubet; semper tuos
Prompta in favores. Ipsa si fingi queat
Humanitas, humanior fingi nequit.
Adesse vix me rescijt, statim suos
Subire vultus imperat. Quæ non Charis
Ex ore? quæ non Gratia ex vultu emicat?
Quo gestientis oris indicio tua
Merita recenset? quâ voluptate alloqui
Te concupiscit? Unus in cordis sinu,
In mente es unus, unus in votis Deæ.
Arch. Adverti amores, quando conclavis mihi
Aditum repandit regij. At certum nihil
Sperare fas est. Generis,& gentis meæ
Ignorat illa stemma. Sic aliquod amat,
Quod nescit ipsa, fraude confictum decus.
Cac. Quin Idokerdum quando te noscet,suos
Geminabit ignes. Fœminas genius tuus
Delectat: omnes commodis suis student.

SCENA III.

Poneria, seu *Malitia*, refert Archætiæ, seu *tecto Idokerdo*, Policarpum, seu *Bonum Publicum*, jam occisum esse, hujus personam aptè à Dolo sustineri.

Archætia, seu *tectus Idokerdus.* Cacotes, seu *Vitium.* Poneria, seu *Malitia.*

Arch. DEsiderata tempori huc effert senex
Poneria gradus. Ede, quid portas novi?
Pon.

Pon. Felicitatis omina! Exutus ſuos
Dolus colores ore, ſermonis ſono,
Oculi vibratu, fronte, veſtitu, gradu,
Geſtu, colore, more, Policarpum refert.
Ut nemo facilè conditum dolo Dolum
Reperire poſſit. *Arch.* Verus id quânã feret
Fronte Policarp⁹? *Pon.* Excute ingenui metũ
De ſede cordis. Nulla jam noſtræ rei
Movebit arma.
Arch. Quam tenet mundi plagam?
Pon. Quam inexpiati ſontium manes tenent,
Furiæq; flagro ſemper anguineo increpant.
Nam cùm ſub umbra noctis extentus thoro
Traheret ſoporem, ferreus reſti ſopor
Per colla ductus, mortis extremæ ultimis
Tranſcripſit oris. *Cac.* Facinus hoc ductũ aleâ
Periculoſa eſt. *Pon.* Veſte Policarpi Dolus,
Geſtuq; & ore ſimilis illius tenet (ſuũ.
Conclave. *Cac.* Si non exprimat, damnũ eſt
Arch. Audax profectò facinus.
Pon. At juſta hoc tamen
Ratio exigebat. In tuâ quidvis licet
Cauſa Idokerde, ſeu magis Ratio Status
Cupis vocari. Alius catenatus metu
Hæſiſſet anceps, jure ne læſo in ſuum
Hoc ſcelere leges traheret ultrices caput.
Plebeia capita vinciant leges: ferox
Audacis animus jura non novit pati.
Si quis veretur jura, vel legem egredi,
Pœnæ timore ſtringitur. Quiſquis metu
Eſt

Eſt liber iſto, quod lubet, licitum facit,
Audaxque tentat. Quid Sacramento fides
Jurata ſocio, aut vinculum dextræ datum,
Ictumque fœdus? Sæculi exacti putris
Eſt iſta virtus; quando præſentis boni
Ignarus orbis Perſicæ nondum bibit
Menſæ apparatus, Atticas nondum dapes
Guſtavit ore, glande Dodonæ famem
Satiare ſuetus. *Arch.* Certa jam menti redit
Spes eminendi: jamq; Eleutheriæ Inſulam
Hæc dextra flectit, dextera hæc ſceptrum regit,
Quando miniſter proximus Regi eſt Dolus,
Primumq; Numen Regiæ. *Pon.* Paſſim genu
Curvatur uni; colitur, & libitu ſuo
Gubernat un⁹. *Cac.* Ecce Colacæa huc gradū
Molitur; illa cordis illicium mei.

SCENA IV.

Colacæa, ſive *Adulatio*, refert Idokerdo ſeu *Archatiæ*, Leucothöen, ſive *Sinceritatem* aulâ ejectam, ſeque ejus loco aſſumptam. Unde hic in ſpem venit etiam Hypocriſin inducendi.

Archætia, ſeu *rectus Idokerdus*. Cacotes, ſeu *Vitium*. Poneria, ſeu *Malitia*. Colacæa, ſive *Adulatio*.

Arch. Quid hoc amœnæ frontis exterſum jubar? Quo

Quo læta tendis? *Col.* Sortis obtentæ tibi
Felicitatem nuncio. Regis favor
Me jussit esse liberam, & primum dedit
Locum occupare, pulsa quem tenuit prius
Leucothöe in aulâ.
Pon. Noster hunc certè Dolus
Dolum paravit. *Arc.*.Unde tam grandis tibi
Repēsa merces? *Col.* Serva quòd fuerim tua:
Hoc uno honoris culmen inscendi gradu,
Quo te juvante potior, id tibi quoque
Debere fateor. *Arch.* Causa sed quænā fuit,
Eliminandi sede Leucothöen suâ?
Colac. Præsumptuosus mentis inflatæ tumor,
Audacia, & superbia, ac nuper gravis
In me patrata injuria. Hanc Regi dolens
Lachrymāsq; vix sum questa, mox irâ calēs
Excesse ab aula, sede, consilio jubet.
Pon. Hoc est, quod animus antè portēdit mihi,
Col. Et exulare jussit. *Pon.* Euge nūc lætis fruor!
Exacta ubi est Leucothoa, progressu fluit
Votum secundo. Tuta nunc scenam potest
Subire Hypocrisis, tuta personam suam
Aulæ exhibere. Tela ducatur novas
Facilis per artes: Nemini nostros dolos
Datū est videre. *Ar.* Quære, num culto satis
Instructa amictu, Regium ut limen queat
Adire compta. Publico tandem decet
Illam locare in Sole, per cujus manus
Heroa mente facta designo. Hoc age
Bulen ego adeo. *Pon.* Jussa veloci exequor
Impul-

Impulſa vento : quamq; depoſcis, cita
Tibi ſiſto Divam. Nec tenebroſam eſt opus
Spectare noctem : tuta jam medio die
Adeſſe poterit.

SCENA V.

Cacotes, ſeu *Vitium*, redditur certus, quod àColacæâ,ſeu *Adulatione* conſtanter ametur.

Cacotes, ſeu *Vitium*. Colacæa, ſeu *Adulatio*.

Cac. -- ᴗ -- Fallor ? an Nympha es quoque
Regalis aulæ ? *Col.* Nomen ex aulâ tamen
Non ſumo. *Cac.* Mores ſumis.
Col. Effare. *Cac.* At timor
Mihi verba cohibet. *Col.* Liberè loquere. Cui
Putas timendũ ? *Cac.* Vinculo,quo nos amor
Pridem ligavit. Fortè quæ celſum premis
Pulvinar oſtro,ſorte ſublimis novâ,
Oblita noſtri vivis, & nanum abijcis.
Cola. Erras , perrenne vinculum noſtri niſi
Credas amoris. Non ego inconſtans amo :
Hoc noſſe te,dilecte,jam pridem ſcio.
Cac. Scio. Sed honoris ſplendor antiquos ſolet
Mutare mores. Dignitas,vulgi tropo,
Fumus vocatur: nempe quod nube improbâ
Confundat oculos.Unde cùm auguſto ſedes
Sublimis oſtro, fumeæ nubis ſinu

Ocu-

Ocùlum impedita,fortè me parvum nequis
Spectare nanũ. *Col.*Corpore es nanus:gigas
Meritis videris.*Cac.*Veteris in mentẽ vocas
Nomina favoris.*Col.* Crede, tu semper meis
Hæres medullis,unus illicium meæ
Amorq́ue mentis.*Cac.*Fuimus hoc olim,tua
Conditio quando vilior medias stetit
Inter puellas : quando jam celso locat
Te dignitas fastigio, parem tuo
Heroëm honori diliges. *Cola.*Probro meum
Notas amorem. Semper hic eris mihi(cet,
Qui unquã fuisti. *Cac.* Credere hoc tuto li-
Te mihi favere? *Col.*Quamdiu sanguis meos
Rigabit artus. *Cac.* Nullane memoriam mei
Eripiet hora. *Col.* Sidera in testes voco.
Cac. O chara Gratia! unicum votum mei
Colacæa cordis! *Col.*Gaudij,ô Cacotes,mei
Et amœnitatis vena, contracto licet
Sub artuum compendio, eximiam tamen
Adoro pulchritudinem. *Cac.*O vocis favus!
*Col.*O forma vultus! *Cac.*O Charis mẽtis meæ!
*Col.*Narcisse mi! *Cac.*Spes,gaudiũ,& votũ meũ!
*Col.*Amor,voluptas,gaudium,votum meum!

SCENA VI.

Astræa per varias quæstiones venit in cognitionem *Vitij*, hoc expellere illa nititur : *Vitium* crumenam obijcit,& nonnihil furorem hebetat.

Astræa.

Aſtræa. Cacotes, ſeu *Vitium*.

Aſtr. ITe, ite: teneros inter affectus date
Frœnos voluptæ. Nempe ſublimis nota
Hæc illa mentis; nuper ad vaſti gradum
Evectæ honoris, ponere infreni lupos
Non poſſe amori; gratiæ ac inter jocos,
Amœnitatis inter enerves choros
Exigere Soles. Iſta non miror tamen.
Quæ nata vili eſt ſanguine, obſequitur ſui
Natalis aſtro. Plebe qui ex imâ trahit
Vitamque ſpiritumque, quantumvis levet
Super aſtra frontem, ſemper exortum ſuum
Per facta prodit. *Cac.* Noſco te talẽ, improba.
Quâ fronte noſtro temet immiſces choro?
Aſtr. Quâ munus obeo debitum.
Cac. Hoc munus tuum eſt,
Aliena facta carpere, & facilem rei
Turbare curſum? *Aſt.* Cura Nymphæo mea
Invigilat aulæ. *Cac.* Quanta verſatur rota!
Quàm vaſta moles! Unica Amaryllis poteſt
Mille ovibus imperare; ſed ut unam regas
Aulæ puellam Regiæ, mille eſt opus
Adhibere vigiles. *Aſt.* Vera, quę dicis, probo.
Sed quod tibi genus? ede: quod nomẽ tibi (eſt?
Æſopus alter crederis mihi; capax
Aſtutioris ingenî, & verbis procax;
Quamvis tegaris vilis aſpectûs notâ. (ſcio.
Cac. Ego miniſtro Archætiæ. *Aſt.* Hoc equidem
Quam ſervitutẽ? fare. *Cac.* Quamcunq; hæc jubet.

Præ-

Ocillum impedita,fortè me parvum nequis
Spectare nanũ. *Col.*Corpore es nanus:gigas
Meritis videris.*Cac.*Veteris in mentẽ vocas
Nomina favoris.*Col* Crede, tu semper meis
Hæres medullis,unus illicium meæ
Amorque mentis.*Cac.*Fuimus hoc olim,tua
Conditio quando vilior medias stetit
Inter puellas : quando jam celso locat
Te dignitas fastigio, parem tuo
Heroëm honori diliges. *Cola.*Probro meum
Notas amorem. Semper hic eris mihi (cet,
Qui unquã fuisti. *Cac.* Credere hoc tuto li-
Te mihi favere? *Col.*Quamdiu sanguis meos
Rigabit artus. *Cac.* Nullane memoriam mei
Eripiet hora. *Col.* Sidera in testes voco.
Cac. O chara Gratia ! unicum votum mei
Colacæa cordis!*Col.*Gaudij,ô Cacotes,meĩ
Et amœnitatis vena, contracto licet
Sub artuum compendio, eximiam tamen
Adoro pulchritudinem. *Cac.*O vocis favus !
*Col.*O forma virtus!*Cac.*O Charis mẽtis meæ!
*Col.*Narcisse mi!*Cac.*Spes,gaudiũ,& votũ meũ!
*Col.*Amor,voluptas,gaudium,votum meum !

SCENA VI.

Astræa per varias quæstiones venit in cognitionem *Vitij*, hoc expellere illa nititur : *Vitium* crumenam obijcit,& nonnihil furorem hebetat.

Astræa.

Astræa. Cacotes, seu *Vitium.*

Astr. ITe, ite: teneros inter affectus date
Frœnos voluptæ. Nempe sublimis nota
Hæc illa mentis; nuper ad vasti gradum
Evectæ honoris, ponere infreni lupos
Non posse amori; gratiæ ac inter jocos,
Amœnitatis inter enerves choros
Exigere Soles. Ista non miror tamen.
Quæ nata vili est sanguine, obsequitur sui
Natalis astro. Plebe qui ex imâ trahit
Vitamque spiritumque, quantumvis levet
Super astra frontem, semper exortum suum
Per facta prodit. *Cac.* Nosco te talē, improba.
Quâ fronte nostro temet immisces choro?
Astr. Quâ munus obeo debitum.
Cac. Hoc munus tuum est,
Aliena facta carpere, & facilem rei
Turbare cursum? *Ast.* Cura Nymphæo mea
Invigilat aulæ. *Cac.* Quanta versatur rota!
Quàm vasta moles! Unica Amaryllis potest
Mille ovibus imperare; sed ut unam regas
Aulæ puellam Regiæ, mille est opus
Adhibere vigiles. *Ast.* Vera, quę dicis, probo.
Sed quod tibi genus? ede: quod nomē tibi
Æsopus alter crederis mihi; capax (est?
Astutioris ingenî, & verbis procax;
Quamvis tegaris vilis aspectûs notâ. (scio.
Cac. Ego ministro Archætiæ. *Ast.* Hoc equidem
Quam servitutē? fare. *Cac.* Quamcunq; hæc
jubet. Præ-

Præſum cubili,ſervio ad ſcyphos;modò
Præfectus aulæ dicor,& Ephœbus modò.
Vix palmus eſſe videor, officijs tamen
Fungor virorum plurium. *Aſt.*Nomen tuum
Profare. *Cac.*Non unũ hactenus nomẽ tuli.
Quo cuiq;Domino placuit,hoc paſſus fui
Nomine vocari. *Aſt.* Magna prudentis nota
eſt
Pectoris,ad omne ſcire Dominorum caput
Aptare ſeſe,& nomen. *Cac.* Obſequia dedi
Contentioſo prima,qui rixas ſuis
Alebat armis. Ille perſimili ſibi
Mixtus catervæ (nempe generoſis viris,
Interq; lances, Martijs) quidquid pater
Studio paravit,hæres abſumpſit brevi.
Quoadusque licuit,ſervij,& fidus fui,
Mavorsq; dictus: quando ſed tandem ſuis
Eſt devoratus canibus Actæon novus,
Aliò receſſi. *Aſt.*Credo,melioris Deæ
Uſurus aurâ. *Cac.*Vota ſi arbitrio mei
Animi ſtetiſſent, melior ambiguam ratem
Aura impuliſſet. Fortè in opulentum incidi,
Sed Euclionem, divitem & avarum ſenem.
Hic inter auri pondera, & partas opes
Noctes dieſq; timidus,& nunquam ſatur
Vitam trahebat. Ejus obſequijs ſacer,
Phido vocabar: donec aggeſto miſer
Pauperque in auro victimam ſenex fami
Seſe immolavit. *Aſt.* Inde ubi melior tibi
Quæſita ſors eſt? *Cac.* Filius functo patri
Suc-

Succeſſit hæres,ingenî alterius, nihil
Sortitus animæ patris. Huîc pauci dies
Fluxêre,fluxit pariter,annoſo pater
Quidquid labore contulit. Plures ei
Servivi in annos. Ille *munifici* mihi
Nomen creavit Spiritus. Sed qui ſolet
Vini eſſe aduſti ſpiritus. Quando leves
Abire in auras grande momentum rei
Vidi paternæ,quodq; jam vacuos lares
Fames ſubiret,ultimum dixi vale.
Aſtr. Intemperatam finis hic vitam ſolet,
Evanidisque luxibus tritam ſequi.
Quò deinde, Domino rurſus exutus , tuam
Operã locuſti? *Cac.* Celebris & famâ inclyt⁹
Cauſſidicus operam petijt. Ego ſortem rat⁹
Feliciorem, dexteram obſequijs dico.
Ille mihi grande impoſuit,& dignum ſuo
Honore nomẽ. *Aſt.* Qualenam? *Cac. Ingeniũ.*
Diesq; clari nominis.Primis puer (O dec⁹,
Aſſuctus annis ille, quos Phaſis daret
Perſisq; cenſus ſigmati,ſemper ſuo
Litare ſtomacho, ſæpe Juſtitiæ in latus
Flexit bilancem ; ſæpe non nocuam gravi
Linguâ æquitatem torſit, ut genio ſuo
Satis litaret. *Aſtr.* Lingua facundo potens
Sermone multum , plurimum manus poteſt
Acuta ſcripto,fræna niſi ponat gulæ
Amor æquitatis. Scelera conſpexi,quibus
Mentem impiavit. Sed dedit tandem ſitis
Pœnas avaræ. *Cac.* Vera narrâſti. Cliens
Morem

Morem execratus impium, impacto fibras
Transadigit ense: dumq; prostratus solo
Largè profuso sanguini immersus natat,
Ego timore trepidus in celerem pedes
Fugam incitavi. Jamq; turbarum satis
Hausisse memet æstimans, tandem ut dies
Tranquilliores viverem, Nymphis meam
Operam dicavi. Hic foveor, & *Lepor*, vocor,
Astr Scelerate! tandē nosceris. Nihil ambigo,
Cacotes, nefande es. Nominum varijs lates
Velatus umbris; alius atq; alius foris,
Idem sed intus semper: ut pœnis caput
Subtrahere possis, nomen immutas: Tua
Quænā hæc proterve audacia, ut vultū meū
Subire tentes? Crimen hoc pœnâ lues.
Cac. Heu me! perimus! Ista Justitia est. Fuga
Salus emenda est. *Ast*. Nulla te nostro fuga
Eripiet ensi. *Cac*. Heu! iminet. *Ast*. Fugias licet,
Premā fugacē. *Cac*. Fida loculorū fides
Nunc serviat periculis. *Ast*. Nulla à fuga
Spes est salutis. At, quid Astrææ incitum
Ictūm retundit? quid lacessitum vetat
Penetrare ferrum? vel quid objectu sui
Enervat iras chalybis, atque aciem atterit?
Cac. Ad sustinenda vulnera furoris tui
Hæc sola SCUTA serviunt. *Ast*. Istud quoque
Rapiam tibi munimen. *Cac*. Auxilium date!
Perimor! trucidor! morior! auxilium date,

SCE-

SCENA VII.

Cacotis, ſeu *Vitij* clamoribus excita Bulæa ſeu *Voluntas*, & Archætia ſeu *tectus Idokerdus*, Aſtræam aulâ expellunt. Vitium, ſeu *Cacotes & Archætia* conſilium ineunt de expellenda etiam Sinceritate, quam Leucothöen dicimus.

Archætia, *Ratio Status*, ſeu *tectus Idokerdus*. Bulæa, ſeu *Voluntas*. Cacotes, ſeu *Vitium*. Aſtræa.

Bul. Quis iſte clamor Regium larẽ increpat?
Ar. Quid hoc? meusne ſervus? an quid eſt (mali?
Cac. Parũ ſupremo mortis aſſultu abfui.
Hîc dum miniſtram fidus obſequio tuo
Impendo curam, ſcelere latronum obruor.
Bul. Palmare facinus! At quis in ſervum meum
Tẽtare id auſus? *Cac.* Illa, quæ ſtricto fremit
Aſtræa ferro, pectus in vulnus meum
Signavit enſi. *Aſt.* Fateor. *Cac.* Inſontem ſine
Cauſâ trucidas. *Aſt.* Hoc nego.
Cac. Quando tibi
Vel minima noſtro crimine offenſa eſt data?
Aſt. Semper laceſſis improbè.
Cac. Ignota es mihi:
Qui te laceſſo? *Aſt.* Crimẽ hoc ipsũ queror.
Cac. Quæ jura, quæ lex poſtulat nullum mihi
Non eſſe notum? *Arc.* Tam levi cauſâ meum

Ferire servum? *Ast.* Nescio cujus lari
Servus ministret: hoc scio, est Cacotes; licèt
Parvus staturâ corporis, tamen haud levis.
Ubicunq; Cacotes prodit, in meritas decet
Pœnas vocari. *Arch.* Somnias dirum caput,
Perverse Judex, spiritus Averno edite.
Cacotis *Lepori* nomen imponis meo.
Bul. Hunc dignitati Regiæ cultum exhibes?
Astr. Hoc est mereri Regium aspectum; palàm
Taxare scelera. *Bul.* Pergis antiquum novo
Cumulare crimen crimine? *Ast.* At cujus ream
Sceleris probasti? *Bul.* O improba!
Astr. Hoc non est meum (ream?
Nomen. *Bul.* Patrati at sceleris agnoscis
Astr. Damnanda non est actio, si quam bonus
Animus honestat. *Bul.* Cede, nec sedẽ amplius
Hanc tenta adire. *Ast.* O sæculi infecti lues!
Mores nefandi! quando, quæ meritâ decet
Pœnâ expiari scelera, tutelâ suâ
Defendit aula. *Bul.* Scelus inhumanum tuâ
Virtute sepeli, Archætia. *Arc.* At tangor tui
Animi dolore. *Bul.* Justus est equidem dolor,
Qui pectus urit. Ille, qui vixdum tener
Amor subivit pectora, jam adultus meo
In corde spirat. Unica in binis calet
Pectoribus anima: ac inde, qui mordet tuas
Dolor medullas, ille discruciat meas.
Arch. Quod tam benigni sideris fatum meam
Duxit carinam gratiæ in portum tuæ?
Bul Eximia virtus mentis. *Arch.* Eximiæ tua
Boni-

Bonitatis aura.

Bul. Tu parem nescis. *Arch.* Parem
Nescis. *Bul.* Recedo. Rursus aspectu frui
Quando licebit? *Arch.* Dulce deliciũ animi,
Nõ multa abibũt tẽpora. *Bul.* In quotnã dies
Hic comorari destinas? *Ar.* Quotquot lubet.
Bul. Hic te pereñem cupio. *Arc.* Quod mandas, habes:
Ero hic perennis. *Bul.* Ludis? an verũ refers?
Arch. Ero hic pereñis. *Bul.* Interim acceptâ viã
Spe plena carpo. Nulla mœroris mihi
Nubes serenum mentis eripiet, tui
Quamdiû licebit munere aspectûs frui.
Ar. Bulæa, vive! *Bul.* Abscedo, sed maneo tamẽ
Meliore parte. *Arc.* Te, licet maneã, sequor.
Bul. Vale voluptas unica. *Arch.* Abeuntẽ meus
Comitatur animus. *Bul.* Aliud an quidquam velim? (vale!)
Arch. Aliudne sperem? *Bul.* Corpore abscedo
Non mente. *Cac.* Quanta affectuum pugna.
Arch. Est mea.
Cac. Adverti: at ægrè credidi. Sed si semel
Larvam resolvas, teq; sincerâ tui
In fronte monstres, scilicet totum fluet
Amore pectus. *Arch.* Vota successu bono
Isthic feruntur. Non pari cursu finit
Astræa fluere, spiritus duri nimis
Et insolentis Nympha, quæ nostrum manu
Rigidoq; servum acinace est ausa aggredi.
Excogitandus fraudis est aptæ modus;

Ut impotentis ausui obstemus manus.
Cac. Morte eruamus ultimum terræ probrum.
Ubi illa vivit, nullus est nobis locus
Sat tutus unquam. Ferreâ aggressa est manu
Me nil merentem. Et quamlibet pect⁹ semel
Crumenæ hic umbo texerit, semper tamen
Non sustinebit impetum. Capiti meô
Semper vereri debeo. *Arch* Solvi decet
Animum pavore. Regis affatum pete,
Dolens renarra facinus. Hoc nosti dolo
Leucothoam abire regio jussam lare.
Cac. Iret beato nostra Neptuno ratis,
Hæc si remota à Regiâ, exilio suos
Piaret ausus. Candidi ô! cœlo dies
Venite tandem, ut Regio Astræam lare
Videam exulantem! Pareo imperio tuo,
Celeroq; gressus, *Arch.* Illud observa quoq;
Primo Ministro ut ordinem, & totam rei
Seriem reveles. Ille progressum rei
Felicitabit. *Cac.* Ista sint curæ meæ.
Agenda nosco. Mole sim nanus licèt,
Non nascor hodie. Sunt meæ technæ mihi,
Meæq; fraudes pectori. Aut Cacotem hodie
Orbi probabo memet, aut dicar nihil.

SCENA VIII.

Arete, seu *Virtus* manifestat Archætiæ, seu *tecto Idokerdo*, se sensim à Rege despici, ipsam-

ipſamque nimis potentem apud Regem evadere.

Archætia, ſeu *tectus Idokerdus*. Arete, ſeu *Virtus*.

Arch. REgina greſſu huc fertur.
Aret. En illa impia
Arch. Siccine ſalutor? *Aret.* Vult⁹ inviſus mihi!
Exoſa peſtis! *Arch.* Nullus effugio eſt locus.
Aret. Quid miſera faciã? *Arc.* Viſa ſum. Cultu
Lunare genua. Poplitẽ flecto tuo (decet
Regina honori. *Aret.* At unde?
Arch. Conſuetum dedi
Cultum Sorori Regis. *Aret.* Excedis nimis
Tributo honoris. *Arc.* Parte vix minimâ mei
Attingo cordis debitum, quo me ſcio
Regi obligatam, gratiâ qui me ſuâ (facit.
Fovet, & amore. *Aret.* Merita quod poſcunt,
Arch. Fovet immerentem. Qualis at Phœb⁹ ſo-
Æquè jacentûm valliũ umbroſos ſinus, (let
Ac elevata montium altorum juga
Imbre radiorum inſpergere, affectus ſuos
Rex talis in me inclinat, abjectam licèt.
Aret. Sed dignitatis opprimit lucem meæ.
Arc. Deſerta, miſera! *Are.* Sorte nõ fauſtâ thori
Conſors. *Arch.* Ad illũ, Regio ſemper mihi
Pronũ favore, accedo. *Aret.* Crudelẽ mihi.
Arch. Me ſuſcipit. *Aret.* Sed me abigit.
Arch. In caſus meos

Solamen adfert facilis. *Aret.* In meos novū
Adfert dolorem. *Arch.* Pacis optatæ mihi
Portum recludit. *Aret.* Pacis optatæ mihi
Portum recusat. *Arch.* Me erigit.
Aret. Me deprimit. (galē manum?
Arc. Hinc spero. *Aret.* At inde timeo. *Arc.* Re-
Aret. Non. Sed tuam potentiam.
Arch. Quâ te erigam? (nihil
Arch. Quâ labar. *Arch.* Alibi mente versatur,
Intenta verbis? Ergo sic ludus tibi
Jocusque fiam? Juro! contemptum gravem
Graviore pendam.

SCENA IX.

Queritur Arete, seu *Virtus*, Eudæmoni, seu *Bono Genio*, Archætiæ fraudibus occupatum esse Synesij, seu *Intellectus* animum, per hanc exulare Leucothöen, seu *Sinceritatem*. Consilium & auxilium à Bono Genio, seu *Eudæmone* petit: sed ex eo intelligit, quantum mutatus sit Policarpus, seu *Publicum Commodum*.

Eudæmon, seu *Bonus Genius*. Arete, seu *Virtus*.

- - - - - Quàm insolens gestu & gradu
Proripuit hinc se! *Aret.* Talis ut regni exeat
Sinu, vovendum est, qualis hac scenâ gradū
Super-

Superba rapuit. Cerno nunc demum suâ
Fraude exulasse nuper addictam mihi
Leucothöem, & exulantis in sedem, locum,
Munusq; (non ut serviat, sed ut magis
Noceat) venire vile mancipium soli,
Sirena blandam fronte, sed sævam manu;
Quæ, quo jocatur blandiùs, graviùs ferit.

Eud. Dolosa Siren! cujus incantant suo
Canore moduli Regiæ mentis fibras,
Animumq; in avia rapit aversum melos.

Aret. Ad te recurro, suavis Eudæmon, meis
Spes una damnis. Arte Pœoniâ piam
Regi ministra dexteram, & fidum in gravi
Periculorum mole consilium exhibe.
Consilia tantis sola medicamen valent
Tua ferre damnis.

Eud. Quidquid in præsens potest
Ars nostra, fide Domina, confectum dabo.
Sed spes micaret amplior, si se meis
Summus Minister Regiæ votis quoque
Accommodaret. *Aret.* Ergo dissentit sibi,
Mentemq; mutat? Ille, qui vagam prius
Aulæ improbabat hospitem, incõstans meâ
In damna fact⁹? *Eud.* Ah! nimis verũ probãt
Eventa rerum. *Aret.* Siccine abscedit suâ
Mutatus à sententiâ, cujus fuit
Penè auctor ipse? *Eud.* Pristin⁹ cessit calor,
Lentumq; mentem frigus adstrictam tenet.
Assuetus antè liberè Regi loqui,
Jam cedit ultrò, & impetus Regis probat.

Aret. At unde tanti vena derivat mali?
Eud. Vitio potentûm. Nulla jam viri fides
Quæritur in aulâ. Consilí solùm super
Est umbra, non consilia: sed si quæ tamen
Consilia versent; displicent, qui non probāt
Placitura Regi. Si quis attendat rei
Pondus, placere negligens, actum est: suâ
Statione cedat. Aula placituros amat.
Aret. O dura fata temporum! infausti dies!
Eud. Hac arte primus ille, qui Regi assidet
Laudat volentem quidlibet; sancta impro-
Probat sinistra: diffidet linguâ suo (bat,
A pectore ipse: falsa consilio ingerit,
Et vera sepelit: quæ placent loquitur, tacet
Utilia. Regis gratiam hoc precio levem
Emit, & favores. *Aret.* Ille, qui tantū valet,
In innocentem tela si stringat, nihil
Me perditam mirabor. Auxilium mihi
Inane posco. Nulla spes usquam micat,
Ubi Policarpus ipse mutatus mea
In damna sudat.

SCENA X.

Caeurgus, seu *Genius malus* indignatur Eudæmonem, seu *Genium bonum* amanter haberi ab Areta, seu *Virtute*; ab eo sibi ruinam parari præsagit: solatur se tamen, quod se protegi à ficto Policarpo advertat.

Cacur-

Cacurgus, seu *Malus Genius*.

\- - - Hostis Eudæmon meus
Reginæ ad aures solus arcano moras
Sermone ducit? Causa jam satis patet,
Cur sors recedat melior, & pejor mihi
Incumbat. Ex quo se maritali simul
Fœdere jugârunt, nostra consilia improbat
Rex Idokerdus: quodq; metuendũ mihi est,
Hic nodus arcti fœderis semper magis
Stringetur. Istâ fraude præcipitem mihi
Parat ruinam. Mutui certum quidem
Nexum notabam sanguinis, tantum tamen
Nunquam futurum credidi. Affectum suum
Ut prona in illum conferat, multa imperãt.
Feramus anime, nostra si minus valent
Merita impetrare: causa non latet. Meas
Si quando vitreo judici obtendò genas,
Respondet aptè: nulla mihi puro coma
Concertat auro: nullus è frontis sinu
Nivibus vel ostro prælia indicit color:
Non oris illa gratia, aut morum tenor,
Vigorq; amœnus corporis, qualem suo
Ambit calori: multa jam senium mihi
Induxit ætas, multa mihi ruga abstulit
Illicium amoris. Mente sed tacitâ premam,
Quæ verba in ore pruriunt. Totam mali
Jam teneo causam. Veniet & nostris quoq;
Medela damnis. aliqua adhuc bonæ spei
Scintilla fulget: ipsa jam placidam exerit

Fortuna frontem, meq; meliore aſpicit
Amœna vultu. Ipſe æmulo nuper meo
Unicus amicus, unicus ſemper mihi
Policarpus hoſtis, mente præſagâ notat
Illius aſtus, cujus à dolis timet
Favore Regis excuti; mentem & modum,
Animumq; vertit, meq; conſtanti tegit
Favoris umbrâ: ſcilicet, ſuum ut æmulum
Hoſtēq; noſtrũ proterat. Hic aulæ eſt tenor:
Ingenia technis acuit, artifices dolos
Ingerit; amicos neſcit, ubi nullum emicat
Propriæ ſaginæ cōmodum; ſtantes premit,
Levat jacentes. Ille plus reliquis ſapit,
Qui colla reliquis calcat, ut ſeſe levet.

SCENA XI.

Syneſius, ſeu *Intellectus* Rex perſuaſionibus Doli Policarpum, ſeu *Publicum Commodum* mentientis, inductus decernit Aſtrææ exilium, & reditum in aulam Cacurgo, ſeu *Malo Genio.*

Syneſius, ſeu *Intellectus.* Dolus *ſub mentito habitu Policarpi.*

Syn. AStræa tam palmare tentavit nefas?
Dol. Tentavit, ô Rex; dumq; tam ſacrò tuã
Maculavit aulam crimine, in legum foro
Se dignitatis Regiæ fecit ream.
Syn. Quæ tentat ultrà ſcelera? quis vultus reæ?

Quæ

Quæ verba? crimen perspicit? factū dolet?
Dol. Quin perpetratum sceleris accessu scelus
Malesana cumulat, quando defendit malū.
Syn. Quæ causa sceleris? *Dol.* Genius inat⁹ mali
Et contumacis spiritûs. *Syn.* Nunquam mihi
Sic ante visa est contumax. *Dol.* Latet diu
Natura, quando occasio sceleris deest.
Hæc una culpa prodit ingenium satis.
Syn. Est corrigēda. *Dol.* Sola palmare hoc potest
Mors expiare crimen. *Syn.* Excedis modum.
Dol. Tranquillitatis publicæ hoc ratio jubet,
Ut scelera reprimas; gentiū jura hoc petūt,
Fidesq; læsa postulat: sævam rogat
Violata pietas Numinum tuâ manu
Tonare pœnam. Desino loqui, tua
Ubi perorat dignitas. Anima perit,
Si quando cultus debitus Regi perit.
Exempla semper grandium in vulg⁹ fluunt,
Et quod scelestum fuerat, in legem migrat.
Si crimen istud debitâ pœnâ caret,
Hac ipsa in aula verticis tui salus
Periclitatur. *Syn.* Aliquid exacti prius
Virtus meretur temporis pœnæ minus
Reæ irrogari. Ne tamen cristam erigat
Impune crimen, munere excedat suo,
Reliquaq; vitæ spacia privata exigat.
Dol. Sed quæ vacantis interim officij locum
Nympha obtinebit?
Syn. Ne vacet munus, tuæ
Remitto curæ. *Dol.* Politica excelsi ingenî

Prudensq; Nympha, Regiæ tuæ hospitis
Vetusta genitrix, spiritus dignos habet.
Syn. Si tibi videtur digna, succedat loco.
Dol. Imperia pronus capio. *Syn.* Nûc ergo meis
Leucothoa tectis exulat, & aulâ procul
Astræa migrat? Tempus ô quantæ vices
Breve occupârunt! Sortis infelix status!
Nam quod malignum sidus, & diris rigens
Cometa flammis Regiæ ingenuam meæ
Tranquillitatẽ turbat? *Dol.* O Princeps po-
Æquande, pauca liceat effari: meæ (lis
Arcana mẽtis exeram. *Syn.* Effare: audiam.
Dol. Equidem fatebor, Principem cœlo datum
Ut flectat orbem, ponderi vires pares
Prudentiamq; debitam cœlo simul
Trahere benigno: prima sed tamen nota
Prudentis animi est, inter adversas sibi
Opiniones, optimam ut mente eligas.
Sententiarum prælio & variâ vice
Opinionum veritas lucem videt.
Hinc nata sunt consilia. Jam multæ polo
Fluxêre luces, quod tuo, nullâ reus
Culpâ, Cacurgus jussus excludi lare
Rebus vetatur curiæ arcanis suum (næ
Miscere sensũ. Video quæ procul hinc mi-
Veniant malorum. Singulis Regem decet
Aurẽ exhibere. *Syn.* At nostra quod reo mi-
Patuerit auris, ipse fecisti: tua (nùs
Consilia damnas.
Dol. Fateor. at prudens quoque
Con-

Cōſilia mutat. *Syn.* Cauſa quæ tandē jubet
Mutare mentē? *Dol.* Video non magnū tuæ
Patere campum gloriæ, & in arctum trahi
Momenta rerum, quando conſilio omnia
Unius aguntur. Veritas nunquam patet,
Niſi exigantur cuncta ponderibus ſuis:
Momenta rerum gravia verſari decet,
Agiq; per ſententias. Ratio ſtatum
Hæc una ſervat publicum. Nullum decet
Excludi ab aure Regiâ. *Syn.* Exoſum mihi
Illius eſt commercium. *Dol.* Morbo datam
Sæpe medicinam nauſeat guſtus: tamen
Salus ab illâ ſurgit. *Syn.* At quiſquis propè
Venena tractat, morte non diſtat procul.
Dol. Sed cauta nullum dextra diſcrimen ſubit,
Quāvis venena tractet. *Syn.* Audiri, parum
Prodeſſe poterit, quādo, quod ſuadet, nocet.
Dol. Sed neq; nocere poterit auditus. Potes
Senſa experiri. Diſplicent? nemo tuam
In illa mentem coget. *Syn.* Evincis. ſequor,
Quodcunq; ratio publici ſuadet boni.
Veniat, & animi ſenſa recludat ſui.
Audire cunctos expedit. *Dol.* Quantū tibi
Dulce Policarpi pallium debet Dolus!
Quod impetrari poſſe dubitabant, tuâ
Jam fraude teneo. Quamdiu vitæ mihi
Spirabit aura, nullus ex iſtis tuos
Humeris colores rapiet. Exuvijs Dolus
Policarpi honeſtus, quidquid arridet, bono
Corono fine.

SCENA XII.

Poneria, seu *Malitia*, ab Hypocrisi auxilium tecto Idokerdo contra *Virtutem* seu Areten, & Eudæmonem seu *Genium bonum*, implorat: quod ista promittit.

Poneria, seu *Malitia*. Hypocrisis.

COlumen ô stirpis meæ,
Dilecta Hypocrisis, quidquid est nostro su-
Spei Idokerdo, pendet auxilio tuo, (per
Tuâq; mente. *Hyp.* Parce jam verbis: scio
Quid ista causa postulet. Non est novum,
Quod tento facin⁹. *Pon.* Loqueris expertæ.
Hyp. Chlamys
Ficta Bonitatis, quâ tegor, probos capit
Pietatis umbrâ, quando vel sculptis caput
Inclino Divis, vel verecundis Dei
Succedo templis. Inde, qui meo priùs
Reti involutus, qualis allectrix avis
Caveæ inquilina cæteras cantu vocat,
Viscoq; fallit, talis exemplo suo
Alijs trahendis servit. Hinc multus meum
In rete populus irruit. *Pon.* Nosco tuæ
Mentis vigorem; fraudis hinc summam tuæ
Committo curæ.
Hip. Quidquid adlibeat, jube:
Agam imperata. *Pon.* Liberè bello manus
Inflammat Arete; liberè Eudæmon sua
Con-

Contorquet arma, nosq; conjunctis petunt
In fata viribus. Una, si voles, potes
Obsistere armis, una funesto dare (des
Utrumq; letho. *Hyp.* Si volo? Jubet hoc fi-
Data Idokerdo, quodq; jam pridem mihi
Odium exacerbat viscera.
Pon. At nostræ tamen
Ne factionis esse videaris, cave.
Hyp. Nunc me dolosam credo, quando ipsi tibi
Sum visa simplex. Artis elementum meæ
Hoc esse primum censeo; si quem dolis
Libet implicare; fingere & apertum sinũ,
Et amica verba. Nemo diffidens labris
Admordet escam fraudis. Ego nullum meo
Reti obtinerem, socia si scirer tua.

SCENA XIII.

Cacotes, seu *Vitium*, evocat Poneriam seu *Malitiam*, fictam Politicam ad Policarpum. Intelligit subobscurè ex Hypocrisi, quæ sub pallio Bonitatis egerit: rogat illud etiam sibi servari, ut pro opportunitate uti possit.

Cacotes, seu *Vitium*. Poneria, seu *Malitia*.
Hypocrisis.

Cac. Post evolutas temporis longi moras
Tandem reperta es.
Quæreris primi undique

Jussu

Jussu Ministri. *Pon.* Quid jubet?
Cac. Certo mihi
Non constat. Illud arguo: magnæ rei
Momenta volvi. *Pon.* Pareo jussis. *Cac.* Ave
Veneräda Hypocrisis. Rursus an video tuos
Humeros vetustæ chlamydis ornari notâ?
Hyp. Cui vestis ista servijt, brevi morâ
Scenam peregit. *Cac.* Cùm voles tuis satis
Fecisse votis, tempore utendum puta:
Dilata fugiunt sæpe. Sed cuînam tuus
Servijt amictus? *Hyp.* Istud à mutâ rogas.
Cac. Cui frõte similis? quis color vultûs? comæ
Quãta est honestas? qualis humerorũ tenor?
Quænam statura corporis? quamnã tenet
Domum inquilinus? aliquid ut discã, doce.
Hyp. Nimis es molestus.
Cac. Contumax nimis es mihi.
Arguere liceat. *Hyp.* Argues nunquã tamẽ.
Cac. An ille non est . . . ?
Hyp. Ore Sigalion preme.
Cac. Quid? *Hyp.* Preme labris silentium.
Cac. Certè meâ
Opinione vinco. *Hyp.* Ne prodas, cave.
Cac. Nolo ligari. grande tormentum foret,
Prodere nequire noctuas, si quas sciam
Latere tecto. *Hyp.* Proditæ immunis rei
Ego sum. *Cac.* Nec isto vincior. Nugas mo-
Mittamus animis. Iste ne desit meo (dò
Obsequio amictus, quando res usum petet,
Nullius usui applica. *Hyp.* Ut voles, potes
Jube-

Jubere, ſemper obſequar. Non eſt novum
Quod iſta Cacotis corpori inſerpat chla-
mys.

SCENA XIV.

Intervenit Cacurgus ſeu *Malus Genius*, ignotus Cacoti ſeu *Vitio*, & Hypocriſi. Quare hi duo ſermonem mutant. Hypocriſis Bonitatem ſimulans, hortatur Cacoten ad æternorum curam, quam interpellat Cacurgus. Agnoſcitur demum Cacurgus; cum Cacote & Hypocriſi contra Regem & Regnum conjurat.

Cacotes. Hypocriſis. Cacurgus.

Caco. NEſcio, quis inde proximũ huc urget
gradum. (ge.
Vertenda nobis ſcena verborũ eſt. *Caco.* A-
Hyp. Dilecta ſoboles, quàm procul rectâ poli
Gradum revolvis ſemitâ?
Cacur. Quos hæc ſonos
Murmurat in aurem vetula?
Hyp. Callis, quem teris
Non eſt ad aſtra, nate: mutandus tibi eſt
In melius animus.
Cacur. Domina, neq; tempus, neq;
Locus iſte concionis eſt. *Hyp.* Dominæ, abſti-
Vocare titulo. Vilior ſors eſt mea, (ne
Quàm

Jussu Ministri. *Pon.* Quid jubet?
Cac. Certo mihi
Non constat. Illud arguo: magnæ rei
Momenta volvi. *Pon.* Pareo jussis. *Cac.* Ave
Venerāda Hypocrisis. Rursus an video tuos
Humeros vetustæ chlamydis ornari notâ?
Hyp. Cui vestis ista servijt, brevi morâ
Scenam peregit. *Cac.* Cùm voles tuis satis
Fecisse votis, tempore utendum puta:
Dilata fugiunt sæpe. Sed cuînam tuus
Servijt amictus? *Hyp.* Istud à mutâ rogas.
Cac. Cui frōte similis? quis color vultûs? comæ
Quāta est honestas? qualis humerorū tenor?
Quænam statura corporis? quamnā tenet
Domum inquilinus? aliquid ut discā, doce.
Hyp. Nimis es molestus.
Cac. Contumax nimis es mihi.
Arguere liceat. *Hyp.* Argues nunquā tamē.
Cac. An ille non est ...?
Hyp. Ore Sigalion preme.
Cac. Quid? *Hyp.* Preme labris silentium.
Cac. Certè meâ
Opinione vinco. *Hyp.* Ne prodas, cave.
Cac. Nolo ligari. grande tormentum foret,
Prodere nequire noctuas, si quas sciam
Latere tecto. *Hyp.* Proditæ immunis rei
Ego sum. *Cac.* Nec isto vincior. Nugas mo-
Mittamus animis. Iste ne desit meo (dò
Obsequio amictus, quando res usum petet,
Nullius usui applica. *Hyp.* Ut voles, potes
Jube-

Jubere, semper obsequar. Non est novum
Quod ista Cacotis corpori inserpat chlamys.

SCENA XIV.

Intervenit Cacurgus seu *Malus Genius*, ignotus Cacoti seu *Vitio*, & Hypocrisi. Quare hi duo sermonem mutant. Hypocrisis Bonitatem simulans, hortatur Cacotem ad æternorum curam, quam interpellat Cacurgus. Agnoscitur demum Cacurgus; cum Cacote & Hypocrisi contra Regem & Regnum conjurat.

Cacotes. Hypocrisis. Cacurgus.

Caco. NEscio, quis inde proximũ huc urget gradum.
Vertenda nobis scena verborũ est. *Caco.* Age.
Hyp. Dilecta soboles, quàm procul rectâ poli
Gradum revolvis semitâ?
Cacur. Quos hæc sonos
Murmurat in aurem vetula?
Hyp. Callis, quem teris
Non est ad astra, nate: mutandus tibi est
In melius animus.
Cacur. Domina, neq; tempus, neq;
Locus iste concionis est. *Hyp.* Dominæ, abstine
Vocare titulo. Vilior sors est mea,
Quàm

Quàm vel ſitire poſſit, aut ferre hoc onus
Tituli inſolentis. Ambitum pejus cane
Deteſtor iſtum. Quamdiu vitam traham,
Hoc me benignus ſpiritu abſolvat polus.
Cacur. Quid vetula blateras?
Hyp. Charitas quod me jubet:
Corrigo terentem ſemitæ errantis viam.
Cacur. Vanum laborem ſuſcipis. *Hyp*. Negotiũ
Agitur ſalutis: hocne tu vani putas
Operã laboris? *Cacur*. Iſte poſtrem⁹ labor
Eſt Regiarũ. *Hyp*. Miſera! quid mõſtri audio?
Quid nate loqueris? animus attonit⁹ ſtupet,
Rigentq; crines.
Cacur. Opera, non verba hîc volo.
Hyp. Benigniore fronte, quæ dicam, excipe
Amice frater. Nulla me vitæ trahit
Cura perituræ: zelus hoc agit meus,
Ut ſempiternæ gloriæ, pulchrum lucrum,
Tranſcribat animas. quando ſed cerno vias
Fervere ſcelerum, & devias mentes polo
In Averna ruere, magna mihi mentẽ ſubit
Mũdi erigendi cura. *Cacur*. Niſi gradũ velis
Hinc incitari verbere, excede ocyus.
Caco. Huic præliari deſine, ô Mater; niſi
Redire nimbo onuſta probrorum velis.
Namq; expeditæ ſẽper eſt linguæ in probra
Procax Cacurgus.
Hyp. Quid? Cacurgus eſt? *Cacot*. Trucis
Frontis character loquitur, & vultûs nota
Inamœna prodit. *Hyp*. Ipſe; niſi fallor dolo,
Cacur-

Cacurgus est. *Cacot.* Est.

Hyp. Parce, si minùs tuo
Delatum honori est. Métis ô consors meæ,
Meiq; genij genie! ad obsequium magis
Me compulisses, ante si visus mihi
Unquam fuisset oris aspectus tui.

Cacur. Amica tune nostra?

Hyp. Quin primæ reor
Admissionis. *Cacur.* Oris ac frontis tenor,
Modesta vultûs forma Pietatem sapit.

Hyp. Hanc nempe larvam vultui induco foris,
Hypocrisis intus lateo.

Cacur. Quàm faustos mihi
Amica vultus explicat! Pridem tui
Desiderata copia est: sed nunc magis
Optata fulget. Fœdere æterni sibi
Synesius Areten junxit Hymenæi; mihi
Areten perosam semper, & sacræ Stygi
Pridem dicandã. Hanc corde nõ sano fovet;
Hanc lambit, hãc adorat, hãc servi in modũ
Tolerat jubentẽ, honorat, obsequitur, timet.
Illa violentâ torquet imperium manu,
Rotatq; Regem, quà placet. Quid hinc mihi
Felicitatis? Unde funestæ imminet
Probrum ruinæ. *Hyp.* Noscis antiquum, tuo
Quo ligor amori, vinculum. Si quid tuis
Conferre Hypocrisis cõmodi rebus potest,
Paratã habebis. *Caco.* Nec mihi in partẽ rei
Venire dabitur? Nempe jam nulli usui
Cacotes supersum. Tollite obsequij mei

Artisq;

Artisq; dextram, vestra quid tandẽ manus
Vincere valebit.
Cacur. Quis meæ hîc auri obstrepit? (mit?
Cacot. Quis? nube densâ cœcitas oculos pre-
Me junctum Hypocrisi cernis, & nondũ tuis
Agnoscor oculis? sede judicium suâ
Si staret, ipse comitis aspectus meæ
Cacotem esse memet proderet.
Cacur. Cacoten! *Cacot*. Potes
Credere. *Cacur*. Sed erro mente.
Cacot. Quâ causâ? *Cacur*. Scio
Cacoten proceræ molis, at modicam tui
Video staturam corporis. *Cacot*. Quāvis tibi
Pigmæus esse videar, aspectu tamen
Me grandiorẽ crede. *Hyp*. Jam nanum meâ
Te finge fraude. *Cacot*. Cogo naturæ indolẽ.
Cacur. Es ergo Cacotes? Fausta societas sacri
Triumviratûs! *Om*. Fausta societas trium,
Cacotis, Cacurgi, Hypocrisis.
Cacur. Ineamus simul
Perenne fœdus mortis & vitæ. Nihil,
Si sanciatur fœdus, extimeo. *Hyp*. Nihil,
Si sanciatur fœdus, horresco. *Cacot*. Nihil,
Si sanciatur fœdus, addubito. *Om*. Minùs
Arete superbas eriget posthac comas.
Cacur. Sic opto. *Hyp*. Jubeo. *Cacot*. Fiat.
Om. In fœdus manus
Jungamus unà. *Cacur*. Consilî vires ego:
Cac. Ego labores dexteræ in fraudes feram:
Hyp. Ego usitatis artibus vestræ decus
Exsu-

Exsuscitabo gloriæ. *Cacur*. Inveniam dolos. *Cac*. Excogitatos opere complebo. *Hyp*. Tegam Chlamydis amictu. *Omn*. Tota se in Regē. si-Regnūq; vis & robur ingenij exeret. (mul

ACTUS III.

SCENA I.

Poneria, seu *Malitia*, gratias agit Bulææ, seu *Voluntati*, quòd Archætiam, seu *tectum Idokerdum*, invisere dignetur.

Poneria, seu *Malitia*. Bulæa, seu *Voluntas*.

Pon. EXuberantem gratiam, cujus favor Tibi me ligavit servulā, augmēto no-Cumulas favoris, quādo progeniē meā (vi Dignaris aditu. Magna majorem excipit Gratia favorē. *Bul*. Nempe meritorū trahor Illi⁹ uno pōdere. *Pon*. En gressū huc movet.

SCENA II.

Adest tectus Idokerdus Archætiæ habitu, detegit se esse Idokerdum: mutui inter hunc & Bulæam, seu *Voluntatem*, amores explicantur.

Archætia, seu *tectus Idokerdus*. Bulæa, seu *Voluntas*. Poneria, seu *Malitia*. Cacotes, seu *Vitium*.

Idok.

Idok. AUgustaPrinceps,poplite inflexo tuos
Vereor honores.
Bul. Unica affectûs mei
Assurge gemma.*Idok.*Grandis excessus tuæ
Humanitatis,Domina,perfundit meos
Rubore vultus,seq; non solitus favor
Ipsum triumphat.*Bul.*Vita nō vita est mihi,
Dũ vivo sine te.*Idok.*Vita tum primùm mihi
Per membra serpit,quando te video, mei
Cordis medullam.
Bul. Quidquid obtendas, meos
Non trahit amores: una tu mentem rapis
*Idok.*Quodcũq; pectori ingeras, nunquã meos
Emes amores: una tu menti places.
Bul. An vera loqueris,gaudij vena ô mei,
Mea ô voluptas?*Idok.*Si neges verbis fidem;
Tibi crede, quando lumine internam potes
Penetrare scenam cordis, & apertos sinus,
Meosq; amores perspicis. *Bul.* Novum gen⁹
Hoc est amandi. *Idok.*Grande prodigiũ soli
Non ante visos pectorum affectus parit.
*Bul.*Votis amores nutrio,& nihil tamen
Proficio votis. Mente, quod fingo bonum,
Frui prohibeor. Diligo, quamvis nihil
Sperare liceat. *Idok.* Diligo,& spero simul.
Amor timore crescit. In pectus timor
Languore penetrat, eliquat fibras amor;
Unumq; rapiunt pectus & flammæ, & gelu.
Bul. Constantis in te cordis augmento fides
Majore semper crescit. Ex vitâ spei

Amor

Amor putatur vivere: erratis: meus
Amore vivit ſpiritus,toto tamen
Extincta ſpes eſt corde. *Ido.*Flam̃antis ſinus
Incenſus ardor liberas auras timet.
Ardeo,tamẽ nihil audeo.Et timeo, & amo,
Patiensq; ſileo. Ferveo,& ſtringor gelu.
Bul. Tu metuis? *Ido.* Et tu corde ſpem ponis?
Bul. Mei
Deſpero amorem.*Ido.*Vereor offenſam tui.
*Bul.*Heu me! quod iſto pectore offenſæ genus
Potes vereri? cujus in ſinu tui
Affectus ardet. *Cac.* Principis ſed quis tibi
Senſus videtur? *Pon.* Aeſtuat ſuis quoque
Incenſa flam̃is. *Cac.*Fomiti pulchrè emicat
Maritus ignis.*Bul.*Fare:quid ſiles?*Ido.*Loqui
Vetor timore.Si tamen nomen meum
Nihil priori gratiæ officeret, neque
Sortis fluentem ſiſteret curſum,meum
Nomen retegerẽ.*Bul.* Liberè,exacto metu,
Effare nomen. Oris exterſi charis
Vultusq; honeſti gratiæ ſemper mihi
Animo ſedebunt.*Idok.*Aliud hic intus latet,
Quâm quod videtur.Fœminã ex habitu pu-
Sed fallo veſte.Archætia à notis vocor: (tas
Sed nempe ficti nominis larvâ tegor,
Ne noſcar ulli.*Bul.*Fare,quod nomen geris?
*Idok.*Ego ſum Idokerdus. *Bul.*Idokerd⁹?O mei
Cordis voluptas? *Idok.*Ille,quem pridem tui
Audita ſpecies oris,& famâ indice
Deſcripta forma rapuit,& victum ſtitit
Ad

Ad jussa servum. *Bul.* Fallor! an video mei
Pectoris amores? Illa, quæ pridem tui
Inebriata nominis famâ, tibi
Meos amores voveram, jam te mei
Video Idokerde mutuo affectu trahi.
Regina at ecce Regium huc effert gradum.

SCENA III.

Intervenit Arete, seu *Virtus*, Regina; avocat ad secretum alloquium Bulæam, seu *Voluntatem*, indignatur Cacotes, seu *Vitium*: hunc dimittit Idokerdus, sub persona Archætiæ; & solus de irretiendâ muneribus Bulæâ, seu *Voluntate*, deque regno occupando deliberat.

Arete, seu *Virtus*. Poneria, seu *Malitia*. Idokerdus adhuc sub veste Archætiæ. Bulæa, seu *Voluntas*. Cacotes, seu *Vitium*.

Aret. Augusta Princeps. *Bul.* Domina. *Aret.* Quam sortis bonæ
Nos jungit astrũ! quando me graviũ premũt
Momenta rerum, consilî tu in partem veni,
Bul. At quando?
Aret. Præsens hora te, Princeps, petit,
Bul. Servire promptam cernis. O Archætia
Concede veniam, latere si modicum tuo
Coacta cedo. *Idok.* Quãdo, qui jubet, potest
Jube-

Jubere, par est obsequi. *Bul.* Brevis mora
Nos junget iterum.
Cac. Quæ ratio agendi? modus
Quis iste morũ? Principũ quod hoc probrũ?
Inculta Princeps, moris humani rudis!
Effronsq; fœmina! insolens! semper meis
Inimica rebus! Sidere infausto sata!
Quodcunq; tentem, semper in cursu obviat.
Idok. J, perge Cacotes; perage, quod jussi prius.
Cac. Pareo jubentis nutui. *Idok.* Primum mihi
Devincienda munerum illicio aureo
Bulæa Princeps. Grandia his armis cadunt
Subacta corda. Duplici expensæ mihi
Fœnore redibunt, fascibus si se meis,
Ut spero, reddat subditam. Regni decus,
Et jura sceptri, & purpuræ augustæ notæ
Debentur illi : capta sed mentem dolis
Sua jura fratri cessit. Ego rursum vetus
Jus excitabo, mortuum quamvis putes,
Clausumq; tumulo. Quando vis lites alit,
Quæcunq; ratio servit, & vires habet.
Hæc est amoris causa prætexti unica :
Illam putor diligere ; sed me diligo.

QUod illa regnum dirigit,
Hoc diligo Idokerdus :
Gemmas, opesque, divitis
Pretiosa dona ponti.
In quam ferantur proniùs,
Metâ carent amores.

Quid tot caducam angoribus,
Doloribusque formam
Venamur, & suspirijs
Vultûs amœnitatem,
Frontisq; speciem quærimus,
Orisq; purpurissum?
Opes, opes concedite:
Has diligo, has adoro.
Has luce quæro, has somnio,
Cùm nox sopore mergit.
Harum fames me quoslibet
Urgebit in labores.
Tunc est amandum, cùm redit
Vectigal ex amore.

SCENA IV.

Cacurgus, seu *Malus Genius*, refert gratias Idokerdo adhuc Archætiam simulanti, quod ejus ope in aulam sit introductus: memorat quæ pro eo ad occupandum Regis affectum sit operatus. Ea non omnino probat Idokerdus, quod ipse Regem non amet.

Idokerdus adhuc sub Archætiæ habitu.
Cacurgus.

SEd en Cacurgus advenit, solus mihi
Fidele pectus. Gratiæ antiquæ statum
Tibi restitutum gratulor.

Cac.

Cac. Donũ hoc tuum eſt. (tuo?
Idok. Nam quod ego ſtudium comodo impendi
Cac. Per te ſecundæ ſortis aſpectu beor.
Per te ſiniſtra ſidera immutant vices,
Ceduntq; fauſtis. Arduum aſcenſum mihi
Veteris honoris una complanas. Tuus
Regi Syneſio acceſſus arriſit: tuâ
Inducta fraude ſerva, & acceptum melos
Oriſq; amœni chroma me gratum facit.
Idok. Me ſervijſſe gaudeo meritis tuis.
Cac Si vetera rurſus decora, & antiquos traho
Per te favores, patere, ut impendam tuis,
Quidquid valebo, commodis. Hinc vix dec⁹
Indeptus aulæ priſtinum, & Regis latus;
Aurem occupavi: moxq; cùm vidi tuâ
Formâ rotari corda, ... *Ido.* Quid rerũ refers?
Cac. Calcaria fibris addidi, quas jam prius
Natura ſtimulis urſit. Hinc pronus meo
Conſilio adactus combibit pulchri faces
Vivas amoris. *Idok.* Conſili ô triſtes vices!
Quid inchoaſti? *Cac.* Quidquid è bono tuo
Rebar futurum. *Idok.* Falleris.
Cac. Quinam obſecro,
Si pulchritudo fœminæ hoc uno eminet,
Sibiq; precij grande momentum putat,
Quòd diligatur pluribus? *Idok.* Tales ego
Non pendo amores. *Cac.* Gloriã forſan levẽ
Hanc eſſe credis, regij affectus tibi
Quod ſe reclinent? *Idok.* Sortis infauſtæ ſinu
Ut ſublevarer, non ut opprimerer, opem

Misera invocavi. Perdidi regnum meum,
Sceptriq; vires; quodq; adhuc tenuis mihi
Superest honoris,hoc quoq; ut perdã,facis.
Cac. Hac arte potius gloriã & honores trahes,
Si tibi faventes Regis affectus habes.
Sic nempe vires aureas, opum potes
Contrahere robur; nostra quod primo loco
Ætas reponit gloriæ. *Idok.* Si me æstimas
Adeò jacentis spiritus, mentem gravi
Errore fallis. Nullus illiciti mihi
Amoris ignis corda penetravit, neque
Penetrabit unquã. *Cac.* Scilicet credã! scio
Responsa prima. Trita Nympharum hæc via
Prudentiorum est. Mitte nunc ritum aulicũ,
Et compta verba: liberè loqui licet:
Cùm scena solis servit, & locus arbitro
Vacat remoto. Gratiã Regis vales,
Una, ante regni pondus, & sceptri decus.
Quæcunq; Orontis præda, vel spoliũ Tagi,
Preciumq; gemmæ regium exornãt caput;
Quicunq; sortis prodigæ auratus nitor
Gravat lacunar, nutibus paret tuis.
Totum influenti pande fortunæ sinum:
Utere favore: fortè si effugiat semel,
Nunquã redibit: quodq; dimittis bonum,
Olim dolebis perditũ. *Idok.* Non vis opum,
Non splendor aulæ regiæ tantum suis
Valent catenis, liberam ut mentem ligent
Amore vetito. Castus Hymenæus potest
Ingerere solus vinculum; sed non amor
Impel-

Impellere ultra. *Cac.* Dubito. violēto omnia
Parent amori. *Idok.* Jure connubij thoro
Eſt jam ligatus.
Cac. Hoc parum eſt. Mentem exere;
Reſponde amori mutuo: reliquum meæ
Remitte curæ. Solvere exoſi ut queam
Vincula Hymenæi, mille mihi patent viæ.
Idok. Non ego favorem ſortis alieni velim
Precio cruoris emere: tam indignum pudet
Adhibere medium: ſceleris auditi horreo
Vel nomen ipſum.
Cac. Quanta relligio hodie (mas,
Te Archætia tenet! Mené peregrinū æſti-
Quē fugiat æſtus pectoris, & ira impotens,
Quâ fuſa per cadavera ad ſolium furis,
Quâ ſtrage volvis prælia, & pacem domi
Cladibus inundas, rebus ut finem tuis
Pares cupitū. *Idok.* Scinde ſermonē: ſat eſt:
Animos amori Regio nunquam dabo.
At tu, favoris ſigna ſi poſcis tui
In me exhibere, Reginm pectus mei
Ab amore remove.
Cac. Ludis? an verum putem, (meæ
Quod poſtulaſti? *Idok.* Num ambigis? mētis
Penetrale cernis. *Cac.* Teneo, quod retices.
Idok. Sat eſt. (bibit.
Vale: recedo. *Cac.* Perge. Jam medicū e-
Stomachus liquorē; quodq; torquebat malū,
Prodibit ultro. Quidquid urgendæ rei
Prodeſſe poterit conſili, dixi palàm.

Sed sæpe amata forma amatori negat
Viciſſim amorem, perq; contemptum fugit
Prætextu honoris: Ille ſed frontis rigor
Ficta eſt repulſa: flectitur quando rogas.
Primùm licet negaverit, tandem annuet.

SCENA V.

Cacotes, ſeu *Vitium*, deportat munera ad Bulæam, ſeu *Voluntatem*: oſtendit ea Colacææ ſeu *Adulationi*. Hæc queritur ſe Aretæ, ſeu *Virtuti*, Dominæ ſuæ ingratam eſſe, velle proinde officio cedere. Diſſuadet id Cacotes.

Cacotes, ſeu *Vitium*. Colacæa, ſeu *Adulatio*.

Cac. NUnc alia agũntur. Hactenus verbis ſtetit
Teſtatus amor: at facta nunc ſubeunt. Sonus
Hic gratus eloquentiæ eſt. Rapiunt minus
Et verba linguæ byſſinæ, aut melle oblitæ,
Et purpuratæ litteræ, & acuto cadens
Epigramma verſu, dulce & odarum melos.
Hic unus aptè concinit amorem ſtylus.
Colac. Cacotes, quid agitur?
Cac. Arte ſuſcepi novâ
Noſtræ placere Regiæ.
Colac. Quanam? *Cac.* Fero
Amabiles epiſtolas. *Colac.* Cujus manu?
Cac.

Cac. A Principe meo ad Principem.
Col. At ubi ſunt? *Cac.* Viden.
Col. Nil litterarum hîc. *Cac.* Aſpice.
Col. Hîc gemmæ nitent,
Aurumq; ridet. *Cac.* Hæ characterum notæ
Etiam leguntur rudibus: hæ miſſæ obtinēt
Aditū benignū litteræ: hæ penetrāt magis,
Quàm Rhetorū facundia. Has, quiſquis vo-
Animos movere, ſuggere. (les
Col. Et quiſquis petit
Regum favorem, ſupplices iſtâ notâ
Scribat libellos; quidquid optabit, feret.
Cac. Quid arbitramur byſſinis verbis capi
Regum favores? Aliud hic labor petit.
Col. Conſentienti loqueris. Exemplo id mea
Regina firmat. Illa nec vocis melos
Audit canoræ; nec probat mores meos,
Et diſplicere monſtrat obtutu modum.
Hactenus amicæ frontis aſpectum negat,
Arcetq; latere, & prohibet alloquio ſuo;
Nihil meorum tolerat actorum. Mihi
Servire pariter diſplicet. *Cac.* Tanti cave
Erroris omen; noſtra ne damnes malo
Conſilia fine. *Col.* Quid jubes illic agam,
Ubi nulla fulcit gratia? *Cac.* Hoc ſaltē cave,
Ne quis ſiniſtræ mentis hāc ſedem occupet.
Tibi nota ſoli eſt flāma, quā noſtrum fovet
In funus Arete pectore: hinc cauto potes
Notare motus lumine. In noſtram nimis
Felicitatem ſervit obſequium tuum.

Hinc ne recede. Jura ut obtineas tua,
Nihil est iniquum.
Col. Cedo rationi. *Cac.* Loqui
Agiq; cuncta patere: sed solers tamen
Attende nostris commodis. *Col.* Verbo tuo
Persuasa pergo. *Cac.* Perge: ego,ut amoris
Legatione fungar, has auri notas (sacrâ
Deporto, facilè quisq; quas capit, licet
Mutus tacente in ore Sigalion premam.

SCENA VI.

Synesius, seu *Intellectus*, Rex, dilectam suam Archætiam præstolatur.

Synesius.

EGo ille clarâ siderum natus die,
Propago cœli, cujus in vultum venit
Mentita species hominis, & pennæ levi
Animi volantis insidens vastas poli
Transcendo sedes; quiq; diffusi ætheris
Immensa spacia metior, claudor brevi
Oris venusti carcere. O Archætia,
Venusta Nympha! Regij affectûs scopus,
Et meta amoris! Cernis, ut felix tui
In amore vivo, meq; submergo in tuos
Animi nitores; teq; surreptus mihi
Alijsque, semper meditor?

SCENA VII.

Eudæmon, seu *Bonus Genius*, Minister Regis

Regis aperit huic machinas & molimina iniqua Archætiæ; sed non credenti.

Eudæmon, seu *Bonus Genius*. Synesius, seu *Intellectus*.

Eud. - - - - Augusti caput
Regni verendum. *Syn.* Quid rogas?
Eud. Quæ me hactenus
Tenuére semper vota; fortunam tuis
Sceptris secundam. Servitus istud mea
Tibi obligata; dignitas, quâ me supra
Plebem extulisti, quando consilijs tuis
Jussisti adesse, poscit, ut rebus prope
Extrema jam spectantibus rumpam sacras
Leges silendi.
Syn. Quid novi adportas? *Eud.* Tuum
Jam perduelles impetunt flammæ caput.
Syn. Quæ monstra narras?
Eud. Verticis necdum tui (Tuæ
Inimica sentis tela? *Syn.* Sed ubinam? *Eud.*
Inter penates Regiæ.
Syn. A quonam? *Eud.* A tuis.
Animi impotentis vulgus attollit caput
Pejus chelydro, seq; conjunctâ palàm
Cohorte densat, frontis ut celsæ jubar
Diadema rapiat; sceptra sacrilego impetu
Dextrâ refigat, teq; mancipium feræ
Sistat Tyrañæ. *Syn.* Quam notas tanti caput
Ducemq; sceleris? *Eud.* Nõ vides adhuc tuo
Capiti minantem? *Syn.* Non video.

Eud. Sortis tibi
Nimium ſiniſtræ falſitas Archætiam (tuo
Dedit videndam. O impia! *Syn.* Hanc fingis
Animo tyrañam: credis in jugulum meum
Juraſſe ſervos, ſemper intentos mihi,
Ducesq; amorum, qui venuſtatem obviam
Primi obtulerunt, meq; prodigio novæ
Rapuere formæ. Nempe qui nobis placent,
Hi ſint rebelles. *Eu.* Quę placēt ægro, nega.
Sæpe nocitura poſtulat. *Syn.* Me ægrū putas?
Eud. Langues ad usq; funera: & quanto magis
Occulta ſe per viſcera infundit malum,
Fugitq; medicā dexteram; hoc majus trahit
Lethi periclum. *Syn.* Ludis, aut nocte edita
Somnia renarras. *Eud.* Vera quæ video, tibi
Pando fidelis ſervus. Inſerpens amor
Viſceribus imis, mentis extrema eſt lues,
Sua quæ venena fundit, & primùm occupat
Vivaciores corporis partes, Status
Tui; inde adurit ſanguinem, & totum inficit
Populorū amorem. Video jam certas notas
Patere vitij: publica ebullit cruor
Lamenta populi; murmur indignis ſonat
Paſſim querelis. *Syn.* Virga cenſuræ notat
Impunè noſtra facta? Quod ſcelus eſt pati,
Malum eruendū eſt. Media nō deſunt, quib⁹
Temerè ruentis plebis ardorem premas.
Eud. Iſta medicina pejor eſt morbo; ac nimis
Violenta plagam exaſperat. Lenem decet
Exulcerato vulneri adhiberi manum.

Medi-

Medicina tuta cuilibet morbo est: mali
Occasionem tollere. In mores probos
Impacta linguæ spicula obtundunt minas.
Aliena tunc se lingua sub frænos dabit,
Si primus illi belluæ inijcias lupos.
Syn. Rex subditorum imperia populorũ feram?
Eud. Arx tuta regni est, civium constans amor.
Syn. Dum sceptra metuant, oderint cives licet.

SCENA VIII.

Intervenit Cacurgus, seu *Malus Genius*, narrat Regi, quæ cum Archætia, seu *Ratione Status* egerit. Hinc Eudæmon Synesij amores liberè increpat; ideoq; suggestionibus Cacurgi aulâ exesse jubetur. Cacurgus hanc libertatem à Regina in Eudæmonem manasse suggerit.

Cacurgus, seu *Malus Genius.* Synesius, seu *Intellectus.* Eudæmon, seu *Bonus Genius.*

Cac. JUssa expedivi.
Syn. Quid novi adportas? *Cac.* Nihil,
Quod esse certum existimem: at multũ spei
Syn. Quid retulit illa?
Cac. Quod solet mulier sagax,
Cùm quid rogatur. Finxit indignans minas
In fronte & oculis, seq; surripuit gradu;
Modestiæq; nube confictâ brevem
Texit repulsam; ut gratior menti accidat

Semel negatus, quando se reddet, favor.
Eud. Aretæ ergo formam cœlitē,& vult⁹ notas,
Serenitatem frontis, oculorum faces,
Non antepones gratiæ, quæ te fugit,
Tuosq; mores odit? *Cac.* Ignoras dolos
Genij muliebris: odia confingit foris,
Minasq; vultu; incendia affectu coquit:
Simulatq; displicere, quod summè vovet.
Eud. Sit ficta vultûs ira, sit fictus dolus,
Tuoq; demum affectui victas manus
Inimica amica porrigat: poteris tamen
Perjurus Aretæ, & perfidus, pactam fidem
Rescindere?
Syn. At cui? quæ fides unquam data est?
Ridenda profers. Veteris ætatis fides
Rude documētū est. Sæculū hoc nescit fidē.
Et si qua fortè restat, hanc vulgus colit,
Non aula Principum.
Eud. O capax scelerum dies!
Audes negare, propriam Regi fidem?
Cac. Affectus omnis exulat, ubi Archætia
Mentem occupavit.
Eud. O nefas! *Cac.* Cave id nefas (lent
Vocare,quod Rex approbat. *Eud.* Etiam va-
Errare Reges. *Cac.* Quod libet,Reges valēt.
Eud. Sed non licet, quidquid libet.
Cac. Dictum est satis.
Eud. Sed dicta nondū percipis. *Cac.* Capio satis
Perversa mentis sensa, & oppositum meo
Animum labori.

Eud.

Eud. Domine. *Syn.* Quid fruſtra es? ſile.
Eud. Aurem benignus exhibe.
Syn. Sile. *Eud.* O Dij!
Syn. Quouſq; tandem? contumax, necdũ ſiles?
Abſcede. te nec aure, nec dignor meo
Tolerare vultu. *Cac.* Qualis audacis tenor?
Quæ norma agendi?
Syn. Quàm ſibi abjectum exprimit
In mente Regem? Servus imperia mihi
Legesq; ponet. *Cac.* At nimis pravum tuas
Trahit in abuſum gratias. Nihil tamen
Tentaſſe tanta ſtupeo, cui tantum licet.
Syn. At unde tantus cordis audacis calor?
Cac. Egreſſus æqui limites Reginæ amor
Auctoritate hunc fulcit, ut regni ſibi
Arbitria ſolus arroget. *Syn.* Monſtrũ refers.
Cac. Patiêre, ut Echo reſona, quod totâ palàm
Narratur aulâ, proferam: minimum tamen
Dixiſſe reputa. O ſi penetrarent tuas
Senſus in aures! Illa Reginæ data
A te poteſtas, hujus arbitrio ſtetit,
Hic imperavit: unde plebs unum colit,
Unum verentur aulici. Solùm deeſt
Ut arrogatis juribus nomen quoque
Regale jungas, ipſe Rex totâ palàm
Coletur urbe. *Syn.* Quidquid hic audet ſuo
Tentare faſtu, facilè moderabor: ſolo
Facilè ſuperbas frondium affligam comas,
Quæ dignitatem Regiam obfuſcant. Caput
Regis coronat melius exciſum manu

Vindice papaver, quàm superbificis micans
Diadema gemmis, vel peregrino jubar
Auro diescens.

SCENA IX.

Arete, seu *Virtus*, dolenter queritur, quòd Synesius, seu *Intellectus*, suum in Archætiam, seu *Rationem Status*, amorem converterit. Ex occasione sermonis Cacurgus eam suspectam reddit amoris in Eudæmonem.

Cacurgus, seu *Genius Malus*. Synesius, seu *Intellectus*. Arete, seu *Virtus*.

Cac. - - - Ecce, se in scenam gradu
Regina portat. *Syn.* Sola, mœstitiæ gravi
Turbata nube? Quis tibi veterem eripit
Regina frontem mœror? aut animi exedit
Dolor medullas?
Aret. Plurima dolorem ingerunt
Mi Sponse, mi Rex. Erro: jam non es meus.
In aliã amores flectis. *Cac.* Attentè hic age;
Meditata nostra sede ne suâ ruant. (malè
Syn. At unde mœror? *Aret.* Nostra quid simulas
Nescire damna? *Syn.* Haud assequor.
Aret. Sponte assequi (petis?
Non vis dolores. *Syn.* Quid rogas? quid me
Aret. Veteres amores.
Syn. Certa jam nostri dedi

Docu-

Documenta amoris. *Aret.* Scilicet quondam
Arete est amata. (tibi
Syn. Quem tibi quondam dedi (Deus!
Regina amorem, foveo constantē. *Aret.* O
Mi Rex, amas, fatebor: at me non amas.
Syn. Suspicio mentem turbat.
Aret. Ah! video nimis
Novelli amoris signa. Non dubius tenes
Animo recente, sede Leucothöen suâ
Jussam exulare, tutior ut Archætiæ
Regia pateret. Hiccine est amor mei?
Astræa justi libripens, cujus manu
Arete tenebat sceptra, dejecta est suæ
Honore sedis. At quis est auctor rei? (nēt
Sic nēpe amamur? Deinde, quæ munus te-
Heroidum exulantium? O tristes vices!
Pudet referre: Politica infamis malis,
Colacæa semper impudens, servæ impiæ
Charitis amatæ. Signa quæ porro tui
Dedisti amoris? Hiccine est amor mei?
Hinc ut Ministri fida non posses boni
Consilia capere Eudæmonis,
(*Cac.* Prope hinc abest,
Auditq; voces.) *Aret.* Ire semotum tuo
Jussisti ab ore. *Cac.* Nempe, quam dixi prius,
Adest malorum linea: huc pondus gravat;
Eudæmonisq; amore se tanto implicat
Regnum tumultu. *Syn.* Veritas dictis subest.
Hanc sustinere audaciā, atq; animi impotēs
Tolerare monstrū nequeo. *Aret.* Sic sponse
ô tuam Infide

Infide sponsam deseris? nec te mea
Lamenta tangunt? Quò vetus cessit fides
Dilecte Sponse? te quis affectus rapit
A nostri amore devium? Infelix nimis
Et vilis Arete! nobile precium tui
Nihili æstimatur! Vilis, exosa es tuo
Sponso, nec auris precibus affusis datur.

SCENA X.

Sorti Aretæ, seu *Virtutis*, Reginæ simulatè condolet Hypocrisis sub habitu Pietatis, quæ se omnem ejus statum divinitùs intellexisse persuadet: non esse novos amores causam mutati Synesij, sed aliquid magicum latere; se id precibus à Deo intellecturam.

Hypocrisis. Arete, seu *Virtus*.

Hyp. INfausta Princeps! astra se inclinét tuo
Animo levamen.
Aret. Quæ gravi ærumnæ Dea
Solamen addis? *Hyp.* Diva ego Pietas vocor,
Exosa mundi publicam lucem, traho
Vitam inter umbras nemoris, & sylvas colo.
His ego quietos agere statuebam dies
Procul tumultu, gravia ne mundi mala
Spectare misera cogerer: tandem tamen
Proprios amores vicit in alios amor,
Basis bonorum. Quanta te crucient mala
Jam

Jam mente teneo.

Aret. Siccine effusum statim
Per regna, quidquid aula patrârit, volat?

Hyp. Imò silentur omnia. *Aret*. Et tuas tamen
Penetravit aures fama per nemorum invios
Tractus silentûm? *Hyp*. Cœlitûm munus fuit,
Rescisse cuncta. Sidere allapsus Deus
Mihi scenam aperuit. Video disruptis tui
Sponsi lupatis efferum ardorem, faces
Infidi amoris video. *Aret*. Fraude Archætiæ
Hoc est patratum crimen.

Hyp. O Princeps, agis
Errore mentem. Non ego robur putem
Hoc esse pulchritudini, quæ olim dapes
Dabit chelydris, jura cùm tumuli obruent
Terrâ sepultam. Mentis ætheræ aliquid
Sortitus est Synesius, abjectam super
Humum elevatus; quidquid effuso patet
Mundi theatro, permeat; magicis nisi
Irretiatur fraudibus, fucum æmulæ
Tuiq; vultûs facilè distinguet jubar.

Aret. Quomodo? ubi? quando? quæ Eumenis styge eruta
In nostra damna exarsit? *Hyp*. Id nondũ scio:
At si profusis precibus, excubijs, flagris,
Et denegatis dapibus assuevit pius
Moveri Olympus, spero non longâ morâ
Videre cuncta. Candidam præsens Deus
Solatur animam. Fide: fidenti pius
Assistit æther. *Aret*. Nixa subsidio tuo,

Preci-

Precibusq; fisa, spero mœroris mei
Adesse finem. Cœlico velut mihi
Recreatus animus nuncio certam spei
Respirat auram. Sancta si pietas mei
Tuas medullas tangit (hoc æquum reor)
Mecum hîc morare. Quando vel vultûs tui
Serenitatem cerno,vel sanctâ datur
Frui loquelâ, pectoris motus cadit,
Et aura amœnæ pacis in mentem redit.
*Hyp.*Quæ videor esse ? tantus ut mihi affluat
Cumulus honoris? *Aret.*Merita si spectê tua,
Majora longè debeo : in corpus breve
Se grandis animæ contrahit celsus vigor.
*Hyp.*Sub hac fluentis corporis masâ soli
Vermiculus alitur.
Aret. Quò magis premis, magis
Se pulchra virtus erigit.*Hyp.*Mentem pudor
Ruborq; frontem pingit, ut nequeam tuis
Responsa verbis ferre. *Ar.*Vel verbo unico,
Vel annue oculo ; teq; præsentem meis
Concede votis,tota tempestas cadet
Mœroris animo. Sola tu optatam potes
Serenitatem pectori afflicto dare.
*Hyp.*Sentire contrà crimen est.Meritum grave
Si est obsequẽtis (*Ar.*Nunciũ faustũ audio!)
*Hyp.*Adibo sacros interim Superis lares ;
Illuc piarum mentium densos choros
Citabo ad aras, ut tuis reddant Deum
Votis faventem,& fervidæ jungant preci
Repetita flagris verbera. Offensi Dei
Iram

Iram profuſo ſanguine extingui decet.
Aret. Quando licebit rurſus aſpectu frui ?
Hyp. Mora brevis : iterū reddar obſequiis tuis.
Aret. Sperare juſſa ſpero. Spe reditus tui
Tormenta cordis digeram. Gemitus procul,
Procul dolores, quæq; laceratis ſinum
Suſpiria procul ; finis inſtantis mali
Crudæq; tempeſtatis affulget mihi.
Charum benigno ab æthere allucet jubar.
Hyp. Plagis teneris. Tende, quò tendis. Latet
Rerum futurus ordo. Quàm ſimplex huic
Bonitatis umbræ credit. Effuſo mihi
Splen penè riſu rumpitur. Veteris fides
Ætatis iſta eſt. Miſera, non novit ſatis
Mores fluentis ſæculi. O quantum poteſt
Pietatis iſta larva ! quàm multum valet,
Exiſtimari ! Fraudibus quiſquis poteſt
Induere larvam, quidquid aggreditur, tenet
Felice fine. Tende, quò tendis. latet
Rerum futurus ordo. Commotus mihi
Splen penè riſu rumpitur. Nullus mihi
Exulcerare corda jam mœror poteſt.
Jactata prima tela fixerunt ſcopum.
Quis ille lentū portat in ſcenam gradum !

SCENA XI.

Occurrit Hypocriſi Dolus ſub Policarpi, ſeu *Boni Publici*, pallio ignotus, quam tantiſper traducit. Manifeſtat ſe

demum,

demum; & mutuo se ad meditatam fraudem peragendam animant.

Dolus. Hypocrisis.

Dol. ADest Hypocrisis. Videor ignot⁹: meos
Nō ante vult⁹ detegā,quàm per dolos
Traducta sensum prodat. O Pietas,quid hic
Inter tumultus aulicos? Aliud locus
Sibi poscit iste, quàm coronatis preces
Demurmurare granulis. *Hyp.* Bonū est,bene
Semper operari. *Dol.* Tempori aptari decet,
Quodcūq; agendū est. Hora jā mentē jubet
Populi applicare cōmodis. *Hyp.* Regnū breve
Quodcunq; mundi Cœlitis regni nihil
Studijs adimere debet. Huc mentis decet
Conijcere prima studia. Junguntur benè,
Justum,piumq;. *Dol.* Diva,quàm partes tuas
Agis eleganter! *Hyp.* Unico hoc cœlis velim
Placere studio; quamq; personam gero,
Bene sustinere. Quemlibet sanctæ decet
Monere vitæ. *Dol.* Falleris: partes tuas
Simulando bellè sustines. *Hyp.* Ego simulē?
Dol. Aptè & decorè.
Hyp. Heu! quid ais? In somno levem
Umbram otiosi verbuli timeo; & solo
Me devorandam crederem, si unum labris
Se vanitatis proderet signum. Sile.
Simulare Pietas nescio. *Dol.* Ignotam mihi
Te credis esse?
Hyp. Hinc spero, si noscis bene,

Melio-

Meliora de me senties. *Dol.* Hypocrisis es.
Hyp. Edixit. heu me! Sidera in testes voco
Calumniarum. Parcite auctori tamen
Mendaciorum, Cœlites. *Dol.* Quãvis tegat
Te larva, non tamen lates. *Hyp.* Larvis mea
Species tegatur? falleris: procul, procul
Hæc vanitatis studia. *Dol.* Quam vestẽ geris?
Nonne Pietatis? *Hyp.* Ipsa sum Pietas: mea
Dum vestis est, Pietatis est. *Dol.* Pietas potes
Videri amictu, quẽ tuus frater Dolus (est
Pietatis humeris rapuit. *Hyp.* At nullus mihĩ
A patre frater; nec Dolum novi. *Dol.* Tuâ
Quid matre factum est?
Hyp. Obijt extremum diem
Sublata fatis. *Dol.* Vivit, & præsens adest,
Mendacioq; splendido se Politicam
Vult nominari. *Hyp.* Quid refers?
Dol. Vero tamen
Nomine, Poneria est. *Hyp.* Sinum veri tenet.
At unde nosti?
Dol. Quæ tuæ comites? *Hyp.* Meæ?
Quænam? *Dol.* Putas latere, quæ sociæ tuo
Hæsêre lateri? *Hyp.* Quæ meum stipent lat⁹?
Dol. Colacæa, Cacotes.
Hyp. Teneor. en fraudes patent.
Dol. Et plura novi. Cujus at lateri comes
Principis adhæres? nomine est Archætia,
Re est Idokerdus: Ille, cui tacitâ calet
Reginæ amoris pectus accensum face.
Hyp. Heu! explicat⁹ publicâ in luce est dolus.

Dol.

Dol. Sed mente trepidos excute timores: satis
Te verberavi. nolo te soror amplius
Fraude implicare. Sum Dolus, frater tuus.
Sum, sum: quid hæres? Vultus alien⁹ tegit
Vestisq; fraudes. Chlāyde peregrinâ incly-
Aliâq; tectus fronte Policarpũ induo (tus,
Jubente matre: cujus ingenio & manu
Mutatus istum frontis obtutum gero.
Exinde fratrem nosce: quæ tecto geris
Secreta corde, quæ architectatur parens
Arcana, novi. Crede, sum frater tuus.

Hyp Laxatur animus, quem repentinus pavor
Egerat in arctum. Namq; cùm rerum ordinẽ
Seriemq; narras, fronsq; non solita emicat,
Fraudes retectas credidi. At refer Dole,
Adhucné vivit? an Infero in cœnam Jovi
Policarpus ivit? *Dol.* Fune præclusi gulam,
Tacitâq; pressum morte transmisi ad Stygẽ.
Exinde vultum mentior, dolis probè
Subserviente chlamyde: quà gressum fero,
Policarpus esse credor, & passim color
Policarpus. Ingens nomen adsciscit meis
Auctoritatem fraudibus. Quæ mi pedes
Prolixiore vestis allambit sinu
Gravis, & modesta, Principis nostri dolos
Tegit Idokerdi. *Hyp.* Sanguine ex uno sum⁹,
Frater, Sororq;: stirpis ingenium tibi,
Mihiq; par est, fingere. Hæc, quâ me vides,
Mentita frons est. Quisquis aspectu indolẽ
Definit, ille poplite inflexo, ratus

Devo-

Devotionem, adorat. Hoc nomen mihi
Auctoritatem generat, & quod vix sibi
Hypocrisis ipsa credat, aut stupeat Dolus,
Quæcunq; meditor, assequor. Sed non vacat
Referre plura; tempus hoc facta exigit.
Dol. Meditata agamus.
Hyp. Utrius in technas magis (bit.
Sit prompta dextra, & animus, hic dies da-
Dol. Ego ambiente chlamyde consilia tego,
Populiq; favor gratiã. *Hyp.* Ego gestu, & piæ
Tenore frontis. *Dol.* Nomine ego grãdi levẽ
Incesco turbam. *Hyp.* Nomine ego pio gravẽ
Aulam subintro. *Dol.* Me fides vulgi colit.
Hyp. Me sequitur aulæ. Regij affatûs mihi
Non impedita copia est. *Hyp.* Uni suos
Regina sensus pectoris fidit mihi.
Dol. Ligare Regem fraude, ne parũ hoc puta.
Hyp. Majoris operæ crede virtutem dolo
Ligare. *Dol.* Satis est: dexteram tẽpus vocat.

SCENA XII.

Eudæmoni, seu *Bono Genio*, fictè condolent dissimulato habitu Dolus, & Hypocrisis. Ille iniquitatem aulæ persequitur.

Dolus. Hypocrisis. Eudæmon, seu *Bonus Genius.*

Dol. SEd en venenum Regiæ, nostro lues
Inimica Regi. Verba sub labris preme.
Imò

Imò loquendū eſt: audit. Hoc omnis baſim
Policarpe regni exiſtima: nutu Dei,
Superûmq; lege flectere imperium ſoli.
Malè regna cōſtant, quando nō regit manū
Sceptrumq; pietas. *Eud.* Iſta conſilia exilî
Sunt cauſa noſtri. Sancta qui ſuadet, refert
Odia potentûm. Sæpè ſuggeſſi; in Deo
Fundanda regna; ſceptra pietatis manu
Firmanda; primam Principis curam, poli
Debere leges eſſe: tunc nullo impetu
Labare regna poſſe, cùm ſemper Deo
Intentus animus parte ſe nullâ trahi
Ad iniqua patitur. Nempe conſilij boni
Fuit probroſus exitus. Juſſus procul
Exeſſe recto Regio, infelix meam
Deploro ſortem.
Hyp. Curſus hic mundi eſt. Brevis
Solet eſſe Regum gratia, & fallax favor
Sortis ſecundæ: ſi elevat vulgus ſupra,
Vaſtæ ruinæ præparat. *Eud.* Sortem probat
Fortuna noſtra vitream. *Dol.* Lapſu tuo
Cavere diſcam. Sta tamen firmo, ut ſoles
Intrepidus animo; quodq; cōmune eſt, cape
Hunc fructum ab aula, poſſe fortunam pati,
Cùm, quē ſecundis extulit, gravibus premit.
Ego mente grande verſo conſilium, tuo
Quod eſſe gremio conditum, Pietas, velim.
Huc in receſſum Regiæ mecum ſubi:
Arcana regni ſenſa ſecretâ decet
Conferre ſede. *Hyp.* Quò jubes frater, ſequor.
At

At tu virilem ſpiritum in magnis malis
Proba ferendo. *Eud.* Et aula pietatis virum
Tantæ educavit? Quanta fortunæ ſeges,
Si ſpectet aula Numen, & ſeſe pijs
Conformet aſtris; qualq; dictabit ſolo
Leges, ab alto ſumat. At nullus ſpei (ne,
Locus eſt ſuperſtes; quãdo, quod ſuades be-
Vel aditũ ad aures Principũ nullũ invenit,
Vel, ſi invenit, lentis voluntatem incitat
Stimulis ad actum. Quiſquis excelſæ ſtudet
Arti imperandi, commodis ſervam ſuis
Vult religionem: ſiq; conſilijs piam
Quandoq; frontẽ appingat; hoc dolo facit,
Ut honeſtet acta Principũ, & furta, & neces,
Martiſq; iniquĩ turbines æquos probet.
Sub fronte pulchrâ ſemper abſcondit ſui
Cupiditatem commodi, & amorem lucri.

SCENA XIII.

Aſtræa, & Eudæmon, ſeu *Bonus Genius*, queruntur invicem, poſtquam Archætia, ſeu *Ratio Status* ad aulam venit, omnia lucri & cõmodorum propriorum gratiâ agi.

Aſtræa. Eudæmon.

Aſt. Quàm vera narras!
Eud. Nemo, qui Superos ſapit, (tia
Non vulneratur corde. *Aſt.* Poſtquã Archæ-

Penetravit hanc in regiam, quantum prior
Exhausta facies imperî, & regni vigor
Concidit ademptâ gloriâ! Leges jacent,
Fas omne premitur, jura calcantur, gemit
Contẽpta honestas; consilia aguntur lucris,
Cupiditate commodi sententiæ
Definiuntur: omnia lucrandi hic amor
Prohibet, jubetque.
Eud. Merita non habent locum,
Ubi jura sunt venalia.
Astr. Extremum mali est;
Quod in recessus intimos aulæ, in fora,
Laresq; Cacotes, liberè impuni gradu
Se jactet; & quà graditur, assensu pari
Populi colatur; Regis affectum trahat,
Aulæq; amores. Nullus hunc ausit levi
Læsisse verbulo. Ipsa tentâram gravi
Cohibere flagro audaciam; ac odium tulî,
Et Regis & Sororis. *Eud.* At quid tu stupes
Aut te jacere, aut Regio tecto exigi
Non fine cachinno plebis, ubi pridẽ impijs
Leucothoa pulsa laribus hoc regno procul
Jussa exulare est? Nil meam stupeo fidem
Jacere; & Areten, Cœlitum formã, Deam
Prĩmam Dearum, amoribus dignam omniũ
Fastidiosè despici. Hanc regno luem
Invexit illa Furia, quæ se Archætian
Amat vocari; at interim proprij mera
Est commodi cupiditas. *Astr.* Proprijs studet
Dum quisq; rebus, publici fingit boni
Neces-

Neceſſitates. Commodum cuîq; eſt ſuum
Regula, & agendi norma: cantantur joci,
Ut involentur æra: finguntur ſono
Ridente verba, rebus alienis ſuæ
Ut augeantur: ore ſimulatur fides,
Pietaſq; vultu; corde cuduntur doli,
Et tela, & arma funeris. Nulla eſt fides,
Ubi commodorum ratio propriorum valet.
Eud. Nihil propinqui ſanguinis leges valent,
Veterumq; jura affectuum. Quando caret
Pupillus ære, quiſq; tutelam fugit:
At cùm tumeſcit arca, cùm multo ſonant
Horrea flagello, quiſq; tutelam petit.
Lucris aguntur omnia, affectu nihil,
Ubi commodorum ratio propriorum valet.
Aſtr. Proditur amicus hoſtibus: cadit in pares
Veneranda pietas: caſta verborum fides,
Firmata cœlo teſte, violatur: charis
In ore ridet, corde flammatur furor,
Et in propinqui funera armantur manus:
Fidelitatis exulant leges procul,
Ubi commodorum ratio propriorum valet.
Eud. Aurum æſtimatur, cætera teruntur; jacet
Oppreſſa honeſtas, merita regali procul
Arcentur aulâ. Janua ad honores gravi
Pulſatur auro, panditur precio, patet
Lucris: & aulæ munia, & primæ notæ
Venduntur auro. Egena ſi virtus gradum
Inferre tentet, pellitur. Plenæ manus
Facilè ſubintrant tecta, pauperibus fores

Clauduntur aulæ. Meri.a nil prosunt,ubi
Se commodorum ratio propriorum ingerit.

ACTUS IV.

SCENA I.

Buleæ, seu *Voluntati*, declarat Poneria, seu *Malitia*, se non esse, ut putabatur, matrem Idokerdi, sed esse servam: interim Idokerdi potentiam extollit; unde in hujus amorem magis accenditur Bulæa.

Bulæa, seu *Voluntas*, Poneria, seu *Malitia*.

Bul. QUid ais?parentem ponis,& tuã negas
Sobolem Idokerdum?
Pon. Stirpe mentitâ meum
Se finxit esse filium,nunquam tamen
Fuit,vel esse potuit. Ancillam puta,
Quam rere matrem: me facit servam mea
Conditio Regis illius, cujus genu
Magni verentur Principes; cui accidunt
Sceptra & coronæ; cujus ad nutus sonat
Mavorte terra; cujus imperijs mare
Classe tabulatur; cujus armatam timent,
Amant inermem dexteram mundi plagæ;
Cui jura subsunt pacis, & belli vices.
Bul. Jam gloriosi nominis splendor meæ
Infu-

Infusus auri, sit licet vero minor,
Cor vellicavit, perq; secretas vias
Rimatus aditum, cordis in medio tenet
Amoris aulam. *Pon.* Merita sic poscunt sua,
Unus ut ametur. Ipse sic quondam parens
Summus Deorum, præmio ut amoris sui
Danaës amorem ferret, exutus Jovem
Vultu Idokerdum sumpsit, & nimbo aureo
Vestitus, alto à Virgine exceptus sinu est.
Bul. Intelligo, quem diligam: ah nosco probè,
Amoq; nimium. *Pon.* Nimius affect⁹ nequit
Amantis esse, quando, quod amatur bonũ,
Meretur omnem pectoris amorem. Licet;
Suadetq; ratio, suadet extersi nitens
Oris venustas; quæq;, nisi carpas, fluit
Ætatis aura, postulat amores. Ama.
Bul. Absiste verbis: aura facundis cadens
Violenta labris pectore latentem nimis
Inflammat ignem; jamq; defecto labat
Vigore corpus. Siste, & ardentes sinu
Flammas amoris tempera aspectu mei (lo.
Grato Idokerdi. *Pon.* Prõpta ad obsequiũ vo-
Bul. O Idokerde! si astra te metam mei
Dedêre cordis, cur tibi jungi veter?
Quæcunq; Virgo incendio nostro parem
Flammam experitur; audet, insano ruit
Amens calore; id unicum spectat, cui
Affixit animum; seq; discruciat suis
Afflicta votis. Lenta si veniat malo
Medicina nostro, certa mors animam rapit.

Si sola pectus igne succendit tui
Allata fama nominis ; si me procul
Dissitus amore vulneras, quid non calor
Vicinus ausit ? Dulcis ô flammæ furor,
Quàm me inquietas ! Pectus in tenues abit
Cineres solutum.

SCENA. II.

Dum mutuos sibi amores manifestant Idokerdus, seu *Privatum Commodum*, aut *Interesse*, ut vocant, & Bulæa, seu *Voluntas*, res eò delabitur, ut sibi invicem amores spondeāt. Bulæa tamen prętendit, debere se prius consensum fratris impetrare.

Idokerdus, seu *Interesse*. Bulæa, seu *Voluntas*. Poneria, seu *Malitia*.

Idok. - - - Cœlites ! quæ se meis
Offundit oculis forma ? *Bul.* Sinceri vides
Effigiem amoris. *Idok.* Gratiæ ingenuam tuæ
Humanitatem video. *Bul.* Si quisquam mei
Tormenta cordis nescit, atq; omni putat
Carere amorem vulnere ; dolores meos
Et acerba cordis vulnera aspiciat, quibus
Ab amore crucior. *Ido.* Diva, sic partes meas
Præoccupare placuit ? aut tepidum magis
Arguere amorem ? Nobili officio doces,
Quod me decuerat agere. Nascentem diem
Imi-

Imitata, noctem mentis abstergis sinu.
Somnus premebat inscium, tu me excitas.
Sic ad micantes Solis orientis faces
Oculis sepultis excuti somnus solet.
Bul. Simulas amorem. Fingere ingenuus amor
Neq; vult, neq; valet. *Ido.* Diva, nil fingo: tuæ
Teneor amore gratiæ. *Bul.* Solis mihi
Si pulchra tribuis nomina, & amœnas vices,
Hoc nõ amare est. *Ido.* Sceleris ego tãti re⁹?
Bul. Sol pura lux est: tu sequi noctem eligis.
Idok. Erras: venustas frontis extersæ faces
Adoro. *Bul* At umbras inter occultus petit
Amor hic latere.
Idok. Cæcus est amor. hinc amat (git
Celari in umbris. *Bul.* Nud⁹ est etiã: hinc fu-
Versari in umbris.
Idok. Flamma, quæ tegitur, magis
Violenta pugnat. *Bul.* Sed suas perdit quoq;
Oppressa vires. *Idok.* Opprimi sed nõ potest:
At nec patere debet. *Bul.* Id quisquã vetet?
Idok. Vetat fluentis temporis velox fuga.
Bul. Semper aperire innoxiam flammam licet,
Quando ad decentes ardor aspirat faces
Candidi Hymenæi. Turbidæ flammæ tegi
Gaudent vapore fumeo: at puri nitor
Ignis sub auras emicat, & astris suos
Loquitur calores. *Idok.* Diva nil memet tui
Fateri amantem vereor: at dum me tegit
Cultus alienus, nequeo me, quis sim, palam
Aperire. Formam tectus externam indui,

Ut obtinerem gratiæ munus tuæ.
At conjugalis jura si credas thori
A me requiri, Regiæ sortis decus
Aliud jubebit. *Bul.* Regiæ sortis decus
Quidnā jubebit? *Idok.* Rursus ut subeā meæ
Aulæ penates. *Bul.* Ergo meditaris tuos
Subtrahere vultus? *Idok.* Sēper ut possim tibi
Adesse præsens. *Bul.* Esse non præsens potes,
Nisi hinc recedas? *Idok.* Temporis modicâ
Si te relinquā, jura regalis thori (morâ
Præsens reposcam.
Bul. Heu! deseris si me semel,
Memoria nostri pectore excedet procul.
Idok. Mei ipse cordis corde memoriam exuam?
Bul. Tuumnè me cor esse confidam, procul
Dum me recedis? *Idok.* Semper es præsens
Erisq; semper, spiritus dum per meos (mihi,
Artus meabit. Illa majestas tuæ
Augusta frontis, illud extersi jubar
Regale vultûs, pectoris medio sedet, (dus,
Vicesq; cordis supplet. *Bul.* Hic nēpe est mo-
Hyperboleq; amantium. *Idok.* An poscis mei
Certius amoris pignus? *Bul.* Ut certâ fide
Promissa firmes. *Idok.* Juro constantem fidē.
Pon. Et sancta dulcis vincula Hymenæi sacro
Stringēda nodo amoris? *Bul.* Hoc votū unicū
Mei est amoris. Antè consensus tamen
Est exprimēd' fratris. *Pon.* Hunc tēpus dabit.
Vos conjugalem stringite interea fidem
Latente nodo. *Bul.* Patriæ hoc leges vetant,
Hoc

Hoc jura prohibent, æquitas horret, pudor,
Refugit, honeſtas abnuit. *Pon.* Vulgus leve
Severa legum jura, non Reges ligant.
Idok. Quidquid placuerit Regib⁹, id etiã licet.
Bul. Quod æquitas probârit, hoc ſolum licet.
Ido. Quodcunq; poſcit animus, hoc æquũ facit.
Bul. Quod impetrari valeat, hoc licitũ eſt peti.
Idok. Velle, impetrare eſt.
Bul. Velle non valeo. *Idok.* Tamen
In utramq; partem libera es: nunquam tibi
Difficile velle eſt. *Pon.* Velle ſi tantum velis,
Habes, quod optas.
Bul. Velle jam non eſt meum. (occupat?
Idok. Quis pectus error? nebula quæ mentem
Amoris hortamenta te ſequi decet.
Bul. Honoris hortamenta me ſequi decet.

SCENA III.

Intervenit Hypocriſis: quæſtionem inter Idokerdum, ſeu *Intereſſe*, & Bulæam, ſeu *Voluntatem*, definit, non eſſe neceſſarium fratris conſenſum ad Sponſalia.

Hypocriſis. Bulæa, ſeu *Voluntas*. Poneria, ſeu *Malitia*. Idokerdus, ſeu *Intereſſe*.

Hyp. QUæ rixa pacem turbat?
Bul. At bellum ſilet,
Nec arma fervent. *Hyp.* Arma verborũ tamẽ

Micuisse vidi. *Pon.* Quæstio ingenio fuit
Exercitando posita. *Hyp.* Quod menti datur
Exercitandæ tempus, impensum est bene.
Pon. Dubium movebat Regiæ stirpis decus,
Correpta amore Virgo. *Hyp.* Quid rurs⁹ mi-
Quos odit auris, ingeris amores? tace. (hi,
Pon. Castos amores ingero. *Hyp.* Hic solit⁹ color
Est vanitatis. *Pon.* Antequã sensum efferas,
Audire libeat. *Hyp.* Audio: at castam cave
Aurẽ inquinare. *Pon.* Quæstio ingenij fuit:
An, si qua virgo, Regiâ stirpe edita
Juvenem, parentũ sanguine & genere parẽ
Adamârit, absq; fratris assensu queat
In conjugalis jura consensum thori (nat,
Juveni obligare? *Hyp.* Quæstio hæc aliud so-
Quàm, quos putabat suspicax nimiũ met⁹,
Vanos amores. Fœdera Hymenæi probat
Deus ipse; & absq; fratris assensu licet
Hæc pacta inire. *Bul.* Si improbet?
Hyp. Probet, improbet:
A contrahentûm simplici assensu suum
Habent valorem: fratris his penitus nihil
Dissensus obstat. *Bul.* Debet at fratri soror
Reverentis animi signa. *Hyp.* Sed leges volũt
Hæc esse pacta libera: & cœlum probat,
Et jura legũ Nuptias. *Bul.* Nec ego improbo.
Hyp. Quid ergo metuis? Quod facit sanctũ De⁹,
Negligere fratrum gratiâ nunquam licet.
Bul. Ratione stringis. *Idok.* Purior quãdo micat
Meridiano veritas Phœbo, nefas
Gran-

Grāde est reniti. *Hyp.* Consonat legū tenor.
Idok. Addicit æqui ratio. *Pon.* Mos longo jubet
Probatus usu. *Bul.* Ratio me vincit, sequor.
Consilia vestra.

SCENA IV.

Per Cacurgum, seu *Malum Genium*, avocatur Bulæa, seu *Voluntas* ad Reginam.

Ijdem, quibus accedit Cacurgus, seu *Malus Genius.*

Cac. - - - Domina. *Bul.* Quid dominam rogas?
Cac. Regina Dominæ poscit alloquio frui.
Bul Ubi? *Cac.* Recessu regij quà se intimo
Abdunt penates. *Bul.* Quò vocat, gressū ur-
Hospes verēde, liceat ad modicā morā, (geo
Quò vocor abire: tempus adveniet, tuo
Quo me licebit rursus affatu frui. (brevē.
Idok. Et quando? *Bul.* In horā sustine ò Princeps
Amor morari longius non me sinet.
Idok. Sed quæstionis nodus est anceps adhuc.
Nihil reponis? *Bul.* Impera: assensum dabo;
Horaq; qua jubebis, erectis fidem
Signabo pactis. *Idok.* Interim vivo tuus.

SCENA V.

Idokerdus, seu *Interesse*, manifestat Hypocrisi, se jam Synesij, seu *Intellectus*, & Bu-

Bulææ, seu *Voluntatis* affectus occupasse; Areten verò, seu *Virtutem*, sibi constanter obsistere. In hanc torquendas fraudes suadet Hypocrisis, & eas texendi negotium suscipit.

Hypocrisis. Idokerdus, seu *Interesse*.

Hyp. QUid Idokerde existimas? non me tuis
Aptã probasti reb⁹ & votis? *Ido.* supra
Mea vota, Hypocrisis, cecidit obsequiũ tuũ.
Jam video, quantâ fulcias nostros dolos
Auctoritate: nomini quod sit tuo (Probè
Dictisq; pondus. *Hyp.* Tempori adveni. *Idok.*
Et quæstionis sensa penetrasti, ad mei
Animi palatum. *Hyp.* Frontè qui micuit tuâ
Oculisq; fervor, visq; verborum, & calor,
Quo sustinere visus es partes tuas,
Indicia non ambigua fecerunt mihi, (hinc
Aliquid latere, quod tuã intersit. *Ido.* Quid
Eruere poteras? Quando doctarum calent
Exorta bella litium, quemq; addecet,
Opinioni stare constantem suæ.
Hyp. At quando solitum fervor excedit modũ,
Seséq; fronti infundit, ac ori inserit,
Plus quàm deceret; statq; non moto gradu
Sententia animo; finis hic alius latet,
Quàm qui videtur. *Idok.* Nẽpe sic fingis tibi.
Hyp. Non vanè. *Idok.* At unde id arguis?
Hyp. Nostræ stylus

Æta-

Ætatis iste est. Multa pacato fluit
Sermone & ore quæstio, quando rei
Sola edocetur veritas: quando at lucri,
Vel commodorum ratio propriorum subest,
Tunc incalescit animus, & frontis color
Manifestat iram. *Idok.* Prodis ingeniũ sagax.
Hyp. Si quid sagacis ingenî fuerit mihi,
Servire id omne commodis tuis velim.
Idok. Indubia signa semper affectûs tui
Habuisse fateor; quæq; spes superest mihi,
In te residit. Hactenus nutu meo
Synesius agitur; mentis affectum obligat
Bulæa Princeps: sola se votis meis
Opponit Arete. *Hyp.* Sola contextis dolis
Arete opprimatur.
Idok. Unicum hoc voveo. *Hyp.* Sine
Mihi hunc laborem, rebus eventum dabo
Desideratum. Sola se fidit mihi,
Et tot procellis acta, tot luctûs gravis
Agitata ventis, credula externis notis
Mendacis oris, esse Pietatem putat,
Seseq; fidei tota committit meæ.
Facilè illigatur fraudibus, quisquis suam
Hosti salutem credit. *Idok.* Hac ergo viâ
Stringantur arma, pereat inimicum caput,
Infamis Arete, vile cûi nostrum est caput.
Hyp. Stringãtur arma; pereat; Acherõti ultima
Victima trahatur. Arma si prosint parum,
Res involutis facile peragetur dolis.

SCENA VI.

Intervenit Arete, seu *Virtus*: mutant discursum. Hypocrisis simulatè castigat vanitatem Idokerdi, seu *Interesse*, sibi sub persona Archætiæ latentis ignoti: indignatur simulatè Archætia, sed præsentiam Aretæ fictè reveretur.

Idokerdus *tectus*. Hypocrisis. Arete, seu *Virtus*.

Idok. Suspende labris verba: se nostræ ingerit
Augusta scenæ.
Aret. Quæ novæ facies rei?
Pietas, & hostis nostra? quid rerum simul?
Hyp. Aliter canendū est, tu meū sequere tonū.
Aret. Non antè me tractantiū alloquio inserā,
Quàm, quid loquantur, audiam.
Hyp. Quis hic modus? (placet.
Quæ forma vestis? *Idok.* Talis ætati huic
Hyp. Sed talem honestas improbat. *Ido.* Cordis
Es delicati, quodq́; tibi facili grave (nimis
Delictum ab umbrâ fingit. *Hyp.* At tu animi
Licentiosi es, quodq́; flagitium grave (nimis
Vix credit umbram criminis.
Ido. Sed quod nefas (propè
In veste damnas? *Hyp.* Non vides? medium
Per nuditatem corpus ex veste emicat.

Ido.

Ido. Præſentis hic eſt ſæculi ritus: tua
Cẽſura non hunc corriget. *Hyp.* Quales pa-
Proſtare merces aſſolent, talis pudor (Iàm
Venalis hic eſt.
Ido. Hoc mihi improperas? *Hyp.* Tuos (bes?
Caſtigo abuſus. *Ido.* Alia, quæ obtendas ha-
Hyp. Et multa. *Ido.* Fare. *Hyp.* Parco, dum linguæ
Pudor modeſtæ. *Ido.* Veritas fari vetat. (vetat
Hyp. Scelerata, noxia, improba!
Ido. Audax, impia, (mihi
Temeraria! *Hyp.* Lues impudens! *Ido.* Hos tu
Titulos acervas? *Aret.* Et tuo merito.
Ido. Quis hic? (bar.
Magnanima Princeps, vereor auguſtum ju-
Aret. Quid iſta pompa veſtiũ? quæ ſe exhibet
Auro ſonante vanitas? Nondum vides,
Quæ peſtis illo ſedeat in luxu, & velut
Extractum Averno toxicum inceſtet diem?
Ido. Regia, tacendi lege, majeſtas tenet
Loqui volentem, quæ probro aſperſi mihi
Tituli merentur.

SCENA VII.

Hypocriſis, exiſtimata Pietas, perſuadet Aretæ, ſeu *Virtuti*, annulum nuptialem, quem à Syneſio, ſeu *Intellectu*, accepit, incantatum eſſe Magico carmine; & inde eſſe omne ſuum malum:

quem

quem proinde ab ea ſub prætextu expiationis faciendæ accipit.

Areta, ſeu *Virtus*. Hypocriſis.

Aret. ◡ ◡ – ◡ – – Gratiam hanc reputo, pedem
Quod hinc reducas. Nam Meduſæus rigor
Vultûs, caputq; viperis horrens mihi
Purum venenum ſpirat, & adhalat necem.
Hæc, fida Pietas, illa furialis lea,
Hæc illa Erynnis, cujus anguineus furor
Felicitatis priſtinæ evertit ſtatum.
Hæc illa Mœnas, cujus aſſultu dolor,
Mœror, timorq; innoxium pectus vorant.
Hyp. Regina, ſi vim frontis illius roſis,
Labijq; minio, aut luminum ardenti faci
Ineſſe tantam exiſtimas, erras: latet
Occulta major peſtis, & fomes mali. (nes rea?
Ar. Quo vel ego in aſtra ſcelere, vel in homi-
Quòd tam potentes hoſtiũ in noſtrũ caput
Jurẽt procellæ? ô Cœlites! *Hyp*. Non eſt ſatis
Eſſe innocentem, livor ut dentem atterat.
Quin ipſa virtus odia conciliat: nivi
Si par ſit anim⁹ innocens, magnũ eſt ſcelus
Eſſe innocentem.
Aret. Quis tamen rigido Scythes
Sub axe natus? aut quis humano Geta
Paſtus cruore voluit, aut potuit meam (eſt
Odiſſe ſortem? *Hyp*. Pejor & Scythâ, & Getâ
Spiritus Averni. *Aret*. O aſtra! *Hyp*. Per ma-
Excit⁹ odas, venit in purũ diem (gicas Styge
Aulam-

Aulamq; Regis. Ille tranquillum impulit
Tuæ quietis ordinem, & Stygiâ face (munt
Spõsi medullas ussit. *Aret.* Heu! quæ me pre-
Infausta tela! Ludis? an verum refers?
Hyp. Sic deprecanti lachrymis fusis mihi
Deus est locutus: Ille Avernali specu
Genius vocatus, quem geris digito, tuo
Est alligatus annulo, fidei tibi
Quem conjugalis sponsus in testem dedit.
Aret. Tam grãdis hostis tãtulo in spacio latet?
Hyp. Sic jussit ille fraudis infaustæ artifex,
Magister artis Colchicæ, cujus dolo
Genius ab orco venit: ut qui vos sacro
Nodo ligavit annulus, & uno duos
Animos amore junxit, idem iterum duos
Sejungat animos, perque discordes agat
Duo corda rixas. *Aret.* Ergo non potuit satis
Mortalis ira odisse, nisi ab orco quoq;
In damna nostra, robur extremum, reos
Genios vocaret? *Hyp.* Non tamen cœlo pot-
Obniti Avernus. Ipse miseratus tuos (est
Luctus olympus, vulneris locum mihi
Prodidit; ut aptã in tempore medelâ malũ
Anteoccupetur. *Aret.* Pene jam refugã suo
Animam vigori reddis. At quænam malo
Medicina par est? *Hyp.* Geni9 ut rursus tamẽ
Abeat in orcum, paxq; revocetur prior;
Est expiandus annulus sacrâ prece,
Sãctiq; fumo thuris, & inunctis notis. (meas
Aret. Quis ista dignè peraget? *Hyp.* Hæc inter
Sit

Sit prima cura; Theſſali à cantûs dolo
Gemmam annularem ſolvere,& geniũ ſuas
Cogere ſub umbras. Si placet,fidei meæ
Committe gemmam, temporis pauci morâ,
Quod res repoſcit iſta, confectum dabo.

Aret. Mora nulla: fidei,quidquid eſt meũ,tuæ
Concredo. Quando dabitur effectu frui?

Hyp. Opinione citiùs. *Aret.* An credam? *Hyp.* Fi-
Obſtringo,paucas meta poſt horas tui (dem
Erit doloris. *Aret.* Plurimum affectus tuus
De me meretur. Plena fidentis ſpei,
Solatijq; plena decedo loco.

Hyp. Ego meorum vivo votorum ſatur.
Jactata votis alea ſecundis cadit!
Habeo, quod unum deerat urgendis dolis.
O gemma! parva mole; meditatæ rei
Immenſa precio! Viva jam pectus ſubit
Spes opprimendi clade ſupremâ ream
Areten; & oſtrum lateris, & capitis jubar,
Sceptrumq; dexteræ, & ſolij in Archætian
Jus transferendi. Gemma! tu ſola es mihi
Ante omne preciũ Gangis, & cenſum Tagi.

SCENA VIII.

Cacurgus, ſeu *Malus Genius*, gratulatur Hypocriſi, quod habeat Reginæ aurem, cum qua eam diſcurrentem obſervavit: ſed docetur artem decipiendi eſſe, ſe fingere ſanctiorem.

Cacur-

Cacurgus, seu *Malus Genius*, Hypocrisis.

Cac. O Te beatam! Res tuæ magno emicant
Ad alta passu. *Hyp.* Fabulas iterū oc-
Cac. Vidi, ipse vidi: tota pendebat tuis (cinis.
Regina verbis; visaq; est blandis tibi
Adludere oculis. Ista, sic credo, tuæ (hic favor
Non minima pars est sortis. *Hyp.* Augustæ
Humanitati est debitus, quod me suis
Dignetur illa gratijs. *Cac.* Video probè,
Quo res agantur ordine, & rerum vices
Cursu ferantur. Qui potest paucos dies
Attemperare nube pietatis modum;
Gestum, & tenoré fingere modestū Angeli,
Et sanctitatis lege moderari gradum,
Oculos severo stringere imperio, manu
Numerare utrâq; granula, & fictâ prece
Movere labra; facilè popularem sibi
Captabit auram, cujus auxilio, velut
Vento secundo navis, ad famæ ac opum
Portum feratur. Hujus ignarus doli,
Artisvè, vili semper abjectus solo (tit,
Humilisq; jaceo. *Hyp.* Quidquid ambitio si-
Quidquid voluntas ambit, hoc quærat dolo:
Hæc una ratio est efficax, una hæc mihi
Ad cuncta servit. *Cac.* Quot sub austeræ te-
Se Sanctitatis pallio, ut nacti viam (gunt
Ad purpuratum Principum evadant decus!
Sic gaudet humili pallio ambitio tegi.

Hyp.

Hyp. Quot genua flectunt, seq; prosternũt solo,
Ut aucupentur gloriam, & technis sua
In retia trahant credulos. *Cac.* Quot se face
Ardere fingunt Cœlitum, & tortis labra
Cruciant catastis, colla violento situ
Depressa flectunt; ecstasi abreptos putes:
Sed si vel oram vestis attingas . . . Sile
Rex, multa volvẽs pectore huc infert pedẽ.
Hyp. Ego hinc recedo: tu tuã obsequijs fidem
Testare Regi: fraudis hoc series jubet.

SCENA IX.

Rex invisurus Archætian, seu *Interesse* sub persona *Rationis Status*, Cacurgum præmittit.

Synesius, seu *Intellectus*, Cacurgus.

Syn. Cacurge. *Cac.* Princeps.
Syn. Age, vide, num Archætia
Sit in recessu regio; cuinam rei
Affigat animi studia, num sit otium
Regem audiendi; nostra, quod par est, lubet
Deferre tantæ Principi obsequia. *Cac.* Ad
Ocyor eunte spiritu, imperia volo. (tua,
Syn. Fictam Cacurgus esse credebat, datam
Nuper repulsam: credidi: sed res tamen
Ambigua pendet: ipse fortunam meam
Tentabo; mentis candidæ arcanos sinus
Lubet experiri; ne vel incassum spei

Me

Me lactet umbra,vel diu incertum metus
Affligat animum.

SCENA X.

Dolus, fictus Policarpus, seu *Publicum Commodum*,refertRegi jam congregatum esse consilium : ipse se prætextu majorum negotiorum excusat.

Dolus, Synesius, seu *Intellectus*.

Dol. - - - Dive Rex,quotquot tuo
Consilio adesse jusseras,adsunt tua
Ad imperata, publicæ ut bono rei,
Aulæq; statui consulant : placeat tuâ
Fulcire nos præsentiâ ; ut pace,ordine,
Sanoq; sensu placida consilia fluant.
Syn. Curas minores major obtundit.Licèt
Adesse Regem deceat, at hodie tamen
Negotiorum major id moles vetat.

SCENA XI.

Rex ab Archætia, seu *Interesse* sub Persona *Rationis Status*, ad conclave deducitur : interim committit Dolo, ficto Policarpo, seu *Publico Commodo*, ut consilio præsit.

Synesius,

Synesius, seu *Intellectus*. Dolus. Cacurgus, seu *Malus Genius*. Idokerdus, sub persona *Archatia*.

Cac. EN illa, Princeps, obvium huc effert gradum. (colo.
Idok. Verende Princeps! *Syn.* Diva, quã semper
Idok. Sic ergo nostra obsequia majestas tua
Ante occupare gratijs voluit? *Syn.* Tibi,
Uni Monarchæ cordium, soli tibi
Debentur ista: at quisquis obsequijs honor
Tibi tribuitur, est tuo merito minor.
Servire memet patere conclave ad tuum,
Quod tam serenæ frontis irradiat dies.
Idok. Prohibes, jubesq;. Gratia ut blãdè jubet,
Sic & potenter gratiæ excessus vetat.
Venire, quanta est gratia! sed hoc nomine
Venire, Rex ut servias, magnus tuæ
Excessus iste gratiæ est. Absit: meæ
Subjectionis titulus hoc nomen fugit.
Idok. Quocunq; placeat nomine, hoc veniam.
Istius etiam palma sit pugnæ; cui (Tua
In acriore prælio nuper manus
Victas tetendi, tendo nunc etiam tuæ
Humanitatis gratiæ inflexum caput.
At tu Minister fide, quem pariter premit
Pars magna nostri ponderis, Patrum jube
Coire cœtum, publicum sana in bonum
Conferre sensa: sustine Regis vices:
Propone, libra, constitue, quidquid bono
Pro-

Prodesse judicaveris: dictis tuis
Auctoritate pondus accedet meâ.
Dol. Agam imperata. Discite Ministri, quibus
Ambitio pectus urit, & celso arduæ
Auctoritatis stare gaudetis loco,
Artem eminendi discite: Monarchas jocis
Amoribusq; involvite; aut scenâ, chely,
Cantu occupate; per voluptatum choros
Distrahite: quidquid gratiæ luxus potest
Excogitare, objicite: sic capti jocis,
Dulciq; gustu gaudij discent suas
Odisse curas; serijs mentem abstrahent,
Nomineq; solùm Principes, in vos onus
Regni reponent: prona vos genibus colet
Affusa turba civium; vestras honor
Sequetur umbras: Vestra mens erit gravis
Regula Senatus: Principum affluxus domos
Vestras replebit; quodq; consuevit sequi,
Opulenta vestros munera in sinus fluent.
Hoc ego Synesij Regis implicitum dolo
Guberno pectus. Regis is nomen gerit,
Sed ipsa res, auctoritas Regis, mea est.

SCENA XII.

Queritur Astræa, cùm jam hora sui ab aula recessus adveniat, se quidem apud potentiores gratiam quæsivisse, sed repulsam. Suadet Pandimus, seu *Ingenium*, ut ad pauperes divertat.

Pandi-

Pandimus, seu *Ingenium*, Astræa.

Pand. TEstor micātes siderū ardentū faces,
Violēta, quę te proterit sortis man⁹,
Eadem huic acerbā pectori plagā imprimit.
Astr. Inimica semper jura Fortunæ! Themis,
Hæc hora ineluctabilis fati est tui;
Hâc exeundum Regiâ est. Et quò gradum,
Miserāda vertā? Nemo non laudat Themin,
At nemo comitem lateris admittit sui,
Nemo inquilinam patitur ejusdem laris
Secum vel horam degere. O rigido tonans
Fortuna fato! *Pand.* Cujus auxilium tuæ
Sorti invocasti? *Astr.* Qui vel insigni eminēt
Auctoritatis nomine, vel auro affluunt,
Opibusq; abundant.
Pand. Fare, quid ad horum impulit (canant,
Opem invocandam? *Astr.* Nescio, an palpo
An vera narrent: larga magnificū his dedit
Natura genium, quiq; se reliquos supra
Virtute tollit: credidi hinc etiam pios,
Quos fortè nostræ tangeret sortis rigor.
Pand. Non hîc latebat piscis, ardenti fame
Cujus calebas. Ille magnorum chorus
Quem dignitates fulciunt, quorum latus
Opulentia ipsa cingit, alienâ quidem
Te sede blando frontis obtutu vident,
Sed à suorum liminum accessu vetant;
Rati indecorum, nobilis tecto viri (ram
Themida hospitari. *Astr.* Quò meos ergo fe-
Miseranda luctus, ferre si auxilium negat,

Præ-

Præſtare, cui natura, quo poſſit, dedit?
Pand. Abſcede tectis Principum: fruſtra lares
Subire tentas divitum. Nullus tibi
Hic eſt receſſus: tuta quo degas, larem
Melius Menalcas aliquis, aut Irus dabit.

SCENA XIII.

Abeunti in exilium Aſtrææ illudunt per Sarcaſmos Cacotes, ſeu *Vitium*, & Colacæa, ſeu *Adulatio*, gratulatur ſibi Pandimus, ſeu *Ingenium*, quod ſit revocatus.

Cacotes, ſeu *Vitium*. Colacæa, ſeu *Adulatio*. Pandimus, ſeu *Ingenium*. Aſtræa.

Cac. Aſtręa, quò ſic mœſta? quò luctu gravis?
Col. Ubi ſunt rigẽtis chalybis audaces mi-
Ubi dextra flamãs? ubi ſupercilij gravis (næ?
Superba nubes? Ergo Bellonæ efferum
Ponis tumorem, teq; compreſſis minis
Benigniore frontis obtutu induis? (manus
Aſtr. Quamvis nec enſem criminum ultorem
Armata geſtet, nec ſupercilio vetus
Inſideat ira, pectus aut cinctum truci
Umbone rigeat; ſum tamẽ, quam me vides,
Aſtræa; & illa Aſtræa, ſub cujus pede
Toties, nefande criminum incentor, tua
Jacuit tyrañis. *Colac.* Sortis adverſæ vices
Huc impulére improvidã. *Cac.* Fateor, prior
Conditio ſæpe vile, & indignum jugum
F Pati

Pati coëgit,quando felicis manu
Carui patroni: at quando jam felix viros
Inter potentes censeor,nil me tua
Percellit ira, & rideo vanas minas
Vi destitutas. *Astr.* Fuimus! ô rerum vices!
Fuimus timori crimini, & nostræ manus
Ferrum reveritus orbis,ad legum modum
Jurisq; normam vixit,& solio stetit
Virtus fidesq;. At fuimus; & nostri cadit
Cultusq; honorq;. Quid super miseræ mihi
Nisi ut recedã Regiâ,& tantis caput (est,
Traham ex procellis.Ite magnorum lares,
Aulæ potentûm, magna vitiorum atria,
Theatra scelerũ; digna quæ fugiat Themis.
Pand. Tandem molestos impia amovit gradus,
Abiensq; dubio pectora absolvit metu.
Colac. Eat,unde nunquã redeat. At in aulã tuũ
Pandime reditũ gratulor.*Pand.*Tandẽ patet
Qi â fraude fuerim pulsus angustâ domo,
Et jussus exulare.Policarpus mei
Pars prima luctûs, primus incentor malî
Ipse Policarpus vidit errorem suum
Meq;revocavit.*Cac.*At quis?Eudæmõ adest,
Thraso superbus ille,quemRegis favor
Unum colebat,subditi vulgi timor
Unum pavebat; ille jam sese minor,
Humilisq;, fortis fata retroactæ gemit.

SCENA XIV.

Dum Eudæmon,seu *BonusGenius*,suam
quo-

quoque fortunam deplorat, à Colacæa, ſeu *Adulatione*, Cacote, ſeu *Vitio*, & Pandimo, ſeu *Ingenio*, deridetur.

Eudæmon, ſeu *Bonus Genius*. Colacæa, ſeu *Adulatio*. Cacotes, ſeu *Vitium*. Pandimus, ſeu *Ingenium*.

Eud. MIſerande ſortis luſus Eudæmon! tua
Quò ſe revolvit gloria, & primæ ſtatus
Felicitatis? Regiæ quid me juvat
Stetiſſe celſo culmine, & vulgus ſupra
Caput extuliſſe? Exempla fallacis ſpei
Damus ſequenti ſeculo. *Colac.* Guſtus ſpei
Non eſt inanis, quando, quæ Regi placent,
Sequitur Miniſter.
Eud. Lingua, quæ neſcit dolum,
Simulare neſcit. *Pand.* Lingua, quæ neſcit dolum,
Non ſervit aulæ. Tuq; poſt primæ optimos
Ætatis annos Regiæ obſequijs datos.
Arcana nondum Regiæ noſti? *Cac.* O pudor!
Colac. O digne plebis riſibus. *Pand.* Sens⁹ parũ,
Parumq; mentis eſt tibi. *Cac.* O vacuũ caput,
Et inane pectus! *Eud.* Siccine Eudæmon jocus,
Plebeculæq; vile jam probrum ſumus!
O fata ſortis aſpera! ô crudæ vices!
Hic genius aulæ eſt. Qui ſemel Regis ſinu
Traxit fluentem gratiam, & totis bibit
Labris favores, ſorte ſi verſâ ſinu
Principis amantis excidat, plebis jocus

Luditur, & ipsis vile ludibrium jacet,
Quibus ante jura potuit & leges dare,
O vitreæ sortis splendor, & fallax favor
Ridentis aulæ! Credulum quisquis dedit
Animum potentûm gratiæ, & sortem suam
Fundat favore Principum; in fumo suam
Felicitatem collocat. cujus vapor
Quò se levat sublimius, semper magis
Tenuatur aurâ, donec in nihilum fluat.

SCENA XV.

Hypocrisis occurrit mœrenti Eudæmoni, seu *Bono Genio*, cui donat annulum, quem ab Areta, seu *Virtute*, per fraudem extraxerat, cui cœlitus eam virtutem inditam esse ait, ut gestatus amorem conciliet eorum, quibuscum agitur. Quo ille munitus Regem fidentius adire statuit.

Hypocrisis. Eudæmon, seu *Bonus Genius*.

Hyp. QUàm vana spes mortalium est! quæq;
Eũtis instar rivuli, nec se suo(effluit
Fonti reponit. *Eud.* Omnibus tamen magis
Est fluxa Regum gratia, ac aulæ favor.
Qui nuper altâ sortis excelsæ rotâ
Populo invidend⁹ sederã, in præceps datus,
Vix umbra vilis squalido inserpo solo.

Hyp.

Hyp. Fortuna, quæ te vulnerat, nostram quoq;
Affligit animam; siq; fas esset, meum
Pro te cruorem spargerem: at nondũ tamen
Necessitas hoc poscit. Hinc, quod est mihi
Et auro, & orbe charius, gemmam tibi
Mali in levamen offero. *Eud.* O magnũ tui
Portentum amoris! Diva, quæ tuas movet
Pietas medullas? *Hyp.* Quâ soleo miseris
Præstare semper. Legis hoc fixi mihi, (opem
Quemcumq; miserũ videro, levamen dare.
Non hic nitorem attende, sit quamvis suo
Precio æstimand⁹; sed magis gemæ insitam
Vim contuere. Mox, ubi in nostras manus
Volente cœlo venit, & voto, & prece,
Pioq; ritu, & thuris accensi sacro
Est consecrata odore; quo tantæ genus
Virtutis hausit inditæ, ut si quis manus
Dextræ annulari gestet in digito; illico
Eum sequatur gratia, ac hominum favor.
Tolle, & secundis gratiam auspicijs lege.
Eud. Quæ est ista pietas? iste in imeritũ favor?
Hyp. Hæ sunt Tonantis gratiæ, quas per meam
In te refundit dexterã. *Eud.* Quantum tuus
Me liberalis dexteræ stringit favor.
Debere tanto plura me fateor tibi,
Quod in imerentem congeras tantũ boni.
Hyp. Reddantur illi gratiæ, à cujus manu
Venêre dona. Numini acceptum refer,
Quod Numẽ offert. *Eud.* Ibo spe plenus mei
Sub Regis ora, quemq; surreptum gemo,

Virtute gemmæ redditum affectum legam.
*Hyp.*Confide: quamdiû dextræ inhærebit tuæ,
Mirãda cernes. *Eud.*Spem tuus cãdor facit.
Hyp. Ignara Pietas fallere est, nec te doli
Involvet arte. Perge, nec dubita: ocyús
Miranda cernes: quæ tamen damno tuo
Vidisse doleas. Stulta spes cœcum trahit.
Quà te in favores Principis gradi æstimas,
Hâc in ruinam pergis: occasus tuus,
Quæ vis sit illa, triste documentum dabit.

SCENA XVI.

Dum Dolus, seu *fictus* Policarpus, aut *Publicum Commodum*, Regem adit, ut sensum Ministrorum, quem de nimia familiaritate Reginæ cum Eudæmone habent, Regi exponat; aperit ei Hypocrisis jam traditum à se Eudæmoni, seu *Bono Genio*, annulum: hunc servire posse ad promovenda molimina.

Hypocrisis. Dolus.

Hyp. QUo te vovebã tempore, optat⁹ venis.
Quò cura gressum concitat?
Dol. Regem peto.
*Hyp.*Et hoc volebam. *Dol.*Fraude versatus meâ
Senatus omnis sentit, & queritur, nimis
Auctoritate Regij sociam thori

Are-

Areten valere. Munus id meum exigit,
Ut ſenſa Patrum detegam Regi. Decet
Frænare faſtum fœminæ,& Sceptrum manu
Regis teneri. Fœminæ imperium grave eſt.
Hyp. Quàm vota Zephyris aureæ ſortis volant!
Me ſancta nunquam deſerunt cœli omina.
Ignara non ſum, reſq; perſpecta eſt tibi,
Quæ Regis animũ cura,quæ mentem rotet
Suſpicio; plura taceo: jam technis meis
Teſtis Hymenæi Regij gemma in manu
Eſt execrandi Eudæmonis: Regi fidem
Suus ipſe faciet oculus. At poſtis ſonat.
Excedo ſede.Fraudibus nixus meis (dolum.
Proſequere reliqua, & texe, quem cœpi,
Dolus. Omnes per artes ibo, per fraudum vias
Nondum repertas hactenus, donec cadant,
Quicunq; noſtri nominis famam opprimũt.

SCENA XVII.

Dolus exponit Regi petitum Senatûs de moderanda Reginæ auctoritate; eaq; occaſione, quod ab Hypocriſi acceperat, ſuſpicionem ingerit nimiæ ejus cum Eudæmone familiaritatis.

Syneſius,ſeu *Intellectus*, Dolus,ſeu *fictus Policarpus*. Cacurgus, ſeu *Vitium*.

Syn. LAudo iñocentẽ Virginis caſtæ indolẽ.
Ut compta vultu,mente ſic compta eſt
quoq; F 4 Una-

Unaq; venuſtas alterã gratã facit.
Policarpe, quæ te cura ſollicitat? *Dol.* Tibi
Ut ſenſa Patrum grandia, & juſtũ explicem
Animi dolorem. *Syn.* Sede conſilij, & loco
Nondũ Senatus miſſ⁹ eſt? *Dol.* Sedent adhuc,
Tuumq; per me oraculũ expectant Patres.
Syn. Quid ergo rerum? *Dol.* Sacra majeſtas tua
Periclitatur: nominis fama in jocum
Populis abibit: inde te ſpretum gemes,
Niſi antevertas. Sceptra quo faſtu regat,
Licentiâq; Regii conſors thori,
Et dignitati deroget quantum tuæ,
Eſt ponderatũ à Patribus: at ſemper ſacrum
Sanctumq; nomen, Summa Majeſtas, fuit,
Nec dividendum. Auctoritas Regis cadit,
Si non ſit unus, ſi pari ſceptrum gerat
Auctoritate ſocius. Accedunt quoq;
Propenſa mentis ſtudia, queis nimiũ ſuum
Eudæmonem complectitur Vulgus leve
Eſt ſuſpicacis indolis. Quis hinc honor,
Quæ fama Regi? *Cac.* Jam vaco culpæ notâ,
Quoties in aures iſta, ſed fruſtra, argui?
Dol. Nec prætcribo, quod graviùs animũ afficit.
Ad Regis aures me tuus primum favor
Jubet eſſe, Regni primus arcana arbitror,
Dubioq; in omni primus à Rege audior.
Sed dignitatis primus hic gradus mihi
Fidelitatis candidæ legem injicit,
Qua cogît, alto corde quæ vellem premi,
Prodere in apertũ. *Syn.* Liberè ſenſum tuum
Poli-

Policarpe profer. *Dol.*Esse non equidẽ reor,
Nisi verba vulgi semper in pejus suo
Garritu euntis: quando Majestas tamen
Honorq; Regis tangitur, & umbram quoq;
Decet æstimari. Fama jam passim volat,
(Conficta credo) fama sed tamen volat,
Crevisse amores mutuos, ut jam notæ
Fines honesti transeant. Quin (sed fidem
Hoc non meretur) annulus, quem de tuâ
Testem mariti amoris accepit manu,
(Non usq; credo, nimius hic amoris foret
Patentis index) dicitur passim tamen
Hærere digito Eudæmonis. Testem sui
An velit amoris esse, num meriti magis
Probè æstimati Regium signum, latet.
*Syn.*Ad tam nefanda perfidæ mentis calor,
Tam indigna Rege labitur? *Dol.* Nondũ fidẽ
Animo imperare valeo; non deest tamen,
Qui teste cœlo juret, illius manu
Digitoq; visam pronubam gemmam. *Syn.* Rei
Statum experiri certius lubet. Celer
Cacurge propera; nostra scleratum jube
Ante ora adesse.
Cac. Propero, quò Princeps jubes.
Dol. Hic in propinquo ad Regias fores agit.
*Syn.*Etiam scelestus audet accessu suo
Aulam inquinare? *Dol.* Gratia audacem fa-
Quâ pollet, Aretes. (cit,

SCENA XVIII.

Deprehendit Rex in Eudæmonis, seu *Boni Genij*, digito annulum, exardescit in iras; mandat eum carceri mancipari.

Synesius, seu *Intellectus*. Dolus. Eudæmon, seu *Bonus Genius*, Cacurgus, seu *Geni⁹ malus*.

Eud. - - - - - Ecce me pronum tua
Rex ante genua. Debeo hunc cultum tuæ
Benignitati, quando me coràm jubes
Spectare amœnum Regiæ frontis diem,
Et basiare dexteram. *Syn.* Video. ò nefas!
Video pudendi criminis certas notas.
Tandem latebris veritas prodit suis.
Video, ipse video: quid traho ambiguas moras?
Policarpe. *Dol.* Princeps.
Syn. Perfidum, infandum caput,
Et dignitatis Regiæ læsæ reum
Ad opaca carceris antra tumulari jube.
Sed ante ponat proditi Hymenæi notam.
Dol. Tua jussa Princeps veneror.
Eud. Et quid hoc rei est?
Turbatus ira contrahit frontem; minas
Toto ore spirat; exit; & me, quem suos
Adesse jussit ante conspectus, furens,
Fremensq; solũ deserit. *Dol.* Princeps jubet,
Depone dexterâ annulum, & gem̃am meis
Com-

Comitte manib⁹. *Eud.* Quis geni⁹ orco edit⁹
Hæc imperanda Regiæ menti indidit?
Materia nempe idonea invidiæ fuit
Hæc gema visa. *Dol.* Non satis. Princeps tuũ
Profundi ad antra carceris damnat caput.
Eud. Ego ad profundæ squalidam noctis specũ
Damnor? ego? cujus sceleris, aut noxæ reus?
Dol. Ne quære plura: Regis imperium jubet,
Te contineri carcere, & ferro manus
Pedesq; stringi. Muneris id esto tui,
Cacurge, Regis jussa curare, ut suo
Ritu exigantur. *Cac.* Nulla retinebit mora.
Eud. Nec ego repugno: ut inocẽs, sic obsequẽs
Imperia Regis veneror. *Cac.* Est justi tenax,
Et æquitatis arbiter Princeps: nihil
Verere, mentem nulla si culpa arguit.
Sic innocentes arte capiuntur Doli.

SCENA XIX.

Hypocrisis & Dolus gratulantur sibi de irretito Eudæmone, seu *Bono Genio.*

Hypocrisis. Dolus.

Hyp. QUid una possim, fraude didicisti meâ.
Dol. Vento secundo fertur in portũ ratis.
Hyp. Doces scientem. Quidquid est actũ, audij
His ex latebris. Ne tibi totum tamen
Excogitatæ fraudis ingenium attrahe.
Pars magna nostra est. *Dol.* Justa prætendis.

Tuæ artis eſt myſterium: quin tu artifex
Es prima fraudum: quando laudatur Dolus,
Laudaris ipſa. quidquid eſt artis meæ,
Tua parturivit. Nempe ſic fraudes tegis,
Ut veritatis ſemper eniteat color,
Mendacioq; imaginem veri induas.
Hyp. Te cuncti adorant, ſemitas cuncti tuas
Calcare cupiũt. Quidquid eſt, mer⁹ eſt Dol⁹.
Dol. Solus is, & unus arte fallendi abſtinet.
Qui fallere nequit. *Hyp.* Ille prudentis notã
Fert, & ſagacis; qui magis fallit. Dolus
Ætate in iſta ſolus eſt virtus: ſcelus
Vitiũq; reliqua. *Dol.* Quisquis hoc ævo fidẽ
Quæris, remotis quære ſub cœli plagis,
Non inter aulas Principum. Merus eſt dolus
Quodcunq; cernis. Ambigis? damno tuo
Verũ eſſe diſces: quidquid eſt, mer⁹ eſt dol⁹.

ACTUS V.

SCENA I.

Arete, ſeu *Virtus*, exprobrat Bulææ, ſeu *Voluntati*, familiaritatem, quam habet nimiam cum Archætia, ſeu *tecto Idokerdo*. Hæc verò Aretæ ingratitudinem exprobrat; cui etiam minatur eripere regnum.

Arete,

Arete, ſeu *Virtus*. Bulæa, ſeu *Voluntas*.

Aret. Equidẽ frequẽtis ille congreſsûs amor
Comerciũq; Archætię, & blãdo nimis
Sermone, geſtu, luſibus ducti dies (facit?
Placere nequeunt. *Bul.* Cauſa quæ illicitos
Aret. Non repetã ab alto plura: ſit id unũ ſatis:
Hic nodus Aretæ diſplicet. *Bul.* Ratio parùm
Hæc ſtringit animũ. Cauſa ſi major ſubeſt,
Fortè acquieſcam, meq; convictam dabo.
Aret. Tam vilis ergo jam tibi eſt Arete, mihi ut
Faſtidias placere? *Bul.* Diverſis placent
Diverſa: quisq; ducitur genio ſuo;
Nec una cunctos eſca delectat. Cui
Quid ſapiat, angi, mentis eſt ſanæ parùm.
Aret. Recto palatum devium à guſtu, nequit
Diſtinguere æquũ. *Bul.* Trãſilis recti orbitã.
Regina! *Aret*. Solum hoc nomen officiũ tibi
Reverentiamq; ſuggerat. *Bul.* Pariter tui
Te moneat iſtud debiti. Non te latet,
Hoc, quo ſuperbis, Inſulæ imperium, mei
Fuiſſe juris, meq; dominatam Deo
Sic imperante. Sceptra blanditijs tuis
Illecta poſui (ô triſtis inſani nimis
Memoria facti!) tranſtuli in fratris manus
Jus omne regni, & purpuræ. Quod tu regas,
Ingrata, noſtræ gratiæ debes. *Aret*. Ita eſt:
Tibi ſupremum contulit regnum DEUS;
Sed juſſit idem regere conſilio tui
Hæc regna fratris. Jure quòd cedis tuo,

Hoc glorioſum facinus eſt, dignum cani
Sero nepoti, perq; faſtorum tomos
Memorari in ævū. *Bul.*Mentis incautæ fuit.
Aret. Id exigebat æqua conſilij bilanx.
Bul. Qui jura tribuit, liberam fecit Deus:
Ut quod liberet, abſq; conſilio mei (tuo
Fratris valerem. *Aret.*Quis neget? Poteras
Regere arbitratu: ratio ſed qualis foret
Illa imperandi? cæca vis, animi impetus,
Libido mentis impotens, amens furor.
Si frater abſit, belluis diſtas nihil.
*Bul.*Ingrata! ſic me vellis? hæc merces mihi
Tot gratiarum redditur? Juſte ô dolor
Erumpe tandem. Sceptra quòd frater tenet,
Solioq; Regis conſidet; quod tu thori
Conſors eodem jure Eleutheriæ imperas:
Quod tibi, tuoq; conjugi populi genu
Accline flectunt; munus id meum eſt; mihi
Ingrata debes. *Aret.*O tuæ ſortis ſtatus
Nimiū dolendus! Video, quo fonte hoc malū
Errantis animi veniat. Ubi languet caput,
Et reliqua languēt membra. Curand⁹ prius
Inſanus æſtus Regis & amoris febris,
Archætian quâ deperit. *Bul.*Cede hinc mei
Tyranna cordis! cruda Tiſiphone, meis
Inimica ſemper commodis! Quo tu ſedes
Tumeſq; ſolio, facilè ſubvertam, & meum
Diadema repetam. Cede, ne inviſus ſonus
Obtundat aurem, & gaudiū mentis necet.
Redit voluptas pectori: abſcedit color

Inanis

Inanis umbræ honoris: abſterſus ſopor
Oculis fugatur, quæq; luſerunt metu
Animum ſiniſtro ſomnia, & nox, & dolor
Quicunq; mentem torſit, in nihilum redit,
Umbrisq; pulſis gaudia reportat dies.
Non ille frontis Regiæ auguſtus color,
Non ſceptra, non corona, nō humeris fluens
Adusq; talos purpura, aut ſolium eminens
Illudet oculis amplius. Ceſſit chaos
Noctis, redit Sol ille, quem ſemper colo,
Dulcemq; cordi gaudij adportat diem.

SCENA II. COMICA.

Cacotes, ſeu *Vitium*, gaudio exultat, quòd Eudæmon, ſeu *Bonus Genius* Regis juſſu ſit ad Carcerem condemnatus.

Cacotes, ſeu *Vitium*.

Jo triumphe! cecidit Eudæmon! cui
Sua forma nimium placuit, & frontis decor
Quo ſe ligare corda credebat; cui
Anguſta Regia, & orbis anguſtus fuit.
Cecidit, nec ultra ſurget. At casûs habet
Multum leporis cauſa. Sed ſilentium!
Dicere vetamur. Alta ſpectabat nimis.
Faſtidioſi non fuit ſtomachi; bonæ
Inhiabat eſcæ. O quercino exciſum caput
Trunco, vel alno proditum! Quis te furor,
Quis mentis æſtus tanta.., ſed ſilentium!

Dicere

Dicere vetamur. Fama communis tamen
Obſtante nullo gloriæ auguſtam viam
Iniſſe cantat. Hinc ſuæ mentis ſinum,
Prudentiamq; ſæpe jactabat tumens,
Ventoq; plenus. Obvius ſi fors mihi
Veniebat,aut ſuperbus in cœlum caput
Tollebat, aut arquatus hircino eminus
Spectabat oculo,territam propè ut mihi
Excuteret animam. Nempe ſic plures ſolẽt,
Quos ſortis alto culmine locavit favor,
Frontem aſperare nube, & ex oculis meras
Vibrare flammas,voce tonitrua jacere :
Creduntq; torvitatis acceſſu ſuum
Augeri honorem. Elatus Eudæmon ſupra
Dominũ tumebat : forte jam ſeipſo eſt mi-
Et detumere didicit. At ſilentium ! (nor,
Dicere vetamur.Annulus quiddam novæ
Opinionis peperit... O quantum premo
Luctantis oris verba, nec tamen opprimo,
Mori mihi eſt,tacere. Sed ſilentium !
Dicere vetamur.Lingua mihi procax nimis,
Prægrãde & os eſt,nec facile claudi poteſt.
Si verba ſolvo, renibus pœnas dabo.
Quid agam? retundi non poteſt licentia.
Procacis oris : ergo , quod ſolum eſt ſuper,
Cantu occupetur, vetita ne verba efferat.

QUiſquis ambit eminere ,
Principumq; Conſius eſſe,
Multa mente continere ,
Multa debet promere.

Non

Non tamen ſat eſt, tenere
Multa mente. Qui ſecundâ
Ingenî elevatur alâ,
Livor illum deprimit.
Scire multa, multa tela
Exacerbat invidorum :
Sciſſe pauca, ſæpe honorem
Celſiorem contulit.
Stant in arduis honores,
Stant in edito favores ;
Eſt tamen, qui pervenire
Huc laborat impetu.
Quando credit ſe tenere
Pertinace dextrâ honorem ;
Lubricat pes, & ruinâ
Non opinâ involvitur.

SCENA III.

Virtus, ſive *Arete*, in ambulacro, ex quo aſpectus eſt in ſubjectum mare, ſeipſam ſolatur ſpe, quam ab Hypocriſi acceperat, recipiendi annulum jam excantatum, & priſtinos amores à Syneſio, ſeu *Intellectu*.

Arete, ſeu *Virtus*.

ITe, ite crudæ mentis Harpyiæ, metus,
Luctus, dolorq; : vultures animi diu
Se devorantis : Ite carnifices hydræ

Exulcerati pectoris, & ædes mei
Vacuate cordis; alius ingressu has suo
Amatus hospes occupat: pleno venit
Spes certa velo, seq; violento, at simul
Amante in imos impetu infundit sinus.
Ite, ite sævæ cordis ardentis pyræ,
Mortis ministri, mœror, & tristis pavor,
Gemit⁹, laborq; ; & quidquid ingenuã mei
Serenitatem nube convolvit sinûs.
Animus doloris incapax vivit novo
Expergefactus spiritu, & dulci fluit
Spei ac amoris nectare. Hinc curæ procul.
Jam vis recedit Colchica, & rursum suæ
Integritati redditus gemmæ vigor
Veteres amores revocat, ac primam fidem
Infundit animo Regis. O dulces spei
Meæ liquores! dulcis ò veteris sapor
Gustusq; amoris! O potens virtus, poli
Delapsa sede, tota quæ nostræ spei
Precibus laboras, tota quæ lachrymis tuis
Male auspicatum spiritum gemmâ eluis!
Per te revivo, studia pietatis tuæ
Animũ reponunt pristinũ in amoris sinum.
Ite hinc dolorum nubila, angorum rubi:
Ite, ite gemitus cordis, & suspiria:
Jam melior aura spirat, & portum propè
Felicitatis monstrat. Hinc gemitus procul.

SCENA IV.

Cacurgus, seu *Malus Genius*, nomine
Regis

Regis ſub ſpecie munerum defert ad Areten, ſeu *Virtutem*, duas argenteas pelves opertas, in quarum altera eſt cor Eudæmonis, ſeu *Boni Genij*, pugione transfixum; in altera pugio, & poculum veneni. Lætatur illa primum, quòd amori reſtitutum Regem exiſtimaret: ubi verò detexit, horror, & dolor. Jubetur eligere, vel pugionem, vel venenum: hoc illa eligit, & intrepida bibit.

Arete, ſeu *Virtus*. Cacurgus, ſeu *Genius malus*. Cacotes, ſeu *Vitium*, Pandimus, ſeu *Ingenium*.

Cacur. LEgat⁹ adſum Conjugis amantis tui,
Meiq; Regis.
Aret. Ergo jam noſtri memor?
Ergo Areta Regi rurſus in mentem venit?
Cacot. Si quãdo, nũc frequẽtiùs memor eſt tui.
Cacur. Pignusq; amoris veteris, à cujus fide
Nunquam receſſit (*Aret.* Dubito)
Cacur. Quamq; iſtâ magis
Teſtatur horâ. (*Aret.* Et vivit antiqui unica
Scintilla amoris?) *Cacur.* Teſſerã certã ſuæ
Deporto mentis. *Aret.* Ergo peregrin⁹ calor
Extinctus omnis? ergo ſe reddit mihi
Syneſius? O ſincera Pietatis fides!
Veraxq; candor! Ecce, meritorum patet
Vir-

Virtus tuorum, quasq; fudisti, precuni.
Cessêre cantûs Colchici è gemmâ doli,
Nodiq; Averni Spiritûs ; stetit tuis
Promissa dictis veritas. Mentis, novæ
Faces amantis, munera ! ò pignus novæ
Fidei ab amante ! chara jam expletæ spei,
Et in liquescens gaudium abeuntis quies !
*Pand.*Sincera facies muneris nondum patet.
*Aret.*Quid hoc? volētē tāgere invadit tremor,
Horretq; dextra ? Nempe reverentis timor
Est iste mentis. Quo tibi obsequio tua
Devincta Spōsa est, poscit, ut quidquid tuo
Venit ab amore, venerer officio pari.
Eheu!quid istud? *Pand.*Horret? & nōdū mali
Scena patet omnis.
*Aret.*Hocnè funestum mihi
DonumSynesius? *Cac.*Charius quo nō queas
Desiderare: *Aret.* Corde quid medio notat
Defixus ensis? *Cacur.*Illud est cor,quod tuos
Rapuit amores : cujus affectu diu
Calebat animus ; cujus ardores, tua
Erant voluptas.
Aret. Loqueris ænigma. *Cacur.* At satis
Hoc explicatum est, assequi ut facilè queas,
Cor illud est Eudæmonis amantis tui.
Aret. Feralis ô spectaculi invisus rigor !
Ludis Cacurge ? an vera metuenti refers ?
*Cacur.*Imperia Regis exequor, quâ me fide
Ille expedire voluit. *Aret.*Et pignus mihi
Rega-

Regalis aliud mittere affectus nequit?

Cacur. Id esse summum credidit. Nam cor tibi
Tantum æstimati nominis, cujus stetit
Tibi semper animo flamma, pro dono in manu
Consignat, Arete. Certa jam vives tui
De Sponsi amore; quando, quod votũ tuum
Vel est, vel esse potuit, in manus dedit.
Debes amori plurimum, qui te suâ
In mente semper voluit, & quærit tuo
Servire genio. Quin metum mente exue;
Tuum ne amantem forma rivalis trahat;
Tu cordis ejus domina es: in tuâ est manu;
Exosculare, stringe, complexu fove.

Aret. Ergo & supremas illud ærumnas gravat,
Quod impudica videar, & sacras thori
Violasse leges! Quod queri poteram, prior
In me refundit. Ille juratos sacri
Hymenæi amores exuit, formam hospitis
Aliam procatus: Ille perjurus fidem
Datam fefellit: quodq; sceleratũ est magis,
Quod perpetravit ipse, non nocuæ Aretæ
Per impiam calumniam imponit scelus.
Hæc machinarum Archætiæ infesta est rota.
Quocunq; sese intrusit, hac juris sacri
Lege inquietat ordinem, evertit, terit;
Et digna famâ merita compensat nece:
Hæc est fidelis obsequî, Eudæmon, tui
Reposita merces! O cor innocuæ indolis!
Cor fraudis expers! quodque non alio, impij
Manu, perîsti scelere, quàm quòd publicæ
Feli-

Felicitati creditum illimi dares
Consilia fluxu, nescia aut fuci, aut doli:
Tu, cujus omnis ambitus apertus patet,
Ut tegere jam nil possis arcano sinu;
Tu prode cœlo, prode tu terris mei
Arcana cordis nullius culpæ rei. (Jacis
Cacur. Non ista nunc Eudæmonem tangunt.
Lamenta ventis: ille, quem testem vocas,
Nimis remotâ degit avulsus plagâ,
Venire ad aurem ut triste non possit melos.
Aret. Verum est: cruenta, barbara, imitis man⁹
Hunc interemptum spiritu & vitâ exuit.
Cac. Sed mitte luct⁹: brevior absentis mora est,
Quàm tibi dolores suadeant. *Cacot.* Poteris,
Opinione citiùs, affatu frui (tuâ
Sinceri amantis. *Cacur.* Regiam mentē tui
Pietas subivit. Ille, quâ flammâ ardeas,
Quæ pectus urant vota, queîs tuum tibi
Eudæmonem desideras, pridem videt.
Hinc & levamen mittit, & modum docet;
Quo, quē peremptū funere supremo doles,
Reperire possis. Geminus en callis patet,
Aperit alteram pelvim, in qua est pugio, & poculum veneno mixtum.
Uterq; rectâ ducet ad amatum viâ.
Vel hanc, vel illam delige: arbitrio tuo
Stat hæc, & illa. Quæ placet amanti magis,
Humanitate Regis offertur. Tibi
Fors neutra displicebit. Est brevis utraq;
Utraq; expedita, nec ambitu longo atterit.
Aret.

Aret. Quæcunq; nullâ criminis labe obſitum,
Et innocentem ſpiritum ad mortem citat,
Via expedita eſt; quando, quem vitâ exuit,
Solvit dolore. Squalida quid Arete trahat
Ultra innocentem Spiritum? Si Archætia
Temulenta faſtu, luce regnorum ebria
Jam purpurata tygris in ſolio ſedet;
Aulæq; pulſa jure Leucothoë, impiâ
Fidus miniſter cœde damnatus; quis eſt,
Qui veritatem promere intrepidè audeat?
Si mille Cacotes criminum incentor manu
Regis patrona tegitur; atq; aulâ procul,
Proculq; tectis Principum exegit Themin,
Quid Areta miſera ſpiritũ afflictũ traham?
Aſſurge fortis vividæ mentis calor,
Et te procellis eripe inſtantis mali!
Fortuna ne te cogat infauſta erutæ
Aulæ ruinam cernere; occluſos ſopor
Æternus oculos claudat. Antidotum mihi
Contra hoſtis iras toxici hic ſcyphus dabit.
Pand. Quã læta, & irretorta, & intrepida bibit!
Nec ambit illa vivere, nec horret mori.
Aret. Egi imperata Regis. Hæc illi refer:
Etiam jubenti bibere lethalem ſcyphum,
Me paruiſſe. Si incitæ mentis rigor,
Quo me innocentẽ perimit, extremos ſonos
Venire ad aurem patitur; & cujus diu
Viventis odit ora, morientis tamen
Admittit ultima verba; dic: conſtans tibi,
Intrepida vultu, corde non pavido, manu
Auda-

Audace & alacri sumpsit, atq; avidâ bibit
Siti venenum: Voluit imperijs tuis
Parere, non invita moriendo Hic tamen
Unus abeuntem spiritum affligit dolor,
Quòd illigatum deseram infami lupæ,
Amoribusq; Archætiæ. Si nil meus
Affectus urget, nec placet, quondam suæ
Meminisse amantis conjugis, id oro, sui
Statûs meminerit; quodq; Synesium decet,
Pronus sequatur. *Cucur.* Singula expediam,
Si memoris animi faverit tenax sin⁹: (mihi
Si fallat; istud unicum expediam: Arete
Hausto veneno limites inter necis
Vitæq; pugnat: Regis hoc animo sat est.
Aret. Sic est: id unum Regis est votum, necem
Aretem perire; ne voluptati suæ
Qui ponat obicem, quiq; retineat impetum
Abeuntis in prærupta sit quisquam super.
Sed jam propinquæ mortis accessu, gravi
Pugnâ laborat animus, atq; ipsam furor
Arcem latentis cordis aggreditur: adhuc
Luctantur unà, mortis hinc rigidum gelu,
Hinc modica vitæ flamma. Sed vincit gelu,
Extincta vitæ flamma me in cineres agit.

SCENA V.

Adest Hypocrisis morienti Reginæ, simulatè condolet: ubi demum exspiravit, gaudio exultat.

Hypo-

Hypocrisis. Arete, seu *Virtus*.

Hyp. QUæ scena tristis? Areta, quod malum premit?

Aret. Sic spem coronat exitus: sic me tua
Promissa consolantur: en finis mei
Doloris instat, & simul vitæ exitus.

Hyp. Miserãda! quæ me fata tam sævam jubent
Spectare sortem? *Aret.* Spiritus Averni suas
Partes peregit: antequam Hymenæi notâ
Tuis abactus precibus Acherontis specum
Redux subiret, quidquid in damnum meum
Potuit furoris, quidquid invidiæ suo
Potuit veneno, prodidit. *Hyp.* Licet rei
Causã, modũq; scire? *Aret.* Rex jussit mori:
Haustũ venenũ cœtera exequitur. *Hyp.* Tigris
Quæ Caspia istud ausit? ò nimium ferox
Crudelitatis barbaræ exemplum! ò nimis
InfaustaPrinceps! *Aret.* Sæpe sic insons, reus
Agitur iniquis æmulæ invidiæ dolis,
Donec furori victima inimico cadat.

Hyp. O fata! cur me vivere jubetis? Tuo
Cui ego superstes funeri servor? Lubens,
Ut te redimere liceat, effusum dabo
Venis cruorem! *Aret.* Mẽbra supremo labãt
Impulsa letho. *Hyp.* Sidera, quod orbi malũ
Tandem paratis, si nece Augustam eripi
Areten jubetis? *Aret.* Spiritus solita negat
Officia membris: cordis elanguet calor.

Hyp. O impiatum sæculi nostri statum!

Ferroq; fusum, aut marmore excisũ. Inocẽs.
Virtus neci subjicitur, exultat scelus.
Aret. Oculos suprema nubila involvunt: dies
Abscedit omnis: aura... *Hyp.* Jam vixit: gelu
Jam mortis omne stringitur corp⁹. Bene est.
Jam vota nostra culmine optatæ sedent
Felicitatis.

SCENA VI.

Idokerdus, seu *Interesse*, sub persona Archætiæ, seu *Rationis Status*, non multum gaudet Reginæ morte, quod prævideat se ad connubium petitum iri; unde se manifestare cogetur; ex quo demum suæ machinæ ruent.

Jdokerdus, sub persona *Ratonis Status*, Hypocrisis.

Idok. - - - Parciùs mentis sinum
Concede lætis. *Hyp.* Gaudiũ in pectus nimis
Exuberante flumine irrumpens mihi
Me tollit ipsam. Vota jam currunt suâ
Secunda fraude! Funus est Arete. Nihil
Pòst impedire nostra consilia potest.
Idok. Utinam illa porrò viveret! Grandis meis
Est funus istud plaga meditatis.
Hyp. Quid hoc? (dolos
Idok. Quis sim patebit. *Hyp.* Unde? quæ tectos
Causa explicare coget? *Idok.* Hymenæo suo
Prin-

-Princeps solutus, alterum Hymenæū petit
Celebrare mecum.

Hyp. Mira quæ narras? *Idok.* Ita (gam?
Mihi per Cacurgum nunciat. Quid nunc a-
Equidem petenti justa, si talis forem
Qualē arbitratur, non dare assensum, gravi
Mentem furore Regiam impleret: dare
Sed postulanti nostra conditio vetat.
Quid ergo agendum? Consili hoc unū est su-
Ut me furoris Regij eripiam minis, (per,
Detegere memet. Hoc quoq; est nimiū gra-
Nam sic dolosæ vertitur fraudis rota, (ve.
Omnisq; textæ concidit technæ labor.

Hyp. Sanè paratus iret in fumum dolus.
Cùm tela aperta fraudis est, nullum malum
Suum Idokerdus ducere ad finem potest.

SCENA VII.

Archætia, tectus Idokerdus, seu *Interesse*, vocatur ad convivium Regis, quod solenni gaudio ob peremptam Areten, seu *Virtutem*, celebraturus est. Interim Hypocrisi committit curam promovendi dolos.

Pandimus, seu *Ingenium*. Idokerdus, seu *Interesse*. Hypocrisis.

Pan. VEréda Princeps, Regiæ ad mēsæ dapes
Synesius optat hospitis amicum suæ

Adesse lumen. Areta jam satis data
Sibi apparari funebrem pompam petit;
Hanc exhibebit festus hic epulis dies;
Ut quo sequatur funus affectu, palam
Testetur orbi. *Idok.* Regij affectûs favor,
Quo se clienti inclinat Augustum jubar,
A me meretur debito obsequio coli.
Amanda Hypocrisis, interim invigila meis
Studiosa reb⁹: nostra ad obsequia Dolum
Adesse manda: quære, quid agendũ æstimet
Poneria, meis semper in rebus pium
Tutumq; asylum. Convocet totas sui
Vires cerebri, & ingenî excutiat sinus,
Ut obviandi inveniat extremis malis
Viã, modumq;. *Hyp.* Quod jubes, factũ dabo.
Idok. Ego timoris inter & fluctus spei
Accedo Regem. *Pand.* Funeris necdum bene
Riguêre membra, jam alterâ Hymenæi face
Sinesius ardet. Mortui tumulis jacent
Suis sepulti, nostra nec curant; agant
Quodcunq; vivi, mortuos tangit nihil.
Licetq; tangat, id nihil vivos movet.
Quicunq; sapiunt, vivere hoc ritu solent.

SCENA VIII.

Bulæa, seu *Voluntas*, acceptâ Reginæ morte indagat ex Colacæa, seu *Adulatione*, verumne sit Regẽ ambire Hymenæũ cum Archætia, seu *Ratione Status*, quâm non igno-

ignorat esse tectum Idokerdum, in spemque venit, si ea se detegat, se à Rege in sponsam postulandam.

Bulæa, seu *Voluntas*. Colacæa, seu *Adulatio*.

Bul. AN esse credam vera, quæ rumor meas
Pertulit ad aures, Regis imperio Areten
Letho peremptam ?
Col. Res nova, at vera est tamen,
Spectata multis : Regis imperio occidit.
Bul. Quæ causa tanto Regis humani fibras
Accendit igne, conjugis mortem suæ
Ut imperaret? *Col.* Causa non prodit: tamen
Quæcunq; fuerit causa, non fuerit levis,
Quæ tam benignum Principem, mitẽ, piũ,
Facilemq; flecti; providum, igenio gravem,
Prudentiaq; limpidâ & mente arduâ
Tam singularem moverit, mortis ream
Ut judicaret. *Bul.* Nempe jam rigido nimis
Superba cilio, & arrogans visa est nimis,
Nec sustineri facilis. At de Archætia
Quis sermo in aula? Vera num populi canit,
An falsa rumor ? Regiæ mentis sinum
Alio calere ab igne, & Hymenæo alteri
Jam postulari Archætian. *Col.* Sensus quidẽ
Est iste Regis, fine cariturus tamen.
Nam, quod patere credo jam Princeps tibi,
Sub hoc amictu Archætiæ, occulto latet
Dolo Idokerdus. *Bul.* Si tamen doli inscius

Rex conjugalis postulet sociam thori,
Quid illa? quæ consilia disposuit? *Col.* Erit
Ponenda larva. *Bul.* Fausta, quæ larvã abstra-
Fortuna nobis. Namq; delusus dolo (het
Princeps amores vertet, & forsan meos
Poscet Hymenæos: nostra conditio alium
Connubialis fœderis nodum vetat,
Nolente Rege. Vade; quid subsit rei,
Quæ vera sint, quæ falsa, discerne, & mihi
Refer fidelis nuncia. *Cola.* Obsequiũ paro.
Sed quid timores, tanta quid prosit tuis
Cautela factis? quæ lubent, tutò potes.
Exempta plebe Nympha, vulgoq; altior,
Suo, quid alias deceat, exemplo docet.
Bul. Bulæa, pande temet, & clausos sinu
Revela amores. Forte miseratus tuas
Rex ipse flammas corde, concipiet paris
Amoris ignes. Ille si prodat suos
Animi calores, prodere & tuos potes.
Venia est amoris alter alterius amor.

SCENA IX.

Poneria, seu *Malitia*, dat Hypocrisi poculum soporiferum, quod jubet Regi exhiberi.

Poneria, seu *Malitia*. Hypocrisis.

Pon. QUod eliquatum vitreâ ampullâ hac vides,

Est

Est succus Ignorantiæ. Hoc aulæ solent
Sopire populos. Regio hoc misce mero,
Regi ebibendum hoc exhibe : Accedat suâ
Colacæa voce, misceat laudes modis,
Encomijsq; chromata : liquoris gravi
Oppressus haustu, vocis illectus sono,
Et suavitate captus, acclinis cadet
Rex in soporem , deinde Lethargus grave
Caput occupabit. Istud interea sat est ;
Dum plura tempus suggerat. *Hyp.* Jussa exe-
Pon. Adverte & istud; opera si forsã mea (quor.
Desideretur, quære Bulææ ad fores.
Hyp. Et hoc juvabit scire.

SCENA. X.

Hypocrisis ostendit Dolo mixtum ignorantiæ succo poculum Regi dandum, quod facturum se Dolus pollicetur.

Dolus. Hypocrisis.

Dol. - - - Quo tendis gradum
Hypocrisis? *Hyp.* Ipsum mẽte volvebãDolũ.
Dol. Quod ista vitri phiala medicamen tenet ?
Hyp. Est eliquatæ succus ignorantiæ.
Dol. Cujus paratus poculis ? *Hyp.* Regis. Tua
Sit ista cura. *Dol.* Nemo Ganymædis vices
Me sustinebit melius. At cautè tamen (rei
Res promovenda est. *Hyp.* Null9 huic potest

Metus subesse. Nullus est succo sapor.
Dũ bibitur, oculos cœcat,ut videant minus
Noxam latẽtem : quoq; plus bibitur,minus
Bibisse credãt. *Dol.*Ratio,quod dicis probat.
Nam quisquis ignorantiâ mentem occupat
Nec se,nec alia novit. *Hyp.*At multi tamen
Se multa credunt nosse, sed norûnt nihil.
Dol. Est qui Poëtam vellicat, quamquam sibi
Sit Musa sterilis , quæq; vix anno metrum,
Abominandum Apollini, & Musis struat.
Plus vult videri sapere , qui sapit nihil.
*Hyp.*Est architecti censor, & acerba crisi
Qui damnat ædes Principũ,aut stãtem foro
Molem colossi ; cui tamen decempeda,
Angulus, amussis, regula, anfractus , basis,
Sunt tetra spectra nominũ,&larvæ horridæ.
Plus vult videri sapere, qui sapit nihil.
Dol. Est qui feroces ore ventoso minas,
Martemq; spirat ; prælia, & pugnas manu
Suâ peractas jactat, & dextrâ tamen
Sui ipse lateris stringere mucronem timet.
Plus vult videri sapere, qui sapit nihil.
Hyp. Sed quid moramur ? tẽp⁹ ad fraudẽ vocat.

SCENA XI.

Cacurgus, seu *Malus Genius,* sibi gratulatur de sublatis Eudæmone , seu *Bono Genio* , & Areta , seu *Virtute,* amotisq; ex aula æmulis. Unde sperat elevatâ ad

Regiam

Regiam dignitatem Archætiâ, seu *Ratione Status*, eminere.

Cacurgus, seu *Genius malus*.

Bene est, beatè est! Vota supremo sedent
Felicitatis apice! Rivalis mei
Cor ipse vidi: (fausta sic omnes mihi
Fortuna tollat æmulos!) vidi impij
Cor ense fossum, quodq; mihi votum fuit,
Vidi peremptum; Regiam Sponsam quoq;
Vidi veneno mortuam. Sed quod magis
Genium Cacurgi recreat, in Archætian
Vertêre amores Regis, ut sociam sui
Connubiali fœdere assumat thori.
Jam spes Cacurgo surgit, & plenos sinus
Fortuna melior involat. Si Archætia
Sceptrum secundum teneat, ad Regem locus
Primus Cacurgi est. Jam meis votis sat est.
Sublatus omnis hostis, aut cæsus solum
Momordit ore, aut Regiâ ejectus gemit.
Sic fuit agendum: sic suos aut vi decet,
Aut fraude tollere æmulos. Errat, suum
Qui promovere comodum quando potest,
Occasionem negligit. Si quis viâ (mat:
Submoveat obicem, quisq; prudentem æsti-
Quid ergo nostro comodo obstantem vetet
Hostem amovere? Cursus hic aulæ est, dies
Exempla profert singulus. Nemo suum,
Quē premere potuit, æmulū, excelso loco
Sedere patitur. Consule annales Patrum,

Memoresq; fastos Principũ: Quisquis viam
Obsedit hostis alta meditanti, viâ
Excussus, obicem proprio casu abstulit.
Sic acta res est nostra: jam restat nihil.

SCENA XII.

Cacotes, seu *Vitium*, ad Poneriam missus nunciat omnia esse confusa.

Cacotes, seu *Vitium*.

RES involuta tota Labirynthо est: labor
Nunc intus urget pessim⁹. Dominũ meũ
Rex esse credit fœminam, & jungi sibi
Connubialis fœdere Hymenæi petit.
Res ista curas miscet, atq; unà omnium
Confundit animos. Ille, ne pateat dolus,
Et compeditus fraude capiatur suâ,
Impendit omnes ingenî vires. Ego
Et huc & illuc mente sollicitâ feror.
Colacæa, quâ nõ pulchrior Nympha est, suæ
Non parcit operæ, res ut eventu bono
Hæc terminetur, nec minus sensus suos
Dolus & Hypocrisis conferunt: nullũ tamen
Confusus animus nube consilium invenit.
Credo, & Poneriæ opera in auxilium rei
Petitur cadenti: paginam hanc vento ocyor
Illi exhibere jubeor.

SCE-

SCENA XIII.

Cacotes, ſeu *Vitium*, Poneriæ, ſeu *Malitiæ*, litteras tradit: ſignificat Regem interim Colacææ, ſeu *Adulationis*, cantu detineri. Illa lectis litteris properat.

Poneria, ſeu *Malitia*. Cacotes, ſeu *Vitium*.

Pon. - - - Ad vocis tuæ
Sonum excitata venio. Conclavi tua
Excipere juſſa nolui, ne quæ rotet
Suſpicio mẽtem Regiæ Nymphæ. Quid eſt?
Quid mihi novorũ. *Cac.* Fauſtũ an infauſtũ,
Penetrare nondũ licuit: infauſtũ tamẽ (mihi
Suſpicio dictat: paginâ hac plenè ſcies,
Quam tibi volante ferre ſum juſſus gradu.
Poner. Librabo ſenſa. *Cac.* Regias aures melo
Colacæa recreat interim, & dulci dolo
Avidè audientem detinet, fraudi ut moram
Excogitandæ ducat: at tanto malo
Minor medela eſt. Unica hæc reſtat via:
Ponenda larva fœminæ, ac propria iterum
Forma induenda; quodq; reprimẽdo unicũ
Regis furori ſerviet, ſupplex doli
Veniam parati poſtulet. *Pon.* Factum dabo,
Quod imperavit. Sed tuum ingeniũ quoq;
Huc collaboret.
Cac. Promptus imperium ſequar.
Quem tela tandẽ texta ſe ad finem trahet?

Hic ordo rerũ eſt:quidquid aggrederis,bonũ
In Idokerdi gratiam ad finem fluit.

SCENA XIV.

Colacæa, ſeu *Adulatio*, Syneſium, ſeu *Intellectum*, lecto accubantem cantu & teſtudine recreat, ſub quo ille cantu ſenſim ſopitur.

Adulatio, ſeu *Colacæa*. Syneſius,
ſeu *Intellectus*.

O architectæ grandium
Naturæ opus ſtupendum!
Quod vis creatrix Numinis,
Potensq; dextra finxit,
Syneſi, Imperator maxime,
Et ſiderum æmulator.
Tibi ſerva Tethys flectitur,
Te prona terra adorat:
Tibi ſervit orbis machina,
Elementa te verentur!
Syn. Quæ lenit aures ſuavitas,
Amœnitasq; mulcet!
Colac. Tu conditam, auram pectore,
Sinuq; carceratam
Prodire cogis pectore,
Modulamen in canorum,
In dulce nectar aurium,
Et ſuavitatis oden.

Tu

Tu claudis ignem, concavum
Cogisq; sub metallum;
Sed de metallo turrium
Elidis in ruinam.
Tu fraude subterraneâ
In arcta cogis ignem;
Sed inde montes fulminas,
Et disijcis colossos.
Synes. O dulcor! ò suävitas!
O aurium voluptas!
Inebriatum gaudio
Cor ecstasi occupatur,
Dulcesq; in amnes enthei
Amoris eliquatur.
Colac. Jubente te, quàm latus est,
Compendiatur orbis,
Breviq; scriptus paginâ
In epitomen vocatur.
Jubente te, quàm Nereus
Latè evagatur undis,
Hydrographas per lineas
Contrahitur in tripalmum.
Hinc absq; lassitudine
Perambulatur orbis,
Et absq; velo & remige
Enavigantur undæ.
Syn. ARchætia! ò Archætia! ô mundi decor!
Col. Nōdum soporé suavis induxit canor?
Syn. Cordis voluptas unica! ô Archætia!
Tuine species ludit? an præsens ades?

Col. Non erro: dormit: somnus oppressũ tenet,
Et dormientem Phantasi illudit jocus.
Syn. Ubi est venustas culta, delicium mei
Archætia animi? Veniat & radios sui
Aperiat oris. *Col.* Prompta jam venit tuis
Parere jussis.

SCENA XV.

Idokerdus, seu *Interesse*, Regem jam indutus, pugione armatus Synesium, seu *Intellectum*, dormientem occidit.

Idokerdus, seu *Interesse*. Colacæa, seu *Adulatio*. Synesius, seu *Intellectus*.

Idok. - - - Horane ad factum vocat?
Col. Quodcunq; libeat, jam licet: Regem gravi
Sopore mersum succus exhaustus ligat.
Idok. O prone semper rebus in nostris favor
Fortunæ amantis! Vade, comitibus meis
Sociata, quod res postulat, solers age.
Col. Tua imperata veneror: obsequium paro.
Idok. Tandem secundâ luce radiorum dies
Affulsit ille, quo manûs ferro meæ
Pereat Synesius, ac Eleutheria novi
Imperia ferre Regis, & leges novas
Pati Idokerdi discat! In nostrâ est manu
Fortuna tota: tempore utendum & loco est.
Syn. Quis credat ista?
Idok. Vigilat? Heu! quis me tegat

Fidis

Fidis latebris angulus! Quid nunc agam?
Ferrúne pectori imprimã? an timidas man⁹
Prohibebo facto? Huc hactenus totum doli
Pondus ferebat: huc furor præsens agit.
Perimatur: ensis ima rimetur sinûs.
Perimatur. At, quid hæret ancipiti mētu
Suspensus animus? sed tamen cauto ordine
Res est agenda. Facilè cùm solus furis,
Vicinus audit. Regiæ auritos habent
Plerumq; postes. Miles ad fores vigil
Armisq; cinctus excubat: quodsi levis
Strepitus ad aures veniat, irrumpet simul,
Meoq; damno damna meditata eluet.
Suspende ferrum: tempus expecta, ut cadat
Securus ictus. Video: jam gravior sopor
Oppressit oculos: frontis inflexu annuit,
Ut propior adsté. Quid vetat? ferrũ admove
Animosa dextra: tempus est; metum exue.
Syn. Sic ergo colimur?
Idok. Rursus evigilat. *Syn.* Mea
Est ista merces? gratiam hospitij dedi,
Et sic rependis? *Idok.* Audijt! rerũ ordinem
Percepit! heu! sum proditus! Quid nũc mihi
Supereſt agendum? Facinus audacis patet.
Tentasse satis est, unde dicaris reus
Violasse capitis Regij augustum jubar.
Age anime, fortis perage, quod cœptum est
semel.
Syn. Crudum! scelestum! perfidũ! ingratũ caput!
Idok. Fugio Synesij linceam oculorum facem.
Si so-

Si sola tanto verba per rigidos gelu
Vagantur artus, quantus in trepidum ruet
Pectus oculorum fulgor, & torvæ minax
Frontis procella? O grande supplicium reis
Peccare velle! Siluit; atq; altum trahit
Pectore profundo spiritum: nostris sopor
Ipse favet ausis: jamq; securum facit
Ad vulnus aditum clausus oculorum rigor,
Ciliisq; pressis insidens somni vapor.
Age, quod agendũ est anime: meditatũ scel⁹
Aggredere fortis, antequam nubes vigil
Abstergat anim⁹. Perge: quid dubitas? Juvat
Isti sopori jungere æternum. *Syn.* Impie!
Idok. Quod iterũ in aures fulmen? an loquitur
An dormientẽ somnijs ludit sopor? (vigil?
Stemus in arenâ. Dormit, & mentẽ occupãt
Simulachra rerum ficta. Nunc verum tamen
Te somniasse, ad ultimum Acherontẽ refer.
Dormi supremùm, & null⁹ hunc somnũ dies
Excutiat unquam.
Syn. Heu! morior. *Idok.* At lætas traho (occubat!
Ego vivus auras. *Syn.* Morior! heu! *Ido.* Tandẽ

SCENA XVI.

Accurrunt audito strepitu Cacurgus, seu *Malus Genius*, & Pandimus, seu *Ingenium*: Synesium, seu *Intellectum*, occisum reperiunt. Idokerdus, seu *Interesse*, se Regem pronunciat.

Cacur-

Cacurgus, seu *Malus Genius*. Pandimus, seu *Ingenium*. Idokerdus, seu *Interesse*.

Cac. QUis hic tumultus Regio somno obstrepit?
Pand. Silete: Regem somnus oppressum tenet.
Sed heu! quis iste sanguis, & latè effluens
Cruoris amnis? *Cac.* Fallor? an video suo
Regem natanté in sanguine, & rigido necis
Gelu rigentem? *Ido.* Falleris. Rex non jacet
Suo sepultus sanguine: hîc Regem vides.
Mea sceptra sunt, mea purpura est, solium meum est.
Cac. Tu Rex? *Ido.* Verere pronus, & Regé cole.
Cac. Non tu jugalis fœdere Hymenæi meo
Jungenda Regi Archætia es? *Ido.* Visus fui
Archætia esse. Nomen hoc sumo mihi,
Quoties in aulas Principum, & Regũ datur
Penetrare tecta; & nominis ficti dolo
Tego Idokerdum. *Cac.* Nomé hoc credã tuũ?
Ido. Sũ, sum Idokerd⁹. Nomé hoc meũ est, mea
Est ista Regis aula, Eleutheria mea est.

SCENA XVII.

Bulæa, seu *Voluntas*, sistitur captiva & catenis onusta Idokerdo, seu *Interesse*: quem illa Auctorem Regicidij intelligit non sine lamentis,

Bulæa,

Bulæa, seu *Voluntas*. Cacurgus, seu *Malus Genius*. Idokerdus, seu *Interesse*. Pandimus, seu *Ingenium*. Cacotes, seu *Vitium*. Poneria, seu *Malitia*.

Bul. HÆc me manebant fata? crudelis dies!
Sors efferata!
Cac. Regia, en vultum soror
Suffusa lachrymis, quamq; tam tristis ferit
Dolore casus. *Bul.* More mancipij, manus
Collumq; ferro vincta, Regali edita
Princeps parentū sanguine, ad quodnā rea
Trahor tribunal. *Pon.* Pone lamentis modū:
Ferenda sors est mente non fractâ, cui
Obsistere nequis. Disce mandato obsequi
Potentioris, cujus imperio nequis
Subtrahere temet. *Bul.* Ista quis crudus Scy-(thes
Decreta sanxit? *Pon.* Ferre si possis moram,
Scies jubentē. *Idok.* Nostra decreta id jubēt,
Nos imperamus. *Bul.* Fallis? O divûm fidem!
Hæc illa sancti vincula Hymenæi? hæ tui
Catenæ amoris? quamq; speravi, fides
Hæc conjugalis? *Ido.* Vela nunc demū spei
Nimiū ferocis contrahe, hoc satis est tibi,
Quod Idokerdum vile mancipium colas.
Bul. Et potuit ergo pectoris amantis calor
Gelari in odium? potuit Hymenæus feras
Cudere catenas? Scena quæ tristis meos
Funestat oculos? Sanguine, heu! frater me⁹,
Taboq; mersus innatat! frater meus
Jacet

Jacet peremptus! Matre quis natus tygre,
Leæq; paſtus lacte tam dirum nefas
Aus⁹ patrare? *Ido.*Sceleris auctorem rogas?
In me reflecte lumina: ego feci ſcelus, (pie!
Ego hũc peremi. *Bul.* O perfide! ſceleſte! im-
Tuiq; amãtis proditor! *Ido.* Queſtu abſtine;
Tibi te reſerva; perfidi nihil hic doli eſt.
Hæc Idokerdi eſt indoles. Monui ſatis,
Non eſſe me, quem fronte mentit⁹ pudor,
Ludens in oculis candor, inceſſus, gradus,
Veſtisq; prodit: fraude ſimulatâ hac tegi
Monui Idokerdum. Noſcere ingeniũ meum
Experta poteras. Degener non ſum: viâ
Procedo eâdem, commodi ſemper mei
Studioſus emptor, gratiâ tui novum
Non ineo callem. Sed tamen precibus tuis
Nil denegavi. Scire, quem larvâ tegam
Efflagitaſti: cerne, jam coram vides
Ipſum Idokerdum: nomine ſub Archætiæ
Latere placuit, quo ſolent aulæ capi;
Pulchriq; fraude nominis regnum occupo.
Bul. Quo jure? *Ido.* Jura cõmodis cedunt meis.
Sint æqua, ſint iniqua; quæ placent, licent.
At tu ſuperbæ ſpiritus mentis preme,
Verbisq; parce; quodque jam ſolum tua
Fortuna patitur, diſce ſervire, & tace.

SCENA XVIII.

Idokerdus, ſeu *Intereſſe*, à ſuis comitibus acclamatur Rex & adoratur.

Ido-

Idokerdus, seu *Interesse*, Cacurgus, seu *Malus Genius*. Cacotes, seu *Vitium*. Poneria, seu *Malitia*. Pandimus, seu *Ingenium*. Dolus. Colacæa, seu *Adulatio*. Bulæa muta, seu *Voluntas*.

Dol. TAndem voluta sortis eversæ rota
Magnũ Idokerdũ Regis in solio locat!
Manuiq; sceptrum, & vertici imponit jubar
Insigne regni. Quisquis hoc gaudet sibi
Rege imperari, pronus Augustum colat.
Colac. Tibi quidquid amplo cõtinet regnũ sinu,
Subjecta genua flectit, & Regem colit.
Non tibi favente sortis est dono datum
Regno imperare; merita sed pridem tua
Hoc postulârunt. Debitũ est meritis tuis,
Quod mun⁹ alijs. *Dol.* Impotens nimiũ man⁹
Sceptrumq; Synesî, spiritu elato polos,
Terramq; fastu polluit; quodq; impium est,
Indole Tyranni tenuit Imperij jubar.
Hinc execratus civibus, plebi gravis,
Invisus aulæ, quidquid est odij, in suum
Caput excitavit. Nemo jam cæsum dolet,
Cùm pulchra regni decora, & augustũ jubar
Tibi obtigisse cernit; atq; hilares fremunt
Omnes, prioris temporis noctem tui
Solis sepultam jubare. *Col.* Non ego tui
Ignara genij, quâq; commissum tibi
Recturus esses indole Imperium, tuas
Latè per omnes liberi regni sinus

Lau-

Laudes canoro distuli cantu tubæ.
Precium labori venit optatum: omnium
Tibi comparavi studium, & affectū omnium
Tibi obligavi. Jamq; se Cives tuo
Sceptro beatos æstimant. *Ido.* Vestri probo
Studium laboris, optimæ mentis notam,
Fideiq; pignus. *Dol.* Vivat augustus diu
Rex Idokerdus! *Col.* Cujus acclinis pedes
Adorat orbis. *Cacur.* Cujus imperium subit,
Quodcūq; latè mūdus amplexu fovet. (net.
Cac. Cui capita flectit, quidquid imperio emi-
Pand. Cui, quidquid astra lumine aspiciunt, jubent.
Subesse. *Poner.* Quæq; siderū aspectū latent
Humana corda, sponte tua fræna induunt,
Rex, Idokerde. *Dol.* Quisquis imperio regi
Amat Idokerdi, voce sublatâ canat:
Vive Idokerde! cordium imperium tene!
Unusq; mundum jure subjectum liga.

SCENA XIX.

Adfremit populus festivo plausu.

Iidem omnes, & chorus populi intra scenam. Hypocrisis.

Ch. Pop. VIve Idokerde! cordium imperium tene!
Unusq; mundum jure subjectum liga!
Vive Idokerde. *Hyp.* Magnū Eleutheriæ dec⁹,
Regumq; norma; (quodq; communi canit

Amo

Amore populus) Cordium præses: tua
In ſtudia civis omnis applauſu fremit;
Meisq; ductus artibus ab omni affluit
Regione populus; quæq; concepit ſinu
Cohibere gaudia impotens, quaquà viam
Corripit, amœnos ſidera in plauſus citat.

Ch. Pop. Vive Idokerde! cordiũ imperium tene!

Hyp. Audis? Tibi appropinquat, ut ſceptrum ſui
Principis adoret, ſeq; ſubjectum tuo
Se ſponte juri ſiſtat, & voveat fidem.

Idok. Contrà obviare plauſui noſtro libet,
Omnemq; pleno excipere amplexu, & ſinu
Fovere populum, ſponte qui noſtri fluit
Sub juris umbram; quamq; promittet fidem,
Conſtantiorem reddere reciprocâ fide.

Ch. Pop. Vive Idokerde! cordiũ imperium tene:
Unusq; mundum jure ſubjectum rege.

SCENA ULTIMA.

Bulæa, ſeu *Voluntas*, catenis vincta errores ſuos & amiſſam libertatem ſerò deplorat.

Bulæa, ſeu *Voluntas.*

O vox! frementi læta populorũ choro,
Sed acerba mœſto pectori, & vuln⁹ mei
Crudele cordis! Vocis ò dirus ſonus.
Meæq; leſſus gloriæ! poſtquam mihi
Adempta in urnam pulchra libertas ruit!
Infauſta Bule! quò tuam erroris viæ
Duxêre ſortem? Fuimus! ò triſtis rei

Memo-

Memoria lapſæ ! Fuimus excelſi ſtatûs
Idæa quondam,quando libertas ſuo
Stetit vigori ; quaq; dominatum tulit,
Populum quietum vidit, & regnum aureâ
Gaudere pace. Fuimus ! at quidquid ſpei
Erat ſuperſtes, cecidit ; & triſtis dolor
Diluit amores. Impie ! extremâ ſate
Styge Idokerde ! Bellua humanis latens
Velata membris! Siccine Hymenæos dolo,
Dolore amores, fraude perfidiæ fidem,
Funeribus aulam, jure violato Themin,
Cruore fratrem, Regiam luctu & metu ,
Dedecore regnum polluis ? Vilis tibi
Tam viſa Bule eſt, fœdere ut rupto meos
Damnes amores ? debitum munus meo
Hoc eſt amori ? Perge deteſtabilis ,
Inviſa terræ bellua, inviſum polo
Monſtrum ! nec ullus Solis aſpectus tibi,
Nec ulla Lunæ flamma,nec ſtella ardeat :
Nulla aura te circumvolet ; nullus tibi
Flammam miniſtret ignis : abruptum ſolum
Sub pede dehiſcat : fulmina auditum metu
Semper recente terreant ; oculos ſtygis
Simulachra oberrent: omnia in tuum caput
Elementa ruptâ pace convolvant chaos.
Et quo precari pejus haud poſſum, tuæ
Se nemo fidei credat : æternùm hæc legant
Documenta ſeri poſteri : Eſt amens, fidem
In Idokerdo quisquis & amorem locat.

F I N I S.

HERMENEGILDUS TRAGOEDIA

Scripta Italico idiomate

ab

EMMANUELE THESAURO:

Latinis Musis donata,

à

NICOLAO AVANCINO,

Societatis JESV.

ARGUMENTUM.

HErmenegildus Levigildi Gothorum Regis filius Ingundis conjugis suæ operâ & suasionibus ad Orthodoxam fidem conversus, novercalibus Gosvvintæ odijs exagitatus, ab impio parente exulare jussus, apud Tiberium Græcum Orientis Imperatorem gratiam & hospitium reperit: cujus armis post annos quatuor stipatus in Hispaniam redit, parentem obsidione Hispalis, ubi tunc degebat, ad pacem & gratiam inc-

inclinat. Quâ tandem impetratâ in Regiam admissus, & ad regnum assumptus est. Cùm verò Gosvvinta vetere odio adhuc arderet, regniq; spem Recaredo filio suo eripi videret, eò per Ariani Sacerdotis fraudes rem deduxit, ut Pater filium Pascha ritu Ariano sumere detrectantem securi subjiceret. *Greg. Turon. Greg. Mag. Ado Vien. Baron.*

INTERLOCUTORES.

Levigildus Rex.
Hermenegildus Fil.
Recaredus Fil. Junior.
Goswinta Regina.
Filius Hermenegildi.
Cherintus Sacerdos.
Legatus Hermenegildi.
Prætor. (gobard.
Legatus Regis Lom-
Consul.

Senatus.
Cives.
Capitaneus,
Pamphagus Servus Cherinti.
Casimirus Venator.
Chorus Militum.
Notarius.
Tribunus.
Chorus cœlestis.
Chori.

ACTUS I.

SCENA I.

Levigildus Rex Hispali ab Hermenegildo obsessus, decernit cum filio confligere: mittitq; qui Hermenegildo hoc denunciet.

Levigildus Rex.

AUrora mundo Solis augusti jubar,
At mihi cruenti Martis accendit facem:
Et dum rubentis signa vexilli rotat,
Funesta nostrum in prælia Gradivum vocat.
Cadentis ille roris in terram mador,
Est ominosus nuncius fletûs, meo
Quem comminatur filio iratus Deus.
Purpureus ille Solis orientis rubor,
Rubor est pudoris, qui verecundas genas
Tinget Pelasgûm, quotquot in nostrũ caput
Jurata portant arma. Quot stellas suâ
Statione mundo natus exturbat dies,
Tot ante nostri Martis aspectum Duces
Trepidus pudendam vertet in fugam pavor.
Abi hinc Theona, quà me⁹, jam nõ meus,
Sed tristis Orci filius, mollem trahit
In arma plebem, corde leporinos greges,
Emasculatas fœminas vultu, viros

Solo

Solo rigore chalybis externi: jube
Indigna tollant probra, quæ lenti suo
Faciunt planetæ; quando postremam tuba
Jam noctis horam nunciat, & undæ sinu
Expergefactum Phœbus evolvit diem.
Surgant, ad arma convolent, campum impleãt.
Si dormientes unus haud possit satis
Sol excitare, mille per clypeos meos
Soles videbunt. Vade, quæ jussi, refer.
At tu Triballe Martias turmas cie,
Animosq; subde militi: Mystam voca
Tu mihi Tonantis: dumq; propitium voco
In bella Numen, cujus à nutu mea
Fortuna pendet, aureo Martem sono
Vos seminate, ut crescat in bellum seges.

SCENA II.

Levigildus inter amorem filij, doloremq; luctatur: dolis Cherinti Sacerdotis Ariani inductus, de pace ineunda cogitat.

Levigildus. Cherintus.

O Sors acerba! Filius Patrem, Pater
Feroce bello filium in mortem petit!
Hermenegilde! vita morientis patris!
Dulcedo amara! morsq; viventis patris,
Dulcisq; amaror! Jura si regni impios
Damnare cogunt, jura pietatis vetant
Damnare prolem. Consili ô expers rigor!

O legis impatiens amor! Ferus & amans,
Crudus piusq;, genitor ac hostis simul,
Amo, quod odi; rursus alternâ vice
Odi, quod amo. *Cher.* Perimus! affect⁹ patrē
Iterum fatetur; pronus in pacis sinum
,Inclinat animus. Quà meant Regis vices,
,Huc vela flectam. Prima regnorum Dijs
,Ars est placendi, velle quod Reges volunt.
Potens Iberi Rector, & fulcrum Gothi;
Pietate tandem vinceris, & ardens amor
Ferri sub ipso frigore accendit facem.
Levig. Veniā meretur sanguis, & nomē patris.
Nam quæ sub ipsis nata Taygeti jugis,
Aut fusa sylvas inter Hircanas fera
Suis negare prolibus amorem potest?
Quamvis seniles induant frontem nives,
Non friget animus. Ferreus thorax suum
Nondum rigorem mentis in fibras agit:
Quò magis acerbat hostis, hoc hostē magis
Amo, æstimoq;, & nobilem stirpis meæ
Agnosco ramum. Dextra, quâ ferrum rotat,
Movet timore pectus; & amatur tamen.
Cher. O sancta pietas! quanta sub frontis joco,
Orisq; risu, corda tempestas agit!
,Nemo est beatus. Sceptra qui mundi tenēt,
,Populosq; flectunt nutibus, si quà patent
,Spectes, coluntur subditis: si quà latent,
,Mordente totas angue lacerantur fibras.
,Gaudent suis doloribus; pariter dolent
,Suis necati gaudijs: Ostrum rosas

,Men-

, Mendace fronte simulat, & spinas alit.
Levig. Regum dolore major est noster dolor.
Ætatis annos, ipse si taceam, nives
Capitis loquuntur, sæpe quod curis gravis
Corona pressit, quodq; sub gelidâ diu,
Casside Gradivi gemuit. In venis gelu,
In capite bruma, longa me, ut cernis, vetāt
, Sperare vitæ tempora. Augusti dies
, Plerumq; brevis est verticis. Miles senex
, Utriq; lateri proximam mortem trahit.
Lucina geminos filios patri dedit,
Gemina marino monstra de fremitu sata,
Geminasq; Syrtes, Regiæ stirpis probra:
Recaredus alter, moribus levis, gravis
Regno, parenti durus, assuetus feris,
Equis domandis aptior, quàm subditis
, Populis regendis.
Cher. Tenera quando ætas viret,
, Maturus esse pectoris sensus nequit.
Lev. Hermenegildus alter, & natu prior,
Et mente major; consilî magni capax,
Manuq; fortis; sed patris probrum alterum;
Quà regno Ibero gaudia spopondit, tulit
Labem pudendam. Junctus Ingundi, dolo
Captus muliebri, vetera pertæsus sacra
Novos Quirinæ gentis in ritus abit.
Cher., O architecta fraudis & gravium parens
, Mulier malorum! Blanda se insinuat! ubi
, Frænū obtinuerit, conjugem, quà vult, rapit.
Levig. Hinc jussus æde patriâ, & toto procul

Regno exulare, placida tranquillæ invidet
Otia quietis, & Pelasgorum movet
In nos furorem : terra sub ferro gemit,
Aërq; signis fluctuat, velis mare
Latè innatatur : undiq; & regno, & mihi
Clades paratur. Cernis infaustum patrem
Felicitatis in sinu ? In risu fleo,
Et in dolore rideo ; & paveo & minor,
Rex absq; regno, & absq; progenie pater.
Utriq; pars, quæ est optima ætatis, perit :
Uterq; in armis vivit : hic cladem feris
Indicit, alter civibus : nemorum lares
Hic inquietat, alter in Regis domum (est:
Violent⁹ urget arma. *Cher.* Sic placitū polo
Virtutis ingens Regiæ exemplum dare
, In te stupenti Iberiæ. At gaudet tamen
, Redire pietas. Ira non longum malum est :
, Calidam repentè subjicit menti facem,
, Sed & repentè extinguitur. Dabitur modus
Quo frena patris mordeat nati suor,
Quiq; arma librat, pacis in gremium volet.
Levig. At hoc malorū est maximum: quāvis sua
Deponat arma filius, genitor nequit.
Cher. Et quis parentem coget, ut natum impijs
, Castiget armis ? Fronte cùm solâ potes
Severiore flectere, à ferro abstine.
Levig. Equidē pudenda credo Natorū in patres,
Patrumq; bella in filios : quando tamen
Hæc apparatu Martio, & ferro, & face
Stetêre nobis regna, non magni sumus
Mate-

Materia amoris, plurima invidiæ. Nova
,Sceptra imperantûm semper invidiã trahũt.
Necdum Senatus frontis exterso æquore
Mea sceptra adorat; populus in ferrũ,& fa-
Et arma pron⁹, exteri impatiẽs Ducis, (ces,
Gothum, Scythamq;,& Vandalũ probro vo-
Adhuc secures Consul inimicas dolo (cat.
Simulat amicas. Pressa magnorum licèt
Jaceat potestas, hoc tamen regnum, meum
Non est: nec unus sceptra, sed multi tenẽt;
Semper rebelles, fulminis prompti rigor
Nisi semper instet vertici. Quantum suos
Gens ista ritus oderit, quantum novos
Foveat, ametq;, perspicis, quando thori
Regina consors fortè non cauto satis,
Magis at calente spiritu, & crudè minax
Sacra in Quirina sævit.
Cher. Expertum mones. (cit:
Leo. Hæc causa propriũ in sanguinẽ ĩmitem fa-
Hac exulare filium invitus pater
Jussi; hac ferocem militem ferro indui;
Hæc me negare filio pacem jubet,
Quamvis volentẽ trahere in amplex⁹ patris.
, Alia imperantem jura, privatum ligant
, Alia: hic amoris impetu aut odij arripit,
, Ponitq; ferrum: languet in vulnus manus,
, Ubi languet ira: at nostra nec stimulat furor,
Nec mitigat amor arma, sed ratio movet,
Boniq; cura publici. Hinc mixtum bibunt
Suum & alienum sanguinem; in clarũ furũt,

Sacrum profanant, impium miſcent pio.
Et flente amarùm corde deſævit manus.
Cher. Res noſtra cordi eſt Numini. Quidſi polo
Tandem movente filius ritus ſuos
Mutet parentis ritibus, & aulæ pedem
Tutum reponat? *Leu.* Flexeris cautem prius,
Quàm contumacis pectus. Affines ſibi
Stant Mars uterq; prælij exoſus moram,
Cupidusq; pugnæ: nec minus cupid⁹ monet
Pugnam Senatus. Triſtis ò nimium alea,
Seu veniat hoſti palma, ſeu veniat mihi!
Crede hoc Cherinte, fata ſi alterutrum ve-
Perire bello; ſanguine profuſo mei (lint
Redimere promptus ſanguinem nati velim.
In hoc Cherinte precibus aſtrorum patrem
Inflecte: ſi non vincat in campo meus
Natus, parentis Marte ne victus cadat.
Acerba patris eſt palma, ſi natus perit;
Inviſa nati eſt palma, ſi pereo Pater.

SCENA III.

Hermenegildi Orator pacem à Levigildo petit. Hic fraudem ſubeſſe ratus, pacem negat.

Prætor. Levigildus. Orator.

Levig. QUæ cura adurget?
Prat. Hoſtis Orator tuos
Subire vultus poſcit. *Leu.* Orator? *Prat.* Tui
Hermenegildi. *Leu.* Veniat. Aſtutus Sinon
Decre-

Decreta patris ſenſit, & credit ſuæ
Accedere aliquid gloriæ, patri prior
, Si indicat arma. Juvenis hoc ætas habet,
, Jactat feroces ſpiritus, quando timet.
Orat. Levigilde Marte fortis, & pace inclyte,
Utroq; felix, pedibus affuſus tuis
Hermenegildus verticem inclinat patri.
LeVig. Quæ forma rerum? cādor, an dol⁹ ſubeſt?
Orat. Rex magne, dicam, ſi jubes.
Leu. Paucis refer. (mel
Orat. Quam lenta pietas redeat, ubi nati ſe-
Patriſq; mente ceſſerit; quantis furor
Jactetur armis, quando cognatis amor
Pulſus medullis exulat; quondam dedit
Documenta Roma, quæ malo etiamnum ſuo
Rediviva metuit Hiſpalis. Spectat ſuos
Gemebunda ſterni filios, falces feros
Recudi in enſes, ſanguine incultum ſolum
Patriæ rigari. Marte diſcordes eunt
In arma cives: pars ſtudet patri, ſtudet
Pars alia nato; & inter utrumq; ambigit,
Cui palma ſeſe flectat. Infelix ſtatus
Patriæ cadentis! Finge protritum tuo
Mavorte natum, teq; victorem; tamen
Quemcunq; terra ſanguinem bibet, eſt tu⁹;
Nec certus ipſe gloriæ aut facilis boni
Pavebis ipſa ſpolia. Si grandem tamen
Pareret honorem palma, nil parvum vetem
Natare campum ſanguine, ut totum ſuo
Regnum vigore floreat. Sed quæ poteſt

Hinc emicare gloria? An legum vigor?
, Cùm Martis arma fulminant, leges ſilent.
, Aſſerta pietas Numini? Non eſt pius
, Qui per cruenta bella pietati ſtudet.
, An fama magni nominis? Gravis eſt odor,
, Quem de ſepulchris fama cumulatis trahit.
Vindicta fortè? Sed quis eſt hoſtis tibi?
Hermenegildus? filius? Teſtor Deum!
Amat ſub ipsâ caſſide, & amorem tui
Per ipſa ſpirat arma.Te patrem vocat,
Et ſe fatetur filium, ac pronum tuo
Se ſponte juri ſubdit, & pacem vovet. (ce
*Levig.*Non eſſe me,qui ſanguine,& crudâ ne-
Vivam nocentûm,noſtra jam canis tibi
Fatetur ætas. Filium regno expuli,
Sed non amorem pectore.Eſt ſanguis meus,
Nec enim negabo, quemq; cognoſco meũ,
Utcunq; patrem reſpuat,honoro pater.
Mens illa dura, cor profanatum impio
Ritu ſacrorum,marmor id,non eſt meum.
Perimere decuit illud, & atroci dare
Flammæ vorandum: nomine carerē patris,
Sed & dolore. Vivat infidum caput,
Rebelle patri? Vivet, haud felix diu.
, Vindicta pennis levior impulſis volat:
, Paſſum retardat gravior, & lentè venit.
At quas ruinas Hiſpalis, quales mihi
Strages minaris? Ad iſta congeſtus dabit
Reſponſa miles, cujus aſpectu occidat
, Imbellis oriens. Crede,non unquã eſt levis
, Ira

, Ira imperantûm. Qualis æternat suo
, Se cinere Phœnix, talis est Regum furor.

Orat. Fateor dolori plurimum debes patris:
Sed quod minaris Cæsari augusto, tuam
Veniam meretur: gratia & pietas fuit,
Quodcunq; sceleris nomine imeritò arguis.
Jam solita Phœbus signa, quæ toto micant
Diffusa cœli baltheo, emensus quater,
Ex quo paternis laribus ejecti gemunt
Hermenegildus, uxor Ingundis, puer
Matris levamen, gaudium afflicti patris,
Tria fulcra regni, tres Ducum larvæ, tria
Exempla sortis. Thraciæ postquam pedem
Lassum intulère (quod pium Regem decet)
Cæsar vagantes obvio excepit sinu.
, Fovere miseros, proprium est Regum decus.
Necessitati occurrere, Quirini â lupâ
Didicêre pridem. Criminis quid hic subest,
Quòd, pius in omnes, in tuos fuerit pius?
Est Christianus: esse in afflictos pium
Lex nostra mādat. Fortè quod Martis manū,
Viresq; dederit? Gloria est Romæ, mei
Est ista gloria Cæsaris, pacem suis
Negare populis, exteri ut pacem ferant.

Levig. Si tantâ amoris gratiâ Cæsar tuus
Prolis alienæ tangitur, servet meam.
Diadema nostrum in aliud inclinat caput.

Orat. Hermenegildi vota non tangunt tui
Solem verendum capitis, aut sceptrū man⁹,
Ostrumvè lateris Regij. Hoc unum rogat,

Tibi restitutus angulo extremo domûs
Gaudere possit. unde si nequeat diem
Spectare, patris possit obtutu frui.
Levig. Evolve plura. Fortè jam sapuit suo
Damno eruditus, quamq; malesanus fidem
Damnavit olim, mente meliore arripit,
Novamque damnat.
Orat. Non volet; sed nec licet.
Romanam adorat; huic sacramentum dedit.
Levig. Ergo ut profanis ritibus regnum impiet,
Plebem venenet, Numen irritet, sacra
Omnia profanis misceat, inulto feram
Genitor furore? Me prius cœli hoc jubar
Videat sepultū. *Orat.* Quādiu hostili manu
Pater insequêris filium, qui te genu
Supplice veretur? *Le.* Donec aut nato pater
Extrudat animam pectore, aut natus patri.
Cher. Quisquāne gaudet filium letho opprimi?
Levig. Jacere leges scelere qui nati videt.
Cher. Cadit inter arma legis ac Regis vigor.
Levig. Ipse in rebellis verticem & olymp⁹ ruat.
Orat. Te per salutis publicæ afflictum statum,
Per quidquid astra publico ereptum malo
Immune servant! Patris affectum exere.
Levig. Rumpetur ante pectus hoc, quam se tua
In vota flectat. *Orat.* Genibus affusus dabo
Lachrymas, precesq; ; donec in amoré fluat
Cor eliquatū. *Leu.* Absiste, quid tépus mihi,
Tibiq; vocé absumis? *Orat.* O magni Duces,
O si qua pietas per moras ferri potest
Pene-

Penetrare corda, precibus ò vestras meis
Jungite: nec ante lachrymis finem date,
Quàm mitigatus regis irati furor
Rursum in medullas ducat affectum patris.
Miserere Princeps!
Leu. Impij? *Orat.* Nati tui. (stra. *Or.* Rogat.
LeVig. Sed non meretur. *Or.* Orat. *Leu.* At fru-
LeVig. Immitis hostis. *Or.* Filius.
Leu. Non sum Pater. trem ut colat.
Orat. Da supplicanti. *Leu.* Ut opprimat? *Or.* Pa-
, Negare pacem filio, non est pium. (reus
LeVig. ,Pium est negare crimini. *Or.* At nullo
Læsit parentem: læserit si quo tamen,
Benignitatis patriæ est, veniam dare.
LeVig. Absiste precibus. Ubi ira vindictã vocat,
Pietasq; ferrum, nullus est precibus locus.
Orat. Testor pavendam fulmine trisulco manũ
Justi Tonantis! non timor, sed nec pudor
Hermenegildum supplicem affudit patri.
Jam terra tantis militum ardebat globis,
Quantos nec ipsa Luna stellarum greges
Per ampla cœli spacia diffusos videt,
Dum bella fratri nocte sublustri movet:
Cùm mœstus ore natus, & vultu pius,
Redux ab aris, multa suspenso coquens
Animo, profatus pauca, me, qualem vides,
Ire ad parentem nuncium pacis jubet.
LeVig. Peracta res est. Ista dum loqueris mihi,
Legatus alter filium ad pugnam vocat.
Orat. Habe ergo bellũ. Testis est Phœb' mihi,

Et terra testis! hactenus partes tui
Orator egi filij, & Romæ tuli
Tibi vota; sed nunc liberè (ut natum decet
Sanguine Quirino) liberè edico; nisi
Desideratæ nuncium pacis, priùs
Quàm Sol diurnam mergat Oceano facem,
In castra mittas; antequam rursum caput
Attollat undis Phœbus, orientem scies
Hostem occidenti perpetem, implacabilem.

SCENA IV.

Hermenegildi per Oratorem submissione commotus miles pacem urget. Rex Senatum in pacis consilia disponi jubet.

Levigildus. Prætor. Cherintus.

Levig. QUis hic tumultus? quis fragor ad aures venit?
Prætor. Pietatis hora est, quādo jā jacet ad tua
Hermenegildus genua. *Lev.* Sic miles tepet
, Amans quietis? *Prat.* Militis laudē hāc scio,
, Occidere eodem, bella quo seruit, loco,
, Cùm causa honestat arma: cū Martē incitat
, Inhonesta causa, militū & Regis probrū est,
, Miscere bella. *Lev.* Patriæ ut immunis vigor
Stet, arma ferim?. *Prat.* Filiū ut pater oppri-
Lev. Ut opprimatur genitor à nato velis? (mat?
Prat. Ut pax quieta filium jungat patri.
Levig. Hunc ut reducam? patriæ leges vetant.
Prat.

Prat. ,Lex,nulla lex eſt,quæ jubet patrē ſuos
,Odiſſe natos. *Leu.* Patriæ ut curent bonum
, Reges,ſuimet ſanguinis amorem exuant.
Prat. ,Quod ratio prohibet, nulla lex ſanctè jubet.
*Le*ṽ. , Quod lege cautum eſt, ratio ſervari jubet.
Prat. Si juſta lex ſit.
Leu. Et meum, & veſtrum eſt, Duces,
Vim ſuſtinere jurium,& quidquid jubent,
, Ferro tueri. *Prat.* Parcere inſonti quoque
, Decus imperantûm eſt.
Leu. Quem Magiſtratus dabit
Ad iſta ſenſum? *Prat.* Tu Magiſtratum jube
Poſcere,quod æquum eſt. Si tamē cōtra fremat,
Ergone peribit inclytū regni decus,
Ut Rex iniquo ſerviat Senatui?
Ergo coquetur miles æſtivâ face,
Patres ſub umbrâ ut gaudeāt? Quodſi ſacro
Amore belli aguntur, in campum exeant,
Cum Marte Martem conſerant, Solē ferant
Sub onere chalybis. Dormiant illi caput
Plumis ſepulti,miles excubias agat?
Illi quieſcant, miles in ferro gemat?
*Le*ṽ*ig.* Demus placere patribus,ut natus meus
Seſe paterno amplexuj infundat redux:
,Livore & odio Regiæ ſemper calent;
Peribit iſtis fortè,ſi parcam. *Prat.* Licet
Aperire mentis abditos ſenſus? *Leu.* Licet
Prat. Per arma Reges,quod volūt,poſsūt. Jube
Adeſſe natum Marte ſtipatum latus:

Ego

Ego cohorte compita tenebo, & fora,
„ Ne plebs tumultum concitet. Vulgus leve,
„ Quæ velle par est, sæpe detrectat; tamen
„ Ubi facta fuerint, plaudit, & lætùm probat.
Levig. Consilia laudo: quando de sacris tamen
Agimus, jacere nostra consilia decet,
Solumq; sacris nutibus flecti caput.
Cherinte, Regum oraculum, Interpres Dei,
Animi implicatos explica nodos: habes
Regem paratum nutibus cœli, & tuis.
Chor. Quoniā loquendi venia concessa est, lo-
Satis cruoris, ah! satis fusū solo est, (quar.
Cadaverumq; fœda sparsorum lues
Satis astra turbat. Cassus est omnis furor
In Christianum nomen. Inclemens hydra
Recisa sæpe, sepe recescit quoque.
„ Durum remedium litis est lis altera,
„ Nec tollere licet proprio alienum scelus.
Prior paternum natus amplexum petit:
Sinum repāde, amplexui amplexū explica;
Vegetosq; in humeros filij augustam pater
Partire molem. Fraudibus solium vacet,
Geminaq; concors pectora adstringat fides.
Prat. Dictata cœli loqueris.
Leu. At quid ais Pater:
Illumne par est diligi, quem odit polus?
An cœlo amatur ille, qui in legem est reus?
Cher. „Si nō sit æqua, est nulla lex. Legis vigor
Stat in æquitate: sed usus aliquando solet
Minus æquus esse. Legis hic sacræ est tenor.
Qui-

Quicunq; sacra dogmata Arij improbat,
Regno rebellis, contumax Regi, & fide
Alios Quirinâ taminat, dirum caput
Subdat securi. Rigida lex, sed nō fera est.
Damnat protervum, non tamē quēvis. Eum
Jubet perire, qui fidem Arij negat,
Simul & Quirina dogmata in plures serit.
, Interpretari mitiùs legem decet.
, Addamus: intra cordis abstrusos sinus
, Si quid recedit, lege constringi nequit.
Quid ergo ferro corda scrutari juvat,
, Ut ibi venenum comprimas? Virus latens
, Nocet tegenti: si tamen linguâ impiâ
Aliis dolosæ pestis infundat malum,
Hunc justa legis ira damnari jubet. (Tua
Prat. O digne mithrâ siderum Interpres! *Leu.*
Me ratio stringit; facilis assensum dabo,
Si sensa pariter ista primates probent.
Cher. Dixi audiente Numine: & quid me vetet
Eadem audiente, dicere Senatu? *Leu.* Bene
Desideratæ pacis in vestros sinus
Decreta pono Martis invicti Duces.
Tu Prætor arma digere, & portas tene:
Tu fide Pastor, vosq; magnanimum genus
Pars prima regni, pondere eloquij gravem,
Flectite Senatum. Nemo non eadem volet,
Quæ vult senatus, miles armatus, Pater.
Favete superi! Redditum patri meum
Hodie videbo filium, nato patrem.

CHO-

CHORUS.

Docet verum amorem, quamvis aliquando lædatur, nunquam omnino perire.

„ MObilis amor eſt. Puer alatus
„ Fugit ad modicam temporis horam,
„ Iterumq; redit. Conſanguineas
Si quando manus cogat in arma
Furor inſanus; ſi tela pater
Rotet in ſobolem, aut tela retrogrado
Jactu ſoboles rotet in patrem;
Nemo dubitet reditura bonæ
„ Nuncia pacis. Quandoq; licèt
„ Lædatur amor, nunquam emoritur;
„ Si verus amor tamen ille fuit.
Quanto fervet pater accenſus
Igne furoris! Nubila frons eſt,
Fulgur in oculis, ſtat coma capite,
Vox dura tonat, fulminat enſis,
Sanguinis imbres ira minatur.
Sed tempeſtas hæc ſuſpirî
Aurâ unius tota fugatur.
Sic ubi nocti ceſſit olympum
Extincta dies, Lemures audis
Pavido aſſultu tecta ruentes:
At ubi Titan illuſtre jubar
Reddidit orbi, ſtant cuncta ſuo

Dige-

Digesta loco; neq; nocturni
Ullum horroris patet indicium:
Sic ira ferox inter amantes
Terret utrinq; ; at non nocet ulli.
Vibrant enses, signantq; neces
Utrinq; feri; sed pietatis
Exilit ignis. Tendunt arcus;
Sed velut iris, pulchra sereni
Filia Solis, nuncia pacis
Optata ferunt. Ducunt fossas;
Sed latet illis amor in fossis,
Et sua tacitus prælia signat;
Queîs non homines avidos belli,
Sed magis ipsum perimat bellum.
Flammeus amor est, flamea & ira est:
Geminam nutrit pectore flammam,
Quicunq; & amat simul, ac odit.
, Ira caduca est flamma, brevisq;:
, Modicùm fervet, moxq; emoritur.
Amor ætherei flamma est ignis,
Nata Empyrei sedibus orbis.
Unde exilijt, resilit; seq;
Rursum æthereos volvit in orbes.
Si quo fugit quandoq; sinu,
Visusq; procul cessisse; brevi
Tempore veterem repetit sedem:
Crescitq;, quibus premitur, damnis.
Discite: Verum est: Quandoq; licèt
Lædatur amor, nunquam emoritur,
Si verus amor tamen ille fuit.

ACTUS

ACTUS II.

SCENA I.

Recaredus per reditum fratris sui Hermenegildi spe obtinendi regni dejectus violentas sibi manus inferre molitur.

Recaredus.

MIhi lustra ? fratri regna ! Decrevit pater?
Et adhuc dolori vivo ? nec rumpit sinum
Funeris avarus animus ? O sortis vices !
Natura si me fecit æqualem, pedi
Cur ergo subdor? Si parem sanguis facit,
Cur liber orbi proditus duram trahor
Inservitutem ? Phœbe, quid semper meos
Nasci dolores aspicis, quando mari
Nasceris Eoo ; sed mori nunquam vides,
Quando ipse moreris ? tuq; funestū solum,
Solum execrandū! quid sinu horrendā stygē
Adhuc coërces, & vetas animum ultimas
Rapi in cavernas ? Vosq;, palmaris meæ
Hæreditatis portio, infausti sinus
Nemoris profundi ; lustra cupressis mihi
Fœcunda, fratri laureis ! quoties, mali
Præsagus hujus, colla devovi neci
Ferroq; proprio, antequam imponam jugum
Ser-

Servile collo? serviam? fratri? O nimis
Indigna pœna libero Juvene! Et ego?
Ego! nec ullo scelere damnatus, nisi
Quod sanguis idem, seriùs solùm, meum
Spiritum animarit? Vivis Hispani probrum
Risusq; vulgi? vivis? & apertam vides
Recarede mortem? Quod mihi primâ facē
Impendit astrum? astrum voco? sed non fuit:
Fuit Cometes crine ferali rubens,
Et dira spargens funera, aut anguis comâ
Ardens Medusæ. Si tamen sidus fuit,
Cadens fuisse credo, quod lapsu suo
Meum notavit. Sed quid indignor polis?
In te cruenta Parca, crudelis Dea,
Vertantur iræ. Tu meæ vitæ trahis
Adamante stamen, ut diu vivam, diu
Moriar dolore, semper emenso malo
Majoris hæres: semper alternâ vice
Speransq; desperansq;, tam vivis gravis
Quàm mortuis exosus. Ah! frustra Notos
Lacesso stultus. Ipse, quod cœlum negat,
Quod refugit Acheron, ipse secretos sinus
Rimabor animæ; ipse, ipse quâ parte abdita
Lateat, requiram; vincula abrumpam, fibras
Omnes revellam, & staminis ductum meo
Ferro recidam; vulnus immane imprimam,
Quo mors subintret liberè, & vita exeat.
Fidelis ensis, una Recaredi ultima
Spes, & levamen; unicum è patriâ domo
Fulcrum relictum, quando, quod potuit rapi,
Raptum

Raptum omne video; te tamen, crudi patris
Hæreditatem teneo. Secretum tibi
Recludo cordis. Pande captivæ viam (jube
Animæ, & molestum spiritum hoc gremio
Excarcerari. Patriæ ò dulcis sinus !
O chara nemora !

SCENA II.

Interventu, Gosvvintæ Reginæ impeditur à sui cæde, & in spem regni erigitur.

Goswinta. Recaredus.

- - ᴗ ῡ ᴗ ᴗ Nate, quis mentem dolor
Agit inquietam? *Rec.* Deerat hoc unũ meis
Malis, malorum pessimum, ut ferrum manu
Excuteret aliquis? Mitte: quid prohibes mori?
Gosv. Suspende ferrum Nate. Quid mortẽ tibi
Malesane suadet? *Rec.* Hispalis tota id canit,
Tu sola quæris? *Gos.* Nate, quis turbo mali?
Rec. Quo me necesse est opprimi Exuto pater
Furore fratrem rursus in regnum vocat
Socium coronæ Regiæ. Hic illum dies
Videbit urbi redditum. *Gos.* Quænam tibi
Recarede fingis somnia? hic illum dies
Videbit urbi redditũ? *Rec.* Et vigilãs loquor,
Et vera narro. Prætor imperio patris
Fratrem vocare jussus est. Et ego (ò Dij!)
Ego

Ego venienti occurrere, & læto dare
Plausum triumpho. Phœbe quin cœlo ruis?
Aut retroactis curribus mundum fugis?
Et melle acerbum toxicum modico illinit:
Recarede nate, te ma et regnum quoque,
Populo ille jura, jura tu sylvis dabis. (bet
Cos. Hoc illud ergo est, quod senex primâ ju-
Me luce adesse? Quod malũ superi iminet!
Recar. Ego esse Numẽ aliquod in cœlo putem,
Cujus soluto cultui hæc merces venit?
, Quàm sicca servi gloria, innocentia est!
Imis movere sedibus mundum juvat,
Evertere urbes, sanguine humano togam
, Depurpurare. Regna qui lacerat, capit.
Redde mihi ferrum Mater.
Cos. Hoc Superi vetant.
Et quod levamen quæris infelix puer?
Te ut hostis urbi redditus primam sui
Videat triumphi victimam affusam pedi,
Propriâ peremptam dexterâ? *Rec.* Moriar li-
Nullum quietus ille spectabit diem. (cèt,
Tumulum emovebo, frigido cineri ingeram
Acherontis ignes, nemora terrebo impio
Clamore & ululatu, umbra funesta & noctes
Reddam nocentes nemoris umbrosi lares,
Socius & hostis semper infestus suo
Adstabo lateri, larva formidabilis.
Oculis oberrans lumen eripiam die,
Somnumq; nocte: Scopulus assurgã in mari,
In lacubus hydra, in turribus fulmen, tygris
Sylva-

Sylvarum in umbris, aspis in campis, rapax
Harpyia ad epulas, toxicum in vino, Draco,
Furia, cerastes, Eumenis, trifaux canis.
Et si quid orcus pejus, aut Acheron habet.
*Gos*SV. Errore dulci à mente deflectis. Putas
Te posse quidquam, quando Parcarũ manus
Stamen recidet? quando rapietur dies
Et lumen oculis, sensui sensus, genis
Purpura, medullis vita? Quid mentis tibi
Credis futurum, quando cingeris latus
Et mille monstris Tartari, & toto stygis
Ardebis igne? *Rec.* Te putas vivo loqui,
Augusta Mater? Quidquid hic tangis, vides,
Non corpus est, est umbra Recaredi tui.
Vivo: sed inter mortuos, inter graves
Furias doloris, inter horrores stygis.
Quot corde sensus, tot alo serpentes: faces
Tot pectus urunt, vota quot lacerant fibras.
Sum Furia Furijs, umbra sum umbris, styx
stygi.
*Gos*SV. Poëtica hæc insania est. Pereat schola,
Quæ docuit ista. Vive, dum superis placet.
Moriatur ille, causa qui mortis tuæ est.
At tu futuræ gloriæ hanc serva comam,
Debetur aureô vertici auratum jubar.
Recar. Teneo cruenta fata, quæ cœlum mihi
Decrevit olim. Crede, fugientes aqũas
Confundet ante Boetis astrorum ignibus,
Quàm se corona in verticem inclinet meũ.
Redde mihi ferrum Mater, ut vitã exigam.
*Gos*SV.

Gosvv.,Absiste furijs nate.Reprimere impetū,
, Sapientis animi est.
, *Rec.* Cruda quem fata imperant ?
Gosvv. ,In servitutem fata sibi sapiens trahit.
Rec. Jurata cùm doloribus acerbam jubent
, Finire sortem? *Gosvv.*Pejus est medio malū,
, Mori,ut dolores finias. *Rec.*Pejus quoq; est
, Servire,quàm perire. Decretum est mori.
Gosvv. ,Servire qui scit tēpori, tandē imperat.
Recar. ,Servire qui vult tempori, nunquam imperat. (regat,
Gosvv. Quodcunq; nate cernis, aliquando ut
In servitutem temporis sese trahit.
Cœlum omne sese mergit Oceano,fugit
Astrum omne Solis aurei accensum jubar,
Laceratur auctis omne turbinibus mare,
Sylva omnis altâ frondium orbatur comâ;
Regnū omne rigidâ accenditur Martis face:
Sed dum ferendo tempori tempus trahunt,
Aurora cœlo, nox redit stellis,quies
Tranquilla ponto, vernus arboribus viror,
Regnisq; pax amœna. Quin frater tuus
Servivit ipse tempori,hinc patriæ redit.
Quid est ? quid ora vertis? & fletu mades ?
Rec. Si nullus unquam Regiæ ad nares odor
Venisset auræ, meq; fallacis spei
Lactasset offâ,vulnus haud esset grave,
Carere regni purpurâ,& frontis notâ.
Sed quanta tu promissa Recaredo dabas
Regni & coronæ ? Nempe,dicebas,habes

Recarede regni pignus: Arium tene.
Hoc grande pignus illud est? hæc sunt tua
Promissa Mater? regna sylvarum? quibus
Nec una virga in regiam crescit manum.
Gosv. Spes magna fidei, magna spes amplæ
domus,
Da tergere oculis lachrymas. Vultus leva:
Iniquitatis ultor in cœlo est Deus.
, Si se superbus tollit, in abyssum ruet
, Graviore lapsu. Sancta stat Nemesis vigil,
, Per & ipsa tergit ostra, quam gravibus parat
, Fatis, securim. Quem modò plorans vides
Tumidum secundæ sortis afflatu, brevi
Ridens videbis sanguini immersum suo.
Sepone questus, rursum & antiquum voca
In pectus ignem cordis erecti, impigri,
Sapientis, alti, fortis, imperterriti,
Similisq; Matri. Me quoque hic ictus ferit:
Ego, ut exularet, impuli: opprobriũ meũ est,
Illum reponi. Venia mihi facilis foret,
Si frena mollis lachrymis mulier darem:
Sed cùm memoria sanguinis mentem subit,
Generosa lachrymas supprimo; donec dies
Sequens prioris vindicem accendat facem.
, Simulare fictis odia qui nescit minis,
Amare nescit: fingere qui amorem nequit,
, Odisse nescit. Tune, quod mulier potest,
Recarede nequeas? Vixeris in aulâ hacten⁹,
Neq; simulare noveris? Tibi loquor: (bar?
Quid ad hæc reponis? Cernis hoc capitis ju-
Recar.

Rec. Cerno. *Gos.* Rotanté sidera & terras Deum
Goswinta testor! Regio aut jubari caput
Nate implicabis, aut meum hoc jubar dabo
Ventis & ûndis; vertici nec se meo
Involvet aurum, nisi prius capiti tuo
Diadema veniat. Nate, quid sentis? refer.
Rec. Non jam Noverca: Mater es. Matrê voco.
Quæ non dedisti vivere, à morte impedis:
Das mihi secundû spiritum, ubi prim⁹ perît.
Gosw. Resume pect⁹ pectore, atq; ensê manu,
Oculisq; terge lachrymas, risum indue,
Mentire fronte gaudium; obsequere patri;
Occurre fratri, stringe in amplexum: omnia
Simula, parenti quæ tuo, & fratri placent.
Recar. Hic maneo tecum corde, dum gressum aufero,

SCENA III.

Gosvvinta Senatum in suam contra Hermenegildum sententiam pertrahere statuit.

Goswinta.

Mihi? dignitati Regiæ? regno? meo
Recaredo? & aris Numinis tantû pro-
Patiar inuri? inulta? si possem nihil, (brû
Infanda vellem: pauca si possem, omnia, (at?
Aggrederer. At quid mulier imbellis que-
Quid fœmina ausit? Imo, quid non audeat

Irata mulier ? Nomen Auguſtæ licet
Infamis ille latro mihi rapiat, tamen
Reſtat novercæ; nomen horrendũ,impium,
Crudele, & audax,fertile irarum,potens
Diſcordiarum origo,technarum parens,
Doli architectus & faber. Dicam omnia?
Nomen mulieris. Ne tamen juſtus dolor
,Indigna jubeat, caveo. Vindictam dolis
,Servile vulgus inſtruit, mens nobilis
,Virtute. Scitis aſtra, non aliâ face
Ardere pectus iſtud, aut uri fibras,
Quàm veſtri amore Numinis, honorem cui
Leges per ipſas aſſeram. Eſt urbi æquitas,
Eſt & ſenatus cultor Arij integer :
Ille mihi ſcutum porriget, quo ſe ſimul
Recaredus,& Goswinta,& Arius tegant.

SCENA IV.

Gosvvinta exprobrat Conſuli facilitatem Senatus, qua in pacem cum Hermenegildo ineundam conſenſit. Intelligit id actum ſuaſione Cherinti : jubet eum quantocyus urbe pelli.

Goswinta. Conſul.

Gosv. AT ecce Conſul. Conſul ad votum venis.
Conſ. Quis iſte frontis aſperæ exundans dolor?
Gos. Quænam vocari debeam, Conſul doce,
Ancilla,vel Regina ? *Con.* Quid quæris rei ?
Gos.

Gos. Recurrat animo dulcis (ah quondã) meus
Hermenegildus, unus illecebræ meæ,
Solamen unus grande, dum Arij ſtetit
Juratus aris. *Conſ.* Ille te Matrem quoque
, Coluit, amavit. *Gos.* At amor iratus ſemel
, Migrat in furorem. Quando mutavit fidem
Ritu Quirino, Matris affectum exui.
Conſ. Incendiarius ille, qui torſit facem,
Fuit Hymenæus: fulminis ritu piam
Concuſſit aulam.
Gosvv. Aſſequeris. Hinc neptim meam,
Hermenegildi conjugem Ingundé, aſperis
Torſi flagellis, anguibus, rigido lacu,
Ut veritati pectus aperiret. Stetit,
Ut dura cautes. Inde marmoreum patri
Genium exprobravi filij, & mollem nimis
Animũ parentis filio. *Conſ.* Hæc multâ mihi
Rex ipſe queſtus lachrymâ eſt.
Gosvv. Patris tener
Affectus ille penè me morti dedit.
Sed ſancta pietas corde pietatem expulit.
Armata zelo Numinis, qui nil pavet,
Aggreſſa patrem ſæpe, devici ſemel.
Verum eſt: perire decuit infandum caput
Jubente lege: ſed ſtetit in aula malum,
Nec voluit oculos civium ſtirpis ſuæ
, Recreare morte. Namq; plus æquo placent
, Populo cupreſſi regiæ. Hinc mollis ſenex
Ferale ne quod Hiſpali exemplum daret,
Hermenegildum, conjugem, & natum jubet

Exesse patriâ, & vertere exilio solum.
Cons. Peregrina sic venena, quæ mulier tulit,
Mulier fugavit altera.
Gos. Sed actum parum est.
Quid fervor ille profuit, rursum datâ
Si pace redeat? Genitor (infelix senex!)
Illi coronam, & regium sceptrum parat.
Cons. Et hoc Senatus urbis assensu probat.
Gos. Probat hoc Senatus?
Cons. Filius pacem petit,
Pater ipse anhelat; quid reluctentur senes?
Gos. O fœda larva Regis! & secum trahet
Fidem sacrilegam? *Cons.* Si sibi servet; neq;
Infundat alijs. *Gos.* Spondet?
Cons. Et jurat patri. (Legam.
Gos. Quæ formà jurati est Sacramenti? *Cons.*
Quando paterni pronus affectûs amor
Ritus Quirinos cedit & mihi, & meis,
Ad fulmen ensis Regij, ad fulmen Dei
Hermenegildus juro; servabo fidem,
Quam debeo patri filius, & homo Deo,
Cliens patrono, Principi civis suo.
Si faxo contrà, fraude si quisquam mea
Deserat Arium, vindice & ferro, & face
Rex ultionem capite de nostro cape.
Gos. Superi potentes! nullus est sensus tibi?
Lex nulla rituum Hispali? *Cons.* Legis nihil
Hoc pugnat æquo sensui. Legit Dei
Mystes Cherintus; expliciuit: Omnes silent,
Ubi nempe clara veritas legis patet,
Pare-

Parere pronis sensibus legi decet. (choro
GosGG.Cherintus? *Con*.Ipse.*Gos*.QuidSenatorū
Se miscet illeGræcus? *Con*.Ut legem sacram
Interpretetur. Ista Pontificem decet
Tractare : si quem dixerit legis reum,
Supplicia statuere meritaSenatus potest.
Gos. Conticuit ergo oraculum regni? & novus
Cœcusq; donis sacra Tiresias regit?
Cons. Valuit Achillis dextra; Tiresias parum.
Gos. Quis ille Achilles? *Cons*. Prætor,& belli
Illi occupatas urbis augustæ fores, (Duces.
Aulam,tribunal,compita,& primas domos
Tenuêre : Regem,nosq; furibundo impetu
Petiêre pacem civibus,veniam suo
Hermenegildo, moxq; collegam legi
Ad sceptra patri. *Gos*.Purpura Senat⁹ gravis
Ad fulmen istud palluit? *Cons*.Ferri calor,
Audaxq; flamma non timet senum togas.
Gos. Et tu probabas ista? *Cons*.Quid sol⁹ queā?
Gos. ,Qui sana dat consilia,sat multum potest.
Cons.,Cōsilia prosunt nulla,cùm mentē tenet
,Prior occupatam sensus.*Gos*.Ut nolit, tamē
,Ratione sæpe vincitur sensus. *Cons*. Nequit
,Illum movere ratio,qui pejus timet.
Gos. ,Malus est Minister consilî, spes & timor.
Cons. ,Contra furentis ire torrentis viam,
,Est plena res periculo.*Gos*. O viles viri!
Servilis ordo! fascibus vestris probrum!
Ite, & secures aureas ligno rudi
Posthac secando addicite. O pietas rea!

O lex profana! quàm gregi vili data es
Custodienda! ô dedecus regni! ò pudor!
Ergo redibit regiâ insignis notâ,
Quem nuper odit Hispalis mortis reum?
Cons. Quid fuit agendum?
Cons. Quid fuit agendum? rogas
A fœmina? Vocandus Acherontis furor,
Cienda cœlo fulmina. Ubi cultus Dei
Versatur, uno incendio culti lares,
Et tota cineranda Hispalis. *Cons.* Magnos a-
Regina magna spiritus: at non decet (lis
Nos tātus ardor. *Gos.* Non decet? Non dede-
Ego paterna jura non prodam: sacra (cet.
Secuta Arij semper, & posthac sequar.
Quæ vivo, vixi; quæ fui, hæc æternùm ero.
Te Consul, una mentis afflictæ anchora,
Unum levamen patriæ, & legum basis,
Adjuro; vires exere, imperio utere;
Coëat Senatus, quodq́; constituit malè,
, Antiquet iterum. Quid taces? Si quid metu,
, Vel vi statutum est, irritum leges jubent.
Quid hic timendū est? Redde te Consul tibi.
Ego recludam semitam: ego Regem prece,
Prece & Senatum molliam: ego facilem se-
Movebo plebem; milites ego metu (qui
Manuvè cogam; manibus excutiam feros
Enses & hastas; urbis accessu procul (manu.
Prohibebo monstrum, pectore opposito &
Quid ad ista Consul? *Cons.* Fortis Herois, po-
Propago digna, patriæ leges jubent (lo
Ser-

Servare pacta; quodq; decretum est semel,
Violare prohibent. Alia sed tempus monet.
Hermenegildus foribus incumbit, priùs
Quàm se Senatus uniat, quàm plebs manus
Viresq; jungat, urbis augustæ forum
Tenebit. Ergo Regiam mentem evoca,
Meliora posce, pacis amplexum exhibe,
, Majore ne te complices malo, minus
, Est eligendum. *Gos.* O sidera! ò exspes fides!
Quin ego per ipsa templa sub Divûm tholos
Irrumpo ad aras, & Sacerdotem gravi (cro?
Vulnere peremptum flameo Acheronti sa-
Pietatis hoc est: qui urbe pietatem expulit,
Pellatur orbe. Vulgus ignarum tamen
Factum improbaret. Vade mandatum refer,
Phœbus priusquam crastinus promat diem,
Procul hinc facessat, Græciam infidã petat.
Nil deprecari fas sit, & loqui nihil;
Nec adire Regem. Si audeat Regi loqui,
Præterfluente merget in Bœti caput.
Dolore forsan pressus, aut nostri metu
Furoris actus, sana consilia dabit.
Cons. Miser Cherinte, pœna in auctorem cadit.

SCENA V.

Hermenegildus jussus expectare parentis occursum, patriæ delicias filiolo suo describit.

Recaredus. Hermenegildus. Filius.

Rec. SUbsiste frater, donec occurrat pater,
Aulæq; reddat. *Herm.* Patriæ Augusti
Salvete: Salve terra, quæ nuper mihi (lares
Perdita revertis: Hispalis salve mei
Pars magna amoris. Hispalis sortis meæ
Flos & corona! cujus aspectu diu
Prohibita vultûs lumina; at nunquam meo
Animo excidisti; cujus effigiem sinu
Vivace semper cordis expressam tuli.
Fil. Ergo ista terra primâ mihi cunas dedit?
Herm. Hæc ipsa nate. *Fil.* Sentio; in fibris meat
Dulcedo quædam. Lumine orbatus, mea,
Mea ista patria est, dicerem. Sed quæ caput
Hîc vasta moles tollit?
Herm. Augusta est domus
Nostri parentis. Cernis hortorum areas,
Ubi ver perenne ludit, atq; auræ leves
Serunt amica prælia, & miscent jocos?
Fil. O gaudiorū gratia meorum capax! (struā,
Hîc ego superbū ad fræna quadrupedē in-
Hic ense & hastâ bella signabo, manu
Adhuc tenellâ, serijs donec vigor
Accrescat armis. Sed quis hic fluvius meat,
Leniq; ripas lambit argenti sono?
Herm. Famosus ille Bœtis est, alti sinu
Natus Tigæi, cujus ad ripas viret
Semper smaragdus, donec affluxu amnium
Tumidus, superbam cornibus frontē levat,

Mugit,

Mugit, ferocit, ſpumat, inſultat mari,
Collidit auras, fluctibus cœlum impetit.
Fil. Talis ero quondam fortè, cùm vires dabit
Ætas adulta. Quid video? virides viros (bes.
Hæc regio gignit. *Her.* Inde quod diſcas ha-
Dum tenera myrtus ſurgit, & nondũ gravis
Eſt buxus annis, facilè, quam in formã voles
Ducere, ſequetur; fiet, ut flectes, homo,
Leoq;: ſed ſi tempus induret fibras,
Truncumq; firmet; indocilis, inflexilis,
Et obſtinata, & contumax, frangi poteſt,
Flecti repugnat. *Fil.* Capio, quod doces, pa-
Dũ vernat ætas, flectar in mores tuos. (ter.

SCENA VI.

Hermenegildus ab occurente Civium choro ſalutatur.

Chorus Civium. Hermenegildus. Filius. Prætor.

Civ. POſtquam furenti turbine emotũ mare
Periclitantis vela jactavit ratis,
Serena rurſus aura, & illuſtris dies,
Ventiſq; & undis grata pax tandem venit.
Hermenegildus redijt, ejectus nuper
Furore patris: redijt, & regni inclyta
Ad ſceptra redijt. Nempe ſi cœlum furit
Quandoq;, non æternus eſt cœli furor.
Herm. Deprênſa non ſic navis Ægæo mari
Poſt fluctuantes turbinum rixas, ſuam

Amœna ſpectat Arcton, ut veſtros ego
Aſpicio vultus, excipi ut veſtro ſinu,
Amplexibusq́; cupio. *Prat.* Detectus tui
En portus animi, dulce delicium, Pater.
Herm. O chare ſemper, charior ſed nunc tamẽ
Vultus parentis!
Fil. Genitor, hic avus eſt meus?
Herm. Eſt ille. Quod me videris facere, expedi.
Ego parentis pedibus adſternam caput.

SCENA VII.

Levigildus occurrit filio Hermenegildo. Juratur utrinq́; in mutuam concordiam.

Levigildus. Hermenegildus. Filius. Prætor.

Levig. DIvina fatus Prætor es: Populo imperant
Reges: ſed ipſis Regibus cœlum imperat.
Hermenegilde! *Her.* Genitor.
Leu. O ſuavis mei
Dulcedo cordis! *Her.* Una ſpes animæ meæ!
Lev. Amaritudo dulcis! & amara ò meæ
Dulcedo mentis! Nate, ſine plagâ, ſine
Vulnere ſuperſtes vivis?
Her. Hæc mitis manus
Patris ferire noluit. *Lev.* Vivis? *Her.* Tuo
Favore vixi genitor; & rurſum tuo
Favore naſcor, *Fil.* Huc quoq́; auguſtos refer
Beni-

Benignus oculos. *Leu.* Sarcina ò dulcis meo
Pendete collo. Vigilo? num ludor jocus
Vani soporis? Filius num iste est meus?
Hermenegildus? Filij aut umbram manu
Cõplector? aut ipse umbra sum illus⁹ pater?
Her. Non est inanis umbra, quã stringis, pater:
Hermenegildus sum tuus; nec sum tamen
Hermenegildus ille, quem generis probrũ,
Hostem parentis, Numini invisum, solo
Gravem putabas. Ille, si quando fuit,
Pridem perivit. Si mihi credis pater,
Nec esse volui, nec fui talis; tamen
Fuisse finge: nolo diluere scelus.
, Diluere crimen, crimen est; quando parens
, Est ipse proprij filij Judex. Ubi
Amor est patronus, esse delinquens velim.
Qualem volebas, filium, genitor habes,
Captum, ligatum vinculis. En me tui
Strictum catenâ amoris: affusum tuis
Pedibus triumpha. Lateris hoc ferrum mei,
Sit tibi trophæum, sit mihi æternus pavor.
Amor mihi eripit arma, quæ furor dedit.
Lev. O Numen! unde (verba quæ lætus paro,
Amor resorbet) unde tam proles pia
Mihi parenti tam impio! Nimium tibi
Mi nate? (pectus deficit) dicam tamen,
Nimium tibi crudelis, atq; atrox fui.
Non genitor; ursus, tigris, & pardus fui,
Monstrũq; quodvis. Plura non possum miser.
Prat. , O pugna amoris! rixa pietatis! Furunt

„ Subinde amantes, sed amor est iræ exitus.
Lev. „Verum est: amoris indoles veri est; licet
„ Aliquando corde frigeat, nunquam mori.
Adverte mentem nate: promissam fidem
Hæc charta servat. *Her.* Paginæ cādor min⁹,
Quàm candor huj⁹ pectoris pacta exprimit.
Descripta rursus teste confirmo Deo.
Lev. Per pectus istud, unde non potuit patris
Pietas revelli, juro pietatem novam,
Stabilem, perennē. Nolo memoretur mihi
Vel nomen iræ veteris, ex animo tumor
Postquam recessit. Antequam in pontū dies
Cadat iste, frontem Regiū implectet jubar.
Hoc & noverca poscit, & cives vovent,
Chor. Vincite lauro tempora, & olivâ simul
Laurum implicate milites: festum melos
Hermenegildi Regium nomen sonet.

CHORUS.

Docet cuique suam patriam esse dulcem.

Quicunq; suis procul à laribus
Pressus acerbi sorte exilij
Longùm patrio littore caruit,
Si fortè procul tecta parentis
Rursum aspiciat, quàm lætus ovat,
Gaudensq; canit: Natale solum,
Tu mihi cunas finxisti olim,

Tu

Tu quoq; tumulum mihi concedes.
, Nectar quoddam Deus infundit
, Patriæ sulcis, quod non quivis
, Sentire potest; nisi qui patriâ
, Nascitur istâ. Semper radiat
, Clarior ibi Sol, ubi quisq; oritur,
Magis arrident ætheris auræ,
Quas quisq; suæ bibit in primo
Limine vitæ; sentitq;, licèt
Oculis cassus, genium patrijs
Auris proprium; cantatq; hilaris:
Hanc ego primam teneris hausi
Puer ex annis; hæc mihi patria est.
Videt algentes Scytha per campos
Rigidas semper candere nives,
Semper glacie flumina stringi:
Horret, & alget, tremit, ac imis
Coit adstrictus cruor in venis;
Nec tamen unquam meliore solo
Ambit patrias mutare nives.
Ridet, si quis nimium laudet
Fertile Pœstum, mitia Tempe.
Quamvis durum, & sulci impatiens,
Gratius illi est natale solum.
Ithaci quondam genus incultum
Procul abductum littore Trojæ
Stetit in placido Charitum portu,
Tenuitq; sinum Divæ Ogygiæ:
Sed malè sanus scopulos patriæ,
Et juga capreis invia Divæ

Præ-

Prætulit hortis: Felix nimiùm
Regie Juvenis, qui post longum
Tandem exilium, natale redux
Cœlum arrides, cernisq; solum,
Hostisq; hostem semper amatum,
Semper amantem stringis amicè,
Positisq; odijs, simul obtentis
Gaudes, patriâ, patre, ac regno.

ACTUS III.

SCENA I.

Cherintus recipit suum olim Athenis servum Pamphagum, cui suos in aula, quos habet, favores exponit, & in spem majorum honorum erigitur.

Cherintus. Pamphagus.

Cher. COmmia tempus sana maturat loco.
Pamph. Valete Athenæ; quādo præsētis soli
Video superba tecta, & augustas domos.
Cher. Quis iste? vox est Pamphagi servi mei:
Sed vultus alius, alius est frontis color.
Pamphage!
Pamph. Quis istas nomen in terras meum
Transtulit Athenis?
Cher. Imò quis turbo Hispalim

Te

Te tulit Athenis? *Pam.* Castra qui Martis, Duce
Hermenegildo, nobili hac orâ stitit.
Cher. Gaudeo reviso Pamphago.
Pamph. Quis tu senex?
Cher. Nosti Cherintum? *Pam.* Cœlites! quis me tibi,
Teq; mihi reddit! Nosco, quem Dominum habui.
Tuus esse posthac semper, ut quondã, peto.
Cher. Eris, ut fuisti, Pamphage, æternùm meus.
Pamph. Sed unde cani capitis?
Cher. Hoc aulæ malum est.
Citò senescit (nempe non vivit diu) que
Qui sequitur aulã. *Pam.* Vivis augustâ quo-
Cherinte in aulâ? *Cher.* Vivo fortunæ satur,
Felixq; in aulâ. Me quidem ambitio extera
Tenuit videndi regna, regnorum modos,
Moresq;, qualis fortè Pythagoram, & senem
Tenuit Solonem. Patriâ excessi; solum
Ingressus istud, semper afflatu steti
Sortis secundæ. Fama mox ubi mei
Penetravit aulam, lectus Augusto fui
Morum Magister filio audaci, & fero.
Exinde texi patrios ritus dolo
Fidei Arianæ, civium & Regis pio
Favore (quod vix exteri aliquando queant
Sperare) primas in Sacerdotum choro
Sedes adivi. Legis affectu color,
In me benigna studia Regina explicat.
Pamph. , Cherinte, facilem sortis afflatũ time.
Cher. , Quid est timendum?

Pamph.

Pamph. Cùm favet nimium, furit (favor,
Cher., Quem sequitur auræ Regiæ aspirans
, Velis secundis navigat. *Pam.* Pelagus tamen
, Timeat movendum.
Cher. Quando spumosis patet
Pelagus procellis. Aliquis an possit mihi
Fluctus timeri, quando sto sortem supra,
Totoq; pressum calco livorem pede? (tus.
Pamph., Cherinte, in aulâ es. Null⁹ hic fid⁹ sta-
, Hîc sæpe caditur, surgitur rarò. Vitrum est
, Fortuna: ubi micat frangitur. *Cher.* Postquā
Labore pacis otiū regno datū est, (meo
Sperare possum summa. Sed Consul venit.
Caut⁹ propinquo ex angulo observa omnia.

SCENA II.

Ex decreto Reginæ Consul Cherinto exilium denunciat.

Consul. Cherintus.

Cons. ABscede testis. Candidus quisquam tibi est: (est:
, Cherinte amicus? *Cher.* Aula spumosū mare
, Piscatur hic ambitio, cui canna est fides,
, Spes vana stamen, hamus est fallax amor,
, Et esca, ficta verba, mendaces doli,
, Fucusq; rebus illitus; præda est nihil.
, Non parit amicos aula, quâ candor procul
, Abest, fidesq;; & æmuli fraudes coquunt:

Te

Te veneror unum. Tu mihi semper boni
Es vena. fortè & gaudium adportas novum.
Cons. Infauste vates! Spes tua exhausta est. Peris. (vor.
Extremum in odium est versus extremus fa-
Cher. Consul jocaris? seria an prodis? *Cons.* Tuū
Regina poscit verticem, & ferrum, & faces
Minatur. *Cher.* Isthuc sexus ac ætas trahit.
Pam. Quàm vera dixi: Lubricam sortem time.
Cher. Et ipse memet execror. Facile id feram.
Cons. Insanientis instar aptabat manus,
Ut strangularet ipsa. *Cher.* Reperisset viam
Captivus animus. *Cons.* Verita sed canos tu-
Excesse mandat Hispali, ac regno procul. (os,
Cher. Etiam beatis sedibus cœli velim
Excesse, sedes illa si subeat poli.
Cons. Unā hanc morandi in urbe concedit diē.
Nocte exeundū est. *Cher.* Una supplicio dies
Me solvet omni. *Cons.* Mandat, ut rursus tuas
Repetas Athenas.
Cher. Spiritum hoc reddam loco,
Quo natus hausi. *Cons.* Te vetat cuiquā loqui
Cher. An aliud addit?
Cons. Esse tu parum hoc putas? (tamen,
Cher. Plusquàm Cherinthus merit⁹ est: minus
Quàm possit ira fœminæ. At quonam meo
Regina scelere mota tam diros agit
Furoris ignes? *Cons.* Error ah! nimium patet
Tuus Cherinte. Quomodo astutus Sinon,
Rotator aulæ, jam tot annorum dolis

Omni

Omni dolo ſuperior, errore avium
Iter inijſti ? Noveras, quanto fovet
Recaredum amore, quanta promittit, cui
Spei reſervat. Stulte (da veniam meo
Cherinte amori) in exulem abſtractus malè
Hermenegildum, Regis affectum moves,
Cogis Senatum, legis evertis baſim,
Hermenegildo ut faveat. *Cher.* Aut ludis mi-
Aut illa ludit. Nonne cùm Regi dares (hi,
Placitum Senatûs, ipſa feſtivis jocis
Regina vultus induit ? paci annuit ?
Undansq; tota gaudio lachrymâ genas
Ubere rigavit? *Cons.* Fallitur candor tuus,
, Tenorq; mentis integræ. Mendax nimis
, Lachryma eſt mulieris. Tempus haud alia
Conſilia, quãdo publico ſenſu omniũ (dabat
Probata res eſt. Gaudium finxit, furor
Premebat animum. totus hic in te cadit,
Qui ſolus hujus auctor, & origo es malî.
Cher. Ego origo?
Cons. Nam quis alius? Hoc belli Duces
Hoc aula loquitur, hoc Magiſtratus refert.
Cher. Hæc aula, nõ eſt aula, ſed luſtrũ eſt, meris
Stultis refertum, & canibus intentis feræ.
Antrũ omne perolét, omne virgultũ ſtupét,
Omné tremoré virgulæ arboreæ, aut comæ
Produnt latratu. Creditur grandis Leo
Capiendus; ecce prodit imbellis lepus.
Amice Conſul, non vacat; ſed nec decet
Arcana Regum evolvere: hoc ſcito tamen:
Non

Non ita crepante nubium clausæ sinu
Fervent procellæ fulminis, corde ut calet
Amor paterno. Floret hic, dum ætas viret;
Sed floret etiam, fessa quando ætas cadit.
Vidi sub ære cassidis fletu patrem
Genas rigantem, bella clamantem labris,
Sed corde pacé. His additæ ab amicis preces,
Minæq; ab hoste, milite, & amico simul.
Omnia videbam lege fatorum geri.
Quid Consul ageres in rei tantæ ultimo
Deprênsus apice? An unus armatis minis
Obniteretis? unus auderes Patrum
Placita irritare? Nempe furiali faci
Civilis iræ pabulum atq; escam dares.
Adversa Regis sensa decretis dares?
, Scelus est in aulâ, nolle quod Reges volunt.
, Flectendus illuc sensus est, quò Rex suum
, Inclinat animum. Placita qui loquitur, sapit.
Sed ipsa rerum spectet eventum. Loco
Quo nostra stabunt arma, si Regem dolor
Agat in sepulchrũ? Bella quis Martis reget?
Quis insolentem spiritum infringet trucis
Hermenegildi? Fortè quam pacem dedit
Suadente amore, viribus belli minor
Genitor, coactus, sed suo probro, daret.
Quid ergo tanto sanguinis fusi alveo,
Cadaverumq; strage tantorum est opus,
Ut augeamus publicæ damnum rei?
Reddatur ille civibus, regno, patri;
Sagum reponat, cassidem fronte exuat,
Ex-

Extinguat ignem chalybis; & circùm gravi
Radietur ostro, dexterâ sceptrum rotet,
Frontem tiarâ regio inducat, Tagus
Obsequia properet: cadere de regno potest.
, Ut aula nunquam solida privatum tulit,
, Sic solia semper lubricos habent gradus.
Conf. Ergo à parente filium prodi voles?
Nos peierare? sæva sub thyrso aureæ
Pacis recondi tela? *Cher.* Nō illud velim
Sed, si reguntur astra constanti fide,
Mitem parentem justus invadet furor.
Permittet ultro scelera, quæ prohibet De⁹,
, Ut vetera plectat. Æqua non distat procul
, A scelere Nemesis. Impium à tergo gradum
, Vindicta sequitur. Juro... *Conf.* Dū nectis mo-
, Discrimē auges. Fœminæ crescit furor, (ras,
, Dū trahitur hora. Ne prior fugiat dies, (hi?
Fuge hinc Cherinte. *Cher.* Tu ista cōsilia mi-
Tuo hæc Cherinto? *Conf.* Sentio ex ipsis mihi
Animam medullis eripi: at vereor tamen,
Ut forte supplex Regis ad genua accidas,
Et arte, quâ vis pellere, accersas malum.
Cher. Illustre juro Cynthij lumen! pedem
Verbumq; non movebo. Reginæ refer,
Promptū Cherinthū jussa tam dura exequī,
At innocentem fœminæ zelo opprimī;
Quemq; tolerare nequijt, extorrem pijs
, Lachrymis sequetur. Principū ingenia gravi
, Ratione frustra flexeris: malunt suo
, Damno doceri. Sæpe quod perdi jubent,
, Desi-

, Desiderăt deperditū. *Conſ.* Hic animi tenor
Conſtansq; virtus cor mihi è fibris rapit.

SCENA I.

Cherintus cum Pamphago machinas diſponit, quibus & ipſe ſe periculo explicet, & ad Reginæ vota Hermenegildum implicet.

Pamph. Habe hoc Cherinthe. Nempe par votis tuis
Meritisq; mercès. Sorte contentus tuâ
, Poteras beatus eſſe. Qui magna ambiunt,
, Ipſi recidunt nominis pennas ſui,
, Gradúsq; honoris diruunt. Sed tu faber
Ipſe es malorum. Ut exulis collo grave
Jugum levares, ipſe fabricaſti tuis
Pedibus catenā. *Cher.* Falſa carminibus ſuis
Cecinêre vates: eſſe Sardoo mari
Scyllam & charybdin: Hiſpalis crudæ ſinus
Habet iſta monſtra. Juſſa Reginæ exequar?
Regi ſupremum ſpiritum evellet dolor.
Imperia Regis exequar? Bilis, furor
Inſaniensq; flamma Reginam coquet.
Quacunq; mentem verto, naufragiū ſubit.
, Sed mens honeſti conſcia procellas ſupra
, Omnes triumphat; quaq; naufragiū iminet,
, Secura fluctus ſcindit, & portum tenet.
Non hic laborum finis, & merces erit
Fide-

Fidelitatis. *Pamph.* Cõsilî quidnã est super?
Cher. Ut verso itinere gloriã ad eandem ferar.
Pamph. , Umbras vocabis Tartaro?
Cher. , Haud umbris eget,
, Qué fax honestat ingenî. Hoc agã, ut nihil
Agendo, teneam summa votorum. Mihi
Recared' aderit. *Pãph.* Frater ut fratri necê?
Cher. Hoc astra vertant.
Pamph. Filius matri? *Cher.* Hæc quoq;
Vivat. *Pam.* Furentem placet?
Cher. Et frustra hoc aget. (*Cher.* Manũ
Pamph. Et quid Cherinthe grande moliris?
Tuam architecto porrige; videbis meo
Cœlum favori sponte se in terras dare.
Pãph En expeditũ Pamphagũ. *Cher.* Sic te de-
Ego te per omnes milites, notũ velim, (cet.
Per & tribunos. *Pamph* Patriã, nomen, pilũ,
Vultus colorem, cassides, arma, & sagum
Cujusq; nosco, nosco vexilla, & notas. (lũ,
Quid imperabis? *Cher.* Vestis ut formã, & pi-
Vultũq; mutes. *Pamph.* Habeo Vertumni in
Manu apparatũ. Cùm volo, miles sagũ, (mea
Rigidusq; rursus induo Cato togam,
Civisq; rusticusq; sum. Qualem voles;
Cher. Volo . . . Sed ecce Regius Juvenis adest.
Iterũ sub umbras Pãphage. Observa omnia.

SCENA IV.

Cherintus furentem Recaredum, quod
per

per reditum fratris ipe regni deijciatur, placat: spem regni facit: suadet ut se Catholicum Hermenegildo simulet, & sacrum aliquod ab eo amuletum impetret.

Recaredus. Cherinthus.

Recar. Audio triumphi publici, & plausus tubas,
Hermenegildi gaudia, & mortem meam.
Et hoc dolosa filio mandat parens,
Ut, qui venenat viscera, furorem tegam?
Cher. Exhalet ante bilis accensæ minas,
Quàm destinatos urgeam mentis dolos.
Recar. Occlusus ignis graviùs erumpit: dolor
Tectus ferocit acriùs, vinctus furit,
Oppressus urit. Voce contentâ loquar,
Ruptisq; linguæ vinculis flammas vomam.
Excede pietas pectore; excede ò pudor,
Sublimis animi fœda tinctura, & color.
Sint verba linguæ, dexterâ ferrum ardeat.
Feriam ore, ferroq; loquar: æqualem dabo
Utroq; plagam, & pectori, & famæ. Premet
Hæc lingua honoré; sanguiné hic ẽsis bibet.
Quod peraget ensis, lingua vesano incita
Clamore prodet: lingua quod fari timet,
Hoc peraget ensis. Lingua si verba horreat,
Si robur ensem deserat, chalybis minas
Hæc lingua lambet, spiritũ hoc ferrũ eruet

E corde fratris. *Cher.* Labitur tempus fugax;
Hora est loquēdi. Quò rapit mentem furor
Heroë Princeps? Cede: consulto impera
, Silentio doloribus. Nocet sibi (test
, Qui multa loquitur. *Rec.* Robur at nullū po-
, Frænare linguam, quando tempestas mali
, In corde fervet. Ira quæ premitur, nocet.
Cher. ,Sed non prementi.
Rec. Nemini gravius. *Cher.* Furor
, Professus est inanis. *Rec.* Occlusus fremit,
, Et claustra rumpit. Cernis, ut pressus solo
Vapor ferocit, volvitur, mugit, tonat,
Durasq; cautes frangit, & jactat fumum
Adusq; cœlos carcerem? Et parvis putas
Magnum dolorem posse velari fibris?
Cher. Recārede, falleris. Ille, qui terrâ vapor
Clausus tenetur, gravius in damnum furit:
At si solutus vinculo exhalet, perit.
, Sic mentis ira quæ tacet, graviùs nocet.
Meminisse libeat Tantali, cujus labra
Irritat unda semper: hic nunquam bibit.
, Loquacis hæc est pœna, quam demū feret,
, Permulta semper velle, sed nihil assequi.
, Recarede, qui vult facere, non dicat. Cadūt
, Consilia magna Principum, quando suâ
, E sede partu præcoce in lucem exeunt.
Rec. Documenta capio: sed dolor mentē eripit.
Cher. ,Fuganda flamma pectore est, quæ non tacet.
Rec. ,Fugata flamma pectore in linguā volat.
Cher.

Cher. ,Linguam coërce dentibus.
Rec. In oculos dolor
Violentus ibit. *Cher.* Parte quacunq; exeat,
, Partem ultionis optimam perdes. *Rec.* Minæ
,Pars ultionis magna sunt. *Cher.* At qui minas
, Jacit, minarum damna concinnat sibi. (mē.
Rec. Mea damna cupidè quæro, nec veniūt ta-
Cher. Infausta nostris hora consilijs fluit.
Omnem hic furentis clamor elidit modum.
Heroë Princeps, suadeo, & te per tuam
Oro salutem, per tuam famam; tace.
Hoc te regendis fascibus natum proba.
, Regnare nescit, regere qui linguam nequit.
Rec. ,Nocere nescit, regere qui linguā potest.
Stringor, coarctor, ardeo, in cinerem fluo.
Cher. Quæ Furia? qui te possident Manes sty-
Si clamor iste prosit, i, sylvas tuo (gis?
Clamore terre. *Rec.* Parte quâ fugiā, ut me⁹
Non inde majus capiat augmentum dolor?
Ut icta telo cerva, quam partem fugâ
Teneat, profundè semper infixam suo
Lateri sagittam portat: ita valles licet,
Aut juga requiram montium, semper meo
Telum profundè pectori immersum fero.
Quæ præter unda labitur, fletum ciet;
Movet aura gemitus.
Cher. Loquere nunc, quantum libet, (quar?
Dumodo loquaris sana. *Rec.* Quid vis ut lo-
Cher. Quid torquet animum? quid tibi temet
rapit?

Rec. Vidi (reforbet lingua, quos meditor so-
Vidi coronam, purpuram, folium meo (nos)
Fratri apparari.
Cher. Hoc torquet? hic fumi vapor?
Rec. Me fumus iste excæcat, & visum eripit.
Cher. Si se priusquam condat in noctem dies,
Hermenegildus Regio è folio excidat,
Ostro exuatur, sceptra vellantur manu,
Capite corona, patrio affectus sinu; (levem
Nonne & coronam, & purpuram, & sceptrũ,
Fumũ esse dices? *Rec.* Dulce figmentũ canis.
Cher. Quod veritati dabitur. *Rec.* Implebis mea
Cheriute vota. Si tamen fallas fidem?
Cher. Crastin⁹ ab aulâ me ferat ad Indos dies,
Tuoq; procul amore. *Rec.* Jurabis? *Cher.* Deũ,
Solem, salum, solumq;. Tu jura quoq;
Arcana nulli pandere. *Rec.* Et Deũ, & solum,
Solem, Salumq; juro. *Cher.* Tu telæ meæ
Quam texo, fidus servies. *Rec.* Vitâ jubes
Fratrem emoveri? vota sunt pridem ignei
Hæc ipsa cordis: spiritum jussu tuo (vetet,
Illi è medullis extraham. *Cher.* Hoc Numen
Tuam ut cruore fratris incestes manum.
Hoc blandioris oris eloquio potes, (jubes?
Quodcunq; meditor. *Rec.* Crimẽ ut fingam,
Jube alia. Mens honesta mentiri nequit.
Cher. Te blandiora postulo: ut simules tamen.
Simulare scire, Principes etiam decet.
Sic cui voluptas, persequi umbroso feras
Nemore latentes, qui suum campo ad necẽ
Expe-

Expectat hostem, simulat, & fraudes struit.
, Simulare quisquis nescit, indignum caput
, Habet coronâ. *Rec.* Pande simulandi modũ.
Cher. Cras lege nostrâ Pascha libamus. Reus
Est ille capitis, quisquis id nostro abnuit
Libare ritu. *Rec.* Frater indulto patris
Lege est solut⁹. *Cher.* Pergo. Romanos tenet
Quicunq; ritus, abnuet nostro sacram
Obire cœnam more. *Rec.* Nec frater volet.
Cher. Vultûs serenum pone, mœrorem indue
Et gestu, & ore. *Rec.* Hic absq; figmẽto, meo
In ore prostat. *Cher.* Finge pendentis modũ
Inter pavorem legis, & certam necis
Necessitatem: lachrymis vultum riga,
Suspira, & alto pectore gemitus trahe,
Blandire fratri; ut credat Ausoniâ tibi
Fide calere pectus. *Rec.* An credet, putas?
Cher. ,Probus est, probisq; facilè texũtur doli.
Monebit ille, nobili ut cœptam fidem
Tuearis animo, Pascha detrectes, patri
Legiq; Numen præferas. Satis hoc puta,
Ut exuatur purpurâ, & regno excidat.
Rec. Crimen probari convenit. Quod si neget,
Quo teste agetur? *Cher.* Finge pietatẽ; roga
Munimine aliquo aut annuli, aut sacræ cru-
Te roborari: jamq; quod poscis, puta (cis
Certò peractũ. hoc indice probatũ est scel⁹.
Tum tu sub antra nemoris abscede, & mihi
Curas remitte. Facta, quæ voves, dabo.
Rec. O Sol Cherinte pectoris! quanto occupas

Dulcore mẽtẽ! Teneo, quod suades. placet.
Hac arte solium scando, qua frater cadit.
Hermenegildus ecce! *Cher.* Pro votis adest.
Solusne? *Rec.* Solus: mœstꝰ aspectu, & gradu
Hærente. *Cher.* Princeps, utere hac horâ, ut decet.
Arcana, quæ volvetis, hoc antro audiam.

SCENA V.

Succedit dolus. Simulat se Catholicum Recaredus; credit Hermenegildus, amuletum donat; hortatur ad constantiam. Suadet, ut ad evitandum Pascha Arianum, fingat, se diutius in venatione aberrasse.

Hermenegildus. Recaredus.

Herm. NOn ante splendor Regius cinget caput,
Quàm se verendo Numini inclinat Dei,
Qui regna donat; regna, quando vult, rapit.
Nec stare tumidum patitur, aut miserum opprimi.
Rec. Insultat. audis? *Cher.* Ne loquere, fili. tace.
Tu parte ab illâ Pamphage loquentis sonos
Cautè aucupare. *Her.* Me sitis regni quoq;
Calente tangit igne, quem mortalibus
Cum vita, & aura, & lacte natura indidit.
Rec. Hic est apertus ambitus. *Cher.* Fili, tace.

Herm.

Herm. ,O labilis fortuna mortalis throni!
, Salus periculoſa, & obſcurus nitor,
, Potentia impotens, amarà ſuavitas,
, Dives ſepulchrum, honor profanatus! Miſer!
, Et centies, & millies ille eſt miſer,
, Qui regna vanè fingit, ardenter ſitit,
, Aſſequitur ægrè, cum metu fruitur, cadit
, Momento in uno. Corda qui fingit Deo,
, Meliore regnat ſorte. Sûbjectum pede
, Excelſus orbem calcat, & lætus ſuas
, Amat tenebras; quas nec invidia impedit,
, Nec odia tangunt: imperat ſolus ſibi,
, Sibiq; ſervit ſolus; & fugit, & fugat
, Et aurum & auram plebis: affigit ſitim
, Fonti innocenti; verticem ſaxo applicat,
, Mollemq; duro in marmore ſoporem capit.
, Multa valet, at pauca cupit, & metuit nihil.
Rec. Penè mihi cor eviſcerat.
Cher. Tempus monet:
Aſſume pectus. Ludus in tua eſt manu.
Accede fili propior. *Rec.* O ſemper meis
Inimica votis fata! *Herm.* Quis gemitꝰ ſonat
Has inter umbras? Errone? Eſt frater meus.
Recarede, quis te mentis affligit dolor?
Rec. Sequebar alto in nemore fugientem ferã,
Arcumq; jam contraxeram, intentũ obvius
Suſpendit ictum paſtor: effugit fera.
Herm. Adhuc amœna bella venatûs placent?
Recar. Sic fata mãdãt. Gentis imperiũ tuũ eſt,
Meum ferarũ. *Herm.* Nolo, me Regem voces

Recarede: melius brachium regni tui
Serv'q; dicar. *Rec.* Ego procellosũ hoc mare
Ingrediar? auro liberum obstringam caput?
Manuq; purâ sceptra sanguinea geram?
Regnare quondam dulce credebam, suus
Cùm Christianis legibus staret vigor.
Oppressa pietas nunc jacet. Miser heu! stat'
Fidei Quirinæ! Lachrymæ invitũ occupant,
Premuntq; voces: Imò nec lachrymis licet
Vacare; quasq; corde protrudit dolor,
Timor retrudit: quod sinũ lachrymæ aperit,
Stringit medullas.

Herm. Sequere Recarede impetum
Sermonis. Ergo corde Romanos colis
Recarede ritus? *Rec.* Corde; sed vultu vetor.

Herm. Reclude fratri frater internos sinus.

Recar. Hermenegilde, melleæ auspicium mihi
Felicitatis, me quoq; aspexit Deus,
Sed tardiore luce, si tardam tamen
Lucem licet vocare, quæ tandem venit.
At quæ procella ferveat, quantus fidem
Ruat in Quirinam turbo, me nuper meus
Docuit Leander: ferreus legis rigor,
Tuæq; nuper sortis exemplum, impiæ
Furor novercæ cogit, ut lugens tegam
Sub Ariano pallio veram fidem.
Testor rotantem sidera & terras Deum!
Mihi cor dolore rumpitur. Quò me fero,
Aut mors oberrat vultui, aut sceleris metus.

Herm. Jam video, cœli Numen, impleri tua
Pro-

Promissa, video vota compleri mea.
Recarede, nexũ juro, qui geminas manus,
Geminaq; jungit corda, non regni sitis
Nõ pulchra sceptri ambitio, vel populos su-
Amor eminendi patrios suasit lares. (per
, Ubiq; forti patria est: Deus potest
, Reperiri ubiq; , ubiq; se cœlum exhibet.
At hoc vovebam semper, ut quidquid super
Nostri est cruoris, nube detersâ fidem
Videat Quirinam, & quà patet regnũ, Deus
Impune ritu posset Ausonio coli.
Si nunc latendũ est, quiq; conceptus fibris,
Umbrâ tegendus radius; adveniet dies,
Quo clausa corde possit evolvi fides.

Recar. Hora in propinquo est: pectus infirmũ
est tamen.

Herm. Quid depluente lachrymâ vultũ rigas?

Recar. Hermenegilde, læt⁹ hic Phœbus tibi est,
At luctuosa Luna succedet mihi. (malum

Herm Recarede, quid ais? quod tibi mœstus
Præsagit anim⁹? *Rec.* Crastin⁹ Phœbus vehit
Solenne patriæ Pascha; quid faciam miser?
Ritu Ariano panis execrabilis
Capiam venenum? Grande patrabo scelus.
Capere refugiam? morte supplicium luam.
Hinc Nemesis instat fulmine & flamis mi-
nax,
Hinc Lictor atrox pectori ferrum applicat:
Aut est cadendum propriâ, aut turpi manu
Carnificis. Ista publicum probrum facit,

At illa facili terminat vitam viâ.
Herm.,Equidē est honestū,spiritū & vitā prius
, Dare, quàm sceleſtâ labe fœdari: tamen
Perimere ſemet, criminis grandis nota eſt,
Unâq; gemina vita truncatur nece.
*Recar.*Infamis ēſe cadere Carnificis,grave eſt,
Levius perire propriæ ferro manus.
Herm. Recarede! probri labe terreris? Pati
Modicum pudebit, gloriæ ut pondus feras?
Nil ſunt coronæ Regiæ, Lauri nihil,
Si de cruore Martyrum aſperſas vides
Cœlo coronas.*Rec.*Fortiū exempla objicis:
Ego tyro necdū prælio aſſuevi. *Herm.*Putas
Aut ære corda triplici, aut rigido fibras
Illis fuiſſe chalybe munitas? Luti
Fuêre noſtri, debiles, timidi, anxij.
Imò & puellæ colla Virginea ultimæ
Dedêre plagæ. Vicit horrorem boni
Copia futuri. *Rec.* Me pudet frater mei
Timoris: at cùm pectore id mecū loquor,
Recarede, fies fabula, & mundi probrum:
Tum mihi per oſſa gelidus inſerpit timor,
Malimq; penè gloriâ expungi, hanc notam
, Quàm ſuſtinere.
Herm., Criminis merces, probrum eſt:
, At ſuſtinere, pectus heroum probat.
Recar.,Sed fugere qui cùm poſſit inſtantis ſibi
, Mali procellam, ſuſtinet; malo viam
,Alteri⁹ aperit.*Her.*Fugere cùm pietas vetat,
,Alterius anſa nulla præbetur malo.

Rec.

Rec., Sed adde: Nati est regula voluntas patris.
Herm., Si pater honesta jubeat.
Rec. Ex ipsis fluit
Legibus honestas.
Herm. Quando non pugnant Dei
Legi æviternæ. *Rec.* O legis æternæ rigor!
Jubet luenda morte; sed prohibet mori,
Mori volentem. Si mori nolim; scelus
Est perpetrandum: Si mori velim, reus
Contaminatur animus. Admoto mihi
Si pello ferro spiritum, fiam reus:
Si abstineo, maculã cõtrahã, & moriar tamẽ,
Quò vela vertam?
Herm. Fluctuo ambiguo mari.
Dic: pane vetito, mente decretum tibi est
Non impiari? *Rec.* Sceleris ut tanti luem
Fugere liceret, ipse violentas mihi
Manus parabã. *Herm.* Sequere consilũ meũ:
Hodie per alta nemora, quod moris tui est,
Abi, & fugaces sequere venatu feras.
Tum finge te per semitam ignotam procul
Amore prædæ devium errasse.
Rec. An fuga hæc (obviam
Scelere vacabit? *Herm.* Qui timet letho
Porrigere frontem, vertat in fugam pedes.
Rec. Ambage nondũ evolvor. In reducẽ mala
Eadem redibunt: cogar ad ritum impium.
Herm. Quid ergo poscis consilî? E regno fuge:
Amica pandet tecta vel Socer meus,
Vel Imperator; donec & mentem induas,

Et mente robur: quodq; nunc trepid⁹ times,
Tibi fiat olim dulce, pro Christo pati.
Rec. Spōdebis ista? *Her.* Literas comites dabo.
Vel ipse clypeus ibo fortunæ tuæ.
Rec. Meam juvabis sortem, ut evertas tuam,
Iterumq; belli nimbus in pacem cadet.
Unum rogabo, facile quod, frater, tibi est;
Mihi muniendæ serviet menti. *Herm.* Jube:
Tibi cor ipsum è pectoris medio dabo.
Rec. Antidota Romæ, Martyrū cinere inclyta,
Possunt paventi robur & pectus dare.
Her. Exarmo memet, captus exemplo tuæ
Pietatis. *Rec.* Isto spiritus scuto redit.
Her. Olim hoc Leander munus infirmo dedit,
Quando timori par erat noster tuo.
Rec. Sed aula prodit. Dulcis eripitur sapor.

SCENA VI.

Hermenegildus à parente Levigildo Rex inauguratur.

Levigildus. Goswinta. Hermenegildus. Prætor. Chorus Militum.

Lev. PLacet. Reclude carceres, cippos leva,
Disijce catenas, Consulum fasces (liga,
Viridiq; ramo pacis auratæ indue.
Hermenegilde, magna spes altæ domus,
Columenq; stirpis Vandalæ, Hesperij potēs
Columna regni: tuq; defessi patris

Reca-

Recarede spes secunda, cui bellax calet
Mars in medullis, Diva cuî jaculis manum
Diana obarmat: vos meam, bini poli,
Spem sustinete. Dividi utinam se in duos
, Regna paterentur! at velut Soles duos
, Non capit olympus unus, ita Reges duos
, Unica corona non capit. Sed nec juvat
, Dividere regnum, pectora ut jungas duo;
, Dividere gemina pectora, ut regnũ unias.
Rec. Agnosco, genitor, geniũ, & ingeniũ meũ.
Mihi lustra, fratri regna debentur meo.
Herm. Imo tibi regnum destinat mentis vigor.
Rec. quod genitor imperavit, hoc cœlũ probat.
Her. Recarede, sceptrum debito, aut dono, tuis
Manibus resigno.
Rec. Sceptra jam pridem manus
, Fastidit ista. *Her.* Sceptra qui regni fugit,
, Capere meretur. *Rec.* Jura quod faciũt tuũ,
Meum putabo, quando sum totus tuus.
Prat. A. Quod clima mundi teneo? quã terram premo?
Humanus ista corda nõ genuit sat⁹, (premo?
Quæ non trahuntur, quo solent homines trahi,
Splendore rerum.
Le⁹. Rixa quàm grata hæc mihi est
Dilecta soboles, ferre quâ palmã, aut dare,
Æquè est decorum. Gratulor genitor meæ
Felicitati, quando, quos discors trahit
Animi appetitus, una concordes facit
Ars obsequendi. Semper ò Superi pia
Hæc bella foveant. Lite vos istâ gravem

Litem abstulistis. Veniat ad regnum prior,
Qui prior in auras venit. Huic soliū ac jubar
Recarede cede; ac interim lætus die
Fruere sereno, & regna sylvarum tene.
, Quocunq; regno est pulchrius regnum sui,
, Quod cuiq; virtus, non favor sortis, dedit.
Rec. Patris voluntas regula est nati. Placet
Quodcunq; mandas.
LeV. Ista Goswinta approbas? (bet,
GosVV. Quod destinasti mente, cùm cœlū pro-
Scelus improbare est.
LeVig. Ergo quod superi velint
Faustū evenire nomini Hesperio, & Gotho,
Nostræq; stirpi, pone dissimilem tuo
Generi apparatum; pone privati notas
Hermenegilde: & quamlibet virtus suâ
Satis corusca luce, peregrino coli
Fugiat nitore; purpuram tamen indue,
Quam Tyrius ostri succus auctorat minus,
Quàm per tuorum bella Majorum cruor
, Hostilis haustus. Ista clementi sinu
, Tegit innocentes, velat alienum scelus:
, Velare solùm regiam culpam nequit.
Chor. Mil. Hæc purpura insolentem
In invidi furorem
Reverberet ruborem.
Hermenegildus imperat!
LeV. , In bella natus ensis, inimicis minax
, Per vulnera actus hostium splendet magis.
Hic tibi minister consilî semper latus,
Manum-

Manũvè obarmet. Antequã in fulmẽ tamẽ
Libretur ictus, prævijs minis tonet;
Cœdat rebelles, mollibus cedat quoq;.

Chor. Mil. Hic militaris ensis
Detruncet os furori,
Linguamq; proditori.
Hermenegildus imperat!

LeVig. Virgam sinistrâ regiâ augustã cape,
Ferri sororem. Quando non dociles regi
Prosternit ensis, virga malè pressos levet.
Metui manus sit una, sit amori altera.
Ut lenitas timeatur, & ametur rigor.

Chor. mil. Eja aureum revolvit
Se sæculum, aureosq;
In termites resurgit.
Cadite invidi furores:
Hermenegildus imperat!

LeVig. Corona sit coronis ornatûs tui.
Hæc undulantem verticis stringat comam,
Licentiamq; mentis augustæ premat.
Qui multa poscit, pauca consequitur. Regit
Manu impotente, regna qui plura expetit.
Ibera plaude tellus,
Gemino beata sole.
Resorbeat furores
Livor, furor calores.
Hermenegildus imperat!

SCENA VII.

Plausum interturbat Pamphagus fi-

cto

cto nuncio tumultûs in castris exorti: ad quem sedandum Hermenegildus suum ex urbe militem dimittit.

Pamphagus, & omnes qui supra.

Pamph. O Sors acerba! dira! detestabilis!
Cur me cruēti nūciū casus vocas?
Quantum triumphum cogor, invitus, novo
Turbare luctu. *Lev.* Grāde quod portat malū?
Dic ūde? *Præ. A.* Si nō erro, de castris venit.
Pamph. Generose Prætor.
Prat. Iste me tangit dolor?
Pamph. Vocem dolori claudit accrescēs dolor.
Prat. Resume lassū spiritū. *Le.* quod fert malū?
Prat. Turbata sensus castra præsagit mihi.
Pamph. Uno macello Cæsaris miles perit.
Prat. Quæ monstra narras.
Pamph. Cæditur, cædit, cadit,
Vulnereq; miles mutuo occisus jacet. (diē.
Prat. Quæ causa turbæ? *Pamph.* Perdo narrādo
Res ferrū & arma postulat. *Prat.* Pri⁹ at mali
Depromecausam.
Pamph. Pacis ubi amœnæ datum
Per castra latè nuncium, plaudens cohors
Mutavit enses in coronatos scyphos.
Aliquis Lyæo plenus excordem, levem,
Putridāq; plebem militem Orientis vocat.
Prat. Quis ille?
Pamph. Nomen excidit, sensum dolor

Eri-

Eripuit animo. *Prat.* Fortè Barbantus fuit?
Pamph. Castra habet ad ipsam fluminis ripam.
Prat. Bucus? (modum
Pamph. Bucus est, is ipse. *Prat.* Perge, gestorum
Seriéq; narra. *Pam.* Accés⁹in Ducib⁹ calor
Excivit iram; dumq; collisus furor
Effervet, heu me! Anetus! heu mẽtis dolor!
Prat. Ferro est peremptus? *Pam.* Occidit; dũq;
Animæ exeuntis spiritũ ducit, suũ (ultimũ
Hermenegildum voce languente invocat.
Herm. O spes adempta in flore!
Pamph. Tum vino ebrij,
Et Marte calidi bella Lapitharum innovant,
Et ense, & hastis mutuam in cœdem ruunt.
Prat. Et quid Tribuni? non represserunt malũ?
Pamph. Consilia vicit ira. Quin primus Ducum
Ubi mitigatus est furor, totum nova
Turbavit ira exercitum. Vidi suo
Sanguine Cyrillum sordidũ, Hormisdam truci
Vulnere necatum, Athanasiũ letho datum;
Juvenemq; magnæ stirpis, & paris spei
Leucippũ adempto spiritu Elephantis pede
Miserè peremptum; veteris Alpheni caput,
Lacerumq; corpus pedibus advolvi meis,
Unde has profusi sanguinis maculas fero.
Prat. Quid tunc Brisãtes? *Pam.* Testor augustũ
Solertis omne munus implevit Ducis. (dié,
Sed quis prementis reprimat fati rotam.
Qualis procellis rapta pugnantis freti,
Cũm Nauta clavum perdidit, ab omni ratis
Sibi

Sibi apparatum latere naufragium involat;
Talis furoris impetu abreptus sua
In fata miles urget armatas manus,
Et admonentis verba non audit Ducis.
Imò, ò cruentæ sortis exemplum grave!
Memoria facti è corde mihi vitam rapit.
Prat. Fortè & Brisantes læs⁹? *Pam.* Et letho oc-
Dũ per rebelliũ arma cõtẽto tonat (cubat.
Clamore pacem, brachium & pectus ferit.
Adacta arũdo. *Prat.* Signa quæ prodis mali?
Pam. Tremulâ exaratas literas dextrâ accipe,
Quas, cùm careret sepia, scripsit suæ
Cruore plagæ. *Prat.* Symbolũ nosco, & manũ.
Tuus Brisantes moritur, ut vivat tui
Splendor superstes nominis. Celera gradũ,
Pacem daturus militi, tumbam mihi.
Tuus Brisantes. Martis ò charum caput!
Veneranda charta, gloriæ testis tuæ!
Facundus iste sanguis invitat meum.
Differ Brisantes fata, dum venio tuam
Haustur⁹ animã. *Pam.* Si brevẽ nectis morã
Cernes merum cadaver, ubi miles stetit,
Fusumq; fusâ sanguinem lachrymâ elues.
Prat. Ite ò Gradivi capita, magnanimi Duces,
Iramq; nostro militi, & ferrum date.
Lev., Hoc facilè credit quisq;, quod nimiũ ti-
„ Timenda lentã nuncia exposcũt fidẽ.) met.
Quâ nat⁹ orâ es? *Pam.* Alba me genuit, pa-
Olim Quirinæ gẽtis. *Leu.* At Græci tibi (rẽs
Sermonis est accẽtus. *Pam.* A primis adhuc
Cunis

Cunis Athenas detulit quondam parens.
Levig. Quod nomen?
Pamph. Aulus Verus. Ah! Princeps, moras
Abrumpe: celerem poſcit inſtantis mali
Moles medelã. *Prat.* Fluctuo in partes duas.
Hermenegilde, fateor, invitus tuo
Abſcedo latere: caſus at præſens jubet.
, Quævis furenti noxia eſt Marti mora.
Dem jura quamvis militi, legi tamen
Subjaceo magni Cæſaris. Sanguis meo
Pendẽdus omnis ſanguine eſt, quisquis fluit
, Me negligente. Nempe ſic Reges ſolent
, Tribuere mœſtos Ducibus eventus, ſibi
, Secundiores. Dumq; ſecurâ tua
Res ſede poſita eſt, copias noſtras tuis
Princeps adauge. *Lev.* Debeo hoc fidei tuæ.
Properate noſtri Martis excelſum genus,
Sub ſigna turmas cogite, & quaquà jubet
Prætor, volate; ac turbini pacẽ date. (ferẽt.
Prat. Veſtra arma, quidquid laudis emerget,
Herm. Impẽſa ſed quã ſtudia mercedẽ ferent?
Prat. Servire potuiſſe tibi mihi grande eſt lu-
Herm. Quod ſum, favori debeo totũ tuo. (crũ.
Prat. Recipere amorem maximum lucrũ puto.
Hermenegilde vive. *Herm.* Tu fortis manu
Pugna, triumpha; & gloriam pacis refer.
O res breves mortalium! ò plauſus breves!
Quos una donat hora, furatur ſequens,
Fortuna monſtrat gaudia, & luctus parit.

Sibi apparatum latere naufragium involat;
Talis furoris impetu abreptus sua
In fata miles urget armatas manus,
Et admonentis verba non audit Ducis.
Imò,ò cruentæ sortis exemplum grave!
Memoria facti è corde mihi vitam rapit.
Prat. Fortè & Brisantes læs⁹? *Pam.* Et letho oc-
Dū per rebelliū arma cōtéto tonat (cubat.
Clamore pacem,brachium & pectus ferit.
Adacta arūdo. *Prat.* Signa quæ prodis mali?
Pam. Tremulâ exaratas literas dextrâ accipe,
Quas,cùm careret sepia,scripsit suæ
Cruore plagæ. *Prat.* Symbolū nosco,& manū.
Tuus Brisantes moritur, ut vivat tui
Splendor superstes nominis. Celera gradū,
Pacem daturus militi,tumbam mihi.
Tuus Brisantes. Martis ò charum caput!
Veneranda charta, gloriæ testis tuæ!
Facundus iste sanguis invitat meum.
Differ Brisantes fata, dum venio tuam
Haustur⁹ animā. *Pam.* Si brevē nectis morā
Cernes merum cadaver, ubi miles stetit,
Fusumq; fusâ sanguinem lachrymâ elues.
Prat. Ite ò Gradivi capita,magnanimi Duces,
Iramq; nostro militi, & ferrum date.
Lev., Hoc facilè credit quisq;, quod nimiū ti-
„ Timenda lentā nuncia exposcūt fidē.) met.
Quâ nat⁹ orâ es? *Pam.* Alba me genuit, pa-
Olim Quirinæ gētis. *Leu.* At Græci tibi (rēs
Sermonis est accētus. *Pam.* A primis adhuc
Cunis

Cunis Athenas detulit quondam parens.
Levig. Quod nomen?
Pamph. Aulus Verus. Ah! Princeps, moras
Abrumpe: celerem poſcit inſtantis mali
Moles medelã. *Prat.* Fluctuo in partes duas.
Hermenegilde, fateor, invitus tuo
Abſcedo latere: caſus at præſens jubet.
, Quævis furenti noxia eſt Marti mora.
Dem jura quamvis militi, legi tamen
Subjaceo magni Cæſaris. Sanguis meo
Pendẽdus omnis ſanguine eſt, quisquis fluit
, Me negligente. Nempe ſic Reges ſolent
, Tribuere mœſtos Ducibus eventus, ſibi
, Secundiores. Dumq; ſecurâ tua
Res ſede poſita eſt, copias noſtras tuis
Princeps adauge. *Lev.* Debeo hoc fidei tuæ.
Properate noſtri Martis excelſum genus,
Sub ſigna turmas cogite, & quaquà jubet
Prætor, volate; ac turbini pacẽ date. (ferẽt.
Prat. Veſtra arma, quidquid laudis emerget,
Herm. Impẽſa ſed quã ſtudia mercedẽ ferent?
Prat. Servire potuiſſe tibi mihi grande eſt lu-
Herm. Quod ſum, favori debeo totũ tuo. (crũ.
Prat. Recipere amorem maximum lucrũ puto.
, Hermenegilde vive. *Herm.* Tu fortis manu
Pugna, triumpha; & gloriam pacis refer.
O res breves mortalium! ò plauſus breves!
Quos una donat hora, furatur ſequens,
Fortuna monſtrat gaudia, & luctus parit.

CHORUS.

Docet inconſtantem eſſe mortalium fortunã, & ipſa gaudia luctu terminare.

O quàm brevis mortalium
 Eſt hora gaudiorum!
Fugax voluptas ſenſuum!
 Dulcedo amara honoris!
Mellita mentis toxica,
 Et vana larva pompæ!
Quæ cruda Circe carmine,
 Vel Colchico apparatu
Momento in uno gaudia
 In lachrymas reſolvit?
Pontiq; ſtantis otia
 In turbines citavit?
O cœca gens mortalium
 Addiſce veritatem:
, Quæ donat hora gaudia,
, Sequens acerbat hora:
, Fortuna plauſus obijcit,
, Et ingerit dolores.
Quæ dum affluit, ſimul effluit,
 Nec ſiſtit unda curſum;
Fulgur, quod igne fulgurat,
 Peritq; dum coruſcat;
Quos devorat, dum ſublevat
 In alta Sol vapores;
Ephemeron, cujus dies

Eſt

Est primus & supremus,
Constantiora dixeris
Mortalium triumphis.
, Una hora plausus excitat,
, Quos funerat secunda.
, Fortuna monstrat gaudia,
, Et ingerit dolores.
Pupillâ eâdem nascitur
Risusq; lachrymæq; ;
Quin ipse risus lumina
In lachrymas resolvit.
Sardoa crede germina,
Quæ dant in ora risum ;
Ridendo sed consopiunt
Vitamq; spiritumq; :
, Non longa mundi gaudia
, Longos trahunt dolores.
, Momento in uno panditur,
, Et clauditur voluptas.
Cum Capricornum Cynthius
Splendoris igne lustrat,
Et ultimis Trionibus
Spectandus ora pandit,
Uno dies renascitur
Loco, peritq; eodem.
Ubi ortus est, occasus est,
Aurora & Hesperugo:
Nec inter ulla linea
Deducitur diei:
Sic vita vivit plausuum,

Ipso caditq; in ortu.
, Fortuna monstrat gaudia,
, Et ingerit dolores.
Felix, beatæ fervidus
Quem tangit æstus oræ:
Ubi nec dolorum exordium est,
Nec meta gaudiorum.
Miser! qui abit per invia,
Flexusq; non reflexos:
Potestq; sæpe proditus
A mare proditorem.
O cœca gens mortalium
Addisce veritatem!
, Quæ donat hora gaudia,
, Sequens acerbat hora.
, Fortuna plausus obijcit,
, Et ingerit dolores.

ACTUS IV.

SCENA I.

Recaredus acceptum ab Hermenegildo amuletum mittit per Casimirum Venatorem Cherinto.

Recaredus. Casimirus. alij Venatores.

Rec. ITe hinc in alta montiũ, in cava valliũ,
In densa nemorũ, in plana cãporũ; pede
Cur-

Currite volantis Æoli; quò vos mea
Jussa ordinârunt: sternite, necate, edite
Stragem ferarũ: nemoris imperiũ meũ est.
Casim. Partita jam sunt studia sociorum; mihi
Sed quid reservas? *Rec.* Optimã ut ferias fe-
Quæ cordis ipsas penitus erodit fibras, (rã:
Pavidamq; prædam me facit prædæ meæ.
Casim. Præda hæc amoris forsan est?
Rec. Erras. *Cas.* Amor
Inquã imperãdi? *Rec.* Vulneris tangis locũ,
Casimire. *Cas.* Princeps inclyte, in damnum
Fugis hãc ferã sequẽdo, fugiẽdo fugas. (ruis:
, Abscede magnâ luce, quam quisquis videt,
, Invidet; & altis abde te nemorum comis,
, Ad quæ invidenti nullus accessus patet.
Recar. Quid densa prosint nemora, quid juga montium,
Si mens in aulâ stringitur? quid me juvet
Feras ferire, si dolor cordis ferâ
Ferocior me lancinat? Quavis ferâ
Ferocioris ardeo flammâ feræ,
Quam lancinare pervelim. & vulsis mihi
Perimere fibris. *Cas.* Odia te torquent tui
Recarede fratris? *Rec.* Maj⁹ est animi malũ.
Casim. An majus odiis esse fraternis potest?
Recar. Amor: esse quando potius exosus velis.
Casim. Ænigma Princeps loqueris.
Rec. At verum tamen.
Casimire, toto pondere hunc odij premo,
Honore qui me spoliat, & sceptro, & throni
Jure,

Jure, & corona. At dulcis affatus tenor,
Affectus ille candidus, quo se mihi,
Suosq; amores, purpuram, & vitam obtulit,
Novas in isto pectore accendunt novi
Faces amoris: crevit in flammas amor,
Odioq; jam par, Marte decertat pari.
Cas. Et iste solitum fulmen ignorat chalybs?
Rec. Est fulmen iste mucro: sed duro ferum,
Molliq; molle pectori. Adamantis velim
Fratri fibras fuisse. Si sceptrum mihi
Non obtulisset, ipse rapuissem manu.
Casim. Te frater odit, ergo quid tu fratrẽ amas?
Rec. Amo; & peremptũ cœde nõ faustâ velim.
Casim. Quod restat unum, suffer.
Rec. At prohibet dolor. (manu
Cas. Contemne. *Rec.* Non contemnitur tutò,
Qui gestat arma.
Casim. Parce. *Rec.* Latroni meo? (*Rec.* Volo:
Cas. Occide. *Rec.* Per quem vivo? *Cas.* Vis vivũ?
Modò perimatur.
Casim. Vis trucidatum? *Rec.* Volo: (*Rec.* Volo:
Modò sit superstes. *Cas.* Regna vis teneat?
Modò absq; regno.
Cas. Vis tibi servum? *Rec.* Volo
Servum catenis obrutũ, & dominũ tamen,
Cinctũ coronâ. *Cas.* Fare, quid tandẽ voles?
Recar. Sentire possum plurima, effari nihil.
Vivere, sed absq; spiritu hunc vellem; mori,
Sed absq; morte; regere, sine regno. Nihil
Volo, voloq; cuncta. Quod timeo, sequor;
Quod

Quod quæro, fugio. Qualis Ægæo ratis
Agitata ponto, quando collisis furunt
Ventis procellæ, dubia tunc Boream fugit,
Nunc cedit Austro, & jurgia undarũ sequẽs
Ventiq; rixas, dubia naufragio suo
Duella finit: talis adversis agor
Odio & amore; dumq; se alterno rotant
Impete; duelli finis est damnum meum.
O sors amanti acerba! sed clemens tamen!
Vel fratri amorem tolle, vel odium mihi.
Quodcunq; geminis eligas malis malum,
Recaredus est beatus. Ast odium tamen
Suâ face rogum funeri accendit meo.

Casim. Gravi procellâ volveris. Sed jam dies
Temone verso pronus in pontum cadit:
Constringe jussa.

Rec. Cernis has Crucis notas?
Defer Cherinto. *Cas.* Nulla retinebit mora.

Rec. Huc redde: malim potius in dextrã dare.
Voca huc Cherintum.

Casim. Reddo, quod Princeps jubes. (des

Rec. Dabisnè certo? *Cas.* Fortè suspecta est fi-
Tibi mea, Princeps?

Recar. Perge; consigna in manus. (hil.

Cas. Aliquidne verbis imperas addi? *Rec.* Ni-

Casim. Adpropero. *Rec.* Siste.

Casim. Quid jubes? *Rec.* Istud meæ
Postquam venire dixeris signum manu,
Gestus Cherinti, frontis observa notas,
Oris colorem. *Cas.* Nare ceu pressâ feram

Vestigat vmber, facta scrutabor senis.
Rec. Sed antè cælo teste desponde fidem,
Silétiũq;. *Caf.* Juro. *Rec.* Nunc jussa expedi,
Quemcunq; & aulæ senseris motum, refer
Hic, ubi supino collis ascendit jugo,
Tibi, ferisq; attentus absumam moras.

SCENA II.

Suspicatus dolum Casimirus dubitat, an amuletum tradat Cherinto.

Casimirus.

IMpie adolescens! pectus Eumenidûm tibi
Æstuat ab igne, & tota styx animũ cremat.
O spes caduca! ò nostra sine fructu Notis
Dispersa vota! Sylva jam decies mihi
Hæc visa frondes ponere, & rursum suos
Sumere virores, Juvenis illius trucem
Ex quo tumorem suffero, & geniũ gravem:
Et sub profanâ veste divinum tego
Animi calorem, ut Hispali quondam fidem
Videam Quirinam. Vota respexit Deus,
Et me beatum fecit hodiernus dies.
Vidi. Quid ultra postulem? Jam me subit
Cupido mortis, antequam infaustus dies
, Sequatur alius. Vita mortalis brevi
, Conclusa fine, quando satiavit semel
, Honesta vota, funeri involvat caput,
, Alter priusquam tragicus oriatur dies.
,Feli-

,Felicitatem semper à tergo premunt
,Trepidi pavores, horridi casus, dolor,
,Minæq; euntis semper in peius mali.
Quid inquietus iste molitur puer?
Quam jam cadente Sole vestigat feram?
Quos Arianâ fraude concinnat dolos?
Qualem huic catenam fabricat addendam
cruci?
Celabo jussa. Namq; mihi rigidus timor
Per ossa currit, fortè ne partem feram
Fraudis paratæ.Sed quid effrenis puer
Incendiorum devomet? Mortis mihi
Est certa merces. Interim fidus perit
Hermenegildo servus. Ut jussit, dabo.
Fors ipse gemmæ splendor ostendet dolos.

SCENA III.

Casimirus consignat amuletum Cherinto. Hic ad Consulem illud transmittit, à quo non dubitat Reginæ tradendum, & hinc efficacius in ruinam Hermenegildi serviturum.

Cherintus. Casimirus. Pamphagus.

DIctata lentè studia Recaredus trahit,
Morasq; nectit.Timeo, ne insan⁹ puer
Confundat artis ordinē. *Cas.*Expectat.Da-
Fortuna te,Cherinte,pro votis mihi (bo.

Obtulit. *Cher.* At adsum. Turbinum est ali-
Cas. Nihil. (quid?
Recaredus... *Cher.* Et quid imperat?
Cas. Munus tibi. (*Cas.* Vale.
Cher. Gratum est benefici Principis munus.
Cher. Adverte pauca. *Cas.* Temporis me urget
Hic dēsa post carrecta venabor dolos. (fuga.
Cher. Jam vota teneo; vela jam facili tument
Impulsa vento. Colloqui fratri est datum:
Hermenegildi miles inductu tuo
Eductus omnis urbe: Recaredus volat (est.
Per tesqua nemoris: in manu signum meâ
Brevis hora factum sæculi unius dedit.
Pamph. Monet hora: defer Cōsuli Crucis notā.
Cher. Egone? Perire Pāphage Cherintū jubes.
Si me ârchitectum rescíat Consul doli, (est
Actum est; peribo. Et impia, & pariter pia
Gens ista, fraudis abstinens, ultrix doli.
Pamphage, tuarum hoc partium est. Qualis soles,
Iterum resume Prothea: internis vafrè
Te finge mentis anxiæ curis agi,
Ut execrandas Colchicæ fraudis notas
Legis severo vindici ad manus feras.
Frontem asperabit, & supercilium grave
Attollet. Unde, quæret, hoc venit tuis
Lucrine, manibus? Finge Recaredi sinu
Cecidisse: subde tempus, & locum, & sitū,
Omnemq; cautus consilî molem explica,
Quod frater execrabilis fratri dedit.

Pamph.

Pamph. Rem teneo totam.
Cher. Poſt, ubi ſeriem rei
Dederis apertam, lachrymâ fictâ roga;
Ut cuncta fido clauſa contineat ſinu.
Ignem rogabis ore ut oppreſſo ferat.
Vix tam repente fulminis telum cadit,
Quàm Conſul hujus ordinem arcani feret
Reginæ ad aures. Illa ſi noſcat, ſat eſt.
Reliqua furentis impotens zelus dabit.
Unus ſuſurrus fœminæ iratæ eſt ſatis,
Ut ſede totum moveat Acherontem ſuâ.
Pamph. Facti Senatus ordinem, & ſeriē exiget.
Cher. Moris moras imple&te: compulſus tamē
Rem prode totam. *Pam.* Scilicet ferri preces
Mihi admovebunt.
Cher. Plectere at nunquam licet
Teſtem indicantem Judici alterius ſcelus.
Pamph. Volent probari ſingula.
Cher. At factum patet.
Reus ipſe non negabit. Inclinans monet
Properare Phœbus. Pamphage, ut juſſi, expedi.

SCENA IV.

Angitur ex occulto auditis Caſimirus. Statuit paratas fraudes ſubobſcurè Hermenegildo inſinuare.

Caſimirus.

APerta fraudis machina eſt: nullus locus

Dubio est relictus. Fraudis hoc pond' grave
Hermenegildum poscit. O sortis jocus,
Miserande Princeps! Consili experti mihi
Quid super agendum est? Pandere arcanum, fides
Jurata prohibet. Quod tamen crimé foret,
Periclitantis Principis vitam fide
, Servare fractâ? Nimius est legis rigor
, Qui cogit esse Principi infidum suo.
At si revelem, vita Recaredi quoq;
Periclitatur. Adde: sum solus, doli (gent
Ad qué Cherinti & Pamphagi veniũt. Ne-
Fabricasse technas; arguar fraudis faber,
Et ipse ficti criminis pœnas luam.
Medium tenebo. Sic loquar, possint doli
Ut anteverti; nec datam infringam fidem.
Celabo fabrum sceleris, & prodam scelus.

SCENA V.

Orator Regis Longobardiæ gratulatur Hermenegildo coronam; petitque sui Regis nomine subsidiarias copias ad Romam subigendam.

Hermenegildus. Orator. Filius Hermenegildi.

Herm. ORator adsit. *Or.* Sidus Hesperij soli,
Heroë Princeps: quando tam brevibus nequit

Suc-

Succincta pennis Fama de Bœti ad Padum
Tuos honores ferre momento, decet
Me prævenire Regis affectum mei.
Hinc tibi coronam (Flavij affectu loquor)
Primã secundæ pronubam, & semper novæ
Meritum coronæ præmio semper pari
Pendi vovemus. *Herm.* Sive majestas metũ,
Sive mereatur vota; me solio Deus
Locat ille, cujus nutibus mundi arbitri
Surgunt, caduntq́; ; cujus imperio occupãt
Excelsa Reges solia, & eversis ruunt
In ima solijs. Arte mortali licet
Regnum tenerem, prima curarum mihi
Hæc esset una, patriæ, regni, patris,
Et exterorúm Principum voto obsequi.
Sed quid parentem Flavius poscit meum?
Orat. Quantum quietis oderint turpe otium
Res universi, singula loquuntur satis.
In gremia fontes fluminum currunt; mare
Flumina requirunt; surgit ex ponto vapor,
Et vapor in auras solvitur: semper volat
Aura inquieta, montium affligit juga,
Mare in procellas excitat, sylvas quatit,
Omnemq́; mundum sedibus ab imis movet.
Hæc imperantium indoles animos tenet:
Nullis quieti finibus fines suos (bitum
Protrahere gaudent; donec amplexu am-
, Mundi coronent. Nobili hoc vitio Ducum
, Mentes laborant, semper ut tendant nova
, In regna votum; dumq́; quód deest vident,
 ,Deesse

, Deesse credunt omnia, ut desit nihil.
Hæc quoq; medullas Flavij incendit sitis.
Ad sceptra natus, sceptra, quæ quondam Patres
Tenuére, poscit. Spiritu tanto minor
Italia nunquam poterit augustam sitim
Explere, donec Imperî summum decus
Roma superaddat. Sæpè Majorum inclyto
Tentata Marte steterit audaci licèt
Invicta fastu; posse se vinci tamen
Superba docuit. Quando jam pacis sinum
Rex occupasti, & otio miles perit,
Aut est quieti civium, & regno gravis;
Illud precatur Flavius; vires tuas
Accedere suis. Præda quæ veniet, tibi
A Tibri ad Ætnam cedet.
Herm. Hoc leges jubent,
Natura mandat: Flavium si quod premit
Periculum, Periculo ut sistam meo,
Si fas piumq; non vetent. Ambo sati
Prodijmus unâ stirpe. Majores sui
Tenuêre Italiam; regna Majores mei
Hispana. Quisq; sorte contentus suâ
Vivat quieti. Namq; quid Bœtin Pado
Miscere, Tybrin jungere charybdi juvet?
, Ut certa fluvijs littora, ita certam Deus
, Metam imperanti posuit. Exundans calor
, Virtus videtur; gloriâ veræ caret
, Virtutis. Illa est vera, quæ invigilat suis,
, Parcit alienis. Ipsa si quando suas
Elo-

Elementa sphæras transeunt, sese atterunt.
, Limite suam potentiam hic honesto tenet,
, Qui posse nō vult plura, quā posse addecet.
Orat. Quid? An Quirini nominis famā times?
Periêre Fabij, Cæsares magni jacent,
Jacent Catones: Quidquid aut bello fuit,
Aut pace magnum, terra tumulatū occulit:
Vides Sacrorum Principem in pacis sinu,
Totamq; Romam in otio? & lentus potes
Audire quondam Romuli fastûs jugum
Subijsse nostri generis augustos patres?
, Decet hunc jugū subire, qui imposuit jugū.
Sæva dominatur Roma; dominatum ferat.
Herm. Amat quietem Roma, quā pietas amat.
Invicta Romæ purpura insultat sago,
Et mithra galeis; ossa sanctorum suis
Sepulta tumulis Martis illudunt minis.
Sedendo Roma vincit, & geminum rotans
Gladium, severo corpora imperio ligat,
Animasq; stringit. Vetera si expendas, jacet
Spoliatus ille, Numini quisquis sacras
Spoliavit aras. *Orat.* Laudo pietatem tuam:
Tamen id potente militis flammâ potes,
Augusta Roma Regium ut toleret caput,
Patruoq; regni sceptra Pelagius tuo
Cedat Leādro. *Herm.* Crimen hoc superi ve
Ego providētis fata perturbem Dei? (tent.
Ego sacrato vertici imponam pedem?
Teramq; mithram, cujus in medio sedet
Cœleste quoddam, & majus humano decus?

SCENA VI.

Casimirus interrupto Oratoris sermone ad aurem Regis admittitur.

Casimirus, & ijdem qui supra.

Casim. O sancta pietas Cœlitum !
Prat. Quò te gradus ? (cat.
Cas. Admitte Princeps verbulũ. *Prat.* Jã nõ va-
Loco recede. *Cas.* Verbulum Regi unicum,
Hęc urget hora. *Prat.* Cede, vel pœnas feres.
Orat. Quis insolente turbat hanc aulã sono ?
Casim. Hermenegilde !
Her. Quid petis. *Casim.* Ad aures tuas.
Arcana verba. Casus, & tempus moram
„ Non patitur ullã. *Her.* Regiũ hoc credo dec⁹
„ Aurem negare nemini. Huc proprior ades
Casimire; quis te casus audacem facit? (gis,
Orat. Quid insusurrat aurib⁹? Lachrymas ma-
Quàm verba fũdit. Militẽ in campo premit
Casus sinister? Oris ac frontis color
Regi recedit. Mœror in vultum subit.
Oculo paterno filium adspectat. Tacet :
Attonitus hæret. *Her.* Parce : rumpẽdus tui
Sermonis ordo est. Reliqua meliori velim
Horæ reserves.

SCENA VII.

Hermenegildus tentat eruere ex Ca-

Casi-

ſimiro clariùs, quæ & unde in ſe ſtruantur fraudes, ſed fruſtra. Hæret an credat: ſecuritatis tamen causâ filiolum aliò transmittit.

Hermenegildus. Filius. Caſimirus. Prætor.

Herm. Dulce ſolamen Patris !|
Amor meus, dolor meus, quò me rapis ?
Fil. Quis nos ſiniſtræ ſortis infeſtat furor ?
Iterumq; patrem torquet, & natum premit?
Herm. Caſimire, deme nubilũ verbis: rei (be.
Quid ſubſit ede. *Caſ.* Plura ne Princeps ju-
Herm. Aliquis meorũ ſceleris in partẽ venit?
Caſ. Per Numen oro, ne jube, quod non licet.
Præt. Coge in catenas; verba per ferrũ exprimes.
Caſ. Extrudere animam corpore ex iſto potes,
Ex ore nunquam plura Caſimiri exprimes.
Præt. Si fraudis eſt periculum, grande eſt nefas
Cælare Regem. Criminis paris eſt reus,
Qui texit aſtus, quiq; contextos tegit.
Caſ. Pietate Princeps ſtringor, ut moneã; pari
Pietate ſtringor, ut datam ſervem fidem.
Neq; tecta quidquã proderit palàm eloqui,
Niſi prius ille vinculum linguæ eximat,
Qui poſuit. *Her.* Ergo vade; quod latet, erue.
Fidelitati plurimum credo tuæ.
Præt. Pericla Regũ non ferunt longas moras.

Præoccupentur, antequã incautũ occupent.
Herm. Dum veritatis clarus albescat dies,
, Nihil est movẽdũ. Sæpe dum incerto obvias
, Periculo, periculum adsciscis novum.
Prat. Nisi mera fingat somnia, est certus dolus.
Her. Credã referre somnia. Hoc hominũ gen⁹
Rude est, & æquè ficta pro veris canit.
Equidem parenti semper est constans fides;
Nec, quid timendũ, video; si genitor favet.
Prat. Fratri timendus frater est.
Herm. Si quod vovet, (subit
Non obtulissem sponte. *Prat.* Nec mentem
Vet⁹ Noveræ genius? *Her.* At pacta est fidẽ.
Prat. Fuit inimica. *Her.* Pulsa sed pietas redit.
Prat. , Sincera pietas pectore aut nunquã exu-
, Vel, si exulârit, integrè nunquã redit. (lat:
Herm. Aspice coronam.
Prat Video simulachrum rotæ. (non times
Herm. Sed quid timendũ judicas? *Prat.* Quod
Herm. Vivit quietus, qui nihil metuit mori.
Prat. Debet suis timere, qui sibi non timet.
Herm. Illũ meum censebo, qui exemplũ meum
Sequetur. *Prat.* Uxor est super.
Her. Tuto loco.
Prat. Necq; te tenellus filius movet? *Fil.* Pater,
Mori statutum est? Quis mei curam geret?
Her. O astra! quantus ossa mihi stringit rigor?
O nate! cursum patris, imbelli licèt,
Manu coërces. *Fil.* Excidi genitor tui
Sinu favoris? *Her.* Nate mi! ò utinam magis
Vel

Vel faustus esses; vel mihi charus minùs!
Hermenegilde, vela quò vertes? Patrem
Natura fecit: cura te nati ligat.
Tecum reserves? sanguinis flos hic tui
Tecum peribit; quodq; metuendum magis,
Fidei Quirinæ nomen extinctum putris
Jacebit umbra. Prætor, hoc fidei tuæ
Committo pignus: defer ad matrem ocyùs
Commune amoris vinculum: secum jube
Servet quieto tempori. Seu me Deus
Vitæ reservet, seu mori jubeat, suus
Ero semper. Illa fervidâ cœlum prece
Mihi favere jubeat; & quidquid feret
Turbata rerum scena, quâ semper solet
Constante mente, & pectore infracto ferat.
Præt. O dura Sortis fata, quæ tali imperant
A Rege servum dividi, & natum à patre!
O gema magnæ stirpis, ad matrem est iter.
Filius. Hodie paterno redditus primùm solo,
Hodie exulare cogor? *Her.* Exiliũ omnibus
Communis est sors, donec in cœlo redux
Animus quiescat. *Fil.* Impio iñocuas manus
Si polluissem scelere, num gravior mihi
Pœna adderetur? *Herm.* Pœna tũc esset tibi
Patriâ exulare nate; nunc tua est salus.
Filius. Patri jubenti pareo: exilium meũ (pi,
Hoc nemore peragã. *Her.* Tigrides, pardi, lu-
Ursi, & Leones occupant, nate, hoc nemus.
Filius. O barbara nimis sylva! funestũ nemus!
Avibus quietem tribuis, & domino negas.

Her Fuge, fuge mea dulcedo, tormentũ meũ!
Filius. Ah! fugio genitor, fugio in amplex⁹ tuos.
Her Nusquam minùs securus es.
Filius. Nùsquam magis.
Her. In me volabũt arma. *Fil*. Ero clypeus tibi.
Herm. Te nate ferri vulnere & letho exime,
Ac me dolore. *Fil*. Miles, ut fugiam doces?
Herm. Constãtis animi, nate, me robur doces.
Unà cademus ergo. *Fil*. Tu vive ò pater!
Si vita patris filij constat fugâ,
Fugiamus anime patriã. Hoc non est novũ.
Novũ est amato à patre compelli ad fugã,
Novũ est amante à patre. *Her*. Mi fili, vale.
Filius. Pater! revertit animus, & retro pedem
Violentus urget. Genitor, aspectu tui
Non satior unquã. Respice, ò dulcis pater!
Adhuc semel da ruere in amplexus tuos.
Herm. O vulnus acre amoris! ò dulcis dolor!
Jam perge mœsti patris extremus dolor.
Filius. Parere patris jussibus nitor, pedes
Semper recurrunt. Ire non possũ. *Her*. Meos
Rape hinc dolores Prætor. *Fil*. O pater! pa-
Her. Jã solus omnem sortis expecto aleã. (ter!
Quamcunq; sese vertat in partem, meus
Mihi candor est solatio, & purus color
Animi iñocentis. Si parens hostis mihi est,
Feram parentem, fronte quâ natum decet.
Servile sed si texat ingenium dolos, (dabo.
Manu hac refringam; & grande documentũ
Quid læsa pietas possit, ubi ferrum rapit.
SCE-

SCENA VIII.

Consul refert se acceptum à Piscatore amuletum Reginæ consignasse; cujus nomine Cherintum rogat veniam immaturè decreti exilij, & ut in Senatu contra Hermenegildum agat.

Consul. Cherintus.

PIscator ille fune constrictus manus
Teneatur alto carceris clausi specu.
Miserande Consul! Patria infelix! Miser
Rex, & Senatus, plebs & Arij fides!
In quod recidimus sæculum ferro grave!
Has tibi Cherinte gratias reddit tuus
Hermenegildus, Regiæ invito polo
Per te repositus; credulo hos tandem refert
Fructus amori. *Cher.* Fata sic cœli volunt.
At nonne & illud addidi: Irato Deo,
Tamen volente, solia pressurum, gravi
Ut inde lapsu turpiùs demum cadat?
Cons. Dixisse memini; dicta & eventus probat.
Crucis illa imago Regis ac regni est salus.
Cher. Sed quod Lucrini crimen est? *Cons.* Nullum. tamen
Ut veritati serviat, tuto loco
Est continendus. Dira, funesta, horrida
Edixit, & quæ pectus attonitum stupet.
Fatus ego tanta scelera reticeri nefas,
Reginæ aperui. Stupuit, & flamas vomens
Om-

Omnem Senatum accēdit in flamas pares.
Vindicta nunc, & legis urgetur rigor.
Hæc causa mixta est; tangit & cultum Dei,
Et læsa jura Regis. Hic geminum forum
Coire in unum debet, ut tantum scelus
Ritè exigatur. Causa quà ritus sacros
Tangit, Sacerdos judicat: sed quà petit
Rebellione Regis augustum caput,
Statuit Senatus. Inde, ne cedas loco
Regina te, Cherinte, jam supplex rogat,
Adverte: supplex orat. Hoc enim tibi
Referre jussit. Parce fervori incito,
Primoq; Zelo. Sis licèt læsus, tamen
Regni, Deiq; cogita causas agi.
Si pro virili dirigis causam, tuum
Infula sacrorum prima præcinget caput.
Age hoc Cherinte; Numen expectat, jubet
Ratio æquitatis, postulat regnum, rogat
Regina, cujus pectore augusto fides
Nostra habet asylū. *Cher.* Præmio nullo fi-
Vendo, nec ullis terreor lethi minis. (dem
Constans utrinq;, immobilis stabit, tenax
Mens æquitatis. Recta quod ratio exigit,
Aget Cherintus: recta quod ratio vetat,
Vitabit. Esse nolo suspectus. Fidem
Qui Vaticanam sequitur, Arij timet
Consilia Mystæ: vota consilij audiam,
Vestrisq; pronus sensa submittam mea.
Inde hinc Athenas vertar, & sacras domos
Iterum verebor Palladis, sanctâ caput
Redi-

Redimitus olcâ. *Conſ.* Cœlites aliud dabût,
Conſtantiore ut pace nobiſcum dies
Agas ſerenos.

SCENA IX.

Levigildus habita contra Hermenegildum ſigna conficta ſuſpicatur.

Levigildus. Conſul. Cherintus. Prætor.

\- - - Conſul, aut error mihi
Offundit umbras, aut dolus texit dolum
Hermenegildo. Facilis in pacem mihi
Datus à Senatu nutus, & nato meo
Decreti honores Regii, non ſunt pij
Documenta amoris, ſed pio infandi doli
, Colore tecti. Nempe ſic aulæ ſolent
, Felicitatis ſemitâ ad triſtem exitum
, Parare ſcenam. Vereor, ut ſinus malæ
Materia fraudis, quiq; conſtrictus jacet
Piſcator antro, filium in prædam trahat.
Conſ. Credis tribunal integrum injuſtis agi
Sententiarum calculis? *Lev.* Credis pium
Hermenegildi pectus affectum impium
Repente trahere? quiq; majorem ſuis
Votis honorem tenuit, in præceps dare
Tam ſubito velle gloriam, & ſeſe, & ſuos?
Conſ. Quid his reponã? facinus eſt clarũ. Audijt
Piſcator omnem ſceleris intenti ordinem.

Lev.

Lev. Quid ad hæc Cherinte?
Cher. Si jubes Princeps, loquar.
Age æquitatis legibus: factum exige
Ad jura regni. Pòst, ubi partes suas
Justitia rigidè exegerit, clementiæ
Tuæ licebit, Regibus quidquid licet.
Lev. Ut æquitati causæ, & innocentiæ
Hermenegildi à Patre permultum dari
Intelligatis, primus excedam foro.
Judicia vos transfigite; nec quidquam metu
Decernite, aut amore. Privatum reum
Credite, & in omnes juris æquati viam
, Servate. Lex hæc Judicem justum decet,
, Timore nil statuere, & affectu nihil.
, Malus est minister juris, & timor, & amor.
Quò se recepit natus? *Præt.* Affusum Dei
Vidêre ad aras. *Leu.* Ocyùs nostros jube
Subire vultus. Sensuum nempe hunc habet
Nidum suorum, Numinis templa & tholos,
Arasq; Divûm. Juro dominantem mihi,
Regesq; justo Numine prementem Deum,
Si quis (quod equidem credo) fabricatur dolus,
Impete retrogrado pœna in auctorē cadet.
At ecce prodit, nudus, & inermis, sui
Securus. Istud frontis extersæ jubar,
Hæc promptitudo facilis ad jussum patris
Opinionem sceleris ex animo fugat,
Et innocentis filij speciem ingerit.

SCE-

SCENA X.

Levigildus confisus innocentiæ filij causæ congnitionem Senatui demandat.

Levigildus, Hermenegildus. Cherintus. Consul.

NUnquamnè per te pace tranquillâ mihi
Frui licebit? Semper elisâ maris
Unâ procellâ in alteram infaustum patrem
Coges procellam? *Her.* Absconditũ exhalat malum.
Domine: Parentis nomine abstineo: scelus
Si quod patravi, nolo me nomen patris
Defendat. Animus innocens sibi sufficit.
Scio mihi fraudes instrui; ignoro modum.
Cognosce crimen; criminis pœnam exige.
Peccasse si convincar, expendam scelus.
Levig. Quod impetrasse mœreas, audax petis.
Sed jam statutum est. Publicum causã tuã
Dic ad tribunal. *Her.* Publicũ causam jubes
Dici ad tribunal? vile sum è vulgo caput?
An de potentum sanguine Heroum satus?
Lev. Hæc forma juris. *Herm.* Domine!
Levig. Quid frustra es? tace; (mihi
Jam constitutum est. *Her.* Judicem justum
Te posco solum. *Lev.* Lege rationis vetor,
Usuq; regni. Judicem jungi patri (trem,
Lex nulla patitur. *Her.* Jura nõ stringunt pa-
Simul-

, Simulq; Regem. *Lev.* Jura non ullū eximūt:
, Amore Reges, viq; privatos ligant.
Her. Suspectus est Cherintus. *Lev.* Affectū tibi
Hic pendit omnem. *Cher.* Muneris quando
Sic ratio poscit, adero judicio, tamē (mei
Subijcio sponte patribus sensum meum.
Her. Da dignitati judicem æqualem meæ.
Lev. , Quicunq; Judex major est grandi reo.
Herm. Ego me patrati sceleris immunem scio.
Lev. Et innocentem credo. *Her.* Nō fugio tamē
, Ullum tribunal. Nullius culpæ reus
, Nil metuit animus. Judicet, quem tu voles,
. Qui mente constat, Judicem nullum timet.
Hic dignitati cedo, Regalis notam
Hic pono frontis: Regiâ sceptrum manu,
Humerisq; purpuram, & latere ferrū exuo.
Præt. Adsunt parati Judices. *Lev.* Vobis Patres,
Hermenegildi trado librandum scelus.
Si quis beatas credidit Regum vices,
Captusq; inani luce radiantis laris
Vilem execratur rusticæ sortis casam,
Me videat, & te nate. Documento sumus,
Quod sit levamen Principum, quādo suam
Fortuna scenam mutat, & miscet jocos.

SCENA XI.

Hermenegildus coram Senatu causam dicit.

Con-

Consul. Hermenegildus. Senatores. Cherintus. Notarius.

Cons. MEliore Princeps digne fortunâ; id rogo
Primum, prementem sortis urgentis vicem
Constante tolera mente, quâ Regem decet.
, Erroris hæc est indoles, semper fori
, Horrere jura. At ille, qui cœlos regit (cit
Numine perenni, sensa qui abstrusa inspi-
Animi latentis; ille sincerum mei
Pectoris amorem cernit, & castam fidem,
Quâ te, tuumq; sanguinem, & honorẽ colo,
Hunc testor, inter Judicis sortem, ac rei,
Si deligendi genitor arbitrium daret,
Te judicare, & esse ego mallem reus. (mihi
Herm. Te semper æquum censui. Hinc major
, Spes firmat animum. Justus, & recti tenax
, Senatus, innocentis oppressi est salus.
Cons. Hermenegilde, sacra Romulei Patris,
Ritusq;, leges, jura, & imperia probas? (hit
Her. Hoc grãde crimẽ illud est, quod me tra-
Hoc ad tribunal? Inita consensu tuo
Pariterq; Patrum fœdera loquuntur palàm.
Vos approbastis.
Cons. Nodus hic nondum rei est.
Sed scitor istud. *Her.* Sacra Romulei Patris,
Ritusq;, leges, jura, & imperia probo.
Cons. Si jura fidei Romulæ in metas breves
Constricta, posses limite effracto, plagis
Infer-

Inferre mundi pluribus, non id tuus
Suaderet ardor? *Her.* Ista quid quæris? scelus
Opere patratum, Judicis tractet forum,
Non sensa mentis. Corda rimatur Deus.
Cons. Etiam tribunal corda rimatur, reus
Cùm fraudis ageris.
Her. Fraudis? & cujus? *Cons.* Sciam, (pudet
Cùm, quid reponas, audiam. *Her.* Nec me
Verum fateri. Vota si mentis rogas,
Te quoq; Senatum, Regiã, Regnũ, & Patrẽ,
Omnesq; latè limites mundi, sua
Aperire vellem lumina ad fidei jubar.
Cons. Magnum patrati sceleris indicium facis.
Her. Sed perpetrasse me hacten⁹ nondũ probas
Cons. Auctor negandi patriam Arij fidem
Nulli fuisti? *Her.* Patriam Arij fidem (die.
Per me negârit quispiã? Quãdo? *Cons.* hoc
Her. Per me negasse neminem hic vidit dies.
Cons. Quid si probetur?
Herm. Neminem hic vidit dies. (Deum
Cons. Constanter istud asseris? *Her.* Constans
Appello testem. *Cons.* Voce perjurâ abstine.
Quid collocutus fratri es? Arij ut sacrum
Pascha execretur.
Her. Fratri ego? (ò Superi boni!
Quàm nulla amici pectoris tuta est fides!)
Cons. Et verba rupes audit, & loquitur nemus.
Solus locutus fratri es: haud solus tamen
Verba Recaredus audijt. *Her.* Nemo mea
Aut arte fratrẽ, aut fraude seductũ arguet.
Herm.

Cons. Piſcator adſit. *Herm.* Filium Regis, caput
Tam vile tantæ noxium culpæ facit?
Conſ. Unde ũde pateat veritas, ſẽper ſacra eſt.

SCENA XII.

Pamphagus (ſub nomine Lucrini Piſcatoris) contra Hermenegildum ad tribunal deponit.

Pamphagus ſub nomine Lucrini, & ijdem, qui ſupra.

Conſ. Adeſt Lucrin⁹. Stringite catenis man⁹
Pedesq;: lingua vinculis ſolũ vacet.
Pamph. Hoc ergo merui?
Conſ. Perfidum atq; audax caput!
Prode ad Senatum ſcelera, quæ ſoli mihi
Dediſti in aurẽ. *Pãph.* Prẽmiũ hoc ergo mea
Pietas meretur? Crimen alienum tuas
Pietatis actus ignibus ad aures tuli:
Tu me architectum ſceleris alieni facis.
Conſ. Cur prodidiſti? *Pãph.* Credidi Regis caput
Immune pœnâ. Prodidi, ut ferres modum,
Non ut necares. Vita ſi Regis ſcelus
Hoc expiabit, fœdius mentem mihi
Scelus impiabit. Dicar inſontem neci
Dediſſe Regem. dumq; correctum minus
Exopto, majus ipſe committo ſcelus.
Quæcunq; dixi, dicta niſi probes, nego.
Conſ. Laniate membra: cædite infandũ caput;
Divel-

Divellite artus artubus ; donec sinu
Aut veritatem promat, aut animam vomat.
Pam. Pereat Lucrinus ; dummodo Regis meâ
Stet morte vita. *Her.* Juvenis infelix! times?
Nihil verendũ est, vera si dicas. *Pam.* Jubes?
Her. Nec vita Regis scelere servanda est levi.
Pam. Parebo. *Conf.* Tandẽ navis in cursũ venit.
Lucrine, quænam manibus hoc signum tuis
Fortuna fidit? *Pamph.* Parte, qua Bœtis natat
Propinquus aulæ, fortè Recaredi è sinu
Cecidisse vidi : sustuli : mox ut notas
Nostro execratas dogmati aspexi ; timor
Horrorq; mentem subijt. Hinc culpam reus
Ne traheret animus, manibus incautus tuis,
Casûs futuri nescius, Consul, dedi.
Conf. Recared⁹ unde Colchicũ hoc signũ tulit?
Pamph. Pietate fratris. *Conf.* Fine quo ?
Pamph. Ut constans Patris (sacra impio
Toleraret iram. *Conf.* Quando? *Pamph.* Cùm
Violasset ausu crastina. *Cõf.* Hæc dicta ex fi-
Her. Nihil negabo. Vera Lucrinus refert. (de?
Conf. Quâ se recepit sede Recaredus ?
Pamph. Fugâ
Densas propinqui nemoris intravit domos.
Conf. Quonam monente ? *Pamph.* Fratre.
Conf. Quâ causâ ! *Pamph.* Ut sacra
Vitet diei crastinæ. *Conf.* Hoc verũ quoq; est
Hermenegilde? *Her.* Vera Lucrinus refert.
Conf. Lucrine, fraudis ede constructæ modum.
Pamph. Cùm jam virili luce trabeatus dies
Radiare

Radiaret axe pendulus, quà se Tagus
Affundit aulæ, vidi, & obstupui duos
Fratres amico vocis affatu gravem
Versare causam: propior accessi, siti
Verba audiendi, postq; carrectum latens
Et aure verba, & gesta luminibus bibi.
Conf. Peracta causa est: Signa confirmāt: reus
Fatetur ipse gesta, quæ testis refert.
Abi satelles, filium Regis rei
Huc siste. *Her.* Fustra quæris: est tuto loco.
Conf. Illum imperasti Regiâ tolli? *Herm.* Patris
Cura hoc poposcit. *Conf.* Quâ latet sede ab-
Her. Quâ sit parēte tutior; quā nec mea (dit⁹.
Fortuna adire possit, aut vester furor.
Conf. Hoc ergo causæ deerat. Jam ultra nihil
Examinandum restat; allatum est satis.
Audi tenorem patriæ legis. Lege
Notar. *Quicunq; Arij Sacra contemptu impio*
Inhonestat, & se Romulo ritu inquinat,
Regno rebellis, contumax Regi suo,
Graviq; Regno: sceleris in pœnam caput
Subdat securi. *Her.* Lege non stringor: patris
Tuo, Senatus publici indulto eximor.
Sancita testor pacta. *Conf.* Quæ primus reo
Infringis ausu. Fœdus effractum lege.
Notar. *Quando paterni pronus affectûs amor*
Fidem Quirinam indulget & mihi, & meis,
Ad fulmen ensis Regij, ad fulmen Dei,
Hermenegildus juro, servabo fidem,
Quàm debeo patri filius, & homo Deo,

Divellite artus artubus; donec sinu
Aut veritatem promat, aut animam vomat.
Pam. Pereat Lucrinus; dummodo Regis meâ
Stet morte vita. *Her.* Juvenis infelix! times?
Nihil verendũ est, vera si dicas. *Pam.* Jubes?
Her. Nec vita Regis scelere servanda est levi.
Pam. Parebo. *Conf.* Tandẽ navis in cursũ venit.
Lucrine, quænam manibus hoc signum tuis
Fortuna fidit? *Pamph.* Parte, qua Bœtis natat
Propinquus aulæ, fortè Recaredi è sinu
Cecidisse vidi: sustuli: mox ut notas
Nostro execratas dogmati aspexi; timor
Horrorq; mentem subijt. Hinc culpam reus
Ne traheret animus, manibus incautus tuis,
Casûs futuri nescius, Consul, dedi.
Conf. Recared⁹ unde Colchicũ hoc signũ tulit?
Pamph. Pietate fratris. *Conf.* Fine quo?
Pamph. Ut constans Patris (sacra impio
Toleraret iram. *Conf.* Quando? *Pamph.* Cùm
Violasset ausu crastina. *Cõf.* Hæc dicta ex fi-
Her. Nihil negabo. Vera Lucrinus refert. (de?
Conf. Quâ se recepit sede Recaredus?
Pamph. Fugâ
Densas propinqui nemoris intravit domos.
Conf. Quonam monente? *Pamph.* Fratre.
Conf. Quâ causâ! *Pamph.* Ut sacra
Vitet diêi crastinæ. *Conf.* Hoc verũ quoq; est
Hermenegilde? *Her.* Vera Lucrinus refert.
Conf. Lucrine, fraudis ede constructæ modum,
Pamph. Cùm jam virili luce trabeatus dies

Radiare

Radiaret axe pendulus, quà se Tagus
Affundit aulæ, vidi, & obstupui duos
Fratres amico vocis affatu gravem
Versare causam: propior accessi, siti
Verba audiendi, postq; carrectum latens
Et aure verba, & gesta luminibus bibi.
Conf. Peracta causa est: Signa confirmãt: reus
Fatetur ipse gesta, quæ testis refert.
Abi satelles, filium Regis rei
Huc siste. *Her.* Frustra quæris: est tuto loco.
Conf. Illum imperasti Regiâ tolli? *Herm.* Patris
Cura hoc poposcit. *Conf.* Quâ latet sede ab-
Her. Quâ sit parẽte tutior; quã nec mea (dit⁹.
Fortuna adire possit, aut vester furor.
Conf. Hoc ergo causæ deerat. Jam ultra nihil
Examinandum restat; allatum est satis.
Audi tenorem patriæ legis. Lege
Notar. Quicunq; Arij Sacra contemptu impio
Inhonestat, & se Romulo ritu inquinat,
Regno rebellis, contumax Regi suo,
Gravisq; Regno: sceleris in pœnam caput
Subdat securi. *Her.* Lege non stringor: patris.
Tuo, Senatus publici indulto eximor.
Sancita testor pacta. *Conf.* Quæ primus reo
Infringis ausu. Fœdus effractum lege.
Notar. Quando paterni pronus affectûs amor
Fidem Quirinam indulget & mihi, & meis,
Ad fulmen ensis Regij, ad fulmen Dei,
Hermenegildus juro, servabo fidem,
Quàm debeo patri filius, & homo Deo,

Oliens patrono, Principi civis suo,
Si faxo contra... *Her.*Consul, attētus cape.
Not. Si faxo contra, fraude si quisquam meâ
Deserat Arium, vindice & ferro & face
Rex ultionem capite de nostro cape.
*Cons.*Hermenegilde, causa confecta est; patet
Perjura fraus, & læsa majestas Patris.
Herm. Tenore pacti causa si exigitur, nihil
Mihi est timendū. Repete, quę dixti ultimo!
Notar. Si faxo contra, fraude si quisquam meâ
Deserat Arium, vindice & ferro, & face
Rex ultionem capite de nostro cape.
*Herm.*Expende verba: cujus hic fraudis reū
Hermenegildum judicas? Nec me pudet
Jurare rursus: Arte si frater meâ,
Meoq; suasu Romulæ gentis fidem
Suscepit, ensi pronus obijciam caput.

SCENA. XIII.

Intervenit Levigildus. Sententiam Senatus mitigare conatur. Obsistit Consul, non sine Regis offensa.

Levigildus, & ijdem qui supra, absente Hermenegildo.

Levig. Credamne tenuem corde pietatis tibi
Ardere flammam, quando nec Numen times,
Nec amas parētē? Debita hæc merces meo
Erat favori? Filium admisi in sinum;
Mox

Mox in chelydrũ versus, in mortem patris
Acuis furoris toxicum. Ingratum caput!
Infame monstrum! patris exitium tui!
Sic ludis aulam, fronte mentitus pij
Calorem amoris, corde succensos vomis
Ignes Averni? Rapite sceleratum procul,
Et ære vinctum mergite umbroso specu,
Dum paria tanto crimini offensus pater
Supplicia dicto. Jam, Patres, vestram fidem
Immunem amoris postulo, imunem metûs.
Aperite mentis sensa: quod crimen rei est?
Quâ vi probatũ? Jura quã pœnã imperant?

Conf. Quo scelere Regis læsa majestas jacet,
Quo jura legum eversa, quo pacti vigor
Pessumdatus perjurio, & nostræ sacra
Violata fidei, & patriæ oppressus status,
Sol ipse testis loquitur, & puro dies
Trabeatus auro. Testis auditus; reus
Confessus ipse; tot indices sceleris notæ,
Magno Senatûs vulnere, extorquent fidem.
Et quod pudendæ pondus adjungit rei,
Cur patris aulâ filium ablegat? Timor
Id nempe suasit. Timuit? Hoc signũ doli est.
, Semper latenti crimini it socius timor.
Et quid coronâ Nobili cinctum putas
Egisse ad aras? Nempe meditatus viam
Dolum exequendi est. Hora pietati est sua.
, Suspecta pietas esse tibi debet, statam
, Cùm mutat horam. Fraudis hoc propriũ est,
, Pietate tegere. Censeo mortis reũ (dolũ

Hermenegildũ. *Sen.*1.Spõte cõfessus scelus
, Se damnat ipsũ. *Sen.*2.Jura nõ parcũt reo,
Qui jura violat.*Sen.*3.Perdere meretur diẽ,
Quicunq; veram Numinis perdit fidem.
Sen. 4.Terrâ hauriatur,bella qui cœlo movet.
Sen. 5.Regale probrum Regius sanguis lavet.
Sen. 6.Caput rebelle capite minuatur suo.
*Lev.*Consilia justæ mentis, & rigidæ probo
, Zelum æquitatis. Regna sed gemina basi
, Fundantur, æquitatis, & clementiæ.
Vestrum est rigorem persequi;leni meũ est
, Attemperare gratiâ Justo modus
, Suus rigori est. Æquitas constat bene,
, Si lenitate misceas. Nimius rigor
, Crudelitatem barbaram aliquando sapit.
, Sic rigida sit Justitia, clementem tamen
, Ut sapiat animum.Pœna sic truncet scelus,
, Ut servet hominem.Nos jubet Reges Deus
, Populis mederi. Vulnera & morbos sat est
, Fugasse; at ægri vita servanda est.Fluens
, Semper cruore mucro, carnificem sapit.
Sic ergo pœnæ statuo decretæ modum,
, Maneat scelesto vita, tollatur scelus.
Conf.,Vigore legis morte plectendũ est scelus.
Lev.,Rigore legis plectitur letho scelus.
, Stat sine rigore jurium constans vigor.
Moriatur ergo, legis ut constet rigor,
Mœrore cordis tabeat, & antri situ. (mus,
Nam quid profundi est carceris squalẽs dõ-
Nisi mortis umbra, tumba viventis, brevis
Infer-

Infernus? Imo vivat, ut semper mori
Desideranti desit ad mortem via.
, Minus ille moritur, cui mori ad votũ datur.
, Magis ille moritur, sæpe qui poscit mori,
, Votiq; nunquam redditur compos sui.
Cõs. Supplicia Leges ordinãt. Lev. Reges modũ
Statuũt rigori. Cons. Quãdo non certâ patet
Statuta lege pœna: cùm certus tenor
Dubitare prohibet, nulla statuendi modum
Est causa Regi. Lev. Legibus regni eminet
Regia potestas. Cons. Et potestate eminet
Cult⁹ Tonãtis. Lev. Me esse clemẽtem ve-
Cõs. Clemẽtia hęc crudelitas regno foret. (tas?
Lev. Hoc me tenebit dedecus. Cõs. Deũ magis.
Lev., Damnare scelera qui potest, idem potest
, Donare veniã. Cõs. Scelera cùm tãgũt Deũ,
, Donare veniam, nisi Deus, nemo potest.
Lev., Punire scelera nemo, nisi Deus potest.
Cons. Pietatis hæc lex impium vulgus facit.
Non sumus ad altis Arcaden nivibus gravẽ,
Nec ad Bootæ firgora: Hispani sumus,
Hispana jura colimus, & veteri patrum
Tenore regimur. Consuli fasces sui,
Sua sunt Tribuno jura, quæ pridem ligant
Populos Iberos, antequã extremo angulo
SeptemTrionũ Vandali & Gothi ad Tagum
Violẽta ferrẽt sceptra. Lev. quis rerũ mod⁹?
Quæ consulendi ratio? Quâ mundi plagâ
Regi Senatus imperat? Consul mori
Hermenegildum mandet? Ego mori veto.

, Abi hinc superbe. Quod libet, Regi licet.
O nos futuri nescios ! uni ut malo
Statuamus obicem, sæpe non cauti alteri
Iter aperimus. Urbe dimisi viros,
Quos nunc voverem. Perge; par ventis vola,
Revoca Gradivum Martis Augusti : meas
Tu Prætor acies ordina, & portas tene.
Sed fluctus alius pulsat infaustam impetu
Pejore navim.

SCENA XIV.

Gosvvinta impotenter urget mortem Hermenegildi.

Goswinta. Levigildus. Cherintus ad partem.

*Gos*ᵹᵹ. - - - - - Credule ò nimium tuo (nū
Levigilde amori ! Cerne, quis sponte in si-
Allectus anguis ? Esse crudelis minus
Tibi potuisses, esse voluisses magis
Si rigidus illi. Pejus an poteras tibi,
Mihi, tuisq; accersere, & regno malum?
Cur credidisti publicæ clavum rei,
Tuam salutem, stirpis augustæ decus? (lybs,
Cui adhuc recenti sanguine madebat cha-
Qui Marte Græco fultus, & Græcâ fide
Tibi sacrilegâ fata portabat manu.
Sed astra tantum placida vetuerunt scelus.
Quid jam moraris ? tygridē claudes specu,
Ut lactet iras, seq; collectus furor

Gra-

Gravior profundat Regiæ ſtirpi ultimam
Stragem daturus. Semitam quiſquis ſibi
Ad regna pandit, pandet ex antro viam.
Le&. Cramben recantas. Marte ſi bellum tulit
Hermenegildus, poſuit, & ferrum tacet.
Brevi furori æterna penduntur malè
Odia. Remittunt iſta, cùm pietas redit.
Goss&. O cuſa ab auro ſæcula! beati quibus
Sunt parricidæ; ſeq; redimitum ſcelus
Gaudet locari Regio excelſum thoro.
Le&. Quod ergo cœde barbarâ, & crudâ nece
Scelus piandum eſt? Romulam fratri fidem
Perſuaſit: at nec fata violenta intulit,
Nec membra membris vulſit, aut animum expulit.
Amoris hoc periculum eſt. Credit ſuam
Fidem ſalutis anchorã: hanc fratri exhibet:
Amore peccat. Ergo quod crimen vocas,
Dedecore culpæ & criminis probro vacat.
„ Quidcunq; patret, ſemper eſt inſons amor.
„ Nec vindicantis provocat fulmen manus,
Sed blandientem corde pietatem excitat.
Gos. Generis Iberi dedecus! cœli probrum!
Impune tantum lentus excuſas nefas?
Nec terra mugit, nec baratrales ſinus
Nobis vorandis oſcitans pandit ſolum?
Le&. Quã promeretur error, hanc pœnã ferat.
„ Nec ira Regem lenta, nec præceps decet.
„ Nec multa debet ſcelera populorum pati,
Nec lege crudâ mortis ulciſci omnia.

„ Generis habenda est ratio, meritorum,in-
„ Ætatis: & dum plaga sanari potest (dolis,
„ Leni medelâ,non decet ferro & face.
Hermenegildum non feret quivis dies.
GosVV. Hermenegildum si unicus ferat dies,
Vindicta cœlo deplua evertet domum.
„ Non est Deus lædendus, ut prolem juves.
„ Si lenta Reges fulmina in scelera vibrent,
„ Violenta cœlum fulmina inReges jacit.
LeV. Loqueris,quod ira suadet, & præceps furor. (cet.
„ Quod agere ratio suadet, hoc Regem de-
Meliorne quisquam regna post funus senis
Flectet parentis? Regna Recaredo tuo
Noverca velles? Regna Recaredo pater
Non destinabo:mente stat fimâ sacrum,
Non destinabo. *Gos.* Pectus ò crudum pijs,
Piumq; crudis! Ille quò vivat, jubes
Fidam perire conjugem? Nihil abnuo,
In ista telum viscera,in collũ,in caput
Converte ferrum: victima occumbam tuo
Conjux furori. Hoc conjugem solum potes
Facere beatam; regna ne videat gravi
Polluta scelere. *LeV.* Vive;sed qualẽ decet,
Conjux marito obtemperans.
GosVV. Ferox Scytha,
Cui patrius animum Caucasus,caput nives,
Gelu cruorem, pectus insedit rigor.
Si vilis adeò serva sum, aut plebis grege
Extracta mulier, ista quid radiat meo
Coro-

Corona capite? longa quid retro fluit
Tœnia? Valete Regiæ posthac notæ,
Notæ execrandæ! Regiâ & vitâ simul
Expulsa mecum patrios ritus feram.
Sed astra juro, juro Diis sacram stygem!
Mundi emovebo cardinem, ac unam simul
Mecum in ruinam Vandalû nomen traham.

SCENA XV.

Dum Rex à Cherinto solatium postulat, auditur feralis sonus campanæ popu um convocantis.

Levigildus. Cherintus.

Lev. MIseranda Regis larva, Levigilde! Undiq;
Turbo fatigat turbinem, & fluctus cadens
Levat jacentem. Natus hinc animû premit,
Hinc mœsta conjux. Desine aut dici pater,
Aut esse viduus incipe. Haud constant simul
Conjux, paterq;. Dulce si nomen patris
Delectat animum, dulce ponendum tibi est
Nomen mariti. Conjugis nomen magis
Si recreat animû, dulce ponendum tibi est
Nomen parentis. Illud ac istud seni
Grãde est levamen: ponere alterutrû, grave
Est vulnus animi. Si tamen nequeunt duo
Constare secum nomina, excedat minus.
Facile est carere filio, quando patri
Superest secundus. Filium tollis? gravi

Carebis hoste, & liber insidijs ages.
Hermenegildus pereat. Ah demens! tibi
Fræna rationis fœmina eripiat? Cave!
Cum morte nati fama clementis perit,
, Quæ sola Reges ornat, aut Reges facit.
Moriatur illa, filius vivat meus.
Jactura tumidæ conjugis grãde est lucrum.
Cher. Quis te repente vulneris tangit dolor,
Magnanime Princeps?
Leu. Nulla quem sanet dies.
Hic obsequentis Conjugis constans amor?
Hæc est Senatûs lenitas? *Cher.* Testor Deũ!
, Irata mulier plura quàm dicat, facit.
Perspectus animi Zelus in patriam fidem
Spem mitigandæ fœminæ nullam mihi
Supeſſe patitur. Non feret mentis calor
Jacere leges patriæ, & jura opprimi.
Leu. Ut ergo placeã fœminæ, aspergã domũ
Proprij cruore filij? partam hactenus
Maculabo famam? Sævus ut dicar, pij,
Delebo nomen? Sensa quæ mundus dabit?
Quæ Sigebertus? Perfidus dicar meo
Struxisse nato pace mentitâ dolum.
, Suspicio libitu fingit, & credit mala.
Cher. Tui dolores cordis arrodunt meum. (test
Leu. Sed quæ medela vulneri est? Quonã po-
Modo furentis fœminæ extingui calor?
Aut ut Senatus mitior crudam piâ
Sententiam sententiâ immutet? Nihil
Cherinte mẽti subvenit? *Cher.* Magnũ dec9
Gene:

Generis Iberi; nescio an votum meum,
Quod cuncta sperat; an magis nimius amor,
Qui cuncta credit, verticis canos mei
Involvit astu. Sero cognosco indolem
Animi iñocētis. Sed Sacerdotē haud decet
In facta Regum ferre censuræ notam.
, Laudare Regum facta si nequeas, tace.
Lev., Consilia amanti suggerit prudens amor.
Amas Cherinte filium infausti patris:
Consilia prome, ut jura stent firmo gradu,
Hermenegildus vivat, & voto suo
Amor patris fruatur: in donum feres,
Quemcunq; posces gloriæ in regno gradū.
Che. Una meditāti semita aperitur. *Lev.* Refer.
Cher. Quando...
Lev. Quid æris iste campani sonus?
Cher. Tumultuantis plebis est signum. Deus,
Qui fata Regum ponderas, Regem juva.

SCENA XVI.

Levigildus intelligit Hermenegildum tumultu populi ad supplicium deposci.

Levigildus. Prætor. Cherintus.

Prat. LEvigilde, civis omnis in ferrum ruit.
Lev. Quid hos furores excitat?
Prat. Consul fremit,
Ardet Senatus, æstuat vulgus, faces
Jactat Tribunus, per vias omnes furor
Communis undat. Parte quâ turris caput

Effert in auras, ariete admoto fores
Tunduntur aulæ. Mortis ad pœnam tuus
Hermenegildus petitur. Urgentis mali
Regina ductrix crine disperso furit,
Ferroq; & igne sævit, & cœdem parat.
Lev. Pax ista belli semen, ò Prætor, fuit.
Nunc te per illam candidæ mentis fidem,
Per Martis illum spiritum, & fortem manū,
Quam mihi sacrasti millies, Prætor, rogo.
Prat., Sincera rerum in turbine probatur fides.
Non ante Regis verticem attinget malum,
Quā nostra se per pectora infringat furor.
Lev. Portum tenemus. Tu quoq; affectū proba
Cherinte Regi. Classicum cogat meas
, In arma turmas. Summa constantis viri
, Laus est ad omnem sortis infestæ impetum
, Frænare sese, & stare rationis jugo.

CHORUS.

Deplorat errores hominum, eosq; docet breves esse.

CÆcus nimium, sensuque carens,
Qui videt aliquid, nec videt uno
Numine terras cœlumq; regi.
Mare inexhaustum luminis illud
Tot se radijs loquitur orbi;
Ut terra, aër, æquor & astra
Taciturna licet, tamen auctorem
Patremq; suum muta loquantur.
Quod clima patet, sive extremo
Lit-

Littore ponti, sive rigenti
Cardine mundi, cûi non suadet
Radius mentis pronos animos
Curvare Deo? Scytha inhumanus
Erigit aras, barbarus Indus
Thura Sabæis urit acerris.
Quà patet orbis, patet & Numen,
Quà latet orbis, non latet, omnem
Qui regit orbem. Cur tamen ille
Luminis auctor nocte errorum
Patitur mentes hominum involvi?
Est, qui truncum, qui rude saxum,
Quiq; metallum pronus adorat.
Huic Leo Deus est, huic fera tigris,
Alius larvis adolet thura,
Alius natum de Styge monstrum,
Cererem, Bacchum, Veneremq; colit.
Alius Numen devorat, alius
Urgente siti cyathis haurit.
Ast errorum est maximus error,
Studio plures solerte vias
Quærere, ut erres. Illa Quirinæ
Scopulus fidei fabula Arij
Dudum tutas pertæsa vias
Errat, ut erret; perq; errores
Ducta minores abit in summos;
Nunquam vero satianda, diem
Veri obscuris quærit in umbris.
O Magne Deus, veriq; parens
Quem nec falli, nec datur hominum

Fallere sensus! quin semel hominum
Corda errorum solvis ab umbris,
Purumq; diem spectare tuæ
Fidei donas? Sperate pij,
Quibus est cordi toto vera
Differre Dei dogmata mundo:
Sperate; brevis vita errori est.
Jam mole suâ collapsa gemunt
Dogmata Arij, jam stygis imam
Turba errorum repetit sedem.
Et licèt irâ fremat insanâ
Ultimus Acheron, mundumq; suâ
Sede emoveat, sincera Dei,
Et sola fides, quà vasta patet
Terra, canetur.

ACTUS V.

SCENA I.

Cherintus miti, dolosâ tamen legis interpretatione componit ad quietem arma, quæ Regina, Senatus, & Populus ad extorquendum Hermenegildi supplicium arripuit.

Levigildus. Goswinta. Consul. Cherintus. Prætor. Tribunus Plebs. Notarius

Lev. TAntum supinus facinus, & inultus feram? O tur-

O turba vilis! *Gos*Ꝟ. Arma tingemus tuo
Cruore *Cher*. Sidat mentiũ præceps furor,
Tumorq; ferri, ò Principes! *Le*Ꝟ. Orci Draco,
Furia Acherontis! *Gos*. Larva sacrilega; Deo
Rebellis umbra. Huc arietem cohors age.
*Le*Ꝟ. Huc cõgere arma miles: hîc sævi; hic feri.
Cher. Per quidquid astris, quidquid est terris
sacrum,
Vos ego, potentes Principes, stratus rogo;
Dum pauca paci proloquor, vestras manus
Ferro abstinete.
Trib. Magne Rex, pronus tuum
Adoro sceptrum: plebis insanæ furor
Trahit abnuentem. Sistere furentem potes,
Si quem per arma poscit, impendis reum.
*Le*Ꝟ. Mali architecte, plebis incentor: reus
Ille es, scelestè. *Cher*. Siste furialem impetũ
Tribune, quidquid postulas, Princeps dabit.
*Le*Ꝟ. Mentiris hirce!
Cher. Magne moderator soli
Levigilde Iberi: venia sit paucis mihi (res.
Turbam alloquendi: quidquid exposcis, se-
Regina, quidquid poscis, est legis vigor?
Gos. Ipse est.
Cher. Habebis. Magne Rex, poscis tuum
Hermenegildũ vivere? *Le*Ꝟ. Hoc ipsũ peto.
Cher. Habebis. At Senatus, & Consul, fori
Vult æquitatem? *Cons*. Hanc postulat.
Cher. Habebit. Tua (petit.
Plebs ò Tribune, postulat legem. *Trib* Hãc
Cher.

Cher. Superi favetis! Omnib, votum eſt idem,
Omnes tamen rixantur, & ſeſe impetunt.
Errore bellum ducitis. Tolle hinc trabem ;
Hinc ariêtem amovete, dum Regi loquor.
Invicte Princeps, pectoris magnos tui
Laudo proboq; ſpiritus : ingens tamen
, Diſcrimē inſtat. Multiceps populus fera eſt,
, Et cùm furori fræna laxavit ſemel,
, Ægrè domatur. Adde, quod miles tuus
Remotus eſt ab urbe. *Leo.* Revocatus manū
Et arma Regi ſiſtet. *Cher.* At ſerò nimis :
Nec ante fortè, quàm tuum interitū fleat.
Redire demus : quale documentum dabis
Marti involutus, craſtinus quando dies
Populum citabit Paſcha ſumpturum? Vide,
Ne feſta lucis gloria in luctus eat, (gis
Cœna in cruorem, & paſcha non nocui gre-
Fiat macellum, teq; miſerante obvios
Agni innocentes militis in enſes eant.
Fidis Cherinto? amoris exemplum dedi.
Fidem experire. *Leo.* Facta quæ voles, jube.
Cherinte, habebis.
Cher. Pauca, quæ loqnar, quoque
Regina, pauca Conſul, & populi accipe
Tribune. Terror ſanguinem in venis gelat,
Quando excitandæ video bellorum faci
Fervere cives, noſq; vix terſas genis
, Iterum vocari ad lachrymas. Plebis levis
, Repentè in arma ſurgit inſanus furor,
, Sed & repentè languet. Haud longâ morâ
Exer-

Exercitati militis turbo poteſt
Urbis replere compita, & cives gravi
Strage ſepelire. Vultis hanc rixam pio
Sedare amore? *Conſ.*Dummodo juris vigor
Legiſq; conſtet. *Cher.*Stabit illæſus vigor:
Attendite oro. Gemina damnandum facit
Hermenegildum culpa : quâ lædit Deum,
Religio vetita : quâ patrem, & Regẽ ferit,
Perfidia. *Conſ.* Summa hæc eſt rei.
Cher. Læſus pater
Culpam remittit. Propriam cuivis licet
Injuriam remittere. *Leu.*Hoc lubens probo.
Conſ. Nec improbamus.
Cher. Culpa quæ tangit Deum,
Examinanda eſt. Rigidus eſt equidẽ Deus,
Tamen & benignus:dumq; ſuſpenſum ſcel⁹
Mortale librat, Judici miſcet patrem.
Veniã Senatũ poſco : quam rigidam putas
Lex mitis iſta eſt. Verba libremus.Lege.
Notar. Quicunq; Arij ſacra contemptu impio
Inhoneſtat, & ſe Romulo ritu inquinat,
Regno rebellis, contumax Regi ſuo,
Graviſq; regno, ſceleris in pœnam caput
*Subdat ſecuri. Che.*Legis hic puræ eſt tenor.
Libremus ergo ſingula : officij hoc mei eſt.
Not. Quicunq; Arij ſacra contemptu impio
Inhoneſtat, & ſe Romulo ritu inquinat, (bat
*Cher.*Subſiſte.Verũ eſt:dogma Arianũ impro-
Hermenegildus. Ipſe confeſſus palàm eſt.
Sed culpa nõdũ mortis hinc trahitur.Lege.

Notar.

Notar. Regno rebellis, contumax. Cher. Siste. Hic
Cardo involutæ vertitur. Non est satis (rei
Legis vigore, asserere Romanam fidem,
Nisi contumacis crimini accedat nota.
Peccare pronũ est, nostra dum semper labat
Natura, quisquis contumax constat suo
Sceleri, meretur Numinis & hominũ odia.
Cons. Nunc teneo sensum legis.
Gosw. Hoc facilè scies,
An contumaci mente defendat scelus.
Cher. Reũ ergo Genitor filiũ accerse: admone,
Sumat Cherinti pascha damnatum manu:
Dolum dolore pellat; exemplo suo
Consilia damnet. Melius est, curvet caput,
Quàm perdat. At si contumax rupe impiũ
Induret animum; legis erumpat rigor.
Minus obstinato vertice recisum nocet.
Lev. Nisi sit paterno degener genio, nequit
Esse obstinatus. *Cher.* Ore dependent tuo
Lethum, salusq; filij. Eloquio valet
Amor paternus. Fortè vicinæ necis
Concussit animum terror, ut mitis specu
Revertat agnus, qui specũ ingressꝰ Leo est.
Quàm vita facili constat? admissi dolor
Si subeat animum sceleris, erasum est scelꝰ.
Lev. Cõsilia sector sana. Goswinta, an placet?
Gosw. O me beatam, si una sit regno fides,
Ritus Tonantis unus, atq; unus calor
Rei fovendæ publicæ! *Cons* Stellas meras
Locutus es Cherinte. *Cher.* Sic votis meis
Secun-

Secunda faveant sidera! & linguam patri,
Pectus resolvāt filio! *Lev.* Hinc Prætor vola,
Quâ parte presso ad carcerem tendit solo
Fundamen arcis; filium suavi trahe
Ad obsequendū vinculo: incensam interim
Furore motæ plebis extinguam facem.

SCENA II.

Cherintus & Pamphagus de rei eventu variè divinant.

Pamphagus. Cherintus.

Pam. Cherinte, dignū Delphicâ lauro caput,
Dignumq; mithrâ; vincis, & merito (trahis
Pompam triumpho.
Cher. Pompa mihi major foret,
Si juvenis ille lege decretæ necis
Liber, secundos duceret vitæ dies.
Pamph. Hermenegildus? *Cher.* Ipse.
Pamph. Num facti subit (tibi
Pudor, dolorvè? *Cher.* Pamphage, arcanos
Sinus revelo. Triplici nondum mihi
Obriguit ære pectus, humanâ nihil
Ut sorte pungar. Illa jam fessi senis
Patrisq; lucta, spes, metus, lachrymæ, dolor
Mihi quoq; pectus lancinant. Non est levis
Mœror parentis, quando, cui vitam dedit,
Necessitate legis aut fati ad necem
Damnare Judex cogitur. Non est suus,

Natu-

, Natura si quem nomine parentis beat.
, Ætate felius vivit in sobole pater,
, Moriturq; morte prolis. An vivet, suam
Si perimere ipse cogitur vitam nece ?
Pamph Te sors parentis dura, me casus movet
Nati sinister. Quemq; facilius paris
Fortuna tangit: te senis, Juvenis mihi
Cruenta fata pectore evellunt fibras.
In vere primo gloriæ, ac primo die
Solij paterni cadere sub ferrum caput
Dignum coronis mille, quis rigido Geta
Natus parente, aut maris spumâ editus
Videre poterit Atreus siccis genis?
At ille mentis integræ infractus vigor,
Affatus ille dulcis, & pulchro fluens
Ab ore virtus, ille magnanimus necis
Contemptus, ille frontis & vultûs color
Nullo dolore varius, aut alius metu,
Quanto vel ipsum criminis possunt fabrum
Mergere dolore? Pectoris juro fidem,
Quãdo adSenatûs causa versata est forum,
Fictam videbar lachrymam ex oculis dare,
, Et vera fluxit. *Cher.* Fata nolentes trahunt.
, Periculum instans multa persuadet: furens
, Mulier nefanda tentat: in Superos amor
, Illicita licitis miscet, & legis tenax
, Animus rigores esse virtutem putat.
His cruda miserum fata in exitium suum
Regem trahebam vinculis. *Pamph.* Sed quis
Hujus futurus exitus? Speras patris (rei
Emol;

Emolliendum voce? num contra magis
Animum obstinabit?

Cher. Mente suspensâ hæreo,
Animumq; variâ lance libratum levant,
, Premuntq; spes hinc, hinc timor. Semper tenax
, Magis est malorum pectus humanum: bono
, Facilè juventus cedit, & inhæret malo.
Fors duriorem caute naturæ rigor
Votiq; faciet sanctitas: forsan tamen
Ambitio vitæ, conjugis constans amor,
Amorq; prolis molliet, quodq; assolet
Mollire scopulum, lachrymæ mœsti patris
Frangent rigorem pectoris. At adest senex.

SCENA III.

Levigildus frustra blanditijs & minis tentat Hermenegildum.

Levigildus. Hermenegildus. Prætor.

Lev. Reddatur aulæ filius, veteri latus
Murice, coronâ verticē, sceptro manū
Ornatus. Alijs arbitris sedes vacet.
O sempiterni sermo divinus Patris,
Idemq; proles, tuq; communis Patris
Natiq; nexus, cujus afflatu pio
Ut tecta pateat veritas, linguas polus,
Cadavera ipsa spiritum, & voces habent
Inculta saxa! causa versatur tua.
Da scire, posse, & eloqui: patris dolor

Ut

Ut mitigetur, cultus ut crescat tuus.
Impende linguæ verba, quæ frangant suo
Cor pertinacis impetu. Per me diem
Si vidit ille Solis, ah! videat quoq;
Fidei nitorem. *Præt.* Promptus ad nutꝰ tuos
Hermenegildus adstat. *Lev.* O gratas vices!
Hermenegilde, meus amor, meus timor!
Venisnè fili promptus ad nutus meos?
Herm. Est legis instar unicus nutus patris.
Lev. O anima patris nate! pars melior mei!
Hæc obsequentem filium patri decet
„ Responsa ferre. Stema quos profert idem,
„ Eadem voluntas uniat. Frustra est pater,
„ Qui contumacem filium mundo dedit.
Nec natus ille est, sed suæ stirpis probrum,
Qui blanda mitis verba non audit patris.
Herm. Agnosco patrem: filiū agnosce ò pater.
Tuum jubere est genitor, & meū obsequi:
Seu me vocare filium, seu me velis
Vocare servū. *Lev.* O vita morientis senis!
O patris anima! Quamlibet Regis mihi
Patrisq; nomen jure conveniat; tamen
Unum potentis, alterum tumidi reor.
Voca me amicū. *Her.* Vertere exilio jubes
Suscepta regna? non minus promptū scies,
Quàm exilia regno vertere.
Lev. Hi patrem procul
Fugiant rigores. Posco, quod possit tua
Reddere voluntas sola. *Her.* Si constat meâ
Patris voluntas, antequam poscas, habes.
Lev.

Leo. Dulce ò levamen! patris afflicti salus!
In Romulæam quantus hoc regno fidem.
Furor odiumq; bulliat, fili vides.
„ Periculosa semper est novitas, licèt
„ Laudanda fortè. Providæ mentis puto,
„ Si quando regni sceptra sumuntur novi,
„ Cum veste mores sumere, & regni sacra.
„ Confusiones rituum, sectam excitant:
„ Divisa secta dividit mentes: abit
„ A mente in enses scissio, ferrum Deum
„ Dum quærit, ipsum vertit in fugam Deum.
Et sic potentis interim regni decus,
Populiq; robur strage miseranda ruit.
Hoc ergo Patri obsequere. Romanam, licet,
Sequare legem, quando Romanos ages
Inter penates: quando te Numen jubet
Hispana regna flectere, Hispanis tibi
Legib9 agẽdũ est. *Her.* Regna diversos habẽt
Diversa pannos, non Deum. Alienis licet
Mutare vestem ritibus; sed non Deum.
Est mundus unus, unus est Deus, fides
Est una, quaquà vastitas mundi patet.
Leo. Unũ esse Numen, nõ nego; occultâ tamẽ
Sub nube tectum: nube at errores videt,
Ridetq; nostros, nec tamen fulmen jacit.
„ Pietatis error noster est: pietas suo
„ In flore regna servat. Hinc Regem decet
Vetera tueri sacra; & antiquam fidem.
„ Quodcũq; novitas penetrat in regnũ; grave
„ Discrimen adfert. Publici errores trahunt
Secum

, Secum furorem publicum. Patris fidem
Quid nate abhorres? Ne tamen cogã, tibi
Concedo nate corde Romanam fidem:
Sed lude populum: patrios ritus dolo
Prudente finge. Principi fraus hæc licet.
, Quod esse fraus in cive privato solet,
, In Regibus prudentia est. *Her*. Si non nocet
, Simulare, licitum est. Impius verè est tamẽ,
, Qui se esse simulat impiũ. *Lev*. Arcano fidẽ
In corde servat. Cordis est, precium dare
; Vitiumq; factis. *Herm*. Opera sine verâ fide,
Sũt cor sine animâ: tecta sine operib9 fides,
Anima absq; corde est.
Lev. Non jubeo Colchi tamen
Sumere venena, Panis Arij quoq;
Est panis è cœlo datus: panis cibum
Cuicunq; fas est sumere.
Herm. At non hac manu,
Non tẽpore isto. Sæpe quod scelere vacat,
Fit aut ab ipso tempore, aut loco scelus.
Lev. Nec primus es, nec ultimus.
Herm. In Orco quoque
Nec prim9 ero, nec ultim9. *Lev* Legis genius
Est usus. *Her*. Hic si est impius, habet impiæ
Legis vigorem. *Lev*. Quidquid è cœlo Deus
Tolerat benign9, impiũ dici nequit. (Deus.
Her., Quod longa tolerant sæcula, hoc plectit
Lev., Gemitus vel unus placat iratum Deum.
Her., Pœnam meretur, qui piam veniam suis
, Præsumit ausis. *Lev*. Quisquis invitus nefas,

, Admittit, omnem sceleris evitat notam.
Her., Cui mors amatur, facilè declinat scelus.
Lev., Peccata Regum sancta sunt, quibus basis
, Stat firma regni. *Her.* Firma stet cordi fides
Pereunte mũdo. *Lev.* Tempus ingenio teris,
Amate fili. Parce morienti seni,
Tuæ Juvẽtæ parce. *Her.* Quod possim, jube.
Lev. A me tulisti regna: tu leve hoc mihi
Hermenegilde cede. *Herm.* Terrarum mihi
Regnum dedisti, regna sed cœli rapis.
Lev., Studium obsequentis filij culpâ vacat.
Her., Facit obstinatum filiũ imperiũ impium.
Lev. Ergo ego scelestus, impius, iniquus pater?
Soli tibi animi purus illuxit dies?
At me, Novercam, totq; Sapientûm scholas,
Regni tot urbes, insulas stantes mari,
Omnes profundus mentis oppressæ stupor
Tenet involutos? Veritas uni tibi
Affulget; error ambitum mundi ligat?
Sint æqua, iniqua jussa mandantis patris,
Studium obsequendi in filio cæcum volo.
Herm. Ego in parente providam mẽtem rogo.
Lev. Auctoritate Regiâ jubeo. *Herm.* Vetat
Regis potestas altior. *Lev.* Ab imis traham
Venis cruorem. *Her.* Corp⁹ hoc terræ dabo,
Animamq; cœlo. *Lev.* Funeris honores tuo
Negabo cineri. *Her.* Sidera impedent faces,
Urnãq; cœlũ. *Lev.* Nempe sic fidem probas,
Teq; innocentem! perfide, infamis, latro,
Et parricida; vomica furialis Stygis!

Credam Deum timere, qui spernis patrem?
Pone sceleratâ Regiam virgam manu:
Pone diadema, capite quod nocuo suum
Perdit colorem: pone, quem frustra geris,
Ensem æquitatis vindicem, ut fiat tuæ
Feritatis ultor. *Her.* Licita dũ mandas, habes
Natum obsequentem. Quidquid hic perdo,
lucror.
Jactura levis est, grande quâ fœnus venit.
In me furoris ultimam flammam egere;
Clemente in alijs protege amplexu fidem.
Leō. (O quantus iste surculus stirpis meæ,
Quẽ trunco genitor!) Patrius sensus redit,
Placidaq; pietas. Esse si nolim pater,
Natura cogit. Parce, si nimiâ furor
Acerbitate tonuit. expressit dolor,
Quæ pressa vellem. Nate per canos meos,
Per sancta generis jura, per nomen sacrũ
Nati, patrisq;, sana consilia tibi
Audi ingerentem. Quidquid irarum fuit,
Transierit: ex hoc genitor ac pietas redit.
Pare admonenti.
Herm. Posce, quod Numen probat.
Leō. Superbe fili! pedibus affusum tuis
Vis me videre? cerne. Jus vitæ meæ,
Meæq; mortis dexterâ versas tuâ.
Vis me perire? pertinax aurem obstrue.
Vis me beatâ luce genitorem frui?
Inflecte mentem. Nate te patri, patrem
Tibi reserva, filijs avum tuis.

Herm.

Herm. Perire nequeo, salva si constat fides.
Lev. O pertinacem mentis aversæ luem!
Non surdiora saxa Tyrrheno quatit
Reciprocante fluctus undarum vice.
Causa est peracta: perdidi litem; caput
Tu perdidisti. Quid meos luctus traho?
Lugubre cives classicum ad funus vocet.

SCENA IV.

Levigildus constantem in fide Hermenegildum, ut pertinacem Civium furori ad supplicium tradit.

Levigildus. Hermenegildus. Consul. Tribunus. Chorus Civium.

Lev. QUæ precia ponã legib⁹, Cives palàm
Videtis. Altũ stemmatis testor decus,
Patriumq; amorem, & publicã famæ tubã,
Quę quidquid aulâ tegitur, in apertũ trahit;
Non fraude, non livore, non turpi metu,
Quæ nunquã in istũ cordis intrârunt finũ;
Sed amore legũ victimã infaustã in manus
Vestras resigno. Perge, qua pergis, tuum
Sacrare Averno spiritum.
Herm. Ah! cœlo tuum.

SCENA V.

Hermenegildus jamjam morte afficiendus loco supplicij sistitur.

Hermenegildus. Consul. Tribunus.
Chorus Civium.

Cons. HErmenegilde: tragica, quæ vitã tuã
Fortuna versat, pene me mihi eri-
Omnéq; sensũ cordis extinguit dolor. (pũ;
Sed parce Princeps: nec tuæ vitæ est tibi
Libera potestas; agere nec fas est mihi,
Quod adluberet. *Her.* Surge: quo fletu meã
Sequeris procellam, dilue errorem tuum.
Cons. O eminentis cordis intrepidus vigor!
„ Ineunda arena est ultima. Extremæ vices
„ Omne evocare pectoris robur solent.
Adi ergo forti pectore supremam necem.
Tuo monili porrige ligandas manus.
Chor. O crudeles, rigidæq; vices
Sortis acerbæ! Quod fuit antè
Soli orienti decus & splendor,
Infame probrum fit morienti.
O mortalis gloria fumus!
Aura instabilis! purumq; nihil!
Cons. Lugubrem ephœbi nobiles humeris date
Pendere chlamydem, Regiæ pompã necis.
Chor. O crudeles rigidæq, vices
Sortis acerbæ! Quem Sol vidit
Veniens ostri luce superbum,
Tenebris mersum Sol videt abiens.
O mortalis gloria fumus!
Aura instabilis! purumq; nihil,
Cons. Nec refuge pullo lumina involvi peplo,
Ne

Ne chalybis horror pectus, aut oculos amor
Teneat fruendi luce mortali nimis.

Chor. O crudeles, rigidæq; vices
Sortis acerbæ! Gemini Soles
Frontis amœnæ, qui veniente
Sole ardebant, sunt duo noctis
Sidera, puro ex axe caduca.
O mortalis gloria fumus!
Aura instabilis! purumq; nihil!

Cons. Genua recurva. O tragica fortunæ rota!
Quis caute durâ durior spectaculum
Oculis pavendum; vultui execrabile,
Et cordi acerbũ videat, & lachrymis vacet?
Si vota mittere libet in cœlum, licet.

Herm. Supreme Regum, pacis in sinum accipe
Regis cadentis spiritum. Soli tibi
Debetur ille; cætera in terris manent.
Cor sit parentis: fratris, exuviæ: meæ
Exempla vitæ, cõnjugis: natus meus
Sit fortis hæres mentis invictæ: fidem
Hispana regna sanguine è nostro bibant.

SCENA VI.

Intervenit Recaredus: movetur tristi spectaculo: proclamat innocentem Hermenegildum: se reum fatetur: appellat ad patrem: dilationem supplicij impetrat.

Recaredus. Casimirus. Iidem qui supra.

QUæ pompa tristis funebri terret mea
Nemora apparatu?

Cons. Perge, quâ pergis viâ, (refer.
Generose Princeps. *Rec.* Scena quæ luctûs

*Cons.*Tuæ saluti victima paratur, bono
Regni, patrisq; commodo. *Rec.*Verbis tegis
Quod terret animũ. Miles hãc fronté ocyùs
Mihi revela. *Cons.*Patris imperio moram
Recarede ponis. *Rec.*Fasciam solve ocyùs.

Cons. Resolve miles.

Rec. Quid moras tantas trahis?
An explicas? an implicas? Bubo hinc abi.
Quid hoc? labori subtrahunt sese manus,
Rigidæq; trepidant; ossa convellit tremor,
Et cor in ima sede constringit gelu:
Arcana vis retro reluctantem trahit.
Quid video? an ũbrâ ludor? est frater meꝰ.

Herm. Recarede! *Rec.* Frater.

Herm. Disce non timidè mori,
Honesta fidei causa cùm cogit mori.

*Rec.*Consul, nocẽtis verticem in pœnas trahe;
Parce innocenti. Nullius culpæ reus
Hermenegildus est: ego admisi scelus:
Me me securi subde.

Her. Quid frustra es pius?

*Cons.*Convictus ille est jure. *Rec.*Per fraudem.

Cons. Pater
Quemcunq; justus judicat reum, est reus.

Recar.

Rec. Veri colore Judici illusit dolus.
Cos. Quæ allata, quæ probata, discrevit pater.
Recar. Hoc est dolosi proprium, fraudi dare
Veri colorem. *Conf.* Filij ubi librat pater
Crimen patratum, fraudibus non est locus.
Rec. Fraudes in aula principem locū obtinēt.
Ego fefelli; pœna debetur mihi.
Her. Mihi imperata est. Obsequi vel sic volo.
Rec. Fratri imperatum est, exequi quod me decet.
Herm. Spes una magni vive Recarede ò patris.
Recar. In me bipennem lictor ultricem vibra.
Herm. Sine, exequatur Regiū imperiū patris.
Recar. Supplicia frater merita si sceleri meo
Vetas rependi; justus hæc genitor dabit.
Consul, bipennem fascibus rursum illiga,
Donec parentis libra discernat reum.
Conf. Jam Sol recedit, pronus in noctem dies
Præcipitat ignes: arbiter causæ novus
Cogi Senatus, non potest. *Rec.* Nihil est novo
Opus senatu, quando me sisto reum.
Conf. Repetamus ergo carceris cœci specum,
Donec in apertam veritas lucem caput
Illustre tollat. Sera sed puram solet
Videre lucem veritas. *Rec.* Mecum pete
Casimire patrem, criminis testis mei.

SCENA VII.

Cherintus & Pamphagus fraudes su-

as detectas dolent: iste fuga se proripit, ille in Boëtin se de scopulo præcipitat.

Cherintus. Pamphagus.

Cher. PAmphage, quid agimus?
Pam. Perge, quà fluit Acheron,
Quà Phlegra spumat, quaq; Cocytus pice
Ardet perenni: non satis crimen fugis,
Nisi orbis extra limites imo caput (voles,
,Phlegetõte mergis. *Cher.* Scelera qui prodi
, Confide puero. Sapere sed poteram senex,
Et quod tegi silentio volui, prior
, Nulli retegere. Nemo te prodet, tua
, Si arcana nulli detegas. Pueri levis
Sensus, vacillans animus, inconstans fides,
Suspecta canis esse debebant meis.
Si texta per me tela potuisset tegi,
Felix secundo tenderem ad honores gradu.
Sed ubi retextæ fraudis aperitur dolus,
Enorme crimen panditur. Quid nunc super
Pamphage Cherinto est?
Pamph. Pamphago quid est super
Cherinte? Gladi9, laqueus, & furca, & rog9.
Ut soleo, vultum rursus alienum induam,
Oculisq; lusis civium arripiam fugam.
Cher. Me fugere prohibet fessi9 ætatis tremor,
Gravisq; scelerũ sarcina. Statutũ est mori.
Hic rupe ab istâ memet in præceps dabo.
Pamph. Cherinte canis parce.
Cher. Non possum: feror

Nolens

Nolens latente spiritu. *Pamph.* Vivus Stygis
Mergêre sponte lacubus: Ego cautus fugâ
Meæ saluti consulam. I, quà te tuj
Agunt furores, & lacessito polo
Molem cadentis fulminis ab auris trahe,
Scelerũ tuorum vindicẽ. *Cher.* Tãdẽ ultimũ
Calco theatrum. Phœbe non semel meo
Scelere impiate, curribus versis fuge,
Raptumq; mundo territo incinera diem.
Me fax trisulca, me gravis cœli vapor,
Me turbo flammæ sulphure & pice æstuans
Perimat nocentem. Statis ad votum rei
Surda astra? Statis? Fœda furiarum cohors,
Chymæræ, Erynnes, Cerberi, & quidquid
Stygiâ sepultũ nocte, Avernales sinus (latet
Pandite Cherinto. Quid times tantâ senex
Onuste scelerum mole? Supremum adijce
Scelus sceleribus: tuta per Bœtin ratis
Ibit in Avernum. Mergere, & fato tuo
Suum redire scelera in auctorem doce.

SCENA VIII.

Recaredus coram Levigildo totam fraudum telam retexit. Mittit Levigildus, qui jubeat filium innocentem carcere extrahi.

Levigildus. Recaredus. Prætor. Casimirus. Prætor Augusti.

Lev. O credula nimis rebus in dubijs fides!
Sic misera luditur aula, quâ cœcas
Fixêre sedes: cujus invidia fores (doli
Livorq; munit; cujus in medio sedent
Odium furorq;. Cingimur multo latus
Undiq; cliente, sed tamen multo latet
Cliente multus proditor. Non est novum,
Sub innocentis pallio absolvi reum,
Et innocentem morte damnatum opprimi.
Nec ipse facilè, an innocens, an sis reus
Dijudicâris; quando virtutum induunt
Scelera colorem, & misera nudatur suo
Virtus amictu. Prætor hinc velox abi,
Sceleris repertum Consuli auctorem refer.
Hermenegildum absolvo. Restituat notas
Sceptri, coronæ, ac purpuræ; & rursum meæ
Reponat aulæ: vertat in Græcos duos
Strictã bipennem. Tuq; scelerosũ caput...
At ecce, scenam Prætor Augusti subit.
Sidit tumultus militum, & tutæ quies
Reposita pacis? Prat. A. Fraudis inventũ fuit.
Miles quiescit, paxq; tranquillum tenet,
Turbata nunquam. Firma præsidia attuli
Hermenegildo. Causa quo posita est loco?
Lev. Meliore. Pr. A. Vivo. Scena quæ vultũ su-
Recaredus ante Regios stratus pedes? (bit?
Lev. Siles scelestè? Loquere: contextæ impium

Evolve

Evolve nodum machinæ; retege ſcelus
Quod ſera quondam fortè non nocuo mihi
Fama imputabit. Eat in auctorem dolus.
Hermenegildus ergo perſuaſit tibi
Deſpicere jura patria, & imperium meum?
Rec.tr. Ego architectus fraudis, ego Romæ fidē
Simulare doctus illa conſilia eruj.
Pr. A. O aſtra! *Lev.* Nondū nodus hic rei patet.
Quis tibi doloſis artibus mentem imbuit?
Rec. Cherintus. *Pr.* Iſte cādor eſt rigidi ſenis?
Hæc ſancta pietas.
Lev. Quod tibi antidotum dedit
Hermenegild⁹? *Rec* Hoc quoq; extorſi dolo,
Ut imputati ſceleris indicium darem.
Lev. Quo cōſulēte? *Rec.* Cuj⁹ à ductu hactenus
Steti, Cherinto. *Pr. A.* Pene me juſti mihi
Rapiunt furores. *Lev.* Siſte, dum plura eruā.
Quis ille teſtis, cujus affatu reum
Fratrem Senatus egit? *Rec.* EſtGræcus; ſenis
Servus Cherinti. *Lev.* Quis repentinis agi
Vertiq; furijs militem ad patrem tulit?
Rec. Idem Cherinti ſervus; ut nullum reo
Præſidium adeſſet.
Pr. A. Pamphagi indicium facis. (los
Rec. Is ipſe fraudes miſcuit. *Lev.* Sed quis do-
Perſuaſit auctor Pamphago?
Rec. Vulpes ſenex. (tus,
Lev. Sed quis Cherinto? *Rec.* Turpis exilij me-
Regina quo damnaverat. *Lev.* Reginā amor
Egit tuendi jura. Nihil iſtum in dolum

Egit Senatus? *Rec.* Credidit verum ſcelus.
Ego, ego cruentus ille ſum fraudis faber,
Ego machinator criminis, falſum nefas
In innocentem condidi, & verum impius
Nefas patravi: pœna debetur mihi.
Lev. Tuũ eſt ſceleſte crimen, & dolor eſt meus.
Quem nullus oculis patris abſterget dies.
Hic ille fictus impiæ frontis color,
Tenor modeſtæ vocis, & regni ambitu
Immunis animus! Crede jam illuſus pater
Frontis theatro; quando latebroſi ſinus
Vaſtam pavendi criminis ſcenam tegunt.
Equidem deceret enſe tranſadigi tuum
Scelerate pectus: quãdo Juvenilem tamen
Culpam fateris tempori, & fratrem eruis
Præſente morte; ſiſto commotũ impetum;
Meumq; rurſus filium agnoſco pater.

SCENA IX.

Adfertur nuncium perempti Hermenegildi. Unde Rex deſperatione agitur.

Prætor Regis. Levigildus. Recaredus.
Prætor A. Chorus.

Prat. R. O Livor! aulæ ſcopul⁹! ò quãtæ tuis
Periêre naves fraudibus! quantis agis
Invidia Reges cladibus? & aulas ſtrophis
Vertis, revertis, erigis, & iterum opprimis.
O caſus atrox! *Lev.* Mitis infauſtum polus
Retun-

Retundat omen. Aliquis an tangit patrem
Luctus? *Pra., A.* Medullas horror attonitus
Lev. Effare casū. *Pr. R.* Jussa factur⁹ tua (quatit.
Dum propero cœci carceris ad antrū, steti
Bœtis propinquo littore, & vidi (dolor
Permitte verba!) Mysta sacrorum incitus
Furore, an æstro? crine bachantis modo
Dispersо in auras, voce nō hominis fremēs,
Suiq; sponte carnifex, jactis probris
In astra, in homines, in reluctantem mori
Animam, execratis Regiæ Augustæ dolis,
De rupe spontè lapsus, infandum caput
In præfluentis vortices mersit Tagi,
Meritaq; Averni incendia per undas adît.
Lev., Est justa cœli pœna. Non differt diu
, Supplicia Nemesis. Jactus in cœlum furor
, Repetit furentem. Scelera qui fecit, ferat.
, Si tortor absit, consciæ mentis dolor
, Satis nocentem lancinat. Sed nec Tagi
Congesta moles, nec perennantes Stygis
Undæ impiato pectore infandi eluent
, Labem facinoris. Impium letho datum,
Licet execrando, nemo sapienter dolet.
Prævenit iram Regis, & justam mei
Nemesin furoris. Sed refer, quidnā meo est
Hermenegildo. *Pr. R.* Cas⁹ ubi pavidū gravis
Attonuit animum, propero, subiturus forū,
Spaciosa quà se fundit ad turrim via.
Stabat coacto miles in gyrum globo,
Densusq; circum populus arctabat forum,

Spectaculi avidus. Parte nunc istâ viam,
Nunc scrutor illâ; at undiq; accessu vetor,
Densante nimbû plebe. Tum pullû trahens
Hermenegildus syrma funereum subit
Mortis theatrum: lictor utrimq; ad latus
Bipenne strictâ sævus incedit comes:
Sequitur Senatus. Jamq; constiterat suo
Funesta tragicæ pompa fortunæ loco:
Cûm Consul; agite (voce ferali intonat)
Agite, statutû in scelera supplicium cadat.
, Dilata pœna sæviùs torquet reum,
, Nocetq; populo. Sæpe dum nectis moras,
, Consilia mutant Principes: patres sui
, Dulcedo tangit sanguinis. Ne quâ morâ
Jura æquitatis corruant, aut Rex vetet
Reum securi subijci, sententiam (pijs
Latam exequamur. *Lev.* Jussa tu nostra im-
Non expedisti? *Prat.* Quant⁹ elatæ sonus
Vocis valebat, sistite, inclamo, necem.
Tribune siste: Consul Augusti excipe
Mandata Regis. Qualis ad fremitum maris
Stat surda Calpe, surdus ad vocem meam
Stetit Senatus, Consul, & lictor ferus
Legis vigori intêt⁹. *Lev.* Heu miserû patrê!
Miserûq; Regem! *Pr.* Subijt incensum furor
Animum; sagittam promo: Lictorem peto.
Attonitus hæret ille: cùm meæ interim
Adsunt cohortes: dumq; vix vertor, meis
Signum daturus, parte quâ curæ meæ
Rimen-

Rimentur aditum, voce confusâ audio
Sonare gemitus; repeto luminibus atrox
Mortis theatrũ. Heu tristis! heu nullo satis
Ploranda in ævo scena! ceu veris decus
Purpurea ferro carpta se inclinat rosa,
Caput verendum Regis in terram cadit.
Recarede dextram subijce cadenti patri.

Rec. O chare genitor! ò meã sortem! Pater!

Leo. Heu me scelestũ! perditũ, infamẽ, impiũ!
Abominandum Tartarj monstris caput!
Pandere profundi flam̃ea Acherontis spec⁹,
Devolve me, combure me, consume me.
Exple furorem Cerbere: auctorem, & scel⁹
Involve eodem turbine, & eandem Sygis
Rape in cavernam. Quis mihi ferrũ eripit?
Reddite nocenti acinacem, ut scruter viam
Animæ impiatæ. *Rec.* Genitor ultricẽ meas
Verte in medullas dexteram, & ferri sitim.
Ego parricida sanguinis legem, & sacra
Jura violavi: solus ego fratri impius,
Sol⁹ ego potui, & volui, & explevi nefas. (nũ

Leo. Impie, scelestе, barbare, sacrilege, homi-
Odium & Deorum! tolle funestum hoc mei
Diadema capitis: tolle, sed voto patris,
Et sorte fratris. Scena, quam ploro miser,
Tibi apparatur. *Rec.* Pande Avernales sinus
Revoluta terra, conde me, matrem, patrem,
Scelerati Arij dogma, delubra, & focos.

SCE-

SCENA X.

In terrâ funus inter ſtellas, in cœlo animaHermenegildi exhibetur,accurrit Levigildus, aula, & populus.

Caſimirus. Levigildus. Prætor uterq; Chorus cœleſtis.

Caſ. Concurre civis; grãde prodigiũ aſpice.
Sacra urna vacua eſt: ſurgit ex urnæ (ſinu
RadiataSolis flam̃a; & effuſus cruor
Vertitur in aſtra; quotq; tetigerunt ſolum
Stillæ cruoris, tot micant ſtellæ. Jacent
Affuſus alter alteri, reus reo,
Conſul Tribuno: dumq; lamentum parat.
Affuſa turba funeri, lætum melos,
Ipſoq; dignum Numine ex aſtris ſonat.

Chor.Cæl. Hermenegilde! nemo
Fruſtra fidem tuetur.
,Per bella palma vænit,
,Per mortis arma laurus.
,Quà creditis venire
,Probrumq; dedecusq;,
,Hàc itur ad triumphos,
Hàc occupantur aſtra.
Hermenegilde, ſurge
Ad gloriam, ad triumphos.
Quam prodigus rigaſti
Tui cruoris imbre,

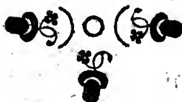
Hac

Hac inter aſtra gaude
Hermenegilde lauro.
, Menſura laurearum
, Sunt bella, damna, mortes.
, Quà deprimit tyrannis,
, Hàc emicas ad aſtra.
, Virtus furore preſſa
, Emergit ad triumphos.

Lev. Hermenegilde, tenè? vel ſpeciem tui,
Mi nate, video?

An. Herm. Ponite dolori modum
Finemq; Iberi. Tranſijt, quidquid poteſt
Vocari acerbum: pompa nunc melior ſubit.
Mihi tumba cœlum eſt funeri; Sol eſt rog9,
Et aſtra ſunt funalia, & leſſus melos
Eſt Angelorum. Scena ſic triſtis perit,
Reditq; melior. Regna conſurgunt, cadunt,
Veniunt, recedunt. Sortis eventus putant
Homines: Olympus iſta, non caſus, rotat.

F I N I S.

OLAUS MAGNUS, Norvegiæ Rex.

Ex Tancredo Cottono Soc. JESV.

ARGUMENTUM.

OLaus Norvegiæ Rex ab Idolorum cultu regnum suū expurgaturus, & orthodoxam fundaturus religionem, primū studiū ad rebelles aut extirpandos, aut opprimendos convertit. Hi sua studia ad Canutum Daniæ Regem inclinant, eumq; Norvegiæ Regem eligunt. Arma ergo in Olaum sumit Canutus: sed cum his non proficeret, conspirationem conflat, & Olaum occidi curat. Dum fervet conjuratio, Olaus tam virtute suâ, quam Regum Jerislai, Amundi, Magni filij, ac Araldi fratris Canutum prælio fractum in fugam agit. Dum è conflictu redeunt dicti Reges triumphum acturi, reperiunt Olaum interemptum.

IN-

INTERLOCUTORES.

Amidas. Idolum.
Megæra.
Olaus Rex.
Amundus. Rex.
Jerislæus Rex.
Magnus filius Olai Rex.
Araldus Frater Olai.
Orandus Sacerdos.
Trugillus } ſimulati amici Olai.
Taletus }
AlindusTrugilli & Taleti ſocius.
Aſtulphus Dux Olai terrâ.
Dorontes Dux Olai mari.
Smerilius Dux Canuti.
Nuncij varij pleriq; Capitanei
Amundi Regis.
Jerislai Regis.
Gubernatoris Hamariæ.
Aſtulphi.
Dorontis.
Termontis Capitanei Canuti.
Magni Regis.
Oliſtus Civis.
Nunc: mortis Olai.
Chori.

ACTUS I.

ACTUS I.

SCENA I.

Amidas evocat ab Orco Megæram ad turbandum Norvegiæ regnum.

Amidas. Megæra.

MEgæra! nondũ Tartaro evolvis picem,
Totũq; Averni sulphure in mũdũ flu-
Megæra! quò decidimus? à sacris fugit (is?
Acerra templis: thura proscripto gemunt
Fugitiva odore: Numina ex aris cadunt,
Aliudq; templa Numen atq; aras tenet.
Megæra! torpes inter Acherontis graves
Sepulta nubes? Exere anguineum caput,
Geminamq; dextrâ vindice excutiēs facem
In ultionem Numinum totum trahe
Orci furorem. Languida, enervis, reses
Et, quod profundo maximum Acheronti est
probrum,
Megæra inulta! Cernis, ut votis tholi
Carent Deorum? munera recedunt, vacant
Honore templa, sacra profanantur, jacet
Ultima Sacerdos cura, nec Amidæ genu
Curvatur usquã? at interim Christo affluũt
In vota populi, genua curvantur, tholis
Dona offeruntur, balsamum sudat, fluit
Odor ab acerris? Cernis? atq; altùm siles
Megæra inulta? Si quod internis alis

Fibris

Fibris venenum, viperæ si quid super
Est immedullis, si quid horrendum canis
Trifaucis ore spumat, hoc toto indue
Megæra corde. *Meg.* Jussa factura igneo
Evolvor antro. Nimia præsagus metus
Tibi suasit. Ante miscebit polis
Avernus ignes, ante damnati Deûm
Sedes tenebunt, vetere quàm sede excidāt
Amidæ honores. Cernis hāc dextræ facem,
Picemq; lævæ? Regios vastis agam
Furijs penates. Jam mihi Ætnæo fibræ
Bacchantur igne, cujus effervens calor
Ipsos penates siderum in bustum dabit.
Jam vulgus omne bullit in crudum nefas,
Durumq; Olai subtrahit collum jugo.
Jam sceptra dubitant, jam coronarū tremit
Regale pondus, quæq; se lateri implicat,
Perdit ruborem purpura: in ferrū emicant
Iræ potentûm, quas retrò populi furor
Denso secutus ordine exitium vehit
Regi supremum; quæq; Norvegi manu
Stetêre Olai sceptra, Canuti in manum
Violenta transfert ira. Venientem excipit
Canutus albæ sortis auroram; & famens
Avidusq; honoris æquor immensum replet
Frequente aristâ militum: & qualis jugo
Minante rupis, fortè si prædam videt
Aquila profundæ vallis in gremio, advolat
Momento in uno, perq; laceratum trahit
Iras cadaver, laniat, & rostro, & pede,

Et

Et dente, & ungue; talis in Olaum effero
Canutus ardet impetu, & præceps volat,
Canutus aris Numina, & acerris focos
Iterum daturus: Jamq; correptum tenet
Diadema regni. Creditur Eois minas
Inferre terris: fraude vestitus scopus
Erumpet in Norvegiam, & Olaũ opprimet
Ulfone agente. Pone, quo premeris, metũ:
Nec Amundus armis, nec Jerislæus manu,
Nec magno Araldus milite in belli vices
Sociati Olao, fine Canutum suo
Fraudare sperẽt. *Amid.* Tota spes fidis sedet
Canuti in armis. Si quid horrentes stygis
Habent furoris incolæ; si quid doli
Fraudisq; nutrit improbæ Eumenidũ cho-
Huc exeratur. Perge, quà vocat Dijs (rus,
Devotus ardor, quaq; religio trahit.
I, perge; tecum prælia & ferri impium
Evolve amorem: concute insanos fero
Animos tumultu: divide in regnum faces,
Discordiarum semina, in mentes picem,
In corda flammas: donec excisus suâ
Fortunâ Olaus templa restituat Dijs,
Arasq; templis, thura delubris, sacris
Flammas acerris. Siste: jam sensit tuas
Concussa tædas aula, jam regnum suo
CumRege rabies mutuam in cœdem rapit.
Urge inchoata. nec ego tranquillam polo
Capiam quietem: cum mari in fluct⁹ aquas
Omnes movebo, cum Jove elidam faces
Cœlo

Cœlo trisulcas: cum sacræ domino stygis
Supplicia statuam, quæ scelus tantũ exigit.

SCENA II.

Gaudet de conversa Norvegia Olaus: pericula providet: ad illa animum aptat.

Olaus. Trugillus fictus ejus amicus.

DEcumana fluctus ira composuit, jacet
Tempestuosi vincta libertas maris,
Blandusq; portum Zephyrus in jocos ciet,
Animi tenemus vota, quæ tenuit diu
Suspensa Avernus. Vidimus nuper stygis
Effusa partu monstra per nostri sinus
Impunè regni liberis flammis coli,
Et thure, & aris: video nunc nostro procul
In sua retrusum regna Plutonem rapi,
Duroq; vincta Ditis inferni ostia
Adamante claudi: Siq; spem meam favens
Secundet æther; video, non ullo die
Pandenda, rursus antra concludi stygis.
At hinc salutis video recludi fores,
Aditumq; cœli liberum. O quanto meam
Riguus inundat gaudio mentem polus! (tibi
Trug. Sed quanta per pericula est empta hæc
Lætitia, Princeps? quantus in precium datus
, Sudor, laborq;? *Ola* Gloriæ hoc preciũ uni-
, Emitur labore; quaq; procedit prior (cũ est;
, Labor, sequentem gloriam secum trahit.

Trug.

Trug., Verum est per altas gloria incedit vias,
, Quam nemo lentus assequitur, at nec sui
, Nimiũ cruoris prodig⁹. *Ol.* Quisquis breve
, Vitæ tributum mutat æterno, suæ (hoc
, Non ille vitæ est prodigus.
Trug. , Vitæ est bonus
Emptor beatæ. Quando se tamen in tuum
Regni paterni verticem inclinat salus,
Servare temet patriæ debes bono.
, Etiam per ipsam patriæ constans amor
, Fugam probatur. *Ola* Jussa si cœli tamen
Mori juberent sanguine effuso; decet
Me prima per discrimina in mortem dare.
Si fugio mortem; fugio, quò vivam meæ
Patriæ: cadendo patriæ sed si magis
Prodesse liceat; cadere pro patriâ, decus
Mihi esse primũ reputo. *Trug.* Sed vives ta-
Tuis superstes. Ille Sypilæâ fibras (men
De caute duxit; ille marmoreo induit
Rigore pectus; ille Caucaseâ tigre
Genitus, Megæræ ab ubere pependit puer,
Quicunq; scutum pectoris nolit tuis
Periculis opponere. Ego, si sic dies
Deposcat olim, parte, quâ vulnus tuo
Capiti iminebit, obvium obtendam caput,
Nec ante sese vulneris vasti ferax
Arundo figet regio cordi, meas
Quàm per medullas robur infringat: prior,
Ut Rex superstes vivat, occurram neci.
Olaus. Fidelitatis candidæ affectum probo,

Cali-

Calidasq; flammas cordis excelsi osculor.
Nec esse vana fortè patietur sequens
Promissa Phœbus : sive me pacis beet
Tranquillus oculus ; sive Mavortis furor
In bella cogat. *Trug.* Veniat optatus dies
Fidei probandæ! sanguinem & vitam dabo.
Ola. Promissa in imo pectoris condo sinu.
Nunc templa mecum vise, ubi liceat, mare
Post temperatum, Numini grates dare ;
Vel firmiorem pacis indeptæ statum
Prece impetrare ; vel, arma si cogar manu
Sumere, faventis trahere subsidium Dei.

SCENA III.

Nimio Olai Zelo submetuit Araldus frater, quem animat Taletus fictus amicus.

Araldus. Taletus.

TOruum minatur, & supercilium arcuat,
Vocéq; acerbat frater, ac rigido nimis
Fervore, mitis limitem excedit ducis.
Vereor, ut iste nimius in Superos calor
Incendat urbes. Sæpe, qui nimium studet
Cœlo, secundum publicæ evertit rei
Statum. Tyrañum simulat: at vereor quoq; ,
Ut dum tyrannum simulat, in verum sui
, Abeat tyrannum generis. Audendi gradus
, Solet esse primus ille ; simulare impetum
, Fictisq; ferre in ausibus veras neces.

O *Tal.*

Tal. Etiam timerem, quando vicinos quoque
Metus ille Reges tangit: at domitus jacet
Populus sub ictu, nec rebellantem valet
Levare dextram. Vulsus alarum est vigor,
Quo se erigebat populus in Regum metus.
Si quis volatum contumax tentet tamen,
Et insolentes erigat cristas, potest
Sapere alienis casibus. Taceo animum
Olai in omni pulvere Gradivi inclytum,
Tuamq; Aralde taceo virtutem. Fremat
Insanientis Martis extremus furor
In bella, & omnem sæva regionem impleat
Bellona ferro; Regis oppositus vigor,
Tuæq; robur dexteræ fuso metet
Ab hoste palmas, perq; subjectas strues
Hostilium cadaverum incessu ardui
Cœlo inseretis frontis excelsæ jubar.
Aral. Si par vigori mentium semper modus
Eventa ferret; bella si soli darent
Palmas calori; nullus hoc regnum metus
Quateret Olao Rege, vel Regis super
Vivente fratre. Bella si semper patens
Bellona traheret, & in apertum pulverem
Manum evocaret, nulla conjunctis foret
Ratio timendi. At fraudibus quando patet
Semita, doliq; pace sub fictâ latent,
,, Cautè pavendũ est Regibus. Semper magis
,, Fallax amicus, quàm patens hostis nocet.
Jamq; Olderontem, jãq; & Egroaten rapax
Involvit æstus fluctuum, & Tronto imminet,
Omnemq;

Omnemq; latè turbo regionem quatit.
Talet. Hic eſt minantis ultimus ponti furor.
Laſſata poſtquam flabra poſuerunt noti,
Motoq; violens Auſter exceſſit mari,
Adhuc ab imo viſcere indignans fremit,
Lenteq; fluctus detumet. Sic poſt gravem
Domiti procellam incendij, tenues adhuc
Spirant favillæ. Concitus populi hic furor,
Aut eſt ſupremus fluctus, aut flam̃æ ultima
Preſſæ favilla. *Aral.* Quod voves, credis ni-
Votũ ſecundent Cœlites! Unà Ducis (mis.
Subeamus aulam: fortè non dubias ibi
Notas trahemus, parte quâ fervens mare
Minetur æſtum, vel procellarum impetu
In rem feroces publicam fluctus agat.

SCENA IV.

Alindus Trugillo & Taleto amicis ſuis eventura infauſta animo præſagit.

Alindus.

ET rigeo, & ardeo corde ſub eodẽ. excitat
Spes mihi calorem, frigus inducit timor.
Spes inde libertatis arridet, licet
Adhuc catenis tenear. Ardentem queat
Quis tegere flam̃am? quisve ſub medio die
Condere micantes Cynthij poſſit faces?
Nimis Trugillus ſperat, ac odit nimis,
, Nimis & Taletus. Nimia ſpes, nimiũ odium
, Aquè ſerenum mentis extinguunt jubar.

Credit hic Araldo cœcus, is credit nimis:
Facilis Olao, quamq; mentito tegunt
Colore fraudem, fronte sat tutam suâ
, Mendacioq; existimant. Nunquam at satis
, Doli teguntur; dumq; velantur, sui
, Indicia produnt. Si latent, sed non diu
, Majora scelera. Proditor fumus prior
, Micat ante flam̃ã. Providus sensus Duci est,
Providus Araldo: uterque cautus, & dolos
Simulare uterq; doctus. Augurium mihi
Spem penè tollit. Propius ante aras stetit.
Divûm Sacerdos, victimâ hinc cinctꝰ latus,
Et hinc acerris. Astra mugitu horrido
Inauspicati nunciæ eventûs replent
Sacris paratæ victimæ, & timido gradu
Trepidant ad aras, ac renitentes sacras
Fugiunt secures: exta convulsis tremunt
Agitata fibris; prosilit venis cruor
Pallore mixtus, viscera effugiunt manum,
Atroq; sparsum felle tabescit jecur:
Flammam recusat ignis; & quamvis semel,
Iterumq; micuit, subitus extinxit vapor,
Divumq; ad aras è Sabæorum focis
Solus remansit fumus, atq; horrens odor.
Infausta signa victimæ; orati subit
Sinistra vox Oraculi: *Norvegia*
Victorijs sepulta procumbet suis.
Remedia ne sint lenta, Trugilli voco,
Voco & Taleti dexteram auxilio malis.

SCE-

SCENA V.

Trugillo Olai, Taleto Araldi occulta belli molimina & apparatus suspecti redduntur.

Trugillus. Taletus.

FOrtuna Solis æmula optatum diem
In vota ducit. Nimius at risus mihi
Suspectus esse sortis auratæ potest.
, Fortuna vitrū est: frangitur, quando micat.
Arcana quamvis pectoris Olaus mihi
Sui repandat, spondeat tuta omnia,
Suspicioq; absit omnis, & vultu sibi
Similis eodem constet: in populo nihil
Prodat moveri; facta Canuti licet
Nomenq; sileat: fidere ambiguis tamen
Non usq; licitum rebus est. Silentia
, Ipsa mihi sunt suspecta. Natura, aut Deus
, Profunda corda Regibus magnis dedit.
Tale. Obstupeo Araldū, & dubito nū cōstet sibi.
Solitus latentes pectoris nuper sinus
Aperire mihi, nunc cordis arcanum tegit,
Si vera narrat animus, hodiernus mihi
Mea vota Phœbus advehet. Superos prius
Cœlo evocemus; victimā admoveat sacris
Aris Sacerdos; consulat multâ prece
Delubra Divum, parte quâ nimbus cadet,
Et quàm beatus sortis afflatus vehet (men
Meditata nostra. *Trug.* Nil nego Superis: ta-

Frustra pavemus. Militum nullæ strepunt
Pro Rege turmæ; nullus apparet domi
Forisq; belli sibilus; nulli aërem
Lacerant boatus, nec repercusso die
Radiant mucrones: & Jerislæum tacet,
Tacet & Amundū fama, nec Magnū strepit.
Secura si sunt omnia, est vanus timor.
Talet.,,Silentionè credis? hoc aptè tegit
,,Persæpe fraudes. Fama Canutum tacet,
Tacet arma nostra; nec tamen pōto procul
Distant remoto. Nemo vicinis canit
Tabulata maria ratibus, & totus tamen
Multo flagello remigum Oceanus gemit.
,,Piscator hamum celat, & laqueos tegit,
,,Quicunq; prædis inhiat. Urbanæ domus,
Castella, villæ, quanta populorum queunt
Agmina tenere clausa? quantus militum
,,Tegere cohortes? Sępe quod minimū patet,
,,Magis minatur. Cinere fors gliscit suo
Sepultus ignis, donec in nostrum ruat
Excidiū apert⁹. *Trug.* Just⁹ est, fateor, met⁹,
Prudensq; cura. Vade, quà portus maris
Nostris paratas servat obsequijs rates.
Illic Alindum detine intentum rei:
In varia Araldum distrahe; ut cautus minus
Perîcla videat: tesseram nostri doli
Disperge cives inter. Ego cautus doli
Subeo penates regios. Dubia regant
Eventa Superi! *Tal.* O fata! clementes Dij
Audite gemitus patriæ; & tandem modum
Ponite

Ponite tyranno! causa non nostra hic latet,
Sed filiorum, civium, & vestra, ô Dij!

SCENA VI.

Olaus nuncium accipit reportatæ feliciter per Ducem suum Astulphum ex hoste victoriæ.

Olaus. Araldus. Nuncius Astulphi.

„ Consilia cœli nemini apparent satis.
„ Sperare multa possumus; scire at nihil.
Quamvis inundet arva ferrato seges
Animosa nimbo, perq; subjectos maris
Bellona fluctus grande momentum ferat
In bella Regi; parciùs fidem tamen
„ Impendo promptis viribus. Dubio agitur
„ Calore Martis alea: inclinat, favet;
Suspensa nutat; avolat, rursus venit,
Fugitq; rursus. nemini semper favet
Jurata serva; neminem semper fugit;
Sed tota justo pendet arbitrio Dei.
Ille arma flectit, ille bellorum exitum
Definit; ille lauream dat, cûi placet.
Sed justus ille, sive me strage obruat,
Sive obviantis porrigat lauri decus.
Quamvis per arma Numinis causã sequar,
Veteresq; sacris asseram cultus, tamen
Eripere palmam militi nostro potest,
Hostiq; ferre. Si dat, est Numen meum.
Si tollit, idem amabile est Numen meum;

Æquè verendum, lauream quando negat,
Quàm quãdo fuso ex hoste decernit decus.
Sed quàm beatâ sorte bellarem, mea
Si dum geruntur prælia, liceret meo
Signare causã sanguine! *Aral.* Secũda qui-
Sed cura regni, civium salus, bonũ (dem:
Commune, lex prudentiæ Regem jubent
Exasperatæ sortis adversam manum
Vitare cautè. Publicæ salus rei
In Rege vivit: capite sublato, ruit
Inanime corpus. *Ola.* Astra si inimicis tamen
Petantur armis, si pius cultus Dei
Periclitetur; causa tam illustris vetat
Vitare mortem. *Aral* Semper addicã libens
Primas Tonanti; non minus cœlo tamen
Placuit futuris publicæ rei bonis
Servare vitam, quàm tyrannorum dare
Caput in secures. Unus occumbis? trahis
In fata multos. Unus es salvus? salus
Secura constat plurimis. *Ola.* Hostis licet
In explicatis fata vexillis ferat,
Nescio quid intus pectus animosum exilit,
Faustumq; spondet candidæ sortis diem.
At ecce lætus tempori & votis adest
Nuncius. In ore video, quod portas novi.
Nunc. Sortem beatam. *Ol.* Prome.
Nunc. Vicisti. *Ol.* Jacet
Depositus hostis? *Nun.* Et suo tabo innatat.
Ola. Tua Deus hæc sunt dona. Sed seriem rei
Fidus recense. *Nun.* Læta narranti fidem
Con-

Concede Princeps. *Ol.* Cedo.
Nunc. Quà se Udden levat,
Ac Olderontem prospicit, miti tumet
Clivus theatro, prima venienti domus
Habitata Veri: vertice in summo patet
Ingens in arma campus: in lævum latus
Largo natantes alveo fugiunt aquæ:
Annosa latere dextero, ac senio gravis,
Umbrisq; densa sylva frondosum caput
Ad astra tollit: hujus extremo exitu
Præceps profundã petra se in vallem trahit
Minata saxis, cujus in latebris frequens
Latebat hostis: marginem plumbi ferax
Plurima tenebat machina, hinc nostro ul-
Funus datura militi, si par minis (timum
Stetisset ardor. Jamq; spondebat sibi
Palmam ante pugnam, vix relaturus virum
Tempestuoso è prælio. Astulphus feri
Pridem per omnes Martis instructus vias,
Cui multa galeam bruma conspersit nive,
Et multâ adussit Sirius vultum face,
Multus probavit hostis; in partem bonæ
Attentus omnem sortis observat locum,
Metata castra, bellicas vires, viros,
Et spes inanes hostium, & inani fidem
Tumore nixam: nocte cùm mediâ polos
Texisset atra nebula, nec cœlo vigil
Penderet ignis siderum, pontem manu
Artifice factum à littore in littus jacit,
Exercitumq; tacitus ingentem alteram

Talet. Regiæ an mentis queat
, Aliquis profundū cernere? A linguâ procul
, Secreta distant pectoris; nec se simul
, Facili maritant vinculo, Nulli fides
, Est certa Regi. Fortè violentus coquit
Sub Marte tacito damna Novego solo:
Et qualis auctis intumet torrens aquis,
Positiq; fragiles obicis effringens moras
Per plana violens rapitur, & totos tegit
Campos procellâ; talis armatas trahit
Iras Olaus, donec unito satis
Mavorte firmus irruat regni potens, (ce.
Camposq; inundet sanguine, atq; urbes ne-
Trug. Omen sinistrum, si quis est cœlo Deus,
Vertat in Olai verticem; & nostrum caput
Immune servet, perque non ruptum trahat
Meditata filum! Proximus nunc sit labor,
Vel ex Olao trahere contectos dolos,
Vel ex Araldo. Teneo, si Superi favent.

SCENA II.

Male ominosum Orandus Sacerdos somnium, & inauspicatam victimationem enarrat; ea ad Trugillum relaturus.

Orandus Sacerdos.

PIetas recedit exul. O stellæ! ô Dij!
Perire sic Norvegiæ regnum potes?
Peri. Tonantis vindicem in rigidum caput
Manum

Manum exacerba. Sentias crudâ Deos
Irâ furentes: nata cum Dijs, peri
Sine Diis. Catenis sceptra mutentur tua,
Ædes superbæ carcere, & vinclis jubar.
Non vana canto. Nocte cùm mediâ sopor
Dubius subiret, omen infaustum polo
Dictante didici. Visus æthereâ Deus
Aliquis curuli vectus, affatus prope
Tentare nostros: moxq; violento sono,
Orande, clamat. Horrui ad vocis metum,
Omnisq; trepido cessit ex oculis sopor.
Orande, repetit: si qua te pietas movet,
Si modica gutta sanguinis puri bono
Sub corde fervet; horrida aspectu vide:
Et quod videre dabitur, ad populum refer.
Nec mora, Deorum video delubra erui,
Simulachra cadere aris, profanari sacra,
Focosq; vasto incendio verti in rogos,
Et sacra Divûm templa sceleratis dari
In busta flammis: inde succendi polos
Furore ab ignis, ac repercusso solum
Invadi ab æstu: moxq; ter voce horridâ
Væ! mugit æther, væ tibi ô Norvegia.
Exinde vidi incendijs mixtas polo
Labi catenas, perq; Norvegas palàm
Vrbes sonare, planctibus cœlum impeti,
Et ejulatu gemere confuso aërem,
Suspirijsq; nubium augeri sinus; (no
Clamore mundum ruere, qué geminant so-
Redeunte syrtes, quem cavernoso sinu
Reijcit

Reijcit Avernus, pavida quem Tethys fugit
Retro coacto flumine, & Nereûs coma
Horrente, vultu pallido, trepido gelu
Constrictus ima viscera, profundã in domũ
Fugere laborat. Surgo confusus, mei
Pene impos animi: convolo ad magni fores
Jovis, ruinas fortè visurus Deûm,
Sacrumq; nuri pulverem. Ingredior: natat
Obscura fumo nebula per templum; jacent
Pecora parata victimis, & vix trahunt
Languente vitâ spiritum. In ferrum ruo,
Imprimo secures; cædo; cædentem halitus
Abominandus afflat: exustæ fibræ
Torpent sub ictu; cujus ad sonum exciti
Tremuêre templi cardines. Quod hæc malũ
Portenta signant? O Dij! ô mites poli
Seponite iras! Ibo, Trugillo feram
Ostenta Superûm. Flectite incessum Dij!

SCENA III.

Alindus nuncium accipit de infaustè commisso per Termontem navali prælio.

Nuncius Termontis. Alindus.

Alinde, fortis ultimus fluctus ratem
In brevia cogit. Viximus! jam nec patet
Malo remedium, nec fugæ nostræ locus.
Alin. Adeò severæ sortis in nostrum caput
Conjurat æstus? Explica seriem rei.

Nun.

Nun. Jã Luna Olympo cesserat, noxq; ultimũ
Cogebat agmen siderum, & limbũ infimũ
Aurora cœli lenè pingebat rosis;
Cùm se Vitendo classis evolvit, Duce
Doronte vecta: favit ad puppim Æolus,
Famulumq; tergus subdidit cunti mare;
Jamq; Egroaten vela spectabant prope,
Cùm se repente nubibus olympus tegit,
Turbatur aura, bella ventorum strepunt,
Mare it procellis; tota tempestas necem
Hosti minatur, militi nostro fidem,
Palmamq; spondet. Ergo Termontes bonæ
Confisus auræ, speq; vincendi gravis
Solvit repente littore, & in hostem movet
Volante classe. Portus abscedit, mare
Intratur altum; ventus hostilem tenet
Turbatq; classem. Tota spes nostræ incubat,
Metus inimicæ, quam retro magno impetu
Æolus agebat. Nulla sed vento fides,
Pontoq; nulla. Languet â puppi Æolus,
Graviorq; proram verberat, & hostẽ propè
In nos adurget. Quanta spes aluit priùs
Bene ordinatas militis nostri rates;
Tantus repentè vela contraxit timor.
Infracta virtus sola Termontis stetit,
Pontumq; contra & Æolum, ac hostẽ simul
Depræliata, militum exemplo suo
Robur animabat. Visa sed fata invida
In arcta nos compellere, & jamjam ultimã
Cladem minari. Rerum in ambiguâ vice
Brevia

Brevia Tarino jussa Termontes dedit:
Vade, ait, & auras prævola, ac patriæ refer,
Fato invidente prælium à nobis geri:
Elementa conjurasse; nos hosti pares
Virtute stare, fata sed contra nihil
Jam posse vires; Lachrymas Norvegia
Geminet, suæq; pariter ac nostræ fleat
Fragmenta sortis. Post ubi sciverit suos
Cessisse fatis, illud extremum precor,
Non insepultus maneat illorum cinis,
Qui pro salute patriæ vitâ cadunt.
Alin. Infide Nereû, sceptra quid ponti rotas?
Si per liquentis imperî effusas plagas
Impunè tantum pateris admitti nefas.
Æole, quid auris imperas, si nec manu
Frenare tumidas, regere nec mites potes?
Quid fulminaster Jupiter jactas faces,
Si ad ista torpes? Pluto, quid Averni ultimis
Præes cavernis, nulla si erumpit tuis
Eumenis ab antris? Perdimus luctu moram,
Belli infecundi nuncia Trugillus sciat,
Sciat & Taletus: sana consilia integrum
Forsan reperient rebus eversis modum.
Nun. Fortè revolutâ sorte se melior dedit
In vela ventus. *Alin.* Istud à Superis licet
Sperare. Vobis bella miscentur Dij!

SCENA IV.

Taletus fictus Araldi amicus omnia

erga

erga Araldum simulat amica, ut Olai consilia expiscetur.

Araldus, Taletus.

PRudentis æquè nomen, ac laudem pij,
Animoq; fortis, meritus Astolphus refert.
Tal., Est fortis albæ filius. *Ara.* Sorti nihil
, Fortis piusq; debet. Id certum tene:
, Fortuna nunquam læva sapienti fuit.
Tal. Sed quot animosi, quot pij ac fortes viri
Miscente bella Marte ceciderunt, suo
, Sanguine profuso? *Aral.* Sum̃a sapiẽtis viri,
, Fortis, pijq; gloria est, Marti suam
, Animam immolare: candidum cujus sua
Post fata vivit nomen, ignarum mori,
Oblivionis nescium, dignum suo
Sẽper triumpho. *Tal.* Null9 est dubio locus:
Suos triumphos Cœlites forti dabunt,
Quem sancta belli causa transcripsit neci.
Aral. Et hoc in orbe, & Cœlites inter feret
Suos honores. Causa quæ magis potest
Sancta esse, quàm pro nomine & cultu Dei
Suscipere bella, sanguinem, & vitam dare
Tal. Equidem hæc suprema causa. Quis donet
Hac terminare sorte fugitivos dies (mihi
Vitæ fluentis! Morte si tali beent
Superi Doiontem, qualis Astolpho stetit;
Tam gloriosi funeris adempta est mihi
Spes omnis. At si (sidera avertant malum!)
Si Marte victus, funeri accedat novum
Funus

Funus Dorontes, quâ rependendum putas
Ratione damnum? fræna cûi Martis dabit
Regẽda Olaus? *Aral.* Regiæ hoc curæ sinã.
Mens huic paratis fœta consilijs viget,
Prudentiæq; regiæ pectus capax.
Sed & regentis omnia à nutu Dei
Humana pendent: nocte tenebrosâ obsitus
Mortalitatis oculus haud ultra videt
Eventa rerum: quæ sequens tempus trahet,
Ille ordinabit. noster hoc poscit labor,
Ut obsequamur corde submisso Deo.
Sed hinc redire ad regiam tempus monet:
Hic lætiora fortè pandentur nova.

SCENA. V.

Orando Sacerdoti in rebus pene desperatis solicito spem melioris eventus per simulationem obtinendi facit Trugillus.

Orandus. Trugillus.

OPinione grandius damnum premit
Trugille mẽtem; quoq; spẽ niti putas,
Non firmat usq;. Habemus iratos Deos,
Et fata contra nostra conjurat polus.
Olaus ista miscet, & sectæ suæ
Invisa cœlo pestis, ac semper Jovi
Abominandæ stirpis exosum genus.
O si liceret stirpitus tanti mali

Tollere venenũ. *Trug.* Vota protẽdis nimis.
Crescit inimica pestis, & nostri mali
Volante famâ celsius tollit caput.
Et si prementis sortis incumbens onus
Opinione est grandius, quid nos juvat
Manum jacenti subdere, aut jam mortuo
Dare medicamẽ? Quidquid opponis, perit.
In hac malorum mole medicina ultima est,
, Simulare. Fraude vince, quod ferro nequis.
, Sed fraus tegatur. Prodita auctori nocet,
, Velata ad ipsum Cæsarum evadit jubar.
, Nec regere mundi sceptra sat cautè potest,
, Simulare qui non novit. *Or.* At quãdo rigor
, Ferri cadentis incubat collo, nihil
, Simulare prodest. Ergo si cogor mori,
Moriatur unâ & hostis: hunc labens meo
Funere sepeliam. Quando non alio licet
Modo ultionem sumere, hic modus placet.
Sic non inultus moriar. *Trug.* At nondũ mi-
Ferri in suprema fata librantur. Gemit (næ
Norvegiæ pars aliqua: sed superest, malo
Qui ponat obicem; quiq; grassantem luem
Radice ab imâ vellat. Et Superi quoque
Sua jura servant. Longa non ibit mora;
Fortuna nobis candidam frontem dabit,
Torvamq; Olao obvertet, & totum genus
Prolemq; stemma, & sanguinem exscindet solo.
Hoc eruendum est: quanta Canuti manus
In ausa tendat; sine Termontes sua

Quo

Quo frangat acta. Video, quid navis ferat
Excepta portu. *Orān.* Funera, & cladē mihi
Præsagus animus loquitur, & propè enecat.

SCENA VI.

Olaus & Araldus intelligit ex nuncio relatam à Doronte suo Architalasso victoriam in conflictu contra Termontem.

Olaus. Araldus. Nuncius Dorontis.

DEbentur ista Numini, cujus manu
Geruntur arma, cujus auxilio Ducum
Victoriosa laurus in frontem venit.
Aral. Sic, minima quamvis, merita servorū De⁹
Favore pensat. *Ola* Ex fide seriem rei (tis
Comprēnde paucis. *Nunc* Candidis ibat ro-
Purum per axem Luna, millenis latus
Utrumq; stellis cincta, cùm portu movet
Classem Dorontes tacita meditatus sinu.
Omnia favere visa : tranquillus dabat
Obsequia pontus, lina ludentem sinū
Auram trahebant ; Zephyrus aspirans levi
Rates ferebat halitu ; multo mare
Spumabat actum remige, & pulchro natans
Honore classis vota portabat tua.
Jamq́ue Egroates surgere, & frontem procul
Levare visa ; seq; consulto impetu
Huc nostra ferre vela ; cùm cœlum suos
Mutare vultus, luce subductâ tegi
Totum

Totum tenebris, fulminum elidi faces
Reboante ponto, bella ventorum seri
A classis omni parte, collidi rates,
Et nunc in alta proijci fluctûs vice,
Nunc in profunda deprimi, & mare undiq;
Ructare mortes. Ista Termontes procul
Vix Egroate vidit, Auroræ integrâ
In luce positus; pectus audaci furor
Incessit igne, spesq; magnanimum subit
Palmæ obtinendæ; carbasa expandit, rates
Mordace solvit anchorâ, obvertit mari
Proras avaras vincere, incumbit manu
Multiplice remis, Æoli obsequia increpat
Fervente pulsu. Jamq; per ponti vias
Illapsus alto perdit auroræ jubar,
Et inserenum nubium ingreditur chaos.
Repetita coëunt fulmina incensi tubis
Excussa Martis, nubium augentur sinus
Volante fumo: & ecce (quàm Superi boni
In vota Regis) Æolus, ruptâ fide
Hosti obligatâ, totus in nostros redit
Servus favores: Zephyrus & purus dies
Stat pro Doronte; sævus Aquilonum furor,
Cœlumq; tectum nube Termontē implicat.
Luctatur undis iste; laceratas rates
Et huc & illuc Aquilo violentus rapit,
Nec ordinari patitur; antennæ gemunt,
Mali eruuntur, temo non servat fidem,
Omnia minantur hostibus cladem ultimā,
Nobisq; palmæ nobilis spondent decus.

Attem-

Attemperatur interim vultus poli,
Lassatur æstus Nerei, elanguet furor
Et ira venti, tota tempestas silet.
Celer Dorontes contrahit in unum rates,
Urgetque pugnam. Par rapit cunctos vigor,
Par stimulat ira. Quidquid est reliquũ super,
Cui vel pepercit unda, vel vitam brevem
Indulsit Aquilo, nil reluctatum cadit
Dorontis ictu. Solus irarum ultimum
Sævus rigorem è corde Termontes vocat,
Ictumque ferro librat; ut, si par sequens
Fuisset ira militis, victoria
Dubio stetisset apice: sed velox gravi
Obstat Dorontes ictuj, & in auras leves
Vacuum retundit; moxque sortitus viam
Latus in sinistrum, heroicâ animosum manu
Immergit ensem: Vade, succlamans, lacus
Confunde Averni primus heroum, stygi
Victima sacrata. Dixit: & pugnax manu
Et calce, & ore, & dente Termontes gravem
Vomit in Averna spiritum. Tota hoc stetit
Victoria ictu. Nullus è nostris fuit
Non victor, hostis nemo non victus fuit.
Ola. Multum Dorontis pectori infracto; Deo
Debemus omne gloriæ indeptæ decus.
Ego gratiarum primus in partem vocor,
Mihi reponit regna, me regnis Deus.
At aula festum geminet, & civis diem,
Omnisque lætos populus in plausus eat.

CHORUS.

Docet victorias à Deo venire.

O Mortales, dubij rerum,
Quas arbitrio creditis ire
Fatuæ sortis; nunquam fragili
Fidite cannæ; quæ vel ad omnem
Vertitur auram, vel malè gressum
Fulcire potens, mole prementis
Frangitur oneris, corpusque solo
Miserè affligit. Firmius animo
Trepido rebus propè depositis
Quærite fulcrum: quale infractus
Semper in omni turbine Olaus
Sumit ab astris. Hinc vigor omnis
Manat in arma; hinc spiritus in cor
Ignisque meat, flammaque in enses,
Pulchroque venit laurea Marte.
Nimis humanis fidere medijs,
Velle perire est, Imus ad imum
Gremium Oceani, speque calentes
Dubijs vitam mergimus undis,
Ut tumulatas, pulchra trahamus
Crimina, gemmas: sed sæpe nihil
Præter amaras haurimus aquas.
Ita spes fallit, quam humanarum
Mendax rerum ludit imago.
Cui vera trahit gloria mentem,
Subeat portum, quo blanda quies
Superos recreat: nihil hic falsæ

Hau-

, Hauriet undæ. Quidquid in alto eſt,
, Diſcrimen habet , multumque maris
, Obiacet iræ. Talis Olaus ,
Dum tela ferox Bellona rotat ,
Vota in cœlum ſua defigit.
Nec ſpem Herois gloriæ inanis
Species fallit , ſed pura venit
Inſcia labis gloria cœlo ,
Sacrumque caput lauro innectit.
Diſcite tandem, diſcite, in altum
Non ſine pennis velle volare.
Quæcunq; auris ſeſe infundet,
Auris gravior recidet moles.
Si quem tamen hæc tenet ambitio,
Pulchra volandi ad ſigna triumphi;
Magni exemplo diſcat Olai,
Non Icarias humeris gravibus
Figere pennas; nec ſine pennis
Famæ ad Solem velle volare.
Hæc ſola poteſt hominem penna
Tollere in altum , & veri ſolio
Siſtere honoris : nihil humanis
Fidere medijs : omnia certo
Fidere cœlo.

ACTUS III.

SCENA I.

Trugillus manifeſtat Orando Sacer-

doti consilia & fraudes Canuti Danorum Regis de subigendâ Norvegiâ.

Trugillus. Orandus.

Simulasse, quid non profuit? jam se exerit
In aperta fructus. Hic dies Norvegiam
Ab implicati fraude Labyrinthi eximet.
Oran. Hæc spes, Trugille, conditi est part⁹ doli.
Imò cadentes victimæ indicium gravis
Dedêre sortis. *Trug.* Fama meliorum mihi
Promittit auram; fama sed latens adhuc.
Norvegiæ jam sceptra Canutus tenet:
Phœbus hic Olai cernet expulsi aureo
Solio insidentē. *Oran.* Quod nimis Trugille
Tibi per quietē gratus objecit sopor. (animas,
Trug. Quid! abesse credis longiùs? non se dies
Iste in sepulchrum condet, occurret tuis
Videndus oculis, poplitē huic flectes sacrū,
Hunc & sabæo thure venientem coles.
Orād. An adhuc sopore stringor? an vanis agor
Delusus umbris? Prode, si quid est, bonam
Quod spondet aurā. *Trug.* Zephyrus in pup-
A Rege Dano nuncius tecto venit (pim fluit.
Colore missus: jubet ad adventum suum
Non imparatos esse, queis mens est suam
Asserere Superis gloriam: ut ferro & face
Unà ruamus, & bene instructis dolis
Suo latentem conterat in antro feram.
Oran. Nec dolus Olaum deserit: mentis sinum
Habet capacem fraudis, atque animi vigil
Ocu-

Oculus futura prævolat. Quod res petit,
Prævertit arte: militum instructa est manu
Hammaria & Nidrosia, & passim latent
Patriæ tuendæ Martis animosi viri.
Quæcunque Rex Canutus attentet, mare
Periculosum ingreditur, atque unà suos
, Trahit in ruinam. Sortis ambiguæ vices
, Nunquã explicatâ fronte se palam exhibent.
Vis magna mœnibus, invia ad muros via est,
, Prærupta ad arces. Unus è turri latens
, Par mille apertis plurium stragem facit.
Trug., Munita nulla turris, aut fortis sat est,
, Ubi fraus, dolusq; regnat. *Oran.* Est timidis
, Munimẽ animis, fida amicorũ manus. (suum
, Timere nec scit ille, quem constans fides
, Munit suorum. *Trug.* Tempori cessit diu,
, Qui profuturos mente digessit dolos,
, Fraudumque moles. Hoc Sacerdotum ma-
, Ibi timere, nullus ubi timor latet. (lum est.
Tuum esto munus, thura Cœlitibus dare
Votiva ad aras, precibus effusis Jovem
Placare patriæ, fausta Nordmannis polo
Arma impetrare. Cura me major vocat,
Ut inchoata tela texatur bene.

SCENA II.

Taletus conatur persuadere Araldo, esse plebis figmenta, quæ de moliminibus Canuti narrantur; & expiscari, quæ sint vires obviandi.

Araldus. Taletus.

Aral. QUid nunciorum fama de Dano refert?

Talet. Figmenta vulgi præter, auditum nihil.

Aral. Hæc ipſa ſcire proderit. *Tal.* Vulgus leve,
Et fabularum credulum, aut fingit nova,
Aut ficta narrat; ire Canutum gravem
Amore regni non ſui, & Norvegiæ
Inhiare votis. *Aral.* Inhiet, atq; omnes trahat
In bella vires; ſudet, invidiá crepet;
Antè ille perdet Daniam, Norvegiæ
Quàm ſceptra teneat; antè Norvego dabit
Sua colla ſceptro. *Tal.* Numē hoc jubeat! ſuâ
Tunc aget Araldus Daniæ ſceptrum manu:
Non quale crudâ cæde Canutus gravat,
Maculatq; multo ſanguine, & ſparſo inficit
Tabo ſuorum: quale ſed frater gerit
Pius & benignus; quale vel Numen queat
Deſiderare, ferre vel populus amet.

Aral. Mittamus iſta: fabulas equidem reor,
Quæ fama vulgo ſpargit; hic rumor tamen
Conſtanſquè murmur fonte non vacuo fluit.

Tal. Quo fonte manet rumor, ignotū mihi eſt:
Sed notæ abundè cordis elati faces,
Et arrogantis pectoris flamma impotens,
Sitisque fervens. *Aral.* Quid ſitit? *Tal.* Regni
Proferre fines, ſeq; de polo ad polū (extimos
Populis timendū facere. *Ar.* Non juſto hæc
, Calore fervet. *Tal.* Juſtus injuſto ſua eſt (ſitis
, Titulos voluntas; quæque per fibras calet
, Am-

, Ambitio,pondus omne rationis tenet.
Aral. Hæc mè impotentis flāma felicem facit.
Tal. Imò & beatum.Namq;,quod sequitur,tuo
Nova regna stemati adijcis. Quodsi hæc ta-
Phrenesis animum Regis insani rotat,(men
Ut impotente raptus in ferrum manu
Indigna tentet; quâ putas monstrum viâ
Poterit domari? quo premi fraudes modo?
Aral. Meditetur ille immania;reperiet virum,
Cui Marte pectus ardeat, ferro manus.
A flore primo ætatis ego monstris tuli
Metuenda tela. Veniat; affectu voret
Diadema regni, purpuram invadat, manus
Iniiciat ostro, tentet ascensu grave
Calcare solium,sceptra diripiat;feret,
Quod promeretur; digna pensabit suum
Merces laborem: tempora incinget nitens
Diadema flammis, flamma victori dabit
Regale solium; purpuram tinget suo
Cruore; tota Regia obsequijs fremet
Famulantis orci. *Tal.* Talis ornatus decet
Regem inquietum; quique non uno satur
Regno, per omnes limites circùm tonat
Mavorte, cupidus jungere ad regnum suum
, Aliena regna. Sed tamen justâ Deus
, Bilance mundum temperans Reges sinit
, Surgere scelestos, & pios Reges premit.
Aral. Hæc est abyssus Numinis. quando pios
Affligit, æquus; æquus est quando impios
Ad solia tollit. Noster has oculus nequit

Penetrare tenebras: Si tamen cœlū imperet
Hujus fluentes molis exuvias meti,
Mori erit voluptas; quando pro cœlo mori,
Pro lege, proque Numine, & castâ fide,
Dulce, & decorum est. *Tal.* Quis mihi talē
In vota sortē, pro Deo ut liceat mori! (ferat
Hæc summa meta gloriæ est. *Aral.* Quamvis
Cautam merentur fabulæ vulgi; tamen (fidē
Aliquando veri propius attingunt scopum.
Et credere leve est omnia; & stultum, nihil.
Mediam tenere cautus addisco viam.

SCENA III.

Nuntij Regis Amundi, & Regis Jerislæi eodem tempore adveniunt, suorum Regum adventum nunciaturi.

Nuncius Amundi. Nuncius Jerislæi.

N. Am. Fatale cœli sidus hoc puncto simul
Adduxit ambos, dissito quamvis
Et orbe missos. Quanta lætitiæ seges (loco
Obruit Amundi pectus, ubi coram tuum
Spectare, & alloqui Jerislæum est datum.
N. Jer. Nec minor in imas se Jerislæi fibras
Egit voluptas, quando sub Amundi tui
Venire vultus licuit, & coram alloqui.
Hinc liberale nuncio munus dedit,
Adesse qui primus Jerislæum tulit.
Sed & in Olaum duplici venâ fluent
Hæc gaudiorum nuncia, & Araldum simul
Tanget voluptas. Quantus in dulcem ruet
Ample-

Amplexum uterq;! Quantus affectũ exeret
Uterque amicum! *N. Am.* Tempus accidit
Ut instruaturRegia,ut dignus colat(moram.
Quemque aparatus,antequã gressũ inferant
Reges propinqui, temporis fluxus monet.

SCENA IV.

Adveniunt Astulphus & Dorontes Olai Duces, & nova sibi deferenda bella præsagiunt.

Astulphus. Dorontes.

Ast. MAvortiale sidus in cælo vices
Tenet regentis, quodque rem in nostram facit,
FavensOlao. *Dor.*Regis exundans pio
Ardore pectus, Martium hoc sidus reor,
Quod se benigno fundit influxu in Duces.
Quas nos per arma metim9,has palmas suâ
PietatePrinceps impetrat. *Ast.*Semper min9
Viribus & armis cedidi:quosque attuli
Bello triumphos, tribuo pietati Ducis.
Dor. Illa involuta prælia, & pugnas graves
Confecit, illa Martis inimici igneas
Extinxit iras;illa momento propè:
Deposuit hostem, qui per Iliadem suas
Ardere flammas, ac inextincto urere
Mundum furore voluit. *Ast.*Hæc teneo probè
Sed militari more dicebam: polo
Nos Martialis aspicit stella, & favet,

Flammasque subdit pectori, & pulchra in
Invitat arma. Trahitur è bello novum (man⁹
Bellum; priore pejus exacto alterum
Vocat in arenam: Jamque Canuti audio
Classica severum clangere, & tonitru suum
Animare Martem. Parte succisus levi est
Furor rebellis: pars adhuc major fremit
In Rege Canutò. Erro. quid Regem voco?
Dicere tyranum debuj, in Deum impium,
Cui sacra ludus; cujus ambitio suos
Egressa fines, purpuram alienam involat,
Aliena sceptra, capitis alienum jubar.
Sed veniat Orci partus, & regno facem
Spargat scelestus Latro: adhuc nostri calor
Ferri est superstes; quiquè victores cruor
Maculavit enses, hostium gaudet novo
Cruore tingi *Dor.* Verba quid serimus? via
Jam strata ad orcum est. Longa præcessit cohors
Per arma nostra missa sub Averni specus:
Hanc discat etiam terere Canutus viam,
Et quisquis operam Daniæ Marti locat.
Abstineo verbis pluribus. Belli Duces
Factis loquuntur plura, quã verbis. *Ast.* Ma-
Est os; at oris lingua, generos⁹ chalybs; (nus
Hunc cũ rotam⁹, loquimur; atq; hostes cadũt

SCENA V.

Nuncius à gubernatore Hamariæ ad fert passim omnia impleri Danis, qui in

in præsidia furtivè sint subingressi prætextu mercaturæ.

Nuncius.

Ruptæ catenæ Tartari infami specu
Misêre furias: Omne patefacto fluit
Orco venenum in Regis occasum pij.
Canutus ignes ructat, & crudo æstuans
Livore & odio, vasta quà mundi patet
Area, superbum tendere imperium, scelus
Per grande tentat. Jamque non tantum
Trontoq; sese infudit occulto dolo;(Ustiæ,
Sed & per ampla Hammariæ hostilis fora
Miles vagatur; dumque per fraudem, exterũ
Sese institorem simulat, alieno tegit
Sub nomine hostem. Multus Euxini accola,
Elicesque multus incola, & Mæotidis
Qui lambit vndas, multus è Dano solo
Hic sæpe coëunt, hic suos cudunt dolos,
Et alter animat alterum, ac sese invicem
In paria densant studia: nec, quamvis obex
Stent inde rupes, inde diffusum mare,
Et utrinque denso miles armatus globo;
Satis malorum cumulus arceri potest.
Suitforta quà protendit in pontum latus,
Portumque pandit; navium sylva erigit
In astra malos, prompta ad imperium mare
Tabulare classe: multa per varios sinus
Disposita navis; machinis aliæ pares,
Aliæ ferendo militi, plures gravi

Annonâ onustæ, singulæ intentæ sono
Dani vocantis. Ista quò tendant, licet
Præcipere mente. Sancta, & innocua vetat
Me cogitare sæva Canuti indoles,
Animusque fuso, aut fictili adstrictus Jovi.
, Quid perdo tempus? cuj⁹ ut nunquã est levis
, Jactura, sic cũ proxima impendent mala,
, Præoccupandum est. Dubia sint licet; sciat
Olaus ista: certa de dubiis leget.

SCENA VI.

Trugillus & Taletus intellecto Amundi & Jerislæi Regum ad Olaum adventu spem inter & metum versantur.

Trugillus. Taletus.

Trug. HÆc hora tandẽ tela vindictæ vocat.
Tenetur arctè cassibus nostris fera,
Cui nulla certam semita ad fugam patet.
Credidit Olaus littore in tuto suam
Sedere sortem, seque submotum procul
Agere procellis; nescius, nulli fidem
Servare ventos, nemini infidum maris
Non esse somnum: discet at, damno suo,
Latrare Scyllas, volvere charybdes mare,
Surgere procellas, deprimi, & vario rates
Pulsare motu; quoque luserunt loco,
Perire eodem Typhis experti choros.
Parata magni bella Canuti mari
Terraq; fervent, prompta, quò nutus jubet,
Pro-

Proferre signa: jamque pars melior tenet
Littus propinquum, tecta pars sylvis latet,
Phœbus priusquam capitis augustum jubar
Immergat undis, obvium & sese suæ
Sistat sorori, pulchra libertas lares
Istos videbit. *Tal.* Parciùs plenum spei
, Sinùm relaxa. Qui nimis sperat, nimis
, Se fallit ipsum. Magna momento ruunt,
, Quæ spes spopondit. Fortè te Reges latet
In urbe adesse? *Trug.* Fingis? aut quales ais
Adesse Reges? *Tal.* Fingere ut tentem, dies
Hic veritatem prodet, & palam dabit,
Vix lumina Argi mille penetrandis dolis
Sufficere Olai. *Trug.* Potiùs optandos in hac
Convulsione mille Briareos puta.
Sed quos per æstum mentis incertæ tibi
Molire Reges? Somnium? an verum canis?
Tal. Vidi; ipse vidi: Regiâ pompâ inclyti,
Curruque vecti regio, & multo latus
Stipati utrumque milite, in Olai lares
Subiêre, Amundus & Jerislæus. Licet
Hinc ominari, quidquid occultâ coquit
Canutus arte; quidquid aut fraude, aut dolo
Mens fœta technis struxit, in apertum dari,
Et, quod propinquo fulmine in nostrum tra-
Caput ruinam, nostra consilia quoque (hic
Patere credo.
Trug. Grande mihi cordi imprimis
Talete vulnus. Adde per nostros dolos,
Per tecta fraude verba, per technas, nihil

Eruere licuit: callide & Olaus sua
Meditata texit, callidè & Araldus sua.
, Sed quisquis umbras metuit, is speret nihil.
Tal., At quisquis umbras metuit, is vitat malũ.
Trug., Qui metuit umbras, rarò consequitur
bonum. (bonum.
Tal., Qui metuit umbras, perdit haud unquam
Trug., Viceris: at ire calle nos recto decet.
Tal. Rectusnè callis ille, qui ad mortem patet?
Trug. At ille à morte callis abducit procul,
, Quem amica monstrant Numina. *Tal.* Ab-
, Si amica faveant Numina. (ducit procul,
Trug. Hæc semper favent,
, Si nostra sit fiduciæ, & certæ spei
Constans favilla. *Tal.* Sæpe jam plenus spei
Fiduciæque Numini affudi preces, (vocat,
Nihil impetravi. *Trug.* Tempus hoc alia
Plus profutura. *Tal.* Conditæ tempus datur
Hoc veritati, publicam ut in auram exeat.
Trug. Quo veritatem conditam quæris magis,
Magis hoc profundas illa sub tenebras abit,
Simulare quodsi perfidos tamen juvat,
Nobis laborant: hora consilijs datur:
Aut dubia fortè sensa Labyrintus tenet.
Penetrasse demus omnia, & nostros dolos
Regibus apertos esse; Canuto putas
Par esse Regum robur? æquales mari
Terraquè vires? experimentum dabunt,
Quid destituti viribus possint doli.
Abrumpo verba. Duplici nostræ polo
Res

Res ordinantur. ſcire conſilia hoſtium,
Vires, doloſque: deinde nos ſemper manu
Ad arma promptâ ſtare. *Tal.* Sed Superi prius
Votis vocandi: deinde firmandum invio
Adamante pectus. Verba reſecemus; vocant
Nos acta (facem.
Trug. Ad arma, ad ſanguinem, ad ferrum &

SCENA VII.

Olaus init conſilium bellicum cum duobus Regibus, Fratre, & ſuis Ducibus.

Olaus. Jerislæus. Amundus. Araldus. Aſtulphus. Dorontes.

QUæ cura mole Regium pectus premit,
Inobſequentem legibus Olaum facit
Urbanitatis debitæ in Reges meos.
Complector iſthoc omnia: & regnum meũ,
Et me, meumque debeo vobis caput. (ram,
At quando modicum tempus indulget mo-
Conſilia, juſſaque Principes veſtra exigo.
Ieris. Res cum gigante vertitur: quanto tamen
Se mole tendit vaſtius, tanto amplior
Enſibus in illo corpore acuendis patet
Per vulnera locus. Danicum robur mari.
Terrâque magnũ eſt; ſed tamen majus mari
Huc ergo agatur nervus armorum obvius,
Triplici diremptus ordine: unius caput
Amundus eſto, medius ego claſſem alteram
Ducam, Dorontes tertiam: hinc juncti ſimul
Triplici impetemus latere Canuti rates.

Quem-

Quemcunque deinde militem terrâ trahit,
In hunc Araldus arma, & Astulphus ferant.
Tibi, magne Rex, Nidrosiam incumbat vigil
Custodiendi cura, & hinc nobis tua
Imperia dandi. *Am.* Sensa nisi fallunt mea,
Licet in Olaum tota tempestas eat,
Tamen, quod urget arma, comune est malũ:
Nam par in omnes causa Canutum excitat.
Deinde tanta Regis ambitio calet,
Crescitque mentis avida regnorum sitis,
Ut per subacta sceptra satietur minus:
Quin totus illi mundus est arctus nimis:
Parem recusat, odit æqualem, impetit
Omne diadema, purpuram, sceptrum, thro-
Nec ista causâ proprij sceptri adfero, (num.
In hoc procellæ turbine æquali gradu
Periclitantis. Insidet menti magis
Salus Olaj: cujus ut tantis caput
Redimam procellis, ipse turbatum libens
Subibo pontum, meque turbinibus dabo
Sponte tumulandum: at ista Canuti tumor,
Insanienique mentis ambitio petit:
Ne, qui vorare cuncta molitur, trahat
Nos in ruinam. Quæ Jerislaus dedit,
Laudo, proboque sensa. At his addam tamẽ:
Non vi, nec armis arma Canuti, at dolo
Carpenda. timidus viribus ademptis furor
In se recedet. Robur in fraudem dabit
Ulfo, benignos nuper expertus sinus
Canuti amantis, nunc potens hostis. Rate
Iste

Iste numerosâ terga sulcabat maris,
Jussu tyranni lugubrem Norvegiæ
Cladem daturus. Studia Canuto placent,
Acresque Martis spiritus. Ulfo gravem
Argento & auro vim impetrat, quã Rex dari
Jubet à Sorore; paginæ incautè adijcit:
Exequere, quidquid Ulfo petierit, soror.
His fultus ille literis præceps volat,
Subitque fines Daniæ, Estritæ magis
Amore tractus, cujus à thalamo sibi (hibet
Sperabat aditum ad regna pandendum. Ex-
A fratre scriptam paginam Estritæ. Legit:
Exequere, quidquid Ulfo petierit, soror. (tit.
Mox ille & aurum, & Conjugem Estritam pe-
Illa, arbitrata fratris imperium, annuit,
Et conjugalis jura firmantur thori.
At Ulfo tactus corda Canuti metu,
Littore relicto Daniæ Estritam suam
Per alta ponti terga subductam, retro
Fugiente Nereô, Sueciæ regno invehit.
Et nunc remotus littore à nostro parum,
Sua jactat arma, dubius in quodnam latus
Ejectat furores. Ira Canuti nihil
Spondet benignum: solus affinis sagum
Non sustinebit. Ergo sese Ulfo lubens
Nostrum in favorem, in damna Canuti feret.
Est martiali spiritu, ingenio celer,
Manuque promptus, arte bellandi inclytus,
Solers, sagaxquè prævenit pugnam dolo,
Dolumq; pugnâ, & quidquid occursũ parat,

In

In apparatu sistit, & ferro opprimit.
Si sacra fidei jura Canuto scidit,
Non inde nostris ille fallaci fide
Illudet animis. Gratiæ nulla emicat
Spes obtinendæ: nimius est Dani furor,
Quem corde spirat: limitem excedit procul
Ulfonis ausum; genere quòd vili satus,
Natusque patre ignobili, & fraude, & dolo
Rapuit sororem Regiam, post tot suæ
Impensa dona gratiæ, post tot notas
Amoris ampli, & Regij affectûs. Nihil
Quod speret Ulfo, multa quæ metuat, habet.
Si nostra in arma trahimus Ulfonem (levis
Nec spes trahendi est) magnus abscedit vi-
Canuti ab armis, magnus accedit tuis (gor
, Olaë signis. Sæpe, qui rupit fidem
, Primo, secundo servat, ubi nihil est super
, Quòd gratiarum speret ad primum redux.
Exempla non resuscito. Expertis loquor,
Matura quorum sensa præpono meis.
Aral. Maturitatem Regiam sensa hæc probant.
Adiungo dictis pauca, quæque usus probat.
Pandatur auri vena, & è manibus fluat.
Etsi illa mentes tangat ingenuas minùs,
Avidasque veræ laudis; intentas tamen
Lucris parandis vincit, & blandâ trahit
In vota luce; tamque munitum est nihil,
Quod illa non expugnet: effringit fores
Aere obseratas urbium; marmor terit,
Adamanta rumpit, asperam emollit viam,
Rupis-

Rupiſque cœlis æmulæ evertit caput.
Tentetur Ulfo gloriâ, at miles ſuus,
Mileſque paſſim regius ſparſo die
, Tentetur auri. Fulgor ubi hic oculos capit
, Vacillat animus, & fides corde excidit.
Hac arte ſperem caſtra Canuti ſuo (ces.
Decimanda flore. *Ola.* Veſtra, generoſi Du-
, Senſa explicate. *Aſtul.* Bella non tantũ ma-
, Forti geruntur: ſuus & ingenio eſt loc⁹ (nu
, In Martis æſtu. Machinas fœtas dabo
Et ferro & igne, tela queis vno impetu
Mille jaciuntur, totque flammarum globi,
Qui ſparſi in auras, ferreo rupto ſinu,
Et huc illuc depluunt flammam gravem.
Quodcunque tangit illa, momento vorat:
Durum tenace incendio ferrum liquat,
Saxis adhæret, donec in calcem ruant;
Si tecta tangit, nulla vis tanta eſt aquæ
Qua perdometur; ſi virum feriat, cadit
Non ſuſcitandus, perque cruciatas fibras
Relaxat animæ lugubrem ad Lethen viam.
Doron. Fœcunda prompti conſili mens, & man⁹
Ac arma prompta, Martis ubi fervet calor,
Tenuêre primas ſemper: at ſua pars quoque
Danda eſt ſtratagematibus. Hæc quantũ ju-
Et expeditã ſemitã ad palmas parant. (vant!
, Parcunt cruori militum, & ſervant Duces,
Hoſtemque frangunt, dum repentino dolo
, Conſilia turbant. Palma, quæ multo venit
, Cruore ſparſa, à clade diſcedit parum.

, Hæc

, Hæc gloriosa palma, quæ servat suos, (bo:
, Hostesque perdit. *Ola.* Prompta consilia pro
Quibus nec addi plura, nec demi queunt.
Heroa Regum capita, & invicti Duces,
Cassa omnis est vis nostra, nisi cælo Deus
In vota veniat, cujus à nutu fluunt.
Eventa rerum. Causa cum nostras pia
Inflammet iras, esse pietatem loco
, Decet priore. Cardine hoc quando vices
, Belli moventur, esse non faustum nequit.
Secundet ille, laurus in nostrâ est manu.
At si statuitis mœnia, & cives meâ
Manu tueri, placeat & socium mihi
Adesse Araldum. Multa momento accidunt,
Quæ studia Regis dividunt: fidus comes
Tali in procellâ Regibus fida est manus.
In reliqua pronus vento: si quidquam tamen
Mutare libeat, Regios nutus sequar.
Ieris. Omnia probantur.
Amun. Omnibus spes, & salus
Innixa patriæ est. *Ola.* Ergo Mavortē crepet
Rauci per urbem tympani intrepidus sonus
Tubæq; clangor. *Ier.* Restat hoc unū; increpet
Arma, arma miles. *Amun.* Arma res nostræ
Religio, cult⁹ Numinis, patriæ salus. (vocāt,

CHORUS.

Docet vanas esse hominum spes.

QUàm nos vanâ specie rerum
Ludit imago! Quidquid aperto
Sub

Sub sole micat, densis animum
Implicat umbris, mentemque ligat
Errore gravi. Quærimus ire
Tempora dulci medicata favo,
Et nectareas fluxu æterno
Pluvias avidum ruere in pectus.
Pandimus ora: at miseri! dulci
Bibimus tectum melle venenum.
Primis labijs sapor arridet,
Viscera cruciat fellis amaror.
Sic nos vanâ specie rerum
Ludit imago! Longa sereno
Ire putamus gaudia cœlo:
At momento tota Aeolia
Furit, & ventos laxat iniras.
Nubesque cient, cœlumque tegunt;
Et radiorum vice funesta
Fulmina mittunt. Sic nos vanâ
Specie rerum ludit imago!
Quoties aureâ solij in luce
Nos radiorum spargere nimbum
Credimus orbi? sed pompa fugax,
Ludusque brevis! Dum se jactat
Medio ridens splendor in auro,
Fortuna rotam vertit, & alti
Agit in præceps culmen honoris.
Sic nos vanâ specie rerum
Ludit imago! Qualis, amœnum
Imitata diem, pulchra sereno
Sedet argento Luna, & amico

Popu-

Populo astrorum cincta triumphat:
Mox tamen aurêi fratris ad ortum
Pallet, & oris decus omne ruit,
Astraque fugiunt: Tales miseri!
Spacio Solis cœlum obeuntis
Orimur, morimur; sumus, & rursum in
Nihilum fluimus. Sic nos vanâ
Specie rerum ludit imago!
Vix bene cunas mater adaptat,
Propè funereis stat tumba minis;
Et Lucinæ gaudia luctu
Libitina secat. Nihil in rebus
Stabile humanis. Omnia fugiunt,
Omnia properant ire ad metam.
Quid malesani vota in longos
Tendimus annos? & spem vacuis
Pascimus umbris? Quid nos vanâ
Specie rerum ludit imago?

ACTUS IV.

SCENA I.

Gaudent Trugillus & Taletus machinas suas procedere; jamque Olao suprema minantur.

Trugillus. Taletus.

FOrtuna sæpe ludit, & cœlo altius
Sublime solium tollit, ut lapsu solum

Gravio-

Graviore plangas. Feriat elato polos
Incessu Olaus, astra calcatis premat
Ignibus Araldus: erigant mole arduâ
Turres olympo proximas: moveant Dijs
Hostes Deorum bella; pigmæi vocant
Martem in gigantes: ibit Encelado hodie
Uterque socius, ut superstratum ferant
Prementis Aetnæ pondus; ubi tecti gelu,
Flammisque adusti Tartari, quanto minor
Nostro calore ferveat Averni calor,
Narrare discent. Sacrilega, superba, impia,
Nefanda capita! Nempe nemo alius sapit,
Solos Minerva peperit, Atlantis nepos
Solos amavit, nemini aperuit sua
Arcana Mavors, neminem ad belli faces
Bellona genuit; agere constantem manu
Solos bilancem docuit infragilis Themis,
Et jura populo, & urbibus leges dare.
Soli severæ jura pietatis tenent,
Solique Regum norma, & exemplar dati
Virtutis orbi: tota nostrorum patrum
Series in atro vixit errorum chao,
Quod Christiano Numini, & soli Deo,
Cultu negato, genua curvârit stygi
Orcique larvis, thura scelerarit sacro
Cultu Deorum. Numen ô sanctum! pium,
Justumque! cujus odia, per summum nefas,
Divinitatis gloriâ extrudunt Deos.
Imo tyranne Numinum sæve, impie!
Talet. O sancta Regis indoles! Regis pij,

Regis.

Regisq; justi! Numinis sequax fui:
Quæ rapere lateris purpurã, ac frõtis jubar
Decutere didicit Regibus! Vallum audeat
Tabulare pontum ratibus, & remis sibi
Mare subjugare; repleat ferro solum,
Omnemq; inundet segete Cadmæâ plagã,
Regis Britanni purpuram audaci manu
Violare tentet, rapere regales notas,
Sceptra involare: nomine addiscat pio,
Tituloq; fictæ Themidis alienas opes
Vastare ferro: victima extremùm cadet
Cœli ultioni. Qualis effracto ruit
Vulturnus antro, perq; Tyrrheni maris
Infusus undas navium incumbit gregi,
Et transtra rumpit, vela discerpit, rapit
Et huc, & illuc impetu vario rates:
Tumultuantes fluctuum montes jacit
Adusq; nubes, moxq; depressos mare
Hiante valle sepelit. Vt syrti rates
Scopulisq; adhærẽt, seq; confractas gemũt;
Aliæ sub ipsa sidera in ventos eunt,
Mox oscitantis ore sorbentur freti;
Aliæ sine hoste, sine odio pugnant sibi,
Crebroq; laterum verbere in tabulas eunt:
Si quæ superſint, Æolo in ludum datæ
Rapiuntur in diversa, & ignotâ procul
Pereunt arenâ: talis incensâ fremit
Canutus irâ; jamq; violento solum
Replet omne Marte; maria cõtabulat rate,
Ferrum, facemq; spargit; ad cujus minas
Mænia

Mænia fatiscent urbium, turres cadent,
Maria natabunt sanguine, & clypeos agent
Galeasq; fluctus, vallium tabo sinus
Profundi olebunt, montium albebunt juga
Osse insepulto, classici immanis canor
Terrebit urbes; planctus & stridor poli
Terrebit astra, seq; sub tenebras agent,
Remugientq; planctibus Averni specus.
Eamus: hora fulmen, & flammas vocat.

SCENA II.

Dum Olaus multa, præsertim latentes dolos submetuit, & omnia diluit Araldus frater, nuncium accipiunt plebem pro Dijs tumultuari.

Olaus. Araldus. Nuncius.

Ola. ITe hinc. Aralde, luce si humanâ exigã,
Quæ sit meorum ratio bellorũ,& status;
Anceps videtur: luce si cœli exigam,
Nobis favere sidera videntur: tamen
Incerta cuncta. Numinis nondum patet
Cortina tota. Quidquid intendat polus,
Nobis calore pectorum, & mente est opus.
Aral. Nõ intro abyssũ Numinis: quidquid pla-(cet
Illi jubere, id exequi servum decet.
Neq; mihi corda pulsat instantis necis
Discrimen ullum: quin sitibundam tenent
Hæc vota mẽtem; cadere pugnãdo. Tamen

Hominũ loquamur more: quæ ratio metum
Suadere possit? Causa bellandi est Deus:
In arma socias adferunt Reges manus:
Adsunt periti Martis & palmæ Duces;
Gregariusq; miles antiqvus tua
Vexilla sequitur; copia annonæ est, gravis
Sonantis auri numerus, armorum grave
Et grande pondus. Forsan & Magnus suas
In arma nostra copias velox trahet;
Magnus per omnem Martis invicti aleam
Exercitatus; Magnus & fortis manu,
Et mente prudens. Mitte non tutos metus.
, Timor imbecillus mentis enervat sinum,
, Animiq; prompti spiritus lentos facit.
Ola., Laudo timorem, qui manũ cautam facit.
Aral., Cautela prudẽtem decet, sed nõ timor.
Ola., Cautela non est, quãdo non subest timor.
, Qui metuit, omne facilè prævertit malum.
Aral., Pervincit omne periculũ, qui nil timet.
Sed quid moramur? nil timeo, spero omnia.
Tandem serenâ luce conspirat dies
In nostra vota, jamq; se pandit nova
Ad regna callis. Sæve, sacrilege, impie,
Ferox tyranne, barbare, atq; hostis Dei,
Ades: meorum robur armorum proba,
Horumq; fuso sanguine extingues sitim.
Rex magne Olaë, forsan urbanum induit
Canutus animum, teq; deposito, venit,
Ut honoret ostro, pronus & suum tibi
Sceptrũ & coronã consecret. *Ola.* Cedo tibi
Sce-

Sceptrum, & coronã, & purpurã, si nos bono
Respiciat oculo palma, & in manus cadat.
Non ego, meorum meta votorum, traho
In bella Martem: meta bellorum mihi
, Deus est meorum. Regna terrarum volant
, Ludus, jocusq; sortis. Hoc regnum ambio,
Ad quod nec hostis sæva pertingit manus,
Nec sortis ira robur extendit suum:
Ubi semper ætas florea, & primi viret
Juventa veris, paxq; tranquillos agit
Felicitati juncta sine nebulis dies.
Nec mihi subire mortis est scenam grave:
Moriar: quid inde? spiritus cœlos levi
Alâ involabit. Sed nec horrorem incutit
Canutus ære Martis inimici gravis.
, Nam vana vis potentiæ est, quando Deus
, Suam paratis viribus dextram negat.
Sed involutos timeo laqueorum dolos
, Latente ab hoste. Prima non facilè patet
, Textura fraudis. Ante Dædaleo execas
Errore, vel per obvium Euripum rate
Ferare, quàm per hostis occulti minas. (tet.
, Vis medica fracta est, cùm malũ occultũ la-
Aral., Morb⁹ recisus spargere venenũ nequit,
Gla., Pestis recisæ toxicum auras inquinat.
Aral. Radice ab imâ vulsus est hostis furor.
Gla., Nunquam malorum semen eruitur satis.
, Uno reciso capite, sic denis ferax (Hercules
, Multiplicat hydra. *Aral.* Dena sed rursum
Detruncat aliquis: hydra, fœcundũ malũ,

In apparatu sistit, & ferro opprimit.
Si sacra fidei jura Canuto scidit,
Non inde nostris ille fallaci fide
Illudet animis. Gratiæ nulla emicat
Spes obtinendæ: nimius est Dani furor,
Quem corde spirat: limitem excedit procul
Ulfonis ausum; genere quòd vili satus,
Natusque patre ignobili, & fraude, & dolo
Rapuit sororem Regiam, post tot suæ
Impensa dona gratiæ, post tot notas
Amoris ampli, & Regij affectûs. Nihil
Quod speret Ulfo, multa quæ metuat, habet.
Si nostra in arma trahimus Ulfonem (levis
Nec spes trahendi est) magnus abscedit vi-
Canuti ab armis, magnus accedit tuis (gor
, Olaë signis. Sæpe, qui rupit fidem
, Primo, secundo servat, ubi nihil est super
, Quod gratiarum speret ad primum redux.
Exempla non resuscito. Expertis loquor,
Matura quorum sensa præpono meis.
Aral. Maturitatem Regiam sensa hæc probant.
Adiungo dictis pauca, quæque usus probat.
Pandatur auri vena, & è manibus fluat.
Etsi illa mentes tangat ingenuas minùs,
Avidasque veræ laudis; intentas tamen
Lucris parandis vincit, & blandâ trahit
In vota luce; tamque munitum est nihil,
Quod illa non expugnet: effringit fores
Aere obseratas urbium; marmor terit,
Adamanta rumpit, asperam emollit viam,
Rupis-

Rupisque cœlis æmulæ evertit caput.
Tentetur Ulfo gloriâ, at miles suus,
Milesque passim regius sparso die
, Tentetur auri. Fulgor ubi hic oculos capit
, Vacillat animus, & fides corde excidit.
Hac arte sperem castra Canuti suo (ces.
Decimanda flore. *Ols.* Vestra, generosi Du-
, Sensa explicate. *Astul.* Bella non tantũ ma-
, Forti geruntur: suus & ingenio est loc⁹ (nu
, In Martis æstu. Machinas fœtas dabo
Et ferro & igne, tela queis vno impetu
Mille jaciuntur, totque flammarum globi,
Qui sparsi in auras, ferreo rupto sinu,
Et huc illuc depluunt flammam gravem.
Quodcunque tangit illa, momento vorat:
Durum tenace incendio ferrum liquat,
Saxis adhæret, donec in calcem ruant;
Si tecta tangit, nulla vis tanta est aquæ
Qua perdometur; si virum feriat, cadit
Non suscitandus, perque cruciatas fibras
Relaxat animæ lugubrem ad Lethen viam.
Doron. Fœcunda prompti consili mens, & man⁹
Ac arma prompta, Martis ubi fervet calor,
Tenuêre primas semper: at sua pars quoque
Danda est stratagematibus. Hæc quantũ ju-
Et expeditã semitã ad palmas parant. vant!
Parcunt cruori militum, & servant Duces,
Hostemque frangunt, dum repentino dolo
, Consilia turbant. Palma, quæ multo venit
, Cruore sparsa, à clade discedit parum.

, Hæc

, Hæc gloriosa palma, quæ servat suos, (bo:
, Hostesque perdit. *Ola.* Prompta consilia pro
Quibus nec addi plura, nec demi queunt.
Heroa Regum capita, & invicti Duces,
Cassa omnis est vis nostra, nisi cœlo Deus
In vota veniat, cujus à nutu fluunt.
Eventa rerum. Causa cum nostras pia
Inflammet iras, esse pietatem loco
, Decet priore. Cardine hoc quando vices
, Belli moventur, esse non faustum nequit.
Secundet ille, laurus in nostrâ est manu.
At si statuitis mœnia, & cives meâ
Manu tueri, placeat & socium mihi
Adesse Araldum. Multa momento accidunt,
Quæ studia Regis dividunt: fidus comes
Tali in procellâ Regibus fida est manus.
In reliqua pronus vento: si quidquam tamen
Mutare libeat, Regios nutus sequar.
Ieris. Omnia probantur.
Amun. Omnibus spes, & salus
Innixa patriæ est. *Ola.* Ergo Mavortē crepet
Rauci per urbem tympani intrepidus sonus
Tubæq; clangor. *Ier.* Restat hoc unū; increpet
Arma, arma miles. *Amun.* Arma res nostræ
Religio, cult⁹ Numinis, patriæ salus. (vocāt,

CHORUS.

Docet vanas esse hominum spes.

QUàm nos vanâ specie rerum
Ludit imago! Quidquid aperto

Sub

Sub sole micat, densis animum
Implicat umbris, mentemque ligat
Errore gravi. Quærimus ire
Tempora dulci medicata favo,
Et nectareas fluxu æterno
Pluvias avidum ruere in pectus.
Pandimus ora: at miseri! dulci
Bibimus tectum melle venenum.
Primis labijs sapor arridet,
Viscera cruciat fellis amaror.
Sic nos vanâ specie rerum
Ludit imago! Longa sereno
Ire putamus gaudia cœlo:
At momento tota Aeolia
Furit, & ventos laxat iniras.
Nubesque cient, cœlumque tegunt;
Et radiorum vice funesta
Fulmina mittunt. Sic nos vanâ
Specie rerum ludit imago!
Quoties aureâ solij in luce
Nos radiorum spargere nimbum
Credimus orbi? sed pompa fugax,
Ludusque brevis! Dum se jactat
Medio ridens splendor in auro,
Fortuna rotam vertit, & alti
Agit in præceps culmen honoris.
Sic nos vanâ specie rerum
Ludit imago! Qualis, amœnum
Imitata diem, pulchra sereno
Sedet argento Luna, & amico

Popu-

Populo astrorum cincta triumphat:
Mox tamen aurêi fratris ad ortum
Pallet, & oris decus omne ruit,
Astraque fugiunt: Tales miseri!
Spacio Solis cœlum obeuntis
Orimur, morimur; sumus, & rursum in
Nihilum fluimus. Sic nos vanâ
Specie rerum ludit imago!
Vix bene cunas mater adaptat,
Propè funereis stat tumba minis;
Et Lucinæ gaudia luctu
Libitina secat. Nihil in rebus
Stabile humanis. Omnia fugiunt,
Omnia properant ire ad metam.
Quid malesani vota in longos
Tendimus annos? & spem vacuis
Pascimus umbris? Quid nos vanâ
Specie rerum ludit imago?

ACTUS IV.

SCENA I.

Gaudent Trugillus & Taletus machinas suas procedere; jamque Olao suprema minantur.

Trugillus. Taletus.

FOrtuna sæpe ludit, & cœlo altius
Sublime solium tollit, ut lapsu solum
Gravio-

Graviore plangas. Feriat elato polos
Incessu Olaus, astra calcatis premat
Ignibus Araldus: erigant mole arduâ
Turres olympo proximas: moveant Dijs
Hostes Deorum bella; pigmæi vocant
Martem in gigantes: ibit Encelado hodie
Uterque socius, ut superstratum ferant
Prementis Aetnæ pondus; ubi tecti gelu,
Flammisque adusti Tartari, quanto minor
Nostro calore ferveat Averni calor,
Narrare discent. Sacrilega, superba, impia,
Nefanda capita! Nempe nemo alius sapit,
Solos Minerva peperit, Atlantis nepos
Solos amavit, nemini aperuit sua
Arcana Mavors, neminem ad belli faces
Bellona genuit; agere constantem manu
Solos bilancem docuit infragilis Themis,
Et jura populo, & urbibus leges dare.
Soli severæ jura pietatis tenent,
Solique Regum norma, & exemplar dati
Virtutis orbi: tota nostrorum patrum
Series in atro vixit errorum chao,
Quod Christiano Numini, & soli Deo,
Cultu negato, genua curvárit stygi
Orcique larvis, thura scelerarit sacro
Cultu Deorum. Numen ô sanctum! pium,
Justumque! cujus odia, per summum nefas,
Divinitatis gloriâ extrudunt Deos.
Imo tyranne Numinum sæve, impie!
Talet. O sancta Regis indoles! Regis pij,

Regis.

Regisq; justi! Numinis sequax sui:
Quæ rapere lateris purpurã, ac frõtis jubar
Decutere didicit Regibus! Vastum audeat
Tabulare pontum ratibus, & remis sibi
Mare subjugare; repleat ferro solum,
Omnemq; inundet segete Cadmæâ plagã,
Regis Britanni purpuram audaci manu
Violare tentet, rapere regales notas,
Sceptra involare: nomine addiscat pio,
Tituloq; fictæ Themidis alienas opes
Vastare ferro: victima extremùm cadet
Cœli ultioni. Qualis effracto ruit
Vulturnus antro, perq; Tyrrheni maris
Infusus undas navium incumbit gregi,
Et transtra rumpit, vela discerpit, rapit
Et huc, & illuc impetu vario rates:
Tumultuantes fluctuum montes jacit
Adusq; nubes, moxq; depressos mare
Hiante valle sepelit. Vt syrti rates
Scopulisq; adhærẽt, seq; confractas gemũt;
Aliæ sub ipsa sidera in ventos eunt,
Mox oscitantis ore sorbentur freti;
Aliæ sine hoste, sine odio pugnant sibi,
Crebroq; laterum verbere in tabulas eunt:
Si quæ supersint, Æolo in ludum datæ
Rapiuntur in diversa, & ignotâ procul
Pereunt arenâ: talis incensâ fremit
Canutus irâ; jamq; violento solum
Replet omne Marte; maria cõtabulat rate,
Ferrum, facemq; spargit; ad cujus minas
Mænia

Mænia fatiſcent urbium, turres cadent,
Maria natabunt ſanguine, & clypeos agent
Galeasq; fluctus, vallium tabo ſinus
Profundi olebunt, montium albebunt juga
Oſſe inſepulto, claſſici immanis canor
Terrebit urbes; planctus & ſtridor poli
Terrebit aſtra, ſeq; ſub tenebras agent,
Remugientq; planctibus Averni ſpecus.
Eamus: hora fulmen, & flammas vocat.

SCENA II.

Dum Olaus multa, præſertim latentes dolos ſubmetuit, & omnia diluit Araldus frater, nuncium accipiunt plebem pro Dijs tumultuari.

Olaus. Araldus. Nuncius.

Ola. ITe hinc. Aralde, luce ſi humanâ exigā,
Quæ ſit meorum ratio bellorū, & ſtatus;
Anceps videtur: luce ſi cœli exigam,
Nobis favere ſidera videntur: tamen
Incerta cuncta. Numinis nondum patet
Cortina tota. Quidquid intendat polus,
Nobis calore pectorum, & mente eſt opus.
Aral. Nō intro abyſſū Numinis: quidquid placet
Illi jubere, id exequi ſervum decet.
Neq; mihi corda pulſat inſtantis necis
Diſcrimen ullum: quin ſitibundam tenent
Hæc vota mētem; cadere pugnādo. Tamen

Hominũ loquamur more: quæ ratio metum
Suadere possit? Causa bellandi est Deus:
In arma socias adferunt Reges manus:
Adsunt periti Martis & palmæ Duces;
Gregariusq; miles antiqvus tua
Vexilla sequitur; copia annonæ est, gravis
Sonantis auri numerus, armorum grave
Et grande pondus. Forsan & Magnus suas
In arma nostra copias velox trahet;
Magnus per omnem Martis invicti aleam
Exercitatus; Magnus & fortis manu,
Et mente prudens. Mitte non tutos metus.
, Timor imbecillus mentis enervat sinum,
, Animiq; prompti spiritus lentos facit.
Ola., Laudo timorem, qui manũ cautam facit.
Aral., Cautela prudẽtem decet, sed nõ timor.
Ola., Cautela non est, quãdo non subest timor.
, Qui metuit, omne facilè prævertit malum.
Aral., Pervincit omne periculũ, qui nil timet.
Sed quid moramur? nil timeo, spero omnia.
Tandem serenâ luce conspirat dies
In nostra vota, jamq; se pandit nova
Ad regna callis. Sæve, sacrilege, impie,
Ferox tyranne, barbare, atq; hostis Dei,
Ades: meorum robur armorum proba,
Horumq; fuso sanguine extingues sitim.
Rex magne Olaë, forsan urbanum induit
Canutus animum, teq; deposito, venit,
Ut honoret ostro, pronus & suum tibi
Sceptrũ & coronã consecret. *Ola.*Cedo tibi
Sce-

Sceptrum, & coronã, & purpurã, si nos bono
Respiciat oculo palma, & in manus cadat.
Non ego, meorum meta votorum, traho
In bella Martem: meta bellorum mihi
, Deus est meorum. Regna terrarum volant
, Ludus, jocusq; sortis. Hoc regnum ambio,
Ad quod nec hostis sæva pertingit manus,
Nec sortis ira robur extendit suum:
Ubi semper ætas florea, & primi viret
Juventa veris, paxq; tranquillos agit
Felicitati juncta sine nebulis dies.
Nec mihi subire mortis est scenam grave:
Moriar: quid inde? spiritus cœlos levi
Alâ involabit. Sed nec horrorem incutit
Canutus ære Martis inimici gravis.
, Nam vana vis potentiæ est, quando Deus
, Suam paratis viribus dextram negat.
Sed involutos timeo laqueorum dolos
, Latente ab hoste. Prima non facilè patet
, Textura fraudis. Ante Dædaleo exeas
Errore, vel per obvium Euripum rate
Ferare, quàm per hostis occulti minas. (tet.
, Vis medica fracta est, cùm malũ occultũ la-
Aral., Morb⁹ recisus spargere venenũ nequit,
Gla., Pestis recisæ toxicum auras inquinat.
Aral. Radice ab imâ vulsus est hostis furor.
Gla., Nunquam malorum semen eruitur satis.
, Uno reciso capite, se denis ferax (Hercules
, Multiplicat hydra. *Aral.* Dena sed rursum
Detruncat aliquis: hydra, fœcundũ malũ,

Etiam perivit. Quisquis exsangues strues
Latè videbit corporum, & membris suis
Avulsa membra, fixa sublimi loco
Capita reorum, pabulum coruis data;
Non ille telam fraudis audebit dare
,Soli videndam publico. *Ola.* Paucos ferit
,Stimulus honoris.
Aral. Quisque præsentis tamen
,Mortis sagittam metuit. *Ola.* At mortẽ quoq;
,Se fugere credit, quisquis alterius parat
,In fata ferrũ. *Aral.* Quam fugam possint sibi
Spondere, quos exempla spes ludi docent?
Ola., Virtus in auro talis est; oculum eruit,
,Cœcatq; mentem; talis invidiæ indoles,
Et talis odio: quodq; mihi mentem magis
Timore pungit; ille Canuti calor (jicit
Migrat in rebelles, spemq; non minimã in-
Menti impiorum.
Aral. Nec malo huic deest sua
Medicina. Fida turba amicorum est super:
Hi latere nunquam Regio abscedãt: manus
Armata eunti semper incedat comes:
Quicunq; poscet Regis affatum, prius
Deponat arma. Clausus accessus malo est,
Dum sic cavetur.
Ola. Clausus accessus malo est,
Cùm nos olympus dexterâ fidâ tegit.
,At mala minanti semper ad malum est via.
Nunc. Rex magne, plebis concitæ accés⁹ furor
Confundit aulam, nilq; nisi veteres Deos,
Ritusq;

Ritusq; veteres, Cælitum & cultum sonat.
Ola. Hoc mihi canebat animus:in nostrâ latent
Domo venena, quæ ultimã cladẽ trahant.

SCENA III.

Nuncius à Magno Rege Olai filio missus nunciat Magnum in subsidium parentis cum instructâ classe advenire.

Nuncius Regis Magni.

HIc se Nidrosiæ erigunt turres polo?
Hoc pacis illud otium, & amicæ color
Fucatus auræ? Quidquid aut oculos ferit,
Aut ruit ad aures, sunt vel hinnitus equûm,
Vel classicorum clangor, aut miles gravi
Ære clypeatus, & querelarum soni
Missi per auras, omnium in vultu stupor,
Pallorq; & atræ mortis informis color.
O vana Regum nomina! ô regni decus
Instabile semper! quodq; deliro rotat
Fortuna motu! inanis ô fucus spei!
Favete Superi! tempori ut veniat meus
Rex Magnus! ille robur adjiciet spei,
Certamq; Olao tendet auxilij manum.
Magnus fideli nuncio ubi Dani impias
Detexit artes, speq; sacrilegâ Deo,
Patriq; Olao bella, & extremam suo
Movere cladem Marte; non lentus rate
Multiplice classem format: inscendunt viri
Ad arma nati, Sirium & brumam pari

Tolerare sueti mentis invictæ statu,
Prompti sagittâ & arcubus, prompti man⁹
Armare ferri fulmine, atq; hastas levi
Rotare motu, cursibus celeres, equos
Frænare docti, robore valentes: viri
Quos ipse Mars optaret, ut certam sibi
Spondere posset lauream. Superi, bono
Favete vento! Magnus indubiam suo
Exercitu victoriam patri feret.
Hoc ego timenti nuncium Regi fero.

SCENA IV.

Datum dolis faustum initium gaudet Alindus. Infecunda auguria narrat Orandus: ea in meliorem sensum interpretatur Alindus. Ad aulam properant, ut per simulatam fidelitatem sopiant tumultum plebis.

Alindus. Orandus.

Alin. AUguria mitte: video principiũ boni;
Et inde finis magna melioris subit
Mihi spes medullas; signa sint quamvis, tuâ
Opinione, opposita, & ambigua Deûm
Responsa nutent. *Oran.* Falleris. Si me libet
Audire, mente sensa meliora indues.
Alia videnda Numen objecit mihi. (regi
Alind. Et quæ? *Oran.* Stupebis; seq; patientur
Breviore fræno vota, quæ mentem trahunt.
Dum

Dum cæsa sacris, vulnere accepto, hostia
Accideret aris, seque prostrata in suo
Sanguine rotaret, lapsus è cœlo vapor
Tenuisq; mixta flamma, momento hostiam
Corripuit igne. Victima in cineres ijt,
Imò in favillas, quas tenuis aura extulit;
Nidrosiæq; laribus insedit cinis. (ambigis
An plura dicam? Sileo. *Alin.* Quid trepidâ
Hæresq; linguâ? Fare: dum metuo nihil,
Nihil ipse metue. *Oran.* Basibus excussi suis
Cecidêre Divi, & igne populante in merum
Ivère cinerem, voxq; delapsa hæc polo est:
Vincendo sic Nidrosiæ ardebunt lares.
Alin. Et istâ gemitū pectore profundo evocāt?
Hæc cruda sunt auspicia? non fausti notæ
Sunt Martis istæ? Lumen extinxit tibi
Confusa rerum scena, & attonitus timor.
Orande, mente non tenes, semper loqui
Ambigua Divos? quæq; in aversam viam
Ire videantur? Veritas sermo est Deûm:
Sed ille nube tectus ambigui soni.
Oran. Expone sensa pectoris. *Alin.* Certū puta
Oraculum istud Numinis: *Nidrosia*
Vincendo sic ardebit; at justâ magis
Correpta ab ira civium, quàm ignis face;
Ardebit ira Numinum, quorum manu
Urbs ista tegitur: siq; momentum rei
Exigeret, unà Civis & lares priùs
Exederet ignis, seq; sepeliret suâ
Moles ruinâ, quàm exules Divi loco

Hoc emigrarent. Clarus hic, probè ut vides,
Oraculorum sensus est. Nidrosiam
Respondit ergo vincere. At nec te metu
Teneat per auras raptus in flammis cinis.
Idem favere Numina huic urbi docet.
Nam quæ pavenda fulmini hostili magis
Tutela? quævè mœnia Gradivum procul
Arcent ab urbe fortiùs? quænam metum
Turres repellunt acriùs, quã obstans malo
Flamma imminenti? Talis est Nidrosiæ
Tutela: flammâ Cœlites urbem tegunt.
Orand. Desiderantis vota vox sequitur: tui
Conspirat oris lingua in affectum. Dij
Alia loquuntur, quæq; persuadent metum:
Vincendo sic Nidrosia ardebunt lares.
Sed pone liti terminum: judex rei
Eventus ipse Martis ancipitis erit.
Hic sese aperiet, antequam Phœbus diem
Fessum recondat ultimis undis Tagi.
Quod nunc sagacis pectoris curas vocat,
Est, ut Trugillus & Taletus concitæ
Plebis tumultus frenet, & fictis dolis
Æstum frementum fluctuum dextrè regat.
Hoc ratio poscit temporis, rei, & loci.
Alind. Sapiente suggeris ista consilio: at manu
Ferroq; Olaus litibus ponet modum.
Si tollat ense capita ferventis doli,
Occumbit omnis ira Canuti, jacent
Deposita Divûm templa, calcati Dij
Pro-

Protritus omnis debitus cœlis honor.
Eamus illuc, cura quò major vocat.

SCENA V.

Narrat Taletus Trugillo sopitum à se plebis tumultum, suo quidem bono, ne doli nondum maturi aperirentur. Sperant inde se ab Olao inter fideles suos habendos. Statuunt rem eò dirigere, ut prompti sint ad Canuti adventum.

Trugillus. Taletus.

Trug. VElut unda populus fluctuat, & instar rotæ
Circumstrepentis volvitur. propè absfuit,
Nobis supremam ut ferret hic cladem dies.
Tal. Sinistra nobis astra ferali comâ
Minantur hodie, nec quid apportet mali
Dux hesperugo noctis, in apertum venit.
Sed quo procella fonte tam rapax fluit?
Non abs Alindo: cautus & prudens hic est;
Orandus est incautus, imprudens, nimis
Ardentis animi, lubricæ linguæ nimis,
Pavidusq; semper, querulus, inconstans, levi
Mobilis ab aurâ: Orandus has turbas, meâ
Opinione, miscuit. *Trug.* Cautus satis
Orandus est, prudensq;. non isto venit
Procella vento. Fama Canutum propè
Adesse cecinit: populus hinc plenus spei

Excutere collo grande tentavit jugum.
Sed prōpta tāto adhibita medicina est ma-
Tunc fortè uterq; (mun⁹ id cœli fuit) (lo.
Aulæ in recessu fuimus, ac omnem priùs
Æstum procellæ rupimus, quàm se redux
Olaus aulæ redderet; jamq; obrutus
Altâ quiete turbo popularis jacet.
Tal. Res ista nostris plurimum servit dolis.
Suspicio si quæ fraudis instructæ fuit
Per nos Olao, fraude sopitur novâ.
Per te tumultum plebis oppressum sciat
Olaus, inter candidæ fidei viros,
Puræq; mentis nomen adsciscet tuum,
Meumq; pariter; inde pandetur via
Per plana eundi ad exitum, quem tam diu
Artesq; per tot quærimus. Sed jam vigil
Intendat animus, parte Canutus sua
Quâ prodat arma, nosq; reperiat manu
Ferroq; promptos. Omnis hoc uno salus
, Versatur apice. Vincere, aut vinci, aleâ
, Pendet ab eâdem. Ducta per tempus mora
, Semper periclum maximis rebus tulit.

SCENA VI.

Nuncius Amundi narrat, quo stratagemate interceptæ sint Canuti litteræ ad tres rebelles, easq; ad Olaum defert.

Nun-

Nuncius Amundi.

Nidrosiæ, ô Nidrosiæ invicti lares!
Quales cerastas alitis augusto sinu?
Quales Dracones? viperas? angues? hydros?
Quà se in propinqui terga Vitinsum maris
Effundit, alto mons supercilio jugum
Erigit in auras, undiq; herboso solum
Virore tectus; latera per girum frequens
Oliva cingit, brachia maritans propè
Se porrigenti pampino: clivus sacer
Baccho & Minervæ. Montis in medio situ
Fagus coronam nectit: ad montis pedem
Ubi sese in altum leniter terrâ levat,
Obeunt frequente palmites umbrâ latus,
Viridesq; frondes inter ostentant gravem
Nectare Lyæum: liquida per ramos obit
Cristallus undæ, seq; divisis liquat
Guttis in imbrem; dumq; per scissas dies
Subintrat umbras, irides gratas parit
Oculi ad stuporem: garriens nimbi sonus
Sirenas alti nemoris in cantum evocat.
Hic vasto hiatu panditur terræ specus,
Dulcesq; amarasq; ostio ex uno vomit
Præcipite lymphas impetu. Amundus rei
Novitate tractus, navis huc cursum suæ
Hiatum ad antri vertit, & trinas trahit
Post terga comites, Nereum vento levi
Equitare faciles. Interim, dextrum ad latus
Cœlo minantis culminis, classis maris
Sulcabat undas, & retro spumas dabat

Coëunte fluctu. Amundus ad fauces specus
Suspensus hæsit frigore afflatus. gradum
Deinde ad ima promovet: quanto hic joco
Natura ludit! quanta miranti objicit
Oculo videnda! Hic ficta venantûm cohors
Feras agebat; dente compresso hic canis
Sistebat aprum: hic ungue suppositum Leo
Dilaniat ursum: illic cani insultat lepus,
Equusq; tauro: hic innatat piscis mari
Undisq; ludit: cuncta naturæ rudi
Expressa cœlo. Mira dum Amundus siti
Ridentis oculi spectat, auditur sonus
Latere à sinistro montis. Amundus ratem
Jubet expediri, & incito cursu rei
Spectare causam: jamq; provecta in sinum,
Navis volantis eminus vela aspicit,
Quantumq; produnt signa, Canuti arguit.
Ergo reflexis carbasis sese ad suos
Velox reducit; vixq; sub amœnæ specus
Evasit antra, sequitur hostilis prope
Urgente remo navis, atq; antri ostium
Intenta prædæ attingit, at voto irrito,
Fit ipsa prædæ præda speratæ. Hic specûs
Erumpit antro Amundus, & facto impetu
Cædit, necatq; quotquot infelix ratis
Vehebat hostes, antequã quisquã manum
Ferro applicaret. adeò vel mentes stupor,
Vel occupârat dexteras præceps timor.
Solus Biliffus verba meditatus stetit
Ore dubitante, dumq; jam parat loqui,
In

In os arundo torta sermonem vetat,
Animamq; fibris extrahit. Postquam viris
Adempta vita, nuncius solus super
In arcta trahitur; quid ferat, sponte edere
Jubetur. Ille, sancta testatus, negat
Se scire, nisi quæ publicum ivére in diem.
Scrutantur ergo vestium abstrusos sinus:
Et ecce scriptam protrahunt chartam è sinu
Ad tres rebelles. Nomina character tacet:
Edere jubetur nuncius. primùm Sinon
Astutus omnem lucis afflatum cavet
Latebrasq; quærit, donec admoto eruta
Tormento ab ore veritas. Nulli tamen
Aperire scelerũ nomina, est cautum mihi,
Præterquã Olao: hic grande solamen feret.

SCENA VII.

Per alium nuncium eruditi rebelles, ad se scriptas à Canuto litteras esse interceptas, novas fraudes excogitant, quibus evadant.

Trugillus. Orandus. Taletus. Alindus.

Trug. Detecta fraus est. Grãde cõsiliũ vocat
Mentem, manũq;. Nũci' Dani, mala
Ferente sorte, Regis Amundi in manus
Incurrit, omnis tela detecta est doli.
Taletus, ego, & Alindus in sicco sumus.
Tormento adactus Cursor in apertum diem

Nomina reorum prodidit. Sic me erudit
Occultus inde nuncius. Quid facto opus?
Consilio adeste; temporis nil est super,
Omnisq; pellit grande discrimen mora.
Oran In hac procellâ plebis auxilio est opus.
Hæc fida nobis, fida Canuto, dabit
Immane scutum turbini. In plebem manus
, Se liberali munere effundat. Dij
, Etiam ligantur munere humano: magis
, Corda implicantur plebis, ut facilis ferat
, Illuc volentem dexteram, unde aurū fluit.
Sed, nisi loquantur vana veraces Dij,
Ludantq; nostra vota, nondum hoc est satis.
Trug. Pellamus animo, si quis irrepsit, metum.
Talete mentis prompta consilia explica.
Talet. Simulasse necdū sufficit, fraude est novâ
Novæ obviandum. Promptus occurrit dolus.
Fingamus ista cusa Canuti ad focum,
Ut nos Olai gratiæ extrudat sinu,
Adimatq; fidos Regio lateri, & manus
Roburq; Olai frangat, & totam excitet
Plebem in tumult⁹, Regiam metu impleat,
Nidrosiamq; evertat. Hinc animi graves
Fingamus iras; astra Canuto invida
Ire voveamus, & procellosâ Deos (vetat.
Tonare flamma. *Alin.* Tempus hoc fraudes
Venimus in arcta. Liberos vel nos facit
Hæc hora, vel nos carcere æterno ligat.
Hora est agēdi. Quò nequit ferrū imprimi,
Adigatur ignis: quò nequit flamma inijci,
Doli

Doli ferantur. Templa securum dabunt
Nobis asylum: regna Canutus suo
Refugio habebit. Ille volventem retro
Aget procellam, nosq; patietur suos
Et dici, & esse. *Trug.* Sana consilia probo,
Sequorq;: primum fraudibus cedo locum,
Armis secundum. Fraudis inventæ faber
Canutus arguatur: in plebem fluat
Manans ab auro vena: tum ferro & face
Res urgeatur: arma confundant polos,
Acheronta moveant, & solũ & salũ eruant.

SCENA VIII.

Olaus Araldo aperit detectas esse fraudes, & harum Auctores. Furit in hos Araldus. Olaus dolis adhuc dolo & dissimulatione occurrere statuit.

Olaus. Araldus.

Ola. ARalde mecum. cæteri firmá manu
Tueantur aditus Regiæ. Pridem mihi
Dictabat animus, serpere internis malum
Vivax medullis, nosq; nociturum in sinu
Alere chelydrum. Cælitum munus fuit,
Dolus retectus: unde proscriptus timor
Regno atq; mente. Recidat in fabrum dolꝰ.
Trugillus, & Taletus, & Alindus (quibus
Orandus hæret) omne moverunt malum.
Aral. Trugillus, & Taletus? O monstrũ bifrons!
Ingta-

Ingratus animus ! impiæ partus Stygis.
Juro rotantem sidera, minantem solo
Juro Tonantem, si quid hoc ferrum valet,
Aut hæc Araldi dextera, effuso dabunt
Pœnas cruore. Nempe jam voti patet
Aperta facies. Hæccine est tandem tenax
Mens illa recti, & integri cordis fides,
Quâ vel perire cœde Canutum ultimâ,
Vel tua vovebant sceptra proferri extimos
Adusq; mundi margines ? Hocnè est fidem
Suâ tueri morte, & intactum Dei
Servare cultum ? Larva pietatis ! lues
Immane facinus. *Ola.* Istud in primas venit
Utriq; curas. Sed quis urgenti malo
Modus obviandi ? Cedere ? & cautâ omnia
, Simulare mēte? Sæpe simulantem opprimit,
, Simulare qui scit.
Aral., Nemo dissimulat malum,
, Cui vis in armis. Arte simulandi æmuli
Nostri triumphant. Abstine verbis ; manu
Comprênde ferrum. Si recidendū est malū,
Quid solvere juvat ?
Ola. Populus his totus studet, (mare est,
, Sequiturq; nutus. *Aral.* Populus, inconstans
, Vertitur in horas; moxq;, cui studuit, nocet.
Ola., Indomitus ægrè suscipit frænos equus.
Aral., Sed facilè nervus belluā infrenē domat.
Ola., Properata nimiū flagra jumentū excitāt
, Sæpe in furores, unde sessorem excutit.
Erit

Erit hora ferro, tempus & flammis erit.
Dum se latere existimant, texunt dolos
Fraudũ architecti; fingere & quid nos vetat?
Porrecta fraudis esca non cautos trahet.
Si mentis idem sensus est frater tibi,
Vadum experire: transitum si non negat,
Progredere contra, se suo laqueo doli
Stringent, eritq; præda prædator tua.
Aral. Si cogitatis facta respondent. Ratis
Felice cursu vehitur; instructæ nihil
Oppono telæ, cauta consilia probo.
Ola. Tollatur ergo, quidquid in morâ est moræ.

CHORUS.

Assentationis vitium detestatur.

Quis te de stygijs amnibus erutam,
Falsis compositam blanditijs luem,
Vestitamq; dolis dulcibus, in diem
Assentatio traxit?
O si vel penitas ille latentium
Fibrarum tenebras, vel tua toxica
Spectasset, nocuo quæ modulamine
Ima in pectora fundis!
Hæsisses colubris mixta Acherontijs,
Ad rupem Tytij, ad rostra Promethei,
Undâ in Tantaleâ, Ixionis in rotâ
Dignâ nocte sepulta.
Tu cor Tisiphones prima paludibus
Orci, non nocuam protrahis in diem,

Tu ſpumam glomeras tergemini canis,
Et totum inficis orbem.
Tu nunquam ſtabilis, nunquam eadē, vices
Immutas variâ fronte; Cameleon
Ut mutat ſpeciem. Nectar amabile
Monſtras; toxica præbes.
Frontis compoſitam porrigis arcam,
Atq; arcum cilij lege modeſtiæ
Complanas, oculo ludis amabili,
Miſces melle loquelam.
Sed ſub compoſitæ frontis imagine
Turpis larva latet mentis, & abditus
Serpens contegitur, qui malè toxicat
Mortis corda veneno.
Ex arcu cilij ſpicula proijcis
Illatura neces: lumine decipis:
Confictosq; jocos dum ſeris, enecas:
Et melle uteris, ut fel
Infundas animis. Dulcia guſtui
Quid ſuadere juvat, ſi ſubeat fibras
Corrodens gravibus vipera morſibus,
Criſtatusq; ceraſtes?
Reges, & Proceres diſcite, parciùs
Pulvillos cubito admittere; byſſinis
Verbis blanditiæ credere parciùs
Auri ſtulta canentis.
Quantam perniciem blanda loquacitas,
Sirenumq; melos, pſaltria Principum,
Et morbus Procerum proprius, attulit,
Aſſentatio fallax!

Con-

Concussit solium, Regia prodidit
Sceptra,& fronte jubar sustulit arduâ,
Commoto populum turbine miscuit,
Sus, deq; omnia vertit.
Nec prudens animus, nec sapientiæ,
Sed nec judicij vis opulentior
Contra est cauta satis, flatibus incitam
Fluctu educere navim.
O Reges, quibus est portio maxima
Curarum, populum pacis in otio
Servare innocuum, nec sua devio
Freno flectere regna,
Hoc curate; fides blanda loquentium
Ne prima imperium vendicet aurium;
Ne germana fides vera loquentium
Vestris exulet aulis.

ACTUS V.

SCENA I.

Olaus acceptis à Canuto litteris, quibus petit sibi regnum cedi, communicat cùm Araldo consilia. Statuit respondere, ut ipse Canutus veniat, & regnum adeat.

Olaus. Araldus.

QUi fræna ponit Æolo, & motum mare
Sternit quiete, turbines inter meam
Re-

Regat carinam; quæq; dubitavit diu
Jactata ponto, teneat optatos sinus.
Canutus æqua postulet, Olaus dabit.
Hactenus iniqua poscit, ut regno exeam
Solioq; cedam, nomine aut suo regam,
Non Rex, sed umbra Regis. Utrũq; hoc sacro
Juri repugnat. Trahere consilio moram;
Inhonora res est, nec statum Regis decet.
Negare postulata, res poscit quidem,
Sed inde ad arma primus utriq; est gradus.
Electionis titulus aliquantum favet
Iniquitati; namq; quos feci reos
Rebellionis, irritò Norvegiæ (Jube
Dixêre Regem. Aralde, quid suades? *Aral.*
Ipsum venire, Regis ut solium adeat,
Et jura regni. Quidquid audenti siti
Aliud reponis, perdit & moram, & locum.
Præter rebelles, nemo Canuti probat
Præsumptuosa jussa: si minimum times,
Animo insolentis subdis ardentem facem,
Rebelliumq; machinas escâ foves.
Nec est timendi causa Canutum: tamen
Si spes superbum fascinet iniquâ siti,
Ut regni habenas Marte conducto ambiat,
Felicitatis plurimum accedet mihi.
Namq; ipse lateris ensis in plausum salit,
Martemq; poscit. Veniat; hæc callem suis
Votis aperiet dextera. A nobis Deus
Stat ipse, causa Martis & justa, & pia;
Regum trias conjuncta, populorum fides;
Du-

Ducumq; robur fortium. Sed nec quies
Capiet Araldum, donec immanis Leo,
Immane potius invidæ monstrum stygis,
Gravem superbi pectoris pestem vomat,
Subiensq; regna Ditis, augustam mihi
Cedat coronam, purpuram, & regni notas.

Ola. Ad facta tempus dexteram nostram vocat.
Prudentis animi Aralde consilium probo.
Illud reponam: Veniat, & sceptrum manu
Diripiat ipse, capite deijciat jubar.
Aralde, libeat interim fratris vice
Obire campum, militis nostri obvium
Censere robur; cernere quid addi exigat,
Quid ordinari postulet. Tempus breve est;
Abi, rediq;. *Aral.* Promptus obsequijs tuis
Araldus animam, sanguinē, & vitam dabit.

SCENA II.

Rebelles duo acceptis à Canuto literis, quibus jubet Olaum sibi vivum sisti, vel occidi; fraudem inveniunt, qua possit occidi.

Trugillus. Taletus.

Trug. Simulare, Regū propriā malè æstimat
Olaus artem, cujus ego primis bibi
Præcepta ab annis, doctus in partem dolos
Omnē implicare. Fraudib⁹ sed quid refert?
Hæret charybdin inter & scyllam. At sciet,
Quid sit Deorum fana, & antiquis sacra

Bene

Bene culta patribus tollere, & ritus novos,
Abominandos, impios, orco editos
Inducere orbi: quid sit effusus cruor
Tot innocentûm, cujus è cœlo sonus
Vocat ultionem: quid sit adversùs Deos
Rotare ferrum, & prælio indicto polos
Vocare in arma. *Tal.* Porrigat Arald[9] tumẽs
Frontis theatrum, vibret ex oculis faces,
Ex ore spumas; spargat, ut taurus, pede
Calcatam arenam rugiat ut atrox leo,
Ut lupus acerbus ululet, ut monstrũ fremat,
Totumq; rabidis aërem infestet minis,
Corripiat ensem dexterâ, ferrum vibret
Per innocentûm colla, confundat mare
Cruore mixtum, sanguinis spargat notas
Adusq; cœlos, astra confundat solo,
Acheronta Superis; induat capite jubar
Regale frontis; purpurâ incingat latus,
Aurata Regi sceptra Canuto auferat;
Totoq; jactet orbe terrorem sui.
Trug. Quid ista prosunt? verba per ventos vo- (lant,
Aurasq; feriunt: prosequi cœptam magis
Telam necesse est. Arma, quæ nostro mari
Utriusq; fratris classe numerosâ innatant,
Frangenda, vel mergenda sunt: Quę Rex ju- (bet
Canutus, exequenda: captivum trahi
Imperat Olaum, pariter & Araldum: tamen
Adversa nobis fata si vivos negent,
Nolente fato vulnus extremum dari
Imperat Olao, Si quis est, cujus calet
In

In ista pectus ausa, vincatur die
Sonantis auri, cujus illecebra animat
Etiam timentes. Estnè, quem tanto putas
Aptum facinori, fidus? audacis manus?
Cautæq; mentis? *Tal.* Cura sit tanti mea
Facinoris; hominẽ ponderi inveniã parẽ.

Trng. Tua sit Talete cura: sed modum doce,
Hominemq; pande, cujus hoc factum manu
Censes patrandum, fraudis intentæ diu
In hoc rotatur cardine extremus labor.

Tal. Tanto labori idoneam aptabunt manum
Balistus, & Moraldus, arte arundinis
Uterq;, uterq; plumbeo cannæ globo
Scopum ferire doctus, ad vocis sonum
Olai, uterq; viperam corde induit.
Utrumq; uterq; odêre. Causa odij est Dijs
Jurata pietas: deinde, quæ miseros facit,
Feritas Olai. Namq; Balisto pater
Vir mentis altæ, & integræ fidei in Deos;
Charus Moraldo filius, fesso patri
Unum levamen, nec minus gratus Dijs,
Custos severus rituum, ob nostris focis
Incensa thura, & templa constanti manu
Defensa, tracti in carcerem, & sævam in necem
Crudelitatis regiæ abierunt siti.
Et hinc uterq; fortis opulentæ ex sinu
Vi devoluti, grande subierunt opum
Damnum suarum, & pauperem vitã trahũt:
Quantoq; cogit in arcta paupertas magis,
Graviore tanto aguntur argenti fame.

His

Hi, quà superbâ mole sub nubes abit
Immane templum, seq; conjungit polis,
Habitant propinqua tecta: Balistus latus
Lævum, Moraldus dexterum templi tenet.
Huc sæpe Olaus tendit: hinc sæpe exiens
Subsistit, & dum corpore exposito patet,
Stat certa utriq; meta, seu libeat levi
Mortem sagittâ jacere, seu plumbi globo:
Librata postq; funera à tergo fugæ
Utriusq; porta panditur, quâ se ferant
Portus propinqui ad ostium. Si sit fugæ
Hic apta navis, antequam jacti locus
Teli notetur, navis obsequio maris
Altum subibunt, seq; surripient neci.
Trug. Dixisti abundè. Nuncio Dani lubet
Aperire telam fraudis instructæ, & suæ
Accipere mentis sensa. Non vanus labor,
Ut opinor, iste est. Perge, quò tempus vocat.

SCENA III.

Nuncius significat Vlfonem à Canuto ad Amundum transijsse, & quo stratagemate Canuti classem confecerit.

Nuncius Amundi.

QUemcunq; sortis aleam, & varias vices
Juvat experiri, quãq; stet dubio gradu
Fortuna felix, discere; in castris agat,
Suæq; sortis experimentum grave
Capiat in armis, Ulfo Canuti intimus
Ami-

Amicus, Ulfo media pars cordis,cui
Sua ſceptra,lateris purpuram,& regni notas
Danus tuendas tradidit; cujus fide
Sibi ſubjugari regna Nordmanna ambijt;
Et in hoc frequente milite,ac opib⁹ graves,
Aptasq; in hoſtes ire commiſit rates:
Ulfo, ſorore Regis in leges thori
Fraude implicatâ, ſceleris in pœnas trahi
Metuens, ab aulâ fugit, in Regem grave
Odium profeſſus; inde Canuti in probrum,
Sua arma Amundo ſociat,ingenio ferox,
Sagaxq; mente,providus, prudens,manu
Animoq; fortis, Martis in arenâ diu
Verſatus, audax, æmuli impatiens,licet
Bello probati,tranſijt Amundi in latus;
Et jam ſagacis cordis, & fortis manus
Grande documentũ in arma Canuti dedit.
Cautè, volantûm navium ex curſu,& loco
Ulfo notârat anchoram jactam in mare
Non poſſe figi, niſi ubi ſe vaſto explicat
Spelunca hiatu,ponsq; vicinus jugo
Ad littus aperit marmore inſtratam viam.
Ergo fluentem aggeribus objectis aquam
Agit in tumorem,& machinis fluxum vetat,
Ut intuentes eminus toto mari
Undam altiorem, crederent clivo edito
Lacum natare. Hic ignibus,flammis, focis
Aptas rotandis machinas circùm locat.
Fortè & propinqua ſylva denſatis comis
Utrumq; clivi ſtantis abdebat latus:

Hic ille in umbrâ militem armatum tegit
Ad jussa promptum. Vixq; constiterant suo
Ordine locati milites, cùm se mari
Delata Dani classis ad ripas agit,
Amœnitate nemoris, & blandi situs
Allecta fraude. Jamq;, nullius timens
Hostis propinqui, navium gyro specum
Circùm coronat, contrahit vela, anchoras
Immittit undis; pars cibo famem levat,
Pars in quietem lassa procumbit solo,
Altumq; stertit: ecce diluvium rates
Aggere soluto replet, & plures maris
Demergit undis: si qua clementes aquas
Experta, flammis præda fit. Namq; evolant
Latere ab utroq; machinâ incensâ globi,
Ignesq; mortis bajulos navi inferunt,
Qui pertinaci cuncta consumunt pice.
Ardere visa sidera, atq; ipsum mare
Perire flammis. tanta tempestas fuit.
Miles perivit omnis, aut spolium maris,
Aut esca flammæ: si quis in sylvam fugam
Quæsivit, ensi spiritum impurum dedit.
Magno hoc Olao facinus Ulfonis fero.

SCENA IV.

Timido Alindo majorem timorem incutit Sacerdos, narratione male ominosi sacrificij: spem tamen iterum facit per vocem ex nube auditam.

Alin-

Alindus. Orandus.

NEscio, quis animum rumor infaustus quatit.

Orand. Peiora ad aures nuncia vehentur tuas,
Nisi astra mentiantur, & constans fides
Diis abrogetur. *Alin.* Prima laniârunt nimis
Mihi signa pectus. *Oran.* Gravi⁹ aliorũ dabũt
Tibi sensa vulnus. Candidus stabat mihi
Pinguisq; ad aras agnus, & ferrum gravi
Collũ premebat pondere, repentè atrium
Impletur omne noctuis; multus volat
Bubo in securim; stridor ex lacu redit,
Et aura lamentabili gemitu sonat.
Corvorum iniquus atrium nimbus tegit,
Purumq; Solis arcet aurati jubar,
Pulsuq; pennæ, & unguium affrictu mare
Ditemq; terret. Ecce, momento nigror
Invadit agnum, quæq; candebat prius
Nivem æmulata, sumpsit atrorem cutis.
Ad stupuit oculus, horror invasit fibras.
Tum convoluta ardente tempestas polo
Fulminat, & ignes inter allapsa est sono
Ter vox ad aures: *Fugite Nordmanni: fuge Canute.* Dumq; vocis intendo sono,
Tanto fragore fulmen elisæ sinu
Nubis rotatur, ut solo allisum ultimus
Tremor occuparet, perq; confusas gelu
Iret medullas. Palpitant adhuc fibræ
Frigoreq; gelidus stagnat in venis cruor.

Alind. Trepido timores addis, & pectus grave
Majore lassas pondere. *Oran.* Excussit pavor
Animo timétis plurima. Hoc animo tamen
Memore retinui. Nube cum ruptâ fragor
Animo insonaret, lapsa vox est cum sono:
Fulmen in Olaum tende: sic palmam refers.
Alind. Vox ista cœlo lapsa?
Oran. Non dubijs notis.
Alind. Spes à timore surgit, & métem excitat.

SCENA V.

Nuncius adfert auro corruptos aliquos Duces à partibus Olai cum navibus & milite ad Canutum defecisse.

Nuncius Dorontis.

„ VIs grandis auro est. Nullus Orator magis
„ Inflectit animos. quãta mométo erigit!
„ Sed rursus uno quanta momento eruit!
Fortuna nos crudelis à tergo premit,
Et nisi remedia statuis, omnino opprimit.
Danus suorum flebilem casum dolens,
Quos Ulfo fraude nuper incautos sua
In retia egit, perq; labentes aquas,
Per ignis æstum, & obviam ferri sitim
Transmisit Orco, fremuit: & plagæ ultimum
Parans remedium, nobili argenti dolo
Auriq; fraude corda pulsavit Ducum.
Nec vana fraudis tela conceptæ fuit.
Nã, quos nec hostis fregit in bello, Duces,
Nec

Nec ira ferri ſtravit, aut volantia
Grandinis ad inſtar tela pulsârunt metu,
(Pudet profari inertiæ tantæ probrum)
Capti dolosâ luce precioſæ manus,
Et ſponſione munerum illecti, fidem,
Vænum dederunt, & ſacramenti impiè
Rupêre jura: jamq; bis centum rates
Ceſſêre Amundi latere, bis centum Duci
Raptæ Doronti, in jura Canuti ſuas
Vertêre vires. O probrum nullâ ſatis
Pœnâ eluendum! quodq; plorandũ magis,
Quidquid repoſtum nobilis prædæ fuit,
Unâ abſtulêre; resq; Canuti & viris
Auxêre, & auro. Triſte documentũ ſumus,
Quid eloquentis poſſit argenti dolus.
Olaë, Olaë! magna momento ruunt,
Remedia niſi ſuprema jacturæ admoves.

SCENA VI.

Duo rebelles ſe invicem erudiunt, omnia jam inſtructa eſſe, ut Canutus hodie urbem occupet, & Olaus occidatur.

Trugillus. Taletus.

Trug. ORandus imas pectoris fibras mihi
Metu occupârat. Tanta prodebat
Contrariorũ ſigna; tã certas minas. (Deûm
Sed eſſe credo ſomnia. Orandi magis.

Placent Alindi ſenſa, quæ dixit, loqui
Obſcura Superos. Palma jam noſtræ venit
Non dubia fraudi. Veſper hic noſtros pedes
Laqueis Olai ſolvet, & tutos bonæ
Reſtituet auræ. Danus hos urbis lares
Hodie tenebit, ſeq; Regali inclytum
Aget triumpho. Si tamen noſtros dolos
Fata improbarent, & ſuam noſtræ manum
Arti negarent: eſtnè Baliſto ſuus
Paratus arcus? eſtne cordato tumens (met
Pharetra Moraldo? *Tal.* Tenſ9 eſt arcus, tu-
Pharetra ſagittis: Toxico telum illitum
Non grãde vuln9 imprimet, at ictũ gravem,
Mortisq; plagam. Tela, Canuti pia
Ad juſſa, fervent. Nutus accedat, dabunt
Fatale vulnus. An quid Orandus novi,
Vel Alindus habeãt, prima curarũ hoc loco
Id agam9; anceps alea ut firmet gradũ. (eſt.

SCENA VII.

Nuncius adfert poſt defectum navium, veniſſe in ſuccurſum Magnum, confligere feliciter, & jam Canuti naves ſuccumbere.

Nuncius Magni Regis.

Pietas Olai fervida, atq; animus Deo
Conjunct9, omen rebus optatum dedit.
Jam res cadebat omnis, & Olaus ſuo
Regno

Regno exuendus tragica non faustæ dabat
Exempla sortis, quando tot Duces fidem
Rupere Regi: quanta sed magno in Deum
Spes fuit Olao, tanta fuit unà & Deo
Cura adjuvandi. Stabat ancipiti aleâ
Suspensa pugna: fracta jam classis mare
Dubiū legebat, pronior turpem in fugam,
Quàm vela in hostē vertere, & forti manu
Consulere causæ; turbo ceu subitus, venit
Magnus recente milite, & Regem premens
Post terga Danum; spiritū, atq; iras novas
Imprimit Olai militi, at Dano eripit.
Turbata classis hostium, quò iras ferat,
Quò vertat arma, dubitat: à tergo ferox
Magnus furores Marte veterano imprimit,
A fronte classis spiritu pugnat novo.
Canutus undiq; cinctus huc illuc volat,
Et expeditam quærit effugio viam.
Brevis hora partæ nuncium palmæ dabit.
Præcurro tantæ nuncius ad aulam rei.

SCENA VIII.

Alindus Orando exponit post acceptam in mari cladem, militem Canuti jam esse ante urbem. Interveniunt alij duo rebelles, gaudent Smerilium jam esse in urbe, jam arcem occupaturū.

Alindus. Orandus. Taletus. Trugillus.

Alind. QUis mihi Trugillum? & tempus, & votum fugit.
Quis mihi Taletũ? Orãde, de somno Deos
Exsuscitandi temp⁹ est. *Oran.* Quis te novus
Agit in pavores rumor? in qualem Deos
Vocas dolorem? *Alin.* Turbo Canutũ novus
Involvit æstu. Marte funesto alea
Sinistra cecidit. Magnus à tergo suas
Naves adursit. Unde Canutus sibi
Adversa in undis fata jurgari videns,
Tentare Martis aleam terrâ petit:
Et jam corona militum Nidrosiæ
Muros coërcet, sperat assultu unico,
Sui absq; cæde militis, densâ hostium
Cæde occupare mœnia: in votum favet
Numerosus, & par miles in tantæ rei
Non infecundos exitus: favet quoq;
Araldus absens. Robore urbs magno caret,
Dum caret Araldo. Si tamen voto minor
Fortuna caderet, prompta Balisti manus,
Prompta & Moraldi muneri invigilent suo.
Oran. Sed en Trugillus tempori, & voto tuo
Adest Taletus. *Alind.* Iste properantũ gradus
Num quid sinistrũ adportat? *Trug.* In medio
Smerilius urbis: ariete erupit fores, (est sinu
Irrupit ingens militum torrens, simul;
Qui per plateas fluctuat, & aditum propè
Jam pugnat arcis: quæ reluctatur manus,
Impar

Impar furori cedet, & noſtro dabit
Arcem calori; ac inde ſub frenis erit
Nidroſia omnis. Juſſa Canuti tene:
Si primus armis fallat aſſultus fidem,
Cedat Smerilius; ſeq́, cedendo neci
Surripiat; at Baliſtus in promptu ſua,
Et ſua Moraldus arma non mittat manu.
Tal. Huc ducitur tragœdiæ iſtius labor.
Oran. Hac cura vergit Numinum, quorũ furor
Fulmen in Olaum librat, ut Dano aſſerat
Palmæ virẽtis gloriam. *Trug.* Quis ſe fragor
Inſolitus auri infundit? Arma, arma evocãt:
Viri Talete dexteram, & mentem indue.

SCENA IX.

Oppugnatur arx à Smerilio: defenditur ab Olao & Araldo: Smerilius in fugam vertitur.

Olaus. Smerilius. Araldus.

Ola. GEneroſa Martis pectora, Heroës viri,
Pallere ad arma neſcij, & mortis metu
Nunquam ſubacti, gloriæ hic veſtræ patet.
Inſtructa arena: gloriæ antiquæ novam
Adijcite laudem. Cauſa pro vobis, Deus,
Fidesq; pugnat: certa ſtat victoria.
Quæ quisq; rapiet ſpolia, rapienti cadent.
Arma, arma miles, arma. denſentur viri.
Smer. O ſocij, in omni pulvere Gradivi inclyti,
Suſpicite, quo ſe præda conſtituit loco,

Rapienda ferro: ſede quâ argenti latet,
Auriq; nervus Marte frangendus calet,
Novum unde regnũ proſpicit veſtrâ manu
Danis parandum. Huc arma denſatis viri
Agite catervis.
Aral. Barbara! & cœlo & ſolo
Inviſa capita! cæde, detrunca, eneca.
Fugit, volantis ocyor pennâ Æoli.
Inſequere; ſiſte morte fugientûm pedem.
Olaus. Debetur iſtud Numini palmæ decus.
Libeat ſubire templa, ut auctori Deo
Victoriarum gratiæ cedant ſuæ;
Et vos futuris prælijs robur novum
Capiatis animis. Grãde momentũ datũ eſt:
Sed hydra nondum tota conciſa eſt. Dies
Auſpicia fecit iſte: complebit ſequens.

SCENA. X.

Nuncius adfert fugiſſe Canutum, totam ipſius claſſem conciſam, victorem Magnum redire.

Nuncius Regis Magni.

Qui ſceptra Regũ, tẽpla moderatur Deûm,
Hodie ſereno reſpicit Olaum polo.
Hodie receſſus intimos cœlum ſui
Favoris aperit, duplice dum Olai caput
Lauro coronat. Qualis à tergo cane
Premente cerva timida per ſaltus fugit,
Et certa in omni fata latratu pavet:

Talis Smerilius avia viarum sequens,
Sparsumq; secum militem trahens fugit.
Felicitas hæc prima, sed primæ adijcit
Magnus secundam. Hic ubi supinato levat
Sese tumore clivus, & propè aspicit
Arces Olai, stabat, ut pugnæ ordinem,
Finemq; , qualem finxerat vano sibi
Canutus animo, cerneret, plenus spei,
Et jam triumphos mente designans. Ubi
Magni cohortes propiùs accessum videt
Urgere ; præceps collis è clivo ruit,
Timidusq; pugnæ,carbasa in fugã explicat.
Advertit ista Magnus, atq; agilem citans
Rēmis celocem propiùs admovit gravis
Animi furores ; unde Canutum petit
Volante telo. Frontis in mediâ areâ
Hæsisset ictus, nisi coruscantem celer
Scuto arcuisset miles. Hinc ipsâ ocyor
Canutus aurâ, arundine impulsâ ocyor,
Urget celocem per flagellatum mare
Labore remi, seq; præsenti necis
Discrimini agilis eripit turpi fugâ.
Poterat fugacis assequi Magnus gradum
Volante velo ; vita sed tanti fuit
Servanda Regis, ne sacrum solus caput
Daret in pericla:namq; non procul hosticæ
Naves secabant pelagus. At Magnus tamen
Velocitate concitâ ad Reges duos,
Unà & Dorontem socius accedit. Movent
Vires in hostem ; qualis in pontum ruit

Boreas, vel Auster, perq; discerptas volat
Metuendus undas. Nec moræ tantũ datur,
Ut vela sese vertere, & naves fugæ
Aptare possint. Pars maris hiatu perit,
Pars fracta pulsu dissilit; pars in manus
Captiva trahitur; Vixq; Canutum fuga
Celoce ternâ funeri eripuit suo.
Et jam superbus laureâ Magnus venit
Patri daturus gaudium. O quantâ fluet
Lætitiâ Olaus, quando spectabit sui
Nati triumphum, & filio adjunget suum?

SCENA XI.

Narratur qualiter Smerilius in fuga ab Astulpho interceptus & occisus sit.

Nuncius Astulphi. Olistus Civis.

O digna scena Cynthiũ, & mundi aureum
Oculum occupare! digna narratu sui
Diem vorare facta, quæ Astulphus dedit!
Sed prohibet hora; namq; regalis calet
Pompæ apparatus; Regia ornatu poli
Astra æmulatur, gemma corridet frequens
Gemmæ frequenti, & altera insusum alteri
Geminat nitorem: nobilis Regum trias
(Tres esse Soles diceres) magnò parant
Precio triumphũ ducere. nęc ultra moror,
Avidus videre regiæ pompæ diem.
Olist. Da curioso paucula: Astulphi decus
Describe verbo. Tantus in plures abit
Horas

Horas paratus. Ut potes verbo expedi.
Nun. Qualis sagitta nervi ab impulsu volat,
Celeriq; raptu lumina videntûm fugit;
Talis Smerilius, alite accinctus metu,
Iras Araldi fervidâ evitat fugâ,
Ut vix subactum premere videatur solum.
Certus futuri Astolphus, in prædam vigil,
Latet sub umbrâ nemoris, & casses feræ
Parat implicandæ: dumq; prospectat propè
Smerilium adesse, prodit e latebris manu
Forti expeditus. Hæsit aspectu viri
Ille tremefactus; dumq; meditatur loqui,
Gelantur ipsa verba; pallescunt labra,
Omnisq; trepidâ fronte decedit color,
Et, quod gerebat dexterâ, ferrum excidit.
Pugnæ paratus hæsit Astolphus, rei
Novitate dubius, an sua imbellem Ducem
Dignetur irâ: moxq; non dignum æstimans
In quo inquinaret dexteram, ridens ait:
Hos nempe Danus præficit Marti Duces?
Per hos pavendo bella circumfert sono?
Per hos in arma nostra terrores movet?
Hæc fatus iram domuit, & dextro impulit
Pede trepidantem: labitur tactus joco,
Vereq; moritur. *Olist.* Facinus egregium Du-
Animosa cordis ira! Canutum suum (cis!
Ita æmulantur Regis invicti Duces,
Qui fugit ipse, milite in prædam dato. (cat.
Nunc. Nimium moramur. pompa nos Regũ vo-

SCENA XII.

Rebelles rebus Canuti omnino desperatis sua damna deplorant, & in fugam convertuntur.

Alindus. Orandus. Trugillus. Taletus.

Fortuna semper impia! inimicæ mea
In vota stellæ! fata perversa! & Dij
Cæci ac inertes! Tanta Canutus gerit
Vestro favori bella; pro vobis calet
Sub ære miles tantus, & tantæ mare
Naves flagellant, sanguinis tantum damus,
Ut proferatur vester in populos honor,
Ut asserantur cultui vestro sacra,
Et templa, & aræ. Has gratias demum datis
Nostro labori nosq; vindictæ hostium
Datis pudendam victimam? Ingrati Dij!
Periêre longo exerciti bello Duces,
Canutus ipse versus in turpem fugam,
Ægrè probrosam prælio vitam extulit. (nª?
Quid cassa prosunt verba? quid mendax so-
Fulmen in Olaum tende: sic palmam refers.
Dum nempe tumido subdimur Olai pedi,
Dum servitutem discimus, palmam manu
Victrice bello efferimus? Ingrati Dij!
Orand. Hodie peribit stirpitus cultus Deûm;
Hodie eruentur templa; nec stabunt suâ
Delubra sede: Palladis, magni Jovis
Honor interibit; Mercurî, ac Martis gement
Eversa sacra; nemo Lucinam colet,

Apol-

Apollinemq; nemo; calcatâ Dij
CerviceRegem in alta Norvegum efferent.
Alind. Meruêre plura perfidi Danis Dij. (um
Trug. PerijtneOlaus? *Alin.* Fata si nondũ impi-
Rapuêre, fatis proximam vitam trahit.
Ictus sagittâ duplici ad templi fores
Sese in suorum brachia infudit cadens.
Trug. Servate questus tempori. nunc ad fugã
Vertendus animus. Ibimus, quò nos ferent
Violenta fata. *Tal.* Nempe ad occasum ibi-
Unà sed ibunt ipsi in occasum Dij. (mus;

SCENA XIII.

Dum ad Olai aulam procedunt Reges, de victoria gratulaturi, & triumphum acturi, nunciatur Olai mors, & ejus cadaver adducitur, ac deploratur.

Rex Magn⁹. Rex Jerislæus. Rex Amund⁹. Araldus. Astulphus. Dorontes. Nuncius.

Com. COmmune robur militum, & Ducum labor (rat.
Commune laudis præmium, ac plausum se-
Solis triumphus Regibus cedat; quibus
Est parta palma. *Ieris.* Solus augustum feres
Ergo triumphum Magne: supremum decus
Solus mereris: perditam palmam tuâ
Tu vindicasti dexterâ, impulsum ultimum
Tu hosti dedisti; Danus in fugam tuâ
Virtute terga vertit. *Amun.* At quinã manẽt
Plausus Olaum? Quidquid ad nostræ decus

Face-

Facere videtur gloriæ, totum suâ
Virtute claudit. Vicimus? Olaus prior.
Ille obsequenti regulam Marti dedit;
Ille imperavit ordines terrâ, & mari;
Ille pietate traxit in nostros Deum
Pronum labores: ille Smerilium sua
Mœnia tenentem retudit, attonuit, ruit,
Fregit, cecidit, egit inhonestam in fugam.
Aral. Excelsa Regum capita, & invicti Duces,
Cujusq; vestrûm debitum nemo negat
Meritis triumphũ, nec adimere cuiquã licet
Partem paratæ gloriæ: atq; ipsum hunc reor
Sensum esse Olai. Si tamen mentem magis
Placet experiri, Regiam adeamus, brevi
Humanitatis causa pugnantis modum
Finemq; capiet. Plausus hac idem viâ
Profluet in omnes, parq; lætitiæ seges.
Ieris. Suades amanda, Aralde.
Amund. Quæ votis placent.
Mag. Desiderata semper. Hoc pridem mihi
Voto æstuavit pectus, ut salvum patrem
Cernere liceret, ejus amplexu frui,
Totumq; natum fundere in patris sinum.
Nunc. Olaë! quò me nuncium infaustum vocas?
Mag. Quis hîc repente nuncius mœsto replet
Auras dolore? Causa quæ fracto sinu
Laméta trudit? *Nun.* Olaë! meditatos sonos
Gemitus resorbet.
Mag. Explica, quidquid tibi (bet loqui
Dilacerat animum. *Nunc.* Olaë! me prohi-
Im-

Immane vulnus. *Mag.*Fare; discerptũ mora
Convellit animũ graviùs, & acerbat dolor.

Nunc. Cecidisti Olaë!

Mag. Monstra quæ verbo, & dolos
Comprêndis uno? fræna mærori inijce,
Totamq; acerbi nuncij seriem explica.

Nunc. Cecidisti Olaë vilis in telum manus.

Mag. Mortuus Olaus? genitor extinctus me⁹?

Nunc. Extinctus.

Mag. Ubi? qua fraude? vel cujus manu?
Expone. Justas fulminis sævi Deus
In ultionem sceleris intorque faces!

Nunc. Jam vota cœlo dederat, & sacrã preces
Fuderat ad aram, victor & partam Deo
Palmam retulerat; jamq; rediturus fores
Templi tenebat; ecce momento volant,
Et utrumq; gemina tela configunt latus.
Nec se per auras prodidit stridor prius,
Quàm jacta tela vulneri hærerent. Stetit
Vultu sereno Olaus, & mente integrâ,
Ridensq; : qualis manè venientem mari
Rosa purpurato spectat è solio diem;
Sed mox severæ grandinis ab ictu cadit.
Languebat anima, & funeri accedens suo,
Grates rependo Numen, ajebat, tibi,
Qui liberali præmium hoc reddis manu
Meo labori. Morior in causâ tui
Quæsiti honoris. Causa non melior potest
Vel tibi placere, vel mihi æternæ dare
Landis tributum. Morior, at vivant mei

Ami-

Amici Amundus & Jerislæus; fidem,
Me functo, eandem filio præstent meo.
Vive ô superstes Magne, morientis patris
Imago viva: tuq; pars melior mei
Aralde vive? Dixit & sensim ruens
In fulcientûm brachia, in cœlum levat
Bis, terq; vultum pallidum, & magnæ viam
Relaxat animæ. *Mag.* Fatal cuî Magnũ malo
Huc advocastis? Post tot annorum fugam
In hoc redivi, ut mortuo, infelix! patri
Tumbã appararem! Dic ubi exuviæ patris?
Ubi est cadaver?
Nunc. Mœsta jam raucum tuba
Sonat, & propinquum nunciat funus patris.
Tuos dolores pompa feralis trahit.
Mag. O magna amoris scena! nec minus mei
Spectaculum doloris! O quis viscera
Sub fræna cogat? verba quis linguæ ingerat?
Quis sensa menti? verba non reperit dolor.
Mi Rex! quid istud: esse me hæredem patris,
Sceptri & coronæ? Genitor! ah! dixi parum.
Carne induisse nobilem mentem, parũ est.
Vita, anima, mens & spiritus: sæpe in rei
Antro hospitantur pectoris. Dicam omnia:
Rex, genitor, anima, spiritus, vita & salus.
Rex sceptra ponis; exuis patrem pater:
Deserit anima cor: spiritus cœlum petis:
Vita in sepulchrum conderis: salus fugis.
Rex! genitor! anima! spiritus! vita & salus!
Talem videre meruit infelix nimis
Sobo-

Soboles parentem! Martis exemplar pij,
Fortisq;, Olaë! Fortis in bello, pius
In pace Princeps; norma prudentis Ducis,
Et æquitatis regula, & custos Dei,
Idemq; propugnator; in populos manu
Fluente semper largus; immensum omniũ
Laudum theatrum; Olaë, cecidisti in necē!
Erro: stetisti: qualis invictus solet
Belli Imperator stando venientis necis
Excipere telum. Mortuum tamen, dolens,
Et penè moriens, video: sed vivit tua
In fronte pietas, blanda majestas, rigor
Attemperatus oris, & clementiæ
Amica nubes. Video; decessit calor
Corde, color ore, gratiæ vultu, artubus
Vigor omnis; omne robur extinctum jacet.
Video heu! cadaver. Luminum binas faces,
Ad quas tremebat hostis, ad quarum diem
Ridebat orbis, alta nox tenebris tegit,
Immota languet dextera, à sceptro aurea,
Ab ense rigida; cujus ad motum graves
Cecidêre Reges; quæq;, si ferrum extulit,
Ad sua coëgit genua magnanimos Duces,
Edomuit urbes, regna concussit metu,
Ipsisq; Averni sustulit monstris diem.
Obmutuêre labra facunda in rosas,
Obriguit illa lingua, quæ sanctis dabat
Vel jura dictis, melle vel verba illita
Auribus amicis, fulmina inimicis, pios
Superis precatus. O sacræ capitis comæ,
Di-

Dignæq; & auro,& laurea! O vastis pares
Ponderibus humeri!quos necAtlantis potẽs
Æquet facultas! Quid loquor?cuinã loquor?
Non audit ille; pectore increscit dolor!
Melius loquemur lachrymis. O quis dabit,
Ut pectus istud induat fontis vices!
Ut gemina lumina fluminum ritu fluant!
O chare genitor! quis dabit natum mori,
Ut vindicari genitor à letho queas!
Cur lentus ad te pertigi? cur non steti
Clypeus paterno pectori, ut vires suas
Prius hebetaret pectore in nostro furor?
O anima nati genitor! ô cordis vigor!
O si hoc daretur spiritu exuvias tuas
Animare posse,teq; redivivum in tuos
Reponere artus! viveret natus tuus
Meliore vitâ. Barbari! crudi! impij!
Geniti parente tigride, aut orco sati!
Quicunq; telo Regis innocui latus
Ausi ferire, Regis in Superos pij,
Suorum amantis, publici auctoris boni,
Justi tenacis, fortis in bello Ducis,
In pace Jani! Dicite extremo sitæ
Mundi cadentis margine, aut maris ultimo
Gentes repostæ littore, ubi puerûm vorat
Saturnus artus, ubi patres morti dare
Est filiorum ludus,ubi patrum est jocus
Perimere natos; vosnè tam dirum nefas,
Crudele, sævum, barbarum, immite,impiũ
Vidistis unquam? Filijs vitæ pater
De-

Dedit perennis lumen; à natis pater,
Crudelitate barbarâ occisus, jacet.
Jam lachrymarum vena siccatur mihi:
O filij Nidrosiæ, Norvegiæ
O chara soboles, si qua vos pietas movet
Tantum in parentem, vestra lamentis meis
Jungite, paresq; lachrymis lachrymas date.
Jactura tanti patris hoc unum petit:
Hoc filiorum est debitum in charum patrẽ.

COMMUS.

HIc ille, Deo juratus amor,
Fidei assertor, Superûm vindex,
Spes redivivæ relligionis?
O quàm tragicâ morte peremptus!
Dignus Pylios vivere in annos.
Hic ille stygis terror, & imi
Hostis Averni, cujus ad æquas
Horruit iras, quidquid piceo
Fudit ab antro styx inamæna?
Cujus ad ignêi fulmina ferri
Malè possessis eruta templis
Simulachra Deûm vertêre fugam?
Heu! quâm tragicâ morte peremptus,
Dignus Pylios vivere in annos!
Hic ille Ducum grande exemplar,
Regula morum, viva in Superos
Lex pietatis, normaq; Regum;
Cujus jussum, fuit exemplum,
Qui, quod agendum, prior ipse egit:

Cujus

Cujus honestæ ratio vitæ
Alijs morum censura fuit.
Heu! quàm tragicâ morte peremptus
Dignus Pylios vivere in annos.
Nos,nos fuimus tanto indigni
Principe cives, tantoq; patre
Nati indigni. Quamvis fuerit
Trux illa manus, quæ violento
Impete telum in pectus adegit:
Culpa at nostra est: pœna merentûm
In colla ruit. Præpete nobis
Funere Olaus jacet extinctus.
Sed tamen abiens miseris grande
Dat medicamen vulneris acti.
Nos hæredes jubet esse suæ
Vitæ & morum. Quisquis tanti
Filius ambit vivere patris,
Non segnis opes patrias adeat;
Semperq; memor patris amantis
Non degeneres eat in mores.
Sic sibi semper mortiq; suæ
Longa superstes sæcula vivet.
, Optima Regum vita bonorum
, Virtusq; Ducum, nunquam moritur:
Si continuo per nos fluxu
Eat in seram à patribus sobolem.
Parcite luctu,tergite fletus:
Condite sacros tumulo cineres:
Sed post cineres credite vestrum
Immortalem vivere Olaum.

FINIS.

DAVID

Per Saulis persecutionem, ad regnum Israëlis evectus.

Ex Tancredo Cottono Soc. Jesv.

ARGUMENTUM.

David post occisum Philistæum à Saule in generum assumitur. Sed occasione plausûs, quem populus Davidi victori fecit, venit Saul in suspicionem regni à Davide affectati: ideoquè hunc varijs modis è vita tollere nititur, nequidquam Jonatha filio suo, ut Davidem servet, laborante. Demum ut Davidis nomen obscuret, ipse contra Philistæos procedit spe victoriæ allectus, quâ datos Davidi plausus sepeliret. At Deo aliter disponente & ipse, & filius ejus Jonathas in prælio occumbunt. Inde David Rex Israëlis acclamatur.

INTER-

INTERLOCUTORES.

Pluto.
Sulphurinus genius Infer.
Saul.
Jonathas.
David.
Eliab.
Abner.
Joab.
Mosue miles.
Capitaneus Moab.
Dochim Paſtor.
Charon cũ-Cerbero.
Nuncij.
Chori.

Actus I.

ACTUS I.

SCENA I.

Pluto, quòd non ignoret de ſtirpe David naſciturum eum, qui infernum ſit domiturus, mittit Sulphurinum genium Infernalem, ut vel Davidis animum pervertat, vel eum occidat.

Pluto. Sulphurinus.

CRudele Numen! Numen inimicũ meo
Semper labori! ſemper infeſtum ſtygi!
Quouſq; mentis ambitum, & cœcam exeris
Sitim imperandi? Quidquid ignitum ſupra
Micat theatrum ſiderum, quidquid ſupra
Ardentis ignes Cynthij illuſtrem diem
Admittit oculis, juſſibus ſtudio tuis
Obtemperandi parat in obſequium pedes.
Nec adhuc reſidit æſtus inſatiabilis
Regni ampliandi limites? Patria tenes
Tu regna, mecum ſorte quæ decuit pari,
Pariq; titulo dividi: & necdum ſatur,
Hæreditatis jura funeſtis meæ
Invadis armis? pacis evertis ſtatum,
Et pacta laceras? Jura mihi in homines data
Abinde teneo, quando libratus ſuis
Cardinibus orbis conſtitit, & avidâ fame

Malum momordit primus. hoc morſu mea
Sub ſceptra ſpōte venit omne hominū gen⁹.
At tu regendi cupidus, aut mihi invidus,
Mihi execrandam generis humani excitas
Rebellionem. Juro Diis ſacram Stygem,
Vulgusq; Averni! Juro tergemini canis
Iram triſaucem: jura, quæ patriâ mihi
Hæreditate competunt, nunquam eripi
Patiar inultus. Stirpe non clarâ puer,
Non luce Avorum nobili, aut factis patrum
Illuſtris orbi, noſtrum in exitium ſuas
Acerbat iras. Stemmate illius (niſi
Auguria fallunt) ſanguinem quondā trahet,
Qui noſtra regna clade funeſtâ ultimam
Premat in ruinam. Sæva prô! regni lues
Probrūq; noſtri! Sceptra, quæ pridē colunt
Uterq; mundus poplite lunato, quibus
Cervice flexâ regium inclinant jubar
Mundi Monarchæ; ſceptra, quæ tell⁹ pavet,
Avernus horret, Jupiter cœlo invidet,
Illa æviternùm perdita ſubibunt jugum?
Et ſervitutis arduæ infames ferent
Collo catenas? Pluto, ſi fibris adhuc
Furor ardet aliquis, exere ſupremum malo
Oeſtrum opprimendo. Fide tu ſemper meis
O Sulphurine fraudibus, doctus ferum
Genus Iſraëlis trahere ſub noſtrum jugum,
Qualis per artes mille, & ingenij dolos
Tuam probaſti rebus in dubijs fidem;
Talis ſupremas evoca mentis faces,
Ma-

Manûsq; robur. Cernis, ut David puer
(Ferale nomen ! nomen invisum stygi !)
Jam se per arma jactat, empturus fidem
Plausumq; populi ? Si quid antiqui calet
In te furoris, vel dolosarum viget
In mente fraudum ; pectoris sinum excute,
Invade technis, frange marmoreum gelu
Rigentis animi, & flexilem puerum mea
Trahe sub tributa. Si dolum elidat, vias
Audax per omnes, quære, quo vitæ impiæ
Trunces furore stamen; & qui se negat
Mihi in tributum vivus, extinctus cadat
Victima Acheronti debita.

Sulph. Hoc curæ meæ
Permitte Pluto. Luna radiantûm priùs
Quàm ducat agmen siderũ, & fratri obvios
Evolvat ignes ; aut caput, nulli hactenus
Flexum Deorum, Numini inflectet tuo ;
Aut obstinatum spiritũ in Averna evomet.
Si res, locusq; postulet, formam induam
Vertumnus omnem; belluas rictu horridas,
Ursos, Leones nemoris ex antris traham
Puero opprimendo. Si manu audace enecet
Vim belluarum, monstra Cocito eruam,
Ut insolenti spiritum puero extrahant.
Si monstra victor cogat in turpem fugam,
Monstris Averni gravior in puerum ardeat
Saulis ira. Facilis ad scelus hoc via est.
, Regnare cupidus æmulum regni timet,
, Oditq;, Timeat, oderit puerum Saul ;

Peracta causa est. Verba quid ventis sero?
Agenda res est. Victimas vel det Stygi,
Vel ipse cruda victima occumbat Stygi.

SCENA II.

David, an cum fratribus ad bellum contra Philistæos descendat, an in solatium patris remaneat, anceps hæret.

David.

QUis pavor inertes militis nostri manus,
Et corda stringit? unus insultans metu
Percellit omnes? Israël, probrum tuum!
Sic ille avorum Spiritus, virtus patrum
Roburq; gentis omne succisum perît?
O si cruentus ille terrarum pavor,
Stuporq; nostræ gentis, & murus suæ,
Contemptor ille juris, atq; odium Dei
Gigas superbum daret in occursum caput!
Quãtus colossũ carneũ aut fundâ, aut manu
Victor domarem! quantus oppressum pede
Premerem gigantem, & ense divulsũ caput
Ferrem in triumphũ, corpus alitibꝰ darem!
Huc insolentes bellua inflamma tui
Furoris æstus: huc ubi rivus strepit,
Cadente lymphâ, & lambit herbosam levi
Spondam natatu: Suavis hîc cytharæ modis
Te funerandam bellua in arenam voco.
Hic exigatur causa, quæ populum trahit
Utrumq; in arma. Sed quid ignavo loco

Fugi-

Fugitivum euntis temporis cursum moror?
Illuc eundum est, sese ubi jactat ferox
Tumor gigantis mole confisus suâ.
At sic Leonum rictui, ursorum fami
Gregem vorandũ deserã, & pinguem lupis
Prædam relinquam? Patiar at fratres meos
Periculosam Martis in campo aleam
Subire, & atrox sanguine illorum sitim
Satiare monstrum, perq; cognatum impiâ
Crudelitate ludere cruorem, & nece
Vivere meorum? Me Philisthæus trahit,
Et experiri carneæ turris manum
Roburq; cogit. Quid agis, infelix? Pater
Regni in salutem prole vacuavit domum,
Suæq; jussit studia virtutis dare
Regi tuendo, & Numini: solus seni es
David superstes; tu quoq; in campũ evola,
Ut una cœdes filios omnes patri
Auferat, & omnis damna patiatur gregis.
An esse tantum poteris ingratus patri?
Quid agã? gregemne tuear? an Martẽ petã?

SCENA III.

Intervenit Eliab frater, ex quo intelligit hodiernum diem pugnæ contra Philistæos designatum esse, consiliumq; accipit, ut in solatium Patris ad greges remaneat.

Eliab. David.

QUis mæror atrâ nube violatum tegit
Frontis serenũ, & corde cõfuso exprimit
Voces doloris? fortè quòd fratres tuos
Imperia Regis Martis in campum vocent?
Deterge nubem fronte, mœrorem fibris
Absterge frater: longa non nobis mora
Fluet sub æris pondere, repositos patri
Natos videbis, perq; victorum caput
Serpere virentem lauream. Phœbus priùs
Quàm subeat iste fessus Hesperiæ sinum
Liquidũ Amphitrites, frõde redimiti comã,
Palmâq; dextras incliti oppressam metu
Urbem erigem9. *David.* Ergo qui surgit dies
Cursum auspicatus, iste coëuntes globos
Utriusq; Martis cernet? hic Regem suo
Miscebit hosti, patriæ ut excutiat jugum,
Pressosq; cives sancta libertas beet?
Eliab. Hic ipse nostræ sortis optatâ sinum
Implebit aurâ, vana nisi forsan spei
Me ludat umbra: te tamen Martis calor
Non urat ullus. Dubia res belli alea est:
Incerta palma. Spes quidem certam facit,
Tamen ipsa pendet. Ergo si eventu cadat
Res insecundo, nosq; destituat Deus,
Quam spe voramus, laureâ; ac uno cadant
Fratres perempti prælio, afflictus pater
Obitu suorum funus extremum occidet.
At si superstes funeri nostro dies

Frater

Frater secundos protrahis, mœsti patris
Leviore pectus dente mordebit dolor.
Nam vivet in te grande solamen domûs,
Generis paterni sanguis, & stirpis decus,
Pater ipse vivet. Jussa quò Regis vocant,
Ego verto gressum: tu prece secundum vove
,, Rebus meatum. Sæpè quæ geminum stetit.
,, Inter Gradivum palma, cui sese daret
,, Ambigua, tandem partis alterius sinum
,, Vocata precibus involat. Frater vale.
David. Gemina sagitta pectus attonitum ferit,
Geminumq; vulnus figit. Hinc animũ trahit
In bella justus in Philistæum furor,
Fataleq; odium generis invisi Deo,
Pietasq; patriæ debita; at retrahit gradum
Pietas parenti debita. O Numen, cui
Imi recessus cordis abstrusi patent,
Tu, quæ cupido teneat ancipitem animum
Optima sequendi, cernis! O Numen, tuæ
Consilia mentis pande, & ambiguum rege,
Miseramq; præsens patriam auxilio tege.
Gregem reviso pascuum, an forsan vagus
Et dissipatus erret, an pascat simul,
An turbet ursus, an leo prædas agat.

SCENA IV.

Pulsus ab Urso Dochim pastor in Davidem incidit; hic primò Ursum, de-

inde Leonem conficit. hinc animum sumit contra Philistæum procedendi.

Dochim. David.

Doch. Quò fugio? quò non fugio? præcipiti fame
Insequitur ursus, & ferox tergum premit.
Fortè & leonem sanguinis adurget sitis.
Non lentus ille dormit, ubi odorem gregis
Sentit propinquum. Cùm dies pręceps heri
Fessas sub imum mergeret pontum rotas,
Hac ille sylvæ parte rugitum dedit,
Visusq; pingues quærere in cœnam dapes.
Non hinc remotus pendulam labris famem
Acuit, sitimq; sanguinis: sed abest procul
Animosus ille Juvenis, in atroces amans
Feras volare, & dexterâ impavidâ obvium
Lacerare rictum. Fortè pertæsus gregis
Vitæq; sylvas inter obscuræ, suam
Marti locavit dexteram. Novi igneam,
Quâ pectus ardet, gloriæ & honoris facem.
Avidum eminendi pect⁹ haud unquam diu
Sub rusticana sorte se patitur premi.
Heu me! quis isthic rumor exterret nemus?
En pecoris hostis ursus, ac terror meus
Hiante rictu & dente venatur dapem.
Fugio. Sed isthic torvus immanes agit
Leo furores, seq;, ut ardentem excitet
Iram, flagellat. David! ah ubi es? tuo
Succurre Dochimo David! O cœlũ! ò solũ!

David.

David. Quæ te timoris umbra solicitā in fugā
Dochim coëgit? *Doch.* Aspicis coràm mei
Causam timoris?
David. Erige oppressum, Dochim,
Animum pavore. Retro trepidantes move
Post terga gressus: hostis hic poscit virum
Vacuū timoris. Æmulū hunc pridem meis
Votis petivi. Dexteræ fisus meæ
Suo natantem sanguine videbis feram.
En adsum inermis æmulus, solùm meo
Armatus animo ac dexterâ, huc totas age

Lacerat Vrsum.

Vires, tyranne nemoris. O utinam obvius
Adesset ille generis Isacidûm pavor,
Præsumptuosus latro, Philistæus gigas!
Tali involarem cæde, lacerarem manu,
Occiderem, ossa minuerem, eruerē fibras.
Doch. Heu! parte ab illâ tacitus adrepit leo
Famente rictu. Cernis, ut prædam igneo
Vestigat oculo? *Dav.* Præda jam pascit tuos
Deposita vultus, & metu trepidat adhuc
Imbellis animus? Occupa dextrum mihi
Latus, nec inde cede: quò verto gradum,
Tu verte pariter. Goliath, ò monstrū horridum,
Infame monstrū, proditum Acherōtis lacu!
Tecum in Leone confero, & victor tuæ

Lacerat Leonem.

Præludo cœdi. Talis afflictum solo
Lacero Gigantem. *Doch.* Juvenis, heroū genus!

Et patre licet ignobili natus, tuæ
Stirpi daturus nomen, æthereâ trahis
Virtute robur. *Da.* Estnè, qui nostros greges
Terrere possit, alius in sylvis pavor?
Doch. Est victus omnis: hactenus nullus leo,
Aliusq; nullus ursus infestus fuit
Nemori, gregiq;. Tertius jam annus polum
Ingreditur, ex quo patris his sylvis gregi
Invigilo custos; præter hunc hostē, hacten⁹
Non visus ullus. Unde securas tenet
Pax alta sylvas, grexq; non trepidis meat
Et huc, & illuc passibus. *Dav.* Spes hæc meas
Etiam medullas lactat, & certum facit
Animum futuri. Jamq; me major subit
In bella fervor. Antè dubitantem patris
Amor tenebat, cœde ne prolis senex
Unà peremptæ caderet: at certus spei
Nunc stimulat ardor. Perge vicinū gregem
Quà pascit herba; terge trepidanti metū,
Et tuta sponde pascua: ego cœlum sequor,
Quò me vocari sentio. Qui intus meum
Inflammat animum genius, hic certā mihi
Hodie salutem spondet, & patriæ & patris,
Et Israëlis gloriam. O tanti Deus
Auctor parensq; spiritûs, facilem rege
Ad arma dextram; quiq; promittis tuo
Palmam Israëli, studia pugnantis juva!

SCENA V.

Dolet & indignatur Saul, sibi tam indi-

indignè à Goliatho insultari, nec quemquam esse in toto suo exercitu, qui ei se opponere audeat : Abner suadet, ut promissis agat, spemque facit repertum iri aliquem, qui congredi cum Gigante petat.

Saul. Abner.

Saul. ERgo ego pudendum primus exemplũ Saul
Dabo Israëlis Regibus, quantum timor
Effœminati exercitûs, quantum metus
Regis inhonorus publicum in probrũ queat?
O dura cœli sidera! adversæ faces
Stellantis axis! militis nostri ò pudor!
Unus tumente spiritu in arenam vocat
Omnem Israëlem miles, & fastu arduus
Omnem Israëlem terret, ut nemo obviam
Porrigere frontem, nemo conserere audeat
Manum colosso carneo? Vilis jocus,
Ludibriumq; barbaræ gentis canar?
Et tu Israëlis popule, dilectum tuo
Genus Tonanti, cujus auxilio & manu
Tot inter hostes semper invictus, tuus
Semper stetisti, probra tot cœlo jaci,
Tot impudentis ore Goliathi Deum
Inultus audis impeti? & segnis jaces,
Nec in ultionem corripis ferrum manu?
Et ego pudenda larva regnantûm, feram

Opprobria aviti generis, opprobria mea,
Injuriasq; Numinis, quibus tumens
Vilis parentis filius, terrâ satis
Lacessit astra, militem nostrum, jubar
Regale frontis? Anxia ò semper meæ
Vertigo sortis! funeri indictus dies
Nostro Supremus! Estnè vel via, vel modus
Quo tam probrosi jura frangantur mali?
Abn. Compone fluctum mentis, & pectus suæ
, Tranquillitati vendica. Nullum probis
, Tam pertinace pondere incumbit malum,
, Ut non meantis temporis fluxu cadat
, Quæ longa pressi credimus, brevis mora in
, Nihilum resolvit. Quod procul distat malū,
, Ingens videtur; cùm propè adstiterit, leve est.
Saul. Sed in propinquo, quo premor, gravi⁹ malum est.
Instat tyrannus, exprobrat inerti suum
Regi timorem: Vesper hic fluctum ultimum
Capiti minatur, nosq; per ferrum & faces
Morti immolandos flebile in funus vocat.
Abner. Id grande pondus æstimo malorum; cui
Amoliendo nullus est arti modus.
, At cuî mederi possumus, leve est malum.
Saul. Quibus remedijs? arte quâ valeam meos
Metus fugare? quando, qui præstant manûs
Animiq; firmo robore, gelantur metu,
Visuq; monstri concidunt in non viros?
Nec ullus audet primus atroci obvijs
, Occurrere armis? *Abn.* Militi in pugna vigor
, Vir-

, Virtusq; crescit. *Saul.* Militi in pugna cadit
, Virtus vigorq;, quando pugnanti comes
, Timor it ad arma.
Abn. Sæpè, quod animis negat
, Natura, vi necessitas summa exprimit.
Saul. Pectus animusq; prima scintilla est boni,
, Si robur absit, prima scintilla occidit. (gor?
Abn., Quoties minore in corpore est major vi-
, Collecta fortem dexteram virtus facit:
, Quæ dissipatur, semper est seîpsâ minor.
, Quod mole grande est, esse quoq; timidum solet.
, Invicte Princeps, præmia irritant viros
, Generosa in ausa. Statue mercedem viro
Te Rege dignam, quisquis audacem sibi
Petere gigantem fidat, & arenam obvio
Tentare Marte. Milite ex tanto virûm
Extabit aliquis fortè, cui grandis sedet
Sub corde virtus, quiq; non timidus mori,
Sed vincere avid⁹, spiritum grandẽ excitet,
Et in duello carneam molem opprimat,
Et ante Solis funus illustret diem
Victoriosâ laureâ. *Saul.* Assensum tua
Fides meretur. Quære, num quisquã gravis
Amore ductus præmij immani audeat (ret
Conserere mõstro. Statuo, quod suades; se-
Quodcunq; statuo, quisquis hoc animo meos
Vultus subibit. Astra consilium regant.

CHORUS.

Probat bonum Davidis animum contra Goliathum procedendi.

„ UBi magnanimi pectoris ardet
„ Flamma, timori locus est nullus.
„ Ubi prudentis regula mentis
„ Omnia librat, sine defectu
„ Omnia currunt. Nihil est fortis,
„ Nisi sit prudens. Noxia vis est
„ Vigor Herculeus, nisi prudente
„ Ratione regas. Junge utrumq;,
Prudentem animum, fortemq; manum;
Geminum regni firmamen habes.
Utraq; David tibi debetur
Gloria; fortis, prudensq; idem,
Hostes nemorum lacerare feras,
Hostemq; hominum flectere Martem.
Perge, calorem quò tua virtus
Evocat animi: Deus eventu
Felice tuos probat ardores.
Ubi Justitiæ, rectiq; tenax
Princeps regni flectit habenas,
Et sceptra manu, Themidos lancem
Oculo observat; serie legum,
Ordine juris, duce consilio,
Cœli placitis omnia currunt.
„ Bene compositæ soboles mentis
„ Actio recta est. Sola sed animum
„ Tenet in recti limite constans

„ Re-

, Regula cœli. Mens ubi juri
Numinis instat, Themidosq; sacrum
Sequitur ductum, digna imperio
Facta sequuntur. Laus ista tibi est
Debita David. Quidquid agendum est,
Ad sanctaDei jura coërces.
Perge, calorem quò tua virtus
Evocat animi. Deus eventu
Felice tuos probat ardores.
Ubi constantis pectoris ignis
Documenta sui dedit ardoris,
Facta heroæ grandia mentis
, Sperare licet. Semper eodem
, Inclyta virtus pondere fertur,
, Similisq; sui fortis in omni
, Pugnat arenâ ; crescitq; rei
, Crescente gradu. Dextra probata
Cœde ferarum discit ab uno
Prælio in aliud vertere vires ;
Quæq; Leones ursosq; priùs
Victrice manu stravit, in hostes
Pectoris ignem vertere discit.
Hæc te David gloria honestat !
Virtute tuâ leo contritus,
Et laceratus concidit ursus.
Unde giganti, virtute tua,
Vitam adimendam, spes magna subit.
Perge, intrepidum quò tua virtus
Evocat animum. Deus eventu
Felice tuos probat ardores.

ACTUS II.

ACTUS II.

SCENA I.

David intelligit accuratè ex Mosue, quæ sit statura, robur, & fastus gigantis, & quod à Saule præmium sit appensum ei, qui Goliathum prostraverit.

David. Mosue.

Dav. Porteta narras. Qualis est frôtis tenor?
Qualis character oris, aut vult⁹ color?
Quis tractus humeri? qualis est vocis son⁹?
Qualis statura corporis? an urso magis
Famente sævit? an leoninâ magis
Ferocit irâ? Si quis hoc monstrum opprimat,
Sperare num quod præmium victor potest?
Mos. Qualis colossus nubium excelsas domos
Fastigiato vertice superbus ferit;
Aut qualis altum culmen immergit polo
Elata turris: talis immani gigas
Tumore surgit, & sui aspectu procul
Spargit timorem: pectus obmunit gravis
Lorica, quæq; pondere fatiget viros.
Solido ære fusa cassis obnubit caput,
Trucesq; vultus asperat; ab humeris fluit
Immane pondus clypeus, à dextrâ eminet
Aptus ferendis navium antennis scapus
Præfixus ære; ferreum est illi caput,

Pectus

Pectus, humeriq; ferrei, & cubiti, & man⁹,
Suræ, pedesq; ferrei. Frontem occupat
Nubes opaco turbine, & cœcâ sinum
Gravis procellâ; fulgura ex oculis micant,
Ex ore fulmen; vocis horrendæ sonus
Tonitru æmulatur. Totus est, verbo, stygis
Partus inamœn⁹, Eumenis, Erynnis, Draco,
Panthera, tigris, ursus, & si quid magis
Crudele, dirum, barbarum, execrabile
Vel lustra gignunt Africæ, vel alit cavis
Avernus antris. *Dav.* Iste monstrosi est viri
Totus character? Ista portenti est nota?
Sit tigre sævâ sævior, & urso magis
Famente præceps, sanguinis siti Leo,
Furore sit panthera, sit pardus ferâ
Immanitate, mille monstrorum horridum
Sit unus hic compendium, vili potest
, Manu interire. Nemo, cum justè furit,
, Non entheatam dexteram in cœdem gerit.
Quid spe lanista inutili applaudit sibi?
Hac ille dextrâ (vana non tacito mihi
In corde Numen loquitur) hac dextrâ cadet
Vilis Tyrannus, morte testatus suâ,
Quid agente cœlo possit imbellis manus.
Sed perge: quæ Rex dona victori dabit?
Mosu. Virtute quisquis masculâ excitus, suum
Visceribus atræ belluæ immerget scapum,
Aut toxicatum spiritum corde extrahet,
Hunc Rex tributis eximet, & omnem retro
Seriem nepotum liberæ stirpis dabit
Gau-

Gaudere donis: addet ingentes opes
Argenti & auri; spatia terrarum, domos
Tectis minantes ætheri, saxo inclitas,
Gemmisq; cultas, quoq; non majus queat,
Ad regna socium assumet, & partem imperî
Dabit regendam, & sorte felicem novâ
Generum jubebit esse regalis domûs.
Quid poscere ultra possis, aut votis tuis
Optare David? Nemo fortunam in sinum
Sponte influentem respuit. Quodsi tibi
Mens est duello congredi, id libeat quoque
Oculis videre proprijs monstrum priùs,
Quàm tela stringas. Astra si faveant tuæ
Benigna dextræ, carneam ut molem pede
Victore calces; pulchra libertas redit,
Et servitutis solvitur collum jugo:
Securitate patriam, optatâ beas
Regem salute; nominis famam tui
Per posterorum sæcula extendis; seni
Vitam parenti prorogas. At si (Deus
Id vertat omen) sorte non faustâ occidas,
Victorq; teneat insolens campum gigas,
Succumbit unà patria libertas, patrum
Fundata factis gloria, antiquum decus
Generis Abrami, conjugum & prolis salus,
Et servitutis subdimur turpi jugo.
Hoc ille per ludibrium & fastum gigas
Ingeminat audax: Si quis in vobis virũ est,
Prodite Martes Israël: si unus cado,
Omnis Philisthim populus in me uno cadit:
At

At si interemptus Apella sub calcem ruit,
Hæbræus omnis induet collo jugum.
Dav. Jactare multa pectus ignavum solet:
„ Generosa virtus loquitur & facto, & manu.
Sic multa latrat catulus, at digiti levem
Motum expavescit: grandior presso silet
Molossus ore, at vulneri dentem imprimit.
Libet ire contrà: at corporis vasti prius
Cernere gigantem, & fulmini torto parem
Audire vocem, & vulneris fausti locum
Signare. Perge: jam mora est omnis gravis.

SCENA II.

Sulphurinus irridet inconsultum Davidis desiderium, & parat ex Orco terrores opponere.

Sulphurinus.

INerudite Juvenis, & belli vices
Experte nunquā'quò calor præceps trahit
Manum imbecillam? credit insanus, parem
Non esse dextram dexteræ, cujus vigor
Exungulârit belluas, cujus manus
Lacerârit ursos, vividus cujus calor
Sævi leonis fregerit anhelas minas,
Rictumq; hiantem sanguine humano suam
Sitim edomare. Nescit infelix puer,
Quæ vis Averno, quā sit indomitū stygi
Robur, quis atris inferi monstris vigor.
Documenta puero modica inexperto dabo.

Unam

Unam evocabo belluam: O quantum gelu
Per ossa curret! quantus in membris rigor,
In fronte sudor, pallor in vultu, tremor
Fluet per artus! Frondium qualis viror
Humore noctis roridus, si fors gravis
Incumbat Aquilo manè, vel rigidus furat
Boreas nivali ab axe; momento gelu
Concrescit omnis; quæq; vernabat novo
Honore sylva, frondium amittit decus:
Talis, gigantis mole conspectâ, metu
Stringêris ossa, & mente cum pavidâ color
, Decedet ore. Mitiùs mentem malum
, Absens flagellat, sæviùs præsens gravat.

SCENA III.

Indignatur Jonathas ignaviæ totius Israëlis, quòd ne unus reperiatur, qui ausit cum gigante congredi. decernit ipse, etsi se imparem agnoscat, contra eum procedere: dissuadet Abner, suadet autem opponendum Davidem.

Jonathas. Abner.

FAtalis iste militi & regno est dies,
Si vera patri dictat aut Deus, aut metus.
Hodie cadendum existimat. Trepidus timor
Id suadet animo. A milite in Regē hic meat.
Equidem pavorem exercitûs vanum reor,
Umbrasq; inanes: inde non video tamen
Nos

Nos usq; tutos. Militem in totum fluit
Communis horror, publica animorum lues
Terror, pavorq; castra conturbat. Malum
Minus esset istud, sola tyronum metus
Si corda quateret; sed, quod indignū est vi-
Duces in ipsos, inq; veteranos, nece (ro,
Et cœde multâ nobiles, multâ inclitos
Ex hoste partâ laureâ, hic migrat timor.
At, quod medullas viscerum torquet magis,
Si cum gigante nullus in aperto manus
Conserere fidat, nullus in arenam pede
Succedere ausit; quāta nos manent probra?
Quæ macula tanti nominis, nullâ die
Delenda quondam? mille quam seris adhuc
Canant nepotes sæculis. Melius foret,
Ah melius, inter arma venalem dare
Letho cruorem, subq; ferientis manu
Cadere, & supremum gloriæ extremæ dec⁹
Sanguine notare, quàm superfuso probro
Sine honore spretos vivere, infamem jocum,
Vilemq; ludum gentium, & nostræ domûs
Olim pudendum dedecus. Fixum mihi est,
Dum quisque metuit alius, exemplū grave
Dare Israëli, quamlibet pares neget
Natura vires, ire in occursum feræ,
Tentare sortem cominus ferro & manu,
Utrâq; palmâ stringere, nec ante impium
Mittere colossum liberum, quàm unà cadat.
Si vincat ille, perq; devicti fibras
Scrutetur animam, sanguine effuso notam
Ob-

Oblíterabo ignaviæ,& turpem omnium
Maculam lavabo. Solus in campum ruam,
, Pugnabo solus. *Abn.* Rebus in magnis priùs
, Libranda sunt consilia, quàm facto impotés
, Manus applicetur. *Ion.* Qui diu librat,diu
,Non vult. *Abn.* Diu nō velle prudenté decet.
Ion.,Sed non amanté gloriæ,aut timidū probri.
Abn.,Agressu in ipso prævide egressum rei.
Ion. Quisquis sequatur exitus factū hoc,nequit
Esse infecundus. Namq; vel victor ferum
Cædam gigantem, vel cadam victus:cadens
Delebo probrum,gloriam victor feram.
Sine experiri dexteram: aut cædā,aut cadā.
Abn. Invicte Princeps,major est animo calor,
Quàm vis lacertis. *Ion.* Mitte.
Abn. Sed prohibet fides.
Ion. Auctoritate jubeo. *Abn.* Quod possim,jube
Ion. Non invidere gloriam Domino potes.
Abn. Sed præcavere debeo impendens probrū.
Ion. Quodcunq; probrum est , gloriâ est partâ minus. (opprimit.
Abn. Quodcunq; probrum est,gloriam partam
Ion. Patrem elevabo. *Abn.* Deprimes.
Ion. Cædam. *Abn.* Cades. (dabis
Ion. Tegam cadendo ignaviam. *Abn.* At cūctos
In servitutem. *Ion.* Nimius incumbis.
Abn. Fides
Obstricta cogit. *Ion.* Solvo,quam debes,fide.
Abn. Sed,quam parenti debeo,solvi nequit.
Ion. Nec,quam parenti debeo,arceri decet.

Abn.

Abn. Necessitatis tempore hæc solùm ligat.
Ion. Hoc tempus illud. *Abn.* Alia consilia rei
Periculosæ suppetent. *Ion.* Istud, malum
Præsens deposcit. Tu quoq; ignavus times,
Dimitte: solus hostium in ferrum ruam.
Abn. Non solus ibis. Latere me nullus tuo
Furor revellet: ibo, quaquà ibis, comes.
Neq; primus ictum dexteræ hostilis feres.
Quodcunq; telum vertici incumbet tuo,
Priùs per istud pectus illapsum suas
Infringet iras, seq; lassatum atteret,
Quàm tua per ossa sanguinis sedet sitim.
At res minora postulat. Vivit super,
Qui bellicosum pectus & queat, & velit
Opponere hosti, Juvenis infractus manu
Fortis lacertis, corde non pavidus; patris
Qui frænat iras cytharâ, & insanos modis
Reprimit furores. Ille (sic fama est) nihil
Pavet ad gigantis carneam turrim; nihil
Grave impotentis pectoris fulmen timet.
Quin provocare, congredi, pedem pedi,
Manumq; manui opponere, & tantæ rei
Per singul●c prælium finem dare
Certus salutis spondet. Hunc ajunt feras
Stravisse sæpe, sæpe congressum lupis,
Ursisq; sæpe, belluas timido gregi
Ludum dedisse: quin Leoninum impetum
Fregisse dextrâ, viq; generosæ manûs
Lacerasse rictus. *Ion.* Vera narrasti. Mihi
Juvenilis ille semper arrisit calor,

Te-

Tenorq; prudens mentis, ac hominē supra
Generosus ardor. Ergo quæratur puer:
Edicat ipse, quid suæ vires sibi,
Quid flamma cordis spondeat. Quivis suos
, Novit lacertos: quisq;, quid possit manu,
, Tentando didicit: experimentum optimus
, Rerum est magister. Inde num velit quoq;,
, Scire est necesse. Posse nil prodest, nisi
, Adsit voluntas: velle nil prodest, nisi
, Adsit facultas. Brachia hæc gemina bene
, Gravem salutis publicæ molem ferunt:
Et multa posse, & velle, quæ possis, simul.
O David! ò spes Regis! ò regni salus!

SCENA IV.

Dum David Mosue recenset visum à se Gigantem, apparet à Sulphurino in terrorem submissus ab orco Charon cum Cerbero: quod monstrum David cytharæ sono mitigat.

Mosue. David. Charon.

IPse insolentis carneam molem viri
Intuitus oculis; ipse, quod linguâ jacit,
Et voce fulmen horridâ, audisti. Tibi
Quis fuit in animo sensus? aspectus trucis
Non ille vultûs pectoris movit fibras
Irâ & timore? *Dav.* Visus accendit quidem
Justum furorem cordis; at nullo metu
Incre-

Increpuit animũ. Qualenã monſtrũ impiũ,
Atrox,ſuperbum,Numini inviſum, ſolo
Abominandum,ſceleris ac omnis putri
Lue inquinatum,ut audeat cœlo palàm
Teſte, & vidente Sole, viventis Dei
Populo exprobrare,vile ludibrium & jocum
Facere profanis gentibus , & uni ſibi
Omnem arrogare gloriam,ac noſtros Patres
Trahere in tributum? Juro ſpectantẽ omnia
Tonantem olympo, vita ſi faveat,manum
Hanc vindicantem ſenties.Sceleris tui
Hæc fuerit hora, ſed ſequens pœnas feret.
Tunc in tumores arrige ſuperbum caput,
Cùm bilioſo dente mordebis ſolum
Humi profuſus,& tuo jugulo chalybs
Incumbet ultor, deq; truncati impio
Colli canali ſanguis impurus fluet.
Tunc me vorandam belluis eſcam paret,
Feriſq; vile pabulum alitibus coquat,
Quando ipſe pingue prandiũ corvis dabit,
Et putre corpus paſcet agreſtes canes.

Moſ. Quæ monſtra diro Avernus effundit ſinu?
Dav. Quis ora pallor? quis timor mentem occupat ?
Moſ. Heu! monſtra ab Orco! Cernis,ut trifaux (canis
Deſignat eſcam pendulæ è labris fami?
O Nauta Averni! ò cymba ſulphurei lacûs!
Dav. Comprime tremorem cordis,& vultu ſuũ
Retine colorem : hæc monſtra non ferrum domat,

Non vis lacerti, aut brachij in fracti vigor;
Sed vis canora barbiti, & cytharæ volans
Per fila digitus.
Char. Flammeâ tandem è ſtyge
Mundi ſepulti venimus purum in diem,
Diem malignum Tartaro, noſtro diem
Oculo execrãdũ. Cerbere trifaucem erige
In prædam hiatum: digna ſe denti tuo
Propinat eſca, digna quæ triplicis famem
Irritet oris. Surge, quid ſtertis reſes?
Exurge, Charon imperat, Pluto jubet.
Accurre, dente aggredere, cõprende, oppri-
Artusq; ſciſſos dente rabioſo vora. (me,
Ego ſolutas vinculis animas, rate
Per mœſta flammis ſtagna, & ardentis pice
Acherontis undas, perq; Lethæos lacus
Barathrũ ſub imũ provehã infernæ ſtygis.
Dav. Orbis ſepulti civis, antrorum incola,
Quæ ſulphuratus igne perpetuo Acheron
Circuit, & atrâ nube Cocytus tegit,
Quis te Deorum ſede ab infauſta evocat
Vivas ſub auras, Solis exoſum in diem?
Quid ſede in iſta ſemper invisâ ſtygi,
Nobis amicâ? Verte, quam fruſtra ratim
Trahis has in auras; verte ad obſcuras do-
Ditis latentis, ubi ſuperfusâ dies (mos
Tumulatur umbrâ, noxq; perpetuis pavet
Horrida tenebris. Si trahis longas moras,
Fatalis iſthæc aura te, ſimul & canem
Perimet trifaucem, quiq; Sol medio diem
 Diſpen-

Dispensat axe, luminum extinguet facem.
I, perge cæca ad antra, & horrentes nigri
Acherõtis umbras. Patriũ hic regnũ tibi est,
Hic ejulatus Manium, & crebris sonans
Verberibus antrum, querula lamẽtis vada,
Flammæ crepantes, & catenarum sonus,
Et murmur auræ, & dentium stridor dabunt
Amœniores auribus vestris modos.

Char. Quæ lenis auræ suavitas sese meo
Insinuat animo, cujus afflatu furor
Mitescit omnis? Cerbere, antiquum stygis
Ponis venenum corde? latratus silent?
Et mitigata dentium rabies cadit?
Cerbere, retrorsũ, Cerbere ad navim redi:
Mora brevis omnem pectoris flamã opprimet,
Et nos pudendã victimã puero dabit.

Mosu. Cessêre monstra, cecidit absorptus solo
Hiante fluvius. O potens cytharæ sonus!
Ad quem pavendæ Tartari larvæ stupent,
Et mitioris indolem mentis trahunt.

Dav. Hinc de futuris conijce. Favebit Deus
Cœlo secundus: ut Philistæus gigas
Spumans hiante mordeat rictu solum.
Hæc ipsa forsan hora speratam dabit
Nobis salutem. pergo, quò cœlum vocat.

Mos. Sed indè victor gloriam & laurum refer.

CHORUS.

Invocat benigna sidera, ut contra gigantem processuro Davidi faveant.

ASTra cœli, quæ benigno
Lucis aureæ tributo
Fluctuantium timorem
Martiales in furores
Excitatis, & valentis
Ausa dexteræ ad secundos
Exitus deducitis:
Astra cœli, vos Hebræo
Præbuistis ignem Ephœbo,
Sævientes ut Leones
Involaret, & famentes
Dexterâ ursos enecaret,
Monstra Ditis indecoram
In fugam converteret.
Astra cœli, vos amico
Rursus igne nunc eunti
Horridi sub ora monstri
David orbitam notate;
Præviâq; luce callem
Destinate, quo gigantis
Ante vultus mente sistat
Expeditâ & integrâ.
Astra cœli, quæ notatis
Temporum vices fluentûm,
Et secunda & insecunda
Fata mundi lineatis;
Et faventis, & labantis
Fila vitæ, vel trahenda,
Vel secanda proditis:
Vos rotatis fata David,

Et trucis dies gigantis:
Ille fortis, & pavendus;
Imbecillus hic pavensq;
Martis occupent arenam:
Ille victor, iste victus
Arma martis exerant.
Ille victor calcet hostem,
Iste victus conteratur;
Ille lauream reportet,
Iste sanguinem profundat.
Astra cœli sic jubete:
David armis præliatus
Pace regnum fulciat.

ACTUS III.

SCENA I.

Eliab exprobrat Davidi, quòd relicto grege ad castra venerit.

Eliab. David.

HAc horâ? in ista castra? vesanum caput
Pueri insolentis! hocnè prudētis rear,
Qualis videri postulas? edic tamen,
Quæ causa adegit Martis in campū pedem
Te ferre, David? Hoccine est vigilem gregis
Habere curam, belluis illum feris
Deserere prædam? ut possit aut atrox leo,

Aut rabidus ursus, dente vel rigido lupus
In ovile nostrum vertere cruoris sitim.
Fortè hic rapaces esse rebaris lupos,
Quos in duellum quæris, aut fulvâ horridos
Jubâ leones? Nempe ubi populi graves
Undant procellæ, & Martiæ clangũt tubæ,
Fremitusq; gentis perstrepit, degunt lupi,
Ursi, & leones: at sub umbroso lare
Nemoris opaci, ubi inhospito tellus riget
Deserta saxo, & antra nativos feris
Pandunt recessus, nullus hic ursus rapax,
Leoq; nullus ponit insidias gregi.
Secura sic sunt omnia. Hinc possunt oves
Tutæ vagari, tuq; tantisper gregis
Vacuare curâ pectus, & spectaculis
Animum explicare. Cura quæ porrò patris
Fessi senisq; ; lætus, an mœstus sine
Ope filiorum vivat; an aliquod suo
Lenimen habeat vulneri; hoc nati nihil
Tangit medullas? O patri ingratum caput!
Novi ego superbæ mentis insanũ ambitum,
Avidumq; pectus gloriæ, & famæ sitim.
Quid te parentis tædia, & mœsti dies
Noctesq; ductæ lachrimis, quid te movent.
Fratrum perîcla, & prole viduati lares?
Pereat avitus sanguis, & nomen patrum
Oblivionis tumulet injectus cinis:
Pereat supremũ germen, ut nemo amplius,
Qui vendicare stemma ab interitu queat,
Vivat superstes: ista Davidis nihil
Sunt

Sunt digna curis, dummodo laudem sibi
Vanæq; fumum gloriæ ambitio paret.
Nempe insolentis arrogans cordis tumor
Huc te coëgit. Astra sed juro poli,
Et qui vagantûm regimen astrorum tenet!
Quid ago? quid egi? plura prohibemur lo-
Sed non inultus iste morietur dies. (qui.

Dav. I, quò furentis impetus mentis rapit.
Insanus æstus verba non sana exprimit.
Sed non movebor. Ibo, quò Numen vocat.

SCENA. II.

Sulphurinus irridet Davidis temeritatem, quòd sibi spondere ausit victoriam à gigante reportandam.

Sulphurinus.

QUanto tumore turget, & cœlum minis
Terrere vanis arrogans audet puer?
Qualis lupatis aream excussis equus
Volat per omnem liber, & colli jubam
Et huc & illuc jactat, hinnitu sibi
Applaudit ipse, calcibus ventos ferit,
Sed absq; vulnere. Quantus in arenā puer!
Quàm trux, feroxq; prodit! Insultat, furit,
Fremit, ferocit, æstuat, cilium erigit,
Verborum inanes jactat in cœlum minas.
O nane miles! comptule in bellum puer.
Non res aguntur cantu, ubi Mavors calet,
Non voce cytharæ: sed nec invictum tibi

Suſpenſa collo barbitus ſcutum dabit.
Diſtende modici corporis molem culex,
Monteſq; ſpira, proijce ingentes polo
Minas cicada: at perge, quò tumidi calor
Te pellit animi; ſolo ab aſpectu feri
Gigantis, omnis concidet mentis tumor,
Leporemq; prodet, ore ventoſo cui
Mars ſpirat arma. Si tamen contrà, probro
Cogente, ſteterit, qualis immanem hauriet
Haſtam medullis? qualis impreſſum fibris
Excipiet enſem? Perge ſervilis puer,
Quò major animi flam̃a, quàm virtus vocat.
Adero ſub ipſum prẹlium, & plauſum dabo,
Et cùm patente vulnere emiſſus fluet
Cum ſanguine anim⁹, prim⁹ excipiã manu,
Et per tenebris obſitas ductum vias
Stygis æviternis ignibus prædam dabo.

SCENA III.

David offert ſe contra Philiſtæum Sauli: enarrat ſuæ fortitudinis argumenta: experitur, & reijcit armaturam regiam: cum funda & baculo dimittitur, quem Abner cum mandatis regijs comitatur.

David. Saul. Abner. Jonathas.

Saul. GIgas Tonãtẽ calcat, & in omnes necẽ
Effumat unus ore ventoſus thraſo:
Sed

Sed pavor in omnes transmeat, nec qui au-
Illi duello congredi, eſt ullus ſuper. (deat
Dav. Probrum Iſraëlis! corde ſi cunctis vigor
Trepidante cecidit, un⁹ ad monſtri manum
Nil David horret. Magne Rex, mandas? ego,
Ego laceſſam belluam; in arenam necis
Ego provocabo. Dexteræ par eſt mihi
Mentiſq; robur. *Saul.* Tu gigantæo arduam
Tumore turrim? cujus in chalybe furor,
In ore fulmen, robur in dextra ſedet,
Et par Leoni pectus inſumit calor?
Tu triſte monſtrum, immane, terrificū, hor-
Tibi David ætas flore primævo nitet (ridū?
Vernantq; vires; ille robuſto ſedet
Ætatis apice: mole tu parvâ erigis
Exile corpus; ille procerâ altior
Quercu intumeſcit: ſævi inexperta hacten⁹
Tibi dextra Martis, ille jam multam tulit
Hyemem ſub armis, caſſidem multâ face
Æſtatis uſſit, deq; ſuperato inclitas
Portavit hoſte laureas; at tu agmina
Parata in arma quando vidiſti? Gravis
Virtutis æmulus æmulum poſcit parem.
Dav. Sua licet acta promere, ſuperbi queat
Animi videri; de meâ quando tamen
Virtute dubitas, cogis iſtius manûs
Narrare facta, brachio ut parvo ſcias
Grandia patrari poſſe, cùm Numen favet.
Prædator alti nemoris ardentem leo,
Vel urſus antris extulit opacis famem,

Pinguemq; rapuit arietem è medio grege
Siti daturus sanguinem, carnes fami:
Et jam sub alta pondus abreptum juga
Tardus ferebat; specto, quam carpit viam,
Sequor famentem, dentibus prædam eruo:
Clavâ obstinatum verbero; audentem suos
In me furores vertere invado feram,
Rictusq; hiantes involo, in partes traho,
Lacerumq; monstrum pabulū corvis sacro.
Ego, Rex timende Regibus, servus tuus,
Ausus leoni congredi, atq; ausus trucem
Ursum involare, dexterâ hac letho dedi.
Et hic pudendus gentis Hebrææ metus,
Cœlo execrandus, Numini invisus tumor,
Quantus vel ursus ungue, vel rictu est leo?
Quàm torvus, asper, rabid⁹, indomit⁹, ferox?
Ut unus omne stirpis Isacidûm genus
Aut dissipare speret afflatu; Notus
Qualis Novembres arborū spargit comas:
Aut interemptum excindere, & turpi decus
Oblivione tegere? Monstrorum omnium
Monstrū! quid ista funda, quid possit manus,
Docebo, si Rex magne concedis. Pedem
In castra ducam; stabo, quo steterit loco,
Frontem irretortā porrigam, scutū exprimā
Sinistrâ, & hastam dexterâ, & capite graves
Truncabo cristas, latere mucronem auferā,
Et impiato demetam collo caput.
Saul. Juvenilis iste mentis animosæ calor
Non hoc meretur præmium, ut præsens sui
Ca-

Capitis periclum subeat.

Dav. Opprobrium tamen,
Quod in Israëlis manat antiquum genus,
Meretur, ut sit ultor. *Saul.* Opprobriũ minus
Majore tolles. *Dav.* Omne cùm tollã, minus
Majusq; reprimam.

Saul. At omne non tolles, nisi
Monstrum trucides. sed neq; hoc ætas tua,
Neq; pollicetur corporis moles. *Dav.* Malè
„ Rex magne, mole corporis, & annis, vigor
„ Exigitur animi. Corpore in parvo latet
„ Quandoq; virtus major. Ursorum unguibus
Avido Leonis ore, qui illæsum Deus
Servavit, ille manibus ereptum impij
Victrice ferre lauream dextrâ dabit.

Saul. „ Periclitantem publicæ statum rei
„ Fundare in uno Juvene, qui sapit, nequit.

Dav. Sed est necesse, quando maturus deest.

Saul. Maturitatem firma si penset manus.

Dav. Pensat, favillâ quando cœlesti calet
Pugnantis animus.

Saul. Vnde de cœlo hæc probas
Ardentis iræ semina? *Dav.* Hoc stratus Leo,
Ursusq; fusus, genius internus probat,
Qui me relictis gregibus in campum tulit.

Saul. Quid ais ad ista Jonatha? *Io.* Virilē probo
Mentis favillam, quæ mihi certam facit
Spem comparandæ gloriæ.

Saul. Imprudens ferar.
Abner, quid arbitraris? *Abn.* Ubi factis priùs

Documenta robur mentis excelsæ dedit,
Sapientis esse credo, non dubium exitum
Sperare rebus. *Saul.* Regium armorum date
Huc apparatum. Clypeus in lævam trilix,
In pectus umbo, in dexterã aptetur chalybs,
Frontemq; cassis. *Abn.* Pectus ærato indue
Umbone, galeâ verticem, ferro latus,
Lævamq; scuto. *Ion.* Talis in bellum move,
Talis peracto victor ex bello redi.
Dav. Quid me catenis stringitis? pect⁹ gravor
Caputq; ferri pondere, & pressum riget
Ab ære corpus. Tollite has ferri moras:
Pugnare qui vult, liberos nervos amat.
Nudus ferarum rictui occurri, & sine
Ferro Leonis ora laceravi manu;
Nudus gigantis vile truncabo caput.
Saul. Talis in arenam David, & Martis ferum
Procede campum, qualis ex campo redux
Referre speras lauream. At magnâ hic opus
Prudentiâ & vigore: sed utroq; inclitum est
Tibi pectus Abner: sequere, quò Juvenem trahit
Honesta flamma; siq; (quod Superi vetẽt!)
Casu sinistræ sortis occumbat prior
Juvenis sub ictu, fronte non timidâ inijce
Novos calores militi: optatam suis
Sedere in armis lauream, & totam sacræ
Patriæ salutem ostende: virtuti suum
Promitte pretium; Regis è censu fluet
Duplicata merces. Efferat mentes nitor.
Spe-

, Speratus auri; quæque proſtratæ jacent
, Vires ad arma, tinnulo argenti ſono
, Animos reſumunt. Adde, ſuccurſum novum
Novi parari militis; Regem quoq;
Aſſumere arma, ut aleam ſortis parem,
Diſcrimen æquum ſubeat. Ut verbo omnia
Complectar, Abner militem intrepidũ ſuâ
Statione retine. Victor at David pede
Si calcet hydram ſanguinis, nullâ morâ
Principia adurge læta, & attonitos ſuæ
Stupore cladis ocyor vento obrue.
, Cùm prima ſors aſpirat, utendum impigrè
, Favore primo eſt. Dubia cùm nutat ſemel
, Fortuna, facili tota conatu ruit.
, Velocitati junge cautelam. Duo
, Sunt iſta Martis brachia, virentem quibus
, Præcerpit hoſti laureã, & victum opprimit.
Abn. Accipio juſſa Regis, & factum paro.
In noſtra pronus vota conſpiret polus.

SCENA IV.

Inter ſpem metumq; ſecuturi eventûs anxium Saulem Jonathas filius ad ſpem firmiorem erigit.

Saul. Jonathas.

Saul. Ambigua aguntur fata, nec certũ licet
Videre finẽ prælij. Hinc terret Gigas
Suâ pavendus mole, & aſpectu ferox,
Onuſtus armis, ſola quæ tenerum queant

Sepelire Juvenem pondere:at contrà erigit
Animum cadentem Juvenis infracti vigor,
Et apta bellis indoles. Qui urſos manu
Exungulare potuit, & ſtare obvius
Leonis iræ, perq; laceratum feræ
Rictum innocente ludere triumphans joco,
Virtute quâ ſit, experimenti ſatis
Dedit ambigenti, quo ſit in tantis malis
Pede conſtiturus, quantus adversâ impium
Arte ruiturus æmulum, ut rerum ſtatu
Periclitante plurimum adnictet ſpei.
Ionas. Verum eſt, amate genitor; incertis volat
,,Fortuna pennis. Sæpè, quem lactat diu
,,Spe comparandæ laureæ, mortis reâ
,,Taxo coronat: ſæpè cùi palmam abſtulit,
,,Iterum redonat. Plurima ad laurum eſt via:
,,Sed quæ ſub ipſum prælij ingreſſum latet,
,,Campoq; in ipſo naſcitur: binis tamen
Spes tota belli baſibus inniti ſolet,
Viribus, & arti: viribus potior tamen
Eſſe ars videtur. Grãdc documentũ exhibet
Bella anteacta, Vidimus turmis gravem,
Numero potentem exercitũ, palmâ inclitũ
Sæpiùs ab hoſtis manibus extortâ, æmuli
Clarum trophæis, cujus in ferro ſalus
Sedere viſa patriæ, & lauri integram
Spem polliceri: vidimus contrà manum
Exiliorem viribus facto impetu
Pugnare, ruere, frangere, fugare, inſequi,
Inſtare tergo, cædere, & ſtrage ultimâ
,Si-

, Signare campum. Nempe consilium sagax
, Natum ex arenâ viribus præstat. Suâ
, Succumbit ipsa mole rationis face
, Vis destituta. Corporum vires probo,
, Si temperentur mentis auxilio. nisi
, Consilia fortem viribus mentis juvent,
, Segne in cadaver corporis moles cadit.
Quod si duelli proprium expendas modum,
, Perpauca robur, plura dexteritas potest.
Saul. Sic est: sed armis quando non parib⁹ calor
Par præliatur, remq; in angustos fremens
Fortuna cogit limites; qui plus potest
Viribus & armis, nec tamen scitis caret
Doli, vel artis; ille victricem feret
Ex hoste palmã. *Ion.* Reliqua si steterint pari
Suspensa librâ, nec bonum forti neget
Fortuna vultum; viribus qui plus potest,
In Martiali pulvere peremptum pede
Calcabit hostem. Casus at præsens pari
Non cuncta lance ponderat. Non par vigor
Est brachiorum, aut æqua dexteritas man⁹,
Aut providentis cordis ingenium est idem;
Sed ampliora fulcra sunt nostræ spei. (gor,
Saul. At vnde? fare. *Ion.* Viriũ in Juvene est vi-
Prudensq; mentis sensus, in arenâ capax
Excogitandi consilî, & dexter modus,
Celerq; flexus corporis, jacta ut sciat
Vitare tela, dumq; librandum gigas
Metitur ictum, levior illapsu irruat
Ipsum sub ictum, & carneam molem solo
Affli-

Affligat, hebetet, calcet, enervet, necet.
Specimina confer edita. Hic nunquã gigas
Quid arte possit, docuit. Ostendit gravem
Molem staturæ, nulla generosæ dedit
, Documenta dextræ: fastus in verbis, iners
, Pectus revelat: pondus armorum impedit
Deprælantis dexteram: vastus tenor
Tractusq; molis arduæ certum facit
Ictum minantis æmuli. At David suæ
Sæpè in Leonem robur expertus manûs,
Sæpius in ursos, vicit, opressit, tulit
Prædas adéptas. *Saul.* Grande momentũ spei
, Minate dictas: quando sed lævum ferunt
, Sinistra casum fata, nil robur valet,
Nil mentis altæ flamma, nil flexus levis,
Facilisq; motus corporis. *Ion.* Fateor quidem,
Eventa belli nocte tenebrosâ tegi;
Victoriamq; pendulam ancipite loco
Volvi, & revolvi: temporis lapsi tamen
Si facta repetas, sæpè qui victus priùs
Succubuit hosti, jamq; labentem in caput
Vidit securim; mentis auxilio, & manûs
Vi provocatâ, victor evasit sui
Victoris, & quem sensit immiti pede
Sua jam jacentis membra calcanté, & sin⁹,
Mox ipse stravit, perq; calcatum caput
Adegit ensem. Dexteræ tantum potest
Vis, mensq; celeris consilî in arenâ ferax.
Utroq; pugnat David, & mente, & manu.
Utroq; firmat, quod deest nostræ spei.

Sed

Sed quod labantes erigit mentes magis,
Est justa belli causa. Quod animum efferat,
Viresq; præstat militi, est causæ æquitas.
Quod in hoste vires adimit, est causa impia
Belli inchoati.
ul. Mentis hoc recreat sinum:
Si reliqua desint, æquitas causæ favet.
, Causæ æquitatem faustus eventus beat.

SCENA V.

Dolet Eliab, quòd fratrem suum Davidem solum dimiserit; properat; ut cum eo aut vincat, aut moriatur.

Eliab.

VOluit: abivit. David! ò frater! mihi
Tam pectus excors, vile, & ignavũ fuit,
Ut nec luberet cernere cadentem, cui
Subsidia in ausus Martios sociâ dare
Manu timebam. Nimius aut Juveni calor
Nomen perenne faciet, aut longum retro
, Probrum sequetur. Pauca Juvenilis calor
, Expertus, audet multa, nec cernit satis
, Quid timeat, aut quid caveat; ad primas fa-
, Improvidentis pectoris flam̃am capit, (ces
, Et imperitus regere, quò fertur, volat.
Nec in calore sana consilia capit.
Sed quis dolendum nuncium patri feret
Davidem amatum, filium tantæ spei,
Gem-

Geminam parentis, nobile augendæ domus
Stirpisq; columen, triste properatâ nece
Jacere funus? lene quis acerbæ dabit
Plagæ levamen? David ô patris dolor!
Vulnusq; fratris! Si tamen frater tuus
Mereor vocari, quando Nestoreos dies
Vivere merentem mortis in vulnus dedi.
Ego te peremi frater: ego ferro tuum
Hausi cruorem, quando inexpertum feri
Mavortis, ire sustuli in crudi manus
Vulnusq; monstri. Nullus excusat color;
Me nulla causa sceleris absolvit. Reum
Me sponte fateor. Debui aut mentis tuæ
Æstum reprimere, latere nec fratris latus
Unquam avocare; aut debui tecum parem
Subire sortem, teq; si caderes, meâ
Morte comitari: debui ardorem tuum
Arcere campo, & aream belli prior
Metu represso adire, qui vixi prior,
Ætate qui te vinco, qui Martem diu
Secutus ante, chalybis exerti minas
Tractare didici; sæpè qui in pugna steti,
Et Marte & arte doctus hostiles retrò
Agere phalanges. Serò sed nimiùm meum
Deploro crimen. corrigi præstat scelus
Nondum expiatum. O Eliab! ô fratris ferox
Frater Tyranne! Flebili quid me juvat
Lacessere auras voce? supplicium scelus
Suum meretur. Perge, quà campus patet,
Quà se duelli fervidus jactat calor:
Cum

Cum fratre vince frater, aut victus cade.
Imò ut superstes vivat, in arenâ prior
Pro fratre morere. Meruit hanc pœnã scel⁹.

SCENA VI.

Nuncius narrat ingressum duelli inter Goliath & David.

Nuncius.

RES est sub ictu. Tacit⁹ ex campo advolo,
Ut quæ quæ aguntur, nunciẽ Regi. Stetit
Jam geminus Heros Martis in arenâ. Calor
Utriq; par est, mentis incensæ furor
Utrumq; stimulat. Agmina utrumq; in latus
Diffusa stabant: hinc Philistæi ordines
Ad arma prompti, corporum aspectu ardui,
Rigido timendi in ære, quadrata explicant
Specie cohortes, jamq; prægustu fluunt
Palmæ, sed ante præliũ: hinc noster fremit
Æquo calore miles, & avarâ siti
Hostilis ardet sanguinis. Binis grave
Lunatur agmen frontibus, & amplo sinum
Dilatat agro. Prima, quæ cornu tenet
Acies, sagittas acuit, ut feriat procul
Hostem involãtem, & impetũ primũ arceat
Utroq; latere: ponè stat tereti manus
Armata fundâ turma, quam custos propè
Eques tuetur. Agminis medio in sinu
Metuenda pilis horret hastatis seges:
Sequũtur equites, stabile post equites locũ
Agmen

Agmen habet; equites rurs⁹ extremū tenēt
Claduntq; campū. Media, quæ utrasq; in-
Inter cohortes, area, duello patet. (terest
Et jam coibant propius, hinc Goliath truci
Metuendus hastâ, & ære Mavortis gravis;
At inde fuste David & clavâ manum
Armatus. Altum miles utrinq; adstupet,
Siletq; pugnæ cupidus. Ubi Juvenem Gigas
Spectavit oculis, voce ferali intonat:
Quæ musca Goliath æmula in pugnā venit?
O rusticelle miles! ò Martis probrum!
An me canino genere prognatum putas,
Ut fuste solo dexteram armatus meum
In arma robur provoces? Goliæ pudor
Pugnare puero! At perge in occursū puer,
Accede propior, ossa comminuam, feris
Carnes vorandas avibus, ac ursis dabis
Exhauriendum sanguinem. Risit gravem
Vocis tumorem Juvenis: & contrà, impie,
Crudelis, inquit, barbare, & ferro magis
Quàm mente fortis! fide loricæ tuæ,
, Galeæq; & hastæ. Nempe, qui metuit, suū
, Umbone pectus armat, & ferro manum
, Caputq; galeâ: primus invenit timor
, Ferrumq; & arma. Vera quem virtus tegit,
, Solidumq; robur, non eget ferri morâ
Prohibere vulnus. Sed veni, qualis riges
Metuendus, an ridendus? ego inermem tuo
Manum tumori conferam, at certâ Dei
Ope clypeatam. Senties, quid sit polo
Pugnare

Pugnare læso; quando qui rides Deum,
Vindex per omnes retro ridendum dabit
Deus nepotes, teq; Juvenili jocum
Ludumq; faciet dexteræ. Lassabo te,
Girabo te, luxabo te, mactabo te,
Truncabo te, te belluis escam dabo,
Et insepultum corpus aërei greges
Lautè vorabunt. Hinc Philistæus tumor
Deum Israëlis discet; & serò sciet
Non insidere laureas ferri minis,
Clypeis, vel hastis, vel lacertosis virûm
Equitûq; turmis. Dixit: ego propero gradu
Excedo castris, nuncium Regi bonæ
Spei daturus: alter à tergo premit
Nunci⁹ euntem; jamq; (non vanè auguror)
Adfert gigantem mole collapsum suâ
Scelerasse terram sanguine, & putri solum
Natare tabo.

SCENA VII.

Sulphurinus victoriæ Davidis infremens abit, in hunc odia Saulis concitaturus.

Sulphurinus.

O fata! quis nostris Deus
Inimicus ausis, quidquid aggredimur, vafro
Prævertit ictu? Quis Deus fundam dedit,
Lapidemq; torto verbere excussum impulit?
Cecidit colossus (ò stygis acerbus dolor,
Vul-

Vulnusq; Averni !) cecidit,& rabido solum
Momordit ore. Ridet Hebræus puer,
Festoq; turri carneæ insultat joco.
At sulphurata juro Cocyti vada,
Et amne Ditem flammeo innantem stygis !
Tibi hic dolorem pectoris pariet jocus,
, Risusq; lachrymas. Æmulum nemo imperî
, Sceptriq; patitur. Hæc via ad fraudē patet.
Ardere regni amore Davidem Saul
Cōcipiat animo,parta jam sceleri ultio est.
Jam per medullas æstus ardentes aget
Odij favillas : nullus innocuum teget
Locus tenebris,nulla Davidem satis
Defendet umbra : quò gradum vertet fugâ,
Sequetur ultor ; sede,quâ tutum suæ
Saluti asylum quæret, insidias strui
Vitæ reperiet : omnis in damnum tuum
Mens occupata,machinas,fraudes,dolos,
Decreta mortis,funera,& cœdes coquet.
Nil tunc juvabit funda , vel tortus lapis.

CHORUS.

Docet veram fortitudinem non esse in mole corporis, vel in armis,sed in animo sitam.

NImis imprudens, mentisq; expers,
Quicunq; suâ mole superbus,
Sese immunem vulneris alti
Putat à modicis viribus esse.

,Nihil

, Nihil infirmum crede, nocere
, Quodcunq; poteſt. Nil tam firmum
, Crede, cui manus nequeat grandi
, Vulnere vaſtum frangere pectus.
Tuus inſanus tumor eſt, Goliath,
Furor eſt Goliath tuus amentis
Animi partus ; qui virtutem
Roburq; manus malè metiris
Vaſto tractu corporis alti.
, Non hoc fortem eſt eſſe, immane
, Efferre caput, tendere vaſtos
Corporis artus, nubibus altâ
, Mole minari. Sæpe in parvo
, Corpore major ſpiritus ardet.
, Sæpe in magno corpore minus eſt
, Animi robur. Quæ magna, tument ;
, Collecta, vigent. Sed neq; Medi
Robore ferri, neq; loricâ,
Caſſide, & haſtâ, clypeoq; gravi
Fortis virtus pendenda viri eſt.
, Arma ignavus timor invenit.
Timidus lepus eſt, quamvis galeæ
Caput immergat, rigeatq; æreîs
Undiq; ſquammis corpora clauſus.
, Inſita vis eſt, quæ magnanimum,
, Fortemq; facit. Quæ circumſtant
, Arma, ignavi nota ſunt animi.
, Vis generoſi maſcula cordis
, Non eget armis ; nec peregrino
Nobile robur ſumit ab ære.

Quem sua mentis pulchra favilla
Urit, quamvis modicos corpus
Tendat in artus, quamvìs nullâ
Casside frontem, clypeo pectus,
Ense armatam rigeat dextram;
Audet inermis ferro armato,
Ære rigenti, ac ense minaci
Ferre Giganti bella, poteſtq;
Sternere molem, pede calcare,
Enseq; proprio resecare caput.
Docet id David, docet id Goliath:
Ille triumphans, iste peremptus.
, Dicite: fortem non facit ensis,
Duroq; rigens dextera ferro;
Non umbo nitens, non hasta minax,
Non caput horrens cassidis igne:
Non excelsi capitis moles,
Quæq; propinquis nubibus altam
Frontem abscondit, vel in affinis
Sese immergit sidera cœli.
, Insita vis est, hospita cordis,
, Quæ magnanimum, fortemq; facit.

ACTUS IV.

SCENA I.

Adfertur Jonathæ nuncium de Gigante per Davidem prostrato.

Jona-

Jonathas. Nuncius.

Ion. COepti duelli nuncius primus spei
Alimenta magna præbuit, dubio tamē
Mentem reliquit pendulam, in cujus caput
Se palma flectet. Exitu optato quidem
Rem constitisse credo: sed nondum patet,
Uter in arenâ victor, aut victus fuit.
Avidus peractæ nuncium expecto rei.
Sed ecce! paucis fare, quo res est loco?
Dextro, an sinistro? *Nun.* Lætior nobis dedit
Fortuna vultum. Cecidit immanis gigas:
Victoriosus David ex campo redit,
Pompâq; cinctus nobili plausus agit.

Jonath. O mea voluptas David! ò animæ meæ
Anima! triumphas! Nobilis pugnæ juvat
Audire seriem: stringe, quàm paucis potes.
, Lætitia inundans odit alloquij moras.

Nunc. Rescindo prima verba pugnātûm. Emin⁹
Postquam Giganti visus est David, levat
Immane corpus sede, venientem aspicit
Minace vultu, mox gigantæum gradum
Lentum ac superbū promovet: contrà pedē
Modicum repressit David, & tacitâ manu
Silicem latentem pendulâ è pera eximit;
Moxque incitato spiritu in pugnam volat,
Volansq; fundam girat, & forti impetu
Elidit ictum: silicis elisæ sonus
Acer per auras ivit, & mediâ areâ
Hæsit superbæ frontis. Attonitus gigas
Nutare primùm; deinde fatalem manu

Dimittere hastam, cadere sanguineo minax
Horrore clypeus: moxq; collabi feræ
Immane corpus, perq; distentum solum
Diffluere cæsæ belluæ impurus cruor.
Ionat. Sic ille nostri sanguinis anhelus siti
Draco interivit.
Nunc. Pondere armorum, & gravi
Lapsu cadentis corporis circùm sono (quũt
Gemuêre montes: qualè cùm fulmẽ co-
Multiplice nubes murmure, ignavæ sonant.
Ionath. Hũc dirus ille meritus est plausũ Draco.
Nunc. Diffusa postquam membra jacuerũt solo
Monstri insolentis, dumq; distentos pedes
Manusq; mortis quateret extremus tremor;
Veloce victor impetu accurrit, pede
Proculcat hostem, quemq; suspensum jacẽs
Gladium gerebat latere, vaginâ eripit,
Vulnusq; librat; perq; cervicem viam
Sortitus ensis truncat à collo caput.
I tumida, dixit, bellua, rapaces lupos
Corvosq; pasce, corpus inhumatum vorent
Tigres famentes. Dixit, & dirum caput
Spectante utroq; exercitu è campo tulit.
Ionat. Quid adhæc Philistîm? constat? an pactâ
Superat⁹ herbã porrigit? an omnẽ fugâ (fide
Vacuat arenam? nostra quid spirat cohors?
Nunc. Non sic volantis fulminis telum ruit
Scissas per auras; arduo avulsus jugo
Non sic ruinâ fertur in præceps lapis,
Ut hostis omnem corripit campum fugâ,
Late-

Latebrasq; metui quærit. Ad festum diem
Nostræ cohortes gestiunt, rident, micant,
Hilariq; lætas increpant valles sono.
Mox arma jungunt, quaq; rapiuntur fugâ
Hostes, sequuntur impetu unanimi ad juga
Usq; Accaronis. Cæsa sparguntur vias
Latè per omnes funera: his mortem procul
Volans sagitta portat, hos mucro ferit,
Illos securis truncat, hos calcant equi:
Fratris cadaver frater incumbens premit,
Amicum amicus, filius patrem, pater
Letho peremptum filium: quaquà patet
Camporum arena, sanguis & tabum natat,
Cadaverumq; sparsa congeries jacet.
Ionat. Meos amores David, affectus meos
Tibi obligasti. Vive! Sed quis se tubæ
Insinuat auri clangor?
Nunc. Est Juvenum chorus,
Qui de Gigante perdito plausum facit,
Festoq; David carmine triumphum canit.
Ionat. Invicta David dextera meretur cani.

SCENA II.

Plausus Juvenum, qui Victori Davidi occurrerunt, eumq; reducunt.

FEstus alterno choro
Plausus absumat diem.
Nostra respexit Deus
Vota: truncatus jacet,

 Qui

Qui colossæum caput
Nubibus cœli gigas
Miscuit, quiq; æreo
Robori armorum nimis
Fisus Hebræam manum
Risit, & fecit jocum:
Ille, monstrorum omnium
Maximum monstrum, jacet,
Viribus David tuis
Pabulum objectus feris.
Pulchra quem victoriæ
Scena delectat, cane:
Mille truncavit Saul,
Dena David millia.
, Proprio virtus quidem
, Pulchra splendore emicat;
, Nec magis nitidam facit
, Laudis impensum decus;
, Debito tamen sibi
, Jure laudari petit.
Quod Philistæus fugam
Victus imbellem arripit,
Nec tamen cædem effugit;
Dexteræ est robur tuæ
David, ò magnum decus,
Et levamen patriæ!
Si quis hoc facinus probas,
Voce sublatâ cane:
Mille truncavit Saul,
Dena David millia.

Mentis

Mentis excellæ vigor,
Dexteræ infractæ calor,
Spiritu magno ebrium
Pectus, ac industria
Prompta in omnem lubricæ
Aleam sortis, fuit
Hactenus virtus Ducum:
, Nunc & ex vili casâ
, Prodeunt magni viri;
Ora qui lacerant feris,
Quos rapax ursus timet,
Quos leo obtritus pavet,
Qui gigantæam facem
Cordis insani opprimit,
Non sine opprobrio Ducum.
Hoc fluens loquitur dies:
Patre non claro satus,
Non domo illustri editus,
Sed gregi assuetus puer
Rusticâ eductus casâ,
(Quod Ducum invidiam queat
Tangere) illustrem abstulit
Hostibus victoriam,
Nulla quam taceat dies,
Nulla quam celebret satis.
David hinc magnum decus
Fama victura efferet
Ad nepotes ultimos.
Si quis hoc factum probas,
Voce sublatâ cane:

Mille truncavit Saul,
Dena David millia.

SCENA III.

Saul Davidi reduci à duello filiam suam Merob in conjugem offert, ac generum suum constituit.

Saul. David.

Saul. QUâ gente Juvenis, quo loco, aut patre es satus?
David. Parente genitus Isai, ubi parvis micat
Despecta Bethlem turribus, parvũ gregem
Pastor secutus. *Saul.* Dexterâ attritus tuâ
Humum momordit ore funesto Gigas.
Sed, quod mereris, victor è campo meus
, Gener redisti. Non decet meritam suo
, Carere dextram præmio. Marcet vigor,
, Si caret honore. Merita quod poscunt tua
Virtusq; adulta, conjugem intactam thori
Meroben habebis.
Dav. Merita qui pensas mea,
Invicte Princeps, sanguinem & tuũ æstima.
, Conditio patris rustica augustæ domus
, Derogat honori.
Saul. Supplet id virtus bene.
Dav. Privata virt⁹ sanguine excelso est minor.
Saul., Cùm fulcit illa publicæ clavum rei,
, Privata jam esse desinit. Quò ambis minus,
, Magis hoc mereris.

Dav.

Dav. , Facilè si inſcendi gradus
, Valeat honoris , non facilè tamen poteſt
, Is ſuſtineri. *Saul.* Congruum fulcrum dabit
, Probata virtus. *Dav.* Illa privatum poteſt
, Servare paucis : nobilem ut teneat gradũ,
, Pluribus egebit.
Saul., Pulchra cui virtus domi eſt,
, Et inquilina pectoris, nullis eget.
Quem Rex in altum ſublevat, lapſu quoq;
Prohibere debet. Quem levo vulgus ſupra,
Pro dignitate ſtare quo poſſit , dabo.
Deliberatum eſt : Conjugem, David, meam
Meroben habebis. Unicum id poſco, fidem
Intaminatam pectore probato fove.
Pro Rege, legeq; publicâ in bellum para
Fortes lacertos : de Philiſtæis mei
Nominis honorem vindica, cœde, & neca,
Reparata donec ſiſtat in tuto ſalus.
Dav. Si quis ſub iſto pectore ebullit cruor,
Et corde fervet ſpiritus , id unum petit,
Suo ut labore ſtirpitus acerbum eruat
Nomen Philiſtim, & limites regni tui
Ad utramq; ſeſe porrigant Phœbi domum,
Seu quà renatus arduum inſcendit polum,
Seu quà ſub undas mergit emoriens diem.
Saul. Hac mente conſta, vota complebis mea,
Tuumq; amore totus in ſinum fluam.
Sed jam ſubire placeat auguſtos lares :
Hic de Gigantis cæde, conjugio tuo,
Virtute ſponſi, dotibus natæ meæ

Miscere multa dabitur.
Dav. O Rex, quò trahis (gem tuã
Me non merentem? *Saul.* Quò trahis Re-
Virtute; gener ut si meus. *Dav.* Vili loco,
Vili parente natus? *Saul.* At patrem elevat
Virtute natꝰ. *Dav.* Nostra conditio id vetat.
Saul. Mensura dignitatis est virtus. Huic
Majus superbâ stirpe debetur decus.
Huic regna, sceptra, purpuras, frõtis notas,
Famam ac honores astra decernunt. Veni.
, Qui fugit honorem, propior hunc sequitur
honor.

SCENA IV.

Sulphurinus indignatur favori, quem David experitur à Saule: hunc tamen confidit extinguere æmulatione Regis excitandâ, ex occasione plausûs, quem populus Davidi dedit.

Sulphurinus.

INfauste Princeps! quẽ foves? qualem sinu
Concludis hydrum? Nempe qui telo tibi
Fibras venenet. Non vides, quantos agit
Plausũ ad triũphos? Vilis, & inermis puer,
Et imperitus Martis, illustrem feret
Solus triumphum? solus à populo cani
Meruisse visus? Perfide, superbe, impie,
Laudis alienæ prædo, victoris decus
Tibi

Tibi arrogabis? Unus occisus jacet
Tuis lacertis (si tamen jacet tuis,
Et non volantem calculum casus tulit,)
Unus peremptus occidit: honorem puer
Furatur omnem: *Mille jugulavit Saul,*
At dena David millia: Ingratum caput!
Sic te secundo pateris applausu cani?
Inter triumphos evehi, & Regi tuo
Palàm anteponi, cujus auspicijs tua
Dextera gigantem contudit? Regis tui,
Vicisse, laus est. Illius nomen trucem
Hostem cecidit: ille bellorum arbiter,
Et Dux, & architectus est. Plausûs facem
Tibi arrogando, nomen obscuras Ducis.
O quàm vovebis parciùs laudum tibi
Fluxisse carmen, parciùs Phœbum tibi
Tulisse lucem! laureæ exosus decus
Latuisse amabis. Serò sed menti suus
Patebit error: Serò, quid possit, scies,
Vis suspicacis ingeni, & Regum lues,
Timor invidentis æmuli. Noxæ color
Addatur iste: *Mille jugulavit Saul,*
Sed dena David millia: ardebit furor,
Suspicio pectus tabidâ absumet lue,
Tuamq; Princeps totus in stragem ruet.
Hoc est agendũ, & callidè, & cautè, & cito:
, Meditata magna facilè languescunt morâ.

SCENA V.

Joab dolet mutatum Regis animum in Davidem; abit ut huic manifestet, Regem de ejus interitu cogitare.

Joab.

O semper anceps, semper inconstans tenor
Vitæ fluentis! vix bene micātem explicas
Serenitatem frontis, & pulchris diem
Radijs jocantem; turbo mox atrâ tegit
Cœlum procellâ, & lugubres mortis vices
Medio fluentem gaudio vitam occupant.
Generosus ille victor, & cæso inclitus
Gigante David, scelere non alio reus,
Quàm quod cruoris prodigus vitam, caput
Pro Rege, lege, ritibus patrijs, Deo,
Venum exposuerit, quod Philistæo metu
Eliberârit patriam, turpem ad necem
Per fas, nefasq; quæritur. Nēpe hoc labor,
Ardorq; vitæ prodigus meruit, suâ ut
, Victor periret laureâ? O sortis fidem
, Semper minacem forti, & ignavo piam!
Lætum renidet ore mentitus novos
Saul favores, viperæ arcano gerit
Pectore venenum; nectar in verbis fluit,
In corde fervet toxicum; ac tantò magis
Periculum urgent odia, quò latent magis
Sub umbrâ amoris. Heu! cave, David, cave
Anguem dolosum! te Philistæo dare
Præ-

Prædam furori destinat. Quid non potest
, Libido regni, quando suspicio æmuli
, Mentem occupavit! Omne rationis jubar
, Extinguit, omnem juris evertit statum,
, Legumq; robur frangit, & præceps ruit
, Scelus per omne. Tu quoq; , infelix puer,
Mutata primi pacta conjugii, & Merob
Nuptam Hadrieli, ferre debebas pari
Et fronte & animo. Nec tamen justo Saul
Exin furore exæstuat. Fictam dolis
, Prætendit umbram: causa, quâ insan⁹ furit
Regni est libido, & æmuli impatiens dolor,
, Licet innocentis. Regii hoc vitiū animi est,
, Si cûi laborat publicus vulgi favor,
, Hunc suspicari publici damni fabrum,
Et æstuantem perfidâ regni siti:
Ibo, monebo David irarum Saul,
Instare crudæ mortis extremum diem,
Urgere fluctum propiùs: ut capiti suo
Caveat, & ictum celere præveniat fugâ.

SCENA VI.

Saul prophetat: repente furit: inDavidem cytharâ ludentem hastam jacit. Patrem Jonathas placare nititur.

Saul. David. Jonathas.

O Urbis almæ pulchra majestas! Situs
O urbis amplæ nobilis! digni Deo
Solymæ penates! Video vos alto caput

Inferre olympo: video vos gentes supra
Efferre dominum verticé, & sceptro ultimis
Dare jura populis. Quanta cœlesti lares
Opere, Tonantis cultui sacri lares,
Miscent olympo tecta! Stat turbæ capax
Immanis ædes, cujus auratas trabes
Pario columnæ fulciunt saxo graves.
Mera hic cypressus halat, hic longã cedrus
Æternitatem spirat; hic puris micant
Asarota gemmis, ludit excelsus probo
Fornix in auro; læve parietibus vitrum
Libyca æmulatur marmora. O suavis loci
Odor beati! totus ad nares fluit
Halitus Orontis. Quale de cœlo melos
Labitur ad aures? Vocis Angelicæ audio
Dulce modulamen. Quanta vasorum sacrã
Series adornat porticum, purum quibus
Aurum per ansas ludit, & solida basis
Est una gemma. Quis Sacerdotum chorus
Cano verendus ore venerandas adit,
Tonantis aras? Tersa majestas loci!
Augusta scena siderum! Angelicis pares
Vultus, & ora! Sed ò brevis cœli favor!
O cruda fata! Quis per excultas volat
Violentus ædes? jamq; pendentis nitens
Aurum revellit fornicis? gemmas rapit?
Dilacerat ostrum? denigrat byssum? sacrum
Pede apparatum calcat? ornatum impiat?
Vasa dehonestat? quidquid illustre est, solo
Affligit, atrat, abijcit, laniat, terit?

Heu

Heu me! dolendâ ſtrage venerandum ruit
Templum in favillas! Liberum Solymæ dec'
Quis cogit in tributa? Quis collo jugum
Imponit alto? Quis triumphali premit
Cinctam coronâ Martis? aut lapſam ſuâ
Tumulat ruinâ, ut nec lapis lapidẽ premat?
Heu me! quis intra viſcera atroces agit
Cruciatus ignes? Ardeo! ò flammæ! ò faces!
O monſtra Averni! ò dira furiarum cohors!
Quis terret oculos anguis? aut quis me rapit
In Averna vivũ, in flamea Acherõtis vada?

David ludens. Horrida tetri mõſtra Acherontis,
Stygis horrores, ſquallida ſoboles
Noctis opacæ, diræ Eumenides,
Viva audetis regna ſubire,
Puroq; domos Sole micantes?
Patrio cœlo pridem expulſæ
Turpi exilio ad regna ruiſtis
Pallida Ditis, ſubq; cavernis
Orci meritas luitis pœnas.
Turpes furiæ, ſpectra ſacrilega
Ite ſub antrum nocte ſepultum
Stygis ad manes, ubi lamentis
Antra reorum laſſata gemunt,
Tortiſq; flagris ſibilat aura.
Ite ad Lethen, ubi ſulphureis
Incuba flammis nubila pendent.
Ite Eumenides, cedite Furiæ.

Saul. Imprimite capiti viperam, telum fibris,
Lacerate mẽbris membra. Sceleratũ caput!

Sævæ architecte fraudis, indignis adhuc
Implebis auras questibus? Telo peri.
Ionat. Genitor, calẽtem pectoris flamã preme
Lege rationis. Nam quid admisit nocens,
Quod gloriosum reddidit Regis jubar?
Quod roboravit pnblicæ clavum rei?
Ille evidenti spiculo occurrit necis:
Unus, quod omnes terruit, bello ferum
Monstrum interemit, hoste vacuavit locum,
Omnem Philistim vertit in turpem fugam,
Patriæ salutem sanxit, & vitam tibi,
Ac Israëli gloriam. Hoc ergo putas
Meruisse Juvenẽ innoxium, ut Regis manu,
Palmæ relatæ in præmium, mortem ferat?
Sic ergo posthac Israël forti ruet
In arma Marte, quando, quem bello nequit
Hostis perimere, Rex manu interimit suâ?
Saul. O matre nate pellice! an credis tuos
Latere amores? quamq; Davidi fidem
Arctè obligâris? Ille in opprobrium tuum
Vivet superstes. Quamdiu sospes trahet
Vitalis auræ spiritum, nunquam tuam
Secura regni sceptra honestabunt manum.
„ Qui regna quærit, quodlibet tentat nefas,
„ Calidamq; in omne crimen exercet sitim.
I, perge fili, siste sceleratum patri;
Perire meritus pereat Augusti manu.
Ionat. Quæ causa duræ legis? aut quali ream
Scelere impiavit dexteram?
Saul, Nondum vides?

Regale

Regale solium sanguine attingit: meus
Gener est, tuusq; affinis: & nondum satur
Lamenta geminat: Regiæ ad frontis jubar,
Ad sceptra, regna, ad purpuræ aspirat decus.
Quid plausus ille: *Mille jugulavit Saul,*
At dena David millia? Hoc furtum meæ
Immane famæ est, Regis æternum probrũ.
Quid restat ultrà? Sanguinẽ ut regis petat,
Calcata perq; capita generosæ domûs
Regale soliũ teneat, & sceptrum occupet.
Sed non feremus. Quà Philistæis calet
In arma flammis campus, & avarâ ruit
Siti cruoris hostis, huc vindex mei
Dedecoris ibo; quidquid in venis latet
Flammæ, evocabo; diruam, sternam, obterã,
Pulchráq; belli laureâ, & palmâ inclitus
Victor redibo; meq; restituam mihi,
Famamq; turpi opprobrij tumulo eruam.
Sed te cruentis hostibus prædam dabo.

SCENA VII.

Joab Davidi aperit, quibus odiis æfluet Saul, & ut tantisper fugâ se subducat, suadet.

Joab. David.

Ioab. Sic est: peristi David; excusso objice
Violenta tectis flamma grassatur. Tuũ
Caput ad securim poscitur. Nunquã est levis
Regum ira. Multum qui potest, etiam solet

No-

Nocere velle. Tota momento salus
Dependet uno. *Dav.*Jonathas pacto suam
, Fidē obligavit. *Ioab.* Pacta non semper sue
, Stetêre fine. *Dav.*Pectus ignarum doli
, Nunquā fefellit. *Ioab.*Fallere ignar⁹,potest
, Soletq; falli. *Dav.*Quidquid attentet pater,
Fidus monebit Jonathas. *Ioab.*Sed non pater
Æquè monebit Jonathan.
Dav. Nato intimos
Cordis recessus aperit. *Ioab.*Ubi nat⁹ potest
Prodesse,non obesse. Quis nodus liget
Utrumq; amoris,quantum amicitiæ duo
Stringat ligamen corda, non latet patrem.
Hinc suspicacis mentis indicia premet,
Ne quas revelet cordis offensi notas. (cipe
*Dav.*Quid ergo agendū? *Ioab.*Sana cōsilia ac-
, Fidelis animi: Regis irati furor
, Non facilè sidit,quando materiam videt
, Coràm furoris. Subtrahe aspectum tui.
*Dav.*Quâ sede ? *Ioab.*Quâ te nesciat Regis fu-
Dav.,Fuga ipsa sceleris arguet mēté reā. (ror.
Ioab.,Ubi patet innocentia, excusat fuga.
Dav Sed quid juvabit degere alieno solo ?
*Ioab.*Ut mentis æstus Regiæ fluctum premat.
, Tempore resîdit ira, & affectus subit
, Serenus animum. Tempus adducet diem
Securitatis,quoq; desertos lares (vet?
Repetere liceat. *Da.*At quis huc gressū mo-

SCE-

SCENA VIII.

Intervenit Jonathas: confirmat Joabi dicta: Suadet ut David Saulem declinet: exiturus ad castra cum parente valedicit Davidi.

Jonathas. David.

Ion. Spes nulla superest David. O quantum ferit
Hæc plaga pectus! Vulnus incumbit tibi,
Me dolor acerbat. Te patris ferrum petit,
Mihi sed amantem spiritum expellit fibris.
Dav. Hæc sors amantûm est, mutuis tangi malis.
Sed quem procella spectat hæc tandem exitum?
Ion. Deliberatæ mortis.
Dav. Et cuinam? *Ion.* Tibi.
Dav. Quo scelere merui? *Ion.* Sceleris immunis, luis
Scelus putatum. *Dav.* Morte?
Ion. Sic genitor jubet.
Dav. An hoc amicâ nuncias mihi fide?
An executor Regiæ mentis venis?
Ion. O David! ò cor Jonathæ! ò anima animæ!
Priùs medullis spiritum eruerem meis,
Quàm tam cruēta sequerer imperia patris.
Sed me scelesti nuncium arcanum mali
Facit obligata vinculo æterno fides.
Dav. Sed prome causam. consciū null' premit
Animum reatus.

Ion.

Ion. Suspicax mentis malum est
, Libido regni. Plausus offendit patrem
Popularis auræ, laude quâ facinus tuum
Est prosecuta: *Mille jugulavit Saul,*
At dena David millia. Hinc regni arguit
Ardere te libidine, & sceptri decus
Ambire fraude: plebis affectum tuis
, Servire votis. Plausus affectum indicat.
, Quem quisque laudat, diligit. Regnum duos
, Non patitur. Ergo David (ajebat) meo
Perimatur ense. *Dav.* Plaus⁹ hic populi, me⁹
, Non est reatus. *Ion.* Suspicio, Regum malũ,
, Facit nocentem quêlibet, de quo improbas
Offundit umbras.
Dav. Nullo medicina est super
Malo obviãdi? *Ion.* Modicus hinc fulgor spei
Allucet. Icti gloria gigantis faces
Livoris animo subdidit, facto tuo
Sui sepultam nominis famam ratus. (mit,
Hinc bella, & arma clamat, & spumans fre-
Medioq; mixtus milite in campum volat.
Hac, inquit, arte diluam probrum; & mihi
Decus omne laudis congeram, & plausum,
& diem (num,
Pulchrum triumphi, quæq; mihi mordet si-
Davidis omnis gloria in tumulum ruet.
Quin ipse patri socius in bellum manus
Conferre jubeor. Ibimus. vel se bonus
In nostra vota fortis evolvet dies,
Ut Martialis ambiat laurus comas:
Vel

Vel in sinistrum rapta fortuna exuet
Natum patremq; gloriâ & vitâ simul:
Si vota cedant, Regis aspectum fuge.
, Cùm glorioso pectus affectu tumet,
, Minus furorem regere violentum solet.
, Furat: quid inde? Regis absentis furor
, Est mite fulgur; ira præsentis tonat.
Sed lætus igne Phœbus accendet diem,
Quo restitutis mutuo amplexu frui
Iterum licebit. Sorte si lævâ cadant
Delusa vota, nosq; Libitinæ hostias
Fatalis ensis immolet; regnum arripe,
Felixq; populis impera. Cœlum jubet,
Quod destinavit dexteræ sceptrum tuæ,
Diadema capiti. Plura properantis vetat
Horæ volatus. Evocor: miles calet,
Properatq; genitor. David, ô charum caput!
A te revellor. Quantus incessat dolor
Animi medullas, lachrymas testes loqui
Ipse intueris. Unde divellor, meus
Ibi remanebit animus. *Dav.* O cordis mei
Cor vivum, amande Jonatha, & amoris mei
Amor reciprocatus! & tuus fui,
Et sum, & ero semper; quamdiu cœlo diem
Disperget orbi Phœbus, & noctem colent
Suspensa olympo sidera, nec atræ necis
A te revellent jura, nec vitæ vices.
Ite, & redite laurea cincti comas,
Clari triumphis. Candidus mentis sinus
Hoc poscit unum (quamlibet cogar vagus

Er-

Errare, ſemper hoſpes alieni laris)
Per mille felix genitor imperium ſuum
Extendat annos, filius totidem regat
Judam per annos:nomen at decimos eat
Uſq; ad nepotes. *Ionat.* Iſte complexus tui,
Gemini catena cordis eſt. *Dav.* Voces dolor
Abſorbet ; animus loquitur affectu tamen.
Ion. David valeto. *Dav.* Jonatha, ò felix redi.

CHORUS.

Docet regnandi libidinem nulla bonorum merita æſtimare.

Quid non ambitio impotens
Regnandiq; ſitis movet ;
Quando ſuſpicionibus
Mentem ſollicitat metus ?
Illi, ſi medio die
Puro fulget in æthere
Æſtivâ face Cynthius,
Atris Tartarus horridam
Mentem noctibus obſidet.
Quas natura parens dedit,
Extinguit penitus faces
Mentis, quas amor indidit
Flammas lucis amabilis,
Denſis noctibus obruit.
Hinc quidquid pavido videt
Obtutu, timet anxia :
Quidquid mente recogitat,

Culpæ

Culpæ sit licet innocens,
Vultum criminis induit.
Qui blanditur amoribus
Purâ progenitis fide ;
Illum sanguinis impiâ
Exardere libidine :
Quem plebs laudibus evehit,
Illum per scelus æmulum
Regni credit ; & effera
Cœcos fertur in impetus,
Cædem, vulnera, funera,
Et disjecta cadavera,
Immanemq; tyrannidem
Irâ sanguineâ notat.
Nil impensa laboribus
Virtus prodiga sanguinis,
Nil prodest studio gravi
Hostis fulmen, & igneam
Repressisse ferociam :
Nil venale caput neci
Objecisse, vel obvio
Scuto pectoris impias
Avertisse tragœdias.
,Mens regni rabie incita
,Cœca est ad meriti decus.
Nil prodest diademata
Regum, aut publica commoda
Per calcata pericula
Defendisse ; vel integram
Conservasse potentiam

Regis,

Regis, vel reverentiam
Legum, juraq; Numinis:
, Mens regni rabie incitâ
, Cæca eſt ad meriti decus.
Felix Iſaides magis,
Si felix poteras minus
Eſſe; aut victus in areâ
Martis ſpargere ſanguinem!
Cûi vis non potuit feri
Monſtri demere lauream;
Hûic vis invida pectoris
Vitam demere nititur.
David! ò nimium miſer
Victor! caſibus eripe
Indignis meritum caput.
David! Rex ſequitur minax,
Teq; in funera deſtinat.
Quamvis tot meritis gravis
O David, fuge regia
Sævæ fulmina dexteræ.
Mens regni rabie incita
Cœca eſt ad meriti decus.

ACTUS V.

SCENA I.

Sulphurinus irridet ſpem Davidis in Jonatha repoſitam: confidit in aſtutiâ Saulis; abit hujus animo acriores faces admoturus.

Sul-

Sulphurinus.

FAtale telum, Regis ejectum manu,
Debebat ictum ferre supremum necis.
Volabat hasta vulneris certa, & suo
Telo imminebat pectori: at Juvenis fugâ
Elusit ictum. Qualè momento cadit
Elisa flamma nube, subtraxit pedem.
, Sed ultionis animus intentus dolis
, Non graditur unâ semitâ: plures parit
, Fraus una fraudes. Retia tetendi mea
Et hinc, & inde. Cautus incedat, licet,
Vitabit unum, at alteri in prædam cadet.
Confidit ille Jonathæ; tutus sinu
Hujus quiescit. Credit incautus puer
Arcana Regem condere in nati sinum.
, Qui facilè credit, fallitur facilè. Sinon
Astutus ille, multa si pandit, silet
Permulta. Novit vinculo quo sit fides
Obstricta utriq; , mutuæ quæ sint faces
In utroq; amoris; quidquid in Juvenē Saul
Molitur atrox, Jonathæ studio regi,
Ut ictus omnis irritâ plagâ cadat.
Frustra profundum Jonathas tentas mare
, Bolide experiri: quando vindictam coquit
, Rex corde; vultu simulat, & linguâ silet.
, Aperta perdit ira vindictæ locum,
, Simulata reperit. Hoc die (serò licet)
Scelerate disces, lege quâ Reges colas,
Ambire quid sit regna, vel avarâ siti
Inhiare sceptris. Marte jam sanguis calet.
Jam

Jam fervet ira prælij, & geminæ ruunt
In mutua acies vulnera: hinc præceps volo,
Quà Martis æstus fervet, ut flam̃æ ingeram
Flammas, & Æthnam Regis accendã fibris.
Spes acue vanas interim, David: brevis
Succidet hora dulce lenimen ſpei.

SCENA II.

Eliab Davidi fratri jam ad Regiam affinitatem evecto ſuadet, ut Regis odia fugâ declinet; iſte eventum prælij expectandum reponit.

Eliab. David.

, TUnc explicanda vela, quando auræ
, favent:
, Quando procella volvitur, portum tene.
Mea ſenſa, David, percipis. Quidquid potes
Ambire votis, obtines. Splendor tui
Nominis honoras ſpargat in mundũ faces,
Quamdiû relapſa flumina in pontũ fluent:
Quamdiû procellis ſcopulus opponet latus,
Tibi fluente purus in domum Tagus
Labatur auro, latus exundet grege
Ferace campus; fauſta, quà graderis, trahat
Fortuna tersâ fronte geniales dies.
Auctore te jam patris illuſtris domus:
Illuſtris? imo Regia exurgit, gener
Ex quo Saulis diceris: jam tu occupas
Omnes

Omnes amores Jonathæ, ut quando patris
Assumet ille purpuram, & capite jubar,
Sceptrumq; dextrâ, tu pari possis locum
, Sperare solio. Non capit quodvis duos
, Regnum imperantes, sed capit soliū tamen
, Duos amantes. Sed quod opposito objice
Nunc vota sistit, Regis est odium: tuum
Caput ille sævo destinat letho; tuum
Haurire crudo sanguinem ferro parat.
Quod ergo ratio postulat, vitam fugâ
Amande frater redime, dum tumidas furor
Ponat procellas. Ni fugis, grandis patrem,
Fratresq;, conjugemq; tempestas premit,
Omnisq; splendor stirpis electæ perit.
Pietate si non tangeris, frater, tui,
Nec te virentis pulcher ætatis vigor,
Rubensq; malis purpura, ac auro coma
Pendente ludens, spesq; regnorum movet;
Moveant parentis lachrymæ, & tristi cadēs
, Ab ore gemitus. Innocens, verum est, nihil
, Formidat animus; fit tamen læsâ nocens
, Pietate, si fors durior saxo preces
, Lachrymasq; patris spernat. O frater, tui
Consilia fratris sequere, si patrem velis
Servare vitæ, conjugem stirpi, tuam
Regnis salutem. *Dav.* Vera dixisti: neq;
Ita pietate pectus exhaustum, neq;
Ratione vacuus animus, ut stultè velim
Nocitura quondam; perdere indeptū dec⁹,
Famamq; magni nominis, vitam meam,

Et spes meorum, conjugis, stirpis, domûs,
Lassiq; patris : quod tamen Regis furor
Telum minatur, pondere in nostrum caput
Toto recumbit ; non tamen toto ferit
Adhuc quietum. Tempus indulget moram.
Hæc est trahenda, quamdiu pugnæ calor
Utrimq; fervet. Pendet ambiguis adhuc
Fortuna pennis, quamq; se in partem ferat,
Perplexa dubitat. Certus eventus rei
Consilia sana suggeret. Quidquid pri⁹ (bor.
Aggredimur, animi improvidi est cassus la-
Eliab. Brevis hora fractæ terminũ pugnæ da-
Quidsi superbus laureâ victor prius (bit.
Redeat, & urbis compita triũpho impleat,
Quàm fama palmæ nũcia antevolet gradũ?
Serò voles fugisse ; sed nullus fugæ
Locus patebit. Dum potes, rebus cave
Malè ominosis, teq; fortunæ eripe
Telo sinistræ. *Dav.* Providus rerum mones,
Sed antè memorẽ. Quidquid event⁹ potest
Adferre, cautus mente discussi : mei
Cura est amanti Jonathæ. Quo quò rotam
Fortuna vertet, nuncium Princeps dabit.
Tum prodet ipse casus, an vitæ fugâ
Sit consulendum. Si fugam indicat, locus
,Est fixus animo. Casus immutat vices,
, Et agenda dictat. Quando res anceps fluit,
, In utramq; partem aptare consilia decet.
Eliab. Quocunq; sortem casus urgebit tuam,
Meam vocabis : socius ad fratris latus
Hæ-

Hærebo; ſive profugus incerti laris
Vageris hoſpes; ſive non nocuus reus
Regalis iræ victima in ferrum cadas.

SCENA III.

Nunciatur Davidi juſſu Jonathæ, prælium jam fervere, videriq; victoriam ad Saulem inclinare.

David. Moab.

Moab. David. *Dav.* Quid iſthic?
Moab. Jonathæ imperium fero.
Dav. Fidele pectus Jonathæ, & conſtans amor!
Etiam furore Martis in medio ſui
,, Meminit amici. Vera ſic ſemper fides
,, Huc ſenſa mentis dirigit, ubi amor trahit.
Sed quid te amato ferre Davidi jubet?
Moab. Quis ſit calentis prælij, armorum, ſuus
Status, & ſuorũ. *Dav.* Fare; quo res eſt loco?
Moab. Ambigua fervet.
Dav. Caſtra colliſis agunt
Jã bella turmis? *Moab.* Omnis impulſo latet
Fervetq; campus milite, & mixto polus
Pulvere ſerenum Solis extinguit jubar.
Pars tela librat arcubus, ſed pars manus
Onerata ferro, funera & cœdes agit
Pares utrinq;; damna momento pari
Cadunt utrinq;. Dubia cui palmam ferat
Victoria alis pendula, animoſos ſtupet
Et hinc & inde ſpiritus. Quippe in neces

Agit unus omnes ardor, atq; unus furor.
DaV. Quâ castra sede fixa sunt? cujus situs
Hosti premendo melior?
Moab. Æquali fere
De sede pugnant. Jonathas dextram tamen
Quâ flectit alam, terra clementi jugo
Porrecta surgit, & Philistæum propè
Despectat hostem. Læva peiori loco
Luctatur ala. Namq; divisas secat
Torrens cohortes, & paludosum solum
Nec facili in hostem patitur obstantē gradu
Urgere Martem; nec retro cautum pedem
Referre, si fors cogat, & pugnax calor
Hostis, tumore cadente torrentis, viam
Sortitus, instet. *DaV.* Cujus est partis magis
Numerosa pubes? cujus est major vigor?
Moab. Numero & vigore dexterū cornu hostiū
Excellit, & ferociâ graviùs premit.
At militaris providæ mentis labor,
Cautus sagaxq;, & hostium intentus dolis
Ante occupandis, potior in nostris micat.
Nempe generosa militum virtus, Ducis
Virtute crescit. Jonathas vultu ferox,
Metuendꝰ armis, fronte non pavidâ inclitꝰ
Per densa raptus tela disruptis volat
Ordinibus. ardor militum exemplum Ducis
Pari calore sequitur. Ad lævum latus
Par numerus instat hostium, vires pares.
Numerum sed ira pensat Abneris, pari
Stipata felle militum. Hinc unâ ruunt

Vir-

Virtute & animo. Parte non ullâ minor,
Sed major omni est hostis: at noster tamen
Virtute superat. *Dav.* Ubi cruor major natat,
Cadaverumq; fusa tempestas cadit?
Moab. Quà dexterã alãm Jonathas regit, & suo
Hortatur igne, visa vis major fuit
Viros tenere mutuâ implicitos nece.
Sed primo in æstu non satis patuit rei
Mẽsura dubiæ. hæc hora documentũ dabit.
Superaddi at istud Jonathas mandat: Sibi
Favere Martem, siq; spe finem licet
Prævertere æstûs, exitu fausto aleam
Belli occupandã: sanguine & multo tamen
,, Labore stabit. Quidquid illustre est, gravi
,, Labore venit. Pulchra venalis cruor (tis:
,, Trophæa statuit. *Dav.* Vade: verborũ est sa-
Mox plura tecum. Consilî ad libram rei
Pondus vocandum est. Fidus hic Joab mihi
Est consulendus. Purus hunc animi tenor
Fidesq; pura honestat. Optatus venit.

SCENA IV.

David consulit Joabum, an fugiat, an expectet eventum prælij: posterius suadet Joab.

David. Joab.

Dav. Joab, vel ista lauream nobis dabit,
Vel funus hora.
Ioab. Nuncio id certo refers,

Fervere pugnam?

Dav. Refero. Pugnantûm vigor
Ancipite Marte bellat. Inimicus situ
Meliore constat, potior est armis, viris,
Et commeatu. Parte, qua fortis tamen
Agit cohortes Jonathas, melior favet
Locus in duellum. Ancipite dum ferro calet
Et hinc & inde prælium, Princeps timet
Regi sinistram Martis infausti aleam.

Ioab. Melius cavere dixeris.

Dav. Videor mihi
Medio natantem cernere in fluctu, & manu
Utrâq; strages edere, & nostram suis
Damnis salutem quærere. O charũ caput!
Periculorum turbo te cingit. cave!
Tuâ in salute nostra versatur salus.

Ioab. Indicia sed quid prima promittunt spei?

Dav. In arma nostra laurus inclinat: tamen
,Incerta semper alea est belli: fluit
,Refluitq; Mavors dubius alternâ vice,
,Et cûi spopondit lauream, taxo caput
,Victum coronat. Dubius hinc æstus mihi
Mẽtem procellâ volvit, an fugiã? an morer?

Ioab. Subsiste David. hora te nondum premit.
Quæcunq; Regi fuerit infelix, tibi
Erit secunda. Jonathæ solùm mihi
Fortuna pectus exedit. Dignus fide
Meliore sortis, in Philistæi cadet
Ensem furoris. Namq; nec strati situm
Ignoro campi, quamq; difficili loco

Res

Res nostra agatur; quàm Philistæus furor
Meliore sede pugnet. Accedit virûm
Numerus, vigorq; , & ira, de cœli nece
Gigantis orta. Nec, licet primum fugâ
Vacuârit agrum, perdidit robur quoque.
, Vires per ipsam sæpe restaurat fugam
, Generosus hostis: quando dedecoris subit
, Imago mentem, bilis exurgit quoque
, Gravior in iras. Sunt sui stimuli probro;
, Queîs animum avarum laudis impellit. Nisi
Me spes inanis fallit, ingenti probrum
Hostis resarcit gloriâ, & victus Saul
Novo priorem cumulat opprobrio notam.
David calentis terminum expecta rei:
Quamcunq; demum laurus in partē cadat,
Consilia prompta sequere.

Dav. Dilectum mihi
Servate cœli Jonatham! Interea timens
Speransq; sortis pendulæ expecto exitum.

SCENA V.

Eliab auditâ famâ victoriæ ab Saule obtentæ, timet Davidi.

Eliab.

Siluisse domito Marte feralem tubam,
Cœdemq; fama est, jamq; victorem Saul
Redire campo. Læta si victoria
Alijs amœno gaudio aspergit sinum,
Mihi metuenda est: nec tamen victū velim

Cecidisse Regem. Laureā & timeo, & amo,
Amo saluti patriæ ; at timeo tibi
Amande David. Jam tibi in venis calet
Sitis imperandi; jam manū ad sceptrū paras.
, At dignitatem splendor excœcat ; jubar
, Regale frontis esca fallacis doli est.
In quæ feretur brevia pugnaci noto
, Agitata navis ! Sanguinis precio malè
, Imperia emuntur. Heu! fuge ò David! fuge.
Nondum cruenta Regis extincta est sitis,
Nisi te perempto. David ! ò frater ! fuge.
, Humili jacemus satius abstrusi lare,
, Quàm tot periclis stemus excelso loco.
, Pax hospitalis rusticas casas amat,
, Ædes potentûm jurgia & cædes premunt,
Sed hæc querelas hora non patitur. Breve
Superest saluti tempus. O David fuge !

SCENA VI.

Locum tenens ex æstu prælij missus, ut omne præsidium educat.

Locum tenens Joabi,

RES fervet æstu. an cædat, an cadat Saul?
An vincat hostis ? hæreo ambigu⁹: tamē
Periculosæ magna volvuntur rei
Momenta. Quidquid militis forti tegit
Urbes lacerto, quidquid æstivam capit
Quietem ab armis, & suburbanis agit
Æstiva in agris, cogere actutum globum
Jubeor in unum. Signifer signum ocyus.
Erige

Erige Gradivi; tu ſuburbanas voca
Ad ſua cohortes arma: tu ad lævum latus,
Tu ad dexterum procurre: ego latentem in ſinu
Urbis, & ab ipſis mœnibus Martem trahã.
Quæcunq; ſors ſit prælij, noſtris juvat
Auxilia ferri dexteris: ſi ſors venit
Secunda Regi, gravior his armis reos
Procella in hoſtes ſæviat: ſi ſors cadit
Regi inſecunda, noſter hanc calor erigat.
Hac ſequere: properè miles addenſet gradũ.

SCENA VII.

Ad primum victoriæ Philiſtæos reſpicientis nuncium, ſubtimet David, ne fortè & Jonathas occubuerit. Abit Joab, diſpoſiturus omnia, ut re compertâ David ſine tumultu Rex acclametur.

David. Joab.

EVenta belli (fama ſi verum canit)
Quæ ſuggerebas, ſana conſilia probant
Fuiſſe Joab, verſa ſucceſſus ſcidit
Fortuna primos, jamq; felice exitu
Hoſti favere dicitur. Sed quod mihi (metus
Tranſadigit animum vulnere, eſt conſtans
Letho perempti Jonathæ. O vulnus grave
, Amantis animo! Cuncta cùm cœco meant
, Confuſa Marte, in optimos lethum cadit.
, Hos dolor, amorq; gloriæ immotos tenet,

, Et ad decoræ vulnera impellit necis.
Novi ego calorem Jonathæ, & laudis sitim.
, Juvenilis æstus impetu heroo ruit,
, Frenumq; nescit. *Ioab.* Cœlites tantũ malũ
In capita vertant hostium! sed si tamen,
Volente cœlo, Jonathas strato super
Incumbit hoste funus, & sparso solum
Cruore honestat, gentis exitium ultimum
Est præcavendum. Publicæ salus rei
Repente dici, & esse te Regem petit.
, Cùm res honoris agitur, ingentes mora
, Parit tumultus. *Dav.* Impetꝰ præceps magis
, Turbat quietem publicam.
Ioab. Ut constet suâ
Quiete vulgus, resq; momento queat
Tutè expediri, facilis est Joab labor.
Oratione publicum assensum brevi
Vulgi impetrabo: miles à meritis tuis
Captus favebit. Ibo: quod tantæ rei
Securitatem sanciat, factum dabo.
Dav. Res ista grande poscit arcanum. Tua
Fides mihi probata, & ingenium sagax
Spondent secundos rebus eventus: tamen
Certus priusquam nuncius belli exitum,
Statumq; nostrũ referat è campo, est nefas
Pœana canere. Perge; quodq; animo agitas,
Cœli faventis nutus eventu beet.
O vulnus acre mentis! ò unus dolor,
Idemq; acerbus, Jonathas! Si te mihi
Mors cruda rapuit! Jonatha! ò mentis vigor!
Vigo-

Vigoris anima! vivis? an tristi jaces
Funere peremptus? Vivis? hoc sensus meus
Mihi manifestat. Vivere infelix ego
Quinam valerem Jonatha, si te mihi
Mors sustulisset? Vna sub geminis fuit
Corporibus anima: si illa deseruit tuum
Cadaver, istis vivere in membris nequit.
Sed ecce frater! frontis extersa area
Amœniorem pectoris sensum docet.

SCENA VIII.

Nunciatur Davidi mors Saulis & Jonathæ, cui ille indolet.

Eliab. David. Nuncius.

Eliab. SEcure vive!
Dav. Fare, quid portas novi?
Eliab. Securitatem vertici indico tuo. (ctoria.
Dav. Quo parta Marte? *Eliab.* Quo tu ? est vi-
Dav. Mea? *Eli.* Explicato nunciū vultu accipe.
Dav. Expone. Sed funesta formido magis,
Quàm læta speré. *Nunc.* Dexterū cornu diu
Tenuit secundâ Jonathas pugnâ integrum:
Prior ipse adibat omne discrimen, prior
Frangebat hostium ordines; quaqua suus
Labare parte visus est miles, prior
Virtute vires addidit, verbis dein
Hortatus ursit, monuit, applausum dedit,
Et huc & illuc provolans partes Ducis
Explevit omnes. Quanta ab unius manu

Cecidêre morti funera, effusus cruor,
Cadaverumq; hostilium aggestæ strues!
Huc ipse genitor roboris partem sui
Auxilio adegit; ipse cum nato pater
Ducisq; militisq; sustinuit vices.
Sed fessa tandem militis virtus gradum
Referre lentè cœpit, & grandi obrui
Hostis procellâ. Turbine in tanto Saul
Primus, deinde Jonathas telo caput
Ictus volante spiritum heroum exuit.
Cadente Rege miles attonitus stupet,
Hæretq;, & hærens vulnere hostili perit.
Pars reliqua grande pondus armorũ abijcit,
Vitamq; turpem redimit inhonestâ fugâ.
Dav. O dura fata! Jonathas! vulnus meum,
Mea & voluptas! Jonathas! Unus meum
Qui recreabas, vulneras mentis sinum.
Quid vivo? quid respiro? jam vixi satis.
Errare ferrum cæca quæ jussit sitis?
Me me petisset vulnere cruentus latro,
Istudq; ferro pectus effossum suâ
Animâ exuisset! Jonatha! ò tecum comes
In arma ijssem! Quidquid hostilis furor
Crudelitatis habuit, aut ferri calor,
Per istud ante pectus egisset viam,
Quàm te petisset! Jonatha! ò dulcis mihi
Idemq; amarus! Quanta materies mihi
Fuisti amoris, tanta materies feri
Nunc es doloris! Mortuus morti tuæ
David superſum, & commori vitæ vetor.
O vita

O vita cordis Jonatha ! ò funus meum !
Gelboa sparsi conscia cruoris juga,
In vos nec ullo rore distillet polus,
Nec gratus imber nube deciduâ pluat,
Postquàm pere mpti Jonathæ effusus cruor
Vos irrigavit. Jonatha ! ò vulnus meum !
Idemq; vitæ dulce lenimen ! cadis ?
Sed & cadendo diligis. Qui non potest
Testante felix esse, felicem facis
Tuâ ipse morte: Sensus hic vulgi est rudis;
Qui faustitatem regio in solio locat.
At esse malim Jonatha vivo miser,
Quàm te perempto prosper hac sortis vice.
O mea voluptas Jonatha ! ò funus meum !

SCENA IX.

Advenit Abner, miles, populus. David Rex acclamatur.

Abner. David.

Abner. Remitte quest⁹ David, & tristé exue
Nubem doloris: stabile te regno ju-
Præesse columen providum Numen iui (bet
Populi in salutem; & nobile imperio datum
Fulcrum ruenti civis affusus colit,
Suumq; totus Israël optat caput.
Populo roganti David obsequere semel,
Post obsequetur semper imperio tuo.
Si vota populi, vota si Procerum valent,
Regna rogatus; sin minus, regna tamen
Jubente jure, Regis extincti gener.

Dav. Voto coactus publico, invitus tamen,
Submitto collum ponderi, Atlantis graves
Quod premeret humeros. Quidquid infirmum caput
Gravare posset, levius id faciet fides,
Studiumq; vestrum.
Abner. Huc purpuram, huc sceptrum, & jubar
Regale frontis. Festus harmonicis chorus
Tacita Israëlis vota comitetur modis.

CHORVS MUSICVS.

Vive David! vive, regna,
Mille vive sæcula!
Quæ rubente vestit ostro
Regios chlamys sinus;
Illa Regem, regna & urbes,
Illa cives protegat.
, Prima laus hæc imperantûm est.
, Imperare amantibus.
Vive David! vive, regna,
Mille vive sæcula!
Illud auri stemma clarum
Quod coronat verticem,
Lege stringat cogitata
Subditorum ad commoda.
, Altera hæc est imperantûm
, Laus, studere civibus.
Vive David! vive, regna!
Mille vive sæcula!

Sume

Sume sceptrum; sed benignâ
Flecte mitis dexterâ.
, Sceptra amica subditorum
,   Nundinantur pectora.
, Tertia hæc est imperantûm
,   Laus, amores vincere.
Vive David! vive regna!
Mille vive sæcula!
Sume acinacem, ministrum
Æquitatis regiæ.
Quos amoris lenitate
Occupare non potes;
Æquitatis hos rigore
Coge honestè vivere.
, Quarta laus hæc imperantûm est,
,   Damna regni exscindere.
Vive David! vive, regna!
Mille vive sæcula!

FINIS.

SIDRACH, MISACH ET ABDENAGO.

Sive

Ananias, Azarias, & Misaël.

Ex Tancredo Cottono Soc. JESV.

ARGUMENTUM.

Divinitatis ambitiosus Nabuchodonosor erigit sui nominis statuam, in qua se ab omnibus sub pœna ignis adorari præcipit. Detrectant id & sanguine & pietate nobiles tres adolescentes, Sidrach, Misach, & Abdenago. Rex cùm hos amaret, dissimulare connititur. Instant potentiores regni, ut suus stet decreto vigor: instant Popæ & omnis populus. Rex metu rebellionis eò flectitur,

tur, ut demum jubeat tres illos adolescentes in fornacem ignis conijci. Cùm autem videret ignem eis parcere, eductos ex fornace amplectitur, & solennes eis plausus decernit.

INTERLOCUTORES.

Idololatria.
Mercurius.
Balthassar.
Daniel.
Sidrach.
Misach.
Abdenago.
Nabuchodonosor Rex.
Asphenez Præpositus Evnuchor.
Malazar Præfectus Ephœborum.
Arioch Capitaneus.
Melsar } Chaldæi.
Temnar } Chaldæi.
Megæra.
Nuncius.
Chori.

Actus I.

ACTUS I.

SCENA I.

Idololatria Mercurium constituit, ut per ductam fraudum telam tres pueros ad Deorum & statuæ cultum inducat.

Idololatria. Mercurius.

ERgo inquietus anguis, atq; audax Draco,
Genus Israëlis, toxico inflatum caput
Cristasq; tollet? Semper obluctans novos
Fluctus ciebit Regis in probrum sui?
Adhuc Gomorrhæ tecta (quàm nuper meis
Jurata sacris!) tecta Sodomæa impio
Fumant ab igne; regij plorant lares
Infame bustum; templa Divorum, meo
Dicata honori, cinere congesto jacent.
Adhuc cruenta sanguine Assyrio tepent
Fora Solymæa, & sparsus in vicis cruor
In ultionem fulminis flammas vocat.
Sed veniet hora, veniet; &, serò licet,
Scelere impiatos urbis eversæ lares
Aget in ruinam; quiq; stant cœlo pares,
Meo sepulchrum sanguini augustum dabũt.
Et tu cadentis strage Pharaonis mare
Contaminatum, cæde fædatum Ducum
Ægyptiorum, militum clade horridum,
Scelus renarra, & impij sceleris modum.

Sed

Sed vetera querimur, quæq; jã antiqui satis
Flevére Patres : quod mihi cordis sinum,
Animãq; graviùs verberat,præsẽs malũ est.
Ergo Babylonis tota concussis tremit
Cardinibus aula ? debiti pridem mihi,
Dijsq; honoris Regia eversis jacet
Inhonora sacris ? Ergo pietatis cadit
Vetus tributum ? Numini ignoto calent
Incensa thura ? Numini nunquam edito
Se liberali munera affundunt manu ?
Nec ulla posthac victima ad veteres Deûm
Procumbet aras ? nullus ascendet mihi
Fumus ab acerris ? nemo adorabit novum
Numen, Nabuchodonosorẽ? O probrũ Deũ!
Nulloq; mundi seculo auditum scelus,
Nullo audiendum ! Tres adhuc primo labra
Succo madentes, Numinum ignari, movẽt
Hæc bella Ephœbi. Tanta jam pueros juvat
Audere scelera, audere quæ metuãt senes.
Sed quid querelis aureum obfusco diem ?
Da tela cœlo Jupiter, & ignes gravi
Elide nube : pande Neptune horridos
Æquoris hiatus, quodq; se jactat scelus
Impune terris, fluctibus ponti obrue.
Et tu severe criminum vindex, Stygis
Crude Imperator Pluto, succensæ picis
Gemina furores, sulphuris totam exere
Molem in nocentes ; quiq; debentur tibi,
Non desituris excede æternùm focis.
At tu meorum fide votorum comes,

Et

Et adminifter Mercuri, alàta expedi
Obfequia ; quæq; precibus à magno Jove,
A Rege pelagi, à Dite pofcentem afpero
Jam me audijfti, in nubib⁹, ponto, & ftyge
Exequere, femper fide mihi Atlãtis nepos.
Sed quid paramus ? machinis tantis opus,
Roboreq; tanto, imbellis ut juvenum trias
Cultum reponat debitum noftro Jovi ?
Tentanda primô mollior nobis via.
Age tu per omnes, Mercuri, fraudum vias,
Dolos per omnes ducte, facundâ potens
Linguâ magifter, arte, quâ polles, dolos
Mille implicandi, fenfa juvenilis finûs
Everte, & iterum patrios flecte ad Deos.
Quodfi obftinatum marmor obducãt fibris,
Flectiq; renuant ; tum procellofis voca
Trifulca tela nubibus, pelagi excitos
Convolve fluctus ; ipfa, difrupto folo,
Averna pande. *Mer.* Sancta,magnorumDea
Parens Deorum, cujus ad nutus meæ
Alæ explicantur ; cujus imperio obfequi,
Eft, tibi Dijsq; debitum cultum dare :
Accipio juffa: fenfa Ephœborum meâ
Experiar arte, quodq; puerilis folet
Ætas amare,gaudia, illecebras,rofas,
Mera mella fingam.Deinde proponã gravis
Titulos honoris, laudis excelfum decus,
Auri corufcum pondus,argenti uberes
Venas fluentis, aftra gemmarum, aureas
Capitis coronas, purpuræ auguftas notas.
Si

Si dura perstant marmora, & flecti inscia,
Omne admovebo robur armorum, faces,
Et tela & ignes, & Nabuchodonosoris
Iram movebo in omne tormenti genus.

Id. l. Novi sagacis mentis astutam facem,
Novi efficacis robur activum manûs,
Cæptæq; per te spero successum rei.
Age imperata Mercuri; ego sacras Deûm
Reverto ad aras, templa, & incensos pij
Nubes odoris.

Merc. Tua ego ad imperia evolo.

SCENA. II.

Nabuchodonosor accepto Senatus consensu, mandat sibi colossum erigi, ab omnibus coli; & in detrectantium pœnam fornacem accendi.

Nabuchodonosor. Senator I. II. Asplenez.
Arioch. Malazar.

Nab. Quid ait Senat⁹? nostra decreta accipit?
An erigendam nomini nostro probat
Statuam? an resistit? an dubius hæret meo
Favere honori? *Sen. I.* Voce comuni omniũ,
Et explicatæ frontis arrisu, & sacro
Decreta plausu accepta sunt. Numen novũ
Omnes adorant.

Nab. Causa consensum omnium (quiũ suo
Quænam impetravit! *Sen.* Debitum obse-
Regi,

Regi, voluntas Principis, mores patrum,
Exempla veterum, mentis excelsæ vigor
Tuæ, tuumq; robur, & belli aleâ
Probata virtus, grandis humerorum nota,
Divina species oris; augustæ tenor
Frontis, Deorum dignus in censum adlegi,
Stellasq; inambulare; cui paria nequit
Terra invenire sceptra, nec capiti parem
Reddere coronã. *Nab.* Fine sed quonã putãt,
Decreta mentis Regiæ hæc populo dari?
Sen. I. Duplicem, piumq;, & consonum menti Deûm
Spectasse finem sacra Majestas tua
Est visa civi. Primus, ut magnum adderes
Calcar ad honestũ Regibus, & ætas sequẽs
Tuæ per omnes gloriæ passu pari
Graderetur ausus: alter, ut amoris lupos,
Reverentiæq; debitæ frænos tuis
Imponeres, & perfidos regno gravi
Loro timoris flecteres; quod & exteræ (net
Gentes paverent. *Nab.* Penitùs ad votũ te-
Mea sensa Civis. Laudo consilia, probo
In nostra sensum vota communem trahi.
Hoc ergo Regi fidus Asphenez age,
Medio ut colossus aureus prostet foro.
Huc multa agatur victima; hinc nubes odor
Thuris Sabæi invadat, hic clangant tubæ,
Hic Musicorum mulceant aures chori,
Omnisq; populus Numini applaudat novo.
Asphen. Parata votis omnia. Ad nutus tuos
Stant

Stant imperatæ victimæ, & sistra & chori,
Populusq; prompta, *Nab.* Tuq; militiæ meæ
Dux fide, Dux invicte, dispositos meo
Ludos honori digere & pompam ordina.
Lux ista nostros prodit in plausus facem,
Quos me professus Cœlitem populus dabit
Stantem ad colossum.
Ar. Prompta sunt cuncta ad tuos
Rex magne nutus: prima cùm plausus novi
Vocabit hora, debitum obsequium dabunt.
Nab. Quodsi protervus quispiã, & rigidâ nimis
Cervice durus, prima cùm dederit tuba
Canore signum, renuat inflexo meum
Numen vereri poplite, & statuæ suos
Deferre honores; sceleris ultricem manum
Sentiat, & igne emolliat durum gelu.
Hæc tua Malazar cura sit: in Ætnæ modum
Fornax ab igne ferveat, seq; æstuans
Favilla in auras spargat, & nubes tegat
Ardente nimbo. *Mal.* Sola subdatur pyræ
Scintilla; Averni more flammabit focus.
Nab. Hinc à recessu Regiæ auspicium dabo
Nostris triumphis. Omnia ut certo fluant
Ordine modoq; , vester est reliquus labor.

SCENA III.

Mercurius narrat à se audita trium Juvenum consilia, se à cultu Statuæ subducendi: Hinc Mercurius se in partem frau-

fraudis contra eos texendæ adsciviſſe Deorum Sacerdotem; ſtatuitq; varias formas induere.

Mercurius.

JAm tenſa laxant retia in fraudes ſinum;
Jam præda primum poſuit in caſſes pedé.
Ubi villa medio nemore condenſis latet
Vallata ab umbris, ſeq; vernantes Deæ
Ramis coronant arborum, eſt vario via
Errore ſecta; laureâ hinc cingens latus,
Et inde fago, Dædali artifice manu
Per implicatas ſemitas ductus labor,
Quiq; architectum fallat. Hic grato fluunt
Aquæ cadentes murmure, & circùm nemus
Blandè allocutæ, temperant auræ jocos.
Locus hic Ephœbis notus, ubi crebrò dies
Egêre amœnos. Parte Labyrinthi ultimâ
Reconditâq; conſidet Juvenum trias,
Dumq; ambulantis fortè garritus aquæ,
Auræq; lenes ſibili præſtant fidem
Securitatis, cordium quiſque alteri
Arcana pandunt; quaq; condictam queant
Vitare pompam fraude, quo cultum impio
Fugere recentis Numinis poſſint dolo.
Aderã (nec unquã à latere puerorũ trahor)
Aderam, videri at impotens, tenui fluens
Auræ figurâ: mixta conſilia latens
Nube audiebam: Sed quid, ajebam, juvat
Audire ſolum? Fraudis inventæ rota
Nihil

Nihil hinc movetur. Ergo (me nunquã doli
Artesq; fugiunt) Numinum Myſtã advoco,
Statuoq; ſylvæ parte, quâ arcanas bibat
Voces loquentûm, lumine adverti tamen
Nequeat videntûm. Conſtitit ſede; audijt;
At ſermo grande vulnus impreſſit fibris.
Arſit, momordit labra, concuſſit pedes,
Laceravit ungue verticis ſacri comas,
Cœlo vocavit tela, violenti impetûs
Vix fræna paſſus. Antè non illi gravis
Hæc plaga cordis in cicatricem fluet,
Quàm per vorantes ignium & flammæ globos
Trias hæc ad orcũ transmeet. Initio tamen
Tentanda molliora ſunt: hoc ultimæ
Neceſſitati ſerviat. Nobis fluet
Majoris inde gloriæ & honoris ſeges,
Si obtemperare juſſibus magni Dei,
Flectere coloſſo poplitem, nubes ſacri
Adolere thuris, melle verborum pio,
Sermone placido, nectare affatûs, gravi
Promiſſo honoris, gratiæ, ac largarũ opum
Perſuadeamus. Iſta juveniles trahunt,
, Verſantq; mentes. Neſcius fraudis puer
, Magis illa ſequitur, quæ voluptati favent,
, Avidamq; ſensûs blandiùs ineſcant famem.
Ergo Aſphenezen induam & Malazaren,
Iſtos amicus Regis amplexus fovet,
In hos amoris explicant pueri ſinum.
Hinc certa ſpes affulget, haud longâ morâ

Vincenda Juvenum corda, & matri Deûm
Dandum levamen. Ibo, quò fraudes vocant.

SCENA IV.

Sacerdos enarrat, quæ vidit, & audivit à Juvenibus. Melsar lentè cum ijs procedendum suadet; quod fortè mollibus flectendos speret.

Sacerdos. Melsar Chaldæus.

Sac. NIhil ambiguedum est, ipse spectavi reos,
Dictata Ditis ipse consilia audij.
Mels. Licetnè tantæ pandere arcanum rei?
Sac. Quod est voluptas dicere, hoc dici petis.
Et fortè dubijs rebus auxilium dabis.
Mels. Si poscet id necessitas, factum dabo.
Nimium obligatum sentio memet Dijs,
Ad promovenda jura sacrorum, & focos
Aris alendos, quodq; nunc curæ est magis,
Ad promovendum publicum Regis decus.
Sac. Hic ubi virentûm Regia hortorum patet,
Levibusq; miscent arbores auris jocos,
Trias scelesta parte Labyrinthi ultimâ
Scenâ latebat frondium, ignara arbitri,
Et execranda pectorum sensa alteri
Prodebat alter. Taceo, nam tempus vetat,
Injurias, calumnias, blasphemias, (cax
In sacra, Regem, Numina; & acerbæ pro-
Lin-

Linguæ venenum, quo celebrandum novi
Dei impetivit nomen, & jussa impiè
Abominata est. Prima secretam in fugam
Consilia abibant: dumq; vestigant modum,
Tùm difficultas patuit, & modica rei
Spes extrahendæ. Namq; per regni sinus,
Omnesq; fines, oris ac frontis color,
Vultusq; species, tractus humerorū, decens
Comæ fluentis unda, noscuntur: dein
Patria remota est; quâ petant patriam, via
Ignota pueris: Regi ubi patuerit fuga,
Multus satelles terga fugientûm premet.
Sensa ergo variant; iste consilium ingerit
Cautè latendi, seq; condendi specu,
Qui denegaret Cynthij accessum faci.
Sed in propinquo nullus ad votum suas
Fauces hiatus aperit. Ergo alter putat
Fingenda subito membra tentari malo,
Languere vires, corpus occulto exedi
Furore morbi, quando adorandus foro
Stabit colossus. Multa sed visa ardua,
Minusq; tuta. Tertius ferrum & faces
Discerptiones artuum, infamem necem
Potiùs ferendam suadet, accenso novum
Quàm colere thure Numen, & flexum genu
Curvare statuæ. Placuit hic sensus tribus,
Et obstinatâ mente decretum negant
Deferre honorem Numini. *Melf.* Tātū nefas
Audent scelesti, perfidi, in Deum impij?
Sed lentè agendū est: mentis incōstās tenor

„Juvenile vitium est. Nostra si properũ nimis
In ultionis fulmen erumpat sitis,
Fors blandiore Regis afflatu, aut metu
Instantis ignis, mentis ejecti statu
In grande nos discrimen adducent. Levis
„Sæpe juvenile pectus evertit timor.
Exinde toto pondere in nostrum ruet
Procella collum. Fraudis, & structi doli
Rei arguemur. Adde: Rex pueros amat,
Blanditur, ornat, æstimat, laudat, probat.
Nosti, quid iste possit affectus, semel
Si cor tenuerit. Ergo, quod tutum est magis,
Reprimamus iram, donec erumpat scelus,
Seq; probet ipsum: nulla tunc miseris fugã
Seu ita recludet; nulla vis Regis gravi
Eripiet iræ. chalybis incensi furor,
Et æstuantis flamma fornacis dabit
Documenta pueris sæva, quid spreti Dij,
Quid Rex Deorũ honore cumulatus queat.
Sac. Sublime mentis laudo consilium: probo
Tua sensa. At ecce pompa regalis sonat,
Et destinatum prodit in forum Deus.
Ad vasa sacra, ad victimas, ad aromata,
Quæ præparata tempori & loco dedi.

SCENA V.

Aperitur, & à tota aula colitur statua Nabuchodonosoris Regis.

Sacerdos. Chorus. Nabuchodonoſor.

Sac. REx, proborum norma Regum,
Improbrum fulmen idem;
Rex, Deorum digne honore,
Siderumq; luce comi, &
Aſſidere Cynthio.

Chor. Tu potentis igne ferri,
Fulminisq; Martialis
Eminente vi protervas
Frangis iras impiorum,
Arma Regum ſubiugas.

Sac. Tu benignitate frontis,
Liberalitate dextræ,
Æquitate, lenitate,
Ore blando, lege molli
Corda civium occupas.

Chor. Qui triſulca tela jactat,
Qui tridente terret æquor,
Qui gubernat antra Averni,
Jura diſcant imperandi
Regis à peritia.

Sac. Numinis novelli amandam
Aureâq; gemmeâq;
Cinge verticem coronâ:

Chor. Aureumq; gemmeumq;
Sic fatere Principem.

Sac. Huic rubente de pyropo,
Et virente deſmaragdo
Glorioſa trade ſceptra:

Chor. Ista fortis, atq; prudens
Rex meretur flectere.
Sac. Sparge thura, balsamiq;
Halitu verere Numen.
Chor. Te Sabæi nube odoris,
Magna Numinum propago,
Numen esse plaudimus.
Sac. Flecte poplitem verendo
Numinis recentis auro.
Chor. Te veremur, te fatemur
Esse Numen, flectimusq;
Colla, corda, poplites.
Vive Numen, ô Deorum
Digne devehi ad Senatum!
Digne stellis imperare,
Digne thure, digne sacris,
Mille digne victimis.
Nab. Hæc prima nobis debiti est cultûs nota:
Populus secundâ subeat, ac inter tubæ
Festos canores, plausuum ac inter choros
Frequens honorem victima in nostrũ cadat,
Nostroq; populus Numini inflectat genu.
Chor. Vive Numen, ô Deorum
Digne devehi ad Senatum!
Digne stellis imperare. &c.

CHORUS.

Docet cœcos esse, & mille periculis involvi eos, qui à vero unoq; Deo recedunt.

Cœcæ

Cœcæ ò mentes hominum! quò vos
Perfida Superis trahit impietas?
Qui sine vero Numine graditur,
It ad interitum. Qualis tenui
Defluus alveò rivus euntis
Undæ argento ludit, & oculos
Propè spectantûm recreat lusu,
Gratoq; aures murmure prensat;
Si tamen ille à proprio longè
Fonte recedat, seseq; suâ
Venâ abscindat; desinit ire,
Siccumq; sinum deserit alveî:
Talis, vero quicunq; Deo
Malè deserto, Numen adorat
Fictile, proprio à fonte recedit,
Sensimq; sui fluit in nihilum.
Quid malè mentem quæris in illo,
Qui supremâ à mente revulsus
Mersit opacis animum tenebris?
Cœcæ ô mentes hominum! quò vos
Perfida Superis trahit impietas?
Qualis in æstu calido Martis
Ducis à nutu regitur miles,
Et nunc dextrum cornu aggreditur,
Nunc lævum urget, tentatq; aciem,
Retrahitq; pedem; rursusq; premit,
Donec amatam referat laurum:
Si duce miles tamen abscedat,
Libituq; suo, quà citat ira,
Sine lege furat, præda fit hosti,

Sævoq; cadit victima ferro:
Talis, ad animi quicunq; sui
Figmenta, Deos sibi molitur;
Duce deserto prælia miscet,
Turpis Averno victima dandus.
Cœcæ ô mentes hominum! quò vos
Perfida Superis trahit impietas?
Illi densis natat in tenebris
Animi sensus, qui justitiæ à
Sole recedit. Deus est Ignis:
Mens riget illi, qui fugit ignem.
Deus est solus Tiphys in orbe,
Idemq; regit Cynosura ratem:
Si sine Tiphy navita sulcas
Pelagus vitæ: si Cynosuram
Deseris oculo; mille charybdes,
Milleq; Scyllas navis inibit,
Aut ad scopulos fracta crepabit,
Aut naufragio sorpta peribit.
Deus est unus, sibi sufficiens,
Omnibus idem: qui sibi plures
Fingit, ab uno procul abscedit:
Nullumq; facit, dum negat unum,
Cæcæ ô mentes hominum! quò vos
Perfida Superis trahit impietas!

ACTUS II.

ACTUS II.

SCENA I.

Mercurius narrat, se in assumptâ trium Juvenum specie amorem Regis in eos conciliasse, ut per amorem ad cultum Statuæ inducantur.

Mercurius.

„ HUmana facta cardines binos habent,
„ Quibus rotantur: commodum, & amorem. Duo
Vel esse crede centra, vel geminos polos,
Quibus quiescit cordis humani fuga.
Nec ista tantùm pectus ignavum trahunt,
Sed & serenum sanguinem afficiunt. Ego
Meas per artes membra puerorum indui,
Speci emq; vultûs, perq; confictos modos,
Gestus, tenorem vocis, & gratas vices,
Veneresq;, gratiasq; sermonis, grave
Scientiarum specimen, & totâ sinûs
Culti Minerva, Regio cordi faces
Subjeci amoris. Unde jam totum calet
Amore pectus; jam sui oblitus fluit
Totus in Ephœbos, totus ingentis spei
Escam medullis hausit; ut si fors Dijs,
Suæq; statuæ, Numini mundi novo,
Cujus in honores prodigo sumptu fluit,

 Cur-

Curvare flexum poplitem nolint, furor
Attemperatus facilè clementem migret
Animi in favorem. Modica si accedat faci
Primæ favilla, & commodi spes non minor,
Impos regendi pectoris, totum suo
Extinguet ignem corde, nec magnū probrū
Sui æstimabit nominis, tantum scelus
Negligere; vel, quos diligit pueros, suâ
Eximere lege. At absit. Hæc gravior gravi
Est culpa scelere. Tanta Mercurius nequit
Tolerare probra. Plurium & amorum seges,
Et commodorum plurium spes in fibras
, Est ingerenda: Dignius si quid venit
, Amore, amoris machina prioris perit.
, Si commodorum panditur scena amplior,
, Se commodorum scena leviorum tegit.
Necessitas si poscat, aliorum mihi
Materia amorum grandior præstò est, dabo
Quod Regis animum blandè in obsequium trahat;
Quo, quidquid ante mentis obsedit sinum,
Rapuitq; amores, rursus ejectum sinu
Odium reportet. Ecce præcipite gradu
Huc sese Ephœbi promovent. Luci huic ego
Subduco memet. Audiam sensus. Ratim
Secundioris Æoli afflatu regam.

SCENA II.

Tres Iuvenes gaudent de suis periculis, seq; invicem ad ea subeunda animant.

Si-

Sidrach. Misach. Abdenago.

Sidr. O Millies dilecta sociorum fides,
Fratres amati! Nomine hoc dignos facit,
Amoris illud vinculum, quo nos Deus
Sanctè obligavit. Millies, chari ô sinus!
O nos beatos! venit optatus dies,
Qui nos, ab isto carcere solutos, pijs
Transcribat astris; postq; superatas brevis
Pugnæ procellas statuat æterni decus
Nobis triumphi. *Mis.* Prospero sanè gradu
Fortuna vehitur. Quando sed tanti tamen
Dies triumphi veniet, ut ad astra ultimam
Tam glorioso fine recludat viam? (tas
Abden. Quantam Israëli parimus invidiā? pu-
Non quisque fortis aureæ fluxum suæ
Mutaret istâ sorte, quæ nobis fluit?
Equidem coronas, regna, sceptrorum dec⁹,
Regalis ostrum purpuræ, quisquis sapit,
Huic posthaberet.
Sidr. Infremat, quanta potest,
Tyrannus irâ; pectus in nubem minis
Gravidam coarctet; ore metuendâ vibret
Fulmen procellâ; sæviat in artus face
Ferroq;; quidquid ira crudelis potest
Ingerere, promat: pectore est majus mihi
Dolore robur: promptior vitam exuam,
Quàm tollat ille: si tamen dici potest
Sublata vita morte, quæ mortem exuit,
Veramq; vitam vivere in cœlo incipit.

Misach. Misceat amœnâ fronte simulatos dolos
Fallax tyrannus: explicet blandâ jocos
Serenitate; risibus fictis trahat,
Promissa cumulet; quidquid opulento sinu
Arabia fundit, spondeat; sceptrum ingerat,
Diadema, lateris purpuram, Regni notas;
Nullam hæc reperient semitam ad mentis sinum,
Quem jam supernis opibus implevit Deus.
Quid mihi palustris potus infelix aquæ,
Cùm fonte puro bibere divinæ licet
Nectar voluptæ? *Abd.* Fraudib⁹ arenā instruat,
Nunc blandiatur mollè, nunc sævā attrahat
Frontem in procellas fulminū; spinis rosas,
Tormenta melle misceat; quidquid furor
Veneresq; dictant, suggerat; eodem mihi
Stabit tenore pectus, & constans vigor:
Qualis stat inter bella ventorum gravi
Fundata saxo turris; aut qualis maris
Exæstuantis scopulus irridet minas.
Sidr. Grates bonorum nobili venæ, Deo
Et trino & uni, cujus â scatebris fluit
Tam grande mentis gaudium:
Mis. Et tantus vigor
Animi, & voluptas, ac inextinctus calor.
Abd. Equidem minores gratiæ à nobis fluent
In liberalem Numinis largi sinum,
Quàm dona ab illo profluant: illi tamen
, Placet voluntas. Quādo, quod debes, nequis
, Reddere, voluntas sola reddendi sat est.

Sidr.

Sidr. Unum hoc dolore pect⁹ arcanum exedit;
Quòd quidquid iræ ſævit in noſtrum caput,
Erit dolor Balthaſſaris. Jus candidi
, Hoc eſt amoris, facere communes cruces.
Miſ. Commune fiet gaudium, ſi nos idem
Tempus dolore ſolvat, & trepido metu.
Sidr. En prodit ipſe.

SCENA III.

Intervenit Balthaſſar, qui mirè eorum conſtantiâ exultat.

Jidem. & Balthaſſar.

Sidr. - - ○ - ○ Numen è cœlo ſuos
Auget favores. Quando te nobis refers,
Noſtros timores excutis. Nam nos magis
Tui doloris cura ſtringebat metu,
Quàm deſtinatum vertici noſtro malum.
Balth. Mihi ſemper ille mentis infractæ calor,
Roburq; veſtri cordis intrepidum, dedit
Spem non inanem; quidquid admoveat fu-
Juratus hoſtis Numinis veri ſuam (ror,
Vim perditurum: qui tamen veſtri mihi eſt
Amor in medullis, corda tentavit metu,
Modicâq; curâ. Sæpè conſtantes timor
Infregit animos. *Sidr.* Ignis accendet nives
Antè, antè flammas frigoris ſtringet gelu;
Quàm vel ad unguem, Numinis noſtri fide
Pectore revulsâ, ſaxeos flexis Deos
Genibus adorem. Firmius duro mihi eſt
Adamante pectus. *Miſ.* Antè nocturnis dies

Ibit tenebris decolor, nox in diem
Migrabit antè, noſtra quàm ſeſe inquinet
Thure execrando dextera, & ſtatuæ Deo
Inſtruat acerras. Durius duro mihi (polo
Eſt chalybe pectus. *Abd.* Antè deſcendent
In Averna ſidera; antè Furiarum faces
Cœlum occupabunt; patriâ quàm me fide
Ceſſiſſe Phœbus videat. Eſt pectus mihi
Solidius ære. *Balth.* Quanta dulcedo meum
Inceſſit animum! quando vos video Deo
Hærere fixos, nullus ut pœnæ metus,
Nec ulla blandientis illecebræ queat
Spes amovere Vix capit tantam ſinus
Animi voluptam. At ecce, clangorem tubæ
Dedêre; populi ad Regiam turbo volat.
Rex in propinquo eſt. Danda furiali mora
, Eſt Regis iræ. Tempore remittit furor,
, Elanguet ira tempore, & rurſum ſubit
, Pietas medullas, ſeq; reſtituit amor.
, Sic ſæpè manè pontus in fluctus tumet,
, Quieſq; medio inambulat eundem die.

SCENA IV.

Mercurius, pro primâ in tres Juvenes machinâ, ſtatuit admovere promiſſiones Regiæ gratiæ, opum, & honorum.

Mer-

Mercurius.

TAndem recessit stirpis invisæ genus;
Odium Deorum, nominis nostri lues,
Hominumq; probrum! Hic experimentum
Animi obstinati capiet extremū: dies (dies
Hic edocebit, sanguini an cedat rigor
Adamantis; ense quando de vestris fibris
Cruor haurietur. Firmior num sit sinus
Et chalybe & ære pectoris vobis, dies
, Iste edocebit. Illa, quæ distant procul
, Supplicia, mentem leniùs tangunt metu:
, Quæ sensus experitur, hæc urunt magis,
, Et obstinatum molliunt mentis gelu.
Distantem ab oculo Carpatum, clivū putas;
Quem facilè superes: si propè admoveas pedem, (des.
Demum gigantem montium immanem vi-
, Remota ab oculis pœna censetur minor,
, Admota terret. Vela jam vento dedi:
Feramur illo; donec optatam ratis
Teneat arenam. Prima mihi cura est, opes
Oculis, honores, gratias, veneres dare.
Ad has & æris cedet, & chalybis rigor, (dū
Nec solidus adamas stabit. At Rex huc gra-
Infert superbum. tollo me ex oculis; tamen
Umbrante tectus nube, quos produnt sinu,
Observo sensus.

SCENA V.

Accusantur apud Regem à Sacerdote

tres

tres Juvenes. Rex in eos amorem prodit. Curam lenibus cum ijs agendi committit Asphenez & Malazari.

Nabuchodonosor. Sacerdos. Temnar. Melsar. Asphenez. Malazar.

Nab. - - υ - - Ordinem ac seriem juvat
Audire sceleris. *Sac.* Vernũ ubi pãdunt sinũ
Augusta Tempe, seq; Labyrinthi viæ
In varia scindunt, arborum fidis comis
Tecti latebant, seq; securos rati,
Nec inter umbras posse spectari, neq;
Inter strepentes fluminis euntis sonos,
Interq; motus frondium audiri, mei
Indicia nulla hausêre. *Nab.* Sed quæ te via,
Quis genius illuc intulit, & iterum extulit?
Sac. Suspensus ipse dubito, nec satis viam,
Ducemq; teneo: quisquis is genius tamen
Fuit, involutas qui mihi ostendit vias,
Illum faventûm munere Deorum reor
Venisse ab alto. *Nab.* Sequere cõcepti mali
Seriẽ; ordinemq; stringe. nam paucis queũt
Patere multa.
Sac. Hic ergo sacrilegum in Deos
Vomuêre linguæ toxicum, in legem tuam,
In sancta jura Regis, in stantem foro
Statuam recentis Numinis, Avorũ in sacra,
In templa & aras. Horreo dum horum subit
Memoria menti, & sanguis in venis stupet.
Deos

Deos vocârunt, montis excisam jugo
Massam, vel auro fusilem, mutos, sine
Sensu, sine anima, mentis expertes, styge
Progenita mõstra, & ultimã Acherõtis luẽ.
Quæ deînde legi probra dixerunt tuæ?
Vanam, superbam, mentis insanæ satum,
Indignam, iniquam, perfidam, invisam polo.
Nab. Hyperbolarũ monstra cõfingis. *Sac.* Minus
Scelere patrato protuli. *Nab.* Paucis rei
Constringe nervũ. *Sac.* Prima cõsilia fugam
Suasêre ab urbe: consilî nullus modus
Succurrit animo: deînde per fictum sacra
Vitare morbum, & Regij imperij sacrum
Ludere vigorem: deniq; hoc firmo stetit
Adamante fixum mentibus; totum prius
Opum apparatum, gratiam Regis, caput,
Vitã, ac honores perdere, ad nostras manũ
Quam tendere aras, debitũ & statuæ tuæ
Deferre cultum thure, vel flexo genu.
Sua quisque demum in sacra juravit fidem.
Non ficta narro. testis hic oculus rei est.
Hæc testis auris. Per sacrum Regis caput,
Genuaq; culta Regibus, per quos tuo
Dicasti honores Numini, per tot Deos
Quos inter exstas, juro. *Nab.* Naturã tuam,
Mentem, fidemq; nosco. Sed sæpe evenit,
, Ut, quod vovemus mente, vel calido nimis
, Amore sequimur, noctis effingat sopor,
, Et dormientem ludat. Hæc credo tui
Ludum soporis. Mitte, quas animo mei

Curas

Curas honoris suscipis. Pueri meo
Jurati honori grande documentum dabunt
Constantis animi. *Sac.* Cœlites faxint, sopor
Luserit amantem! facta sed verum probāt,
Et clara Superi sceleris indicia exhibent.
Victima resistit, calcitrat, sacram fugit
Timida securim; viq; retracta aut jacet,
Aut in furores acta sacrorum Popas
Cornuq; ferit, & calce. Si demum cadat
Percussa ferro, viscera exsangui natant
Sepulta tabo, palpitant fibræ metu;
Cruor est adustus, pallidus, densus: jacens
Cor, & gelatum frigore hiberno jecur.
Nab. Expone facinus.
Sac. Steterat innumerus foro
Turbo populorum, Princeps mixti gregi,
Cives Toparchis: quisque, cùm sonuit tuba,
Prono reveritus corpore recentem Deum,
Submissa genua posuit, & acerris dedit
Sacrata thura: sola puerorum trias
Ut dura cautes constitit, rigida caput,
Rigidaq; durum poplitem, nullo Deum
Venerata cultu.
Nab. Testis oculatus trahis
Hæc ad tribunal? *Sac.* Testis oculatus, Dijs
Par, magne Princeps. *Nab.* Credo patratum
Ut tamen agatur causa judicio, decet (scel⁹;
Factum probari testibus. Lex id petit,
Et forma juris. *Sac.* Testis id populus palàm
Spectavit omnis: testis id Temnar proba,
Id

Id Melsar edic. *Nab.* Estne tam rigido trias
Durata saxo, debitum ut nostro abnuat
Deferre honorem Numini, & curvo genu
Accidere statuæ? *Mels.* Durior saxo stetit.
Si fallo, magne Numinum consors Deus,
Caput hoc trisulco Jupiter telo petat.
Nab. Verumnè Temnar?
Tem. Verius vero est malum.
Si fallo, Rex Auguste, diducto solum
Me voret hiatu, postq; Avernales lacus
Sub ima Ditis antra damnatum premat.
Decreta Regis sancta sunt: si quis sacræ
Ausu scelesto legis infringat decus,
Pœnam crepantis igne fornacis luat.
Mels. Constare debet Regium verbum suo
Firmum vigore: publicis chartis tamen
Inesse majus roboris pondus decet.
Est æqua causa: tangitur cultus Deûm,
Vigor sacrorum rituum, & acerræ, & foci,
Noviq; gravius læsa majestas Dei.
Esto ipse judex sceleris, & vindex tui, (put
Rex magne, honoris. Regis hæc tela in ca-
Feruntur, & si parcis, exemplo trahunt
, Graviora regno vulnera. Innocuis nocet,
, Impunè quisquis præterit nocuos. Scelus
, Unum irrevulsum, mille post tergum trahit.
Nab. Quid possit ætas ista? quid juvenũ trias?
Sac. Sed sunt sagacis ingenî.
Nab. Ingenium sagax
, Ætate in istâ limites certos habet.
Sac.

Sac.,Juvenilis anim⁹ magna non rarò coquit.
Nab.,Sic æstimante plebe.*Sac.*Popularis favor
, Incendiorum causa magnorum fuit.
Nab.,Nihil nocere flam̃a,quę premitur,potest.
Sac.,Scintilla pressa in gravi⁹ erumpit malum.
*Nab.*Sollicita mentis studia, & ardẽtem fibris
Com̃endo amoremNuminũ,& honoris mei
Curas calentes. Vivet hic semper recens
Sub corde Regis fervor, & dignum feret
Suo calore præmium. Sed nunc metus
,Curasq; pone. Mentis inconstans tenor
, Plerumq; Juvenes distrahit:nolunt,volunt;
Odêre, amãtq; per vices. quod nũc placet,
Mox displicebit. Unde jam credo suum
Posuisse Juvenes marmor, & rursus pium
Lunare Superis poplitem. Quodsi tamen
Gelu rigerent pristino, Asphenez tua,
Et tua Malazar cura sit, molli manu
Tractare vulnus; risu, & illecebrâ, & joco,
Et amorę pueris sana consilia dare.
, Ingenua lenes indoles mores amat,
, Trahiturq; amore: ad dura difficilem induit
, Mentis rigorem. gratiæ quidquid valent,
Huc admovete. Fateor immunes velim
Pœnâ; sed antè sceleris immunes volo.
*Asph.*Mentem tenemus. Quidquid est Charitum in labris,
In ore quidquid mitis alloquij, egeram:
*Nab.*Spondete & omnem gratiamRegis.Juvat
Nil præterire; ut quos amo prohibeã mori.

SCE-

SCENA VI.

Mercurius, formam Asphenez indutus, proponit Juvenibus voluptates, ut à proposito deflectat; quas illi constanter respuunt.

Mercurius. Sidrach. Misach. Abdenago. Balthassar.

Mer. Prædam fugacem persequor. Dum me (tegit
Aliena larva frontis, atq; oris color,
Incauta nostros forsan in casses ruet.
Habitu sub isto vivus Asphenez probor.
At ecce voti præda in amplexum venit.
Vos ego, meorum cura votorum, diu (tuo
Jam quæro Juvenes. *Sidr.* Hactenus quales
Semper paratos nutui, Asphenez, habes.
Mer. Mihi nulla causa propria huc gressū citat;
Sed causa vestri. Quantus internis mihi
Amor medullis ardeat, quanti æstimem
Et decora vestræ stirpis, & avorum genus,
Et profluentem sanguinem puro alveo,
Gestusq;, mores, indolem, ingenium sagax,
Prudentiæq; pondus, ingentis boni
Animum capacem publicæ quondam rei
Immane fulcrum, (vetera si lubeat sequi
Indicia amoris) mentis in vestræ sinu
Certi tenetis. *Mis.* Indoles nobis memor
Gratumq; pectus contulit: merita tua
In nos, & animi pronus affectus, vices
Suas reposcunt. Undè quàm nostris diu

Calidi

Calidi cruoris guttula in venis fluet,
Memoria semper nominis vivet tui
Infixa cordi, & nutibus promptos pater
Natos habebis. *Mer.*Filij (quando patrem
Me nominatis,patrij cordis vices
Lubens rependo) filij,ingenti ruit
Fortuna vestra pondere,& grande imminet
Capiti periclûm : famâ, fortunæ,ac honor
Huc usq; lectus ; ipsa quin vita objacet
Morti paratæ,nostra consilia nisi
„ Arripitis animo.Nemo sibi prudens satis,
„ Dum causa pendet propria,est : nemo sibi
„ Dux,advocatus esse,vel consul potest.
„ Alienus oculus purius spectat tui
Erroris umbras. Noscitis,quàm sit grave,
Quod perpetrastis facinus,audaces magis,
Quàm contumaces. Læsa majestas Ducis
Per vos, Deorum læsa majestas quoq; est.
Neq; hoc latere facinus, aut condi magis,
Quàm Sol sereno pendulus cœlo potest.
Decreta sceleri pœna suspendi nequit.
„ Ubi justa causa legis est, firmâ decet
„ Manu teneri. Liberos reges quoq;
„ Necessitas hæc stringit, ut si quid jubent,
„ In facta cogant,quando communis Dijs
Est causa legis. Istud & ratio exigit,
Et Superi, & homines. Ergo si legis suus
Vigor exeratur,ille florentis viror
Ætatis, ille vernus annorum decor
Vultûsq; Majus ille momento ruet ?
Jam

Jam vernat ore purpura, & rident genis
Labrisq; sparsæ gratiæ, & blandæ sedent
In fronte veneres, pulchra majestas graves
Accendit oculos, deflua per humeros coma
Imitata radios ludit,& toto nitet
Corpore venustas.Hæc tamen (vertatDeus
Omen sinistrum!)hæc purpura atroré indu-
Illæ jacebunt gtatiæ?hæ veneres suâ (et?
Fronte exulabunt? illa majestas cadet
Proscripta vultu? deflua per humeros coma
Calvum relinquet verticem?hic totus decor
Fluet in cadaver? Et potest vester rigor
Hæc dona Superûm spernere? & formam, & decus, (parem,
Clarumq; patrum sanguinem, Hymenæo
Unâ peremptum luce in interitum dare?
Video futura. nostra nisi vestros tenent
Consilia sensus,purpura hæc pallet,cadit
Vultus venustas,oris elanguent rosæ.

Abd.,Pulchri venustas oris instabile bonũ est.
,Nihili æstimatur temporis spolium brevis.

*Mer.*Precium apud omnes nobile venustas habet,
Natura cûi fœcunda non dedit parem,
Et quæ vigorem floris in senium trahit.

Sid.,Sed hæc venustas sæpe melioré opprimit.

*Merc.*Hæc forma frótis parere melioré potest,
Et adhuc lubebit gaudia, & dulces jocos,
Quos per sequentis circulum vitæ in finũm
Aget Hymenæus,Pallas,& Bacchus,Ceres,
Diana,

Diana, Apollo, Jupiter, & omnes Dij
Inter ſuperbas regiæ pompæ domos,
In ſumptuoſis dapibus, harmonicis modis.
Scenis, theatris, gratijs nemorum, jocis
Hortenſis auræ, purpurâ, atq; auri notis,
Inquam, hæc lubebit gaudia ſuperbis dare
Calcanda pedibus? Si quid Alphenez amor
Precesq; poſſunt, libeat ætati ſuas
Laxare habenas, gaudijs libeat frui.
Redeat in animos, quanta lætitia obeat
Paſſim per hortos regios, primum quibus
Affundit ignem Phœbus, & grato illinit
Colore flores, perq; radiorum halitum
Sirenas alti nemoris à ſomno excitat.
Redeat in animos unda criſtallo fluens,
Quam fictus arte Phidiæ duro evocat
Pegaſus ab antro, deînde per varias vias
Diviſa leni garrula argento ſonat,
Circumq; lauros lambit, & Regum educat
Fronti coronas. Quantus inſurgit propè
Numerus cedrorum, ſeque per fuſum aëra
Loquitur odore! Quanta ſe fagi ſolo
Inſinuat umbra! Lilij quantus decor!
Quantus roſarum riſus, & Aprilis, forum
Colorum, odorum fertile, in merces ſuas
Allectat oculos, perq; commixtos jocos
Apollini ſpectaculum, & Muſis facit!
Quid deînde memorem mutuos Echus ſonos,
Quos reddit avibus rupium ficto è ſinu,
Dubiasq; fraude ludit, ut credant ſibi
Per

Per mille voces mille responsa exeri
Volucres ab alto montis? Hinc lapsus son⁹
Docet lapideum Apollinem & Musas loqui,
Durumq; plectri marmor in cantū excitat.
Si singularum chromata Dearum premam,
Reliquasq; verni gratias memorem loci,
Dies peribit antè, quam finem assequar.

Sidr. Quâm levia gravibus gaudia figuris crepas?

Merc. In quod feruntur omnium vota, id leve
Tibi æstimatur? sæcula quod annis fugat,
Breve judicabis? Pauca sapientes amant.
Concludo paucis. Quidquid est dictū hactenus,
Affectus ille mentis extorsit sinu,
Quo vestra semper commoda, & vitæ salus
Mihi tenuêre pectus. Hinc gravior subit
Dolor in medullas, vestra quod tantùm ad meos
Rigeant amores pectora. At nondum spei
Depono vela. Cordis est vobis sinus
Prudens, capaxq; mentis excelsæ vigor.
Exigite mente grande momentum rei:
Consulite rebus. Fata vicinam trahunt
Vobis ruinam: fusa Parcarum brevem
Hunc effluentis horulæ occasum trahent;
Et mox recident stamen: in forib⁹ mori est.

SCENA VII.

Tres Juvenes mirantur putati Asphenez

nez propositas fraudes, majusq; inde robur ad constantiam capiunt.

Sidrach. Misach. Abdenago.
Balthassar.

QUantùm alius hodie visus Asphenez
mihi est?
Quàm verba fraude miscuit, ut animos suâ
Sede emoveret? Frãgere, at mentem quibus
Dolis volebat, robur adjecit. Cui
Cor antè simplici ære munitum fuit,
Jã triplicato cingitur. *Misa.* Quidquid dolis
Movere potuit, movit. Eloquium addidit
Torrentis instar: constitit firmis tamen
Immotus animus basibus.
Abden. Occlusum abditis
Ignem medullis prodidit. Nunquam magis
Hæc flamma patuit. Cujus accessu strepit
Cardo revolutus? EstneBalthassar? Pater,
Ades ad tuorum vota! venisses prior,
Liquidum occupasset gaudiũ mentis sinus.
Balth. Vel sic voluptas pectus incesset nova,
Si vestra detis gaudia in apertum, brevi
Compréssa verbo. Hæc hora non patitur
Quam multa poscunt. (moras,
Sidr. Stringimus paucis, diem
Quæ postularent. Quantus Asphenez ruit
Torrente linguæ! Qualis Atlantis nepos
Omnem eloquentis oris exeruit favum,
Aut

Aut qualis Orphe⁹ dulce modulatus melos,
Tentavit arte flectere inflexum hactenus
Animi vigorem : at irritus cecidit labor
Cœlum impetentis. Unde ſperabat fibras
Mollire noſtras ; inde majorem bibi
Flammæ calorem.

Miſ. Qualis ubi modicis aquæ
Defluit in ignem guttulis, magis excitat
Flammæ furorem ; talis illapſu ſuo
Facundus oris ſermo majorem meo
Accendit ignem pectore, & vires dedit
Divina amandi, & illa quæ cœlo fluunt
Gaudia ſequendi. *Abd.* Spiritus fervet mihi
Novus per alta viſcera, & mentem cremat
Vivace flammâ : temporis quævis mora
Longum videtur ſæculum. tanto ardeo
Amore mortis ; poſtq; depoſitum breve
Spolium fluentis temporis, memet choris
Divûm inſerendi.

Balth. Quanta ſuggeritis meæ,
Quam liquida menti gaudia, ô nati mei !
Dum tot procellis undiq; impulſi parem
Pœnis ferendis cordis invicti ſtatum
Mihi probatis, quamq; conſtanti Deum
Mente teneatis. Regium hinc veſtræ genus
Stirpis relucet. Vera ſi noſter mihi
Addicit animus ; ibitis lauro inclyti
Per alta cœli templa, Divorum addita
Trias coronis. Sanguinem ſævus prius
Firmo tyrannus cordis exſuget ſinu,

Quàm vestra frangat pectora, & fidē eruat.
Cedamus iræ paululum, dum non licet
Sponte in periclum ruere. Spectemus Dei
Nutum jubentis, cujus in dextrâ est necis
Vitæq; cardo. Tempus optatum propè est.
Aptetur anim⁹ interim in vitam, & necem.

CHORUS.

Docet fallaces esse voluptates.

PRosperæ nunquam nimium triumpha
Sortis afflatu: perit illa nullo
Turbinis pulsu; graviorq; mollem
Aura flagellat.
Explicat frontem in veneres tyrannus:
Crederes blando patrium liquare
Pectore affectum; rigido recondit
Corde Leænam.
Crederes blandis Zephyrum adiocari
Gratijs ponto, facilemq; navim
Ire per fluctus: inimica Nereûm
Excitat ira.
Jamq; te cernis scopulis propinquum
Inter aut Scyllam, aut variā Charybdin,
Undiq; instantis pavida rigere ad
Fulmina mortis.
Crederes auras melico sonare
Suavè concentu; cave! sunt dolosa
Plectra Sirenum; malecautus ibis
Victima ponto.

In-

Instruit mensas epulis tyrannus:
Crederes omnem Jovis apparatum,
Aëris pompam, peregrina ponti
Dona Britanni.
Abstine mensis; latet anguis herbâ;
Toxicum in suavi bibitur Lyæo:
Accubat tecum Draco, & apparatam
Toxicat escam.
Instruit currus tibi Rex tyrannus,
Et triumphales jubet ire plausus,
Poplites flecti, populisq; leges
Ferre subactis.
Crederes curru simulare pompam
Solis, & jam te per amœna cœli
Sidera augusto radiantis auri
Lumine duci.
Heu cave! excelsis gravior ruina
Imminet. Quò te propiore gressu
Admoves Soli, magis æstuantem
Ferris ad ignem.
Icari lapsus animo revolve:
Fabulam vatum licet esse credas;
Veritas in te dabitur, futurâ -
- Ætate canenda.
Ibis, ut raptis Phaëthon quadrigis
Devium cœli malè iter secutus;
Teq; & insanos animi tumores
Igne cremabis.
Ergo, si ridet facilis tyrannus,
Sperne: si invitat, fuge: si jocatur

Abstrahe auditum. Necat ille blandis,
Mollibus urit.

ACTUS III.

SCENA I.

Sacerdos exponit Arioch Capitaneo & in aula, & in compitis passim Deos sperni, & thura ijs negari.

Sacerdos. Arioch Capitaneus.

Sac. FLamma invalescit; & nisi extinguas, gravi
Invadet astra incendio, ac stellas supra
Exæstuantis ignis undabit vapor.
Ario. Expone; quis tumultus in populo fremit?
Sac. Non sola plebis ira (sit quamvis satis
Hæc ipsa, grandi fluctuum mole inclitum
Sepelire regnum, & Regio capiti grave
Struere periclum) Sola non plebis calet
Ira in tumultus: nobilis sanguis quoq;
Malo hoc laborat; jamq; nec Divos pudet
Invadere ipsos. Publicis passim vijs
Quivis lacessit Numina, & ficti vocat
Partus Poëtarum ingenî, aut rupe eruta,
Auroq: fusa; quemq; deferimus Dijs
Cultum, cachinnis sequitur, ac unum canit
Totâ urbe Numen, cujus artifice manu
Stetit.

Stetit ista rerum machina,& pulchrâ fluens
Lege universum; cujus arbitrio fidem
Elementa servant; cujus ad nutus meant,
Lucentq; cœli flammulæ, ac variâ vice
Veniunt, migrantq; ; cujus unius fides
Solùm beatas pandit astrorum fores.

Arioch. Ridēda narras. Nam quis insanæ putet
Figmenta mentis publico assensu excipi,
Coliq; plausu? Scurra jucundi ingeni
Forsan jocosām fabulam vulgo dedit;
Vulgusq; rursus fabulam risu canit.

Sac. Utinam sit istud ludicræ plebis jocus!
Nec ponè reptās veritas regnum opprimat.
Jam,crede,& aulā penetrat hic rumor:neq;
Narratur aliud Regios inter choros,
Quàm pristinorum Numinum exiliū,& Dei
„ Cultus recentis.

Arioch. „ Mentis extinguunt jubar,
„ Amor, odiumq; . Quisquis affectus tenet
„ Animum, serenum ferre judicium vetat.
„ Rem sæpe parvam, pingit affectus gravem.

Sac. „ Rem sæpe magnam pingit affect⁹ levem.

Arioch. Adeamus aulam: veritas illic rei,
Si quæ est, patebit.Ecce sed nostris favet
Monarcha votis. Si quid est tecti doli,
Hæc hora pandet.

SCENA II.

Intervenit Nabuchodonosor, credit⁹

tabulam, esse; jubet tamen rei veritatem explorari.

Nabuchodonosor. Arioch.
Sacerdos.

Nab. - - ∪ - - Robori an constant suo
Decreta nostra? Redditur honoris meæ
Statuæ tributum?
Ari. Magne Rex, populus tuum
Hactenus adorat Numen: at posthac minor
Cultus timetur Numinum, statuæ, & tui.
Aliquid sinistræ mussitat famæ sonus.
Nab. Quidquam sinistri cuditur? neque id ad meas
Pertingit aures? Opprimi ita Reges solent
Aulâ silente. *Ari.* Magne Rex, Regum Deus,
Habes fideles Numini servos tuo.
Hac sede, & horâ pando, quæ Divûm mihi
Narrat Sacerdos: serpere tumultũ palàm,
Metui Deorum cultui; Numen novum
Patrijs abolitis plebe ab incautâ coli:
Id jam patere Regios inter choros.
Sed quia Monarchæ maximi hoc aures fugit,
Credi facetæ mentis inventum potest.
Nab. Ridẽda sunt hæc somnia. At par est tamen
, Cavere ab omni parte. Suspicio sat est
, Periculorum, ut obvies. Malo magis
Cautus videri, negligens ut sim minus.
Gliscentis ergo fomitem explora mali,
Tecumq; miles spargat in cives metum.

Si

Si fræna poſcat impetus vulgi, inijce
Frenum rebelli. Quidquid acciderit, fide
Mihi nuncietur integrâ. Regũ hoc bonũ eſt,
Reſcire cuncta. Perge: res grandis moram
Non patitur: aras interim viſam Deûm:
Redux probabo exempla virtutis tuæ. (es.
Ario. Rex magne, quidquid imperas, factũ ici-

SCENA III.

Mercurius aſſumptâ Malazaris perſonâ tres Juvenes honorum ſpe à propoſito avocare nititur.

Mercurius. Sidrach Miſach. Abdenago.

PRimo voluptas ſpiculo fecit viam
Per dura Juvenũ pectora; ſecundã paro
Sagittam honoris. Vulnere hæc pectus ſubit
Patentiore; perq; laceratas fibras
Adusq; cordis intimum evadit ſinum.
Credar Malazar eſſe: ſic oculos, manus,
Sic ora, geſtus ille, ſic fingit modum. (et.
Quò propria nequit forma, peregrina inſlu-
At ecce, fati munere, hoc unà in forum,
Soliq; veniunt: qualis optatam venit
Præda in ſagittam; ſeq;, ubi metuit minus,
Siſtit paratam vulneri. Votum meum
Anteoccupatis, obvio adducti gradu.
Me cura veſtri huc impulit: cœlum dedit

 Vos

Vos obtinere. Quantus affectu fluat
In vos Malazar, quanta me vestri cremet
Uratq; cura, noscitis, nati mei:
Vos ego paterno prorsus amplexu ambij,
Ego vos amantis more nutricis tuli,
In vos calente matris affectu fui,
Fovi, educavi, enutrij, leges dedi
Normamq; vitæ, moribus cultum addidi,
Et undequaq; regula in dubijs fui,
Dux ad favores Regis, & præsens decus,
Clypeusq; in omni sorte.
Sidr. Quæ narras, memor
Gratusq; recolit animus, & nunquã excidet,
Dum per calentes bulliet venas cruor.
Mis. Tuis onusti gratijs trahimus gravem
Oneris catenam. Stringimur tanto magis,
Quanto referre paria concessum est minus.
Abd. Cùm merita donũ superat, affectũ ligat.
Habes Malazar pectorum obstrictos sinus,
Unusq; vivis in tribus. *Mer.* Candor placet
Verbis professis, verba si fundent opus.
, Amor probatur opere. Quæ dedimus, sequi
Consilia placeat. Sileo, quàm vosmet gravis
Illaqueet error, criminis quanti notâ
Animum impietis. Est locus veniæ tamen,
Nisi obstinatum pectus accessum vetet
Regis paratæ gratiæ, & fontem rigor
Obstruat amori. Pauca, sed magno fero
Librata verba pondere: Monarchæ vice
Legatus adsum: Vestra si pietas piæ
Legi

Legi obſequatur, quemq; adorandū Deum
A cive ſtatuit, genibus affuſis colat;
Non larga tantùm venia commiſſi reos
Sceleris ſequetur, longa ſed honorū quoque
Veniet catena. Namq; per capitis notas,
Per ſancta regni jura teſtatur Deos,
Cumulare merita gratijs, veſtris dare
Urbes regendas legibus; ſceptro manum
Decorare, latera purpurâ, lauro caput,
Integraq; regna ſubdere, ac veſtris ſuum
Jugare thalamis ſanguinem. Hinc olim dies
Adveniet orbi gemmeis purus rotis,
Qui vos videbit Regij hæredes throni,
Dominosq; mundi, quoq; non majus queat
Præſagus animus dicere, adlectos Deos
Deûm in Senatū. *Abd.* Regius noſtros amor
Confundit animos, nosq; devotam trahit
In ſervitutem. Mille ſi nobis Deus
Vitas dediſſet, mille pro Regis fide
Vitas daremus. Quidquid is jubeat; Deus
Quod non prohibeat, ſanguine id conſtet li-
Habet obſequētes. Experimento graviſcet,
Fides probetur. *Sid.* Hora ſi præſens negat
Probare mentis ſubditæ affectum, dies
Fors melior olim pandet optatum pijs
Votis theatrum, grande quo liceat dare
Fidelitatis ſpecimen. *Miſ.* Affectu quoque
Tuo Malazar ſtringimur. Gratos jubet
Nos eſſe pronus patriæ mentis favor;
Exceſſus eſſe cogit ingratos tamen.

 Mer.

Merc. Cor vulneratis filij, atq; animam propè
Ex corde trahitis. Ista sed nondum reor
Decreta mentis ultima. At tempus fluit;
Nisi hora præsens sana consilia exprimat,
Unâ videbo cœde confusum trium
Natare tabum, capita demessa, & vagis
Dispersa campis membra, & in vestrâ nece
Omne veteranæ stirpis excisum genus.
Turpiq; demum funere extinctum decus
Nobile parētū. At fata quod sequitur malū,
Est morte gravius; generis æternum probrū
Æterna sero fabula nepoti, & jocus.
Ite hinc amati filij, & amantis patris
Lenite vulnus. Vivo, si subeunt sinum
Meliora sensa: dura si glacies gelat
In ista mentem sensa, moriturus cado.

SCENA IV.

Mercurius obstinatam Juvenum duritiem detestatur, & aliam fraudem machinatur.

Mercurius.

O Nata caute pectora, & duro fibræ
Adamante scissæ! ò cordium obstipum
gelu!
Ita nullus animo sensus affectum movet.
Quod restat unum, fraudis extremæ dolus
Est admovendus. Plura conatu irrito
Inêre tela: pharethra sed nondum mihi
Furore

Furore vacua eſt.reſtat invictum,horridum,
Immane telum,cujus ad jactum grave
Sensêre vulnus ſæpe conſtantes viri.
Vidi obſtinata corda;quæ admotis minis
Nequiêre frangi,fracta ad exemplum ſui
, Ceſſiſſe ſocij quodq; rationis grave
, Pondus nequivit, vicit exempli valor.
Conficta vultûs ora Sidrachi induam,
Frontemq;,& oculos, & ſupercilij notas,
Habitumq; totum corporis:fingam improbi
Sceleris dolorem , jamq; ſuperatum manus
Dediſſe victas Regis imperio. Dolus
, Hic facilè franget alterum.Exemplū allicit,
, Quò trahere vis non potuit. Uniti in gelu
Stringuntur acre ; lenè diviſi fluent :
Quamq;alter alteri ingerit mentem,cadet.
Quodſi tot artes,totq; tentatos dolos
Dudum obſtinati cordis evincat rigor,
Orcum movebo ſede, & Eumenidas ſtyge
Traham nocentes , monſtra pallentûm eruam ,
Omnemq; Averni ab ignibus Ditem exciā
In ultionem ſceleris.At factum vocat.

SCENA V.

Subtimentem Idolorum Sacerdotem de occultâ aliquâ contra Deos conjuratione , & juſſam adorari ſtatuam deſpectu,

ctu, animat Arioch Capitaneus, & vanum eſſe timorem docet.

Arioch. Sacerdos.

, MEtum remitte : nimius exemplo nocet.
Stant Numinum aræ, thure congeſto
Calent acerræ, gentium affluxu ſacra (Dijs
Templa ſuperantur. Nemo mandatũ negat
Superis honorem ; nemo non curvat genu
Stanti coloſſo Regis, & honorat pio
Odore Numen. Tanta religio ſacro
Dum fervet æſtu, ſi metum prodas, noces.
, Sæpe metus ipſo majus eſt malum malo.
Nam commovetur vulgus, & grandẽ putat
Nubem malorum colligi ; aut Regis minas
Ire in ſeverum fulmen, ac grandem manu
, Parare cœdem. Cùm viri illuſtres timent
, Chariq; Regi, nemo ſe tutum æſtimat.
Hinc æſtuare vulgus in fluctus ſolet,
Miſcere turbas, fremere, & accendi impiâ
, Rebellione. Quiſque, quod magni timent.
, Sibi timendum cogitat. Quantum trahis
Timore damnum, Numinũ interpres, vides.
Et ſi ſubeſſet cauſa, quod metuis, mali,
Simulare te deceret, & timidum arduâ
Erigere vulgus mente. *Sac.* Non fallo Latet
Favilla cinere : gliſcit, & tacitis gravat
Vijs furorem. Si metum prohibes, jubes
Pro-

Prodire tuta scelera, quæ sese hactenus
Texêre tenebris. Quisq;, qui tantum nefas
Designat animo, nosq; metuentes videt,
Timidus in ipso est scelere; vel pressum diu
Scelus patere credit, & scelere abstinet.
Non vana, mentem, crede, suspicio rotat,
Metusq; inanis. Civium. & plebis vagus
Per ora sermo, grande quid sceleris notat
Nondum patentis, quod viam forsan sibi
Aut per ruinam Numinum, aut nostrũ exitũ
Rumpet in apertum.

SCENA VI.

Chaldæi ex deprehenso affixo programmate ominantur gliscentem occultam conjurationem in apertum prodituram.

Melsar. Temnar.

HÆc sunt? character iste confusis dabit
Lucem tenebris: iste speluncâ eruet
Vulpem latentẽ, & publicũ in Solem feret,
Qui clàm struuntur, fraudis intextæ dolos.
Temn. Spe vivo eâdem. Semina sed auget spei,
Quod ipse ductus lineæ auctorem indicat.
Est nota penna, notus est pennæ stylus.
Mels. Si res sit ipsa, capta sub cultro est fera:
Suspicio si sit, ipsa suspicio viam
, Ad veritatem pandet In magnis juvat
, Suspicio rebus. Quin locus, tempus, modus,
Quo

Quo fixa charta parieti est, magna exhibét
Momenta fidei. *Temn.* Tela sed nondum rei
Detecta tota est. Quod latet, gravius puta:
Et hoc trahendum est lucis in apertũ diem.
Illuc sequamur, quo Sacerdotem & Ducẽ,
Avidos Deorum vindices, spes & metus
Rapuère, clarum Regiæ ad limen domûs.
Hic sunt novarum nundinæ rerum; hic mea
Suspicio verum discet ex certis notis.

SCENA VII.

Mercurius sub personâ Sidrachi fingit se mutasse consilium, & Misachum ac Abdenago ad idem agendum hortatur.

Mercurius. Misach.
Abdenago.

, SApientis animi est, sana consilia sequi,
, Nec ire eâdem semper ad metam viâ.
, Mutanda mens est.
Mis. Ratio si in melius vocat.
Mer. Meliora ratio suggerit. Non est viri,
, Mentem obstinare in pej⁹, ubi meli⁹ micat.
Radius subivit purior mentis sinum,
Qui pectus ussit, meq; restituit mihi.
, Errasse fateor. Hoc quoq; immensi grave
, Donum est Tonãtis, noscere errorẽ. O mihi
Chari Sodales, quos amor charos jubet
Fratres vocare! Sæpe librata est mihi
For-

Fortuna mente, quæ trucem nostro parat
Capiti ruinam, fortè si illæso Deo
Queat amoveri. Subijt extremùm pia
Fraus, quâ severum Regis edictum simul,
Simulq; magni constet imperium Dei.
Simulare libeat Numinis cultum novi,
Lunare poplitem, thura succensis dare
Cremēda flam̄is. Crimen hîc nullū est, suus
Dum cultus animo redditur clauso Deo.
Hinc quæ futuris semita aperitur bonis!
Sinus patebit Regius. at istud parum est,
Nisi erigamur altius. Regis sinu
Fluent perennes gratiæ. Hoc etiā parū est.
Per gratiarum semitam crescent opes.
Neq; hic meorum meta votorum sita est.
Potentiam lucrabimur: multos trahet
Hæc in sequelam. Fortè, si aspiret Deus,
(Nec vana spes est) jura vel populis dare,
Vel ferre leges dabitur. Hinc quæ spes mi-
Eliberandi regna fictilium impio (cat
Jugo Deorum? patriam asserto Dei
Cultu tuendi, quæq; funestam in stygem
Animæ ruebant, patrij ad cæli viam
Rursus trahendi? Pulcher ô patriæ color!
Quem mēte video, quēq; sacrosancto Deus
Per nos reponet nomini!
Mis. At nullum est nefas
Simulare ficti Numinis cultum? *Mer.* Deus
Avertat istud pectore à nostro scelus,
Ut innocentis indolem ætatis meo
In-

In sceleris aliquã semitã exemplo traham.
Res ipsa loquitur: fingere aliquando licet.
Consulite sacras paginas: David pius,
Deoq; charus, Regio sceptro inclitus,
Vates futuri præscius, non hic suâ
Se mente motum finxit, atq; impos sui
Saltare visus? non & Isacides senem
Lusit parentem, quando sub ovino dolo
Simulavit Esau fratris hirsutas manus?
Quin ipse magnus Abraham nostræ parens
Auctorq; gentis, quam maritali sibi
Nexu fideq; junxerat, dici suam
Jubet sororem. Pluribus res non eget,
Dum clara constat veritas, nullo modo
Per fictionem jura violari Dei.
Hoc mihi liquavit mentis antiquum gelu,
Animumq; dubium Regis in jussa impulit.
Exempla tutis vetera sectari licet.
Mis. Exempla video; sed sequi ratio vetat.
Abd. ,,Quandoq; vultum falsitas veri induit,
,, Et fronte primâ ludit apparens color.
Merc. Quod ruminavi mente, quod mecũ diu
Deliberavi, frontis id primæ nequit
Color vocari. Dicite, quid animum sequi
Exempla prohibet?
Mis. Quod petis, tempus dabit
Boni magister consilî. Nunquam decet
Mutare mentem quando discrimen subit
Honor Tonantis.
Abd. Lance suspensa hæreant

Re-

Responsa, donec sana consilia ingerat,
Et verba linguæ dictet, & verbis modum
Balthassar. *Mer.* Ite, sana consilia senis
Exigite: nostra ponderet momenta, idem
Prudens reponet. Ite: non patitur moram
Res ducta ad horam. Spiculum jactū fibris
Adhæret imis, & facit plagæ locum.

SCENA VIII.

Interveniunt Sidrach & Balthassar: agnoscitur larvæ dolus. Balthassar argumenta dissolvit.

Misach. Abdenago. Sidrach.
Balthassar.

Mis. QUæ forma mentem ludit? an iste est
Sidrach?
An finxit alter? *Abd.* Iste, Balthassar cui
Latus ambit, iste ver⁹ est Sidrach. *Mis.* Prior
Ergo fuit ille larva, & Acheronte erutum
Monstrum profundo Sidrach es? vel nos tui
Imago fallit? Cœlites! Ipse es Sidrach,
Es ipse frater. Ergo quod spectrum tui
Stetit ante vultus?
Sidr. Ipse sum Sidrach: mei (tit
Quæ vos fefellit umbra? quod mōstrū adsti-
Mendace vultu, & pectori incussit metum?
Abd. Superi? quis ille, cujus in vultu Sidrach
Totus refulsit? Larva quæ struxit dolum?
Sidr.

Sidr. Quæ spectra? quæve monstra? quis subitus timor
Vos inquietat? Ego ego sum vester Sidrach,
Balthassar hic est.

Abd. Ille, qui coràm stetit:
Qui Sidrach ore finxit, & fronte, & comâ
Totoq; tractu corporis, quantâ gravis
Mole rationis ursit, ut mentem ad novos
Ritus moveret! Nempe damnabat gelu
Animi obstinati. Posse conjungi duo
Credebat ista, ut corde teneatur Deus,
Palàm colossus ficti adoretur Dei:
Obtemperare posse nos Regi simul,
Simulq; posse Numinis legi obsequi.
Sibi id statutum mente: se vinci Sacris
Oraculorum sensibus, mendacium
Nullum esse crimen, jura non lædi Dei
Voce simulatâ.

Mis. Pondus exemplis dabat,
Simulasse David, quando demotam suâ
Statione mentem finxit, & visus levis
Est scurra plebi: membra mentitum patri
Fraterna Jacob: Abraham nostri inclitum
Generis parentem, quãdo Pharaonis stetit
Ante ora Regis, voce mendaci suæ
Nomen sororis conjugi Saræ dedit.

Balth. Quid vos ad ista?

Abd. Poscere hunc nodum moras,
Decere justum lenta consilia virum;
Nec antè nos exempla trituros sua,

Quàm

Quàm tu audiaris.
Balth. Cauta suggessit Deus (lum
Responsa linguæ. Fraude quàm sanctâ do-
Texit scelestus! Crusta verborum potest
Fictio putari; nucleus rerum latens
Mendacij nil continet. Abraham Deo
Dictante didicit, extimescendum nihil,
Quod conjugalis jura violaret thori.
At si colosso thuris incendas dapes,
Si genua curves, voce si inclames Deum,
Simulachro honores aureo haud fictè da-
Quos ferre vero Numini, ac soli decet. (bis,
Hinc in videntes robur exempli meat,
Et non vidētes. namq; quod gerim⁹ palàm,
Hoc in remotas orbis aufertur plagas
Narrante famâ; fitq; multorum via
Quæ trita ab uno est, cujus ingeniū sagax,
Sapiensq; pectus, mentis illustrem facem
Populus veretur. Nec reliqua fuco vacant.
Intus refellam singula, & pandam dolos.

SCENA IX.

In Capita seditionis variâ suspicione indagant.

Arioch. Sacerdos.

QUod evenire posse non rebar malum,
Est in propinquo.
Sac. Sed tamen verbis fidem (tum.
Meis negabas. *Arioch.* Credidi vanum me-

Sac. Verum experiris. Multa formidem licet,
At spero plura. Signa, quæ prodant scelus,
Aperta habemus. Nostra nisi torpet manus,
Opprimere fas est, antequã erumpat malũ.
Primum hoc agendũ est, principes tantæ rei
Ut detegantur. Vana nisi fallit meam
Suspicio mentem, Sum̃er & Maloch scelus
Hoc ordiuntur, promovent, urgent, regunt.
Uterq; mentis providæ est, fœtum caput
Uterque magnâ consilî mole erigit,
Auctoritate uterq; non modicâ valet
In plebis animos. Vetera quid memorem
Perq̃, impeditas ambitûs longi vias (odia?
Exasperatum cordis arcani sinum?
, Antiqua sæpe plaga sentitur magis.
Sac. Ex altiore mugit hoc fulmen loco.
Balthassar haud est innocens, & quos fovet,
Geminus Sacerdos. Quidquid id demum rei est,
, Quæcunq; grande parturit damnum mora.
, Præoccupãda damna sunt, quãdo est gravis
, Copia maligni seminis. Quantus fremit
Hac urbe populus gente de Hebræâ satus.
Si coëat, urbs & Regia in cineres abit,
Tumulantur aræ Numinũ, & Hebræus Deus
Agit triumphos. Illa puerorum trias,
Meri Sinones, vulpîum ingenia, dolis
Assueta capita, docta per fraudes gradi,
Scelerum architecta, parte non minimâ vacat.

Mali

Mali latentis. *Arioch.* Ista serpentis doli
Est prima vena, toxici primum caput.
Erravi. Origo est altior. præstat tamen
Isthæc silere. Sileo: sed pectus gravi
Agitur procella, sequè per fluctus rotat.
Ergo (quid urges improbe medullas dolor?)
Ergo peregrina, ignota puerorum trias
Simulare docta, astuta, adulatrix, vafra,
Primos favores Regij affectus trahat?
Primos honores rapiat? & fræna imperî
Tractet? pudendū! Bella qui gerim⁹, caput
Regis tuemur, hostium arcemus minas,
Defendimusq; capite venali Deos,
Nos turba vilis erimus, & stantes supra
Pueros colemus?

Sac. Video, quò tendant tuæ
Arioch sagittæ. Forsan & fingit dolo
Monarcha amores. Ista sed melius silet
„ Compressa lingua. Nemo, quod reges agūt,
„ Notare tentet. sint proba, aut sint improba,
„ Æquè probare cogimur. Sed sint rei,
Sint vena Ephœbi prima; non soli tamen
Hoc moliuntur crimen.

Arioch. Hebræum premi
A Rege populum nemo non noscit. Solent
„ Hinc tacita crescere odia. Nā quisquis gravat
„ Populum tributis, pectoris amorem fugat.
Adjunge mores dispares, ritus sacros
Alios, & aliud Numen, & genium alium:

Hæc

Hæc certa nostri sanguinis odia excitant.
Hinc si facultas par voluntati foret,
Et ipsa tecta regia,& regnum,& Dij
Traherent ruinam,templaq; arderent suo
Cinere obruenda. En Melsar & Temnar.
Sac. Novo.
Damnanda cœpta forsan indicio probant.

SCENA. X.

Interveniunt Melsar & Temnar, ex quibus intelligunt serpere Hebræorum conspirationem.

Iidem. Melsar. Temnar.

Arioch. QUo res meatu graditur? an nondum doli
Aperta scena? robur an forte impij (velint!
Fractum est tumultus? *Tem.* Cœlites istud
Graviora nobis imminent. Crescit malum
Torrentis instar,quando se cœlo tepens
Infundit aura,perq; montanas nives
Grassata tepido jugulat afflatu gelu,
Unoq; vâllem in subditam lapsu ruunt,
Imbremq; nubes addit, & molem gravat
Ruentis undæ. *Arioch.* Fama majores capit
Vires eundo. *Tem.* Lucis in clarum diem
Nondum venenum prodijt: certum tamen
Majus per urbem murmur audiri palàm:
Plures sceleftæ machinæ pandi notas.

Id,

Id, quod nocere plurimum hoc statu potest,
, Est lentitudo. Facilè, dum gliscit suo
, Sub cinere, premitur ignis: ubi rupit viam,
, Et tecta, & urbem, & regiā in tumulū dabit.
, Gliscētē quævis scelere rumpenda est mora.
, Nunquam obfuêre remedia ingentis mali
, Celerata. *Ari.* Tardas ergo rumpam⁹ moras.

CHORUS.

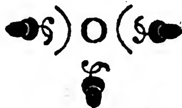
Docet Fortunam & vulgus semper mutari.

, Nulla felici mora longa sorti est,
Ille qui surgit radiante cinctus
Purpurâ Titan, avidusq; ferri
Luce inoffensâ per aperta cœli;
Vix subit clari medium theatri,
Obviant nubes, rutilumq; frontis
Involant aurum: perit ignis oris,
Purpuræ risus, radius serenæ
Lucis obscuris tumulatur umbris.
, Nulla felici mora longa sorti est.
Si diem puro stetit in theatro
Sol inoffensus, tamen ille demum
Fessus occumbit, medioq; mergit
Nereo currum; subit atra noctis
Cœcitas furvâ cycladata pallâ.
Rursus Auroræ redivivus instat,
Et brevi cœlos spacio pererrat:

Nascitur, semper venit, occiditq;.
,Nulla felici mora longa sorti est.
Illa mortales rotat inquieto
Turbine eventus: recreat secundis;
Asperis terret: levat inter astra,
Deprimit rursum: simulat favores,
Mox novercales migrat in furores.
,Nulla felici mora longa sorti est.
Vidimus stantes Pario colossos
Marmore, Heroum gravidos trophæis,
Verticem summis sociare stellis;
Vidimus turres memores, prioris
Vindices ævi, decimis canenda
Sæculis Regum memorare facta:
Fulmen elisâ cecidit procellâ,
Quæq; sub nubes abijt superbo
Ambitu moles, ijt in ruinam,
Et repentino tumulata casu est.
,Nulla felici mora longa sorti est.
Quisquis assurgit, mediumq; Honoris
Occupat currum, graviori ad ima
Lapsui sese parat, & cadendi
,Debitum portat. Tumor in ruinam
,Omnis inclinat: vitium hoc superbis
,Rebus adnatum est, subitò perire.
,Nulla felici mora longa sorti est.
Lenis aspirat Zephyrus, jocosq;
Nereo miscet; fugit omnis unda
Solis ad primos venientis ortus:
Si lacessitus sua flabra contra

Eu-

Eurus impellat, fugit omnis unda.
Phœbi ad occasum, sequiturq; venti
Quà rapit victor gravioris æstus.
, Nulla felici mora longa sorti est.
Mobile est vulgus, dubiæq; fluctus
Plebis inconstans: modò fervet irâ,
Moxq; blanditur: modò laudat acta,
Improbat rursum. Brevis hora grandes
Miscet affectus, quibus entheatum
Vulgus insanit, varioq; semper
Turbine fervet.
, Nulla felici mora longa sorti est.
Vos, quibus præsens minitatur hora
Proximam mœsto capiti securim,
Ponite abjecti timidas procellas
Cordis, & lætum revocate risum
Solis in frontem: fugiunt frementis
Tela fortunæ, redeunt faventis
Munera, & blandi subeunt amores.
, Nulla torquenti mora longa sorti est.
At quibus dulci fluit amne nectar,
Seq; inoffenso pede vota trudunt,
Turgidos mentis cohibete sensus:
, Nulla felici mora longa sorti est.

ACTUS IV.

SCENA I.

Mercurius iratus, quod tot suarum machinarum conatus in irritum ceciderint, Eumenidas vocat, ad inflammandum cor Regis in tres Juvenes.

Mercurius. Megæra.

EXacta credunt bella sacrilegi, impij,
Dijs rebelles, urbis atq; orbis probra,
Et jam triumphos apparant sibi pio (quens
Monarchæ amori, quemq; dat plausum fe-
Popularis aura. Nempe sint acri licèt,
Cultâq; mentis indole, at nondum vident
Eventa rerum dubia, & incertas vices.
, Nec marmor amor est. Mutat hic vices suas.
, Quò major arsit, majus offensus semel
, Vertitur in odium, & sede depulsus sirâ
, Redire nescit. Scena sed nondum meæ
Suprema patuit artis. Elusæ hactenus
Fraudes amicæ, gravibus aperiunt viam.
, Quod sæpe blandi ratio monitoris nequit,
, Id ferrum & ignis exprimit. Quidquid meis
Precibus negatum est, vincet Eumenidum furor. (tis speca
Quidquid profundo est conditum Acheron-
Ter-

Terribile, dirum, pestilens, triste, horridum,
In hanc fluentis extraham lucis diem;
Ut in Monarchæ pectus aconiti tenax
Spiret venenum, & ossa corripiat furor:
Nec ante fibris mota tempestas cadat,
Quàm viva flamma, Numinum vindex, reos
Agat in favillam. Pandere Acherontis do-
Audi Megæra fontibus dirum caput (mus:
Crinita colubris; sulphure armati manus
Audite Manes vota Mercurij, Jovis
Audite jussa. *Meg.* Sede ab infaustâ stygis,
Et diffluentis sulphuris nigrâ domo, (cas,
Quid me has in auras Mercuri rursum vo-
Auras malignas, infero invisas Jovi,
Mihi execrandas? Jussa facturæ adsumus,
Si justa mandas. Expedi imperia. gravis
Est ista nobis regio, & invisus dies
Lucis meantis. Expedi, ut pœnâ exuas,
Quâ nos micantis Solis aspectus premit.
Merc. O Diva, cujus nutibus parent furor,
Iræ, & timores; cujus imperijs amor
Expunctus animis cedit invidiæ locum,
Si quid veneni, si quid in tædâ est picis,
Quo toxicari Regium pectus queat,
Ut mente motus frendeat, spumet, fremat,
Sitiat cruorem, funera, & cædes paret;
Id Diva totum Regis in fibras vome,
Ut in rebelles sæviat; quiq; impio
Furore honorem Numini nostro negant,
Potentiorem sentiant Orci manum.

Succende flam̃am, qualis in Sodomam polo
Delapsa quondam, qualis in cinerem lares
Egit Gomorrhæ. Flamma si desit polo,
Quâ vota nostra satiet, inferni faces
Mundo inferantur. *Meg.* Mercuri, voces tuas
Velocitate vincimus. Sociæ manus
Audete facinus, vestra quod poscit fides,
Quod vestra dictat indoles, quod filias
Deceat Averni.
Mer. Populus huic etiam faces
Admoveat igni. Sunt, quibus nutat fides,
Quib⁹ in Monarchā puls⁹ è corde est amor:
In hos furoris impii, & sæva aggeram
Discordiarum semina, ut tentent jugum
Excutere collo Regium. Si fors amor
Tenet furentem, reddet insanum timor.

SCENA II.

Balthassar tres Juvenes animat ad constantiam.

Balthassar. Sidrach. Misach. Abdenago.

CONstantis animi robore infusam polo
Fidem tenetis usque, nec mentem suâ
Sede emovere potuit instantis gravis
Furor Tyranni. Nempe stant fixa intimis
Præmia medullis, quæ parat cœlū. Leve est
, Et vile magno pectori, quidquid potest
, Donare tellus. Decipit fallax honor;
, Pe-

Perimit voluptas; timidus est auri nitor:
Omnia vel æstum mentis insanum excitant
Pace interemptâ, vel levi intereunt fugâ.
Sed & capacis ingenî animosus vigor
Hærere vos non patitur ambiguo ambitu
Tot quæstionum. Dubia, quæ fallax movet
Rex in ruinam, mentis extersæ valor
Facilè antevertit. Deinde, quàm prono De⁹
Adsit favore, quando discrimen grave
Imminet amanti; quantus in mentē indigis
Veniat serenæ radius è cœlo facis,
Quàm prompta linguæ verba, quàm constans calor
Subveniat animo, scitis. Hinc fidit timor,
Et multa vobis gaudij messis subit,
Ut pro Tonantis gloriâ optetis mori,
Certi quod inde manet æterni inclytum
Decus triumphi.

Mis. Non nego taciti metûs
Aliquid subisse pectus, & mentis sinum.
Exhorruisse, quando tam Sidrach gravi
Sermone fictis addidit pondus dolis:
Sed firma semper ratio constantis sinum
Obtinuit animi. *Abd.* Fingat astutus, doliet
Scelerū architectus anguis, & vana induat
Commenta fuco, pectus hoc nunquam suâ
Sede emovebit; nullaq; à lusis semel
Responsa rebus digna confictis feret.

Sidr. Balthassar omnem cordis affectum rapis.
Per te involucra nubium ex animis cadūt,

Et veritatis bibimus illustrem facem.
Atq; inde natus vota succendit calor,
Si causa, resq; postulent, toto sinu
Ebulliendi sanguinem in causâ Dei,
Per ferrum & ignes, per revellentes rotas
Mortem oppetendi, & carcere hoc putris
fimi,
Per amputata membra, per sectos pedes
Manuumq; nexus, per renodata ossium
Vincula abeundi.
Balth. Spiritum vestra hunc mihi
Pridem spopondit indoles. At quod loquar,
Ne vos timore sauciet. Patrium gero
In vos amorem: partus hic sermo est mei
In vos amoris. Tota commotis fremit
Regia procellis, turbines plebis calent,
Et vestra capita mortem in extremã petũt.
Subtrahite primo fluctui innocuum caput,
Ego subibo Regiam, ut sistam malum.
Erigite mentem: certa divinæ manus
Sperare tanto in turbine auxilia licet:
„Et certa venient. Quando deficiunt malis
„Humana media, Numen extendit manum.

SCENA III.

Properant, qui missi sunt ab Arioch Duce, ut nuncium ferant Nabuchodonosori de excitatâ rebellione, & proximo periculo.

Sa-

Sacerdos. Melsar. Temnar.

, Cùm res sub ictu est, media properari juvat.
Si distulisset Aula vel medium diem,
Et templa, & aræ, & Numinũ augusti tholi,
Et urbs, & omnis Regia, ac regni status
Suo sepultus cinere in æternum nihil
Repente ijsset. *Mels.* Nulla tempestas Noti,
Insaniensq; fluctuum allisus movet
Tot bella ponto; nulla tot sorbet rates
Charybdis ore, tamq; præcipiti impetu
Rapit in profundum; nulla tot nautis facit
Perîcla syrtis; quanta momento impiæ
Exempla triados plebis in animis creant.
, Quis credidisset? Lenta progressu lues
, Semper timendos exitu casus parat.
Temn. Sed quid movere questib⁹ ventos juvat?
Properemus unà, jussa quò Ducis vocant.

SCENA IV.

Mercurius suos dolos eò deductos esse, ut ad optatum finem spectent, lætatur: solùm submetuit Balthassaris obstituram prudentiam.

Mercurius.

NUnc & triumphos impij, & Pœan canant:
Nunc laureatâ fronde redimitum caput

Sub ipſa cœli ſidera attollant. Status
Huc usq; rerum venit, ut flammis prius
Sint conſecrandi, noſtra quàm tela exitu
Sit conſtitura. Sola me incertum tenet
Balthaſſaris prudentia, ſagacis ſenis,
Et in omne telum providi; nullum cui
Tam tortuoſum ænigma, vel gryphus dolo
Tam tectus eſſe potuit, ingenio ut ſuo
Non explicaret: detegit, quidquid latet
Sub veritatis larvâ, & occultum eruit
Rerum colorem: Robur inſignis Magus
Nil metuit Orci: Victa Tiſiphone cadit
In omni arenâ: toxicum nullum efficax
Vel trahere vitam corpore, vel animum entheâ
Nube aggravare. Quin tenet Regem ſui
Amore vinctum, colitur, auditur, potens
Suadere quidquid libuit, & noſtri doli
Atterere vires. Regis en ſtipat latus.
Quin fulminatis aſtra! Sed præſtat tegi
Tantiſper iras. Arbitro quando vacat
Tempus locusq;, ſolus & ſolum fricat,
Hic ex receſſu facta ſpectabo, & ſonos
Venabor aure. Fraudis intentæ labor
Quousq; ſeſe adurſerit, fortè eruam.

SCENA V.

Balthaſſar occaſionem nactus cum Rege privatim loquendi, oſtendit unitatem

tatem Dei. Flectitur nonnihil Rex, sed ob regni non amittendi causam permanet in suâ perfidiâ.

Nabuchodonosor. Balthassar.

Nab. Locus, remoto teste, secura est meo
Dolori arena. Quãta, Balthassar, mei
Amoris in te flamma sit; quàm te colam,
Tuoq; honori deferam, nosti: tamen
Animum moveri sentio, quando subit
Memoria probri, quo lacessuntur Dij,
Quo nostri imago ductili ex auro, omnium
Veneranda cultu, spernitur, nec se coli
Genu recurvo, aut thure adorari videt.
Et hæc inultus probra Babylonis Deo
Patiar inuri? Solus à populo Deus
Tuus coletur? Numina jacebunt mea
Despecta, trita, inhonora, calcata, obruta?
Balth. Religio vero vera debetur Deo.
Nabuch. Vera ergo nostris debita religio est
Balth. Si sunt Dij, debetur. (Dijs.
Nabuch. At honorat Deos,
Deos fatetur orbis, atq; omnis genu
Populus recurvo, & igne veneratur sacro,
Thurisq; nube.
Balth. Populus is credit Deos,
Divinitatis ficta quem species movet.
Si vera sit divinitas, cur Rex tuis
Responsa clara somnijs nequeunt dare?

Nabuch. Non æqua dotat ſingulos virtus Deos,
Non æqua vis potentiæ. Plures habet
Magnus minores. Eminet ſummus, cui
Homines Dijq; cœteri parent. *Balth.* Deus
Eſt aliquis ergo ſubditus magno minor?
Nabuch. Divinitatis poſcit id ſummæ ſtatus,
Ut alia ſit divinitas iſtâ minor,
Quæ juſſa ſummæ faciat.
Balth. Id poſcit magis
Divinitatis titulus, ut liber, ſuus,
Æternus ac immenſus, omnipotens, nihil
Non comprehendens, optim⁹, & omni carẽs
Perfectionis limite ſit, interminus,
Nulli obligatus, eminens, nullo indigens,
Actusq; purus, entium vertex, ſuo
Contentus ipſe, & ipſe ſufficiens ſibi,
Quo cogitari, aut eſſe nil melius queat.
Si plura ſtatuas Numina, aſſignas ſua
Cuique, ſed non omnia. At nequit Deus
Eſſe ille, cuî deêſt aliquid, atq; alter ſibi
Proprium repoſcit. Adde, ſint plures Dij;
Et hunc & illum liberum arbitrio dabis:
Quod ergo nolet unus, hoc alter volet.
At cûi reſiſtit alter, hic non eſt Deus.
Hæc Numinum pluralitas eſt nullitas:
Deumq; tollit, qui Deos plures colit.
Quodſi deinde numerus hic tantus Deûm
Fluxerit ab auro, aut marmore excîſus manum
Steropis gravârit, arte vel ſectus fabri,

Aut rigidâ ab orno, aut querçino â trunço
Habuerit ortus; ergo Deitatis decus (suos
Est partus artis. Adde, cur dicis Deum
Marmor,quod arte duxit in StatuamMyron,
Vel æs, quod igne fluxit in magnum tuæ
Formæ colossũ:atNumen id marmor negas,
Et æs, quod arti superat,artificis labor
Ex quo chelydrũ format,aut monstrũ stygis?
O misera gens mortalium, quàm vos gravi
Dolo implicatis! nobile imperium animi
Æri,vel auro,aut marmori, aut ligno datis,
Et servitutis sponte miserandum jugum
Collo subitis! Usibus vestris Deus
Servire voluit ista, qui nihili ê sinu
Cuncta evocavit. Forsan hoc victus dolo
Vel æs,vel aurum, aut marmor, aut lignum putas
Illum esse, cujus jussibus cœlum stetit,
Fluxitq; in orbem, sidera arserunt, diem
Dispersit ore Phœbus, astrorum choris
Luna imperavit, aura spiravit, caput
Juga sustulerunt montium, viridi agmine
Stetêre sylvis arbores, trepidis aquæ
Juêre rivis, flumina in vastum maris
Sinum irruêre, pelagus emotum suas
Ad littus iras frangit, & ponit minas?

Nab. Balthassar, aulæ limitem excedis: nimis
Effundis ista liberè. Sed non vacat
Miscere rixas. Istud extremum accipe:
Sunt, & fuêre mille sapientes viri,

Et mille mille per tot annorum exitus
Vixêre, docti, sacra qui nostris Dijs
Thura obtulêre: est numerus inumerus (per,
Qui pronus aris accidit, donis colit, su-
Veretur igne, victimas cædit, Deos
Veros fatetur. Sit tamen vester Deus,
Sit ipse solus, alia lex Reges ligat,
Veteresq; cultus prohibet everti novis.
Balth., Iniqua lex est, si qua ratione opprimit.
Nabuch. Non illa vili plebis ingenio venit.
, Mutare ritus, vertere est regni statum.
Quid vertere inquam? perdere est sceptrum manûs,
Capitis coronam, purpuram lateris, decus
Solij potentis, omne, quod regnum vocas.
Ternos Hebræos, culpa quos fecit reos
Statuæ negati honoris, ad meritã in forum
Vocare pœnam distuli (hoc jussit mei
Affectus animi) quantus hinc turbo fremit
Exasperatæ plebis, & Regi suas
Minatur iras! Fortè per capita quoq;
Majora ijsset, nostra celeritas nisi
Posuisset obicem turbini, atq; iræ modum.
,Scintilla magnum incendium parva excitat.
Dum parco sceleri, censeor partem impij
Habere facti, siq; non veteres Deûm
Mutasse ritus penitus, hærere ad minus
Utrosq; cultus inter, & dubium animo
Pendere, qua me parte relligio trahat.

SCE-

SCENA VI.

Adfertur nuncium tumultuantis plebis. Rex in tres Juvenes minas fulminat.

Asphenez. Nabuchodonosor. Balthassar.

Asph. VErende Regum terror, infelix movet
Aulam procella.
Nab. Turbo, me Rege, in meam
, Se volvit aulam?
Asph. Cœcus est plebis furor,
, Nec dignitatem respicit. *Nab.* Fare ocyùs,
Quæ me procella?
Asph. Vulgus excedit minas,
Iramq; apertam prodit, & plenis ruit
In arma cuneis, legis exemplum volunt
Statui in nocentes.
Nab. Nonne dicebam tibi,
Aliquo frementis turbine procellæ meum
Caput requiri? Sentient Regis manum,
Iræq; justi fulminis pœnas dabunt.
Balth. Quàm res sit ipsa, major est rumor rei.
Nabuch. Quando periculum imminet, fama est minor.
Remitte verba: nostra quos clementia
Non mitigavit, opprimat justus furor.

CHO-

CHORUS.

Docet, quos virtus regit, semper esse sui securos. deplorat tamen infelicem sortem trium Juvenum.

Retia frustra tendimus Aquilæ,
Libera dum se jactat in auras,
Et vaga cœlo librat aperto.
Labor est cassus, quicunq; dolos
Siderum amanti construit animo.
Volat ille polo liber aperto,
Ridetq; jaci spicula casso
, Vulneris ictu. Quin, qui jaculo
, Petit insontem, sæpe fit ipse
, Meta sagittæ, & retro volutus
, Impetus iræ ferit auctorem.
Ubi Sol medio pendulus axe
Utrumq; pari radio mundum
Despicit, atræ procul aufugiunt
Tenebræ noctis. Labor est cassus
Quicunq; doli flectere mentem
Errore parat, cui Deus imo
In corde sedet, puráq; sinum
Luce irradiat. Quos fraude studes
Tegere errores, ille revelat,
Qui mera lux est, purusq; dies.
Nimis infelix mortale genus,
Quod neq; tangit pulcher honesti
Nitor, aut urit virtutis amor,

Nec

Nec ſacer horror vitij terret.
Hinc maleſuadâ fraude rotatum
Ruis æternis ignibus eſca
Non rediturum : nec valet ullâ
Semel impulſus ratione gradus
Retro reflecti. Tantus in animis
Malè conſulti eſt amor erroris.
Licet at ſemper ſua virtutem
Gloria maneat, ſemperq; ſuo
Splendore micet ; tamen à tergo
Trahit obſcuras odij tenebras.
Trias ò Juvenum, nobilis ævi
Gloria noſtri, gemma ætatis,
Virtutis honor, norma Juventæ
Rigido (heu !) monſtri dente perempti,
Licèt innocui, in funus abitis.
Plangite, quotquot gremio virtus
Educat almo, quotquot votis
Supra humanas tenditis arces,
Magna futuri ſidera olympo.
Plangite, & æquæ fulmina Nemeſis
In vindictam mortis iniquæ
Cœlo extremâ voce vocate.
Barbara pietas ! furor immanis !
Ira immitis ! rapit extremo
Funere juvenes, dignos Pylios
Superare dies. Barbara pietas !
Plangite quotquot vis exempli
Trahit Heroi & fulmina Nemeſis

In-

In vindictam mortis iniquæ
Cœlo extremâ voce vocate.

ACTUS V.

SCENA I.

Dum Juvenibus suam pro Deo patiendi sortem gratulatur Balthassar, adest Arioch, â quo ad carcerem abstrahuntur.

Balthassar. Sidrach. Misach. Abdenago. Arioch. Asphenez. Nuncius.

EQuidē invidendus sortis est vestræ mihi
Cursus Sodoles; cura sit Regis licet
Studiumq; prorsus patrij affectûs, neci
Vos imminenti eripere: sed vestra est tamē
Fortuna melior. Itis (hic cœli est favor)
Itis, secundo Numine, in causâ Dei
Spargere cruorem, & morte mercari inclitā
Cœlo coronam: plebis exundans furor
In hæc dolentis Regis invitam trahit
Decreta mentem. Sanguinē ò socium dare
Mihi si liceret! & pari fato caput
Deo immolare! nulla sors posset mihi
Spi-

Spirare melior. Cœlitûm ô sociæ animæ,
Et jam beatæ! *Sidr.* Quando tot votis dies
Aderit petitus! Hora quæcunq; interest,
Longa est amanti.
Balth. Quam voves animo diem
Horamq; Sidrach, ipsa, quâ loquimur, tuo
Est destinata funeri. Jam vos vocant
Tenebræ profundi carceris, & atri specus
Nox hospitalis. *Mis.* Inde non perdam diem
Animi serenum.
Balth. Quanta mihi vestro venit (necem
Sensu voluptas! quando tam promptâ in
Video paratos mente, cruciatûs nihil,
Nihilq; timidos chalybis, aut flamæ & rotæ.
Balth. At ecce votis facta succedunt. Mora
Jam nulla mortis. Arioch, Asphenez, reæ
Sortis minister, quidquid adportāt, ferū est.
Hæc hora vestræ gloriæ laurum dabit.
Sidr. Age, incitemus obvium morti gradum.
Ari. Sidrach, Misach, Abdenago, inurban⁹ locū
Si subeo, Regi obtempero. officium piam
Veniam meretur. Lege vos jubeor gravi
Custodiendos ducere in turris cavum.
Vobis, mihiq; dura lex: par est tamen
Utrosq; promptè Regis imperio obsequi.
Asph. Ut temperetur plebis iratæ furor,
Motumq; fluctu vulgus, hæc Regi dare
Mandata placuit. Longa non ibit mora,
Iterū sepultos eruet, *Nunc.* Tempus monet,
Decreta adurgent. Ite, quò leges vocant.
Balth.

Balth. Parce impedire nobiles ferro manus:
Ibunt volentes. *Mis.* Gaudio & pleni. Jube
Vel anteire, vel ſequi greſſus tuos.
Balth. O digna cœlo pectora! innocuæ animæ!

SCENA II.

Mercurius datos in custodiam Juvenes lætatur: ſubmetuit Balthaſſarem. Sed & hunc vincendum ſperat.

Mercurius.

SUbière caſſes perfidi; nec ſe prius (quet
Arctis reſolvent vinculis, quàm ignis li-
Ferrum & catenas, oſſaq; in cineres eant.
Sed quod fatigat pectus, & mentem movet
Multa extimentem, eſt ille verſutus magus
Balthaſſar, ille Regis illuſi Deus,
Rex ipſe Regis, cujus arbitrio jubet
Vetatq;, cujus nutui obſequitur, reis
His parcit, illos plectit, ad honoris gradus
Hos tollit, illos deprimit: quidquid volet,
Rex obſequetur. Omnia eſt Regi hic ſenex
Truncare ſolus fraudis hic telam poteſt,
Et arte magicâ evertere ingenij dolos.
Sed non feremus. Juro fulminei Jovis
Librata tela! ſeu velit, ſeu non velit,
Meo furori lauream obtritus dabit.

SCE-

SCENA III.

Insanit Sacerdos in tres Juvenes: invocat Deos vindices: Intelligit ex Capitaneo jam captos esse Iuvenes, mitigatur nonnihil. Statuit ad ulteriora Regem urgere; Capitaneus interim tumultum sedare.

Sacerdos. Arioch.

O Tempora! ò portenta! sic torpent Dij
Lenti, supini, desides, rerum rudes,
Quas sub vidente Sole mortales agunt?
Hæc illa sacris debita est templis fides,
Arisq; pietas? illa religio hæc Deûm,
Ut pro abæo thure jaciantur probra,
Pro laudibus calumniæ? O cœlum! ò Dij!
Hodie ergo cernam pedibus attritos Deos,
Delubra fracta, Numinum excisas domos,
Statuas diremptas, & profanatas pice
Sacrorum acerras ignium? hoc ergo die
Per templa pascet ignis ardentem famem,
Atrumq; fumi ad sidera volumen dabit,
Deciduus unde crescet in montes cinis,
Fusumvè latè exhauriet ponti sinum?
Hodie ergo ducta à patribus, & longis retro
Religio culta sæculis turpi cadet
Inhonora fine? Cernitis tantum nefas

Superi, & filetis? Ulla si vestros polo
Vocavit ignes, perq; disruptum aëra
Volare tela, pluere fulmineas faces,
Mugire tonitru, nubibus volvi neces;
Hæc hora poscit. Ista dissimulas Deus,
Lentusq; pateris? Fortè lassatus Sterops
Vacat labore fulminum, & Siculo silet
Vulcanus antro? Tuq;, qui pontum regis
Tridente Nereu, pande non solitis viam
Omnem procellis, limitẽ obstantẽ excute,
Totumq; latè fluctibus inunda solum,
Ut parte se quacunq; subducant rei,
Mari involuti funus Acheronti cadant.
Quod si tepentis ira languescit Jovis,
Lentusq; fluctus ire Neptunus vetat,
Tuarum Averne partium est, tanto malo
Statuere finem. postibus fractis moras
Frange ustulati cardinis, totam stygis
Evolve flammam; sæva Furiarum phalanx,
Et monstra, & angues, quidquid & tetro sinu
Alis malorum, furve Rex, nostro inferat
Mundo furorem lividum, implacabilem.
Ebulliente sulphure sequatur reos
Cocitus ardens, teneat, immergat, coquat,
Iterumq; coctos regerat ad vitam in nova
Supplicia: semper enecet, semper novet.
Si Rex & ipse sceleris in partem venit,
Primus trisulcam sentiat teli facem,
Primus in Averna perfidis rumpat viam.
Ari. Quò raperis irâ? quis furor mentem co-
(quit?
Vel

Vel quis virile pectus affligit timor ?

Sac. Non ira cruciat, non timor causâ mei
Affligit; ira cruciat atq; horror tamen
Causâ Deorum: templa concisis ruunt
Diis in sepulchrum; sancta religio patrum,
Pietasq; Avorum; cultus, & ritus sacer
Sorbentur uno turbine. *Art.* Irarum sat est,
Sat est timoris: impetum cordis preme.
Fortuna melior rebus aspirat. Via
Præclusa sceleri est. Perfidi turris cavo
Jacent sepulti. Nullus est metui locus,
Et nullus iræ. Cæpta sed series tamen
Rei premenda est. Regis in pueros pium
Tu verte amorem. Ne quid emotus furor
Plebis tumultûs exciat, præsens meâ
Auctoritate vetabo. *Sac.* Sic placeat Dijs,
Ut hæc medela tollat à fibris malum.

SCENA IV.

Præfectus Ephœborum placatum Juvenibus Regem existimat: negat Balthassar ob regni periculum placandum.

Malazar. Balthassar.

Malaz. UT ira magnos Principes longa haud decet,
Sic mitigatam spero, vel penitus fibris
Eliminatam, jamq; pietatem suæ

Sedi

,, Et esse parcum convenit. Facilè trahit
,, Suspicio quidvis noxium in sensum. Cave.
At prodit, ecce. Huc flecte Balthassar gradū,
Ut misceamur fluctui intrantis chori,
Ne, si duorum videat affatum simul,
Aliqua sinistra opinio in Regem cadat.
,, Conditio Regum est suspicax hominū gen⁹.

SCENA V.

Dum Rex spe placendæ plebis se cum Juvenibus recreat, corripitur à Sacerdote, & nuncium accipit, grassari malum.

Nabuchodonosor. Sacerdos. Malazar.

NEscio, quis ater semper in sceptrū meū,
Soliumq; , & alti capitis augustū jubar
Turbo ferocit. Forsan invidiæ sumus
Materia Superis, quando nos populus colit
Et thure & igne? Quisquis at rabido Deûm
Livore pectus ringitur, per me licet,
Ringatur usq;, frendeat, fremat, furat
Et æstuantes laniet invidiâ fibras;
Deus colemur. Turbo, qui plebem movet,
Deponet iras : at nisi actutum cadat,
Vos, me gemente, nobilis Juvenum trias,
Fornace vivâ plebis accensam facem
Rursum opprimetis, cujus in nostrum caput

, Iram incitastis. Flamma sic major benè (rat
, Premitur minore. At tristia Hippotades se-
Mare in remotum: læta succedant magis.
Libet experiri, quanta sit Juvenum animis
Virtus vigorq;, quantus in Martem calor.
, Facilè ille vulgi publicos cultus emit,
, Studium & amores; fama quem magni præit
, Nuncia vigoris.
Mal. Quod jubes, Princeps, agunt.

Pyrrhica saltatio, vel aliud armorum exercitium.

Sac. HOc est, quod animus sæpe dictabat, mali (Deus,
Præsagus augur. Magne Rex Regum, &
Tu, tu malorum causa, quæ plebem exci-
In te Tonantis ira satiabit sui (tant:
Furoris æstum. *Nab.* Quid mali narras, sacer
Deûm minister? *Tac.* Cæce! direptos Deos,
Delubra fracta, dirutas aras, pede
Trita simulachra Numinum nondum vides?
Jam jam videbis corripi flammis Deûm
Augusta templa, perq; diffusum aëra
Incendiorum turbines ire, & poli
Terrere stellas: & nisi occurris malo,
Jam Rex fuisti, jam Deus: jam non eris.
Nab. Huc usq; sævus porrigit fluctus minas?
Sac. Huc usq; ; & ultrà perget, Augustæ nisi
Opponis obicē dexteræ. *Mel.* Cult⁹ patrum
Rex magne teritur: Regiæ extremū iminet
A plebe

A plebe bustum. *Nab.* O monstra! quid cælũ
Occurre miles. Impij! ingrati! feri (parat?
Pueri! æstuantis ira vos flammæ manet.
Quicunq; turbo est plebis, est vestrum scel⁹.

SCENA VI.

Mercurius properat ad concitandam plebem, ut non acquiescat decreto per Regem Juvenum exilio, sed ignem urgeat.

Mercurius.

JAm tela ducta ad ultimum nodum venit,
Hunc non resolvent. Unicus restat dolus
Frangendus arte. Fraude persuasus putat
Satis esse Princeps, ultimã in Thulen procul
Abire pueros exules, quò vel nihil
Adferre Fama nuncij, aut rediens nihil
Referre possit. Apta consilia suo
Sunt hæc amori, quo impios pueros fovet;
Sed non furori, dẽte qui mordet meas
Animi medullas. Quidquid est actũ hacten⁹,
Pati necesse est, tela ne nostrum petant
Retorta collum. Fraudis inveni modum.
Fovenda flamã est plebis. Huc præceps volo,
Ubi major ignis æstuat, & oleum ingero.
Flammam, favillam, incendiũ, ac bustũ volo.

SCENA VII.

Arioch & Sacerdos augurantur decreto Iuvenibus exilio satis suum Dijs & aris honorem vindicatum iri.

Arioch. Sacerdos.

Arioch. JAm dissipatur ignis, & tenuem cadit
Furor in favillam; qualis ad Solis facē
Nix eliquatur; qualis aut ignem fluit
Cera ad propinquum.

Sac. Scelera si Juvenum exigas,
Equidem merentur igne subjecto opprimi
Regi rebelles, impii in patrios Deos,
Inobsequentes legibus, magna in nefas
Exempla vulgo. Sint tamē, quod Rex jubet,
Sint procul ab oculis, finibus regni procul:
Satis hoc dolori est. Patrio ejecti solo.
Simul exuuntur jure regnandi, simul
Omnem procellam civium secum auferunt,
Metumq; nostrum. Quà gradum impellent, retro
Sequetur angor: hinc vetus honoris furor,
Illinc egestas turpis, ærumnæ graves,
Vitæq; triste tœdium, ac durus labor.
Nec ista levior pœna supplicio rogi est.
Unius hoc est horulæ; at longam fluit
Illa in senectam semper augente acriùs

, Do-

,Dolore ſenſum. Ferre miſerias leve eſt,
,Diû ferre,graviùs : ſenſus accreſcit die.
*Ari.*Quin ergo juſſa Regia,abruptâ morâ,
Denunciamus perfidis patriæ ac Dijs :
Regiq; ferimus nuncium fracti impetûs,
Et blandiore pace compoſiti maris ?
Hoc mihi futurum loquitur internus Deus.
*Sac.*At victimarum ſanguis, & trepidæ fibræ
Hoc non loquuntur: ille ſuffuſo fluit
Atrore mixtus ; pallidus in iſtis color
Siniſtra dictant omina ; nec aris volat
Sincera thuris flamma,quam fumi tegit
Atrum volumē. *Ari.*Sanguinem purū,fibras
Sinceriores, thuris ardentis facem
Sereniorem ſpondet hic animo dies.

SCENA VIII.

Balthaſſar ſpem omnem vitæ Juvenum ſucciſam dolet : ſolatur eum Aſphenez, amorem Regis prævaliturum.

Balthaſſar. Aſphenez.

Balth. Omnis benignę clauſa pietati eſt via.
Aſph., Erras : amoris flamma non facilè cadit.
Rex ipſe legis pœnitens mœret,gemit,
Et mitigare legis horrorem cupit.
Malax.,Satis eſſe pœnæ credit exilium.Solent

 ,De-

, Decreta ferri rigida: sed Reges tamen
, Non obligantur legibus. Si quem vocet
, Lex ad securim, vel laborantem rogum,
, Donare vitâ lenitas Regis potest,
Soletq;, quando meritâ commendant reũ,
Vel ars, vel altæ mentis excelsus vigor,
Vel stẽma avitum, & nobilis sanguis patrũ.
At esse pueros indole excelsâ, satos (tâ,
Principe parentum sanguine, & stirpe incli-
Pulchræ per omnes gloriæ ductos vias,
Virtutem in omnem flexiles, animo graves
Prudentiâ & scientiâ excultos, boni
Omnis capaces, nullus in dubium vocat.
Balth. Tuum hæc amorem cordis, Asphenez, probant:
, At spes inanes fulciunt. Nullus furor
, Ratione regitur: exulat mentis jubar,
Ubi res aguntur impetu: ad ferrum & faces
, Semel excitatus provolat Regum furor.
Asph., At lenitas in corde Regali sedet.
Balth. Ut in natantis Æoli regno quies.
Asph. Serenitatis propria est aër domus.
Balth. At hic procellas sæva tempestas agit.
Clementia undæ est similis, atq; igni furor.
Asph. Sed flamma ab undâ extinguitur.
Balth. Flammam quoque
Accendit unda. Perditus locus est spei;
Expunxit omnem regius amorem furor.
Si quid labante spe tamen superest spei,
Id à benignâ Numinis veniet mãnu.

Hic

Hic Regis iram vertere in amorem poteſt,
Piumq; rurſus pectori affectum dare.
Sed en Sacerdos cũ Duce huc infert gradũ.
Hinc ego recedo: vos mihi eventum rei
Poſteà referte.

SCENA IX.

Intervenit Capitaneus; intelligit populum non acquieſcere decreto exilij, ſed ignem poſtulare.

Arioch. Sacerdos. Aſphenez. Malazar.

Arioch. , - u u u - u Peſtilens populus hydra,
, Eſt mille capitum. Vix ſecas unum, lues
, In dena rurſum pullulat. *Sac.* Flamis hydræ
, Fœcunditas retunditur. Flammâ cadet
Populi tumultus, quando tergeminum fame
Vorace monſtrũ recoquet, & pueros levem
Aget in favillam.
Aſph. Non cadunt fluctus adhuc,
Poſtquam paterno ſtatuit exortes ſolo
Rex in remotas trudere à regno plagas?
Arioch. Nondum reſidit impetus: plebis furor
Edicta ſtare regiâ poſcit fide,
Et lege fixa buſta decerni reis.
Jam cana procerũ capita, conciliũ patrum
Cœtu ſoluto regiam Auguſti ſubît,
Statumq; rerum expoſuit: & credam brevi

Decreta fulminata tranquillum rei
Datura cursum publicæ? Haud longũ potest
Abire tempus, ultimam flammam impijs
Rex intonabit. Pergimus, quò nos vocat,
Processus aulæ.
Mal. Pergite; sequemur gradum.

SCENA X.

Asphenez narrat intellecta Balthassari; hic rem desperatam dolet; ille adhuc sperat.

Asphenez. Balthassar. Malazar.

MOra nocet omnis, quando res toto impetu
Fluit in ruinam. Pauca concedit locus
Tempusq;. Flammam plebis insanæ sitis,
Flammam reposcit; jamq; subiturus forum
Rex properat aulâ cinctus, insontes reo
Daturus igni.
Balth. Falsa non equidem mihi (subit
Pectus locutum est: Regiam ubi mentem
Timor coronam & regna perdendi, Dei
Periêre leges, æquitas juris perit.
Malaz. Sed adhuc salutis radius affulget mihi.
Cecidisse demus mente pietatem; tamen
Redire pietas, unde submota est, solet,
Reduxq; ademptas integrat vires amor.
At ecce Regem. Submove hic retro pedem.

SCE-

SCENA XI.

Nabuchodonosor inter iram & amorem in Juvenes luctatur: sisti eos sibi imperat, ultimam decreturus sentẽtiam.

Nabuchodonosor. Senatus. Majores populi. Sacerdos. Arioch. Asphenez. Chaldæi Malazar Temnar.

Cui vile cœli Numen est, vilis quoq;
Sit ille nobis. Æquitas poscit: Dijs
Quicunq; pugnat, omnia oppugnent eum.
Supplicia gravitas taxet. Hac culpâ nequit
Gravior patrari: pœna ne culpâ minor
Statuatur, æqua juris exposcit Themis.
Decreta nostra robori constent suo.
Senat. Hoc turba põscit, juris hoc poscit rigor,
Hoc ipsa cœli Numina, & ritus patrum,
Religio, verbum Regis, & regni salus.
Cons. Hoc esse Regem est, esse justitiâ pium,
Pietate justum; Numinum ulcisci probra,
Et vindicare scelera, queis sacris honor
Adimitur aris. Istud est stirpi suæ
Asserere regni purpuram, & sceptri decus
Suo obtinere sanguini, ac Superis parem
Mereri honorẽ. *Nab.* Sistite huc magni Jovis,
Et dignitatis regiæ spretæ reos
Nostrũ ad tribunal. Fateor, ingenuus amor,
Quo digna sorte capita meliore æstimo,

Et eminentem ſpiritum, & mores graves,
Ductam per omnes indolem recti vias,
Sagax acumen mentis, & honeſti ſitim
Suſpicio, grande vulnus infigunt fibris.
Video Juventæ nobilem florem, decus
Grande Babylonis, criminis tanti reum;
Ut ſit neceſſe morte ſupremâ malo
Ponere remedium, & legis imperiū ſequi.
At cogi amantem, ut oderit, quātus dolor!
Quod odi amare, odiſſe quod amo: quid hoc rei eſt?
Idem eſſe cogor carnifex, idem pater.
Amor parentis indit affectum fibris;
Odium, tyranni. Rurſus affectum patris,
Expellit odium; at hebetat armatas amor
Carnificis iras. Sed rei in ſcenam gradum
Ferunt ſupremum. Fingere, & fingi juvat.

SCENA XII.

Siſtuntur Nabuchodonoſori Juvenes: vacillat Rex inter amorem & iram: tandem quod in Religione conſtantes perſeverent, in ardentem fornacem conijciuntur.

Iidem. quibus accedunt tres Juvenes.

Nab. QUod crimen horret animus, hoc veſtrum caput
Contaminatum fama per vicos canit.
Cre-

Credamnè ritus patrios, cultos avis
Deos, & aras Numinum à vobis peti
Frequente probro? Numini nostro aureo
Negari acerras? Regis edictum joco
Ludoq; haberi? Fuerit hoc vestrum nefas.
Nunc si remoto errore decretis meis
Cernam obsequẽtes, quãdo clangorẽ tubæ,
Cytharæq;, sistra, & tibię harmonicũ melos
Dabunt ad aram; & poplite inflexo meum
Numen coletis thure; redivivus favor
Regis priore major, & toto sinu
Fluent perennes gratiæ, ingentes opes,
Primiq; honores. Vestra si steterit gelu
Mens obstinata, & Numini nostro dare
Cultum abnuetis, Lachesis in foribus sedet
Succincta flammis, æstuat fornax neci
Parata vestræ. Quod nequit Regis favor
Corrigere, justus ignis exuret scelus.
Quis vos Deorum Regis eripiet manu?
Sidr. Nec gratiarum flumina, nec ignis crepãs,
Nec fulgor auri, nec tyrannorum metus
Suadebit aliud Numen. Insontes potes
Damnare ad ignem: at ille, quẽ flexo genu
Deum veremur; ille, cûi puro damus
E corde vota, turbine frementis potest
Eripere flammæ, si lubet: si non lubet,
Æquè veremur unicum & verum Deum
Poli, soliq;: nec tuos colimus Deos,
Nec thura statuæ, aut marmori, aut saxo
damus.

Nabuch. Et ista Regi? mihi? novo in terris Deo,
Pariq; Superis? Ite succensis crepet
Flammis caminus: ardeat, & ipsis vapor
Minetur astris. Tollite rebelles Dijs,
Regi infideles, noxios patriæ, impia
Exempla Civi. Tollite; ac collum, pedes,
Manusq; vinctos pabulum flammis date.
Misach. Si quod patratū crimen est, sancto palā
Teste est probandum. Perfidus dici nequit,
Quem vera vero Numini adstringit fides.
Abden., Imò hic fidelis solus est. Deitas ubi
, Est ficta, vera degere religio nequit.
Nab. Audi innocentes! Sacra qui rident Deûm,
Qui gloriosum in sanguinem Regis furunt,
Divinitatem denegant, regnum gravant,
Hi sunt fideles, sancti, & innocui & pij.
O capita digna Tartari exuri foco!
Sidr. Risisse fateor sacra, queis ficti malè
Dij coluntur: aliquid in Regis caput,
Injuriosum in sceptra tentatum, nego.
Mis. Hūc nostra semper studia spectârūt scopū,
Ut gloriosus nominis splendor tui
Majore semper luce radiaret, tua
Regna amplîatis finibus, terræ & maris
Describerentur terminis. Dicta id probant,
Et acta nostra.
Nab. Non nego. Robur suum
Sit veritati. Quidquid est actum hactenus,
Fidelitatis specimen, & veri fuit
Exemplū amoris: Sceptra adornarunt, meo

Lucem

Lucem dederunt nomini; regno utili (meæ
Studio adstiterunt. Perdere hos Juvenes,
Jactura magna sortis est: columen perit.
Virtutis altæ, nobilis morum tenor,
Exculta Suada nectare, excelsa indoles,
Natura facilis, vivus ingenij vigor,
Porrecta frontis gratia, impavidæ manus
Ad arma Martis, animus instructus gravi
Scientiarum mole, prudentis sinus
Pectoris, & omne gratiæ humanæ genus.
Isti in favillam concidant? Sed quem mihi
Rogum parabo? Vivet in mentis sinu
Venusta species oris, atq; imas foco
Uret medullas; inde carnifice dolor
Populatus ungue corda me merget styge.
Sed quis furentis pectore extergit minas?
Quis æquitatis semitâ abductum procul
Ad iniqua torquet? Capita sacrilega dolos
Struxêre Regi, patriæ interitum, Dijs
Exilia. Non hic plecto, quæcunq; est mei
Jactura capitis: læsa majestas Deûm est:
Hanc vindicari regiâ dextrâ decet.

Abd. Sed quæ rigenti marmori, aut auro potest
Inesse Deitas? Nil videt, loquitur nihil,
Nil se movet, nihil sapit, nihil potest.

Nab. Libet experiri. E turbine ardentis picis
Docete Regem, vindices an sint Dij,
An quid per ignes læsa majestas queat.
Abripite, flammis mergite nefandum genus.

Excedo scenâ. Sæva quæ statui, nequit
Amor videre. Cordis ô tormentum! amor.

SCENA XIII.

Tres Iuvenes in camino ignis solatur Angelus: illi laudes Deo decantant.

Temnar. Melsar. Angelus. Tres Juvenes.

Temn., HAbent. peractum est. Justa supplicia reos
, Tandem assequuntur, bella qui Superis movent.
Mels. Quem Diis negârunt, ignis hic igne luit.

Canticum Puerorum.

Angelus. FIde cœlo flos Juventæ,
Non peribis. Innocente
Ardet ater ignis irâ:
Gloriosos in triumphos
Hæc favilla promicat.
Non peribis. Laude Numen
Invidendâ tolle cælo,
Cujus arte vis adempta est
Ignibus, teq; innocente
Flamma lambit osculo.
Tres Iuvenes. Solis ignes, astra cœli,
Aëris volantis auræ,
Nubium sinus liquentûm,
Imbrium vis defluentûm
Laude Numen tollite.

Vis

Vis corusca fulgetrorum,
Fulminumq; decidentûm
Ira grandinis procella,
Gemmeiq; roris imbres
Laude Numen tollite.
Frigus,æstus,nix,pruina,
Bruma, verni flos decoris,
Lustra, montes,arua,fontes,
Fontiumq; garrulæ undæ
Laude Numen tollite.
Ambulantis unda rivi,
Fluminumq; grandiorum
Turba,pontus,& procellæ,
Fluctuumq; lis sonantûm,
Laude Numen tollite.
Quidquid ignis,terra,pontus,
Quidquid ambitus polorum
Circulo natante cingit,
Nox tegit, diesq; pandit,
Lande Numen tollite.

SCENA XIV.

Intervenit Rex, admiratur cantantium melos,advertit quartum ; videt illæsos, agnoscit Dei potentiam ; educi jubet tres Iuvenes , eorum Deum honorari ; ac ijs honores decernit.

Na-

Nabuchodonosor. Senatus. Aula. Arioch.
Tres Juvenes.

Nab. Quis ore ductus melleo è flammis sonus
Titillat aures? Mentis ò captæ stupor!
Portenta rerum! Melior humano sonus
Divinioris aliquid artificis sapit.
Quid video rursus? nonne tres tantùm mea
Damnavit ira? nonne tres solùm furor
Vester liquentes ignium in flammas dedit?
Senat. Ternos, nec ultra.
Nab. Nulla quæ vidit dies
Ostenta, video. Juvenis in medio rogi
Quartus, humerorum grandior tractu, De⁹,
Et dignitate corporis, &, oris notâ,
Totâq; fronte. Sidrach! Abdenago! Misach!
Dilecta soboles Numini, vivum rogo
Efferte gressum. *Sen.* Nulla violentæ pyræ
Vis læsit artus. *Consʃ.* Nullus est capite pilus
Ambustus igne.
Ari. Nullus in amictu est odor
Flammæ superstes. *Nab.* Solus est vester De⁹
Honore dignus; cujus imperio stetit
Angelus in igne medius, & servos suos
Exæstuantis jure fornacis tulit
Vivas in auras. Solus est vester Deus
Honore dignus, cujus incensum datis
Sabæum ad aras; cujus ad leges mea
Decreta jure spernitis, cujus suâ

In-

Integritate cultus ut ſtaret, nece
Bene proſtitutâ ſanguinem, & vitam dare
Forti Juventæ placuit. Hic ſolus Deus,
Soli crementur thura. ſi quiſquam audeat
In hunc vel atræ bilis eructu impia
Jactare probra, aut voce blaſphemâ ſacrum
Violare honorem, pereat infandum caput,
Cœlo execrandum. Rex jubet: pereat: neq;
Nomen ſuperſtes tertius ſciat nepos,
Niſi ut recĕnte ſemper extinguat probro.
Quidquid Deorum eſt hactenus cultũ, mera
Deitatis umbra: ſolus ac ver⁹ Deus (eſt
Eſt, qui innocentes eruit flammæ rogo.
At vos, amica capita, complexum date,
Noſtroq; dulcis ſarcina à collo pares
Pendete natis. Plauſuum quidquid meo
Juſſum coloſſo eſt, gloriæ veſtræ fluat.
Huc regiarum frontium auguſtum decus,
Huc ſceptra manibus, purpuram huc lateri
date.
Quos ſic honorat Numen, à nobis quoque
Coli merentur. *Sidr.* Gloriæ hunc plauſum
Decerne ſoli, debitum ſoli. Decet (Deo
Illum referre, qui prior munus dedit.
Miſach. Nõ eſt facultas hominis, undantis rogĩ
Infringere æſtum: tota vis cœlo venit.
Huic Rex honorem defer.
Abd. At rurſum tuos
Nos eſſe patere. Viximus prompti dare
Venis cruorem; vivimus rurſum tui
Stu-

Studiosi honoris, vindices famæ, domûs
Regniq; servi. *Nab.* Vestra perspecta est fi-
Fidei referre præmia at Regē decet. (des:
Accipite vestræ gloriæ testes notas,
Nostriq; amoris. Discat id mundus: Deum
Non esse Regem: at esse regnantis Dei
Fidum ministrum; cujus à dextrâ fluunt
In promerentes præmia, & virtus suos
Refert honores.

Coronatio inter cantus.

INclita pubes, nata heroo
Sanguine, nostri gloria regni,
Dignaq; regnis, vive, perenna.
Cui bene culto in pectore virtus
Animi blandum tenet imperium,
Loroq; regit breviore feræ
Jurgia mentis; qui sibi leges
Juraq; dictat, Rex ipse sibi
Civisq; simul, quiq; potente
Civem & proceres ad virtutem
Trahit exemplo, præfertq; facem;
Ille meretur radiante tegi
Latus ac humeros muricis ostro.
Inclita pubes, nata heroo
Sanguine, nostri gloria regni,
Dignaq; regnis, vive, perenna.
Cui sapientis Palladis arte
Sinus est cultus, cui gravis ore

Sedet

Sedet eloquij copia in omni
Fortis arenâ, & grandia linguâ
Consilia fluunt, quibus aut Juvenum
Studia accendat Martis amore;
Aut sensa senum in commoda patriæ
Placido ducat pacis amore:
Ille meretur tantâ ornatam
Pallade frontem cingere gemmis.
 Inclita pubes, nata heroo
 Sanguine, nostri gloria regni,
 Dignaq; regnis, vive, perenna.
Cuî dextra potens arma rotare,
Frangere, quidquid furor hostilis
Marte minatur; rumpere fluctus,
Quos capitali damno in patriam,
Sive per ignes, sive per arma
Bellona vehit: cujus in armis
Sedet invictæ gloria gentis,
Regisq; salus, regniq; decus:
Ille meretur regia dextrâ,
Populi legem, sceptra rotare.
 Inclita pubes, nata heroo
 Sanguine, nostri gloria regni,
 Dignaq; regnis, vive, perenna.

FINIS.

